

Aapeli Saarisalon Uusi Testamentti

Voit lukea käännöstä
luvuttain kirjanmerkkien
avulla.

Evankelio Matteukselta - Ilosanoma Matteukselta

Matteus 1 luku

1. Jeesuksen Kristuksen, Daavidin pojan, Aaprahamin pojan, syntykirja.
2. Aaprahamille syntyi Iisak, Iisakille syntyi Jaako, Jaakolle syntyi Juuda ja hänen veljensä.
3. Juudalle syntyi Faares ja Sera Taamarista. Faareelle syntyi Esrom, Esromille syntyi Aram.
4. Aramille syntyi Aminadab, Aminadabille syntyi Nahasson, Nahassonille syntyi Salmon.
5. Salmonille syntyi Booas Raahabista, Booalle syntyi Oobed Ruutista, Oobedille syntyi Iisai.
6. Iisaille syntyi Daavid, kuningas.
Daavidille syntyi Salomo Uurian vaimosta.
7. Salomolle syntyi Rehabeam, Rehabeamille syntyi Abia, Abialle syntyi Aasa.
8. Aasalle syntyi Joosafat, Joosafatille syntyi Jooram, Jooramille syntyi Ussia.
9. Ussialle syntyi Jootam, Jootamille syntyi Aahas, Aahaalle syntyi Hiskia.
10. Hiskialle syntyi Manasse, Manasselle syntyi Aamon, Aamonille syntyi Joosia.
11. Joosialle syntyi Joojakim.
Joojakimille syntyi Jekonja ja hänen veljensä Baabeliin siirtämisen aikoina.
12. Baabeliin siirtämisen jälkeen Jekonjalle syntyi Sealtiel, Sealtielille syntyi Serubbaabel.
13. Serubbaabelille syntyi Abiud, Abiudille syntyi Eljakim, Eljakimille syntyi Asor.
14. Asorille syntyi Saadok, Saadokille syntyi Akim, Akimille syntyi Eliud.
15. Eliudille syntyi Eleasar, Eleasarille syntyi Mattan, Mattanille syntyi Jaako.
16. Jaakolle syntyi Jooseppi, sen Marian mies, josta syntyi Jeesus, jota kutsutaan Kristukseksi.
17. Näin ovat kaikki sukupolvet Aaprahamista Daavidiin neljätoista polvea, Daavidista Baabeliin siirtämiseen neljätoista polvea ja Baabeliin siirtämisestä Kristukseen neljätoista polvea.
18. Jeesuksen Kristuksen syntymä oli näin: Kun äitinsä Maria oli kihlattu Joosepille, huomattiin hänen ennen heidän yhteenmenoan olevan raskaana Pyhästä Hengestä.
19. Miehensä Jooseppi oli hurskas eikä tahtonut saattaa häntä häpeään, vaan aikoi salaisesti hylätä hänet.
20. Kun tätä ajatteli, katso, hänelle ilmestyi unessa Herran enkeli sanoen: "Jooseppi, Daavidin poika, älä pelkää ottaa luoksesi Mariaa, morsiantasi, sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä.
21. Hän on synnyttävä pojan, ja sinun on annettava Hänelle nimi Jeesus, sillä Hän on vapahtava kansansa heidän synneistään."
22. Tämä kaikki on tapahtunut, jotta täyttyisi, minkä Herra on puhunut profeetan kautta sanoen:
23. "Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja tälle on annettava nimi Immanuel", joka

käännettynä on 'Jumala kanssamme'.

24. Herättyään unesta Jooseppi teki niin kuin Herran enkeli oli häntä käkenyt ja otti morsiamensa luokseen

25. eikä yhtynyt häneen, kunnes tämä oli synnyttänyt pojan, esikoisensa, ja antoi Hänelle nimen Jeesus.

Matteus 2 luku

1. Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Beetlehemissä kuningas Herodeen aikana, katso, tietäjiä tuli itämailta Jerusalemiin

2. sanoen: "Missä on se äsken syntynyt juutalaisten kuningas? Olemme nähneet Hänen tähtensä itämailla ja tulimme Häntä kumartamaan."

3. Kuullessaan sen kuningas Herodes hämmästyí ja kanssaan koko Jerusalemi.

4. Kutsuttuaan koolle kaikki kansan ylipapit ja kirjanoppineet kyseli heiltä, missä Kristus oli syntyvä.

5. Sanoivat hänelle: "Juudean Beetlehemissä", sillä näin on profeetta kirjoittanut:

6. 'Sinä Beetlehem, Juudan maa, et suinkaan ole vähäisin Juudan ruhtinasten joukossa, sillä sinusta on lähtevä hallitsija, joka kaitsee kansaani Israelia.'

7. Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät luoksensa ja tutkisteli heiltä tarkoin tähden ilmestymisaikaa.

8. Lähettäen heidät Beetlehemiin sanoi: "Menkää ja kyselkää tarkasti lasta, ja kun löydätte, ilmoittakaa minulle, jotta minäkin tulisin Häntä kumartamaan."

9. Kuultuaan kuningasta lähtivät matkaan. Katso, tähti, jonka olivat itämailla nähneet, kulki heidän edellensä, kunnes tultuaan pysähtyi sen paikan päälle, jossa lapsi oli.

10. Nähdessään tähden ihastuivat ylen suuresti.

11. Niin menivät huoneeseen ja näkivät lapsen ynnä Marian, Hänen äitinsä. Heittäysivät maahan ja kumarsivat Häntä, avasivat aarteensa ja antoivat Hänelle lahjoja, kultaa ja suitsuketta ja mirhaa.

12. Saatuaan unessa Jumalalta käskyn olla palaamatta Herodeen luo menivät toista tietä omaan maahansa.

13. Heidän mentyään, katso, Herran enkeli ilmestyy Joosepille yöllä unessa sanoen: "Nouse, ota lapsi ja äitinsä ja pakene Egyptiin. Ole siellä, kunnes sinulle sanon. Sillä Herodes on etsivä lasta surmataksaan Hänet."

14. Niin nousi, otti yöllä lapsen ja Hänen äitinsä ja lähti Egyptiin.

15. Oli siellä Herodeen kuolemaan asti, jotta täyttyisi, minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka sanoo: "Egyptistä kutsuin poikani."

16. Silloin Herodes, nähtyään, että tietäjät olivat hänet pettäneet, vihastui sangen kovin, lähetti ja tappoi kaikki kaksivuotiaat ja nuoremmat poikalapset Beetlehemistä ja koko sen ympäristöstä sen ajan mukaan, jota oli tarkoin tietäjiltä tutkistellut.

17. Silloin täyttyi, minkä profeetta Jeremia on puhunut sanoen:
18. "Ääni kuului Raamasta, valitus, itku ja iso parku. Lapsiansa itkevä Raakel ei tahtonut lohtua, koska heitä ei ole."
19. Kun Herodes oli kuollut, katso, Herran enkeli ilmestyy unessa Joosepille Egyptissä
20. sanoen: "Nouse, ota lapsi ja äitinsä ja mene Israelin maahan, sillä ne ovat kuolleet, jotka väijyivät lapsen henkeä."
21. Niin nousi, otti lapsen ja Hänen äitinsä ja meni Israelin maahan.
22. Mutta kuullessaan, että Arkelaus hallitsi Juudeaa isänsä Herodeen sijasta, pelkäsi mennä sinne. Saatuaan unessa Jumalta käskyn lähti Galilean alueille.
23. Tuli ja asettui asumaan kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret, jotta täyttyisi, mikä profeettain kautta on puhuttu: "Häntä kutsutaan Nasaretilaiseksi."

Matteus 3 luku

1. Niinä päivinä tulee Johannes Kastaja saarnaten Juudean erämaassa
2. ja sanoen: "Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle."
3. Sillä hän on se, josta profeetta Jesaja puhuu sanoen: "Huutavan ääni erämaassa: 'Valmistakaa Herran tie, tehkää polkunsuoriksi.'"
4. Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillä nahkavyö, ja ruokanaan oli heinäsirkat ja metsähunaja.
5. Silloin vaelsi tykönsä Jerusalem ja koko Juudea ja kaikki Jordanin ympäristö.
6. Kastoi heidät Jordanissa heidän tunnustaessaan syntinsä.
7. Mutta nähdessään paljon fariseuksia ja saddukeuksia tulevan hänen kasteellensa sanoi heille: "Kyykäärmeitten sikiöt, kuka neuvoi teitä pakenemaan tulevaa vihaa?"
8. Tehkää siis kääntymyksen mukaisia hedelmiä,
9. älkääkään luulko saattavanne sanoa mielessänne: 'Meillä on isänä Aapraham', sillä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aaprahamille.
10. Jo on myös kirves pantu puitten juurelle. Jokainen puu, joka ei siis tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen.
11. Minä tosin kastan teidät vedessä kääntymykseen, mutta se, joka tulee jäljessäni, on minua väkevämpi, jonka kenkiäkään en ole arvoinen kantamaan. Hän kastaa teidät Pyhässä Hengessä ja tuleessa.
12. Hänellä on viskimensä kädessään, ja Hän puhdistaa tarkoin puimatanterensa ja kokoaa nisunsa aittaan, mutta ruumenet polttaa sammumattomassa tuleessa."
13. Silloin Jeesus tulee Galileasta Jordanille Johanneksen tykö hänen kastettavakseen.

14. Mutta Johannes esteli Häntä sanoen: "Minun tarvitsee saada Sinulta kaste, ja Sinä tulet minun tyköni!"
15. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Salli nyt, sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus." Silloin hän sallii Hänet.
16. Tultuaan kastetuksi Jeesus nousi heti vedestä, ja katso, taivaat aukenivat Hänelle ja Johannes näki Jumalan Hengen tulevan alas niin kuin kyyhkysen ja laskeuvan Hänen päällensä.
17. Ja katso, ääni taivaista sanoi: "Tämä on rakas Poikani, johon olen mielistynyt."

Matteus 4 luku

1. Sitten Henki vei Jeesuksen erämaahan perkeleen kiusattavaksi.
2. Paastottuaan neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä Hänen tuli lopulta nälkä.
3. Niin kiusaaja tuli Hänen luoksensa ja sanoi: "Jos olet Jumalan Poika, käske näitten kivien muuttua leiviksi."
4. Mutta vastasi ja sanoi: "On kirjoitettu: 'Ihminen ei elä ainoasti leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.'"
5. Silloin perkele ottaa Hänet kanssaan pyhään kaupunkiin ja asettaa Hänet pyhäkön harjalle,
6. ja sanoo Hänelle: "Jos olet Jumalan Poika, heittäy alas, sillä on kirjoitettu: 'Antaa enkeleilleen käskyn Sinusta' ja: 'Kantavat Sinua käsillä, jottet jalkaasi kiveen loukkaisi.'"
7. Jeesus sanoi hänelle: "On myös kirjoitettu: 'Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi.'"
8. Vielä perkele ottaa Hänet kanssaan hyvin korkealle vuorelle ja näyttää Hänelle kaikki mailman valtakunnat ja niitten loiston,
9. ja sanoo Hänelle: "Tämän kaiken annan Sinulle, jos maahan lankeat ja palvot minua."
10. Silloin Jeesus sanoo hänelle: "Mene pois, saatana, sillä on kirjoitettu: 'Herraa, Jumalaasi palvo ja palvele ainoasti Häntä.'"
11. Silloin perkele jättää Hänet, ja katso, enkeleitä tuli ja palveli Häntä.
12. Mutta kuultuaan, että Johannes oli pantu vankilaan, Jeesus lähti Galileaan.
13. Jätettyään Nasaretin meni asumaan Kapernaumiin, joka on meren rannalla, Sebulonin ja Naftalin alueilla,
14. jotta täyttyisi, mikä on puhuttu profeetta Jesajan kautta, joka sanoo:
15. "Sebulonin maa ja Naftalin maa, meren tie, Jordanin tuolla puolen, pakanain Galilea
16. - kansa, joka istuu pimeässä - näki suuren valon, ja niille, jotka asuivat kuoleman maassa ja varjossa, koitti valo."
17. Siitä lähtien Jeesus rupesi saarnaamaan ja sanomaan: "Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle."
18. Kulkiessaan Galilean järven rantaa näki kaksi veljestä, Simeonin, jota kutsutaan Pietariksi, ja Anteron, hänen veljensä, heittämässä verkkoa järveen, olivat näet kalastajia.

19. Sanoo heille: "Seuratkaa Minua, niin teen teistä ihmisten kalastajia."
20. Jättivät heti verkot ja seurasivat Häntä.
21. Käytyään siitä eteenpäin näki toiset kaksi veljestä, Jaakon, Sepeteuksen pojan ja hänen veljensä Johanneksen, venheessä isänsä Sepeteuksen kanssa kunnostamassa verkkojaan. Kutsui heidät.
22. Jättivät heti venheen ja isänsä ja seurasivat Häntä.
23. Jeesus kierteli kautta koko Galilean opettaen heidän kokoushuoneissaan ja saarnaten valtakunnan evankeliota ja parantaen kaikkia sairauksia ja kaikkea raihnautta, mitä kansassa oli.
24. Maineensa levisi koko Syyriaan ja toivat tykönsä kaikki sairaat, monenlaisten tautien ja vaivojen rasittamat, riivatut, kuunvaihetautiset ja halvaantuneet, ja paransi heidät.
25. Häntä seurasi suuret kansajoukot Galileasta ja Dekapoliista ja Jerusalemistä ja Juudeasta ja Jordanin tuolta puolen.

Matteus 5 luku

1. Nähdessään kansajoukot Hän nousi vuorelle, ja kun oli istunut, tulivat opetuslapsensa tykönsä.
2. Niin avasi suunsa ja opetti heitä sanoen:
3. "Onnellisia hengessä köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.
4. Onnellisia murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.
5. Onnellisia sävyisät, sillä he saavat periä maan.
6. Onnellisia ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan.
7. Onnellisia laupiaat, sillä he saavat laupeuden.
8. Onnellisia sydämeltään puhtaat, sillä he saavat nähdä Jumalan.
9. Onnellisia rauhantekijät, sillä heitä kutsutaan Jumalan lapsiksi.
10. Onnellisia ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta.
11. Onnellisia olette, kun ihmiset Minun tähteni solvaavat ja vainoavat teitä ja valhetellen puhuvat teistä kaikkinaista pahaa.
12. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä palkkanne on suuri taivaissa. Sillä samoin vainosivat profeettoja, jotka olivat ennen teitä.
13. Olette maan suola. Mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se suolataan? Se ei enää kelpaa mihinkään muuhun kuin pois heitettäväksi ja ihmisten tallattavaksi.
14. Olette mailman valo. Ei voi vuorella oleva kaupunki piiloutua,
15. eivätkä sytytä lamppua ja pane sitä vakan alle, vaan lampunjalkaan, ja se loistaa kaikille huoneessa oleville.
16. Niin loistakoon valonne ihmisten edessä, jotta näkisivät hyvät tekonne ja ylistäisivät Isääne, joka on

taivaissa.

17. Älkää luulko, että olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan. En ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään.

18. Sillä totisesti sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa yksikään kirjain eikä yksikään piirto, kunnes kaikki on tapahtunut.

19. Joka siis kumoaa yhden näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavoin opettaa ihmisiä, sitä tullaan kutsumaan pienimmäksi taivasten valtakunnassa. Mutta joka tekee ja opettaa niitten mukaan, sitä tullaan kutsumaan suureksi taivasten valtakunnassa.

20. Sillä sanon teille: ellei vanhurskautenne ole paljoa suurempi kuin kirjanoppineitten ja fariseusten, ette totisesti pääse taivasten valtakuntaan.

21. Olette kuulleet sanotun vanhoille: 'Älä tapa' ja: 'Joka tappaa, ansaitsee tuomion.'

22. Mutta Minä sanon teille: jokainen, joka kantaa vihaa veljeänsä vastaan, ansaitsee tuomion; ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä tyhjämpäiväinen', ansaitsee suuren neuvoston tuomion, ja joka sanoo: 'Sinä hullu', ansaitsee helvetin tulen.

23. Jos siis tuot lahjaasi alttarille ja siellä muistat, että veljelläsi on jotakin sinua vastaan,

24. jätä lahjasi siihen alttarin eteen ja mene ensin ja sovi veljesi kanssa, ja tule sitten ja uhraa lahjasi.

25. Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa niin kauan kuin olet hänen kanssaan tiellä, jottei riitapuolesi luovuttaisi sinua tuomarille ja tuomari antaisi sinua palvelijalle ja sinua heitettäisi vankilaan.

26. Totisesti sanon sinulle: et pääse sieltä, ennen kuin maksat viimeisenkin rovon.

27. Olette kuulleet sanotun: 'Älä tee aviorikosta.'

28. Mutta Minä sanon teille: jokainen, joka katsoo toisen vaimoa himoitakseen häntä, on jo sydämessään tehnyt aviorikoksen kanssaan.

29. Jos oikea silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja heitä luotasi. Sillä sinulle on hyväksi, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan eikä koko ruumistasi heitetä helvettiin.

30. Jos oikea kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä luotasi. Sillä sinulle on hyväksi, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan eikä koko ruumistasi heitetä helvettiin.

31. On myös sanottu: 'Joka hylkää vaimonsa, antakoon hänelle erokirjan.'

32. Mutta Minä sanon teille: jokainen, joka hylkää vaimonsa muun kuin haureuden tähden, saattaa hänet tekemään aviorikoksen, ja joka nai hylätyn, tekee aviorikoksen.

33. Vielä olette kuulleet sanotun vanhoille: 'Älä vannoa väärin, vaan täytä Herralle valasi.'

34. Mutta Minä sanon teille, ettei tule ensinkään vanna, ei taivaan kautta, sillä se on Jumalan valtaistuini,

35. ei maan kautta, sillä se on jalkainsa astinlauta, ei Jerusalemin kautta, sillä se on suuren Kuninkaan kaupunki.

36. Älä myöskään vannoa pääsi kautta, sillä et voi yhtään hiusta tehdä valkeaksi tai mustaksi,

37. vaan olkoon puheenne: 'On, on', 'ei, ei', sillä mikä on tämän yli, on paholaisesta.
38. Olette kuulleet sanotun: 'Silmä silmästä, hammas hampaasta.'
39. Mutta Minä sanon teille, ettei tule vastustaa pahaa, vaan sille, joka lyö sinua oikealle poskelle, käännä toinenkin,
40. ja sille, joka tahtoo käydä kanssasi oikeutta ja ottaa ihokkaasi, suo vaippasikin.
41. Sen kanssa, joka pakottaa sinut yhden virstan matkalle, kulje kaksi.
42. Anna sinulta anovalle, äläkä käänny pois siitä, joka tahtoo lainata sinulta.
43. Olette kuulleet sanotun: 'Rakasta lähimäistäsi' ja: 'Vihaa vihollistasi.'
44. Mutta Minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne, siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat, ja rukoilkaa niitten puolesta, jotka teitä parjaavat ja vainoavat,
45. jotta olisitte Isänne lapsia, joka on taivaissa, sillä antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvällekin ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärillekin.
46. Sillä jos rakastatte teitä rakastavia, mikä palkka teillä on? Eivätkö veronkantajatkin tee samoin?
47. Jos käytte tervehtimässä vain veljiänne, mitä erinomaista teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin?
48. Olkaa siis täydelliset niin kuin Isänne, joka on taivaissa, on täydellinen."

Matteus 6 luku

1. "Kavahtakaa antamasta almuja ihmisten edessä, jotta näkevät. Muutoin ette saa palkkaa Isältänne, joka on taivaissa.
2. Kun siis annat almua, älä soitata torvea edelläsi niin kuin ulkokullatut tekevät kokoushuoneissa ja kujilla, jotta ihmiset heitä ylistäisivät. Totisesti sanon teille: ovat saaneet palkkansa.
3. Vaan kun annat almua, älköön vasen kätesi tietäkö, mitä oikea kätesi tekee,
4. jotta almusi olisi salassa, ja Isäsi, joka salassa näkee, maksaa itse sinulle julkisesti.
5. Kun rukoilet, älä ole niin kuin ulkokullatut. Nämä mielellään rukoilevat seisoen kokoushuoneissa ja katujen kulmissa, jotta ihmiset katselisivat heitä. Totisesti sanon teille: ovat saaneet palkkansa.
6. Vaan kun rukoilet, mene kammioosi, sulje ovesi ja rukoile Isääsi, joka on salassa, ja Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle julkisesti.
7. Rukoillessanne älkää tyhjiä hokeko niin kuin pakanat, sillä luulevat, että heitä monien sanojensa tähden kuullaan.
8. Älkää siis olko heidän kaltaisiaan, sillä Isänne tietää, mitä tarvitsette, ennen kuin Häneltä anotte.
9. Rukoilkaa siis näin: 'Isämme, jokat olet taivaissa, pyhitettäköön nimesi,
10. tulkoon valtakuntasi, täytettäköön tahtosi myös maassa niin kuin taivaassa,
11. anna meille tuleva leipämme tänään

12. ja anna velkamme anteeksi niin kuin mekin olemme antaneet velallisillemme,
13. äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta, sillä Sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iäti. Aamen.'
14. Sillä jos annatte anteeksi ihmisille heidän rikkomuksensa, niin myös taivaallinen Isänne antaa teille anteeksi,
15. mutta ellette anna ihmisille anteeksi heidän rikkomuksiaan, ei Isännekään anna teille anteeksi rikkomuksianne.
16. Kun paastatte, älkää olko synkän näköisiä niin kuin ulkokullatut, sillä tekevät kasvonsa surkeiksi, jotta ihmiset näkisivät heidän paastoavan. Totisesti sanon teille: ovat saaneet palkkansa.
17. Vaan kun paastaat, niin voitele pääsi ja pese kasvosi,
18. jotteivät ihmiset näkisi sinun paastoavan, vaan Isäsi, joka on salassa, ja Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle julkisesti.
19. Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle, missä koi ja ruoste turmelee ja missä varkaat murtauvat sisään ja varastavat,
20. vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste turmele ja missä varkaat eivät murtau sisään eivätkä varasta.
21. Sillä missä aarteesi on, siinä on myös sydämesi oleva.
22. Silmä on ruumiin lamppu. Jos siis silmäsi on terve, on koko ruumiisi tuleva valaistuksi.
23. Mutta jos silmäsi on paha, koko ruumiisi on oleva pimeä. Jos siis valo, joka on sinussa, on pimeää, kuinka suuri onkaan pimeä!
24. Kukaan ei voi palvella kahta herraa. Sillä joko vihaa yhtä ja rakastaa toista tai liittyy yhteen ja halveksii toista. Ette voi palvella Jumalaa ja rahaa.
25. Sen tähden sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, tai ruumiistanne, mitä pukisitte yllenne. Eikö henki ole ruokaa enempi ja ruumis vaatteita?
26. Katsokaa taivaan lintuja: eivät kylvä eivätkä leikkaa eivätkä kokoa aittoihin, ja taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ettekö ole paljoa arvokkaammat kuin ne?
27. Kuka teistä voi murehtimisella lisätä kasvuansa yhden kyynärän?
28. Mitä murehditte vaatteista? Katsokaa vainion kukkia, kuinka kasvavat: eivät työtä tee eivätkä kehrää.
29. Kuitenkin sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossaan ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä.
30. Jos siis Jumala näin vaatettaa vainion ruohon, joka tänään on ja huomenna uuniin heitetään, eikö paljoa enemmän teitä, vähäuskoiset?
31. Älkää siis murehtiko sanoen: 'Mitä söisimme?' tai: 'Mitä joisimme?' tai: 'Mihin pukeutuisimme?'
32. Sillä tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän tätä kaikkea tarvitsevan.
33. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja Hänen vanhurskauttansa, niin tämä kaikki teille lisätään.

34. Älkää siis murehtiko huomista, sillä huominen murehtii itsestään. Kylliksi päivälle vaivansa."

Matteus 7 luku

1. "Älkää tuomitko, jottei teitä tuomittaisi,
2. sillä millä tuomiolla tuomitsette, tuomitaan teidät, ja millä mitalla mittaatte, mitataan teille.
3. Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, etkä huomaa malkaa, joka on omassa silmässäsi?
4. Tai kuinka sanot veljellesi: 'Annas otan pois rikan silmästäsi', ja katso, malka on omassa silmässäsi?
5. Ulkokullattu, heitä ensin malka pois omasta silmästäsi, ja sitten näet selvästi ottaa rikan pois veljesi silmästä.
6. Älkää antako pyhää koirille älkääkään heittäkö helmiänne sikojen eteen, jotteivät tallaisi niitä jalkoihinsa ja kääntyisi ja repisi teitä.
7. Anokaa, niin teille annetaan, etsikää, niin löydätte, kolkuttakaa, niin teille avataan.
8. Sillä jokainen anova saa ja etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan.
9. Vai kuka teistä on ihminen, joka antaa pojallensa kiven, kun tämä pyytää häneltä leipää,
10. tai kun pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen?
11. Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa ennemmin Isänne, joka on taivaissa, antaa hyvää niille, jotka Häneltä anovat.
12. Sen tähden, kaikki, mitä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää tekin samoin heille, sillä tämä on laki ja profeetat.
13. Menkää ahtaasta portista sisälle, sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät.
14. Sillä ahdas on se portti ja kaita se tie, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.
15. Kavahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat luoksenne lammasten vaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevia susia.
16. Hedelmistään tunnette heidät. Ei orjantappuroista koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita?
17. Näin jokainen hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, mutta kelvoton puu tekee pahoja hedelmiä.
18. Ei saata hyvä puu tehdä pahoja hedelmiä eikä kelvoton puu tehdä hyviä hedelmiä.
19. Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen.
20. Niin tunnette siis heidät hedelmistään.
21. Ei jokainen, joka sanoo Minulle: 'Herra, Herra', pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee taivaissa olevan Isäni tahdon.
22. Moni sanoo Minulle sinä päivänä: 'Herra, Herra, emmekö Sinun nimessäsi ennustaneet ja Sinun nimessäsi ajaneet ulos riivaajia ja Sinun nimessäsi tehneet monta voimatekoa?'

23. Silloin lausun heille julki: 'En ole koskaan teitä tunnustanut. Menkää pois luotani, te laittomuuden tekijät.'
24. Sen tähden on jokainen, joka kuulee nämä sanani ja tekee niitten mukaan, verrattava ymmärtäväiseen mieheen, joka rakensi talonsa kalliolle.
25. Rankkasade lankesi ja virrat tulivat ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä taloa vastaan, mutta se ei sortunut, sillä se oli kalliolle perustettu.
26. Mutta jokainen, joka kuulee nämä sanani eikä tee niitten mukaan, on verrattava mieheen, joka rakensi talonsa hiekalle.
27. Rankkasade lankesi ja virrat tulivat ja tuulet puhalsivat ja syöksähtivät sitä taloa vastaan, ja se sortui, ja sen sortuminen oli suuri."
28. Kun Jeesus lopetti nämä puheet, olivat kansajoukot hämmästyneitä Hänen opetuksestaan,
29. sillä opetti heitä niin kuin se, jolla on valta, eikä niin kuin heidän kirjanoppineensa.

Matteus 8 luku

1. Kun astui alas vuorelta, seurasi Häntä suuret kansajoukot.
2. Katso, pitalinen mies tuli ja kumartui maahan Hänen eteensä sanoen: "Herra, jos tahdot, voit puhdistaa minut."
3. Ojentaen kätensä Jeesus kosketti häntä sanoen: "Minä tahdon, puhdistu." Ja heti puhdistui pitalistaan.
4. Jeesus sanoo hänelle: "Katso, ettet puhu kellekään, vaan mene, näytä itsesi papille ja uhraa lahja, jonka Mooses on säätänyt, todistukseksi heille."
5. Kun saapui Kapernaumiin, tuli tykönsä sadanpäämies ja rukoi Häntä
6. sanoen: "Herra, palvelijani on maannut kotona halvaantuneena kovissa vaivoissa."
7. Niin Jeesus sanoo hänelle: "Minä tulen ja parannan hänet."
8. Mutta sadanpäämies vastasi ja sanoi: "Herra, en ole sen arvoinen, että astuisit kattoni alle, vaan sano ainoasti sanalla, niin palvelijani paranee.
9. Sillä olen itsekin vallan alainen ihminen ja minulla on sotamiehiä alaisinani, ja sanon tälle: 'Mene', ja menee, toiselle: 'Tule', ja tulee ja palvelijalleni: 'Tee tämä', ja tekee."
10. Kuultuaan Jeesus ihmetteli ja sanoi niille, jotka Häntä seurasivat: "Totisesti sanon teille: en ole Israelissakaan löytänyt näin suurta uskoa.
11. Mutta sanon teille: monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioivat Aaprahamin ja Iisakin ja Jaakon kanssa taivasten valtakunnassa,
12. mutta valtakunnan lapset heitetään äärimäiseen pimeään. Siellä on itku ja hammasten kiristys."
13. Jeesus sanoi sadanpäämiehelle: "Mene. Niin kuin uskot, niin sinulle tapahtukoon." Ja palvelija parani sillä hetkellä.

14. Tullessaan Pietarin kotiin Jeesus näki hänen anoppinsa makaavan ja olevan kuumeessa.
15. Niin Jeesus kosketti hänen kättänsä, ja kuume lähti hänestä, ja hän nousi ja palveli Häntä.
16. Mutta illan tultua toivat Hänen tykönsä monta riivattua. Ajoi henget ulos sanalla ja paransi kaikki sairaat,
17. jotta täyttyisi, mikä on puhuttu profeetta Jesajan kautta, joka sanoo: "Hän otti sairautemme ja kantoi tautimme."
18. Nähdessään paljon kansaa ympärillään Jeesus käski lähteä toiselle rannalle.
19. Niin muuan kirjanoppinut tuli ja sanoi Hänelle: "Opettaja, seuraan Sinua, mihin ikinä menet."
20. Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi."
21. Toinen opetuslapsistaan sanoi Hänelle: "Opettaja, salli minun ensin käydä hautaamassa isäni."
22. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Seuraa sinä Minua ja anna kuolleitten haudata kuolleen."
23. Kun astui venheeseen, opetuslapsensa seurasivat Häntä.
24. Katso, järvellä nousi kova myrsky, niin että venhe peittyi aaltoihin, mutta Hän nukkui.
25. Niin opetuslapset menivät ja herättivät Hänet sanoen: "Herra, auta, me hukumme."
26. Sanoi heille: "Miksi olette pelkureja, vähäuskoiset?" Sitten nousi ja nuhteli tuulia ja merta, ja tuli aivan tyven.
27. Ihmiset ihmettelivät sanoen: "Millainen tämä on, kun sekä tuulet että meri Häntä tottelevat?"
28. Kun saapui toiselle rannalle gerasalaisten alueelle, Häntä vastaan tuli kaksi riivattua, jotka olivat lähteneet hautaluolista ja olivat kovin raivoisia, niin ettei kukaan voinut kulkea sitä tietä.
29. Katso, huusivat sanoen: "Mitä meillä ja Sinulla on yhteistä, Jumalan Poika? Oletko tullut tänne vaivaamaan meitä ennen aikaa?"
30. Etäällä heistä kävi iso sikolauma laitumella.
31. Niin riivaajat pyysivät Häntä, sanoen: "Jos ajat meidät ulos, niin lähetä meidät sikolaumaan."
32. Sanoi heille: "Menkää." Silloin lähtivät ja menivät sikoihin. Katso, koko lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja kuoli veteen.
33. Mutta paimentajat pakenivat ja menivät kaupunkiin kertoen kaiken, myös riivatuista.
34. Katso, koko kaupunki lähti Jeesusta vastaan ja nähdessään Hänet pyysivät Häntä menemään pois heidän alueeltaan.

Matteus 9 luku

1. Hän astui venheeseen, meni toiselle rannalle ja tuli omaan kaupunkiinsa.
2. Katso, toivat Hänen tykönsä halvaantuneen, joka makasi vuoteella. Nähdessään heidän uskonsa Jeesus sanoi halvaantuneelle: "Poika, ole turvallisella mielellä, syntisi ovat sinulle anteeksi annetut."

3. Katso, muutamat kirjanoppineista sanoivat mielessään: "Tämä rienaa."
4. Ymmärtäen heidän ajatuksensa Jeesus sanoo: "Miksi ajattelette paha sydämässänne?"
5. Sillä kumpi on helpompaa, sanoako: 'Syntisi ovat sinulle anteeksi annetut' vai sanoa: 'Nouse ja käy'?
6. Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi" - sitten sanoo halvaantuneelle: "Nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."
7. Niin tämä nousi ja lähti kotiinsa.
8. Nähdessään sen kansajoukot ihmettelivät ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut ihmisille sellaisen vallan.
9. Sieltä ohi kulkiessaan Jeesus näki tulliasemalla istumassa miehen, jonka nimi oli Matteus, ja sanoo hänelle: "Seuraa Minua." Niin tämä nousi ja seurasi Häntä.
10. Kun Hän oli aterialla tämän kotona, niin katso, tuli monta veronkantajaa ja syntistä aterioimaan Jeesuksen ja Hänen opetuslastensa kanssa.
11. Nähdessään tämän fariseukset sanoivat Hänen opetuslapsillensa: "Miksi opettajanne syö veronkantajien ja syntisten kanssa?"
12. Mutta kuullessaan Jeesus sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.
13. Mutta menkää ja oppikaa, mitä on: 'Laupeutta Minä tahdon enkä uhria.' Sillä en ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä."
14. Silloin tulivat tykönsä Johanneksen opetuslapset sanoen: "Miksi me ja fariseukset paastoamme paljon, mutta Sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"
15. Jeesus sanoi heille: "Eivät häävieraat voi surra niin kauan kuin ylkä on heidän kanssaan. Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin paastoavat.
16. Ei kukaan pane vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaatteeseen, sillä sen täytetilkku repii vaatteesta ja reikä tulee pahemmaksi.
17. Eivätkä laske nuorta viiniä vanhoihin leileihin - muutoin leilit pakahtuvat ja viini vuotaa ja leilit turmeltuvat - vaan laskevat nuoren viinin uusiin leileihin, ja molemmat säilyvät."
18. Hänen tätä heille puhuessaan, katso, muuan päämies tuli ja kumartui Hänen eteensä sanoen: "Tyttäreni teki juuri loppuaan, mutta tule ja pane kätesi päällensä, niin virkoaa."
19. Jeesus nousi ja seurasi häntä opetuslapsinensa.
20. Katso, nainen, joka kaksitoista vuotta oli sairastanut verenjuoksua, lähestyi takaa ja kosketti Hänen vaippansa tupsua,
21. sillä sanoi itsekseen: "Jos vain saan koskettaa Hänen vaippaansa, tulen terveeksi."
22. Silloin Jeesus kääntyi, näki hänet ja sanoi: "Ole turvallisella mielellä, tytär, uskosi on sinut pelastanut." Ja siitä hetkestä nainen tuli terveeksi.
23. Tullessaan päämiehen taloon ja nähdessään huilunsoittajat ja hälisevän väkijoukon
24. Jeesus sanoi heille: "Menkää pois, sillä tyttö ei ole kuollut, vaan nukkuu." Nauroivat Häntä.

25. Mutta kun väkijoukko oli ajettu ulos, Hän meni sisälle ja tarttui hänen käteensä. Ja tyttö nousi.
26. Ja tämä sanoma levisi koko siihen maahan.
27. Kun Jeesus kulki sieltä, Häntä seurasi kaksi sokeaa huutaen ja sanoen: "Armahda meitä, Daavidin Poika."
28. Hänen mentyään huoneeseen sokeat tulivat Hänen tykönsä ja Jeesus sanoo heille: "Uskotteko, että voin sen tehdä?" Sanoivat Hänelle: "Kyllä, Herra."
29. Silloin kosketti heidän silmiänsä sanoen: "Tapahtukoon teille uskonne mukaan."
30. Niin silmänsä aukenivat. Jeesus puhutteli heitä ankarasti sanoen: "Katsokaa, ettei kukaan saa tietää"
31. Mutta menivät pois ja levittivät sanomaa Hänestä koko siihen maahan.
32. Näitten mentyä, katso, toivat Hänelle mykän miehen, joka oli riivattu.
33. Kun riivaaja oli ajettu ulos, mykkä puhui, ja kansa ihmetteli sanoen: "Tällaista ei ole Israelissa ikinä nähty."
34. Mutta fariseukset sanoivat: "Riivaajain päämiehen avulla ajaa ulos riivaajia."
35. Jeesus vaelsi kaikki kaupungit ja kylät opettaen heidän kokoushuoneissaan ja saarnaten valtakunnan evankeliota ja parantaen kaikkia tauteja ja kaikkea raihnautta.
36. Nähdessään kansajoukot Hänen tuli heitä sääli, koska olivat nääntyneet ja hylätyt "niin kuin lampaat, joilla ei ole paimenta".
37. Niin sanoo opetuslapsillensa: "Eloa paljon, mutta työmiehet harvat.
38. Rukoilkaa siis elon Herraa, että lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa."

Matteus 10 luku

1. Hän kutsui tykönsä ne kaksitoista opetuslastaan ja antoi heille vallan saastaisia henkiä vastaan, niin että voivat ajaa ne ulos ja parantaa kaikkia tauteja ja kaikkea raihnautta.
2. Nämä ovat niitten kahdentoista apostolin nimet: ensimmäinen Simeon, jota kutsuttiin Pietariksi, ja veljensä Antero; Sepeteuksen poika Jaako ja veljensä Johannes;
3. Vilppu ja Bartolomeus; Tuomas ja veronkantaja Matteus; Alfeuksen poika Jaako ja Lebbeus, lisänimeltä Taddeus;
4. Simeon Kiivailija ja Juudas Iskariot, joka Hänet kavalsi.
5. Nämä kaksitoista Jeesus lähetti ja käski heitä sanoen: "Älkää menkö pakanain tielle älkääkä astuko samarialaisten kaupunkiin,
6. vaan menkää pikemmin Israelin huoneen eksyneitten lammasten tykö.
7. Menkää ja saarnatkaa sanoen: 'Taivasten valtakunta on tullut lähelle.'
8. Parantakaa sairaita, herättäkää kuolleita, puhdistakaa pitalisia, ajakaa ulos riivaajia. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa.

9. Älkää varustako kultaa tai hopeaa tai vaskea vöihinne,
10. älkää laukkua matkalle, älkää kahta ihokasta, älkää kenkiä älkääkä sauvaa, sillä työmies on ruokansa arvoinen.
11. Mihin kaupunkiin tai kylään tulette, ottakaa selvä, kuka siellä on arvollinen, ja jääkää sinne, kunnes lähdette pois.
12. Taloon tullessanne tervehtikää sitä sanoen: 'Rauha tälle huoneelle!'
13. Jos talo on arvollinen, tulkoon sille rauhanne; mutta jos ei ole arvollinen, palatkoon rauhanne teille.
14. Jos joku ei ota teitä vastaan eikä kuuntele sanojanne, lähtekää pois siitä talosta tai siitä kaupungista ja puistakaa tomu jaloistanne.
15. Totisesti sanon teille: Sodomian ja Gomorran maan on tuomiopäivänä helpompi kuin sen kaupungin.
16. Katso, lähetän teidät kuin lampaat sutten keskelle. Olkaa siis älykkäät kuin käärmeet ja viattomat kuin kyyhkyset.
17. Kavahtakaa ihmisiä, sillä luovuttavat teitä tuomioistuimille ja kokoushuoneissa ruoskivat teitä,
18. ja teitä kuljetetaan maaherrain ja kuninkaitten eteen Minun tähteni, todistukseksi heille ja pakanoille.
19. Mutta kun luovuttavat teitä, älkää huolehtiko, miten tai mitä puhuisitte, sillä teille annetaan sillä hetkellä, mitä teidän tulee puhua.
20. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Isänne Henki, se puhuu teissä.
21. Veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsen, ja lapset nousevat vanhempia vastaan ja antavat heidät alttiiksi kuolemalle,
22. ja te tulette kaikkien vihattaviksi Minun nimeni tähden. Mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se tulee autuaaksi.
23. Kun vainoavat teitä yhdessä kaupungissa, paetkaa toiseen. Sillä totisesti sanon teille: ette ennätä loppuun käydä Israelin kaupunkeja, ennen kuin Ihmisen Poika tulee.
24. Opetuslapsi ei ole opettajan yläpuolella, eikä palvelija isäntänsä yläpuolella.
25. Kylliksi opetuslapselle, että on kuin opettajansa, ja palvelija kuin isäntänsä. Jos ovat sanoneet perheenisäntää Beelsebuliksi, kuinka paljon enemmän perheväkeänsä!
26. Älkää siis pelätkö heitä. Sillä ei ole mitään peitettyä, mikä ei tule paljastetuksi, eikä salattua, mikä ei tule tunnetuksi.
27. Minkä sanon teille pimeässä, se puhukaa valossa, ja minkä korvaan knulette, se julistakaa katoilta.
28. Älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, mutta eivät voi tappaa sielua, vaan ennemmin pelätkää Häntä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvetissä.
29. Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan ilman Isäänne.
30. Ovatpa kaikki pääanne hiuksetkin luetut.
31. Älkää siis pelätkö. Olette arvokkaammat kuin monta varpusta.

32. Sen tähden jokaisen, joka tunnustaa Minut ihmisten edessä, Minäkin tunnustan Isäni edessä, joka on taivaissa.
33. Mutta joka kieltää Minut ihmisten edessä, sen Minäkin kiellän Isäni edessä, joka on taivaissa.
34. Älkää luulko, että olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle. En ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan.
35. Sillä olen tullut nostamaan pojan isäänsä vastaan ja tyttären äitiänsä vastaan ja miniän anoppiansa vastaan,
36. ja ihmisen vihamiehiksi tulevat hänen perhekuntalaisensa.
37. Joka rakastaa isää tai äitiä enemmän kuin Minua, ei ole Minulle sovelias, ja joka rakastaa poikaa tai tytärtä enemmän kuin Minua, ei ole Minulle sovelias,
38. ja joka ei ota ristiänsä ja seuraa Minua, ei ole Minulle sovelias.
39. Joka löytää elämänsä, hukuttaa sen, ja joka hukuttaa elämänsä Minun tähdeni, löytää sen.
40. Joka ottaa tykönsä teidät, ottaa tykönsä Minut, ja joka ottaa tykönsä Minut, ottaa tykönsä Hänet, joka Minut lähetti.
41. Joka profeetan ottaa tykönsä profeetan nimen tähden, saa profeetan palkan, ja joka vanhurskaan ottaa tykönsä vanhurskaan nimen tähden, saa vanhurskaan palkan.
42. Kuka hyvänsä antaa yhdelle näistä pienistä maljallisen kylmää vettä juotavaksi vain opetuslapsen nimen tähden, totisesti sanon teille: ei jää palkkaansa vaille."

Matteus 11 luku

1. Päätettyään käskyjen antamisen kahdelletoista opetuslapsellensa Jeesus lähti sieltä opettamaan ja saarnaamaan heidän kaupunkeihinsa.
2. Kuultuaan vankilassa Kristuksen teot Johannes lähetti kaksi opetuslastaan
3. ja sanoi Hänelle: "Oletko Sinä se tuleva vai pitääkö meidän toista vartoman?"
4. Jeesus vastasi sanoen heille: "Menkää ja kertokaa Johannekselle, mitä kuulette ja näette:
5. sokeat saavat näkönsä ja rannat kävelevät, pitaliset puhdistuvat ja kuurot kuulevat, kuolleita herätetään ja köyhille julistetaan evankelio.
6. Autuas se, joka ei loukkaannu Minuun."
7. Heidän mentyään Jeesus alkoi puhua kansalle Johanneksesta: "Mitä läksitte erämaahan katselemaan? Ruokoa, jota tuuli huojuttaa?
8. Vai mitä läksitte katsomaan? Ihmistä, hienoihin vaatteisiin pukeunutta? Katso, hienoihin vaatteisiin pukeuneet ovat kuninkaitten palatseissa.
9. Vai mitä läksitte katsomaan? Profeettaa? Kyllä, sanon teille, ja enemmän kuin profeetta.
10. Sillä tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, lähetän enkelini edellesi valmistamaan tiesi eteesi.'

11. Totisesti sanon teille: ei ole vaimoista syntyneitten seasta noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja, mutta vähempi taivasten valtakunnassa on suurempi kuin hän.
12. Mutta Johannes Kastajan päivistä tähän asti taivasten valtakunta on hyökkäysten kohteena ja hyökkääjät ottavat sen väkisin.
13. Sillä kaikki profeetat ja laki ovat ennustaneet Johannekseen asti.
14. Jos tahdotte ottaa vastaan: hän on Elia, joka on tuleva.
15. Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon.
16. Mutta mihin vertaan tämän sukupolven? On lasten kaltainen, jotka istuvat toreilla ja huutavat tovereilleen
17. sanoen: 'Soitimme teille huilua ettekä tanssineet, veisasimme teille itkuvirsiä ettekä valittaneet.'
18. Sillä Johannes tuli, ei syönyt eikä juonut, ja sanovat: 'Hänessä on riivaaja.'
19. Ihmisen Poika tuli, syö ja juo, ja sanovat: 'Katso syömäriä ja viininjuojaa, veronkantajain ja syntisten ystävää!' Ja viisaus on lastensa puolelta oikeaksi osoitettu."
20. Sitten Hän rupesi nuhtelemaan niitä kaupunkoja, joissa useimmat voimatekonsa olivat tapahtuneet, sillä eivät olleet kääntyneet:
21. "Voi sinua Korasin! Voi sinua Beetsaida! Sillä jos ne voimateot, jotka teissä ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, ne olisivat jo aikaa sitten säkissä ja tuhassa tulleet kääntymykseen.
22. Mutta sanon teille: Tyyron ja Siidonin on tuomiopäivänä helpompi kuin teidän.
23. Sinä Kapernaum, joka olet korotettu hamaan taivaaseen! Hamaan tuonelaan sinut syöstään alas. Sillä jos ne voimateot, jotka sinussa ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Sodomassa, se olisi seisonut tähän päivään asti.
24. Mutta sanon teille: Sodoman maan on tuomiopäivänä helpompi kuin sinun."
25. Siihen aikaan Jeesus rupesi puhumaan sanoen: "Ylistän Sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväisiltä ja ilmaissut ne lapsenmielisille.
26. Niin Isä, sillä näin oli hyvä tahtosi.
27. Kaikki on Isä antanut Minulle, eikä kukaan muu täysin tunne Poikaa kuin Isä, eikä Isää tunne kukaan muu kuin Poika ja kelle Poika tahtoo ilmaista.
28. Tulkaa Minun tyköni, kaikki työtätekevät ja raskautetut, niin annan teille levon.
29. Ottakaa ikeeni päällenne ja oppikaa Minusta, sillä Minä olen sävyisä ja nöyrä sydämeltä, niin löydätte levon sieluillenne.
30. Sillä ikeeni on sovelias ja kuormani keveä."

Matteus 12 luku

1. Siihen aikaan Jeesus sapattina kulki viljavainioitten halki. Opetuslapsensa olivat nälissään ja rupesivat

katkomaan tähkäpäitä ja syömään.

2. Nähdessään sanoivat fariseukset Hänelle: "Katso, opetuslapsesi tekevät, mitä ei ole lupa tehdä sapattina."

3. Mutta sanoi heille: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hän ja seuralaisensa olivat nälissään,

4. kuinka meni Jumalan huoneeseen ja söi näkyleivät, joita hänen ja seuralaistensa ei ollut lupa syödä, vaan ainoasti pappien?

5. Tai ettekö ole lukeneet laista, että papit sapattina pyhäkössä rikkovat sapatin, mutta ovat syyttömät?

6. Mutta Minä sanon teille: tässä on pyhäkköä suurempi.

7. Mutta jos olisitte tienneet, mitä on: 'Laupeutta Minä tahdon enkä uhria', ette olisi tuominneet syyttömiä.

8. Sillä Ihmisen Poika on sapatin herra."

9. Lähti sieltä ja meni heidän kokoushuoneeseensa.

10. Katso, siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut. Kysyivät Häneltä sanoen: "Onko lupa sapattina parantaa?" nostaakseen syytteen Häntä vastaan.

11. Mutta sanoi heille: "Kuka teistä on ihminen, jolla on yksi lammas ja jos se sapattina putoaa kuoppaan, ei tartu siihen ja nosta sitä ylös?

12. Kuinka paljoa arvokkaampi onkaan ihminen kuin lammas! Sen tähden on lupa tehdä sapattina hyvää."

13. Sitten sanoo miehelle: "Ojenna kätesi." Ojensi, ja se tuli jälleen terveeksi niin kuin toinen.

14. Niin fariseukset lähtivät ulos ja pitivät neuvoa Häntä vastaan surmataksaan Hänet.

15. Huomatessaan sen Jeesus vetäytyi sieltä. Häntä seurasi suuret kansajoukot, ja Hän paransi heidät kaikki.

16. Mutta kielsi heitä saattamasta Häntä julki,

17. jotta täyttyisi, mikä on puhuttu profeetta Jesajan kautta, joka sanoo:

18. "Katso, palvelijani, jonka olen valinnut, rakkaani, johon sieluni on mielistynyt. Minä lasken Henkeni päällensä ja Hän on julistava pakanoille oikeuden.

19. Ei riitele eikä huuda eikä kukaan kuule Hänen ääntänsä toreilla.

20. Särjettyä ruokohuilua ei muserra eikä suitsevaa lampunsydäntä sammuta, kunnes saattaa oikeuden voittoon.

21. Hänen nimeensä pakanat panevat toivonsa."

22. Silloin Hänen tykönsä tuotiin riivattu, joka oli sokea ja mykkä, ja Jeesus paransi hänet, niin että mykkä puhui ja näki.

23. Kaikki kansa hämmästyí ja sanoi: "Eikö tämä ole Daavidin Poika?"

24. Mutta kuullessaan fariseukset sanoivat: "Tämä ei aja riivaajia ulos muuta kuin Beelsebulin, riivaajain päämiehen voimalla."

25. Tietäen heidän ajatuksensa Jeesus sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, tuhoutuu, eikä mikään kaupunki tai talo, joka riitautuu itsensä kanssa, pysy pystyssä.

26. Jos saatana ajaa ulos saatanan, hän on riitautunut itsensä kanssa. Kuinka siis valtakuntansa pysyy

pystyssä?

27. Jos Minä Beelsebulin avulla ajan ulos riivaajia, kenen avulla lapsenne ajavat niitä ulos? Sen tähden tulevat olemaan tuomarejanne.

28. Mutta jos Minä Jumalan Hengen avulla ajan ulos riivaajia, niin Jumalan valtakunta on ennättänyt luoksenne.

29. Kuinka kukaan voi mennä väkevän taloon ja ryöstää hänen tavaroitansa, ellei ensin kahlitse väkevää? Sitten ryöstää hänen talonsa.

30. Joka ei ole kanssani, on Minua vastaan, ja joka ei kanssani kokoa, hajoittaa.

31. Sen tähden sanon teille: jokainen synti ja rienaus annetaan ihmisille anteeksi, mutta Hengen rienaamista ei anneta ihmisille anteeksi.

32. Jokaiselle, joka puhuu sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi. Mutta sille, joka puhuu Pyhää Henkeä vastaan, ei anneta anteeksi, ei tässä ajassa eikä tulevassa.

33. Joko tehkää puu hyväksi ja sen hedelmä hyväksi tai tehkää puu huonoksi ja sen hedelmä huonoksi, sillä hedelmästä puu tunnetaan.

34. Kyykäärmeitten sikiöt, kuinka saatatte hyvää puhua, kun olette pahoja? Sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

35. Hyvä ihminen tuo hyvästä aarrekammiosta esille hyvää, ja paha ihminen tuo pahasta aarrekammiosta esille pahaa.

36. Mutta sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, minkä ihmiset puhuvat, heidän on tehtävä tili tuomiopäivänä.

37. Sillä sanoistasi sinut julistetaan vanhurskaaksi ja sanoistasi sinut tuomitaan syylliseksi."

38. Silloin muutamat kirjanoppineet ja fariseukset vastasivat Hänelle sanoen: "Opettaja, haluamme nähdä Sinulta merkin."

39. Mutta vastasi ja sanoi heille: "Paha ja avionrikkoja sukupolvi vaatii merkkiä, mutta sille ei anneta merkkiä paitsi profeetta Joonan merkki.

40. Sillä niin kuin Joona oli merihirviön vatsassa kolme päivää ja kolme yötä, niin on Ihmisen Poika oleva maan sydämessä kolme päivää ja kolme yötä.

41. Niiniven miehet nousevat tuomiolle tämän sukupolven kanssa ja tuomitsevat sen. Sillä kääntyivät Joonan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä Joonaa suurempi.

42. Etelän kuningatar nousee tuomiolle tämän sukupolven kanssa ja tuomitsee sen, sillä tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä Salomoa suurempi.

43. Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, se kuljeksii kuivia paikkoja, etsien leposijaa, löytämättä sitä.

44. Silloin sanoo: 'Palaan huoneeseeni, josta läksin.' Tultuaan tapaa sen tyhjänä, lakaistuna ja kaunistettuna.

45. Silloin menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, itseänsä pahempaa, ja sisälle tultuaan asuvat

siellä. Ja sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset. Näin käy myös tälle pahalle sukupolvelle."

46. Hänen puhuessaan kansalle, katso, äitinsä ja veljensä seisoivat ulkona tahtoen puhutella Häntä.

47. Niin joku sanoi Hänelle: "Katso, äitisi ja veljesi seisovat ulkona tahtoen puhutella Sinua."

48. Mutta vastasi ja sanoi sille, joka Hänelle puhui: "Kuka on äitini, ja ketkä ovat veljeni?"

49. Ojentaen kätensä opetuslastensa puoleen sanoi: "Katso, äitini ja veljeni!

50. Sillä jokainen, joka tekee taivaissa olevan Isäni tahdon, on veljeni ja sisareni ja äitini."

Matteus 13 luku

1. Sinä päivänä Jeesus lähti kotoa ja istuutui järven rannalle.

2. Hänen tykönsä kokoontui paljon kansaa, niin että Hän astui venheeseen istuakseen, ja kaikki kansa seisoivat rannalla.

3. Puhui heille paljon vertauksin sanoen: "Katso, kylväjä lähti kylvämään.

4. Hänen kylväessään toiset putosivat tien viereen, ja linnut tulivat ja söivät ne.

5. Toiset putosivat kallioperälle, jossa niillä ei ollut paljoa maata, ja nousivat heti oraalle, koska niillä ei ollut syvää maata.

6. Mutta auringon noustua ne paahtuivat, ja kun ei ollut juurta, kuivettuivat.

7. Toiset putosivat orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat ne.

8. Toiset putosivat hyvään maahan ja tekivät hedelmän, mikä sata, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä.

9. Jolla on korvat kuulla, kuulkoon."

10. Niin opetuslapsensa tulivat ja sanoivat Hänelle: "Miksi puhut heille vertauksin?"

11. Vastasi ja sanoi heille: "Koska teidän on annettu tuntea taivasten valtakunnan salaisuudet, mutta heidän ei ole annettu.

12. Jolla näet on, sille annetaan, ja hänellä on oleva yltäkyllin, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

13. Sen tähden puhun heille vertauksin, koska näkevinä eivät näe ja kuulevina eivät kuule eivätkä ymmärrä.

14. Heissä käy toteen Jesajan ennustus, joka sanoo: 'Kuulemalla kuulette ettekä ymmärrä, näkemällä näette ettekä käsitä.

15. Sillä turtunut on tämän kansan sydän ja korvilla työläästi kuulevat; silmänsä ovat ummistaneet, jotteivät näkisi silmillä, eivätkä kuulisi korvilla, eivät ymmärtäisi sydämellä eivätkä kääntyisi ja jotten Minä heitä parantaisi.'

16. Mutta onnelliset teidän silmänne, koska näkevät, ja korvanne, koska kuulevat.

17. Sillä totisesti sanon teille: monet profeetat ja vanhurskaat ovat hartaasti halunneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet.
18. Kuulkaa siis vertaus kylväjästä:
19. Kun joku kuulee valtakunnan sanan eikä ymmärrä, tulee paholainen ja tempaa pois sen, mikä hänen sydämeensä kylvettiin. Tämä on se, mikä kylvettiin tien viereen.
20. Mikä kallioperälle kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja heti ottaa sen ilolla vastaan.
21. Mutta hänellä ei ole juurta itsessään, vaan on hetkellinen. Kun tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, heti lankeaa pois.
22. Mikä taas orjantappuroihin kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, mutta tämän mailman huoli ja rikkauden viettelys tukahuttaa sanan, ja hän jää hedelmättömäksi.
23. Mutta mikä hyvään maahan kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja ymmärtää. Hän siis tuottaa satoa ja tekee, mikä sata, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä."
24. Toisen vertauksen esitti heille sanoen: "Taivasten valtakunnan käy kuin miehen, joka kylvi hyvän siemenen peltoonsa.
25. Mutta ihmisten nukkuessa hänen vihamiehensä tuli ja kylvi lustetta nisun sekaan ja meni pois.
26. Kun laiho kasvoi ja tuotti satoa, silloin lustekin tuli näkyviin.
27. Niin perheenisännän palvelijat tulivat ja sanoivat hänelle: 'Herra, etkö kylvänyt hyvää siementä peltoosi? Kuinka siinä sitten on lustetta?'
28. Sanoi heille: 'Sen on vihamies tehnyt.' Niin palvelijat sanoivat hänelle: 'Tahdotko sitten, että menemme ja kokoamme sen?'
29. Mutta sanoi: 'En, jottette lustetta kootessanne nyhtäisi sen mukana nisuakin.
30. Antakaa molempain kasvaa yhdessä elonleikkuuseen asti, ja elonaikana sanon leikkuumiehille: Kootkaa ensin luste ja sitokaa se nippuihin poltettavaksi, mutta nisu korjatkaa aittaani.'"
31. Toisen vertauksen esitti heille sanoen: "Taivasten valtakunta on sinapin siemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi peltoonsa.
32. Se on kaikkia siemeniä pienempi, mutta kun on kasvanut, se on vihanneskasveja suurempi ja muuttuu puuksi taivaan lintujen tulla ja tehdä pesänsä sen oksille."
33. Toisen vertauksen puhui heille: "Taivasten valtakunta on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakkaan jauhoja, kunnes kaikki happani."
34. Tämän kaiken Jeesus puhui kansalle vertauksin, ja ilman vertausta ei puhunut heille mitään,
35. jotta täyttyisi, mikä on puhuttu profeetan kautta, joka sanoo: "Minä avaan suuni vertauksiin, tuon ilmi sen, mikä on ollut salattuna mailman perustamisesta asti."
36. Sitten laski luotaan kansajoukot ja meni kotiin. Opetuslapsensa tulivat tykönsä sanoen: "Selitä meille vertaus pellon lusteesta."

37. Vastasi sanoen heille: "Joka kylvää hyvän siemenen, on Ihmisen Poika.
38. Pelto on mailma. Hyvä siemen ovat valtakunnan lapset, mutta luste ovat paholaisen lapset.
39. Vihamies, joka ne kylvi, on perkele. Elonleikkuu on mailmanajan täyttymys, ja leikkuumiehet ovat enkelit.
40. Niin kuin siis luste kootaan ja poltetaan tulella, niin tapahtuu ajan täyttymyksessä.
41. Ihmisen Poika lähettää enkelinsä ja kokoavat Hänen valtakunnastaan kaikki viettelijät ja ne, jotka tekevät laittomuutta,
42. ja heittävät heidät tulipätsiin. Siellä on itku ja hammasten kiristys.
43. Silloin vanhurskaat loistavat Isänsä valtakunnassa niin kuin aurinko. Jolla on korvat kuulla, kuulkoon.
44. Vielä taivasten valtakunta on peltoon kätketyn aarteen kaltainen, jonka ihminen löysi ja kätki, ja siitä iloissaan menee ja myy kaiken, mitä hänellä on, ja ostaa sen pellon.
45. Vielä taivasten valtakunta on kauppiaan kaltainen, joka etsi kauniita helmiä.
46. Löydettyään yhden kallisarvoisen helmen meni ja myi kaiken, mitä hänellä oli, ja osti sen.
47. Vielä taivasten valtakunta on nuotan kaltainen, joka heitettiin mereen ja kokosi kaikkinaisia kaloja.
48. Kun se tuli täyteen, vetivät sen rannalle, istuutuivat ja kokosivat hyvät astioihin, mutta heittivät keltottomat pois.
49. Näin on käyvä ajan täyttymyksessä. Enkelit lähtevät ja erottavat pahat vanhurskaista
50. ja heittävät heidät tulipätsiin. Siellä on itku ja hammasten kiristys."
51. Jeesus sanoo heille: "Oletteko ymmärtäneet tämän kaiken?" Sanovat Hänelle: "Kyllä, Herra."
52. Niin sanoi heille: "Sen tähden jokainen kirjanoppinut, joka on tullut taivasten valtakunnan opetuslapseksi, on perheenisännän kaltainen, joka tuo aarrekammioistaan esille uutta ja vanhaa."
53. Lopetettuaan nämä vertaukset Jeesus lähti sieltä.
54. Tultuaan kotikaupunkiinsa opetti heitä heidän kokoushuoneessaan, niin että hämmästyivät ja sanoivat: "Mistä Hänellä tämä viisaus ja nämä voimateot?"
55. Eikö tämä ole se rakentajan poika? Eikö äitinsä ole nimeltä Maria ja veljensä Jaako ja Jooseppi ja Simeon ja Juuda?
56. Ja eivätkö sisarensa ole kaikki luonamme? Mistä sitten Hänellä tämä kaikki?"
57. Niin loukkaantuivat Häneen. Mutta Jeesus sanoi heille: "Profeetta ei ole halveksittu paitsi kotikaupungissaan ja kotonaan."
58. Heidän epäuskonsa tähden ei tehnyt siellä monta voimatekoa.

Matteus 14 luku

1. Siihen aikaan neljännysruhtinas Herodes kuuli maineen Jeesuksesta.
2. Sanoi palvelijoillensa: "Tämä on Johannes Kastaja. Hänet on herätetty kuolleista, ja sen tähden nämä

voimat vaikuttavat Hänessä."

3. Sillä Herodes oli ottanut Johanneksen kiinni ja sitonut hänet ja pannut vankilaan veljensä Filippuksen vaimon, Herodiaan tähden.

4. Sillä Johannes sanoi hänelle: "Sinun ei ole lupa pitää häntä."

5. Herodes halusi tappaa hänet, mutta pelkäsi kansaa, pitivät häntä näet profeettana.

6. Mutta Herodeen viettäessä syntymäpäiviä Herodiaan tytär tanssi keskellä ja miellytti Herodesta.

7. Sen tähden tämä valalla lupasi antaa hänelle, mitä ikinä anoisi.

8. Niin äitinsä yllyttämänä sanoo: "Anna minulle tässä lautasella Johannes Kastajan pää."

9. Kuningas tuli murheelliseksi, mutta valainsa ja ateriatoverien tähden käski antaa sen.

10. Lähetti ja mestasi Johanneksen vankilassa.

11. Hänen päänsä tuotiin lautasella ja annettiin tytölle ja tämä vei äidillensä.

12. Opetuslapsensa tulivat ja ottivat ruumiin ja hautasivat sen. Sitten menivät ja kertoivat Jeesukselle.

13. Kuultuaan Jeesus lähti sieltä venheellä autioon paikkaan yksinäisyyteen, ja kansa kuultuaan lähti maitse Hänen jälkeensä kaupungeista.

14. Pois lähtiessään Jeesus näki paljon kansaa ja Hänen kävi heitä sääli, ja paransi heidän sairaansa.

15. Illan tultua opetuslapsensa menivät Hänen tykönsä sanoen: "Paikka on autio, ja aika on pitkälle kulunut. Laske kansa luotasi, jotta menisivät kyliin ostamaan itselleen ruokaa."

16. Mutta Jeesus sanoi heille: "Ei heidän tarvitse mennä pois. Antakaa te heille syödä."

17. Sanovat Hänelle: "Meillä ei ole täällä kuin viisi leipää ja kaksi kalaa."

18. Sanoi: "Tuokaa ne tänne Minulle."

19. Käski kansan asettua ruohikkoon, otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi, mursi ja antoi leivät opetuslapsillensa ja opetuslapset kansalle.

20. Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Kokosivat jääneet palaset, kaksitoista täyttä vakallista.

21. Niitä, jotka söivät, oli noin viisituhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.

22. Heti Hän vaati opetuslapsia astumaan venheeseen ja menemään edellänsä toiselle rannalle sillä aikaa, kun laskisi kansan luotansa.

23. Laskettuaan kansan luotaan nousi vuorelle yksinäisyyteen rukoilemaan. Kun ilta tuli, oli siellä yksinänsä.

24. Mutta venhe oli jo monen vakomitan päässä maasta aaltojen ahdistamana, sillä tuuli oli vastainen.

25. Neljännellä yövartiolla Jeesus tuli heidän tykönsä kävelen järven päällä.

26. Nähdessään Hänen kävelevän järven päällä opetuslapset pelästyivät ja sanoivat: "Se on aave", ja huusivat pelosta.

27. Mutta heti Jeesus puhutteli heitä sanoen: "Olkaa turvallisella mielellä. Minä olen. Älkää pelätkö."

28. Pietari vastasi Hänelle ja sanoi: "Herra, jos olet Sinä, káske minun tulla tykösi vetten päällä."

29. Sanoi: "Tule." Astuen ulos venheestä Pietari käveli vetten päällä mennäksään Jeesuksen tykö.

30. Mutta katsellessaan ankaraa myrskyä pelästy, ja alkaessaan vajota huusi sanoen: "Herra, pelasta minut."
31. Heti Jeesus ojentaen kätensä tarttui häneen ja sanoo hänelle: "Vähäuskoinen, miksi epäilit?"
32. Heidän astuttuaan venheeseen tuuli asettui.
33. Niin venheessä olevat kumarsivat Häntä sanoen: "Totisesti Sinä olet Jumalan Poika."
34. Kuljettuaan yli tulivat Kinneretin maahan.
35. Tuntiessaan Hänet sen paikkakunnan miehet lähettivät sanan kaikkeen siihen ympäristöön ja toivat Hänen tykönsä kaikki sairaat.
36. Pyysivät Häneltä, että vain saisivat koskettaa Hänen vaippansa tupsua, ja ketkä koskettivat, paranivat.

Matteus 15 luku

1. Silloin tuli fariseuksia ja kirjanoppineita Jerusalemistä Jeesuksen luo sanoen:
2. "Miksi opetuslapsesi rikkovat vanhinten perinnäissäännön? Sillä eivät pese käsiään, kun heidän pitäisi syödä leipää."
3. Mutta vastasi ja sanoi heille: "Entä miksi te rikotte Jumalan käskyn perinnäissääntönne tähden?"
4. Sillä Jumala on säättänyt: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi' ja: 'Joka kiroaa isää tai äitiä, kuolkoon kuolemalla.'
5. Mutta te sanotte: 'Joka sanoo isälle tai äidille: "Se on uhrilahja, minkä olisit minulta saanut", sen ei tarvitse kunnioittaa isäänsä tai äitiänsä.'
6. Olette tehneet Jumalan käskyn tyhjäksi perinnäissäännöllänne.
7. Ulkokullatut, oikein Jesaja ennusti teistä sanoen:
8. 'Tämä kansa kunnioittaa Minua huulillaan, mutta sydämensä on kaukana Minusta.
9. Turhaan palvelevat Minua opettaen oppeja, ihmiskäskyjä.'
10. Kutsuen tykönsä kansan sanoi heille: "Kuulkaa ja ymmärtäkää.
11. Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suuhun, vaan mikä suusta lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen."
12. Silloin opetuslapsensa tulivat ja sanoivat Hänelle: "Tiedätkö, että fariseukset loukkaantuivat kuullessaan tuon puheen?"
13. Vastasi ja sanoi: "Jokainen istutus, jota ei taivaallinen Isäni ole istuttanut, on juurineen revittävä.
14. Älkää heistä välittäkö. Ovat sokeita sokeain taluttajia. Mutta jos sokea sokeaa taluttaa, niin molemmat kuoppaan lankeavat."
15. Pietari vastasi ja sanoi Hänelle: "Selitä meille tämä vertaus."
16. Jeesus sanoi: "Vieläkö tekin olette ymmärtämättömiä?"
17. Ettekö vielä käsitä, että kaikki suuhun tuleva menee vatsaan ja heitetään käymälään?"
18. Mutta mikä lähtee suusta ulos, se tulee sydäimestä, ja se saastuttaa ihmisen.

19. Sillä sydäimestä lähtevät pahat ajatukset, murhat, aviorikokset, haureus, varkaus, väärät todistukset, rienaukset.
20. Tämä on sitä, mikä ihmisen saastuttaa, mutta pesemättömin käsin syöminen ei saastuta ihmistä."
21. Niin Jeesus lähti sieltä ja vetäytyi Tyyron ja Siidonin alueille.
22. Katso, kanaantilainen vaimo tuli ulos niiltä tienoilta ja huusi Hänelle sanoen: "Herra, Daavidin Poika, armahda minua. Tyttäreni on kauheasti riivaajan vaivaama."
23. Mutta ei vastannut hänelle sanaakaan. Niin opetuslapsensa tulivat ja pyysivät Häntä sanoen: "Lähetä hänet menemään, sillä huutaa jälkeemme."
24. Vastasi ja sanoi: "Minua ei ole lähetetty muuta kuin Israelin huoneen eksyneitten lammasten tykö."
25. Mutta vaimo tuli ja kumarsi Häntä sanoen: "Herra, auta minua."
26. Mutta Hän vastasi ja sanoi: "Ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille."
27. Vaimo sanoi: "Niin, Herra, mutta penikatkin syövät niitä muruja, jotka herrainsa pöydältä putoavat."
28. Silloin Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Vaimo, suuri on uskosi. Tapahtukoon sinulle niin kuin tahdot." Ja tytär oli siitä hetkestä terve.
29. Sieltä lähdettyään Jeesus tuli Galilean järven äärelle ja noustuaan vuorelle istuutui sinne.
30. Tykönsä tuli paljo kansaa ja toivat mukanaan rampoja, raajarikkoja, sokeita, mykkiä ja paljon muita ja laskivat heidät Jeesuksen jalkain juureen, ja paransi heidät,
31. niin että kansa ihmetteli nähdessään mykkäin puhuvan, raajarikot terveinä, rampain kävelevän ja sokeain näkevän, ja ylistivät Israelin Jumalaa.
32. Kutsuttuaan opetuslapsensa tykönsä Jeesus sanoi: "Minun käy sääli kansaa, sillä viipyvät jo kolme päivää tykönäni eikä heillä ole, mitä söisivät, enkä halua laskea heitä syömättä menemään, jotteivät nääntyisi matkalla."
33. Opetuslapsensa sanovat Hänelle: "Mistä meille erämaassa niin paljon leipää, että voimme ravita näin suuren kansajoukon?"
34. Jeesus sanoo heille: "Montako leipää teillä on?" Sanovat: "Seitsemän, ja muutamia pikku kaloja."
35. Käski kansajoukkojen asettua maahan.
36. Ottaen ne seitsemän leipää ja kalat kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen ja opetuslapset kansalle.
37. Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Keräsivät palasten tähteet, seitsemän täyttä vasullista.
38. Niitä, jotka söivät, oli neljä tuhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.
39. Laskettuaan kansan luotansa astui venheeseen ja meni Magdalan alueelle.

Matteus 16 luku

1. Fariseukset ja saddukeukset tulivat ja kiusaten pyysivät Häntä näyttämään heille merkin taivaasta.

2. Mutta vastasi ja sanoi heille: "Illan tullessa sanotte: 'Selkeä ilma, sillä taivas ruskottaa'
3. ja aamulla: 'Tänään tulee myrsky, sillä taivas ruskottaa synkkänä.' Ulkokullatut, taivaan muodon osaatte arvioida, mutta aikain merkkejä ette osaa.
4. Paha ja avionriikkoja sukupolvi tavoittelee merkkiä, mutta sille ei anneta merkkiä paitsi profeetta Joonan merkki." Niin jätti heidät ja meni pois.
5. Saapuessaan toiselle rannalle opetuslapsensa olivat unhottaneet ottaa leipiä mukaansa.
6. Jeesus sanoi heille: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta."
7. Pohtivat keskenään sanoen: "Emme ottaneet leipiä."
8. Huomattuaan tämän Jeesus sanoi heille: "Vähäuskoiset. Miksi ajattelette keskenänne, ettette ottaneet leipiä?
9. Ettekö vielä käsitä, ettekä muista niitä viittä leipää viidelle tuhannelle ja kuinka monta vakallista otitte talteen,
10. ettekä niitä seitsemää leipää neljälle tuhannelle ja kuinka monta vasullista otitte talteen?
11. Kuinka ette käsitä, etten puhunut teille leivästä? Vaan kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta."
12. Silloin ymmärsivät, ettei käskenyt kavahtamaan leivän hapatusta, vaan fariseusten ja saddukeusten oppia.
13. Tultuaan Filippuksen Kesarean alueelle Jeesus kysyi opetuslapsiltaan sanoen: "Kenen ihmiset sanovat Ihmisen Pojan olevan?"
14. Sanoivat: "Jotkut Johannes Kastajan, toiset Elian, toiset taas Jeremian tai jonkun muun profeetoista."
15. Sanoo heille: "Entä kenen te sanotte Minun olevan?"
16. Simeon Pietari vastasi ja sanoi: "Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika."
17. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Autuas olet sinä Simeon, Joonan poika, sillä ei liha eikä veri ole sitä sinulle ilmoittanut, vaan Isäni, joka on taivaissa.
18. Minäkin sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle rakennan seurakuntani, eivätkä tuonelan portit sitä voita.
19. Sinulle annan taivasten valtakunnan avaimet, ja minkä sidot maan päällä, on oleva sidottu taivaissa, ja minkä päästät maan päällä, on oleva päästetty taivaissa."
20. Silloin Hän kielsi opetuslapsiaan kellekään sanomasta, että Hän on Kristus.
21. Siitä lähtien Jeesus alkoi ilmoittaa opetuslapsilleen, että Hänen piti menemän Jerusalemiin ja paljon kärsimän vanhimpien ja ylipappien ja kirjanoppineitten käsissä ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman kuolleista.
22. Silloin Pietari otti Hänet erilleen ja alkoi nuhdella Häntä sanoen: "Herra, Jumala olkoon Sinulle armollinen. Älköön sitä Sinulle tapahtuko."

23. Mutta Jeesus kääntyi ja sanoi Pietarille: "Mene pois, saatana. Sinä olet Minulle pahennus, sillä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan mikä on ihmisten."
24. Sitten Jeesus sanoi opetuslapsillensa: "Jos joku tahtoo perässäni kulkea, kieltäköön itsensä ja kantakoon ristinsä ja seuratkoon Minua."
25. Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, menettää sen, mutta joka menettää elämänsä Minun tähteni, löytää sen."
26. Sillä mitä ihminen hyötyy, vaikka voittaisi koko mailman ja saisi vahingon sielullensa? Tai mitä ihminen voi antaa sielunsa lunnaiksi?"
27. Sillä Ihmisen Poika on tuleva Isänsä kirkkaudessa enkeltensä kanssa, ja silloin Hän maksaa kullekin hänen tekojensa mukaan."
28. Totisesti sanon teille: tässä seisovain joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennen kuin näkevät Ihmisen Pojan tulevan kuninkuudessaan."

Matteus 17 luku

1. Kuuden päivän kuluttua Jeesus ottaa Pietarin ja Jaakon ja hänen veljensä Johanneksen ja vie heidät erilleen korkealle vuorelle.
2. Hänen muotonsa muuttui heidän edessään, ja kasvonsa loistivat kuin aurinko, ja vaatteensa tulivat valkeiksi kuin valo.
3. Katso, heille ilmestyivät Mooses ja Elia ja puhuivat Hänen kanssaan."
4. Pietari puhui ja sanoi Jeesukselle: "Herra, meidän on hyvä olla tässä. Jos tahdot, tehkäämme tähän kolme majaa, yksi Sinulle ja yksi Moosekselle ja yksi Elialle."
5. Hänen vielä puhuessaan, katso, heidät varjosi valoisa pilvi, ja katso, pilvestä tuli ääni sanoen: "Tämä on Minun Poikani, rakastettu, johon olen mielistynyt. Kuulkaa Häntä."
6. Kuullessaan opetuslapset heittäysivät kasvoilleen ja pelästyivät kovin."
7. Jeesus tuli luo, kosketti heitä ja sanoi: "Nouskaa älkääkään pelätkö."
8. Kun nostivat silmänsä, eivät nähneet ketään muuta, vaan ainoasti Jeesuksen."
9. Heidän laskeutuessaan vuorelta Jeesus käski heitä sanoen: "Älkää kellekään kertoko tätä näkyä, ennen kuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista."
10. Opetuslapsensa kysyivät Häneltä sanoen: "Miksi sitten kirjanoppineet sanovat, että Elia on tultava ensin?"
11. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Elia tosin tulee ensin ja asettaa kaikki ennalleen."
12. Mutta sanon teille, että Elia on jo tullut eivätkä tunteneet häntä, vaan tekivät hänelle, mitä tahtoivat. Samoin myös Ihmisen Poika on kärsivä heidän käsissään."

13. Silloin opetuslapset ymmärsivät, että puhui heille Johannes Kastajasta.
14. Heidän tultuaan kansan luo meni Hänen tykönsä mies, polvistui eteensä
15. ja sanoi: "Herra, armahda poikaani, sillä hän on kuunvaihetautinen ja kärsii kovin. Sillä usein kaatuu tuleen ja usein veteen.
16. Toin hänet opetuslastesi luo, mutta eivät voineet parantaa häntä."
17. Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi epäuskoinen ja nurja sukupolvi! Kuinka kauan Minun täytyy olla kanssanne, kuinka kauan kärsiä teitä? Tuokaa hänet tänne tyköni."
18. Jeesus nuhteli sitä, ja riivaaja lähti hänestä, ja siitä hetkestä poika oli terve.
19. Tultuaan sitten Jeesuksen tykö eriksensä opetuslapset sanoivat: "Miksi me emme voineet ajaa sitä ulos?"
20. Jeesus sanoi heille: "Vähäisen uskonne tähden. Sillä totisesti sanon teille: jos teillä olisi uskoa sinapin siemenen verran, sanoisitte tälle vuorelle: 'Siirry täältä tuonne', ja se siirtyy eikä mikään ole teille mahdotonta.
21. Mutta tämä laji ei mene ulos muuta kuin rukouksessa ja paastossa."
22. Heidän ollessaan koolla Galileassa Jeesus sanoi heille: "Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin.
23. He tappavat Hänet, ja kolmantena päivänä nousee kuolleista." Tulivat kovin murheellisiksi.
24. Heidän mentyään Kapernaumiin tulivat temppeliveron kantajat Pietarin luo ja sanoivat: "Eikö opettajanne maksa temppeliveroa?"
25. Sanoo: "Kyllä." Kun tuli huoneeseen, ehätti Jeesus ennen häntä sanomaan: "Mitä arvelet, Simeon? Keiltä maan kuninkaat kantavat tullia tai veroa? Lapsiltaan vai vierailta?"
26. Hänen sanoessaan: "Vierailta" Jeesus sanoi hänelle: "Lapset ovat siis vapaat.
27. Mutta jottemme heitä loukkaisi, mene järvelle ja heitä onki. Ota sitten ensin noussut kala, niin avattuasi sen suun löydät stateerin. Ota se ja anna heille Minun ja sinun puolestasi."

Matteus 18 luku

1. Sillä hetkellä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö sanoen: "Kuka siis on suurempi taivasten valtakunnassa?"
2. Kutsuttuaan tykönsä lapsukaisen Jeesus asetti hänet heidän keskelleen
3. ja sanoi: "Totisesti sanon teille: ellette käänny ja tule lapsukaisten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan.
4. Joka siis nöyrytyy niin kuin tämä lapsukainen, hän on suurempi taivasten valtakunnassa.
5. Joka ottaa luokseen tällaisen lapsukaisen Minun nimessäni, ottaa tykönsä Minut.
6. Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat Minuun, hänen on parempi, että aasin väännettävä myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen.

7. Voi mailmaa viettelysten tähden! Sillä viettelysten täytyy tulla, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta viettelys tulee!
8. Jos kätesi tai jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä luotasi. Parempi on sinun käsi- tai jalkapuolena käydä elämään sisälle kuin että sinut molemmat kädet tai molemmat jalat tallella heitetään iankaikkiseen tuleen.
9. Jos silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja heitä luotasi. Parempi on sinun silmäpuolena mennä sisälle elämään kuin että sinut molemmat silmät tallella heitetään tulen helvettiin.
10. Katsokaa, ettette halveksi yhtä näistä pienistä, sillä sanon teille, että enkelinsä taivaissa aina näkevät Isäni kasvot, joka on taivaissa.
11. Sillä Ihmisen Poika on tullut vapahtamaan sitä, mikä on kadonnut.
12. Mitä arvelette? Jos jollakin ihmisellä olisi sata lammasta ja yksi niistä eksyisi, eikö jätä niitä yhdeksääkymmentäyhdeksää vuorille ja mene etsimään eksynyttä?
13. Jos sen löytää, totisesti sanon teille: iloitsee siitä enemmän kuin niistä yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä, jotka eivät ole eksyneet.
14. Niin ei taivaallisen Isänne tahto ole, että yksi näistä pienistä hukkuisi.
15. Mutta jos veljesi tekee syntiä sinua vastaan, mene ja nuhtele häntä kahden kesken. Jos hän sinua kuulee, olet voittanut veljesi.
16. Mutta ellei kuule, ota vielä yksi tai kaksi kanssasi, 'jotta jokainen sana vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan suulla'.
17. Ellei heitä kuule, ilmoita seurakunnalle. Ja jos ei seurakuntaakaan kuule, olkoon sinulle niin kuin pakana tai veronkantaja.
18. Totisesti sanon teille: kaikki, minkä sidotte maan päällä, on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa.
19. Vielä sanon teille: jos kaksi teistä maan päällä sopii mistä asiasta tahansa, mitä anoisivat, niin se tulee heille Isältääni, joka on taivaissa.
20. Sillä missä kaksi tai kolme on kokoontunut nimessäni, siinä olen heidän keskellensä."
21. Silloin Pietari meni Hänen tykönsä ja sanoi: "Herra, kuinka monta kertaa veljeni rikkoo minua vastaan ja minä annan hänelle anteeksi? Ihanko seitsemän kertaa?"
22. Jeesus lausuu hänelle: "Sanon sinulle: ei seitsemän kertaa, vaan seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.
23. Sillä taivasten valtakunta on kuninkaan kaltainen, joka tahtoi toimittaa tilinteon palvelijainsa kanssa.
24. Kun alkoi tilinteon, eteensä tuotiin muuan, joka oli velkaa kymmenentuhatta leiviskää.
25. Kun hänellä ei ollut maksaa, herransa määräsi myytäväksi hänet ja hänen vaimonsa ja lapsensa ja kaiken, mitä hänellä oli, ja velan maksettavaksi.
26. Silloin palvelija heittäysi maahan ja rukoili häntä sanoen: 'Herra, ole pitkämielinen minulle, niin maksan

sinulle kaiken.'

27. Niin sen palvelijan herra säälien päästi hänet ja antoi hänelle velan anteeksi.

28. Mutta mentyään ulos se palvelija tapasi erään palvelutovereistaan, joka oli hänelle velkaa sata denaria, ja tarttuen häneen kuristi kurkusta sanoen: 'Maksa minulle velkasi.'

29. Niin palvelutoverinsa heittäysi maahan hänen jalkainsa juureen ja pyysi häntä sanoen: 'Ole pitkämielinen minulle, niin maksan sinulle kaiken.'

30. Mutta ei tahtonut, vaan meni ja heitti hänet vankilaan, kunnes maksaisi, mitä oli velkaa.

31. Nähdessään, mitä oli tapahtunut, palvelutoverinsa tulivat kovin murheellisiksi ja menivät ja ilmoittivat herrallensa kaiken, mitä oli tapahtunut.

32. Kutsuttuaan hänet luokseen herransa sanoo hänelle: 'Paha palvelija. Annoin sinulle anteeksi kaiken sen velan, koska pyysit minulta.

33. Eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa palvelutoveriasi niin kuin minäkin armahdin sinua?'

34. Niin herransa vihastuneena antoi hänet vanginvartijan käsiin, kunnes maksaisi kaiken, minkä oli hänelle velkaa.

35. Näin myös taivaallinen Isäni tekee teille, ellette kukin anna sydämestänne veljellenne anteeksi."

Matteus 19 luku

1. Tapahtui, että Jeesus päätettyään nämä puheet lähti Galileasta ja kulki Juudean alueelle Jordanin tuolle puolen.

2. Suuret kansajoukot seurasivat Häntä, ja paransi heitä siellä.

3. Niin fariseukset tulivat luoksensa ja kiusasivat Häntä sanoen: "Onko miehen lupa hylätä vaimonsa mistä syystä tahansa?"

4. Vastasi ja sanoi heille: "Ettekö ole lukeneet, että Luoja alusta 'loi heidät mieheksi ja naiseksi'

5. ja sanoi: 'Sen tähden mies luopukoon isästä ja äidistä ja liittyköön vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi?'

6. Niin eivät enää ole kaksi, vaan yksi liha. Minkä siis Jumala on pannut yhteen ikeeseen, sitä ihminen älköön erottako."

7. Sanovat Hänelle: "Miksi sitten Mooses käski antaa erokirjan ja hylätä hänet?"

8. Sanoo heille: "Kovan sydämenne tähden Mooses salli teidän hylätä vaimonne, mutta alusta ei niin ollut.

9. Mutta sanon teille: joka hylkää vaimonsa muun kuin haureuden tähden ja nai toisen, tekee aviorikoksen, ja joka nai hylätyn, tekee aviorikoksen."

10. Opetuslapset sanovat Hänelle: "Jos näin on miehen laita vaimoon nähden, ei ole hyvä naida."

11. Sanoi heille: "Eivät kaikki sovelia tätä sanaa, vaan ne, joille se on suotu.

12. Sillä on avioon kelvottomia, jotka äidin kohdusta ovat siten syntyneet, ja avioon kelvottomia, jotka ihmiset ovat tehneet avioon kelvottomiksi, ja avioon kelvottomia, jotka taivasten valtakunnan tähden ovat tehneet itsensä avioon kelvottomiksi. Joka voi tämän soveltaa, se soveltakoon."
13. Silloin tuotiin tykönsä lapsukaisia, jotta panisi kätensä heidän päälleen ja rukoilisi. Mutta opetuslapset nuhtelivat heitä.
14. Niin Jeesus sanoi: "Sallikaa lapsukaisia, älkää estäkö heitä tulemasta tyköni, sillä sellaisten on taivasten valtakunta."
15. Pantuaan kädet heidän päälleen lähti sieltä.
16. Katso, muuan mies tuli ja sanoi Hänelle: "Hyvä Opettaja, mitä hyvää minun pitää tekemän, jotta saisin iankaikkisen elämän?"
17. Vastasi hänelle: "Miksi kysyt Minulta hyvää? Yksi on se hyvä: Jumala. Mutta jos tahdot päästä elämään sisälle, täytä käskyt."
18. Sanoo Hänelle: "Mitkä?" Jeesus sanoi: "Nämä: 'Älä tapa', 'Älä tee aviorikosta', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta',
19. 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.'"
20. Nuorukainen sanoo Hänelle: "Näitä kaikkia olen noudattanut nuoresta asti. Mitä vielä puuttuu?"
21. Jeesus sanoi hänelle: "Jos tahdot olla täydellinen, mene, myy omaisuutesi ja anna köyhille, niin sinulla on aarre taivaassa, ja tule, seuraa Minua."
22. Mutta kuullessaan tämän sanan nuorukainen meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.
23. Jeesus sanoi opetuslapsillensa: "Totisesti sanon teille: rikas pääsee työläästi taivasten valtakuntaan.
24. Vielä sanon teille: helpompi on köyden mennä neulansilmästä kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."
25. Kuultuaan opetuslapsensa hämmästyivät kovin ja sanoivat: "Kuka sitten voi tulla autuaaksi?"
26. Niin Jeesus vakavasti katsoen sanoi heille: "Ihmisille se on mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista."
27. Silloin Pietari vastasi ja sanoi Hänelle: "Katso, me luovuimme kaikesta ja seurasimme Sinua. Mitä siis meille tulee?"
28. Jeesus sanoi heille: "Totisesti sanon teille: te, jotka olette seuranneet Minua, saatte siinä uudestisyntymisessä, jolloin Ihmisen Poika istuu kirkkautensa valtaistuimella, myös istua kahdellatoista valtaistuimella tuomiten Israelin kahtatoista sukukuntaa.
29. Jokainen, joka on luopunut taloista tai veljistä tai sisarista tai isästä tai äidistä tai vaimosta tai lapsista tai pelloista Minun nimeni tähden, saa satakertaisesti ja perii iankaikkisen elämän.
30. Mutta monet ensimmäiset tulevat olemaan viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä."

1. "Sillä taivasten valtakunta on perheenisän kaltainen, joka varhain aamulla lähti ulos palkkaamaan työmiehiä viinitarhaansa.
2. Sovittuaan työmiesten kanssa denarista päivältä lähetti heidät viinitarhaansa.
3. Lähtiessään ulos kolmannen tunnin vaiheilla näki toisia seisomassa torilla joutilaina
4. ja sanoi heille: 'Menkää tekin viinitarhaan, ja mikä kohtuus on, sen annan teille.'
5. Niin menivät. Lähtiessään taas ulos kuudennen ja yhdeksännen tunnin vaiheilla teki samoin.
6. Mennessään ulos yhdennentoista tunnin vaiheilla tapasi toisia seisomassa ja sanoo heille: 'Miksi seisotte täällä kaiken päivää joutilaina?'
7. Sanovat hänelle: 'Kun ei kukaan ole meitä palkannut.' Sanoo heille: 'Menkää tekin viinitarhaan, ja mikä kohtuus on, sen saatte.'
8. Mutta illan tultua sanoo viinitarhan herra tilanhoitajalleen: 'Kutsu työmiehet ja maksa heille palkka viimeisistä alkaen ensimmäisiin asti.'
9. Kun yhdennentoista tunnin vaiheilla palkatut tulivat, saivat kukin denarin.
10. Kun ensimmäiset tulivat, luulivat saavansa enemmän, mutta hekin saivat kukin denarin.
11. Saatuaan napsivat perheenisäntää vastaan
12. sanoen: 'Nämä viimeiset ovat tehneet työtä vain tunnin, ja sinä teit nuo vertaisiksi meille, jotka olemme kantaneet päivän kuorman ja helteen.'
13. Niin vastasi ja sanoi yhdelle heistä: 'Ystävä, en tee sinulle väärin. Etkö sopinut kanssani denarista?'
14. Ota omasi ja mene. Mutta minä tahdon tälle viimeiselle antaa niin kuin sinullekin.
15. Enkö saa tehdä omallani, mitä tahdon? Vai onko silmäsi nurja sen tähden, että minä olen hyvä?'
16. Näin viimeiset tulevat olemaan ensimmäisiä ja ensimmäiset viimeisiä. Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut. "
17. Kulkiessaan ylös Jerusalemiin Jeesus otti ne kaksitoista opetuslasta erilleen tiellä ja sanoi heille:
18. "Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja tuomitsevat Hänet kuolemaan
19. ja antavat Hänet pakanoille pilkattavaksi ja ruoskittavaksi ja naulittavaksi ristiin, mutta kolmantena päivänä nousee kuolleista."
20. Silloin Sepeteuksen poikain äiti tuli poikineen Hänen tykönsä, kumartui maahan ja pyysi Häneltä jotakin.
21. Hän sanoi hänelle: "Mitä tahdot?" Äiti sanoo Hänelle: "Käske, että nämä kaksi poikaani saavat istua, toinen oikeallasi ja toinen vasemmallasi valtakunnassasi."
22. Mutta Jeesus vastasi ja sanoi: "Ette käsitä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka Minä pian juon, tai tulla kastetuksi sillä kasteella, jolla Minut kastetaan?" Sanovat Hänelle: "Voimme."
23. Sanoo heille: "Minun maljani te tosin juotte, ja sillä kasteella, jolla Minut kastetaan, kastetaan teidätkin."

Mutta oikeallani ja vasemmallani istuminen ei ole Minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille Isäni on sen valmistanut."

24. Kuultuaan ne kymmenen närkästyivät näihin kahteen veljekseen.

25. Mutta kutsuttuaan heidät tykönsä Jeesus sanoi: "Tiedätte, että kansain ruhtinaat niitä hallitsevat ja niitten suuret käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

26. Mutta niin ei ole teidän kesken, vaan joka teidän seassanne tahtoo tulla suureksi, olkoon palvelijanne,

27. ja joka teistä tahtoo olla ensimmäinen, olkoon orjanne;

28. niin kuin ei Ihmisen Poika tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen puolesta."

29. Heidän lähtiessään Jerikosta Häntä seurasi suuri kansajoukko.

30. Katso, kaksi sokeaa, jotka istuivat tien vieressä, kuulivat Jeesuksen kulkevan ohi ja huusivat sanoen: "Herra Daavidin Poika, armahda meitä."

31. Mutta kansa nuhteli heitä, että vaikenisivat. Mutta huusivat sitä enemmän sanoen: "Herra, Daavidin Poika, armahda meitä."

32. Silloin Jeesus seisautui ja kutsui heidät ja sanoi: "Mitä tahdotte Minun teille tekevän?"

33. Sanovat Hänelle: "Herra, että silmämme aukenisivat."

34. Niin Jeesus säälin valtaamana kosketi heidän silmiään, ja heti silmänsä saivat näkönsä jälleen, ja he seurasivat Häntä.

Matteus 21 luku

1. Kun lähestyivät Jerusalemiä ja tulivat Beetfageen Öljyvuorelle, Jeesus lähetti kaksi opetuslasta

2. sanoen heille: "Menkää edessänne olevaan kylään, niin heti tapaatte kytketyn aasin ja varsan sen kanssa. Irrotettuanne tuokaa Minulle.

3. Jos joku sanoo teille jotakin, sanokaa: 'Herra tarvitsee niitä ja lähettää ne heti.'"

4. Mutta tämä kaikki tapahtui, jotta täyttyisi, minkä profeetta on puhunut sanoen:

5. "Sanokaa tytär Siionille: 'Katso, Kuninkaasi tulee sinulle hiljaisena ja aasin, työaasin varsan selässä.'"

6. Niin opetuslapset, mentyään ja tehtyään niin kuin Jeesus heitä käski,

7. toivat aasintamman ja varsan ja panivat niitten selkään vaatteensa, ja Hän istuutui niitten päälle.

8. Enin osa kansaa levitti vaatteensa tielle, ja toiset katkoivat oksia puista ja hajoittivat tielle.

9. Kansajoukot, jotka kävivät edellä ja jotka seurasivat, huusivat sanoen: "Hoosianna Daavidin Pojalle! Siunattu Hän, joka tulee Herran nimeen. Hoosianna korkeuksissa!"

10. Kun Hän tuli Jerusalemiin, koko kaupunki vavahti sanoen: "Kuka tämä on?"

11. Niin kansa sanoi: "Tämä on se profeetta, Jeesus Galilean Nasaretista."

12. Jeesus meni pyhäkköön ja heitti ulos kaikki, jotka myivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet.
13. Puhuu heille: "On kirjoitettu: 'Minun huoneeni kutsutaan rukoushuoneeksi', mutta olette tehneet siitä ryövärien luolan."
14. Heidän tykönsä pyhäkössä tuli sokeita ja rampoja, ja paransi heidät.
15. Mutta nähdessään ne ihmeet, joita Hän teki, ja lapset, jotka huusivat pyhäkössä sanoen: "Hoosianna Daavidin Pojalle", ylipapit ja kirjanoppineet närkästyivät
16. ja sanoivat Hänelle: "Kuuletko, mitä nämä sanovat?" Jeesus sanoo heille: "Kyllä. Ettekö ole koskaan lukeneet: 'Lasten ja imeväisten suusta olet valmistanut itsellesi kiitoksen?'"
17. Jätettyään heidät meni ulos kaupungista Betaniaan ja oli siellä yötä.
18. Kun varhain aamulla palasi kaupunkiin, Hänen oli nälkä.
19. Nähdessään tien vieressä viikunapuun meni sen luo, mutta ei löytänyt siitä muuta kuin pelkkiä lehtiä. Niin sanoo sille: "Älköön sinusta enää ikinä hedelmää kasvako." Ja viikunapuu kuivettui heti.
20. Nähdessään opetuslapset ihmettelivät sanoen: "Kuinka viikunapuu niin pian kuivettui?"
21. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Totisesti sanon teille: jos teillä on uskoa ettekä epäile, ette tee ainoasti viikunapuun ihmettä, vaan myös, jos sanoisitte tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäy mereen', se tapahtuu.
22. Kaiken, mitä anotte rukouksessa uskoen, sen saatte."
23. Kun oli mennyt pyhäkköön, tulivat Hänen opettaessaan ylipapit ja kansan vanhimmat Hänen luoksensa sanoen: "Millä vallalla teet näitä? Kuka antoi Sinulle tämän vallan?"
24. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä asiaa. Jos sen Minulle sanotte, Minäkin sanon teille, millä vallalla näitä teen.
25. Mistä Johanneksen kaste oli? Taivaasta vai ihmisistä?" Niin neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', sanoo meille: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"
26. Mutta jos sanomme: 'Ihmistä', pelkäämme kansaa, sillä kaikki pitävät Johannesta profeettana."
27. Vastasivat Jeesukselle ja sanoivat: "Emme tiedä." Niin Häinkin sanoi heille: "Minäkään en sano teille, millä vallalla näitä teen."
28. "Mitä arvellette? Miehellä oli kaksi poikaa. Meni ensimmäisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään tekemään työtä viinitarhaani.'
29. Vastasi sanoen: 'En tahdo.' Mutta perästäpäin katui ja meni.
30. Niin isä meni toisen luo ja sanoi samoin. Tämä vastasi sanoen: 'Minä, herra', mutta ei mennyt.
31. Kumpi näistä kahdesta teki isän tahdon?" Sanoivat Hänelle: "ensimmäinen." Jeesus sanoo heille: "Totisesti sanon teille: veronkantajat ja portot menevät ennen teitä Jumalan valtakuntaan.
32. Sillä Johannes tuli tyköenne vanhurskauden tietä, ettekä uskoneet häntä, mutta veronkantajat ja portot uskoivat. Vaikka näitte, ette jälkeenpäin katuneet uskoaksenne häntä.

33. Kuulkaa toinen vertaus: Oli perheenisä, joka istutti viinitarhan, aitasen sen ympäriltä, kaivoi siihen viinikuurnan ja rakensi tornin. Sitten vuokrasi sen peltomiehille ja matkusti muille maille.
34. Kun hedelmän aika lähestyi, lähetti palvelijoitansa peltomiesten luo perimään sen hedelmiä.
35. Peltomiehet ottivat kiinni hänen palvelijansa. Minkä pieksivät, minkä tappoivat, minkä kivittivät.
36. Vielä lähetti toisia palvelijoita, useampia kuin ensimmäiset, ja näille tekivät samoin.
37. Viimein lähetti heidän luokseen poikansa sanoen: 'Kunnioittavat poikaani.'
38. Mutta nähdessään pojan peltomiehet puhuivat keskenään: 'Tämä on perillinen. Tulkaa, tappakaamme hänet ja omistakaamme perintönsä.'
39. Ottivat hänet kiinni, heittivät ulos viinitarhasta ja tappoivat.
40. Kun siis viinitarhan herra tulee, mitä tekee noille peltomiehille?"
41. Sanovat Hänelle: "Pahat pahoin tuhoaa ja viinitarhan vuokraa toisille peltomiehille, jotka antavat hänelle hedelmät ajallansa."
42. Jeesus sanoo heille: "Ettekö ole koskaan lukeneet Kirjoituksista: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut päätöskiveksi. Herralta tämä on tullut ja on ihmeellistä silmissämme'?"
43. Sen tähden sanon teille: Jumalan valtakunta otetaan pois ja annetaan kansalle, joka tekee sen hedelmiä.
44. Joka kaatuu tähän kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, sen murskaa."
45. Kuullessaan Hänen vertauksensa ylipapit ja fariseukset ymmärsivät, että puhuu heistä.
46. Tahtoivat ottaa Hänet kiinni, mutta pelkäsivät kansajoukkoja, koska nämä pitivät Häntä profeettana.

Matteus 22 luku

1. Jeesus puhui heille taas vertauksin:
2. "Taivasten valtakunta on kuninkaan kaltainen, joka laittoi häät pojallensa.
3. Lähetti palvelijansa kutsumaan häihin kutsuvieraita, mutta eivät tahtoneet tulla.
4. Vielä lähetti toisia palvelijoita sanoen: 'Puhukaa kutsutuille: Katso, valmistin ateriani. Härkäni ja syöttilääni on teurastettu ja kaikki on valmiina. Tulkaa häihin.'
5. Mutta eivät välittäneet, vaan menivät pois, kuka pellolleen, kuka kaupalleen.
6. Toiset ottivat kiinni hänen palvelijansa, pitelivät pahoin ja tappoivat.
7. Kuultuaan kuningas vihastui ja lähettäen sotajoukkonsa tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa.
8. Sitten sanoo palvelijoilleen: 'Häät ovat tosin valmiit, mutta kutsutut eivät olleet arvollisia.
9. Menkää siis teitten risteysmaahan ja kutsukaa häihin, ketkä vain tapaatte.'
10. Palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, jotka vain tapasivat, pahat ja hyvät, ja häähuone tuli täyteen pöytävieraita.

11. Tullessaan sisään pöytävieraita katsomaan kuningas näki siellä ihmisen, joka ei ollut puettu häävaatteisiin.
12. Sanoo hänelle: 'Ystävä, kuinka olet tullut tänne sisälle, vaikka sinulla ei ole häävaatteita?' Mutta jäi sanattomaksi.
13. Silloin kuningas sanoi palvelijoille: 'Sitokaa jalkansa ja kätensä, ja ottakaa ja heittäkää hänet ulos äärimäiseen pimeään.' Siellä on itku ja hammasten kiristys.
14. Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut."
15. Silloin fariseukset menivät ja neuvottelivat, kuinka saisivat Hänet sanoista ansaan.
16. Lähettivät Hänen luoksensa opetuslapsensa Herodeen kannattajien kanssa sanomaan: "Opettaja, tiedämme, että olet totuellinen ja opetat Jumalan tietä totuudessa, etkä välitä kestään, sillä et katso ihmisten muotoon.
17. Sano siis meille, mitä arvelet: onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei?"
18. Ymmärtäen heidän pahuutensa Jeesus sanoi: "Miksi kiusaatte Minua, ulkokullatut?"
19. Näyttäkää Minulle veroraha." Ojensivat Hänelle denarin.
20. Sanoo heille: "Kenen tämä kuva ja päällekirjoitus?"
21. Sanovat Hänelle: "Keisarin." Silloin sanoo heille: "Antakaa keisarin oma keisarille ja Jumalan oma Jumalalle."
22. Kuultuaan ihmettelivät. Jättivät Hänet ja menivät pois.
23. Sinä päivänä Hänen luoksensa tuli saddukeuksia, jotka sanovat, ettei nousemusta ole, ja kysyivät Häneltä
24. sanoen: "Opettaja, Mooses sanoi: 'Jos joku kuolee lapsetonna, veljensä naikoon hänen vaimonsa ja herättäköön siemenen veljellensä.'
25. Seassamme oli seitsemän veljestä. ensimmäinen otti vaimon ja kuoli, ja kun hänellä ei ollut jälkeläistä, jätti vaimonsa veljelleen.
26. Samoin myös toinen ja kolmas, seitsemänteen asti.
27. Viimeisenä kaikista vaimokin kuoli.
28. Kelle noista seitsemästä hän siis joutuu nousemuksessa vaimoksi? Sillä hän oli kaikilla."
29. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Eksytte, kun ette tunne Kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa.
30. Sillä nousemuksessa eivät ota vaimoa eivätkä mene miehelle, vaan ovat kuin Jumalan enkelit taivaassa.
31. Mutta mitä tulee kuolleitten nousemukseen, ettekö ole lukeneet, mitä Jumala on puhunut teille sanoen:
32. 'Minä olen Aaprahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakon Jumala.' Ei Jumala ole kuolleitten Jumala, vaan elävien."
33. Kuullessaan kansa hämmästyi Hänen oppiaan.
34. Mutta kuultuaan, että Hän oli tukkinut saddukeuksilta suun, fariseukset kokoontuivat yhteen.
35. Muuan heistä, lainoppinut, kysyi kiusaten Häntä:

36. "Opettaja, mikä käsky laissa on suuri?"

37. Jeesus sanoi hänelle: "'Rakasta Herra Jumalaasi kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi.'

38. Tämä on ensimmäinen ja suuri käsky.

39. Toinen sen kaltainen on: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.'

40. Näissä kahdessa käskyssä riippuu koko laki ja profeetat."

41. Fariseusten ollessa koolla Jeesus kysyi heiltä

42. sanoen: "Mitä arvelette Kristuksesta? Kenen poika Hän on?" Sanovat Hänelle: "Daavidin."

43. Sanoo heille: "Miksi Daavid sitten Hengessä kutsuu Häntä Herraksi sanoen:

44. 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealleni, kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi.'

45. Jos Daavid kutsuu Häntä siis Herraksi, kuinka Hän on poikansa?"

46. Kukaan ei voinut vastata Hänelle, eikä siitä päivästä lähtien yksikään rohjennut enää kysyä Häneltä mitään.

Matteus 23 luku

1. Silloin Jeesus puhui kansajoukolle ja opetuslapsilleen

2. sanoen: "Mooseksen istuimella istuvat kirjanoppineet ja fariseukset.

3. Sen tähden, kaikki mitä sanovat teille, se tehkää ja pitäkää. Mutta tekojensa mukaan älkää tehkö, sillä sanovat, mutta eivät tee.

4. Sitovat kokoon raskaita ja vaikeasti kannettavia taakkoja ja panevat ihmisten hartioille, mutta itse eivät tahdo niitä sormellaan liikuttaa.

5. Kaikki tekonsa tekevät, että ihmiset näkevät. Tekevät raamatunlausekotelonsa leveiksi ja vaippansa tupsut suuriksi.

6. Rakastavat ensimmäistä sijaa illallisilla ja ensimmäistä istuinta kokoushuoneissa

7. ja tervehtimisiä toreilla ja että ihmiset kutsuvat heitä rabbiksi.

8. Mutta teitä älköön kutsuttako opettajiksi, sillä yksi on Opettajanne, Kristus, ja kaikki olette veljiä.

9. Isäksi älkää myöskään kutsuko ketään maan päällä, sillä yksi on Isänne, joka on taivaissa.

10. Älköön teitä myöskään kutsuttako mestareiksi, sillä yksi on Mestarinne, Kristus.

11. Vaan suurin teistä olkoon palvelijanne.

12. Joka itsensä ylentää, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.

13. Mutta voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä, kun ette itse mene sisälle ettekä salli sisälle menevien mennä.

14. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä syötte leskien talot ja rukoilette näön vuoksi

pitkään. Sen tähden saatte kovemman tuomion.

15. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä kierrätte meret ja manteret tehdäksenne yhden käännynnäisen, ja kun se on tapahtunut, teette hänestä helvetin lapsen, kahta vertaa itseänne pahemman.
16. Voi teitä, sokeat taluttajat, jotka sanotte: 'Joka vannoo temppelin kautta, ei ole mikään, mutta joka vannoo temppelin kullan kautta, on valansa velvoittama.'
17. Tyhmät ja sokeat! Kumpi on suurempi, kultako vai temppeli, joka kultan pyhittää?
18. Sanotte myös: 'Joka vannoo alttarin kautta, ei ole mitään, mutta joka vannoo sen päällä olevan uhrilahjan kautta, on valansa velvoittama!'
19. Tyhmät ja sokeat! Kumpi suurempi, uhrilahjako vai alttari, joka uhrilahjan pyhittää?
20. Joka siis vannoo alttarin kautta, vannoo sen kautta ja kaiken sen päällä olevan kautta,
21. ja joka vannoo temppelin kautta, vannoo sen kautta ja siinä asuvan kautta,
22. ja joka vannoo taivaan kautta, vannoo Jumalan valtaistuimen kautta ja sillä istuvan kautta.
23. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä annatte kymmenykset mintusta ja tillistä ja kuminasta, mutta hylkääte tärkeimmät laista, oikeuden ja laupeuden ja uskollisuuden. Näitä oli harjoitettava eikä noita hylättävä.
24. Sokeat taluttajat, jotka siivilöitte hyttysen, mutta nielette kamelin.
25. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä puhdistatte juoma- ja ruoka-astian ulkopuolen, mutta sisältä ovat täynnä ryöstöä ja hillittömyyttä.
26. Sokea fariseus! Puhdista ensin juoma- ja ruoka-astian sisäpuoli, jotta niitten ulkopuolikin tulisi puhtaaksi.
27. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä olette valkeiksi kalkittujen hautojen kaltaiset, jotka ulkoa kyllä näyttävät kauniilta, mutta sisältä ovat täynnä kuolleitten luita ja kaikkea saastaa.
28. Niin tekin näytätte ihmisistä ulkoa hurskailta, mutta sisältä olette täynnä ulkokultaisuutta ja laittomuutta.
29. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä rakennatte profeettain hautoja ja koristatte vanhurskasten muistomerkkejä
30. ja sanotte: 'Jos olisimme olleet isäimme päivinä, emme olisi olleet heidän kanssaan osallisia profeettain vereen.'
31. Niin vakuutatte siis itsellenne, että olette niitten lapsia, jotka tappoivat profeetat.
32. Täyttäkää siis isäinne mitta.
33. Käärmeet, kyykäärmeitten sikiöt! Kuinka pääsisitte helvetin tuomiota pakoon?
34. Sen tähden, katso, lähetän tykönnö profeettoja ja viisaita ja kirjanoppineita. Muutamia heistä tapatte ja naulitsette ristiin, toisia heistä ruoskitte kokoushuoneissanne ja vainoatte kaupungista kaupunkiin,
35. jotta päällenne tulisi kaikki vanhurskas veri, joka maan päällä on vuotanut vanhurskaan Apelin verestä Sakarian, Barakian pojan vereen asti, hänen, jonka tapoitte temppelin ja alttarin välillä.
36. Totisesti sanon teille: se kaikki tulee tämän sukupolven päälle.

37. Jerusalem, Jerusalem, joka tapat profeetat ja kivität luoksesi lähetetyt! Kuinka usein olen tahtonut koota lapsesi niin kuin kana kokoaa poikasensa siipien alle, mutta ette tahtoneet.
38. Katso, huoneenne hylätään teille.
39. Sillä sanon teille: tästä lähin ette näe Minua, kunnes sanotte: 'Siunattu Hän, joka tulee Herran nimessä.'"

Matteus 24 luku

1. Jeesus lähti ulos pyhäköstä ja meni pois, ja opetuslapsensa tulivat tykönsä näyttämään Hänelle pyhäkön rakennuksia.
2. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Ettekö näe näitä kaikkia? Totisesti sanon teille: tähän ei jää kiveä kiven päälle, joka ei maahan sorru."
3. Hänen istuessaan Ölgyvuorella opetuslapset tulivat Hänen tykönsä yksityisesti sanoen: "Sano meille, milloin nämä tapahtuvat ja mikä on tulemuksesi ja mailmanajan täyttymyksen merkki."
4. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Varokaa, ettei kukaan teitä eksytä."
5. Sillä monet tulevat nimessäni sanoen: 'Minä olen Kristus' ja eksyttävät monta.
6. Saatte kuulla taisteluista ja sotasanomista. Katsokaa, älkää pelästykö, sillä kaiken tämän pitää tapahtuman, mutta loppu ei ole vielä.
7. Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja tulee nälänhätää ja ruttoa ja maanjäristyksiä paikoin.
8. Mutta kaikki tämä on synnytystuskien alkua.
9. Silloin luovuttavat teitä vaivaan ja tappavat teitä, ja tulette kaikkien kansain vihattaviksi Minun nimeni tähden.
10. Silloin monet loukkaantuvat ja antavat toisensa alttiiksi ja vihaavat toisiaan.
11. Monta väärää profeettaa nousee ja eksyttävät monta.
12. Sen tähden, että laittomuus lisääntyy, monien rakkaus kylmenee.
13. Mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se tulee autuaaksi.
14. Tämä valtakunnan evankelio julistetaan kaikessa mailmassa todistuksena kaikille kansoille, ja sitten tulee loppu.
15. Kun siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu profeetta Danielin kautta, seisovan pyhässä paikassa - lukija huomatkoon -
16. silloin Juudeassa olevat paetkoot vuorille,
17. katolla oleva älköön astuko alas noutamaan mitään huoneestansa,
18. ja pellolla oleva älköön kääntykö noutamaan vaippaansa.
19. Voi raskaita ja imettäviä niinä päivinä!

20. Rukoilkaa, ettei pakonne tapahtuisi talvella eikä sapattina.
21. Sillä silloin on suuri vaiva, jonka kaltaista ei ole ollut mailman alusta tähän asti eikä tule.
22. Ellei niitä päiviä lyhennetä, ei yksikään ihminen tule autuaaksi, mutta valittujen tähden ne lyhennetään.
23. Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä Kristus' tai: 'Tuolla', älkää uskoko.
24. Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee ja tekevät suuria tunnustekoja ja ihmeitä eksyttääkseen, jos mahdollista, valitutkin.
25. Katso, olen teille ennalta sanonut.
26. Jos siis sanoisivat teille: 'Katso, Hän on erämaassa', älkää menkö ulos, tai 'Katso, Hän on kammioissa', älkää uskoko.
27. Sillä niin kuin salama lähtee idästä ja valaisee hamaan länteen, niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva.
28. Missä raato, sinne kotkat kokoontuvat.
29. Mutta heti niitten päivien vaivan jälkeen aurinko pimenee, eikä kuu anna valoansa, tähdet putoavat taivaalta ja taivaitten voimat järkkyvät.
30. Silloin Ihmisen Pojan merkki näkyy taivaalla, ja silloin kaikki maan sukukunnat parkuvat. Näkevät Ihmisen Pojan tulevan taivaan pilvien päällä suurella voimalla ja kunnialla.
31. Lähettää enkelinsä suurella pasunan äänellä, ja kokoavat Hänen valittunsa neljältä ilmansuunnalta taivasten ääristä hamaan niitten toisiin ääriin.
32. Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: kun sen oksa jo on tuore ja saattaa lehdet puhkeamaan, ymmärrätte, että suvi on lähellä.
33. Niin tekin, kun näette kaiken tämän, ymmärtäkää, että Hän on lähellä, ovella.
34. Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, kunnes kaikki nämä tapahtuvat.
35. Taivas ja maa katoavat, mutta sanani eivät totisesti katoa.
36. Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivasten enkelit eikä Poika, vaan Isä yksin.
37. Niin kuin Nooan päivät, niin on Ihmisen Pojan tulemus oleva.
38. Sillä niin kuin olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin,
39. eivätkä tienneet, kunnes vedenpaisumus tuli ja vei kaikki, niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva.
40. Silloin on kaksi miestä pellolla, toinen otetaan ja toinen jätetään.
41. Kaksi naista on jauhamassa käsikivillä, toinen otetaan ja toinen jätetään.
42. Valvokaa siis, sillä ette tiedä, millä hetkellä Herranne tulee.
43. Mutta se ymmärtäkää, että jos perheenisäntä olisi tiennyt, millä yövartiolla varas tulee, olisi valvonut eikä sallinut murtautua taloonsa.
44. Sen tähden olkaa tekin valmiit, sillä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee.

45. Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen palvelija, jonka herransa on asettanut palveluväkönsä yläpuolelle antamaan heille ruokaa ajallansa?
46. Onnellinen se palvelija, jonka herransa tullessaan havaitsee näin tekevän.
47. Totisesti sanon teille: asettaa hänet kaiken omaisuutensa yläpuolelle.
48. Mutta jos paha palvelija sanoisi sydämessään: 'Herrani viipyy'
49. ja rupeaisi lyömään palvelutovereitaan sekä söisi ja joisi juopuneitten kanssa,
50. niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jota hän ei varro, ja hetkenä, jota ei aavista,
51. ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle osan ulkokullattujen joukkoon. Siellä on itku ja hammasten kiristys."

Matteus 25 luku

1. "Silloin on taivasten valtakunta kymmenen neitsyen kaltainen, jotka otettuaan lamppunsa lähtivät ylkää vastaan.
2. Mutta viisi heistä oli tyhmää ja viisi viisasta.
3. Tyhmät ottivat lamppunsa eivätkä ottaneet öljyä mukaansa.
4. Viisaat ottivat öljyä astioihinsa ynnä lamppunsa.
5. Yljän viipyessä kaikki torkahtivat ja nukkuivat.
6. Keskiyöllä kuului huuto: 'Katso, ylkä tulee! Menkää häntä vastaan.'
7. Silloin kaikki nämä neitsyet nousivat ja laittoivat lamppunsa kuntoon.
8. Niin tyhmät sanoivat viisaille: 'Antakaa meille öljyäanne, sillä lamppumme sammuvat.'
9. Viisaat vastasivat sanoen: 'Se ei mitenkään riitä meille ja teille. Menkää ennemmin myyjäin luo ja ostakaa itsellenne.'
10. Mutta heidän mentyään ostamaan ylkä tuli ja ne, jotka olivat valmiit, menivät kanssaan häihin, ja ovi suljettiin.
11. Myöhemmin toisetkin neitsyet tulivat sanoen: 'Herra, herra, avaa meille.'
12. Mutta vastasi ja sanoi: 'Totisesti sanon teille: en tunnusta teitä.'
13. Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä, jona Ihmisen Poika tulee.
14. Sillä on niin kuin muille maille matkustava mies, joka kutsui palvelijansa ja uskoi heille omaisuutensa.
15. Yhdelle antoi viisi leiviskää, toiselle kaksi ja kolmannelle yhden, kullekin hänen kykynsä mukaan, ja lähti muille maille.
16. Viisi leiviskää saanut meni heti ja asioi niillä ja voitti toiset viisi leiviskää.
17. Kaksi leiviskää saanut voitti toiset kaksi.
18. Mutta yhden saanut meni pois ja kaivoi kuopan maahan ja kätki herransa hopearahan.

19. Pitkän ajan kuluttua näitten palvelijain herra palaa ja toimittaa tilinteon heidän kanssaan.
20. Niin viisi leiviskää saanut tuli ja toi toiset viisi leiviskää sanoen: 'Herra, viisi leiviskää uskoit minulle. Katso, toiset viisi leiviskää olen lisäksi voittanut.'
21. Herransa sanoi hänelle: 'Oikein, hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä olit uskollinen. Panen sinut paljoon. Mene herrasi iloon.'
22. Myös kaksi leiviskää saanut tuli ja sanoi: 'Herra, kaksi leiviskää uskoit minulle. Katso, toiset kaksi olen niitten lisäksi voittanut.'
23. Herransa sanoi hänelle: 'Oikein, hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä olit uskollinen. Panen sinut paljoon. Mene herrasi iloon.'
24. Tuli myös yhden leiviskän saanut ja sanoi: 'Herra, tunsin sinut, että olet kova mies: leikkaat, missä et ole kylvänyt ja kokoat, missä et ole eloa viskannut.'
25. Peloissani menin ja kätkin leiviskäsi maahan. Katso, tässä on omasi.'
26. Herransa vastasi ja sanoi hänelle: 'Paha ja laiska palvelija! Tiesit minun leikkaavan, missä en ole kylvänyt, ja kokoavan, missä en ole eloa viskannut.'
27. Sinun olisi siis pitänyt jättää hopearahani rahanvaihtajille, niin tultuani olisin saanut omani takaisin korkoineen.
28. Ottakaa sen tähden leiviskä häneltä pois ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää.
29. Sillä jokaiselle, jolla on, annetaan, ja hänellä on yltäkyllin, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.
30. Heittäkää tuo kelvoton palvelija äärimäiseen pimeään!' Siellä on itku ja hammasten kiristys.
31. Mutta kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan ja kaikki enkelit Hänen kanssaan, silloin Hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle,
32. ja eteensä kootaan kaikki kansat. Erottaa toiset toisista niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista.
33. Lampaat asettaa oikeallensa, mutta vuohet vasemmalle.
34. Sitten Kuningas sanoo oikeallansa oleville: 'Tulkaa, Isäni siunatut, omistakaa teille mailman perustamisesta asti valmistettu valtakunta.'
35. Sillä Minä isosin ja ruokitte Minua, janosin ja juotitte Minua, olin muukalainen ja otitte Minut huoneeseenne,
36. alaston ja vaatetitte Minut, sairastin ja te kävitte Minua katsomassa, olin vankilassa ja tulitte tyköni!
37. Silloin vanhurskaat vastaavat Hänelle sanoen: 'Herra, milloin näimme Sinut nälkäisenä ja ruokimme tai janoisena ja juotimme?
38. Ja milloin näimme Sinut muukalaisena ja oitimme Sinut huoneeseemme tai alastonna ja vaatetimme?
39. Ja milloin näimme Sinut sairaana tai vankilassa ja tulimme tykösi?'
40. Niin Kuningas vastaa heille: 'Totisesti sanon teille: kaiken, mitä olette tehneet yhdelle näistä vähimmistä

veljistäni, olette tehneet Minulle.'

41. Sitten sanoo myös vasemmalla oleville: 'Menkää pois luotani, kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja enkeleillensä.'

42. Sillä Minä isosin ettekä ruokkineet Minua, janosin ettekä Minua juottaneet,

43. olin muukalainen ettekä ottaneet Minua huoneeseen, alaston ettekä vaatettaneet Minua, sairas ja vankilassa ettekä käyneet Minua katsomassa.'

44. Silloin hekin vastaavat sanoen: 'Herra, milloin näimme Sinut nälkäisenä tai janoisena tai muukalaisena tai alastonna tai sairaana tai vankilassa emmekä palvelleet Sinua?'

45. Silloin vastaa heille sanoen: 'Totisesti sanon teille: kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, olette jättäneet tekemättä Minulle.'

46. Ja nämä menevät pois iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat iankaikkiseen elämään."

Matteus 26 luku

1. Lopetettuaan kaikki nämä puheensa Jeesus sanoi opetuslapsilleen:

2. "Tiedätte, että kahden päivän perästä on pääsiäinen ja Ihmisen Poika annetaan naulittavaksi ristiin."

3. Silloin ylipapit ja kirjanoppineet ja kansan vanhimmat kokoontuivat Kaifas nimisen ylipapin palatsiin.

4. Sopivat, että ottaisivat Jeesuksen kiinni kavaluudella ja tappaisivat.

5. Mutta sanoivat: "Ei juhlan aikana, jottei syntyisi meteliä kansassa."

6. Kun Jeesus oli Betaniassa pitalisen Simeonin kotona,

7. tykönsä tuli nainen mukanaan alabasteripullo oikeata kallista öljyä ja valutti sen Hänen päähänsä Hänen ollessaan aterialla.

8. Mutta sen nähdessään opetuslapset närkästyivät sanoen: "Mitä varten tämä haaskaus?"

9. Tämän voiteenhan olisi voinut myydä paljosta ja antaa köyhille."

10. Huomatessaan Jeesus sanoi heille: "Miksi tuotatte mielipahaa tälle naiselle? Sillä hän teki Minulle hyvän työn.

11. Köyhät teillä on aina keskellänne, mutta Minua teillä ei ole aina.

12. Sillä valaessaan tämän öljyn ruumiilleni hän teki sen hautaamistani varten.

13. Totisesti sanon teille: missä tahansa koko mailmassa julistetaan tätä evankeliota, myös se, mitä hän teki, mainitaan muistoksensa."

14. Silloin meni yksi niistä kahdestatoista, nimeltä Juudas Iskariot, ylipappien luo

15. ja sanoi: "Mitä tahdotte antaa minulle, niin kavallan Hänet teille?" Maksoivat hänelle kolmekymmentä hopearahaa.

16. Siitä hetkestä lähtien etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen Hänet.

17. Ensimmäisenä hapattomain leipäin päivänä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö sanoen Hänelle: "Mihin tahdot, että valmistamme Sinulle syötäväksi pääsiäisaterian?"
18. Sanoi: "Menkää kaupunkiin sen ja sen luo ja sanokaa hänelle: 'Opettaja sanoo: Aikani on lähellä. Sinun luonasi viettäisin pääsiäistä opetuslasteni kanssa.'"
19. Opetuslapset tekivät niin kuin Jeesus oli heitä käsenyt ja valmistivat pääsiäisaterian.
20. Illan tultua Hän oli aterialla niitten kahdentoista kanssa.
21. Kun söivät, sanoi: "Totisesti sanon teille: yksi teistä kavaltaa Minut."
22. Tulivat kovin murheellisiksi ja alkoivat sanoa Hänelle: "Herra, en kai minä ole?"
23. Vastasi ja sanoi: "Joka kanssani pisti kätensä vatiin, se kavaltaa Minut.
24. Ihmisen Poika tosin menee pois niin kuin Hänestä on kirjoitettu. Mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika kavalletaan! Hyvä olisi hänelle, jos se ihminen ei olisi syntynyt."
25. Niin Juudas, joka Hänet kavalsi, vastasi ja sanoi: "Opettaja, en kai minä ole?" Sanoo hänelle: "Sinä sanoit."
26. Kun söivät, Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi opetuslapsille ja sanoi: "Ottakaa, syökää. Tämä on Minun ruumiini."
27. Samoin otti maljan, kiitti ja antoi heille sanoen: "Juokaa tästä jokainen,
28. sillä tämä on Minun vereni, uuden liiton veri, jonka annetaan vuotaa monen puolesta syntien anteeksiantamiseksi.
29. Mutta sanon teille: tästä lähin en juo tätä viinipuun antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena kanssanne Isäni valtakunnassa."
30. Veisattuaan kiitosvirren lähtivät Öljyvuorelle.
31. Silloin Jeesus sanoo heille: "Tänä yönä te kaikki loukkaannutte Minuun, sillä on kirjoitettu: 'Minä lyön paimenta, ja lauman lampaat hajoitetaan.'
32. Mutta noustuani kuolleista menen edellänne Galileaan."
33. Pietari vastasi ja sanoi Hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuvat Sinuun, minä en koskaan loukkaannu."
34. Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti, sanon sinulle: tänä yönä, ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti kiellät Minut."
35. Pietari sanoo Hänelle: "Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, en totisesti kiellä Sinua." Samoin sanoivat myös kaikki opetuslapset.
36. Sitten Jeesus tulee heidän kanssaan Getsemane nimiselle maatilalle ja sanoo opetuslapsille: "Istukaa tässä sillä aikaa, kun menen ja rukoilen tuolla."
37. Otti mukaansa Pietarin ja ne kaksi Sepeteuksen poikaa ja alkoi murehtia ja tulla tuskaan.
38. Silloin sanoo heille: "Sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti. Viipykää tässä ja valvokaa kanssani."

39. Mentyään vähän eteenpäin heittäysi kasvoilleen rukoillen ja sanoen: "Isäni, jos mahdollista on, menkään Minulta pois tämä malja; mutta ei niin kuin Minä tahdon, vaan niin kuin Sinä."
40. Tulee opetuslasten tykö ja tapaa heidät nukkumasta. Sanoo Pietarille: "Niin ette voineet yhtä hetkeä valvoa kanssani."
41. Valvokaa ja rukoilkaa, jottette joutuisi kiusaukseen. Henki tosin on altis, mutta liha heikko."
42. Taas meni pois, toisen kerran, ja rukoili sanoen: "Isäni, jos tämä malja ei voi mennä pois Minulta sitä juomattani, tapahtukoon Sinun tahtosi."
43. Tullessaan tapaa heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat käyneet raukeiksi.
44. Jätti heidät, meni taas ja rukoili kolmannen kerran sanoen samat sanat.
45. Sitten tulee opetuslastensa tykö ja sanoo heille: "Te nukutte vielä ja lepäätte! Katso, hetki on lähellä. Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin."
46. Nouskaa, lähtekäämme. Katso, se, joka kavaltaa Minut, on lähellä."
47. Hänen vielä puhuessaan, katso, Juudas, yksi niistä kahdestatoista tuli mukanaan suuri joukko ylipappien ja kansan vanhinten luota miekoin ja seipäin.
48. Se, joka Hänet kavalsi, oli määrännyt heille merkin sanoen: "Jolle annan suuta, Hän se on. Ottakaa Hänet kiinni."
49. Heti Hänen luoksensa astuttuaan sanoo Hänelle: "Terve, Opettaja!" ja suuteli Häntä kiihkeästi.
50. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ystävä, mitä varten olet täällä?" Silloin tulivat ja kävivät Jeesukseen käsiksi ja ottivat Hänet kiinni.
51. Katso, yksi Jeesuksen seurassa olevista ojensi kätensä, veti miekkansa ja iskien ylipapin palvelijaa sivalsi häneltä korvan.
52. Silloin Jeesus sanoo hänelle: "Pistä miekkasi paikalleen, sillä kaikki, jotka miekkaan tarttuvat, ne miekkaan hukkuvat."
53. Vai luuletko, etten voisi nyt rukoilla Isääni ja Hän asettaisi heti käytettäväkseni enemmän kuin kaksitoista legionaa enkeleitä."
54. Mutta kuinka täyttyisivät Kirjoitukset, että näin pitää tapahtuman?"
55. Sillä hetkellä Jeesus sanoi kansajoukolle: "Niin kuin ryöväriä vastaan olette lähteneet Minua miekoin ja seipäin vangitsemaan. Joka päivä olen istunut tykönänne opettaen pyhäkössä, ettekä ottaneet Minua kiinni."
56. Mutta tämä kaikki on tapahtunut, jotta profeettain kirjoitukset täyttyisivät." Silloin kaikki opetuslapset jättivät Hänet ja pakenivat.
57. Jeesuksen kiinniottajat veivät Hänet ylipappi Kaifaan eteen, jonne kirjanoppineet ja vanhimmat olivat kokoontuneet.
58. Pietari seurasi Häntä taampana ylipapin pihalle asti ja sisälle mentyään istui palvelijain joukossa, jotta näkisi lopun.

59. Ylipapit ja vanhimmat ja koko neuvosto etsivät väärää todistusta Jeesusta vastaan tappaaksensa Hänet,
60. mutta eivät löytäneet, vaikka monta väärää todistajaa oli tullut esille. Mutta viimein tuli kaksi
61. sanoen: "Tämä sanoi: 'Minä voin hajoittaa Jumalan temppelin ja rakentaa sen kolmessa päivässä.'"
62. Silloin ylipappi nousi ja sanoi: "Etkö vastaa mitään? Mitä nämä todistavat Sinua vastaan?"
63. Mutta Jeesus oli vaiti. Niin ylipappi sanoi Hänelle: "Vannotan Sinua elävän Jumalan kautta, että sanot
meille, oletko Kristus, Jumalan Poika."
64. Jeesus sanoo hänelle: "Sinä sanoit. Mutta Minä sanon teille: tästä lähin näette Ihmisen Pojan istuvan
Voiman oikealla ja tulevan taivaan pilvien päällä."
65. Silloin ylipappi repäisi vaatteensa sanoen: "Hän on rienannut. Mitä enää todistajia tarvitsemme? Katso,
nyt kuulitte pilkkaamisensa.
66. Mitä arvelette?" Vastasivat sanoen: "Hän on vikapää kuolemaan."
67. Silloin sylkivät Hänen kasvoillensa ja löivät Häntä nyrkillä. Toiset taas antoivat Hänelle korvapuusteja
68. sanoen: "Profetoi meille, Kristus, kuka se on, joka Sinua löi."
69. Mutta Pietari istui ulkona pihalla. Luoksensa tuli muuan palvelijatar sanoen: "Sinäkin olit Jeesuksen,
galilealaisen seurassa."
70. Mutta kiisti kaikkien edessä sanoen: "En ymmärrä, mitä sanot."
71. Kun oli mennyt ulos portille, näki hänet toinen nainen ja sanoo siellä oleville: "Tämäkin oli Jeesuksen,
Nasaretilaisen seurassa."
72. Jälleen kiisti valalla: "En tunne sitä miestä."
73. Vähän myöhemmin tulivat lähellä seisseet ja sanoivat Pietarille: "Varmasti sinäkin olet heitä, sillä
kielimurteesikin ilmaisee sinut."
74. Silloin alkoi manata ja vanhoa: "En tunne sitä miestä." Ja heti kukko lauloi.
75. Niin Pietari muisti Jeesuksen sanan, jonka oli sanonut hänelle: "Ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti
kiellät Minut." Meni ulos ja itki katkerasti.

Matteus 27 luku

1. Aamun tultua kaikki ylipapit ja kansan vanhimmat pitivät neuvoa Jeesusta vastaan tappaaksensa Hänet.
2. Sitoivat Hänet, veivät pois ja antoivat Hänet maaherralle, Pontius Pilatukselle.
3. Silloin Juudas, Hänen kavaltaajansa, nähtyään, että Hänet oli tuomittu, toi katuvaan takaisin ne
kolmekymmentä hopearahaa ylipapeille ja vanhimmille
4. sanoen: "Tein synnin, kun kavalsin viattoman veren." Mutta sanoivat: "Mitä meille? Katso eteesi."
5. Viskattuaan hopearahat temppeliin lähti, meni pois ja hirtti itsensä.
6. Otettuaan hopearahat ylipapit sanoivat: "Ei ole luvallista panna näitä temppelirahastoon, koska ovat veren

hinta."

7. Neuvoteltuaan ostivat niillä savenvalajan pellon muukalaisen hautausmaaksi.

8. Sen tähden sitä peltoa on tähän päivään asti kutsuttu Veripelloksi.

9. Silloin täyttyi, mikä on puhuttu profeetta Jeremian kautta, joka sanoo: "Minä otin ne kolmekymmentä hopearahaa, hinnan siitä arvionalaisesta, jonka olivat arvioineet Israelin pojista,

10. ja annoin ne savenvalajan pellostä niin kuin Herra oli minua käskenyt."

11. Mutta Jeesus seisoj maaherran eessä. Niin maaherra kysyi Häneltä sanoen: "Oletko Sinä juutalaisten kuningas?" Jeesus sanoi hänelle: "Sinä sanoit."

12. Ylipappien ja vanhinten syyttäessä Häntä ei vastannut mitään.

13. Silloin Pilatus sanoo Hänelle: "Etkö kuule, kuinka paljon todistavat Sinua vastaan?"

14. Mutta ei vastannut hänelle yhteenkään sanaan, niin että maaherra suuresti ihmetteli.

15. Juhlan aikana maaherra oli tavallisesti päästänyt kansalle irti yhden vangin, jonka tahtoivat.

16. Heillä oli silloin kuuluisa vanki nimeltä Barabbas.

17. Kun nyt olivat koolla, sanoi Pilatus heille: "Kumman tahdotte, että päästän teille, Barabbaan vai Jeesuksen, jota sanotaan Kristukseksi?"

18. Sillä tiesi, että kateudesta olivat luovuttaneet Hänet.

19. Kun hän istui tuomaristuimella, lähetti vaimonsa sanomaan hänelle: "Ei mitään yhteistä sinulla ja tuolla vanhurskaalla, sillä olen unessa paljon kärsinyt tähtensä."

20. Mutta ylipapit ja vanhimmat yllyttivät kansajoukkoja anomaan Barabbasta ja surmaamaan Jeesuksen.

21. Maaherra alkoi taas puhua ja sanoi heille: "Kumman näistä kahdesta tahdotte, että päästän teille?" Niin sanoivat: "Barabbaan."

22. Pilatus sanoo heille: "Mitä minun sitten on tehtävä Jeesukselle, jota sanotaan Kristukseksi?" He kaikki sanoivat hänelle: "Naulittakoon ristiin!"

23. Niin maaherra sanoi: "Mitä pahaa Hän sitten on tehnyt?" Mutta huusivat vielä enemmän sanoen: "Naulittakoon ristiin!"

24. Nähdessään, ettei mikään auta, vaan pikemminkin syntyy meteli, Pilatus otti vettä ja pesi kätensä kansan edessä sanoen: "Olen viaton tämän vanhurskaan vereen. Katsokaa te!"

25. Kaikki kansa vastasi ja sanoi: "Verensä päällemme ja lastemme päälle."

26. Silloin päästi heille Barabbaan, mutta ruoskittuaan luovutti Jeesuksen naulittavaksi ristiin.

27. Sitten maaherran sotamiehet veivät Jeesuksen mukanaan palatsiin ja kokosivat Hänen luokseen koko sotilasosaston.

28. Riisuttuaan Hänet panivat Hänen päällensä tulipunaisen päällysvaipan

29. ja väännettyään orjantappuroista kruunun panivat sen Hänen päähänsä ja ruovon oikeallensa. Polvistuen Hänen eteensä pilkkasivat Häntä sanoen: "Terve, juutalaisten kuningas!"

30. Syljettyään Hänen päällensä ottivat ruovon ja löivät Hänen päähänsä.
31. Pilkattuaan Häntä riisuivat Häneltä päällysvaipan, pukivat Hänet Hänen omiin vaatteisiinsa ja veivät naulittavaksi ristiin.
32. Pois mennessään tapasivat kyreneläisen miehen, jonka nimi oli Simeon. Hänet pakottivat kantamaan Hänen ristiänsä.
33. Tultuaan Golgata nimiselle paikalle, jota sanotaan Pääkallon paikaksi,
34. antoivat Hänelle juotavaksi katkeralla nesteellä sekoitettua haparviiniä. Mutta maistettuaan ei tahtonut juoda.
35. Naulittuaan Hänet ristiin jakoivat keskenään Hänen vaatteensa heittäen arpaa, jotta täyttyisi, minkä profeetta on puhunut: "Jakoivat keskenään vaatteeni ja heittivät arpaa puvustani."
36. Istuivat ja vartioivat Häntä siellä.
37. Panivat Hänen päänsä yläpuolelle Hänen syynsä kirjoitettuna: "Tämä on Jeesus, juutalaisten kuningas."
38. Silloin naulittiin ristiin kaksi ryöväriä, toinen oikealle, toinen vasemmalle.
39. Ohikulkijat rienasivat Häntä nyökyttäen päätään
40. ja sanoen: "Temppelin hajoittaja ja kolmessa päivässä rakentaja, pelasta itsesi, jos olet Jumalan poika; astu alas ristiltä."
41. Samoin ylipapitkin pilkaten kirjanoppineiden ja vanhinten kanssa sanoivat:
42. "Toisia pelasti, itseään ei voi pelastaa. Jos on Israelin kuningas, astukoon nyt alas ristiltä, niin uskomme Häneen.
43. Hän on luottanut Jumalaan. Pelastakoon Jumala nyt Hänet, jos on Häneen mielistynyt; sillä on sanonut: 'Olen Jumalan Poika.'"
44. Tästä syystä solvasivat Häntä ryöväritkin, jotka oli naulittu ristiin kanssaan.
45. Mutta kuudennesta tunnista alkaen oli pimeä yli kaiken maan aina yhdeksänteen tuntiin asti.
46. Yhdeksännen tunnin vaiheilla Jeesus huusi suurella äänellä sanoen: "Eli, Eli, lama sabaktani?" Se on: Jumalani, Jumalani, miksi Minut hylkäsit?
47. Niin jotkut siinä seisovista kuullessaan sanoivat: "Hän huutaa Eliaa."
48. Muuan heistä juoksi heti ja otti sienen, täytti haparviinillä, pani ruovon päähän ja antoi Hänelle juoda.
49. Mutta muut sanoivat: "Annas, katsomme, tuleeko Elia Häntä pelastamaan."
50. Niin Jeesus huutaen taas suurella äänellä antoi henkensä.
51. Katso, temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti, ja maa järisi ja kalliot halkesivat.
52. Myös haudat aukenivat ja monta nukkuneitten pyhäin ruumista nousi ylös.
53. Jättivät haudat ja tulivat Hänen nousemuksensa jälkeen pyhään kaupunkiin ja ilmestyivät monelle.
54. Mutta kun sadanpäämies ja ne, jotka kanssaan vartioitsivat Jeesusta, näkivät maanjäristyksen ja muut tapahtumat, he pelästyivät suuresti sanoen: "Totisesti, tämä oli Jumalan Poika."

55. Siellä oli myös monta naista taampana katsellen. Nämä olivat Galileasta seuranneet Jeesusta ja palvelleet Häntä.
56. Joukossa oli Magdalan Maria ja Maria, Jaakon ja Joosepin äiti, ja Sepeteuksen poikain äiti.
57. Illan tultua saapui rikas mies Arimatiasta, nimeltä Jooseppi, joka itsekin oli Jeesuksen opetuslapsi.
58. Meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista. Silloin Pilatus käski antaa ruumiin.
59. Niin Jooseppi otti ruumiin, kääri sen puhtaaseen liinavaatteeseen
60. ja pani sen uuteen hautakammioonsa, jonka oli hakannut kallioon, ja vieritettyään ison kiven hautakammion ovelle lähti pois.
61. Siellä oli myös Magdalan Maria ja toinen Maria istuen vastapäätä hautaa.
62. Seuraavana päivänä, joka on valmistuspäivän jälkeinen, ylipapit ja fariseukset kokoontuivat Pilatuksen luo
63. sanoen: "Herra, muistamme sen villitsijän vielä eläessään sanoneen: 'Kolmen päivän kuluttua nousen ylös.'
64. Käske siis tarkasti vartioida hautaa kolmanteen päivään asti, jotteivät opetuslapsensa tulisi ja varastaisi Häntä ja sanoisi kansalle: 'Hän on noussut kuolleista', ja niin viimeinen villitys olisi pahempi kuin ensimmäinen."
65. Pilatus sanoi heille: "Teillä on vartijaväki. Menkää, vartioikaa niin tarkasti kuin kykenette." Niin menivät ja sinetöityään kiven turvasivat hautaa vartijaväellä.

Matteus 28 luku

1. Sapatin päätyttyä, kun viikon ensimmäinen päivä koitti, tulivat Magdalan Maria ja se toinen Maria katsomaan hautaa.
2. Katso, tapahtui suuri maanjäristys, sillä Herran enkeli astui alas taivaasta, tuli ja vieritti kiven pois ja istuutui sille.
3. Oli näöltään niin kuin salama ja vaatteensa valkeat kuin lumi.
4. Häntä pelästyen vartijat vapisivat ja kävivät kuin kuolleiksi.
5. Mutta enkeli puhutteli naisia ja sanoi: "Älkää te pelätkö, sillä tiedän, että etsitte Jeesusta, ristiin naulittua.
6. Ei Hän ole täällä, sillä on noussut kuolleista niinkuin sanoi. Tulkaa, katsokaa paikkaa, missä Herra makasi.
7. Menkää kiiruusti ja sanokaa opetuslapsillensa, että on noussut kuolleista. Katso, Hän menee edellänne Galileaan. Siellä näette Hänet. Katso, minä olen teille sanonut."
8. Menivät kiiruusti haudalta peloissaan ja suuresti iloiten ja juoksivat kertomaan Hänen opetuslapsillensa.
9. Heidän mennessänsä kertomaan Hänen opetuslapsillensa, katso, Jeesus tuli heitä vastaan sanoen: "Terve teille!" Niin tulivat, tarttuivat Hänen jalkoihinsa ja palvoivat Häntä.

10. Silloin Jeesus sanoo heille: "Älkää pelätkö. Menkää ja ilmoittakaa veljilleni, että lähtisivät Galileaan, ja siellä näkevät Minut."
11. Heidän mennessään, katso, muutamat vartijaväestä tulivat kaupunkiin ja kertoivat ylipapeille kaiken, mitä oli tapahtunut.
12. Nämä kokoontuivat vanhinten kanssa ja pitivät neuvoa ja antoivat runsaat rahat
13. sanoen: "Sanokaa, että Hänen opetuslapsensa tulivat yöllä ja varastivat Hänet meidän nukkuessamme.
14. Jos tämä tulisi maaherran kuuluviin, me suostutamme hänet ja saatamme teidät huolettomiksi."
15. Otettuaan rahat tekivät niin kuin heitä oli neuvottu. Tätä puhetta on levitetty juutalaisten kesken tähän päivään asti.
16. Ne yksitoista opetuslasta vaelsivat Galileaan vuorelle, jonne Jeesus oli heitä käsenyt.
17. Nähdessään Hänet palvoivat Häntä, mutta muutamat epäilivät.
18. Jeesus tuli ja puhui heille sanoen: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.
19. Menkää siis ja tehkää kaikista kansoista opetuslapsia ja kastakaa heidät Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen
20. ja opettakaa heitä pitämään kaikki, mitä olen teille käsenyt. Katso, Minä olen kanssanne joka päivä mailmanajan täyttymykseen asti."

MATTEUS Alaviitteet

Matt. 1:1 Kristus, kreik. Khristos, hepr. Messias, "Voideltu". Kuninkaallinen arvonimi, joka viittaa itämaiseen tapaan, kuninkaan kruunaamiseen öljyllä voidellen. Vanhassa Testamentissa puhutaan kuninkaitten (1 Sam. 9:16, 10:1), profeettojen (1 Kun. 19:16) ja pappien (2 Moos. 29:29, 40:15, 3 Moos. 16:32) voitelemisesta heidän virkaanastumisensa yhteydessä. Täten nimi "Kristus" kuvaa hyvin Jeesusta, joka on sekä kuningas, profeetta että pappi. Daavid, Israelin toinen kuningas, oli sekä kuninkaana että kansan henkisenä ja hengellisenä johtajana Israelin historian suurimpia. Hän hallitsi noin vuonna 1000 eKr. Aapraham, Israelin kansan kantaisä, eli noin vuonna 1900 eKr. Hän on Raamatun huomattavimpia henkilöitä ja Mooseksen jälkeen useimmin Uudessa Testamentissa mainitu Vanhan Testamentin henkilö. Hänen uskonkuuliaisuutensa mainitaan kristillisen uskon esikuvaksi (esim. Room. 4).

Vanhassa Testamentissa Jumala oli luvannut sekä Aaprahamille että Daavidille, että Messias on oleva heidän jälkeläisensä.

Matt. 1:16 "Joosef, Marian mies." Evankelista esittää tässä Joosefin sukuuuttelon, vaikka hän jakeissa 18ss. kertoo, ettei Jeesuksella ollut inhimillistä isää. Oikeudellisessa mielessä Joosef kuitenkin oli Jeesuksen isä. Joosef oli Marian mies, ja lain edessä Jeesus oli hänen poikansa ja niin myös Daavidin sukua ja osallinen Daavidin perintöön. Vanha Testamentti ennusti Messiaan polveutuvan Daavidin suvusta (Ps. 89:4 s, 132:11 s, Miika 5:2, vrt. Matt. 2:5 s, Joh. 7:42, Matt. 22:42 s). Ks. alaviittaa Lk. 3:23.

Matt. 1:17 Jako kolmeen ryhmään, joissa kussakin on neljätoista polvea, on ehkä tehty, jotta evankelion teksti olisi helpommin muistiinpainettavissa.

Matt. 1:18 Kihlaus oli sitova ja voitiin purkaa vain eroamalla. Kun Joosef havaitsi Marian olevan raskasna, hän luuli tätä uskottomaksi. Tästä rikoksesta oli säädetty kuolemanrangaistus (5 Moos. 22:23 s.), mutta tätä lakia ei Jeesuksen aikana toimeenpantu. Joosef halusi hoitaa asian hiljaisuudessa, koska hän oli hurskas, ts. lempeä ja halusi säästää Mariaa. Tällainen salainen ero tapahtui tavallisesti kahden todistajan läsnäollessa.

Matt. 1:21 Nimi Jeesus tulee heprealaisesta nimestä Jehooshua (Joosua, Jeesua), joka merkitsee "Herra on pelastus".

Matt. 1:23 Vrt. Jes. 7: 14. Äiti antoi pojallensa nimen Immanuel, mutta isän antama nimi Jeesus oli yleisen tavan mukaisesti Hänen julkinen nimensä.

Matt. 2:1 Herodes Suuri oli idumealaisen Antipaterin ja Kypros nimisen arabialaisnaisen poika. Julius Caesar nimitti Antipaterin Juudean käskynhaltijaksi v. 47 eKr. Viisitoistavuotiaana Herodes määrättiin Galilean johtoon, ja hän oli Juudean, Idumean ja Samarian kuninkaana vv. 37-4 eKr. Herodes oli kyvykäs ja lujaluontoinen, mutta myös julma. Hän lisäsi suuresti Jerusalemin loistoa laajentaen sen temppelinä - tämä rakennustyö jatkui vielä useita vuosikymmeniä hänen kuoltuaankin (vrt. alaviittoja Mk. 13:1 ja Joh. 2:20) Jeesus syntyi Herodeen vielä eläessä, joten ajanlaskussamme on vähintään neljän, mutta luultavasti kuuden tai seitsemän vuoden virhe. "Tietäjät itämailta." Kreikan sana magoi ("tietäjät") merkitsi alunperin persialaista ja meedialaista pappisryhmää, joka utki luonnon, astrologian (tähdistäennustamisen) ja lääketieteen salaisuuksia. Myöhemmin sana merkitsi yleensä itämaalaista tai egyptiläistä, joka puuhasi tähtitieteen (astronomian) ja astrologian parissa. Tässä mainitut tietäjät tulivat luultavasti Babiloiasta, jossa Messias-toivo on voinut säilyä juutalaisten vankeuden ajan perintönä. Odotettiin ns. Messias-tähteä (Jupiterin ja Saturnuksen yhtymistä, vrt. 4 Moos. 24:17).

Matt. 2:2 "Kuningas" on tässä lähinnä hengellinen, uskonnollinen kunnianimi, ei poliittinen.

Matt. 2:4 "Ylipapit ja kirjanoppineet." Ylipappi eli ylimmäinen pappi oli papiston johtaja. Alunperin virka oli elinikäinen ja periytyvä, ja kerrallaan oli elossa vain yksi ylipappi. Myöhemmin poliittiset vallanpitäjät erottivat ja nimittivät ylipappeja mielensä mukaan, minkä vuoksi Uusi Testamentti usein puhuu ylipapeista monikossa. Kirjanoppineet olivat juutalaisten opettajia, jotka tutkivat ja selittivät Vanhan Testamentin kirjoituksia sekä niitten ympärille muodostuneita perinnäissääntöjä. Kansa piti kirjanoppineta suuressa arvossa.

Matt. 2:11 Kulta, suitsuke ja mirha ovat vertauskuvia Arabian rikkauksista. Vrt. Jer. 6:20, Hes. 27:22.

Matt. 2:22 Herodes Arkelaus, Herodes Suuren ja hänen vaimonsa Malthaken poika, joka hallitsi Juudeaa, Idumeaa ja Samariaa vv. 4 eKr. - 6 jKr. Hän oli julma, niin kuin isänsäkin, ja häntä vastaan tehtiin lukuisia valituksia, joitten vuoksi hänet lopulta karkoitettiin Galliaan. Galilea oli Herodes Antipaan, Arkelaun veljen, aluetta. Antipas hallitsi Galileaa ja Perea v. 4 eKr. - 39 jKr. Hänet mainitaan usein evankelioissa, mm.

Jeesuksen kärsimyskertomuksissa. Hänetkin keisari karkoitti lopulta Galliaan.

Matt. 2:23 "Nasaretilainen" merkitsee Nasaretin kaupungin asukasta, mutta Matteus näyttää tarkoittavan, että sanalla on myös syvempi profeettallinen merkitys. Hän ei mainitse mitään nimenomaista Vanhan Testamentin kohtaa, mutta viittaa ehkä useihin, Jes. 11:1 ja Tuom. 13:5. Jes. 11:1:ssä esiintyy sana naser, vesa, Messiaan nimityksenä. Tuom. 13:5,7:ssä puhutaan nasiirista, askeettisen lupauksen tehneestä ihmisestä, joka siis kuvaisi Jeesuksen antautumista Jumalan täyteen johdatukseen. Nimi "nasaretilainen" merkitsee semiläisessä mailmassa samaa kuin nimitys "kristitty" kreikkalais-roomalaisessa mailmassa. Vrt. alaviittoja Apt. 11:26, 24:5.

Matt. 3:1 Johannes Kastaja on tavallaan viimeinen Vanhan Testamentin profeettain sarjassa, joka Samuelista alkaen oli jatkunut vuosisatoja. Johannes oli tulevan Messiaskuninkaan airut. Erämaa ei tarkoita autiomaata, vaan kiinteän kylä- ja kaupunkiasutuksen ulkopuolelle jäänyttä, viljelemätöntä maata, joka tavallisesti oli paimenten ja heidän laumainsa liikkuma-aluetta.

Matt. 3:2 Matteus käyttää nimitystä "taivasten valtakunta", kun taas muu Uusi Testamentti yleensä käyttää nimeä "Jumalan valtakunta". Juutalaiset pyrkivät välttämään Jumalan nimen mainitsemista, ja käyttivät erilaisia peitenimiä, mm. taivasta. Taivasten valtakunta merkitsee siis samaa kuin Jumalan valtakunta.

Kääntymys (kreik. metanoia) merkitsee sydämen, mielen muutosta, katumusta.

Matt. 3:7 Fariseukset ja saddukeukset, juutalaisten uskonnollis-poliittisia puolueita Jeesuksen aikana. Fariseukset, juutalaisten "ankarin laho" (Apt. 26:5), olivat kiivaita lain noudattajia. Vanhan Testamentin lain "suojaksi" he olivat kehittäneet laajan suullisen järjestelmän, vanhinten perinnäissäännöt, joitten tarkoituksena oli auttaa ihmisiä lain käskyjen pitämisessä, mutta joista pikemminkin kehittyi raskas taakka. Saddukeukset kuuluivat pääasiassa johtavaan papistoon ja yläluokkaan. He olivat Rooman kulttuuri ja politiikan ystäviä. He hylkäsivät vanhinten perinnäissäännöt sekä opit nousemuksesta, enkeleistä ja hengistä (vrt. Apt. 23:8). "Tuleva viha" tarkoittaa Jumalan tuomion päivää, josta jo Vanhan Testamentin profeetat puhuivat. Jumala on tosin "pitkämielinen ja suuri armossa", mutta ihmisten paaduttaessa sydämensä ja hylätessä Hänet on tuomio välttämätön.

Matt. 3:11 "Tuli" on vertauskuvana Pyhän Hengen synnyttämästä innostuksesta ja halusta totella Jumalaa. Vrt. Paavalin kehoitusta: "Olkaa hengessä palavat" (Room. 12:11).

Matt. 3:14 Johanneksen kaste oli tarkoitettu syntisille, mutta Johannes tajusi, ettei Jeesuksessa ollut syntiä, minkä vuoksi hän yritti estellä tätä tulemasta kasteelle. Jeesuksen synnittömyydestä ks. Joh. 8:46, 2 Kor. 5:21, Hepr. 4:15. Johanneksen sanat: "Minun tarvitsee saada Sinulta kaste" osoittavat, että "Väkevämpi" eli Messias (jae 11) oli nyt tullut ja Johannes sisimmässään tunsu Hänet ja tunsu itsensä vähäisemmäksi Hänen edessään.

Matt. 3:15 "Täyttää kaikki vanhurskaus." Vaikka Jeesus itse oli synnitön, Hän oli tullut maan päälle lunastaakseen ihmisten syntivelan, ja siksi Hän tarvitsi tätä kastetta. Hän samaisti itsensä ihmisiin, tuli

heidän kaltaiseksi, jotta Hän voisi "vanhurskauttaa monet, säilyttäen päällensä heidän pahat tekonsa" (Jes, 53:11).

Matt. 3:16 Jumalan Henki, joka ensimmäisessä luomisessa "liikkui vetten päällä" (1 Moos. 1:2), ilmestyy nyt uuden luomisen alkaessa. Pyhä Henki oli Jeesuksen jumalallisena "varustuksena" Hänen tehtävässään. Vrt, Jes. 42:1 s. Matt. 3:16,17 Tässä on ensi kerran Kolminaisuus selvästi esillä, vaikka siitä on aavistuksia jo Vanhassa Testamentissa. Henki laskeutuu Pojan päälle ja samalla hetkellä kuuluu Isän ääni taivaasta.

Matt. 4:1 Kun Jeesus kasteessa oli vihitty Messias-tehtäväänsä, Hän joutui kokeeseen. Kiusaaja koetti houkutella Häntä käyttään asemaansa itsekkäästi, aineellisten ja poliittisten etujen, rikkauden, kunnian ja vallan tavoittelemiseen, mutta Jeesus voitti kiusaukset ja pysyi uskollisena kutsumukselleen. Hän oli kuuliainen Jumalalle aina kuolemaan asti. Hän oli kaikessa kiusattu, kuitenkin ilman syntiä (Hepr. 4:15). Nimi "perkele" (kreik. diabolos) merkitsee panettelijaa, syyttäjää. Se vastaa heprean sanaa saatan (saatna), joka merkitsee vihollista, vastustajaa. Vrt. Ilm. 12:9, 20:2. "Henki" tarkoittaa Pyhää Henkeä. Kiusaus tapahtui siis Jumalan sallimuksesta.

Matt. 4:5 Pyhä kaupunki = Jerusalem. Evankelistoista vain Matteus käyttää tätä nimeä Jerusalemita. Vrt. Mt. 27:53. Raamatun kielessä pyhä tarkoittaa Jumalalle erotettua.

Matt. 4:8 Alkukielen sana kosmos tarkoittaa asuttua mailmaa, järjestettyä ihmiskuntaa -perheitä, heimoja, kansakuntia. Järjestymättömästä ihmismassasta käytettiin usein nimeä thalassa, (kansojen, ihmisten) "meri", esim. Ilm. 12:18 (alaviitta), 13:1.

Matt. 4:13 "Meri" tarkoittaa Galilean järveä, josta Uudessa Testamentissa käytetään myös nimiä Gennesaretin järvi ja Tiberiaan järvi. Vanhassa Testamentissa sitä sanottiin Kinneretin järveksi. Heprean sana jam merkitsi sekä merta että järveä, joskus myös leveätä virtaa. Kreikankielessä oli tosin eri sanat merkitsemässä "järveä" ja "merta", mutta Uudessa Testamentissa Galilean järveä usein sanotaan mereksi, mikä johtuu heprealaisesta taustasta.

Matt. 4:23 Kokoushuone (kreik. sinagooge, sinagooga) merkitsee juutalaisen seurakunnan rukoushuonetta. Siellä pidettyyn jumalanpalvelukseen kuului rukouksia, siunauksia ja Vanhan Testamentin tekstien lukua sekä joskus myös saarnan tapaisia puheita. Vrt. Lk. 4:16-22, Apt. 13:15 (alaviitat). Evankelio, evankeliumi (kreik. evangelion) merkitsee hyvää, iloista sanomaa. Uudessa Testamentissa se aina merkitsee kristillistä pelastussanomaa: Vanhan Testamentin ennustukset ovat käyneet toteen. Messias on tullut ja Hänen mukanaan Jumalan valtakunta. Ihmeelliset parannusteot ovat merkinä tästä Messiaan tulosta.

Matt. 4:24 Kuunvaihetauti, luultavasti kaatumatauti, jonka kausittainen esiintyminen yhdistettiin kuun vaiheisiin. "Riivattu", pahojen henkien vallassa oleva. Evankelioitten kertomuksista käy ilmi, että Jeesus teki eron riivaajain vallassa olevien ja tavallisten sairaitten välillä. Sairaita Hän paransi esim. panemalla kätensä heidän päälleen tai voitelemalla heitä öljyllä (Mt. 8:3, Mk. 6:13), mutta riivaajain Hän käski poistua riivatusta ihmisestä (Mk. 1:25 ss, 32 ss).

Matt. 4:25 Dekapolis (kreik., "kymmenen kaupunkia"), kymmenen kaupungin liitto. Nämä kaupungit sijaitsivat, yhtä lukuunottamatta, Jordanin ja Gennesaretin järven itäpuolella ja niitten asukkaat olivat pääasiassa kreikkalaisia. Sanat "Jordanin tuolla puolen" viittaavat Dekapoliin eteläpuolelle, Jordanin eteläpään ja Kuolleen meren itäpuolelle jäävään alueeseen.

Matt. 5:1 Näissä luvuissa olevaa Jeesuksen puhetta nimitetään Vuorisaarnaksi. Tämä on pisin yhtenäinen Jeesuksen opetussarja evankelioissa, ja se koski yksinomaan Jeesuksen opetuslapsipiiriä (ks. 5:1). Luukas esittää sen lyhyemmässä muodossa (Lk. 6:20-29). Vuorisaarna sisältää Jumalan valtakunnan siveellisen peruslain.

Vuorelle nouseminen tarkoitti juutalaisessa kielenkäytössä yksinäisyyteen menemistä, vetäytymistä pois kylien ja kaupunkien hälinästä. Vrt. esim. Mt. 14:23.

Matt. 5:17 Lain täyttäminen merkitsee lain oikean merkityksen julkituomista ja toteuttamista, ei lain kumoamista. Sen sijaan Jeesus hylkäsi kirjanoppineitten perinnäissäännöt, jotka oli kehitetty lain lisäksi ja jotka estivät ihmistä näkemästä lain todellista tarkoitusta.

Matt. 5:18 "Totisesti" viittaa heprean sanaan aamen. Tällä sanalla annettiin takuu vakuutuksille. Jeesus käytti sitä usein osoittaakseen, että Hänen sanansa ovat jumalallista totuutta.

Matt. 5:22 Suuri neuvosto eli Sanhedrin oli Jeesuksen aikana juutalaisten korkein hallinto- ja oikeusistuin. Roomalaiset olivat antaneet sille melko laajan vallan juutalaisten sisäisissä asioissa. Neuvostoon kuului 71 jäsentä, ja sen puheenjohtajana oli ylipappi. Neuvostoon kuuluivat ylipapit (ks. alaviittaa Mt. 2:4), vanhimmat (huomattavimpien ei-papillisten sukujen edustajina) ja kirjanoppineet (ks. alaviittaa Mt. 2:4). Suuren neuvoston alapuolella olivat paikalliset tuomioistuimet, joita oli jokaisessa Palestinan aupungissa ja joihin kuului vähintään seitsemän jäsentä. "Helvetin tuli", sanatarkasti "tulinen Gehenna". Sana Gehenna tulee heprean nimestä ge-hinnom, Hinnomin laakso, jota Jerusalemissa käytettiin yleisenä kaatopaikkana ja jossa paloi jatkuva tuli.

Matt. 5:34 Kielto "ei tule vanhoa" tarkoittaa valan ja vahvistavien sanontojen käyttöä tavallisessa puheessa, mikä oli hyvin yleistä juutalaisilla. Todistajanvalaa ei juutalaisten tuomioistuimissa käytetty, joten tämä ei voi tarkoittaa sellaisten kieltämistä.

Matt. 5:37 "Paholaisesta" voidaan myös kääntää: pahasta.

Matt. 5:43 Sanat "rakasta lähimmäistäsi" ovat Vanhassa Testamentissa, esim 3 Moos. 19:18, mutta sanoja "vihaa vihollistasi" ei sieltä löydy. Jälkimmäinen sanonta on nähtävästi peräisin essealaisilta. "Vihaaminen" merkitsee alkukielessä "erossa pysymistä, vähemmän rakastamista". Vrt. alaviittaa Lk. 14:26.

Matt. 5:46 "Veronkantajat, publikaanit." Tällä tarkoitetaan henkilöitä, jotka vuokrasivat roomalaisilta tullin- ja veronkanto-oikeuden määrättyyn piiriin tai alueeseen. Heillä saattoi olla vielä alaisia palveluksessaan. Heitä vihattiin, koska he usein mielivaltaisesti riistivät kansaa ja ottivat enemmän kuin mihin heillä oli oikeus. Juutalaiset vihasivat heitä myös siksi, että he olivat pakanain palveluksessa ja siten uskonnollisessa

mielessä epäpuhtaita.

Matt. 6:1 Almujen antaminen liittyi vanhurskauden harjoittamiseen. Sen vaikuttimena ei saanut olla se, että ihmiset näkevät ja kiittävät. Almujen anto kuului juutalaisten uskonnon vaatimukseen, ja Jeesus edellyttää tässä, että Hänen opetuslapsensakin antavat almuja.

Matt. 6:11 Sanan "tuleva" taustalla lienee juutalaisaramean mechar "seuraava päivä", "tuleva päivä". Ks. 2 Moos 16:23, 32:5, Mt. 6:30-34, Jh. 6:32-34, 48-51. Kyseessä on eskatologinen rukous, jossa huomisen eli tulevan päivän (lopullisen

pelastuksen ajan, Hepr. 2:5, 6:5, 10:25, Room. 13:11-12) leipää pyydetään jo tänään.

Matt. 6:12 Jeesuksen äidinkielen sana "velka" merkitsee kuvallisesti myös "syntiä", vrt. Lk. 11:4.

Matt. 6:13 "Kiusaus." Alkukielen sana merkitsee sekä "koetusta" että "kiusausta". Jumala koettelee uskovan ihmisen kuuliaisuutta, paholainen houkuttelee häntä syntiin. Jeesus opettaa, että uskovan tulee rukoilla Jumalan apua, ettei lankeaisi kiusaukseen. Vrt. 1 Kor. 10:13. "Pahasta" voidaan kääntää myös: paholaisesta.

Matt. 6:16 Paasto, ruoasta ja juomasta pidäytyminen, liittyi Mooseksen lain mukaan vain suureen sovintopäivään (3 Moos. 16:29, 23:29). Vapaaehtoinen paasto oli Uuden Testamentin aikana tärkeä osa hartausharjoitusta, ja Lk. 18:12:sta voidaan päätellä, että fariseukset paastosivat kahdesti viikossa.

Jeesus edellyttää tässä, että myös Hänen opetuslapsensa paastoavat.

Matt. 6:23 "Paha", viallinen, sama sana kuin edellä jakeessa 13.

Matt. 6:24 Raha, mammona, arameankielinen sana, joka tarkoittaa omaisuutta, rikkautta. Vain Jeesus käytti sitä Uudessa Testamentissa. Hän tarkoitti sillä omaisuutta silloin, kun ihminen kiinnittää siihen niin sydämensä, että hylkää Jumalan.

Matt. 6:27 Kyynärä, noin puoli metriä.

Matt. 7:6 "Pyhä" tarkoittaa pyhää uhrilihaa, jota ei saanut ottaa alttarilta ja heittää koirille.

Matt. 7:12 "Laki ja profeetat", juutalaisten yleisesti käyttämä nimitys Vanhan Testamentin kirjoituksista.

Toinen, täydellinen nimitys oli "Laki, profeetat ja kirjoitukset". Vrt. alaviittaa Lk. 24:44.

Matt. 7:15 "Väärät profeetat", valheopettajia, jotka mielistelivät ihmisiä teeskentelemällä hurskasta, mutta samalla ajavat omia, itsekkäitä etujaan.

Matt. 7:22 "Sinä päivänä" = tuomion päivänä. "Riivaajat" (riivaajahenget) ovat henkivaltoja, joita vastaan Jumalan lasten on joka päivä sodittava (vrt. Ef. 6:12). Ne ovat saatanan käskyvallassa olevia henkiä.

Matt. 7:23 "Lausua julki" Alkukielessä on sana, joka merkitsee julkista tunnustamista. Vrt. Mt. 10:32, Room. 10:9, joissa samaa sanaa käytetään siitä, että opetuslapset tunnustavat uskonsa Jeesukseen, sekä Joh. 1:20, jossa Johannes Kastaja tunnustaa julkisesti, ettei hän ole Kristus.

Matt. 7:29 "On valta... heidän kirjanoppineensa." Kun kirjanoppineet selittivät Vanhan Testamentin kirjoituksia, he viittasivat aina perimätietoon, edellisiin opettajiin: "Rabbi se-ja-se sanoo niin-ja-niin." Jeesus sen sijaan hylkäsi "vanhinten perinnäissäännöt" ja viittasi omaan arvovaltaansa. Hän toisti usein sanoja:

"Minä sanon teille."

Matt. 8:2 Pitaliksi sanottiin Raamatussa useitakin ihotauteja. Pitalinen oli suljettu kaiken yhteiskunnallisen elämän ulkopuolelle eikä hän saanut seurustella muitten ihmisten kanssa. Jos hän parani, piti hänen näyttäytyä papille, joka ratkaisi, oliko hän puhdistunut taudistaan (3 Moos. 14).

Matt. 8:4 "Todistukseksi heille." Kun pitalinen meni papin luo sanoen, että Jeesus oli tehnyt hänet terveeksi, se merkitsi papeille todistusta Jeesuksesta. Elleivät he uskoneet, se lisäsi heidän paatumustaan.

Matt. 8:5 Sadanpäämies oli roomalainen upseerinarvo.

Matt. 8:10 Uskolla tarkotetaan upseerin luottamusta Jeesuksen voimaan. Pakanaupseeri uskoo, että sairaudet tottelevat Jeesusta kuin sotilaat päälliköitään.

Matt. 8:12 "Valtakunnan lapset" tarkoittaa juutalaisia, Vanhan Testamentin lupausten saajia. Pimeys on kadotuksen vertauskuva.

Matt. 8:18 Toiselle rannalle = Gennesaretin järven itäpuolelle.

Matt. 8:20 "Ihmisen Poika", nimitys, jota Jeesus käytti itsestään ja joka esiintyy harvoin evankelioitten ulkopuolella. Taustana on Dan. 7:13: "Katso, taivaan pilvissä tuli Ihmisen Pojan kaltainen." Vrt. alaviittaa Mt. 26:64. Nimitys viittaa osittain Jeesuksen ihmisyyteen ja alhaisuuteen, mutta ennen kaikkea siihen, että Jumala on Hänet lähettänyt taivaasta ihmissukua lunastamaan. Se viittaa myös tulevaisuuteen, päivään, jolloin Kristus tulee kirkaudessaan tuomitsemaan ja hallitsemaan.

Matt. 8:28 Riivattu, ks. alaviittaa Mt. 4:24. Gerasalaisten alue, Gennesaretin järven eteläpään itäpuolella oleva alue, joka Jeesuksen aikana kuului Gerasan kaupungin alueisiin, mutta muutamia vuosikymmeniä myöhemmin, evankelioitten kirjoittamisen aikana, Gadaran kaupungille. Näin on mahdollista, että evankelioissa aluetta niimitetään vuoroin gerasalaisten, vuoroin gadaralaisten alueeksi.

Matt. 8:29 "Ennen aikaa." Tuomion päivään asti riivaajilla on tietty vapaus toimia mailmassa. Jeesus oli niitä voimakkaampi, ja niitten karkoittaminen ihmisestä merkitsi saatanan valtakunnan tappiota ja Messiaan ajan alkua. Sen riivaajatkin tiesivät ja tunnustivat, niin kuin näkyy tästä ja eräistä muista Uuden Testamentin kohdista. Vrt. Mk. 1:24, Apt. 19:15, Jaak. 2:19.

Matt. 9:1 Jeesuksen oma kaupunki = Kapernaum, vrt. Mt. 4:13.

Matt. 9:9 Mk. ja Lk. käyttävät Matteuksesta nimeä Leevi.

Matt. 9:15 Jeesus viittaa omaan kuolemaansa.

Matt. 9:18 "Päämies" oli sinagoogan (kokoushuoneen) esimies. Mk. ja Lk. mainitsevat hänen nimensä (Jairus).

Matt. 9:23 Huilunsoittajat ja itkijänaiset kuuluivat itämaisiin surumenoihin.

Matt. 9:27 Daavidin Poika oli eräs Messiaan nimityksistä.

Matt. 9:36 Sanapari "lampaat ja paimen" esiintyy Raamatussa usein vertauskuvallisesti: Paimen on Jumala (tai Jeesus) ja lampaat ovat joko Israelin kansa tai (Uudessa Testamentissa usein myös) Jeesukseen

uskovat. 4 Moos. 27:17, 1 Kun. 22:17, Hes. 34:5, Sak 10:2, Joh. 10:1-18 ym.

Matt. 10:2 "Apostoli" merkitsee "lähetetty, lähettäjä". Juutalaiset tarkoittivat sillä henkilöä, joka oli saanut valtuudet edustaa toista ja puhua ja toimia hänen nimessään. Uudessa Testamentissa apostoleiksi kutsutaan yleensä vain näitä kahtatoista, joille Jeesus itse antoi apostolin nimen (Lk. 6:13) ja jotka ovat Jeesuksen lähettäjiä.

Matt. 10:3 Lebbeus eli Taddeus, sama kuin Juudas, Jaakobin poika (Lk. 6:16, Apt. 1:13).

Matt. 10:4 Simeon Kiivailija eli Kananeus eli Selootti. Lisänimet, jotka kaikki tarkoittavat samaa, viittaavat juutalaiseen kiivailijain puolueeseen, joka tahtoi väkivalloin irroittaa juutalaiset roomalaisten ikeestä. Nimi Kananeus ei johdu sanasta Kanaan (ja kanaanilainen). Juudaan lisänimi viitanee hänen kotikaupunkiinsa, Keriotiin (Iskariot merkitsee "Keriotin mies"), joka sijaitsi Juudeassa. Hän lienee ollut ainoa Juudeasta kotoisin ollut apostoli. Muut olivat Galileasta.

Matt. 10:6 "Israelin huone" oli Israelin kansan nimitys.

Matt. 10:12 "Rauha" (salom) oli yleinen tervehdys sana Israelissa.

Matt. 10:17 Kokoushuone oli myös paikallisen oikeusistuimen (paikallisen neuvoston) kokoontumispaikka.

Matt. 10:25 Beelsebub, pahojen henkivaltojen päämies eli saatana. Alunperin tämä nimi tarkoitti filistealaista epäjumalaa, mutta sai myöhemmin juutalaisilla tämän merkityksen.

Matt. 10:28 "Helvetti" Vrt. alaviittaa Mt. 5:22.

Matt. 10:29 Ropo, ass- eli assarion-niminen kolikko.

Matt. 10:41 Profeetta ja vanhurskas, vanhatestamentillinen sanapari, jota Jeesus tässä käyttää tarkoittamaan evankelion julistajaa.

Matt. 10:42 Sanat "nämä pienet" tarkoittavat apostoleja, jotka Jeesus nyt lähettää kansan keskele.

Matt. 11:6 "Loukkaantuminen" tarkoittaa tässä sen uskon menettämistä, että Jeesus on Messias.

Matt. 11:19 Viisauden "lapset" osoittavat teoillaan viisauden oikeaksi.

Matt. 11:21 "Säkissä ja tuhassa", juutalainen sanonta, joka kuvaa syvää surua. Karheaa säkkikangasta käytettiin surupukuna, ja lisäksi voitiin surun merkiksi sirottaa tuhkaa pään päälle.

Matt. 11:23 s Sodoma ja Gomorra hävitettiin niitten turmeltuneisuuden tähden (1 Moos. 19). Niitten synty oli suuri, mutta Kapernaumin synty oli vielä suurempi, koska se hylkäsi Jumalan Pojan.

Matt. 12:1 "Sapatti" (lepo) oli juutalaisten seitsemäs viikonpäivä, joka tuli pyhittää Herralle. 2 Moos. 20:8 ss., 5 Moos. 5:12 ss. Työnteko oli sapattina ankarasti kielletty. Jeesuksen aikana oli monimutkaisia säännöksiä sapatinvietosta, ja niitten noudattaminen oli keskeisiä asioita juutalaisten uskonnossa. Tähkien poimiminen pelloilta ja niitten syöminen ohikulkiessa oli sallittua (5 Moos. 23:25), mutta fariseukset tulkitsivat, ettei sitä saanut tehdä sapattina.

Matt. 12:31 "Pyhän Hengen pilkka." Jeesus varoittaa kirjanoppineita tämän synnin vaarasta. Ihminen, joka tietoisesti sanoo Jumalan Hengen työtä saatanan työksi, pilkkaa Pyhää Henkeä, Kysymys ei ole vain

hetkellisestä lausumasta, vaan koko elämän suunnasta. Tätä syntiä tarkoitetaan myös 1 Joh. 5:16:ssa.

Matt. 12:38 "Merkki", ihme, joka todistaisi, että Jeesuksella on valta, ja osoittaisi, millainen valta Hänellä on. Jeesuksen ihmeteot eivät riittäneet fariseuksille ja kirjanoppineille, mutta Jeesus kieltäytyi antamasta muuta merkkiä kuin peitetyn viittauksen kuolemaansa ja nousemukseensa (jae 40). Jeesuksen nousemus kuolleista oli oleva lopullisena ja ratkaisevana todisteena siitä, että Jumala oli Hänet lähettänyt.

Matt. 12:39 "Avionrikkoja." Kirjaimellisen merkityksen lisäksi tämä sana Raamatussa usein merkitsee epäuskoista, Jumalasta luopunutta.

Matt. 12:40 "Kolme päivää ja kolme yötä." Sanat "päivä ja yö" tarkoittivat yhtä vuorokautta. Juutalaiset laskivat myös vajaan vuorokauden "yhdeksi päiväksi ja yöksi". Kolme päivää ja kolme yötä ei siis tarkoita 72 tuntia, vaan samaa kuin sanonta "kolmantena päivänä". Molemmat sanat esiintyvät Uudessa Testamentissa rinnakkain.

Matt. 13:1 ss Luvussa on seitsemän Jeesuksen vertausta. Huomattava osa Hänen opetuksestaan tapahtui vertauksin. Jo Vanha Testamentti ennusti, että näin tulee käymään (Ps. 49:4, 78:2, vrt. Mt. 13:34, 35). Jeesuksen vertaukset voidaan jakaa kolmeen ryhmään, jotka käsittelevät a) taivaan valtakunnan olemusta, b) taivaan valtakuntaa yksityisen ihmisen elämässä, c) rangaistustuomiota ja valtakunnan täyttymystä. Eräitä vertauksia Jeesus myöhemmin selitti opetuslapsilleen. Vertausten tarkoituksena oli havainnollistaa opetuksen keskeistä sisältöä, tehdä se helpommin tajuttavaksi sekä auttaa opetuksen mieleenpainumisessa.

Matt. 13:11 Raamatussa "salaisuus" tarkoittaa aikaisemmin kätkeytyneenä ollutta totuutta, joka nyt on jumalallisella tavalla paljastettu, mutta jossa yhä säilyy yliluonnollinen aines.

Matt. 13:14 Jes. 6:9 s. Hebreankielessä kaksi peräkkäistä imperatiivia (suomennoksessa: "kuulemalla kuulette, näkemällä näette") merkitsee: "vaikka (tai: jos) kuulette, ette ymmärrä, vaikka (jos) näette, ette käsitä". Profeetta joutui huomaamaan, että hänen saarnastaan huolimatta kansa yhä enemmän paatui.

Matt. 13:24 Jeesuksen äidinkielen mukaan on tämä sekä muitten vertausten johtolause (jakeet 31, 33, 44, 45, 47) ymmärrettävä seuraavasti: "Taivasten valtakunnan käy niin kuin..."

Matt. 13:31 Sinapinsiemenestä voi lihavalla maaperällä kohota luonnottoman rehevä kasvi, jossa pienet kolibrimaiset linnut pesivät. Linnut ovat Raamatussa usein Jumalan kansan vihollisten vertauskuvia (vrt. kylväjävertauksessa jakeet 4, 19). Juutalaisilla sanonta "suuri puu, jonka oksilla taivaan linnut pesivät" merkitsi samaa kuin meillä "ylpeys käy lankeemuksen edellä". Ks. Hes. 31:3-14; Dan. 4:7-18.

Matt. 13:33 Hapatus on Raamatussa hienon hienosti vaikuttavan ja leviävän turmeluksen vertauskuva, ja sitä on poikkeuksetta käytetty huonossa merkityksessä. Tämä vertaus kuvaa kirkossa vähitellen tapahtuvaa muuntumista: valtakunnan lasten ravitsemiseksi annettuun oikeaan oppiin voi sekoittua turmeltunutta ja turmelevaa väärää oppia, vieläpä virallisesti ja luopiokirkon kautta.

Matt. 13:42 "Itku ja hammasten kiristys", juutalainen sanonta.

Matt. 13:52 "Vanha" viittaa Vanhaan Testamenttiin, uusi Jeesuksen tuomaan uuteen ilmoitukseen

(evankelioon Jeesuksesta). Juutalaisella kirjanoppineella, josta oli tullut Jeesuksen opetuslapsi, oli käytettävissään koko Vanhan Testamentin rikkaus sekä sen täyttymys, evankelio Jeesuksesta. Maininta "kirjanoppineesta, joka on tullut taivasten valtakunnan opetuslapseksi", saattaa sisältää evankelista Matteuksen oman opetuslapsiihanteen ja myös viitata evankelistaan itseensä.

Matt. 13:54 "Kotikaupunkiinsa" = Nasaretiin.

Matt. 13:57 Ihmiset loukkaantuivat Häneen, koska Hän, joka oli kasvanut heidän keskellään ja jonka he hyvin tunsivat, nyt esiintyi Jumalan lähettämänä. Vrt. Jes. 53:1s.

Matt. 14:1 Arvonimi "neljännysruhtinas" tarkoitti alunperin, nimensä mukaisesti, maan neljännesosan hallitsijaa, joka oli kuninkaan alainen. Uuden Testamentin aikana nimitys viittasi yleisemmin kuninkaan alaisena toimivaan, suhteellisen itsenäiseen ruhtinaaseen, jolla oli osa maasta hallinnassaan. Kansa sanoi häntä usein kuninkaaksi (vrt. jae 9). Tässä mainittu Herodes oli Herodes Antipas, Herodes Suuren poika, Galilean ja Perean neljännysruhtinas (vv. 4 eKr - 39 jKr, vrt. alaviittaa Mt. 2:1, 22).

Matt. 14:6 Juutalainen historioitsija Josefus mainitsee Herodiaan tyttären nimen: Salome.

Matt. 14:19 Juutalaiset siunasivat ruokansa sanoen: "Kiitos Sinulle, Herra, Jumalamme, mailman kaikkeuden kuningas, joka tuotat leivän maasta."

Matt. 14:24 Vakomitta, kreik. stadion, pituusmitta, 192 metriä.

Matt. 14:25 Neljäs yövartio oli kello 3-6 aamulla.

Matt. 14:34 "Kinneretin maa." Ks. alaviittoa Mt. 4:13, Mk. 6:53. Gennesaretin (eli Kinneretin) järven luoteisrannalla sijaitsi Vanhan Testamentin aikana Kinneretin kaupunki samannimisellä rantatasangolla. Nimi Kinneret tulee heprean sanasta kinnor, kannel, koska kaupungissa harjoitettiin kannelten valmistusta.

Matt. 15:2 "Vanhinten perinnäissääntö" oli Mooseksen lain ymnpärille kehittynyt juutalaisten suullinen opetus, jonka tarkoituksena oli suojella lakia rikkomuksilta. Jeesuksen ajan jälkeen suullinen opetus kiteytettiin kirjalliseen muotoon, jonka nykyään tunnemme "Talmudin" nimellä.

Matt. 15:5 Sanomalla "tämä on uhrilahja" saattoi juutalainen erottaa omaisuuttaan uskonnolliseen käyttöön. Tämän omaisuuden katsottiin saavan pyhän luonteen, niin etteivät esim. lapset olleet velvollisia käyttämään sitä

vanhempiensa avuksi, vaan saattoivat paeta velvollisuuttaan huolehtia vanhemmistaan. Omaisuudesta ei silti aina tarvinnut luopua, joten tästä käytännöstä oli tullut viheliäinen tapa kiertää neljännen käskyn velvoituksia.

Matt. 15:21 Tyyro ja Siidon, foinikialaisten huomattavimmat kauppakaupungit Välimeren rannalla Palestinan pohjoispuolella, nykyisen Libanonin alueella. Ne mainitaan usein Vanhassa Testamentissa, ja profeetat moittivat niitä niiden ylpeyden tähden. Myöhemmin niissä oli Paavalin aikana kristillinen seurakunta (Apt. 21:3-6, 27:3).

Matt. 15:22 Nainen oli niitten kanaanilaisten jälkeläinen, jotka olivat asuneet Palestiinassa jo ennen

israelilaisten maahanmuuttoa ja joita vielä asui foinikialaisten rantakaistaleella Tyyron ja Siidonin alueella. Matt. 15:39 Magdala, kaupunki Gennesaretin järven länsirannalla, Magdalan Marian eli Maria Magdaleenan kotikaupunki.

Matt. 16:1 Matt. 16:1-4. Vrt. Mt. 12:38-40 (alaviitta).

Matt. 16:6 Hapatus, vrt. alaviittaa Mt. 13:33.

Matt. 16:13 Filippuksen Kesarea oli Hermon-vuoren etelärinteellä, lähellä erästä Jordanin lähdeä. Tämä Kesarea sijaitsi Jordanin latvahaarojen itäpuolella nelisenkymmentä kilometriä Gennesaretin järvestä pohjoiseen, ja se on erotettava Palestinan Kesareasta, joka sijaitsi Välimeren rannalla. Filippuksen Kesarea sai nimensä Herodes Suuren pojan, neljännysruhtinas Filippuksen mukaan, joka rakennutti sen itselleen hallituskaupungiksi.

Matt. 16:18 Kreikankielinen nimi Pietari (Petros) on käänнос arameankielisestä nimestä Keefa, joka merkitsee kiveä, kallio(nlohkare)tta. Jeesus oli antanut Pietarille tämän nimen valitessaan hänet apostoliksi. Kallio on kreikaksi petra, vrt. Jes 51:1, 2. "Seurakunta" (kreik. ekkleesia), sananmukaisesti "uloskutsuttujen joukko". Ekkleesia vastaa heprean sana qahal, jota Vanhassa Testamentissa käytetään Israelista Jumalan kansana. Jeesus tarkoittaa uutta Jumalan kansaa, jonka muodostavat Jeesukseen uskovat. "Tuonelan potit", sanonta, jossa verrataan pahan voimia linnoitettuun kaupunkiin. Portit olivat ikäänkuin keskitetysti kaupungin voiman merkki, vrt. 1 Moos. 22:17. Pahan voimat eivät voi voittaa Jeesuksen seurakuntaa.

Matt. 16:19 "Taivasten valtakunnan avaimet." Raamatussa "avaimet" tarkoittavat valtuutusta. Pietari on Jeesuksen valtuutettu lähettiläs. Myöhemmin (Mt. 18:18) annettiin samanlainen valtuus kaikille apostoleille. Heillä oli valta "sitoa" ja "päästää", mitä sanoja käytettiin kirjanoppineista. "Sitominen" merkitsi jonkin asian selittämistä kielletyksi, "päästäminen" taas sallituksi, ja apostolit saivat näin vallan johtaa ja ohjata seurakuntaa sillä sanalla, jota he julistivat.

Matt. 16:21 "Vanhimmat, ylipapit ja kirjanoppineet." Nämä nimitykset viittaavat Sanhedriniin, suureen neuvostoon, sillä juuri nämä ryhmät olivat siinä edustettuina. Ks. alaviittaa Mt. 5:22. Jeesus opettaa, että Hänen kärsimyksensä ja nousemuksensa oli ilmoitettu Vanhan Testamentin profeetoissa, mihin viittaavat jakeen sanat "piti menemän... ja kärsimän... tuleman... nouseman..." Jeesuksen opetus alkaa, kun Hän on saanut opetuslapsiltaan selvän vakuutuksen siitä, että nämä uskovat Hänet Messiaaksi. Tässä on siis merkittävä käännekohta Jeesuksen elämässä.

Matt. 16:28 "Maistaa kuolemaa" = kuolla.

Matt. 17:1 Kirkastusvuori oli todennäköisesti jokin Hermonin harjanteista.

Matt. 17:20 Sinapinsiemen, vrt. alaviittaa Mt. 13:31.

Matt. 17:24 Tempelin ja jumalanpalvelusten kulujen peittämiseksi jokaisen aikuisen israelilaisen oli maksettava vuosittain veroa (2 Moos. 30:13-16). Jeesuksen aikana veron määrä oli kaksi drakmaa ja siksi sitä kutsuttiinkin nimellä "didrakma" (kaksoisdrakma). Silloinen drakma vastasi vajaata nykymarkkaa. Vrt.

alaviittaa Lk. 15:8.

Matt. 17:27 Stateer, kreikkalainen raha, joka vastasi neljää drakmaa, siis noin kolmea markkaa.

Matt. 18:6 Myllynkiviä oli kahden kokoisia: käsin väännettäviä pieniä kiviä sekä aasinkierrolla toimivia suuria kiviä. Tässä oli kysymys näistä suuremmista kivistä.

Matt. 18:8 "Elämä" tarkoittaa iankaikkista elämää.

Matt. 18:10 Sana "enkeli" merkitsee lähettilästä. Tässä on kysymys suojelusenkeleistä, jotka ovat Jumalan valtaistuimen edessä. He näkevät aina Isän kasvot, ts. ovat Jumalan tykönä, aina valmiina täyttämään Jumalan käskyt. Vrt. Hepr. 1:14.

Matt. 18:17 "Kuin pakana tai veronkantaja" (publikaani), ts. kuin seurakunnasta erotettu ja sen yhteydestä poistettu henkilö.

Matt. 18:22 Juutalaisten kirjanoppineitten mukaan ei tullut antaa anteeksi useammin kuin kolmesti. Käytäntö tosin vaihteli, mutta Pietari on varmasti mielestään ollut kovin jalomielinen laajentaessaan anteeksiantoa kolmesta seitsemään kertaan. Jeesuksen mainitsemaa lukua ei tule ottaa kirjaimellisesti, vaan se tarkoittaa, ettei anteeksiannolla ole rajoja.

Matt. 18:24 Kymmenentuhatta leiviskää oli suunnaton summa (noin neljäkymmentä miljoonaa nykymarkkaa), jonka Jeesus varmaan tarkoituksellisesti valitsi kuvastamaan velkojen keskinäistä suhdetta. Leiviskässä oli 6000 denaria.

Matt. 18:28 Denari vastannee nykyisin vajaata markkaa. Denari oli tavallinen työmiehen päiväpalkka, joten sata denaria vastasi töiden satunnaisuuden huomioonottaen ehkä puolen vuoden palkkaa.

Matt. 18:34 "Vanginvartijain käsiin." Alkukielen sanat viittaavat kidutukseen, joka oli Jeesuksen aikana yleistä vankiloissa.

Matt. 19:5 1 Moos. 1:27, 2:24. Luomiskertomuksen mukaan mies ja nainen luotiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Jumala loi miehen "maan tomusta", mutta Hän "rakensi vaimon siitä kylkiluusta, jonka Hän oli ottanut miehestä" (1 Moos. 2:7, 22). Tämä alkuperäinen yhteys miehen ja naisen välillä toteutuu eräässä mielessä uudelleen aviossa, ja siitä käytetään nimeä "yksi liha".

Matt. 19:28 Uudestisyntyminen tarkoittaa tässä uutta luomista, "uutta taivasta ja uutta maata", jotka Jumala luo täytettyään työnsä maan päällä. 2 Piet. 3:13, Ilm. 21:1, vrt. Lk. 18:30. "Tuomitseminen" on samaa kuin hallitseminen (vanhatestamentillinen sanonta).

Matt. 20:1 ss Vertauksessa oli palkanjaon periaatteena se, että työmiehille ei makseta työn pituuden ja määrän mukaan, vaan sen mukaan, miten uskollisia he ovat olleet saamiensa tilaisuuksien käyttäjinä.

Matt. 20:2 Denari, ks. alaviittaa, Mt. 18:28.

Matt. 20:3 ss Päivän tunnit laskettiin aamusta (kello kuudesta meidän vuorokausijakomme mukaan). Kolmas tunti on siis kello yhdeksän, kuudes tunti kello kaksitoista, yhdeksäs tunti kello viisitoista ja yhdestoista tunti kello seitsemäntoista.

Matt. 20:20 Sepeteuksen poikain äidin nimi oli Salome. Mk. 15:40, Mt. 27:56.

Matt. 20:22 "Maljan juominen" on raamatullinen sanonta, joka kuvaa Jumalan ihmiselle määräämää kohtaloa. Tässä se tarkoittaa Kristuksen kärsimyksiä.

Matt. 20:28 "Lunnaat." Alkukielen sana tarkoittaa rahasummaa, jolla orja tai sotavanki ostettiin vapaaksi. Ihmiskunta elää synnin ja saatanan orjuudessa, josta Kristus tuli kuolemallaan sitä lunastamaan. Vrt. Jes. 53:10-12, 1 Tim. 2:6.

Matt. 21:1 Öljyvuori sijaitsi Jerusalemin itäpuolella. Sen ja Jerusalemin välissä oli Kidronin laakso. Öljyvuorelta oli hyvä näköala Jerusalemiin, varsinkin temppelialueelle. Beetfagen kylä (Beetfage, hepr. viikunahuone) sijaitsi Öljyvuoren itäpuolella, noin kilometrin päässä Jerusalemista.

Matt. 21:3 Herra, kreik. kyrios. Alkukielen sanaa käytetään Raamatussa usein Jumalasta, Uudessa Testamentissa erikoisesti Jeesuksesta, Jumalan

lähettämästä Vapahtajasta. Suomen sana "kirkko" tulee tämän sanan johdannaisesta kyriakee, Herralle kuuluva. "Tytär Siion" = Jerusalem. Juutalaiset nimittivät maata usein äidiksi ja kaupunkeja sen tyttäriksi.

Matt. 21:9 Hoosianna (hepr.) merkitsee varsinaisesti "oi, auta", "pelasta", mutta sitä käytettiin myös tervehdyksenä, hieman niin kuin me käytämme sanaa "eläköön".

Matt. 21:12 Pyhäkön esipihoissa oli myymälöitä, joista myytiin uhrieläimiä ja joissa vaihdettiin rahaa. Vuotuiset pyhäkkömaksut piti maksaa juntalaisin rahoin, ja sen tähden ulkomailta tulleiden piti vaihtaa itselleen tätä rahaa.

Matt. 21:17 Betania (hepr. "köyhien kylä") oli Öljyvuoren itäpuolella, Jerusalemista Jerikoon johtavan tien varrella, noin kilometrin päässä Jerusalemista.

Matt. 21:19 Koska viikunapuussa oli lehtiä, siinä olisi pitänyt näin keväällä olla myös pienen pieniä varhaisviikunoita (Kork. v. 2:13, Miika 7:1), joita saattoi syödä, vaikka ne eivät olleetkaan kypsiä. Varhaisviikunain puuttuminen kertoi, ettei puu ainakaan sinä vuonna kantaisi hedelmää varsinaisena viikunain aikanakaan. Sen lehvistö siis petti nälkäisen, ja puu sai tuomion - vertauskuvana Israelin kansasta.

Matt. 21:32 "Vanhurskauden tie" (tai: "polku"). Tämä vanhatestamentillinen sanonta tarkoittaa elämäntapaa, joka on sopusoinnussa Jumalan tahdon kanssa. Vrt. San. 8:20, 12:28, 16:31. Se tarkoittaa siis, että Johannes julisti, kuinka Jumala tahtoi ihmisten elävän.

Matt. 21:42 "Päätöskivi" oli holvin ylimmäinen kivi, joka yhdisti holvikaaret ja piti ne koossa. Se oli mitoitettava tarkasti.

Matt. 22:3 "Kutsumaan... kutsuvieraita", tai: "kutsumaan... kutsuttuja". Itämailla lähetettiin ensin kutsut, ja sitten, kun pidot oli valmistettu, lähetettiin sanansaattaja imoittamaan kutsutuille, että kaikki oli nyt valmista. Vrt. Est. 5:8, 6:14.

Matt. 22:11 Matt. 22:11,12. Häävaatteita ei annettu häätalon puolesta, kuten kuulee selitettävän. Mutta ilman niitä ei sopinut mennä häihin.

Matt. 22:16 "Herodilaiset" eli Herodeen kuningassuvun kannattajat olivat läheisessä yhteydessä roomalaisiin, joten heidän oli helppo ilmoittaa niille, mikäli Jeesus olisi puhunut keisaria vastaan. Herodilaiset mainitaan vain tässä ja Mk. 3:6, 12:13:ssa.

Matt. 22:17 Jos Jeesus olisi vastannut myöntävästi, Hän olisi loukannut juntalaisten kansallistuntoa. Jos Hän olisi vastannut kieltävästi, olisi roomalaisille viranomaisille voitu valittaa, että Hän on kapinallinen.

Matt. 22:23 Saddukeukset pitivät pyhinä kirjoituksina vain viittä Mooseksen kirjaa (ns. Pentateukkia). He hylkäsivät vanhinten perinnäissäännot sekä olivat varmoja siitä, ettei nousemusoppia voitu löytää Mooseksen kirjoista. Tässä he erosivat fariseuksista.

Matt. 22:35 Nimitys "lainoppinut" esiintyy tässä sekä viidesti Luukaan evankeliossa ja kerran Paavalin kirjeessä Tiitukselle (3:13). Viimeksi mainittua kohtaa lukunnottamatta sana tarkoittaa kirjanoppinutta, joka tunsikin Mooseksen lain.

Matt. 22:40 "Laki ja profeetat", Vanhan Testamentin nimitys. Vrt. alaviittoja Mt. 7:12, Lk. 12:44.

Matt. 22:45 Messias polveutuu kyllä ihmisestä (Daavidin suvusta), 2 Sam. 7:12 ss, Jes. 11:10, mutta Hänellä on myös jumalallinen alkuperä, jonka vuoksi Hän on Daavidia ylempänä. Tästä on Daavid ennustanut kutsuessaan Häntä "Herrakseen".

Matt. 23:2 "Mooseksen istuin" tarkoittaa kokoushuoneen saarnatuolia ja myös kirjanoppineitten arvovaltaa.

Matt. 23:1 ss Jeesus moittii kansan johtajia ankarasti ja tuomitsee heidän ulkokultaisuutensa. Tämä oli Hänen viimeinen julkinen puheensa.

Matt. 23:5 "Raamatunlausekotelot". Juutalaiset käyttivät kahta, hihnoin kiinnitettävää pientä koteloa, joista toinen pantiin otsalle ja toinen vasempaan käsivarteeseen. Näissä koteloissa oli pergamenttikaistaleita, joihin oli kirjoitettu lainkohtia. Leveät kotelot ja suuret tupsut kuvastivat ulkonaista hurskautta.

Matt. 23:7 "Rabbi" merkitsee "herrani", "mestarini". Se oli kunnioittava puhuttelunimitys, jota erityisesti käytettiin kirjanoppineista.

Matt. 23:9 "Isä" on kunnioittava nimitys, jota käytettiin kirjanoppineista.

Matt. 23:15 "Käännynnäinen" (eli proselyytti) oli ei-juutalainen, joka oli kääntynyt juutalaisuuteen. Juutalaiset levittivät innokkaasti oppiaan pakanille Rooman valtakunnan alueella.

Matt. 23:16 ss Jotta juutalaiset olisivat voineet kiertää hätäisesti annettuja lupauksia, kirjanoppineet laativat tällaisia mutkikkaita "selityksiä". Jeesus osoittaa niiden vilpillisyyden.

Matt. 23:23 Lain mukaan "sekä pellon viljasta että puitten hedelmistä" (3 Moos. 27:30) tuli maksaa kymmenykset. Fariseukset katsoivat kuitenkin, että kymmenykset piti maksaa kaikkein vähäpätöisimmistäkin kasveista.

Matt. 23:24 Hyönteiset olivat saastaisia eläimiä. Sen tähden juutalaiset siivilöivät viininsä, jotteivät nielisi niitä. Myös kameli oli saastainen. Vrt. 3 Moos. 11:4, 20, 23, 41, 42.

Matt. 23:34 "Profeetat, viisaat ja kirjanoppineet", jotka alunperin ovat juutalaisia nimityksiä, tarkoittavat

tässä kristittyjä lähetyssaarnaajia.

Matt. 23:35 Sakaria, Barakian poika, luultavasti sama profeetta, jonka kuolemasta puhutaan 2 Aik. 24:20-22:ssa. Aikakirjat olivat viimeisenä osana juutalaisten Raamatussa (= Vanhassa Testamentissa) ja tämä murha oli viimeinen, mikä Vanhassa Testamentissa kuvataan. Aapelin murha 1 Moos. 4:8s oli Raamatun ensimmäinen murha. Jeesuksen sanat kuvaavat kaikkea sitä vainoa ja ahdistusta, mitä vanhurskaat ovat saaneet (ja saavat) kokea.

Matt. 24:1 Näissä luvuissa Matteus esittää Jeesuksen viimeiset opetukset opetuslapsijoukolleen. Jeesus puhuu toisen tulemuksensa merkeistä ja edeltävistä tapahtumista.

Matt. 24:3 Öljyvuori, ks. alaviittaa Mt. 21:1. "Tulemus." Alkukielen sana paruusia merkitsi Uuden Testamentin aikana keisarin tai jonkin korkean virkamiehen virallista saapumista kaupunkiin. Heidän mukanaan olivat heidän virkamiehensä ja kaikki heidän valtansa ulkonaiset merkit, ja kansa osoitti heille alamaista kunnioitusta. Uudessa Testamentissa tätä sanaa käytetään Kristuksen tulosta aikojen lopulla. Hän tulee "suurella voimalla ja kirkkaudella" (Mt. 24:30) pelastamaan kansansa ja tuomitsemaan mailman. Alunperin saa "paruusia" merkitsee läsnäoloa, ja se johtuu sanasta, joka merkitsee "olla läsnä, lähellä". Matt. 24:4 ss Jeesus puhuu tässä samalla kertaa tapahtumista, jotka liittyvät Jerusalemin hävitykseen (v. 70), sekä tapahtumista, jotka edeltävät Hänen toista tulemistaan aikain lopulla. Jerusalemin piiritys ja hävitys on esikuva myöhemmistä tapahtumista.

Matt. 24:8 "Synnytystuskat", juutalainen sanonta, jolla kuvattiin Messiaan valtakunnan tuloon liittyvää murrosta. Vrt. Jes. 66:7. Jeesus viittaa ahdistuksen aikaan, joka edeltää Hänen tulemustaan.

Matt. 24:14 "Mailma" (kreik. oikuumenee) tarkoittaa asuttua mailmaa.

Matt. 24:15 "Hävityksen kauhistus." Alkukielen sanat viittaavat epäjumalan kuviin, joilla juutalaisten pyhät paikat (temppeli) häväistään. Ilmaus on otettu Danielin kirjasta (9:27, 11:31, 12:11). Jeesuksen sana viittaa temppelin

hävitykseen ja siihen, että roomalaiset sotilaat tallaavat temppelin pyhää aluetta ja pystyttävät sinne voitonmerkkinsä.

Matt. 24:28 "Raato ja kotkat", vrt. Harmagedonin taistelun jälkinäytöstä, Ilm. 19:17-21.

Matt. 24:29 "Taivaitten voimat" tarkoittavat taivaankappaleita ja tähtimailmaa yleensä.

Matt. 24:34 Alkukielen sana genea merkitsee "rotu, laji, perhe, sukupolvi". Tämä lupaus merkitsee, että sukukunta - Israelin kansa - oli säilyvä Jeesuksen tuloon asti kaikista ahdistuksista huolimatta.

Matt. 25:1 ss Taustana on juutalainen tapa. Ylkä (sulhanen) nouti morsiamensa tämän vanhempien kotoa ja vei hänet omaan kotiinsa.

Matt. 25:14 ss Vertauksen ymmärtämiseksi on muistettava, että siinä on kysymys Kuninkaan palvelijoista. Hän ei uskonut omaisuuttaan kapinallisille, vaan omillensa. Kelvoton palvelija heitettiin ulos (jae 30), koska hän oli jättänyt saamansa tehtävän täyttämättä, ei epäuskonsa tai kapinointinsa tähden.

Matt. 25:27 Maininta rahanvaihtajista viittaa eräänlaiseen pankkiiritoimintaan. Se ei ollut aivan samaa kuin temppelin rahanvaihtajain toiminta (vrt. alaviittoja Mt. 21:12, Mk. 11:15, Jh 2:14, 15). Alkukielessä käytetään kummastakin ryhmästä eri nimitystä.

Matt. 26:2 Juutalaiset viettivät pääsiäistä Egyptistä lähdön muistoksi (vrt. 2 Moos. 12) ja, mikäli mahdollista, Jerusalemissa. Sen tähden kaupunkiin saapui paljon juhlavieraita. Rooman maaherra tuli itse Jerusalemiin valvomaan järjestystä.

Matt. 26:15 Hopearaha (kreik. argyrion) vastasi neljää drakmaa eli noin kolmea nykymarkkaa. Kolmekymmentä hopearahaa (eli hopeasekeliä) oli Mooseksen lain määräämä orjan hinta. Vrt. 2 Moos. 21:32.

Matt. 26:17 Hapattomain (happamattomain) leipäin juhla liittyi pääsiäiseen, ja ne yhdessä muodostivat kaksoisjuhlan. Hapattomain leipäin juhlaa vietettiin 15.-21. p:nä niisankuuta, joka sunnilleen vastaa meidän huhtikuutamme. Juhlasta puhutaan mm. 2 Moos. 23:15, 34:18:ssa.

Matt. 26:28 Siinailla Jumala solmi Israelin kansan kanssa liiton, joka vahvistettiin uhrieläimen verellä (2 Moos. 24:1ss). Jeesuksen ristinkuolemalla solmittiin uusi liitto Jumalan ja ihmisten välille, ja se vahvistettiin Jeesuksen verellä. "Liitto" tarkoittaa Jumalan säätämää järjestystä, jolla Hän ottaa ihmisen yhteyteensä.

Matt. 26:30 Kiitosvirtenä juutalaiset lauloivat pääsiäisaterian jälkeen salmit 113-118.

Matt. 26:36 Getsemane (hepr. "öljykuurna"), Öljyvuoren rinteellä noin kilometrin päässä Jerusalemistä sijainnut puutarha.

Matt. 26:41 "Liha" tarkoittaa tässä heikkoa, syntistä ihmisluontoa. Vrt. Room. 8:3.

Matt. 26:53 Roomalaiseen legionaan kuului tavallisesti kuusituhatta miestä. Vrt. alaviittaa Mk. 5:9.

Matt. 26:64 "Voima" samoin kuin "Taivas" tarkoitti Jumalaa. Juutalaiset välttivät Jumalan nimen mainitsemista ja käyttivät tällaisia epäsuoria nimityksiä. Vrt. alaviittaa Mt. 3:2.

Matt. 26:65 Vaatteiden repäiseminen oli yleensä surun, mutta myös kauhistuksen ja pelon ilmaus. Vaatteiden kaula-aukko repäistiin jonkinverran suuremmaksi. "Rienaukseksi" ei katsottu sitä, että Jeesus myönsi olevansa Messias, vaan se, että Jeesus vertasi itseään Jumalaan sanoessaan, että Hän on istuva Jumalan oikealla puolella ja tuleva taivaan pilvissä. Jeesus tarkoitti siis: Vaikka nyt olenkin vankina, tulen kerran jumalallisessa kunniassa mailmaa tuomitsemaan.

Matt. 26:73 Pietari oli Galileasta ja puhui Galilean murretta.

Matt. 27:2 Suuri neuvosto oli tosin tuominnut Jeesuksen kuolemaan, mutta sillä ei ollut oikeutta tuomion toimeenpanoon. Sen tähden tuomio täytyi alistaa roomalaisen maaherran vahvistettavaksi. Vrt. Jh. 18:31. Roomalaiset pidättivät itselleen muillakin hallintoalueillaan oikeuden kuolemantuomioon.

Matt. 27:8 Veripelto (Akeldama, Hakeldama) sijaitsi perimätiedon mukaan Jerusalemin eteläpuolella, Hinnomin laakson rinteellä.

Matt. 27:9 Viittauksen kohteena on Jer. 18:1-4 ja 19:1-3, mutta vielä selvemmin Sak. 11:12, 13.

Matt. 27:11 Jeesuksen vastaus osoittaa, että maaherra ainakin jossakin mielessä oli oikeassa.

Matt. 27:26 Roomalaisen käytännön mukaan ruoskiminen kuului ristiinnaulitsemisen valmisteluihin.

Matt. 27:27 Roomalaisilla maaherroilla oli palatsi, jossa he asuivat ja jakoivat oikeutta. Palatsia kutsuttiin nimellä pretorium. Palestinan maaherra asui Kesareassa Välimeren rannalla (ks. Apt. 23:23ss), mutta suurten juhlien aikana hänellä oli tapana oleskella Jerusalemissa valvomassa järjestystä. Silloin hän luultavasti asui Herodeen palatsissa Jerusalemin länsiosassa. Matteus tarkoittanee tätä palatsia.

Matt. 27:28 Vaippa lieene ollut roomalainen sotilasvaate, jonka punainen väri muistutti kuninkaallista väriä, purppuraa. Samoin orjantappurakruunu muistutti kuninkaankruunua ja ruoko kuninkaan valtikkaa.

Matt. 27:33 Golgatan (aram. golgata, pääkallo, pääkallon paikka) sijaintia ei tunneta varmasti. Tiedetään vain, että se oli kaupungin ulkopuolella ja että sen lähellä oli puutarha, jossa oli valmiiksi hakattu hauta.

Matt. 27:34 Huumausjuoman antaminen tuomitulle ristiinnaulitsemispaikalla oli juutalainen tapa, joka ehkä perustui San. 31:6:een. Jeesus ei sitä halunnut, koska Hän halusi kärsiä ja kuolla täydessä tajussaan.

Matt. 27:37 Ristin yläpäähän kiinnitettiin tavallisesti taulu, jossa oli mainittu kuolemanrangaistuksen syy. Evankelista Johannes (Jh. 19:20) mainitsee, että tämä taulu oli kolmikielinen (heprea, kreikka, latina).

Matt. 27:45 Pimeys kesti klo 12:sta klo 15:een meidän vuorokausijakomme mukaan.

Matt. 27:46 Jeesuksen sanat ovat arameankielinen lainaus Ps. 22:2:sta.

Matt. 27:50 Alkutekstin ajatus on kirjaimellisesti "lähetti pois henkensä". Sanat erottavat Jeesuksen kuoleman kaikkien muitten kuolemasta. Jeesus kuoli omasta tahdostaan ja Hän saattoi sanoa lunastustyöstään: "Se on täytetty." Vrt. Jh. 10:18.

Matt. 27:51 Pyhäkön esirippu oli pyhän ja kaikkeinpyhimmän välissä.

Matt. 27:57 Arimatia on todennäköisesti sama kuin Vanhan Testamentin Raamataim-Soofim, 1 Sam. 1:1, Samuelin kotipaikka, joka oli Efraimin alueella. Joosef Arimatialainen oli suuren neuvoston jäsen, Mk. 15:43, Jh. 19:38.

Matt. 27:61 Toinen Maria oli sama kuin jakeessa 56 mainittu Jaakon ja Joosepin äiti.

Matt. 27:62 Valmistuspäivä oli perjantai, sapatin edellinen päivä, jolloin kaikki piti valmistaa sapatiksi, koska sapatina ei saanut tehdä työtä.

Matt. 28:1 Toinen Maria, vrt. 27:56, 61, Mk. 16:1, Lk. 24:10. Viikon ensimmäinen päivä vastaa meidän sunnuntaitamme. Kristityt alkoivat viettää sunnuntaita Kristuksen nousemuksen muistoksi.

Evankelio Markukselta

Markus luku 1

1. Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankelion alku.

2. Niin kuin on kirjoitettuna profeetta Jesajassa: "Katso, Minä lähetän sanansaattajani edelläsi, joka valmistaa tiesi.
3. Huutavan ääni erämaassa: 'Valmistakaa Herran tie, tehkää polkunsuoriksi'",
4. niin Johannes tuli ja kastoi erämaassa ja saarnasi kääntymyksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi.
5. Koko Juudean maa ja kaikki jerusalemlaiset vaelsivat hänen tykönsä, ja kastoi heidät Jordanin virrassa heidän tunnustaessaan syntinsä.
6. Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja nahkavyö vyötäröllään, ja söi heinäsiirakoita ja metsähunajaa.
7. Saarnasi sanoen: "Minun jälkeeni tulee minua väkevämpi, jonka anturan paulaa en ole kelvollinen kumartuneena päästämään.
8. Minä olen kastanut teidät vedessä, mutta Hän kastaa teidät Pyhässä Hengessä."
9. Tapahtui niinä päivinä, että Jeesus tuli Galilean Nasaretistä, ja Johannes kastoi Hänet Jordanissa.
10. Heti vedestä noustessaan Johannes näki taivasten aukenevan ja Hengen niin kuin kyyhkysen laskeuvan Hänen päällensä,
11. ja taivaista tuli ääni: "Sinä olet rakas Poikani, Sinuun olen mielistynyt."
12. Heti Henki ajaa Hänet erämaahan.
13. Oli erämaassa neljäkymmentä päivää saatanan kiusattavana ja oli petojen seassa, ja enkelit palvelivat Häntä.
14. Mutta sen jälkeen kun Johannes oli pantu vankilaan, Jeesus meni Galileaan ja saarnasi evankeliota Jumalan valtakunnasta
15. sanoen: "Aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle; kääntykää ja uskokaa evankelio."
16. Kävellessään Galilean järven luona Hän näki Simeonin ja hänen veljensä Anteron heittävän verkkoa järveen, olivat näet kalastajia.
17. Jeesus sanoi heille: "Seuratkaa Minua, niin teen teistä ihmisten kalastajia."
18. Heti jättivät verkkonsa ja seurasivat Häntä.
19. Käytyään siitä vähän matkaa näki Jaakon, Sepeteuksen pojan, ja hänen veljensä, heidätkin venheessä paikkaamassa verkkoja.
20. Heti kutsui heidät, ja seurasivat Häntä jättäen isänsä Sepeteuksen palkkalaisineen venheeseen.
21. Tulevat Kapernaumiin. Meni heti sapattina kokoushuoneeseen ja opetti.
22. Olivat hämmästyksissään Hänen opetuksestaan, sillä opetti heitä niin kuin se, jolla on valta, eikä niin kuin kirjanoppineet.
23. Heti heidän kokoushuoneessaan oli mies saastaisessa hengessä ja huusi
24. sanoen: "Mitä meillä ja Sinulla on yhteistä, Jeesus Nasaretilainen; tulitko meitä tuhoamaan? Tunnen Sinut, kuka olet, Jumalan Pyhä."
25. Niin Jeesus nuhteli sitä sanoen: "Vaikene ja tule ulos hänestä."

26. Kouristaen häntä ja kovasti huutaen saastainen henki lähti hänestä.
27. Kaikki hämmästyivät niin, että kyselivät toisiltaan sanoen: "Mitä tämä on? Uusi oppi? Käskee vallalla saastaisia henkiäkin, ja ne tottelevat Häntä."
28. Niin maine Hänestä levisi heti Galilean koko ympäristöön.
29. Tultuaan kokoushuoneesta menivät heti Jaakon ja Johanneksen kanssa Simeonin ja Anteron taloon.
30. Mutta Simeonin anoppi makasi kuumeessa, ja heti puhuvat hänestä Hänelle.
31. Astuttuaan luo nosti hänet ylös tarttuen häntä käteen, ja heti kuume lähti hänestä, ja hän palveli heitä.
32. Mutta kun ilta tuli ja aurinko laski, toivat Hänen luokseen kaikki sairaat ja riivatut,
33. ja koko kaupunki kokoontui oven eteen.
34. Hän paransi useita, joita moninaiset sairaudet vaivasivat, ja monta riivaajaa ajoi ulos eikä sallinut riivaajain puhua, koska tunsivat Hänet.
35. Noustuaan ani varhain, yöllä, lähti ulos ja meni autioon paikkaan ja rukoili siellä.
36. Mutta Simeon ja ne, jotka olivat kanssaan, riensivät Hänen jälkeensä.
37. Löydettyään Hänet sanovat Hänelle: "Kaikki etsivät Sinua."
38. Sanoo heille: "Menkäämme muuanne lähikyliin, jotta sielläkin saarnaisin, sillä sitä varten olen tullut."
39. Meni ja saarnasi koko Galilean kokoushuoneissa ja ajoi ulos riivaajia.
40. Tykönsä tulee pitalinen, rukoilee Häntä polvistuen Hänen eteensä ja sanoo Hänelle: "Jos tahdot, voit puhdistaa minut."
41. Niin Jeesuksen valtasi sääli ja ojentaen kätensä kosketti häntä ja sanoo hänelle: "Minä tahdon, puhdistu."
42. Heti pitali lähti hänestä, ja hän puhdistui.
43. Puhuteltuaan häntä ankarasti lähetti hänet heti luotansa ja sanoo hänelle:
44. "Katso, ettet kellekään kerro mitään, vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi, mitä Mooses määräsi, todistukseksi heille."
45. Mutta mentyään alkoi laajalti kertoa ja levittää tietoa, niin ettei Hän voinut enää julkisesti mennä mihinkään kaupunkiin, vaan oleskeli ulkopuolella autoissa paikoissa. Silti kaikkialta tultiin tykönsä.

Markus luku 2

1. Kun Hän jälleen meni Kapernaumiin muutamiksi päiviksi, niin saatiin tietää, että Hän on talossa.
2. Heti kokoontui monta, niin ettei ollut sijaa enää ovellakaan, ja puhui heille sanaa.
3. Tulevat tykönsä ja tuovat halvaantunutta neljän kantamana.
4. Kun eivät kansajoukon läpi päässeet Hänen luoksensa, purkivat aurinkokatoksen siitä, missä Hän oli, ja kaivettuaan laskevat alas vuoteen, jossa halvaantunut makasi.
5. Nähdessään heidän uskonsa Jeesus sanoo halvaantuneelle: "Poika, syntisi ovat anteeksi annetut."

6. Mutta siellä oli eräitä kirjanoppineita istuen ja ajatellen sydämissään:
7. "Kuinka tämä näin puhuu, rienaa? Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi yksi, Jumala?"
8. Tuntien heti hengessään, että näin itsessään ajattelivat, Jeesus sanoi heille: "Miksi ajattelette niin sydämissänne?"
9. Kumpi on helpompaa, sanoa halvaantuneelle: 'Syntisi ovat anteeksi annetut' vai sanoa: 'Nouse, ota vuoteesi ja käy'?
10. Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi"- Hän sanoo halvaantuneelle:
11. "Minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."
12. Nousi heti ja ottaen vuoteensa meni ulos kaikkien nähden, ja kaikki hämmästyivät ja kiittivät Jumalaa sanoen: "Emme ole koskaan nähneet tällaista."
13. Taas Hän kulki järven rantaan, ja kaikki kansa tuli Hänen luoksensa ja Hän opetti heitä.
14. Ohi kulkiessaan näki Alfeuksen pojan Leevin istumassa tulliasemalla ja sanoo hänelle: "Seuraa Minua." Niin tämä nousi ja seurasi Häntä.
15. Tapahtui Hänen aterioidessaan hänen kotonaan, että myös monta veronkantajaa ja syntistä aterioi Jeesuksen ja opetuslasten kanssa, sillä heitä oli paljon, ja seurasivat Häntä.
16. Nähdessään Hänen syövän veronkantajain ja syntisten kanssa kirjanoppineet ja fariseukset sanoivat Hänen opetuslapsillensa: "Syökö Hän veronkantajain ja syntisten kanssa?"
17. Sen kuultuaan Jeesus sanoo heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. Vanhurskaita en tullut kutsumaan, vaan syntisiä."
18. Johanneksen opetuslapset ja fariseukset paastosivat. Tulevat ja sanovat Hänelle: "Miksi Johanneksen ja fariseusten opetuslapset paastoavat, mutta Sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"
19. Jeesus sanoi heille: "Eivät kai häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on mukana? Niin kauan kuin ylkä on mukana, eivät voi paastota."
20. Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, sinä päivänä paastoavat.
21. Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaatteeseen; muutoin uusi täytetilkku repii pois vanhasta ja reikä tulee pahemmaksi.
22. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin. Muutoin nuori viini pakahuttaa leilit ja viini vuotaa ja leilit turmeltuvat, vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin."
23. Tapahtui, että Hän sapattina kulki viljavainioitten halki ja opetuslapsensa alkoivat raivata tietä katkoen tähkiä.
24. Fariseukset sanoivat Hänelle: "Katso, miksi tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?"
25. Sanoi heille: "Oletteko koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun oli puutteessa ja nälissään, hän ja seuralaisensa,

26. kuinka meni Jumalan huoneeseen ylipappi Abjatarin aikana ja söi näkyleivät, joita muitten ei ole lupa syödä kuin pappien, ja antoi myös niille, jotka olivat kanssaan?"
27. Sanoi heille: "Sapatti on asetettu ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.
28. Niin Ihmisen Poika on siis sapatinkin Herra."

Markus luku 3

1. Meni taas kokoushuoneeseen, ja siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut.
2. Pitivät Häntä silmällä, parantaisiko hänet sapattina, jotta voisivat syyttää Häntä.
3. Niin Hän sanoo miehelle, jonka käsi oli kuivettunut: "Nouse keskelle."
4. Sanoo heille: "Onko lupa sapattina tehdä hyvää vai tehdä pahaa, vapahtaa henki vai hukuttaa?" Mutta olivat vaiti.
5. Katsellen ympärilleen heihin vihassa, murheissaan heidän sydämensä paatumuksesta, sanoo miehelle: "Ojenna kätesi." Niin ojensi, ja kätensä tuli jälleen terveeksi niin kuin toinen.
6. Ulos tultuaan fariseukset heti neuvottelivat herodilaisten kanssa Häntä vastaan surmataksaan Hänet.
7. Niin Jeesus vetäytyi opetuslapsineen järven rannalle, ja Häntä seurasi paljon kansaa Galileasta ja Juudeasta
8. ja Jerusalemissa ja Idumeasta ja Jordanin tuolta puolen. Myös Tyyron ja Siidonin tienoilta tuli luoksensa paljon väkeä kuultuaan, kuinka suuria teki.
9. Sanoi opetuslapsilleen, että Hänelle olisi venhe varattava väentungoksen tähden, jotteivät tallaisi Häntä.
10. Paransi näet monta, niin että kaikki, joilla oli vaivoja, ryntäsivät Hänen kimppuunsa koskettaaksensa Häntä.
11. Kun saastaiset henget näkivät Hänet, ne heittäysivät maahan Hänen eteensä ja huusivat sanoen: "Sinä olet Jumalan Poika."
12. Varoitti niitä ankarasti tekemästä Häntä tunnetuksi.
13. Nousee vuorelle ja kutsuu tykönsä, ketkä itse tahtoo, ja menivät Hänen luokseen.
14. Niin asetti kaksitoista olemaan kanssansa ja lähettääkseen heidät saarnaamaan
15. ja saamaan vallan parantaa tauteja ja ajaa ulos riivaajia.
16. Asetti nämä kaksitoista: Simeonille antoi nimen Pietari-
17. ja Sepeteuksen Jaakon ja Jaakon veljen Johanneksen - heille antoi nimen Boanerges, se on: ukkosenjylinän pojat-
18. Anteron ja Vilpun, Bartolomeuksen ja Matteuksen, Tuomaan ja Alfeuksen Jaakon, Taddeuksen ja Simeon Kiivailijan
19. sekä Juudas Iskariotin, joka myös Hänet kavalsi.
20. Tulevat taloon, ja jälleen kokoontuu kansaa, niin etteivät voineet edes syödä leipää.

21. Kuultuaan tämän omaisensa menivät ottamaan Häntä huostaansa, sillä sanoivat: "Hän on järjiltään."
22. Kirjanoppineet, jotka olivat tulleet alas Jerusalemistä, sanoivat: "Hänessä on Beelsebul" ja: "Riivaajain päämiehen avulla ajaa ulos riivaajia."
23. Kutsuttuaan heidät luoksensa sanoi heille vertauksilla: "Kuinka saatana voi ajaa ulos saatanan?"
24. Jos valtakunta riitautuu itsensä kanssa, se valtakunta ei voi pysyä pystyssä;
25. jos talo riitautuu itsensä kanssa, se talo ei voi pysyä pystyssä;
26. jos saatana nousee itseään vastaan ja riitautuu itsensä kanssa, hän ei voi pysyä pystyssä, vaan loppunsa on tullut.
27. Kukaan ei voi ryöstää väkevän tavaraa tunkeutuen hänen taloonsa, ellei ensin sido väkevää, ja sitten ryöstää talonsa.
28. Totisesti, sanon teille, että kaikki synnit annetaan ihmisten lapsille anteeksi, rienaamisetkin, kuinka paljon rienannevatkin,
29. mutta joka rienaa Pyhää Henkeä, ei saa ikinä anteeksi, vaan on vikapää iankaikkiseen tuomioon."
30. Sillä sanoivat: "Hänessä on saastainen henki."
31. Niin äitinsä ja veljensä tulevat ja ulkona seisten lähettivät Hänen luoksensa Häntä kutsumaan.
32. Ympärillään istui kansajoukko, ja sanovat Hänelle: "Katso, äitisi ja veljesi ja sisaresi tuolla ulkona etsivät Sinua."
33. Vastaa heille sanoen: "Kuka on äitini? Tai ketkä ovat veljeni?"
34. Ja katsellen ympäri niihin, jotka istuivat Hänen ympärillään, sanoo: "Katso, äitini ja veljeni.
35. Sillä joka tekee Jumalan tahdon, hän on veljeni ja sisareni ja äitini."

Markus luku 4

1. Jälleen Hän alkoi opettaa järven luona, ja tykönsä kokoontui suuri kansajoukko, niin että astui venheeseen ja istui siinä järvellä, ja kaikki kansa oli maalla järven rannalla.
2. Opetti heitä paljon vertauksin ja sanoi heille opettaessaan:
3. "Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti kylvämään.
4. Tapahtui hänen kylväessään, että osa putosi tien viereen, ja linnut tulivat ja söivät sen.
5. Osa putosi kallioperälle, jossa sillä ei ollut paljoa maata, ja heti se nousi oraalle, koska sillä ei ollut syvää maata.
6. Mutta auringon noustua se paahtui, ja kun sillä ei ollut juurta, se kuivettui.
7. Osa putosi orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat sen, eikä tehnyt hedelmää.
8. Osa putosi hyvään maahan ja teki hedelmän nousten oraalle ja kasvaen ja kantoi mikä kolmikymmen-, mikä kuusikymmen- ja mikä satakertaisesti."

9. Sanoi heille: "Jolla on korvat, kuulkoon."

10. Mutta Hänen ollessaan yksin kysyivät ne, jotka olivat Hänen ympärillään, ja ne kaksitoista tätä vertausta.

11. Niin sanoi heille: "Teille on annettu Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa,

12. jotta näkemällä näkisivät eivätkä huomaisi ja kuulemalla kuulisivat eivätkä ymmärtäisi, jotteivät kääntyisi ja saisi anteeksi."

13. Sanoo heille: "Ettekö käsitä tätä vertausta? Kuinka sitten voitte ymmärtää kaikki muut vertaukset?

14. Kylväjä kylvää sanan.

15. Nämä ovat ne, jotka ovat tien vieressä, jonne sana kylvettiin, ja kun ovat kuulleet, saatana tulee heti ja ottaa pois heidän sydämiinsä kylvetyn sanan.

16. Nämä ovat niinikään ne, jotka kylvettiin kallioperälle, jotka sanan kuultuaan heti ottivat sen ilolla vastaan,

17. mutta heissä ei ole juurta itsessään, vaan ovat hetkellisiä. Kun sitten syntyy ahdistus tai vaino sanan tähden, lankeavat heti pois.

18. Toiset taas ovat orjantappuroihin kylvettyjä; ovat niitä, jotka kuulevat sanan,

19. mutta nykyisen mailmanajan huolet ja rikkauden viettelys ja muut himot pääsevät valtaan ja tukahuttavat sanan, ja se jää hedelmättömäksi.

20. Nämä taas ovat ne, jotka on kylvetty hyvään maahan, jotka kuulevat sanan ja ottavat vastaan ja kantavat hedelmää, mikä kolmikymmen-, mikä kuusikymmen- ja mikä satakertaisesti."

21. Sitten sanoi heille: "Ei kai lamppu tule asetettavaksi vakan alle tai vuoteen alle - eikö pantavaksi lampunjalkaan?

22. Sillä mikään ei ole salassa, paitsi tullakseen ilmi, eikä kätkettynä, paitsi tullakseen julki.

23. Jos kellä on korvat kuulla, kuulkoon."

24. Sanoi heille: "Ottakaa vaari siitä, mitä kuulette. Millä mitalla te mittaatte, mitataan teille ja lisätään teille.

25. Jolla siis on, sille annetaan, ja jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on."

26. Sanoi: "Niin on Jumalan valtakunta kuin jos ihminen heittäisi siemenen maahan

27. ja nukkuisi öin ja päivin, ja siemen kasvaisi ja tekisi vartta hänen tietämättään miten.

28. Sillä itsestään maa antaa viljan: ensin korren, sitten tähkän, sitten täyden jyvän tähkään.

29. Mutta kun sato on kypsä, hän lähettää heti sirpin, sillä elon aika on tullut."

30. Sanoi: "Mihin vertaisimme Jumalan valtakunnan tai mitä vertausta siitä käyttäisimme?

31. Niin kuin sinapin siemeneen, joka maahan kylvettynä on pienin kaikista siemenistä maassa.

32. Mutta kun se on kylvetty, se nousee ja tulee suuremmaksi kaikkia vihanneskasveja ja tekee suuria oksia, niin että taivaan linnut voivat tehdä sen varjoon pesänsä."

33. Monin tällaisin vertauksin puhui heille sanaa sitä mukaa kuin kykenivät kuuntelemaan,

34. ja ilman vertausta ei puhunut heille, mutta yksityisesti selitti kaiken opetuslapsilleen.

35. Sinä päivänä illan tultua sanoo heille: "Lähtekäämme yli toiselle rannalle."
36. Laskettuaan kansan luotaan ottivat Hänet mukaan niin kuin oli venheessä. Ja muitakin venheitä oli Hänen seurassaan.
37. Niin nousee kova myrskytuuli ja aallot syöksyivät venheeseen, niin että se jo täyttyi.
38. Hän oli venheen perässä nukkuen päänalusella. Herättävät Hänet ja sanovat Hänelle: "Opettaja, etkö välitä siitä, että me hukumme."
39. Herättyään nuhteli tuulta ja sanoi järvelle: "Vaikene, ole hiljaa." Niin tuuli asettui ja tuli aivan tyven.
40. Sanoi heille: "Miksi olette niin pelkureja? Kuinka teillä ei ole uskoa?"
41. Pelästyivät ylen suuresti ja sanoivat toisilleen: "Kuka tämä onkaan, koska sekä tuuli että meri Häntä tottelevat?"

Markus luku 5

1. Tulivat toiselle puolelle järveä gerasalaisten alueelle.
2. Heti Hänen venheestä noustuaan kohtasi Hänet hautaluolista mies, jossa oli saastainen henki
3. ja joka asusti hautaluolissa, eikä kukaan voinut sitoa häntä edes kahleilla.
4. Sillä hänet oli monesti sidottu jalkanuorin ja kahlein, mutta oli särkenyt kahleet ja katkonut jalkanuorat eikä kukaan kyennyt häntä hillitsemään.
5. Oli aina yöt ja päivät hautaluolissa ja vuorilla huutaen ja runnellen itseään kivillä.
6. Nähtyään Jeesuksen kaukaa juoksi ja kumartui suutelemaan Hänen jalkojaan
7. ja huutaen suurella äänellä sanoi: "Mitä minulla ja Sinulla on yhteistä, Jeesus, Korkeimman Jumalan Poika? Vannotan Sinua Jumalan kautta, älä vaivaa minua."
8. Sanoi näet sille: "Tule ulos miehestä, saastainen henki."
9. Kysyi siltä: "Mikä on nimesi?" Niin vastaa Hänelle: "Legio on nimeni, sillä meitä on monta."
10. Pyysi Häntä hartaasti, ettei lähettäisi niitä pois paikkakunnalta.
11. Niin siellä oli lähellä vuotta suuri sikolauma laitumella.
12. Riivaajahenget pyysivät Häntä sanoen: "Lähetä meidät sikoihin mennäksemme niihin."
13. Niin Jeesus antoi heti niille luvan. Ulos lähdettyään saastaiset henget menivät sikoihin ja lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen - noin kaksi tuhatta - ja ne hukkuivat järveen.
14. Mutta niitten paimentajat pakenivat ja kertoivat kaupungissa ja maataloissa. Niin tulivat katsomaan, mitä oli tapahtunut,
15. ja tulevat Jeesuksen luo ja näkevät riivatun, jossa legio oli ollut, istumassa ja puettuna ja täydessä ymmärryksessä, ja pelästyivät.
16. Näille kertoivat näkijät, mitä oli tapahtunut riivatuille, ja sioista.

17. Alkoivat pyytää Häntä poistumaan heidän alueeltaan.
18. Hänen astuessaan venheeseen se riivattuna ollut pyysi olla Hänen kanssaan,
19. mutta Jeesus ei sallinut sitä, vaan sanoo hänelle: "Mene kotiisi omiesi luo ja kerro heille, kuinka suuria tekoja Herra on sinulle tehnyt ja armahtanut sinua."
20. Niin meni ja alkoi julistaa Dekapoliissa, kuinka suuria Jeesus oli hänelle tehnyt, ja kaikki ihmettelivät.
21. Kun Jeesus oli venheellä kulkenut jälleen toiselle puolelle, Hänen luokseen kokoontui paljon kansaa, ja Hän oli järven rannalla.
22. Katso, tulee muuan kokoushuoneen esimies, nimeltä Jairus, ja heittäytyy Hänet nähdessään Hänen jalkojensa juureen
23. ja pyysi Häntä hartaasti sanoen: "Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan. Tule ja pane kätesi hänen päällensä, että tulisi terveeksi ja jäisi eloon."
24. Silloin Jeesus meni hänen kanssaan, ja suuri kansajoukko seurasi Häntä ja ahdistivat Häntä.
25. Niin nainen, jolla oli ollut verenjuoksu kaksitoista ajastaikaa
26. ja joka oli paljon kärsinyt monen lääkärin käsissä ja kuluttanut kaiken omaisuutensa hyötymättä mitään, vaan pikemminkin tullen huonommaksi,
27. kuultuaan Jeesuksesta tuli kansajoukossa takaa ja koski Hänen vaippaansa
28. ajatellen: "Jos vain saan koskettaa Hänen vaatteitaan, tulen terveeksi."
29. Ja heti verensä lähde kuivui ja tunsu ruumiissa, että oli parantunut vaivasta.
30. Heti Jeesus, tunniessaan itsessään, että Hänestä oli lähtenyt voimaa, kääntyi kansajoukossa ja sanoi: "Kuka koski vaatteisiini?"
31. Opetuslapsensa sanoivat Hänelle: "Näet kansajoukon ahdistavan itseäsi ja kysyt: 'Kuka koski Minuun?'"
32. Niin katseli ympäri nähdäkseen hänet, joka sen teki.
33. Mutta nainen pelkäsi ja vapisi, koska tiesi, mitä hänelle oli tapahtunut, ja tuli ja heittäysi maahan Hänen eteensä ja sanoi koko totuuden.
34. Niin Hän sanoi hänelle: "Tyttö, uskosi on sinut vapahtanut. Mene rauhaan ja ole terve vaivastasi."
35. Hänen vielä puhuessaan tulevat kokoushuoneen esimiehen kotoa sanomaan: "Tyttäresi kuoli. Miksi enää vaivaat opettajaa?"
36. Mutta heti Jeesus, välittämättä kerrotusta sanomasta, sanoo kokoushuoneen esimiehelle: "Älä pelkää, usko vain!"
37. Eikä sallinut kenenkään muun seurata itseään paitsi Pietarin ja Jaakon ja Johanneksen, Jaakon veljen.
38. Tulee kokoushuoneen esimiehen taloon ja näkee hälinän ja paljon itkeviä ja vaikeroivia.
39. Päästyään sisään sanoo heille: "Mitä hälisette ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan nukkuu."
40. Nauroivat Häntä. Mutta ajettuaan kaikki ulos Hän ottaa lapsen isän ja äidin sekä seuralaisensa ja käy sisälle sinne, missä lapsi oli,

41. ja tarttuen lapsen käteen sanoo hänelle: "Talita kuumi!" Se on käännettynä: "Tyttö, sanon sinulle: nouse!"
42. Heti tyttö nousi ja käveli. Oli näet kaksitoistavuotias. Hämmästyivät ylen suuresti.
43. Mutta Hän varoitti heitä ankarasti, ettei kukaan saisi tietää sitä, ja käski antaa hänelle syötävää.

Markus luku 6

1. Hän lähti sieltä ja meni kotikaupunkiinsa, ja opetuslapsensa seurasivat Häntä.
2. Sapatin tultua alkoi opettaa kokoushuoneessa. Ja monet kuulijat hämmästyivät sanoen: "Mistä tällä on tämä? Ja mikä on se viisaus, joka on Hänelle annettu, että niin suuret ihmeet tapahtuvat kättensä kautta?"
3. Eikö tämä ole se rakentaja, Marian poika, ja Jaakon ja Jooseen ja Juudan ja Simeonin veli? Eivätkö Hänen sisarensa ole täällä luonamme?" Niin loukkaantuivat Häneen.
4. Mutta Jeesus sanoi heille: "Profeetta ei ole halveksittu paitsi kotikaupungissaan ja sukulaistensa kesken ja kotonaan."
5. Eikä Hän voinut tehdä siellä yhtään voimatekoa, paitsi että paransi muutamia sairaita panemalla kätensä heidän päälleen.
6. Ihmetteli heidän epäuskoa. Vaelsi ympärillä olevissa kylissä opettaen.
7. Kutsuu ne kaksitoista ja alkoi lähettää heitä kaksittain ja antoi heille vallan saastaisia henkiä vastaan
8. ja kielsi heitä ottamasta matkaan mitään paitsi ainoasti sauvan; ei laukkuja, ei leipää, ei rahaa vyöhön,
9. vaan paula-anturat jalassa. "Mutta älkää pukeko yllenne kahta ihokasta."
10. Sanoi heille: "Missä ikinä tulette taloon, majailkaa siinä, kunnes lähdette sieltä.
11. Ja mikä paikka ei ota teitä vastaan eikä kuuntele teitä, sieltä menkää pois ja puistakaa tomu jalkojenne alta todistukseksi heille."
12. Niin lähtivät ja saarnasivat, että oli käännäyttävä.
13. Ajoivat ulos monta riivaajaa ja voitelivat monta sairasta öljyllä ja paransivat.
14. Niin kuningas Herodes kuuli - sillä Hänen nimensä oli tunnettu. Sanoivat: "Johannes Kastaja on noussut kuolleista, ja sen tähden nämä voimat vaikuttavat Hänessä."
15. Toiset sanoivat: "Hän on Elia." Toiset sanoivat: "Hän on profeetta niin kuin yksi profeetoista."
16. Mutta kuultuaan Herodes sanoi: "Hän on Johannes, jonka mestautin, hän on noussut kuolleista."
17. Sillä Herodes oli itse lähettänyt ottamaan kiinni Johanneksen ja oli kahlehtinut hänet vankilaan veljensä Filippuksen vaimon Herodiaan tähden, sillä oli nainut hänet.
18. Johannes sanoi näet Herodeelle: "Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa."
19. Ja Herodias piti vihaa häntä vastaan ja tahtoi tappaa hänet, mutta ei voinut.
20. Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, koska tiesi hänet vanhurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja suojeli häntä ja

kuunnelleessaan häntä oli suuresti ymmällä, ja kuunteli häntä mielellään.

21. Niin tuli sovelias päivä, kun Herodes syntymäpäivänään piti pitoja ylimyksilleen ja sotapäälliköille ja Galilean ensimmäisille.

22. Mainitun Herodiaan tytär tuli sisälle ja tanssi, ja se miellytti Herodesta ja hänen pöytävieraitaan. Niin kuningas sanoi työlle: "Ano minulta, mitä ikinä haluat, niin annan sinulle."

23. Vannoi hänelle: "Mitä ikinä minulta anot, sen annan sinulle aina puoleen valtakuntaani asti."

24. Mentyyään ulos tyttö sanoi äidillensä: "Mitä anon?" Vastasi: "Johannes Kastajan päätä."

25. Mentyyään heti kiiruusti sisälle kuninkaan luo pyysi sanoen: "Haluan, että nyt heti annat minulle lautasella Johannes Kastajan pään."

26. Kuningas tuli hyvin murheelliseksi. Valan ja pöytävieraitten vuoksi ei tahtonut torjua häntä.

27. Lähettäen heti henkivartijan kuningas käski noutaa hänen päänsä.

28. Mentyyään tämä löi häneltä pään poikki vankilassa ja toi hänen päänsä lautasella ja antoi sen työlle, ja tyttö antoi sen äidillensä.

29. Kuultuaan sen hänen opetuslapsensa tulivat ja ottivat hänen ruumiinsa ja panivat sen hautaan.

30. Ja apostolit kokoontuivat Jeesuksen luo ja kertoivat Hänelle kaiken, mitä olivat tehneet ja mitä olivat opettaneet.

31. Sanoo heille: "Tulkaa yksinäisyyteen autioon paikkaan ja levätkää vähän." Sillä tulijoita ja menijöitä oli paljo eikä heillä ollut aikaa syödäkään.

32. Niin menivät venheellä autioon paikkaan yksinäisyyteen.

33. Kansa näki heidän lähtevän, ja monet saivat tietää ja juoksivat sinne maitse kaikista kaupungeista ja saapuivat ennen heitä ja kokoontuivat Hänen luoksensa.

34. Poistuessaan venheestä Jeesus näki paljo kansaa ja Hänen kävi heitä sääli, koska olivat niin kuin lampaat ilman paimenta, ja Hän alkoi opettaa heille moninaisia.

35. Kun jo oli kulunut pitkä aika, Hänen opetuslapsensa tulivat Hänen luokseen ja sanoivat: "Paikka on autio, ja aika on jo myöhäinen.

36. Laske heidät luotasi, jotta menisivät ympärillä oleviin maataloihin ja kyliin ostamaan itselleen syötävää."

37. Mutta vastasi ja sanoi heille: "Antakaa te heille syötävää." Niin sanoivat Hänelle: "Lähdemmekö ostamaan leipiä kahdellasadalla denarilla antaaksemme heille syötävää?"

38. Sanoo heille: "Montako leipää teillä on? Menkää ja katsokaa." Saatuaan tietää sanovat: "Viisi, ja kaksi kalaa."

39. Käski heidän asettaa kaikki aterioimaan ruokakunnittain vihantaan ruohikkoon.

40. Laskeusivat aterioimaan ryhmä ryhmän viereen, toisiin sata, toisiin viisikymmentä.

41. Otettuaan ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen, kiitti ja mursi leivät ja antoi opetuslapsilleen heidän eteensä pantaviksi, ja ne kaksi kalaa jakoi kaikille.

42. Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi.
43. Kokosivat palasia kaksitoista täyttä vakallista ja tähteet kaloista.
44. Niitä, jotka olivat syöneet leipiä, oli viisituhatta miestä.
45. Niin vaati heti opetuslapsiaan astumaan venheeseen ja menemään edellä toiselle puolelle Beetsaidaan, kunnes lähettäisi kansan luotansa.
46. Hyvästeltyään heidät meni vuorelle rukoilemaan.
47. Illan tullen venhe oli keskellä järveä ja Hän yksin maalla.
48. Näki heidän soutuessaan olevan ahtaalla, sillä tuuli oli heille vastainen. Tulee noin neljännellä yövartiolla heitä kohti kävellen järven päällä ja aikoi kulkea heidän ohitse.
49. Mutta nähdessään Hänen kävelevän järven päällä luulivat aaveeksi ja huusivat,
50. sillä kaikki näkivät Hänet ja pelästyivät. Mutta heti puhutteli heitä ja sanoo heille: "Olkaa turvallisella mielellä. Minä olen. Älkää pelätkö."
51. Astui venheeseen heidän luoksensa, ja tuuli asettui. Mutta hämmästyivät ylen suuresti sisimmässään ja ihmettelivät.
52. Sillä eivät ymmärtäneet leivistäkään, koska sydämensä oli turtunut.
53. Kuljettuaan yli tulivat Kinneretin maahan ja laskivat maihin.
54. Heidän noustessaan venheestä tunsivat Hänet heti
55. ja juosten kiersivät koko sen ympäristön ja alkoivat vuoteilla kantaa sairaita sinne, missä kuulivat Hänen olevan.
56. Missä ikinä meni kyliin tai kaupunkeihin tai maatiloihin, asettivat sairaat aukeille paikoille ja pyysivät Häneltä, että saisivat koskettaa edes Hänen vaippansa tupsua, ja ketkä vain Häneen koskettivat, paranivat.

Markus luku 7

1. Hänen luoksensa kokoontuivat fariseukset ja muutamat kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemistä.
2. Nähtyään muutamien Hänen opetuslastensa syövän leipiä epäpyhin, se on pesemättömin käsin, he soimasivat.
3. Eivät näet fariseukset eivätkä ketkään juutalaiset syö, elleivät tarkoin pese käsiään noudattaen vanhinten perinnäissääntöä,
4. ja torilta tultuaan eivät syö, elleivät pesey. On paljon muitakin, mitä ovat ottaneet noudattaakseen: maljain ja puuastiain ja vaskiastiain ja vuoteitten pesemisiä.
5. Niin fariseukset ja kirjanoppineet kysyvät Häneltä: "Mikseivät opetuslapsesi vaella vanhinten perinnäissäännön mukaan, vaan syövät leipää pesemättömin käsin?"
6. Vastasi ja sanoi heille: "Oikein ennusti Jesaja teistä ulkokullatuista, niin kuin on kirjoitettu: 'Tämä kansa

kunnioittaa Minua huulilla, mutta sydämensä on kaukana Minusta.

7. Turhaan palvelevat Minua opettaen oppeina ihmiskäskyjä.'

8. Sillä hyläten Jumalan käskyn noudatatte ihmisten perinnäissääntöä."

9. Sanoi heille myös: "Hyvin kumoatte Jumalan käskyn varjellaksenne omaa perinnäissääntöänne.

10. Sillä Mooses sanoi: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi' ja: 'Joka kiroaa isää tai äitiä, kuoloon kuolemalli.'

11. Mutta te sanotte: 'Jos ihminen sanoo isälle tai äidille: "Se on korban" -toisin sanoen uhrilahja-, "minkä olisit minulta saanut"',

12. niin ette salli hänen enää tehdä mitään isälleen tai äidilleen.

13. Teette Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissäännöllänne, jonka olette opettaneet. Ja paljon muuta samankaltaista teette."

14. Kutsuen luokseen jälleen kansan sanoi heille: "Kuulkaa Minua kaikki ja ymmärtäkää:

15. ei mikään, mikä ihmisen ulkopuolelta menee hänen sisäänsä, voi häntä saastuttaa, vaan mikä lähtee hänestä ulos, se saastuttaa ihmisen.

16. Jos kellä on korvat kuulla, kuuloon."

17. Kun Hän kansan luota meni taloon, opetuslapsensa kysyivät Häneltä sitä vertausta.

18. Niin sanoo heille: "Niinkö ymmärtämättömiä tekin olette? Ettekö käsitä, ettei mikään ihmiseen ulkoa tuleva voi häntä saastuttaa,

19. sillä se ei mene sydämeen, vaan vatsaan, ja ulostuu käymälään." Näin Jeesus sanoi puhtaiksi kaikki ruuat.

20. Ja sanoi: "Mikä ihmisestä lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen.

21. Sillä sisästä, ihmisen sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset, haureus, varkaus, murhat,

22. aviorikokset, ahneus, pahuus, petos, irtaus, nurja silmä, riiaus, ylpeys, mielettömyys.

23. Kaikki tämä paha lähtee sisästä ja saastuttaa ihmisen."

24. Noustuaan meni sieltä Tyyron rajamaille ja mentyään huoneeseen ei tahtonut kenenkään tietävän siitä. Mutta ei saanut pysyä salassa.

25. Kun näet vaimo, jonka pienessä tyttäressä oli saastainen henki, kuuli Hänestä, niin tuli ja heittäysi Hänen jalkainsa eteen -

26. vaimo oli kreikatar, syntyjään syyrofoinikialainen - ja pyysi Häntä ajamaan riivaajan ulos hänen tyttärestään.

27. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Salli ensin lasten tulla ravituiksi, sillä ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille."

28. Mutta vastasi ja sanoo Hänelle: "Niin, Herra, mutta penikatkin syövät pöydän alta lasten muruja."

29. Niin sanoi hänelle: "Tämän sanan tähden mene, riivaaja on lähtenyt tyttärestäsi."

30. Mentyään kotiinsa havaitsi lapsen makaavan vuoteella ja riivaajan lähteneen ulos.

31. Sitten Jeesus lähti jälleen Tyyron ja Siidonin alueilta ja tuli Galilean järven luo Dekapoliin alueitten keskitse.
32. Niin tuovat luokseen kuuron, vaivoin puhuvaisen, ja pyytävät Häntä panemaan kätensä hänen päälleen.
33. Otettuaan hänet erilleen kansasta pani sormensa hänen korviinsa ja syljettyään kosketti hänen kieltään
34. ja katsoen ylös taivaaseen huokaisi sanoen hänelle: "Effata", se on: aukene.
35. Korvansa aukenivat ja heti kielensä irtosi siteestä, ja hän puhui selvästi.
36. Jeesus kielsi heitä, etteivät sanoisi kellekään. Mutta mitä enemmän heitä kielsi, sitä enemmän julistivat.
37. Olivat suuresti hämmästyneitä ja sanoivat: "Hyvin on kaikki tehnyt: kuurot saa kuulemaan ja mykät puhumaan."

Markus luku 8

1. Niinä päivinä, kun paljo kansaa oli koolla eikä heillä ollut, mitä söisivät, Hän kutsuttuaan opetuslapsensa tykönsä sanoo heille:
2. "Minun käy sääli kansaa, sillä viipyvät jo kolme päivää tykönäni eikä heillä ole, mitä söisivät.
3. Jos lasken heidät paastoavina kotiinsa, nääntyvät matkalla, sillä muutamat heistä ovat tulleet kaukaa."
4. Opetuslapsensa vastasivat Hänelle: "Mistä kukaan voi näitä täällä erämaassa ruokkia leivillä?"
5. Kysyi heiltä: "Montako leipää teillä on?" Sanovat: "Seitsemän."
6. Niin käskee kansan asettua maahan, ja otettuaan ne seitsemän leipää kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen, jotta panisivat esille, ja panivat kansan eteen.
7. Heillä oli myös joitakin kalasia, ja siunattuaan käski panna nekin esille.
8. Söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten keräsivät palasten jäännökset, seitsemän vasullista.
9. Mutta syöjiä oli noin neljä tuhatta. Ja laski heidät luotansa.
10. Astuttuaan heti venheeseen opetuslapsineen meni Dalmanutan tienoille.
11. Niin fariseukset tulivat ja alkoivat väitellä Hänen kanssaan vaatien Häneltä merkkiä taivaasta, kiusaten Häntä.
12. Huoaten hengessään sanoo: "Miksi tämä sukupolvi vaatii merkkiä? Totisesti sanon teille: tälle sukupolvelle ei anneta merkkiä."
13. Jätti heidät, astui taas venheeseen ja meni toiselle puolelle.
14. Mutta olivat unohtaneet ottaa leipiä eikä heillä ollut venheessä mukana kuin yksi leipä.
15. Niin käski heitä sanoen: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja Herodeen hapatusta."
16. Tuumivat keskenään sanoen: "Meillä ei ole leipiä."
17. Huomattuaan tämän Jeesus sanoo heille: "Miksi tuumitte, ettei teillä ole leipää? Ettekö vielä käsitä ettekä ymmärrä? Onko sydämenne turtunut?"

18. Teillä on silmät, ettekö näe? Ja teillä on korvat, ettekö kuule? Ja ettekö muista?
19. Kun mursin ne viisi leipää niille viidelle tuhannelle, kuinka monta vakallista palasia keräsitte?" Sanovat Hänelle: "Kaksitoista."
20. "Ja kun ne seitsemän niille neljälle tuhannelle, kuinka monta vasullista palasia keräsitte?" Sanovat: "Seitsemän."
21. Niin sanoi heille: "Ettekö vielä käsitä?"
22. Tulee Beetsaidaan. Tuovat tykönsä sokean ja pyytävät Häntä koskettamaan häneen.
23. Tarttuen sokeaa käteen talutti hänet kylän ulkopuolelle, sylki hänen silmiinsä, pani kätensä hänen päälleen ja kysyi häneltä: "Näetkö mitään?"
24. Katsoen ylös sanoo: "Näen ihmisiä, sillä näen niin kuin puitten kävelevän."
25. Sitten Jeesus pani jälleen kätensä hänen silmilleen ja kehoitti häntä katsomaan ylös. Niin hän parani ja näki selvästi kaikki.
26. Ja Jeesus lähetti hänet kotiinsa sanoen: "Älä edes poikkea kylään."
27. Jeesus ja opetuslapsensa lähtivät Filippuksen Kesarean kyliin. Tiellä kysyi opetuslapsiltaan sanoen heille: "Kenen ihmiset sanovat Minun olevan?"
28. Niin vastasivat: "Johannes Kastajan, toiset Elian ja toiset jonkun profeetoista."
29. Kysyi heiltä: "Entä kenen te sanotte Minun olevan?" Pietari vastaa ja sanoo: "Sinä olet Kristus."
30. Niin varoitti heitä puhumasta kellekään Hänestä.
31. Alkoi opettaa heille, että Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljo ja joutua vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineitten hylkäämäksi ja tulla tapetuksi ja kolmen päivän kuluttua nousta kuolleista.
32. Puhui tämän sanan avoimesti. Silloin Pietari otti Hänet erilleen ja rupesi nuhtelemaan Häntä.
33. Mutta kääntyi ja katsoen opetuslapsiinsa nuhteli Pietaria sanoen: "Mene pois, saatana, sillä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan mikä on ihmisten."
34. Kutsuttuaan luoksensa kansan ja opetuslapsensa sanoi heille: "Jos joku tahtoo perässäni kulkea, kieltäköön itsensä ja kantakoon ristinsä ja seuratkoon Minua.
35. Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, menettää sen. Mutta joka menettää elämänsä Minun tähteni ja evankelion tähden, pelastaa sen.
36. Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, vaikka hän voittaisi koko mailman ja saisi vahingon sielullensa?
37. Tai mitä ihminen voi antaa sielunsa lunnaiksi?
38. Sillä joka häpeää Minua ja sanojani tässä avionrikkojassa ja syntisessä sukupolvessa, sitä myös Ihmisen Poika häpeää tullessaan Isänsä kirkkaudessa pyhain enkelten kanssa."

1. Hän sanoi heille: "Totisesti sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan tulevan voimassa."
2. Kuuden päivän kuluttua Jeesus ottaa Pietarin ja Jaakon ja Johanneksen ja vie heidät yksin erilleen korkealle vuorelle. Muotonsa muuttui heidän edessään.
3. Vaatteensa tulivat hohtaviksi, niin ylen valkeiksi kuin lumi, ettei kukaan vaatteenvalkaisija maan päällä saata niin valkaista.
4. Heille ilmestyivät Elia ynnä Mooses ja puhuivat Jeesuksen kanssa.
5. Niin Pietari puhuu ja sanoo Jeesukselle: "Opettaja, meidän on hyvä olla tässä. Tehkäämme siis kolme majaa, yksi Sinulle, yksi Moosekselle ja yksi Elialle."
6. Sillä ei tiennyt, mitä sanoa, koska olivat kovin pelästyneet.
7. Niin tuli pilvi, joka varjosi heidät, ja pilvestä tuli ääni: "Tämä on Minun Poikani, rakastettu; kuulkaa Häntä."
8. Yhtäkkiä, ympärilleen katsoessaan, eivät enää nähneet ketään muuta, vaan ainoasti Jeesuksen seurassaan.
9. Mutta heidän laskeutuessaan vuorelta Hän käski heitä, etteivät kellekään kertoisi, mitä näkivät, paitsi kun Ihmisen Poika on noussut kuolleitten joukosta.
10. Pitivät sanan mielessään kysellen toisiltaan, mitä tuo kuolleitten joukosta nouseminen on.
11. Niin kysyivät Häneltä sanoen: "Miksi kirjanoppineet sanovat, että Elia on tullava ensin?"
12. Sanoi heille: "Elia tosin tulee ensin ja asettaa kaikki ennalleen. Miten sitten on kirjoitettu Ihmisen Pojasta? Että on kärsivä paljon ja tuleva halveksituksi.
13. Mutta teille sanon, että Elia onkin tullut, ja tekivät hänelle, mitä tahtoivat, niin kuin hänestä on kirjoitettu."
14. Tulivat opetuslasten luo ja näkivät paljon kansaa heidän ympärillään ja kirjanoppineita väittelemässä heidän kanssaan.
15. Heti Hänet nähdessään koko joukko hämmästyí ja juosten luo tervehti Häntä.
16. Niin kysyi heiltä: "Mitä väittelette heidän kanssaan?"
17. Silloin yksi kansajoukosta vastasi sanoen: "Opettaja, toin luoksesi poikani, jossa on mykkä henki.
18. Missä se vain käy hänen kimppuunsa, se paistaa hänet maahan, ja hänestä lähtee vaahto ja hän kiristelee hampaitaan ja kuihtuu. Puhuin opetuslapsillesi, että ajaisivat sen ulos, mutta eivät kyenneet."
19. Vastaa heille sanoen: "Voi epäuskoinen sukupolvi, kuinka kauan Minun täytyy olla luonanne, kuinka kauan kärsiä teitä? Tuokaa hänet tyköni."
20. Toivat hänet Hänen tykönsä. Nähtyään Hänet henki heti kouristi häntä, ja kaatuen maahan hän kieritteli itseään ja hänestä lähti vaahto.
21. Niin kysyi hänen isältään: "Kuinka pitkä aika on kulunut siitä, kun tämä on esiintynyt hänessä?" Sanoi: "Lapsesta asti."

22. Monesti se on heittänyt hänet sekä tuleen että vesiin tuhotakseen hänet. Mutta jos jotakin voit, auta meitä ja armahda meitä."
23. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Jos voit. Kaikki on mahdollista uskovalle."
24. Heti lapsen isä huusi ja sanoi kyynelin: "Minä uskon. Auta epäuskoani!"
25. Mutta nähdessään kansan juoksevan kokoon Jeesus nuhteli saastaista henkeä sanoen sille: "Mykkä ja kuuro henki, käsken sinua: tule ulos hänestä äläkä enää häneen mene."
26. Huutaen ja ankarasti kouristaen se tuli ulos, ja hän kävi kuin kuolleeksi, niin että monet sanoivat: "Hän kuoli."
27. Mutta tarttuen häntä käteen Jeesus nosti häntä, ja hän nousi.
28. Hänen mentyään huoneeseen opetuslapsensa kyselivät yksityisesti: "Miksi me emme voineet ajaa sitä ulos?"
29. Sanoi heille: "Tämä laji ei voi lähteä ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla."
30. Sieltä lähdettyään kulkivat Galilean kautta eikä Hän tahtonut kenenkään tietävän.
31. Opetti nimittäin opetuslapsiaan ja sanoi heille: "Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin ja tappavat Hänet, ja kun on tapettu, Hän nousee kolmantena päivänä kuolleista."
32. Mutta eivät ymmärtäneet sitä puhetta ja pelkäsivät Hänetä kysyä.
33. Niin saapuivat Kapernaumiin. Kotiin tultuaan kysyi heiltä: "Mistä tiellä keskustelitte?"
34. Mutta olivat vaiti, sillä olivat tiellä puhuneet keskenään siitä, kuka suurin.
35. Niin Hän istuutui, kutsui ne kaksitoista ja sanoo heille: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hän olkoon kaikista viimeinen ja kaikkien palvelija."
36. Otta pienen lapsen, asetti heidän keskelleen ja otettuaan hänet syliinsä sanoi heille:
37. "Joka ottaa luokseen yhden tällaisen lapsukaisen Minun nimessäni, ottaa tykönsä Minut, ja joka ottaa luokseen Minut, ei ota tykönsä Minua, vaan Hänet, joka on Minut lähettänyt."
38. Johannes puhui Hänelle: "Opettaja, näimme erään, joka ei seuraa meitä, Sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia, ja kielsimme häntä, koska ei seuraa meitä."
39. Mutta Jeesus sanoi: "Älkää kieltäkö häntä. Sillä ei ole ketään, joka tekee voimateon nimessäni ja kohta voi puhua pahaa Minusta."
40. Joka ei ole meitä vastaan, on puolellamme.
41. Sillä joka antaa teille juotavaksi maljallisen vettä siinä nimessä, että olette Kristuksen omia, totisesti sanon teille: hän ei menetä palkkaansa.
42. Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat, sen on parempi, että myllynkivi on hänen kaulassaan ja hänet on heitetty mereen.
43. Jos kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinun käsipuolena mennä elämään sisälle kuin molemmat kätesi tallella mennä helvettiin, sammumattomaan tuleen.

45. Ja jos jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinun jalkapuolena mennä elämään sisälle kuin että sinut molemmat jalat tallella heitetään helvettiin, sammumattomaan tuleen.
47. Ja jos silmäsi viettelee sinua, heitä se pois. Parempi on sinun mennä silmäpuolena sisälle Jumalan valtakuntaan kuin että sinut molemmat silmät tallella heitetään helvettiin,
48. jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.
49. Sillä jokainen suolataan tulella, ja jokainen uhri suolataan suolalla.
50. Suola on hyvä. Mutta jos suola käy suolattomaksi, millä sen maustatte? Olkoon teillä suolaa itsessänne, ja eläkää rauhassa keskenänne."

Markus luku 10

1. Hän nousee sieltä ja tulee Jordanin toista puolta Juudean alueelle. Jälleen kokoontuu paljo kansaa luoksensa, ja taas Hän tapansa mukaan opetti heitä.
2. Fariseukset tulivat Hänen luokseen ja koetellen Häntä kysyivät Häneltä, onko miehen lupa hylätä vaimo.
3. Vastasi ja sanoi heille: "Mitä Mooses on teille säätänyt?"
4. Sanoivat: "Mooses salli kirjoittaa erokirjan ja hylätä."
5. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Kovan sydämenne tähden kirjoitti teille tämän käskyn.
6. Mutta luomakunnan alusta Jumala 'loi heidät mieheksi ja naiseksi.
7. Sen tähden mies luopukoon isästään ja äidistään ja liittyköön vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.'
8. Niin eivät enää ole kaksi, vaan yksi liha.
9. Minkä siis Jumala on pannut yhteen ikeeseen, sitä ihminen älköön erottako."
10. Huoneessa opetuslapsensa jälleen kysyivät Häneltä tätä asiaa.
11. Niin sanoo heille: "Joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, tekee aviorikoksen häntä vastaan,
12. ja jos vaimo hylkää miehensä ja menee avioon toisen kanssa, niin tekee aviorikoksen."
13. Toivat Hänen tykönsä lapsukaisia, jotta koskisi heihin. Niin opetuslapset nuhtelivat tuojia.
14. Mutta nähdessään Jeesus närkästyi ja sanoi heille: "Sallikaa lapsukaisten tulla tyköni. Älkää estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.
15. Totisesti sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin lapsukainen, ei pääse sinne sisälle."
16. Otettuaan heitä syliinsä ja pantuaan kätensä heidän päälleen siunasi heitä.
17. Hänen mennessään tielle kiiruhti muuan luo, polvistui Hänen eteensä ja kysyi Häneltä: "Hyvä Opettaja, mitä minun pitää tekemän, jotta perisin iankaikkisen elämän?"
18. Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot Minua hyväksi? Ei ketään hyvää paitsi yksi, Jumala.

19. Käskyt tiedät: 'Älä tapa', 'Älä tee aviorikosta', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Älä anasta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'"
20. Mutta vastasi ja sanoi Hänelle: "Opettaja, nämä kaikki olen pitänyt nuoresta asti."
21. Katsoen häneen Jeesus rakasti häntä ja sanoi hänelle: "Yhtä sinulta puuttuu: mene, myy, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on aarre taivaassa. Tule sitten, ota risti ja seuraa Minua."
22. Mutta synkistyi siitä sanasta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.
23. Silloin Jeesus ympärilleen katsoen sanoo opetuslapsillensa: "Kuinka työläästi pääsevätkään Jumalan valtakuntaan ne, joilla on tavaraa."
24. Opetuslapset hämmästyivät Hänen sanoistaan. Mutta Jeesus alkaa taas puhua ja sanoo heille: "Lapset, kuinka työläs onkaan niitten, jotka luottavat rikkauksiinsa, päästä Jumalan valtakuntaan!"
25. Helpompi on köyden mennä neulansilmästä kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."
26. Niin hämmästyivät yhä enemmän puhuen keskenään: "Kuka sitten voi tulla autuaaksi?"
27. Katsoen heihin vakavasti Jeesus sanoo: "Ihmisille mahdotonta, mutta ei Jumalalle, sillä Jumalalle kaikki mahdollista."
28. Pietari alkoi sanoa Hänelle: "Katso, me luovuimme kaikesta ja seurasimme Sinua."
29. Jeesus vastasi: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka Minun tähteni ja evankelion tähden on luopunut talosta tai veljistä tai sisarista tai äidistä tai isästä tai vaimosta tai lapsista tai pelloista
30. saamatta satakertaisesti nyt tässä ajassa taloja ja veljiä ja sisaria ja äitejä ja lapsia ja pelloja - lisäksi vainoja - ja tulevassa ajassa iankaikkista elämää.
31. Mutta monet ensimmäiset tulevat olemaan viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä."
32. Olivat matkalla ylös Jerusalemiin ja Jeesus kulki heidän edellensä. Opetuslapset olivat hämmästyneitä, ja myös perässä tulijat pelkäsivät. Ottaen taas tykönsä ne kaksitoista alkoi puhua heille, mitä Hänelle oli tapahtuva:
33. "Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja tuomitsevat Hänet kuolemaan ja antavat Hänet pakanain käsiin,
34. ja ne pilkkaavat Häntä ja sylkevät Hänen päällensä ja ruoskivat Häntä ja tappavat Hänet, mutta kolmantena päivänä Hän nousee kuolleista."
35. Jaako ja Johannes, Sepeteuksen pojat, menevät Hänen luokseen ja sanovat Hänelle: "Opettaja, haluamme, että mitä tahansa anoisimme, tekisit meille."
36. Sanoi heille: "Mitä haluatte Minun tekevän teille?"
37. Sanoivat Hänelle: "Anna meidän istua toisen oikeallasi ja toisen vasemmallasi kunniassasi."
38. Jeesus sanoi heille: "Ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka Minä juon, ja tulla kastetuksi sillä kasteella, jolla Minut kastetaan?"
39. Sanoivat Hänelle: "Voimme." Niin Jeesus sanoi heille: "Sen maljan, jonka Minä juon, te tosin juotte, ja

sillä kasteella, jolla Minut kastetaan, kastetaan teidätkin.

40. Mutta oikeallani ja vasemmallani istuminen ei ole Minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille se on valmistettu."

41. Kuultuaan ne kymmenen alkoivat närkästyä Jaakoon ja Johannekseen.

42. Mutta kutsuttuaan heidät tykönsä Jeesus sanoo heille: "Tiedätte, että jotka katsotaan kansain ruhtinaiksi, hallitsevat niitä, ja niitten suuret käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

43. Mutta niin ei ole teidän kesken, vaan joka teidän seassanne tahtoo tulla suureksi, olkoon palvelijanne,

44. ja joka teistä tahtoo tulla ensimmäiseksi, olkoon kaikkien orja.

45. Sillä Ihmisen Poika ei tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen puolesta."

46. Sitten tulevat Jerikoon. Hänen lähtiessään Jerikosta opetuslastensa ja suuren väkijoukon kanssa sokea kerjäläinen Bartimeus, Timeuksen poika, istui tien ohessa.

47. Kuultuaan, että se on Jeesus Nasaretilainen, alkoi huutaa ja sanoa: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua."

48. Monet nuhtelivat häntä, jotta vaikenisi, mutta huusi paljon enemmän: "Daavidin poika, armahda minua."

49. Silloin Jeesus seisahtui ja käski kutsua hänet. Kutsuvat sokean sanoen hänelle: "Ole turvallisella mielellä, nouse, Hän kutsuu sinua."

50. Niin heitti vaippansa yltään, nousi ja tuli Jeesuksen tykö.

51. Jeesus puhuttelee häntä sanoen: "Mitä haluat, että tekisin sinulle?" Niin sokea sanoi Hänelle: "Mestarini, että saisin näköni jälleen."

52. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Mene, uskosi on sinut vapahtanut." Ja heti sai näkönsä ja seurasi Häntä tiellä.

Markus luku 11

1. Kun lähestyivät Jerusalemia tullen Beetfageen ja Betaniaan Öljyvuorelle, lähettää kaksi opetuslastaan

2. ja sanoo heille: "Menkää edessänne olevaan kylään, niin sinne tultuanne tapaatte kytketyn varsan, jonka selässä yksikään ihminen ei ole istunut. Päästäkää, tuokaa se.

3. Jos joku sanoisi teille: 'Miksi teette tämän?' sanokaa: 'Herra tarvitsee sitä ja lähettää sen heti tänne takaisin.'"

4. Menivät ja tapasivat varsan kytkettynä ovelle, ulos kujalle, ja päästävät sen.

5. Jotkut siellä seisovista sanoivat heille: "Mitä teette, kun päästätte varsan?"

6. Sanoivat heille niin kuin Jeesus oli käskennyt. Niin jättivät heidät rauhaan.

7. Toivat varsan Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja Hän istuutui sen selkään.

8. Monet levittivät vaatteensa tielle, toiset taas katkoivat lehviä puista ja levittivät tielle.

9. Ne, jotka kulkivat edellä ja jotka seurasivat, huusivat: "Hoosianna, siunattu Hän, joka tulee Herran nimessä!"
10. Siunattu isämme Daavidin valtakunta, joka tulee. Hoosianna korkeuksissa!"
11. Jeesus meni sisälle Jerusalemiin ja pyhäkköön. Katseltuaan kaikkea, ja koska aika jo oli myöhäinen, meni Betaniaan niitten kahdentoista kanssa.
12. Kun seuraavana päivänä lähtivät Betaniasta, Hänen oli nälkä.
13. Nähtyään kaukaa viikunapuun, jossa oli lehtiä, meni katsomaan, löytäisikö ehkä jotakin siitä. Mutta tultuaan sen luo ei löytänyt muuta kuin lehtiä, sillä ei ollut viikunain aika.
14. Jeesus puhui sanoen sille: "Älköön sinusta enää kukaan ikinä hedelmää syökö." Ja opetuslapsensa kuulivat.
15. Sitten tulevat Jerusalemiin ja astuen pyhäkköön rupesi heittämään ulos niitä, jotka möivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet
16. eikä sallinut kenenkään kantaa astiaa pyhäkön kautta.
17. Opetti sanoen heille: "Eikö ole kirjoitettu: 'Huoneeni on kutsuttava kaikkien kansain rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."
18. Ylipapit ja kirjanoppineet kuulivat ja miettivät, miten surmata Hänet. Pelkäsivät näet Häntä, koska kaikki kansa hämmästyi Hänen opetustansa.
19. Illan tultua meni kaupungin ulkopuolelle.
20. Aamulla ohi kulkiessaan näkivät viikunapuun kuivuneen juurista alkaen.
21. Niin Pietari muistaen sanoo Hänelle: "Opettaja, katso, viikunapuu, jonka kiroisit, on kuivunut."
22. Jeesus vastaa ja sanoo heille: "Pitäkää Jumalan usko.
23. Totisesti sanon teille: jos kuka tahansa sanoisi tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäy mereen' eikä epäilisi sydämessään, vaan uskoisi sen tapahtuvan, mitä sanoo, niin se hänelle tapahtuu.
24. Sen tähden sanon teille: kaikki, mitä rukoillen anotte, uskokaa saaneenne, niin se tulee teille.
25. Kun seisotte rukoillen, antakaa anteeksi, jos teillä on jotakin jotakuta vastaan, jotta Isänne, joka on taivaissa, antaisi myös teille anteeksi rikkomuksenne."
27. Tulevat jälleen Jerusalemiin. Hänen kävellessään pyhäkössä tulevat ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat Hänen luoksensa
28. ja sanoivat Hänelle: "Millä vallalla näitä teet? Kuka antoi Sinulle vallan, jotta tekisit näitä?"
29. Mutta Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä sanaa. Vastatkaa Minulle, niin Minäkin sanon teille, millä vallalla näitä teen.
30. Oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä? Vastatkaa Minulle."
31. Niin neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', Hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'

32. Entä sanommeko: 'Ihmisistä?'" - Pelkäsivät kansaa, sillä kaikki pitivät Johannesta tosi profeettana.
33. Niin vastaavat ja sanovat Jeesukselle: "Emme tiedä." Silloin Jeesus sanoo heille: "Minäkään en sano teille, millä vallalla näitä teen."

Markus luku 12

1. Alkoi puhua heille vertauksin: "Mies istutti viinitarhan ja aitasi sen ympäriltä, kaivoi viinikuurnan ja rakensi tornin; sitten vuokrasi sen peltomiehille ja matkusti muille maille.
2. Määräaikana lähetti palvelijan peltomiesten luo perimään heiltä viinitarhan hedelmää.
3. Mutta ottivat hänet kiinni, pieksivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.
4. Vielä lähetti heidän luoksensa toisen palvelijan. Häntäkin kolhivat päähän ja häpäisivät.
5. Vielä lähetti toisen, ja sen tappoivat, ja monia muita - toisia pieksivät, toisia tappoivat.
6. Hänellä oli vielä ainoa rakas poikansa. Hänet lähetti viimeiseksi heidän luoksensa sanoen: 'Kunnioittavat poikaani.'
7. Mutta peltomiehet sanoivat keskenään: 'Tämä on perillinen. Tulkaa, tappakaamme hänet, ja perintö jää meille.'
8. Ottivat hänet kiinni, tappoivat ja heittivät ulos viinitarhasta.
9. Mitä siis viinitarhan herra tekee? Tulee ja tuhoaa peltomiehet ja antaa viinitarhan muille.
10. Ettekö ole lukeneet tätä kirjoitusta: 'Kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut päätöskiveksi.
11. Herralta tämä on tullut ja on ihmeellistä silmissämme.'"
12. Silloin etsivät tilaisuutta ottaa Hänet kiinni, mutta pelkäsivät kansaa. Sillä ymmärsivät, että puhui sen vertauksen heistä. Jättivät Hänet ja menivät pois.
13. Niin lähettivät Hänen luokseen muutamia fariseuksia ja herodilaisia kietomaan Häntä sanoilla.
14. Nämä tulevat ja sanovat Hänelle: "Opettaja, tiedämme, että olet totuellinen etkä välitä kestään, sillä et katso ihmisten muotoon, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa. Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei? Antaisimmeko vai emme?"
15. Tuntien heidän ulkokultaisuutensa sanoi heille: "Miksi kiusaatte Minua? Tuokaa Minulle denari nähdäkseni."
16. Niin toivat. Sanoo heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tässä?" Sanoivat Hänelle: "Keisarin."
17. Jeesus sanoi heille: "Antakaa keisarin oma keisarille ja Jumalan oma Jumalalle." Ihmettelivät Häntä.
18. Luoksensa tulee saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ole nousemusta. Kysyivät Häneltä sanoen:
19. "Opettaja, Mooses kirjoitti meille: 'Jos jonkun veli kuolee jättäen jälkeensä vaimon, mutta ei jätä lapsia, niin veljensä ottakoon hänen vaimonsa ja herättäköön siemenen veljellensä.
20. Oli seitsemän veljestä. ensimmäinen otti vaimon, mutta ei kuollessaan jättänyt siementä.

21. Silloin toinen otti hänet ja kuoli eikä hankkään jättänyt siementä, samoin kolmas.
22. Ne seitsemän ottivat hänet eivätkä jättäneet siementä. Viimeisenä kaikista vaimokin kuoli.
23. Kenelle heistä hän siis joutuu nousemuksessa vaimoksi, kun nousevat, sillä seitsemällä hän oli vaimona?"
24. Jeesus sanoi heille: "Ettekö sen tähden eksy, kun ette tunne Kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa?"
25. Sillä kun nousevat kuolleista, eivät ota vaimoa eivätkä mene miehelle, vaan ovat kuin enkelit taivaissa.
26. Mutta mitä tulee kuolleisiin - että nousevat kuolleista - ettekö ole lukeneet Mooseksen kirjasta, kuinka Jumala puhui hänelle pensaasta sanoen: 'Minä olen Aaprahamin Jumala ja lisäkin Jumala ja Jaakon Jumala'?
27. Hän ei ole kuolleitten Jumala, vaan elävien. Kovin te eksytte."
28. Silloin tuli tykönsä muuan kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän väittelevän ja huomannut Hänen vastanneen heille hyvin, ja kysyi Häneltä: "Mikä on ensimmäinen kaikista käskyistä?"
29. Jeesus vastasi: "ensimmäinen on: 'Kuule, Israel! Herra, Jumalamme, Herra on yksi,
30. ja rakasta Herraa Jumalaasi kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi.'
31. Toinen on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Ei ole muuta suurempaa käskyä kuin nämä."
32. Kirjanoppinut sanoi Hänelle: "Oikein, Opettaja, sanoit totuuden mukaan, että yksi Hän on ja ettei toista ole paitsi Hän,
33. ja rakastaa Häntä kaikesta sydäimestä ja kaikesta ymmärryksestä ja kaikesta sielusta ja kaikesta voimasta ja rakastaa lähimmäistä niin kuin itseä on enemmän kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit."
34. Nähdessään hänen vastaavan ymmärtävästi Jeesus sanoi hänelle: "Et ole kaukana Jumalan valtakunnasta." Eikä kukaan rohjennut enää kysyä Häneltä.
35. Opettaessaan pyhäkössä Jeesus puhui ja sanoi: "Kuinka kirjanoppineet sanovat, että Kristus on Daavidin poika?"
36. Daavid itse sanoi Pyhässä Hengessä: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealleni, kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi.'
37. Daavid itse sanoo Häntä siis Herraksi. Kuinka Hän on poikansa?"
38. Hän sanoi heille opettaessaan: "Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka ovat mieltyneet käymään pitkissä vaipoissa ja tervehtimisiin toreilla
39. ja etumaisiin istuimiin kokoushuoneissa ja ensimmäisiin sijoihin illallisilla,
40. noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi rukoilevat pitkään. He saavat kovemman tuomion."
41. Istuen vastapäätä uhritorvea Jeesus katseli, kuinka kansa heittää rahaa uhritorveen. Ja monet rikkaat heittivät paljon.
42. Niin tuli köyhä leski ja heitti kaksi leptaa, mikä on neljännes.
43. Kutsuttuaan opetuslapsensa tykönsä Hän sanoi heille: "Totisesti sanon teille, että tämä köyhä leski heitti

enemmän kuin kaikki muut, jotka heittivät uhritorveen.

44. Sillä kaikki heittivät liiastaan, mutta tämä heitti puutteestaan kaiken, mitä hänellä oli, koko elämisensä."

Markus luku 13

1. Hänen mennessään ulos pyhäköstä muuan opetuslapsistaan sanoo Hänelle: "Opettaja, katso, millaiset kivet ja millaiset rakennukset."
2. Jeesus sanoi hänelle: "Näetkö nämä isot rakennukset? Ei jää kiveä kiven päälle, joka ei maahan sorru."
3. Hänen istuessaan Ölgyvuorella vastapäätä pyhäkköä Pietari ja Jaako ja Johannes ja Antero kysyivät Häneltä yksityisesti:
4. "Sano meille, milloin nämä tapahtuvat ja mikä on merkki, kun kaikki nämä alkavat toteutua."
5. Niin Jeesus rupesi puhumaan heille: "Varokaa, ettei kukaan teitä eksytä."
6. Monet tulevat nimessäni sanoen: 'Minä olen' ja eksyttävät monia.
7. Kun kuulette taisteluista ja sotasanomista, älkää pelästykö. Näin täytyy tapahtua, mutta ei ole vielä loppu.
8. Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan; tulee maanjäristyksiä paikoin, tulee nälänhätää ja kapinoita. Nämä ovat synnytystuskien alkuja.
9. Mutta ottakaa vaari itsestänne. Luovuttavat teidät tuomioistuimille, ja teitä piestään kokoushuoneissa ja teidät asetetaan maaherrain ja kuningasten eteen Minun tähteni, todistukseksi heille.
10. Mutta ensin pitää evankelio saarnattaman kaikille kansoille.
11. Kun vievät teitä luovuttaen tuomittaviksi, älkää etukäteen huolehtiko, mitä puhuisitte, vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaa. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Pyhä Henki.
12. Veli antaa veljen kuolemaan ja isä lapsen, ja lapset nousevat vanhempia vastaan ja tappavat heidät,
13. ja te tulette kaikkien vihattaviksi Minun nimeni tähden. Mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, tulee autuaaksi.
14. Kun näette hävityksen kauhistuksen, josta profeetta Daniel on puhunut, seisovan, missä ei tulisi - lukija huomatkoon - silloin Juudeassa olevat paetkoot vuorille,
15. ja katolla oleva älköön astuko alas älköönkä menkö sisään noutamaan mitään huoneestansa
16. ja pellolla oleva älköön kääntykö takaisin noutamaan vaippaansa.
17. Voi raskaita ja imettäviä niinä päivinä!
18. Rukoilkaa, ettei pakonne tapahtuisi talvella.
19. Sillä niinä päivinä on vaiva, jonka kaltaista ei tähän asti ole ollut hamasta luomakunnan alusta, jonka Jumala on luonut, eikä tule olemaan.
20. Ellei Herra lyhentäisi niitä päiviä, ei yksikään ihminen pelastuisi, mutta valittujen tähden, jotka on valinnut, on lyhentänyt ne päivät.

21. Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä Kristus' tai: 'Katso, tuolla', älkää uskonto.
22. Sillä väärää kristuksia ja väärää profeettoja nousee ja tekevät tunnustekoja ja ihmeitä eksyttääkseen, jos mahdollista, valitutkin.
23. Mutta olkaa varuillanne. Olen kaiken teille ennalta sanonut.
24. Mutta niinä päivinä sen vaivan jälkeen aurinko pimenee eikä kuu anna valoansa,
25. ja taivaan tähdet putoavat, ja taivaitten voimat järkkyvät.
26. Silloin näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kunnialla.
27. Sitten lähettää enkelinsä ja kokoaa valittunsa neljältä ilmansuunnalta maan äärestä taivaan ääreen.
28. Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa jo on tuore ja lehti puhkeaa, ymmärrätte, että suvi on lähellä.
29. Niin tekin, kun näette tämän tapahtuvan, ymmärtäkää, että Hän on lähellä, ovella.
30. Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, kunnes kaikki nämä tapahtuvat.
31. Taivas ja maa katoavat, mutta sanani eivät katoa.
32. Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa, ei Poika, vaan Isä.
33. Olkaa varuillanne, valvokaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee.
34. Niin kuin ihminen matkusti muille maille jättäen talonsa ja antaen palvelijoilleen vallan, kullekin oman tehtävänsä ja käski myös ovenvartijan valvoa,
35. niin valvokaa, sillä ette tiedä, milloin talon herra tulee, iltamyöhällä vai keskiyöllä vai kukonlaulun aikaan vai varhain aamulla,
36. ettei hän yhtäkkiä tullessaan tapaisi teitä nukkumasta.
37. Mutta minkä sanon teille, sanon kaikille: valvokaa."

Markus luku 14

1. Kahden päivän perästä oli pääsiäinen ja hapattomain leipäin juhla, ja ylipapit ja kirjanoppineet mieltivät, miten saisivat Hänet kavalasti kiinni otetuksi ja tapetuksi.
2. Sillä sanoivat: "Ei juhlilla, jottei syntyisi meteliä kansassa."
3. Kun oli Betaniassa pitalisen Simeonin talossa, tuli Hänen aterialla ollessaan nainen, mukanaan alabasteripullo oikeata kallista nardusöljyä, ja rikkoen alabasteripullon valutti öljyn Hänen päähänsä.
4. Niin oli muutamia, jotka närkästyneinä sanoivat keskenään: "Mitä varten on tapahtunut tämä voiteen haaskaus?"
5. Olisipa tämän voiteen voinut myydä enempään kuin kolmeensataan denariin ja antaa köyhille." Niin tiuskivat naiselle.
6. Mutta Jeesus sanoi: "Antakaa hänen olla Miksi tuotatte hänelle mielipahaa? Hän teki Minussa hyvän työn.

7. Köyhät teillä on aina keskellänne, ja milloin haluatte, voitte tehdä heille hyvää, mutta Minua teillä ei ole aina.
8. Minkä omisti, sen käytti ja voiteli etukäteen ruumiini hautaamista varten.
9. Totisesti sanon teille: missä tahansa koko mailmassa julistetaan tätä evankeliota, myös se, mitä hän teki, mainitaan muistoksensa."
10. Niin Juudas Iskariot, yksi niistä kahdestatoista, meni ylipappien luo kavaltaakseen Hänet heille.
11. Kuultuaan ihastuivat ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Niin mietti, kuinka sopivassa tilaisuudessa kavaltaisi Hänet.
12. Ensimmäisenä hapattomain leipäin päivänä, kun pääsiäislammas teurastettiin, sanoivat opetuslapsensa Hänelle: "Mihin tahdot, että menemme valmistamaan syödäksesi pääsiäisaterian?"
13. Niin lähettää kaksi opetuslastaan ja sanoo heille: "Menkää kaupunkiin, niin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa; seurakaa häntä.
14. Mihin tahansa menee, sanokaa isännälle: 'Opettaja sanoo: Missä on vierashuone, jossa söisin pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa?'
15. Hän näyttää teille ison yläsalin, valmiiksi laitetun; valmistakaa meille sinne."
16. Opetuslapset lähtivät ja tulivat kaupunkiin ja havaitsivat niin kuin Hän heille sanoi, ja valmistivat pääsiäisaterian.
17. Illan tultua saapuu niitten kahdentoista kanssa.
18. Kun olivat aterialla ja söivät, Jeesus sanoi: "Totisesti sanon teille: yksi teistä - joka syö kanssani - kavaltaa Minut."
19. Alkoivat tulla murheellisiksi ja sanoa Hänelle toinen toisensa perästä: "En kai minä?"
20. Hän sanoi heille: "Yksi kahdestatoista, se joka kastaa vatiin kanssani.
21. Ihmisen Poika tosin menee pois niin kuin Hänestä on kirjoitettu. Mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika kavalletaan! Hyvä olisi hänelle, jos se ihminen ei olisi syntynyt."
22. Heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille sanoen: "Ottakaa, syökää; tämä on Minun ruumiini."
23. Samoin otti maljan, kiitti ja antoi heille, ja kaikki joivat siitä.
24. Sanoi heille: "Tämä on Minun vereni, uuden liiton veri, monen puolesta vuodatettava.
25. Totisesti sanon teille: en juo enää viinipuun antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena viininä Jumalan valtakunnassa."
26. Veisattuaan kiitosvirren lähtivät Öljyvuorelle.
27. Jeesus sanoo heille: "Kaikki loukkaannutte Minuun, sillä on kirjoitettu: 'Minä lyön paimenta, ja lampaat hajoitetaan.'
28. Mutta herättyäni menen edellänne Galileaan."

29. Niin Pietari sanoi Hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuvat, en kuitenkaan minä."
30. Jeesus sanoo hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänään, tänä yönä ennen kuin kukko kahdesti laulaa sinä kolmesti kiellät Minut."
31. Mutta hän vakuutti vielä lujemmin: "Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, en totisesti kiellä Sinua." Samoin sanoivat myös kaikki.
32. Niin tulevat maatilalle, jonka nimi on Getsemane, ja Hän sanoo opetuslapsilleen: "Istukaa tässä, sillä aikaa kun rukoilin."
33. Ottaa Pietarin ja Jaakon ja Johanneksen mukaansa, ja alkoi kauhistua ja tulla tuskaan.
34. Sanoo heille: "Sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti. Viipykää tässä ja valvokaa."
35. Meni vähän eteenpäin, heittäysi maahan ja rukoili, että jos on mahdollista, se hetki menisi Häneltä ohi,
36. ja sanoi: "Abba, Isä, kaikki on Sinulle mahdollista. Ota Minulta pois tämä malja. Mutta ei, mitä Minä tahdon, vaan mitä Sinä!"
37. Tulee ja tapaa heidät nukkumasta ja sanoo Pietarille: "Simeon, nukutko? Etkö jaksanut yhtä hetkeä valvoa?"
38. Valvokaa ja rukoilkaa, jottette joutuisi kiusaukseen. Henki tosin altis, mutta liha heikko."
39. Meni jälleen pois, rukoili sanoen samat sanat.
40. Palattuaan tapasi heidät jälleen nukkumasta, sillä silmänsä olivat käyneet raukeiksi eivätkä tienneet, mitä Hänelle vastaisivat.
41. Tulee kolmannen kerran ja sanoo heille: "Te nukutte vielä ja lepäätte! Jo riittää. Hetki on tullut. Katso, Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.
42. Herätkää, lähtekäämme! Katso, se, joka kavaltaa Minut, on lähellä."
43. Heti Hänen vielä puhuessaan Juudas, yksi niistä kahdestatoista, saapuu ja mukanaan suuri joukko ylipappien ja kirjanoppineitten ja vanhinten luota miekoin ja seipäin.
44. Joka Hänet kavalsi, oli määrännyt heille merkin sanoen: "Jolle annan suuta, Hän se on. Ottakaa Hänet kiinni ja viekää tarkasti vartioituna pois."
45. Tultuaan ja Hänen luoksensa astuttuaan sanoo heti: "Opettaja!" ja suuteli Häntä kiihkeästi.
46. Silloin kävivät Häneen käsiksi ja ottivat Hänet kiinni.
47. Niin muuan seisovista veti miekan ja iski ylipapin palvelijaa ja sivalsi häneltä korvan.
48. Mutta Jeesus puhui heille ja sanoi: "Niin kuin ryöväriä vastaan olette lähteneet Minua miekoin ja seipäin vangitsemaan.
49. Joka päivä olin tykönänne opettaen pyhäkössä, ettekä ottaneet Minua kiinni. Mutta näin tapahtuu, jotta Kirjoitukset kävisivät toteen."
50. Niin kaikki jättivät Hänet ja pakenivat.
51. Häntä seurasi muuan nuorukainen, jolla oli liinavaate paljaalle iholle kietaistuna; ja ottavat hänet kiinni.

52. Mutta jättäen liinavaatteen pakeni heiltä alastonna.
53. Veivät Jeesuksen ylipapin luo, ja kaikki ylipapit ja vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuvat luoksensa.
54. Pietari seurasi Häntä taampana ylipapin pihalle asti ja istui palvelijain joukossa ja lämmitteli tulen äärellä.
55. Mutta ylipapit ja koko neuvosto etsivät todistusta Jeesusta vastaan tappaaksensa Hänet eivätkä löytäneet.
56. Monet kyllä todistivat väärin Häntä vastaan, mutta todistukset eivät olleet yhtäpitäviä.
57. Niin muutamat nousivat ja todistivat väärin Häntä vastaan sanoen:
58. "Olemme kuulleet Hänen sanovan: 'Minä hajoitan tämän käsillä tehdyn temppelin ja rakennan kolmessa päivässä toisen, joka on tehty ilman käsiä.'"
59. Mutta ei näinkään heidän todistuksensa ollut yhtäpitävä.
60. Silloin ylipappi esille noustuaan kysyi Jeesukselta sanoen: "Et vastaa mitään! Mitä nämä todistavat Sinua vastaan?"
61. Mutta oli vaiti eikä vastannut mitään. Taas ylipappi kysyi Häneltä ja sanoo Hänelle: "Oletko Sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?"
62. Niin Jeesus sanoi: "Olen, ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla ja tulevan taivaan pilvissä."
63. Niin ylipappi repäisten vaatteensa sanoo: "Mitä enää tarvitsemme todistajia?"
64. Kuulitte rienauksen! Mitä arvelette?" Niin kaikki tuomitsivat Hänet vikapääksi kuolemaan.
65. Muutamat alkoivat sylkeä Häntä ja peittää Hänen kasvonsa ja lyödä Häntä nyrkillä ja sanoa Hänelle: "Profetoi!" Palvelijatkin antoivat Hänelle korvapuusteja.
66. Pietarin ollessa alhaalla pihalla tulee muuan ylipapin palvelijatar
67. ja nähdessään Pietarin lämmittelevän sanoo häneen katsoen: "Sinäkin olit Jeesus Nasaretilaisen kanssa."
68. Mutta kiisti sanoen: "En tiedä enkä käsitä, mitä sanot." Meni ulkopihalle, ja kukko lauloi.
69. Nähdessään hänet taas palvelijatar alkoi sanoa lähellä seisoville: "Tämä on heitä."
70. Mutta jälleen kiisti. Vähän myöhemmin taas lähellä seisseet sanoivat Pietarille: "Varmasti sinä olet heitä, sillä olet galilealainenkin ja murteesi on samanlainen."
71. Mutta alkoi manata ja vanhoa: "En tunne sitä miestä, josta puhutte."
72. Heti kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti ennustuksen, jonka Jeesus lausui hänelle: "Ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti kiellät Minut." Niin hän syöksyi ulos itkien.

Markus luku 15

1. Heti aamulla ylipapit ja koko neuvosto pitivät neuvottelun vanhinten ja kirjanoppineitten kanssa. Sitoivat Jeesuksen, veivät pois ja luovuttivat Pilatuksen käsiin.

2. Niin Pilatus kysyi Häneltä: "Oletko Sinä juutalaisten kuningas?" Vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä sanot."
3. Ylipapit esittivät monta syytöstä Häntä vastaan.
4. Niin Pilatus taas kysyi Häneltä sanoen: "Etkö vastaa mitään? Katso, kuinka paljon todistavat Sinua vastaan."
5. Mutta Jeesus ei enää vastannut mitään, niin että Pilatus ihmetteli.
6. Juhlan aikana hän tavallisesti päästi heille irti yhden vangin, jota anoivat.
7. Niin siellä oli eräs Barabbaaksi sanottu, vangittu kapinaan osallistuneitten kanssa, jotka kapinassa olivat tehneet murhan.
8. Ja kansa alkoi huutaen vaatia tekemään niin kuin aina oli tehnyt heille.
9. Mutta Pilatus vastasi heille sanoen: "Haluatteko, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"
10. Sillä tiesi, että ylipapit olivat kateudesta luovuttaneet Hänet.
11. Mutta ylipapit kiihoittivat kansaa anomaan, että ennemmin päästäisi heille Barabbaan.
12. Pilatus vastasi taas heille ja sanoi: "Mitä tahdotte minun sitten tekevän Hänelle, jota kutsutte juutalaisten kuninkaaksi?"
13. Niin huusivat taas: "Naulitse Hänet ristiin!"
14. Pilatus sanoi heille: "Mitä pahaa Hän sitten on tehnyt?" Mutta huusivat vielä enemmän: "Naulitse Hänet ristiin!"
15. Silloin Pilatus tahtoessaan toimia kansalle mieliksi päästi heille Barabbaan ja ruoskittuaan Jeesuksen luovutti Hänet naulittavaksi ristiin.
16. Niin sotamiehet veivät hänet sisälle linnaan, se on palatsiin, ja kutsuivat siihen koko sotilasosaston.
17. Pukevat Hänet purppuravaippaan ja väännettyään orjantappuraseppeleen panevat sen Hänen päähänsä.
18. Sitten alkoivat tervehtiä Häntä: "Terve, juutalaisten kuningas!"
19. Myös löivät Häntä päähän ruokosauvalla ja sylkivät Hänen päällensä ja laskeutuen polvilleen kumarsivat Häntä.
20. Pilkattuaan Häntä riisuivat Häneltä purppuravaipan pukien Hänet Hänen omiin vaatteisiinsa, ja vievät Hänet pois naulitakseen Hänet ristiin.
21. Pakottavat erään ohi kulkevan kyreneläisen Simeonin, joka tulee pelloilta, Aleksanterin ja Ruufuksen isän, kantamaan Hänen ristiänsä.
22. Niin vievät Hänet Golgatan paikalle, joka käännettynä on: pääkallon paikka.
23. Antoivat Hänelle juotavaksi mirhalla sekoitettua viiniä, mutta ei ottanut.
24. Naulitsevat Hänet ristiin ja jakavat keskenään Hänen vaatteensa Heittäen niistä arpaa, minkä kukin saisi.
25. Oli kolmas tunti, kun naulitsivat Hänet ristiin.
26. Päälle oli piirretty Hänen syytään osoittava kirjoitus: "Juutalaisten kuningas."
27. Hänen kanssaan naulitsevat ristiin kaksi ryöväriä, toisen oikealle ja toisen vasemmalle Hänestä.

29. Ohikulkijat rienasivat Häntä nyökyttäen päätään ja sanoen: "Voi temppelin hajoittajaa ja kolmessa päivässä rakentajaa!
30. Pelasta itsesi ja astu alas ristiltä!"
31. Samoin ylipapitkin pilkaten keskenään kirjanoppineitten kanssa sanoivat: "Toisia pelasti, itseään ei voi pelastaa.
32. Astukoon Hän, Kristus, Israelin kuningas, nyt alas ristiltä, jotta näkisimme ja uskoisimme." Myös Hänen kanssaan ristiin naulitut solvasivat Häntä.
33. Kuudennella tunnilla tuli pimeä yli kaiken maan aina yhdeksänteen tuntiin asti.
34. Yhdeksännellä tunnilla Jeesus huusi suurella äänellä: "Eli, Eli, lama sabaktani!", joka käännettynä on: Jumalani, Jumalani, miksi Minut hylkäsit?
35. Kuullessaan muutamat siinä seisovista sanoivat: "Katso, Hän huutaa Eliaa."
36. Muuan juoksi ja täytti sienen hapanviinillä, pani sen ruokosauvan päähän ja antoi Hänelle juoda sanoen: "Annas, katsotaan, tuleeko Elia ottamaan Hänet alas."
37. Mutta Jeesus huusi suurella äänellä ja antoi henkensä.
38. Ja temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas.
39. Kun sadanpäämies, joka seisoj Häntä vastapäätä, näki Hänen näin antavan henkensä, hän sanoi: "Totisesti, tämä ihminen oli Jumalan Poika."
40. Oli myös naisia taampana katsellen, joukossa Magdalan Maria ja Maria, Jaako nuoremman ja Jooseen äiti, Salome -
41. jotka Hänen Galileassa ollessaan seurasivat ja palvelivat Häntä - sekä useita muita, jotka olivat tulleet Hänen kanssaan ylös Jerusalemiin.
42. Illan jo tultua - koska oli valmistuspäivä, se on: sapatin aattopäivä -
43. tuli Jooseppi, hän, joka oli Arimatiasta, arvostettu neuvoston jäsen, joka itsekin vartosi Jumalan valtakuntaa, rohkaisi mielensä, meni sisälle Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.
44. Niin Pilatus ihmetteli, oliko Hän jo kuollut, ja kutsuttuaan luoksensa sadanpäämiehen kysyi tältä, oliko Hän jo kauan sitten kuollut.
45. Saatuaan sadanpäämieheltä tietää hän lahjoitti ruumiin Joosepille.
46. Ostettuaan liinavaatteen ja otettuaan Hänet alas kääri liinavaatteeseen ja pani hautaan, joka oli hakattu kalliosta, ja vieritti kiven hautakammion ovelle.
47. Mutta Magdalan Maria ja Jooseen Maria katselivat, mihin Hänet pantiin.

Markus luku 16

1. Sapatin mentyä Magdalan Maria ja Jaakon äiti Maria ja Salome ostivat hyvänhajuisia voiteita, jotta

mentyään voitelisivat Hänet.

2. Anni varhain viikon ensimmäisenä tulevat haudalle auringon noustessa.

3. Puhuivat keskenään: "Kuka meille vierittää kiven hautakammion ovelta?"

4. Katsahtaessaan ylös näkevät kiven vieritetyksi. Se oli näet hyvin iso.

5. Astuttuaan hautakammioon näkivät nuorukaisen istuvan oikealla puolella, puettuna valkeaan vaatteeseen, ja pelästyivät.

6. Mutta sanoo heille: "Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesusta Nasaretilaista, ristiin naulittua. Hän on noussut kuolleista eikä ole täällä. Katso, paikka, johon Hänet panivat.

7. Menkää, sanokaa opetuslapsillensa ja Pietarille: 'Hän menee edellänne Galileaan; siellä näette Hänet niin kuin teille sanoi.'"

8. Tultuaan ulos pakenivat haudalta, sillä heidät valtasi vavistus ja hämmästyks eivätkä sanoneet kellekään mitään, koska pelkäsivät.

9. Noustuaan kuolleista varhain viikon ensimmäisenä Hän ensin ilmestyi Magdalan Marialle, josta oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa.

10. Tämä meni ja kertoi niille, jotka olivat olleet Hänen kanssaan ja nyt murehtivat ja itkivät.

11. Kuultuaan Hänen elävän, ja että hän oli nähnyt Hänet, eivät uskoneet.

12. Tämän jälkeen Hän ilmestyi toisen muotoisena kahdelle heistä heidän jalan vaeltaessaan maalle.

13. Menivät ja kertoivat muille. Eivät uskoneet heitäkään.

14. Myöhemmin Hän ilmestyi niille yhdelletoista heidän ollessaan aterialla ja nuhteli heidän epäuskoaansa ja kovaa sydäntään, kun eivät uskoneet niitä, jotka olivat nähneet Hänen nousseen,

15. ja sanoi heille: "Menkää kaikkeen mailmaan ja saarnatkaa evankeliota koko luomakunnalle.

16. Ja joka uskoo ja kastetaan, tulee autuaaksi, mutta joka ei usko, tuomitaan.

17. Merkit seuraavat niitä, jotka uskovat tämän: Minun nimessäni he ajavat ulos riivaajia, puhuvat uusilla kielillä,

18. nostavat käsin käärmeitä, ja jos juovat jotakin kuolettavaa, se ei heitä vahingoita; panevat kätensä sairasten päälle ja nämä tulevat terveeksi."

19. Kun siis Herra Jeesus oli puhunut heille, Hänet otettiin ylös taivaaseen ja Hän istuutui Jumalan oikealle.

20. Niin lähtivät ja saarnasivat kaikkialla Herran vaikuttaessa heidän kanssaan ja vahvistaessa sanan sitä seuraavilla merkeillä.

Markus alaviitteet:

Mark. 1:2 s Tässä on lainattu Jes. 40:3:a ja Mal. 3:1:a.

Mark. 1:4 Kasteeseen liittyi synnintunnustus ja kaste oli kääntymyksen ulkonaisena merkinä. Se, joka kääntyi ja otti kasteen, sai syntinsä anteeksi.

Mark. 1:5 Ei-juutalaisia lukijoitaan ajatellen Mk. nimenomaan huomauttaa, että Jordan on virta. Vrt. Mk. 13:3.

Mark. 1:6 Johanneksen esiintyminen muistutti profeetta Eliaa (2 Kun. 1:8). On mahdollista, että Johannes vaatetuksellaan tahtoi julistaa, että hän oli se Elia, joka Mal. 4:5:n mukaan oli ilmestyvä viimeisinä aikoina. Vrt. Jeesuksen todistusta Johanneksesta, Mt. 17:10 ss. Auringossa kuivatut tai paahdetut heinäsiirakat olivat usein köyhien paimentolaisten ruokana. Voi myös olla kysymys ns. "heinäsiirakkapuun" palkohedelmistä, joita köyhä väki käytti ravintonaan (Ceratonia siliqua, Johanneksen leipäpuu, ks. Lk. 15:16).

Mark. 1:7 Kun vieras tuli taloon, orjan tai palvelijan tehtävänä oli avata hänen paula-anturansa. Johannes katsoo, ettei hän ole arvollinen edes tähän kaikkein vähäisimpään palvelukseen.

Mark. 1:15 Jumalan valtakunnalla tarkoitetaan tilaa, jossa Jumala hallitsee ja jossa kaikki tapahtuu Jumalan tahdon mukaisesti. Israelin hurskaat odottivat hartaasti valtakunnan tuloa. Odotuksen taustana olivat Vanhan Testamentin lupaukset. Jumalan valtakunta on Jumalan lahja ihmisille. Toisissa yhteyksissä sitä kutsutaan "pelastukseksi" tai "iäiseksi elämäksi" (Lk. 19:9, Jh. 3:15s). Jumalan valtakunta on siis jo nyt uskovan sydämessä, mutta sen täyttymys on vasta, kun Jeesus tulee Kuninkaana.

Mark. 1:16 Galilean järvi = Gennesaretin järvi. Ks. alaviittaa Mt. 4:13.

Mark. 1:19 Jaakon veljen nimi oli Johannes.

Mark. 1:22 Valta, ks. alaviittaa Mt. 7:29.

Mark. 1:23 Saastainen henki, ks. alaviittaa Mt. 4:24.

Mark. 1:24 Jumalan Pyhä = Jumalan Poika. Vrt. Lk. 1:35 (alaviitta).

Mark. 1:32 Juutalaiset laskivat vuorokauden auringonlaskusta auringonlaskuun. Sapatti päättyi auringon laskiessa.

Mark. 1:40 Pitalinen, ks. alaviittaa Mt. 8:2.

Mark. 1:44 Markus kertoo, että Jeesus useissa tilanteissa kielsi kertomasta itsestään, vrt. 1:25, 34, 3:12, 5:43, 7:36, 8:26. Jeesus tahtoi, ettei Häntä käsitettäisi kansalliseksi, poliittiseksi Messiaaksi, joka oli tullut pelastamaan Israelin vain ulkonaisesta ahdingosta. "Todistukseksi heille", vrt. alaviittaa Mt. 8:4.

Mark. 2:4 Vuoteena oli viitta tai matto, jota kannettiin neljästä kulmasta. Palestinan talojen katolle johti ulkoa portaat. Talon sisäpihan päälle oli tavallisesti rakennettu kevytrakenteinen aurinkokatos, jonka purkaminen oli yksinkertaista.

Mark. 2:13 Järvi = Gennesaretin järvi.

Mark. 2:14 Leevi oli Matteuksen toinen nimi. Vrt. Mt. 9:9, 10:3.

Mark. 2:17 Tässä tarkoitetaan vanhurskailla sellaisia, jotka itse luulivat olevansa vanhurskaita, kun he pitivät lain ja vanhinten perinnäissäännöt. Vrt. Lk. 16:15.

Mark. 2:19 Raamatussa avio on usein vertauskuvana Jumalan ja Israelin tai Jumalan ja seurakunnan välisestä suhteesta. Paasto oli surun merkki, eikä se sopinut siihen iloon, joka kuuluu häihin.

Mark. 2:26 1 Sam. 21:1ss:n mukaan ylipappina oli tuolloin Ahimelek. Abjatar oli hänen poikansa (1 Sam. 22:20). Vrt. 2 Sam. 8:17, 1 Aik. 18:16, 24:3,6, joitten mukaan näyttää mahdolliselta, että sekä isällä että pojalla oli kaksi nimeä: Abjatar (eli Ebjatar) ja Ahimelek.

Mark. 3:5 Tässä on eräs niistä harvoista kohdista, joissa kerrotaan Jeesuksen vihasta. Mk. korostaa vihan syytä: Jeesus oli murheissaan heidän sydämensä paatumuksesta.

Mark. 3:6 Vrt. alaviittaa Mt. 22:16. Herodilaiset olivat Herodeen suvun ja politiikan kannattajia. Fariseukset ja herodilaiset olivat muuten toistensa vihamiehiä, mutta Uusi Testamentti kertoo, että yhteinen taistelu Jeesusta vastaan yhdisti nämä ryhmät.

Mark. 3:7 Markus mainitsee yksitoista kertaa, että Jeesus vetäytyi yksinäisyyteen rukoilemaan, lepoon tai keskustelemaan yksityisesti opetuslastensa kanssa. Mk. 1:12, 3:7, 6:31, 46, 7:24, 31, 9:2, 10:1, 14:34.

Mark. 3:14 Vrt. Mt. 10:2 (alaviitta).

Mark. 3:17 Nimitys Boanerges johtui poikain kiivaasta luonteesta. Vrt. Mk. 9:38, Lk. 9:54.

Mark. 3:18 Simeon Kiivailija, ks. alaviittaa Mt. 10:4.

Mark. 3:28 "Annetaan anteeksi", edellyttäen, että he kääntyvät, sillä ilman kääntymystä ei ole anteeksiantoa, Apt. 2:38, 3:19 ym.

Mark. 3:29 Pyhän Hengen pilkka, vrt. alaviittaa Mt. 12:31.

Mark. 4:11 "Salaisuus" on Raamatussa jotakin sellaista, jota ihmiset eivät tiedä ja josta he saavat tietoa ja pääsevät osallisiksi vain, kun Jumala ilmoittaa sen heille. Vrt. alaviittaa Mt. 13:11.

Mark. 4:12 Vrt. Mt. 13:14 (alaviitta), Jes. 6:9, 10.

Mark. 4:21 Vakka oli viljan ja jauhojen mittaamiseen käytetty puu- tai nahka-astia, vetoisuudeltaan noin kaksitoista litraa.

Mark. 4:31 Mark. 4:31,32. Vrt. alaviittaa Mt. 13:31.

Mark. 4:36 "Niin kuin oli venheessä." Nämä sanat viittaavat siihen, että Jeesus oli päivän tapahtumien jälkeen väsynyt, mikä käy ilmi myös jakeesta 38.

Mark. 5:1 Gerasalaisten alue, vrt. alaviittaa Mt. 8:28.

Mark. 5:2 Saastainen henki, ks. alaviittaa Mt. 4:24 (riivattu).

Mark. 5:9 "Legio." Roomalaiseen legioonan kuului tavallisesti 6000 miestä. Nimeä ei tässä liene tarkoitettu kirjaimellisesti otettavaksi. Käyttäessään tätä nimeä halusi monien riivaajain vaivaama vedota Jeesuksen laupeuteen.

Mark. 5:20 Dekapolis, ks. alaviittaa Mt. 4:25.

Mark. 5:33 Naisen menettelyyn liittyi myös Mooseksen lain puhtaussäännösten rikkominen (3 Moos. 15:25).

Mark. 5:37 Nämä kolme olivat Jeesuksen lähimmät opetuslapset. He pääsivät mukaan mm. kirkastusvuorelle sekä Getsemanen puutarhaan Jeesuksen rukoillessa kiirastorstai-iltana.

Mark. 5:41 Sanat "talita kuumi" ovat arameaa, Jeesuksen äidinkieltä, joka oli yleinen puhekieli Palestiinassa

Jeesuksen aikana. Se on läheistä sukua heprean kielelle.

Mark. 6:1 Jeesuksen kotikaupunki oli Nasaret.

Mark. 6:3 "Loukkaantuivat Häneen." He loukkaantuivat siihen, että Hän, joka oli kasvanut heidän keskellään ja jonka he tunsivat, nyt esiintyi Jumalan lähettinä. Vrt. Jes. 53:1s.

Mark. 6:9 Ihokas eli ihopaita oli vaate, jota käytettiin viitan alla. Tavallisesti se ulottui käsivarren puoliväliin ja polvien ylä- tai alapuolelle, mutta oli myös pitkäliepeisiä ja -hihaisia ihokkaita.

Mark. 6:13 Riivaajat, ks. alaviittoja Mt. 4:24, 7:22.

Mark. 6:14 Herodes Antipas, Herodes Suuren poika. Vrt. alaviittoja Mt. 2:1, 22, 14:1.

Mark. 6:17 Filippus oli Herodes Antipaan velipuoli, Herodes Suuren ja Mariamnen poika. Filippus eli yksityishenkilönä ilman omaa hallintoaluetta. Juutalainen historioitsija Josefus nimittää häntä Herodeeksi. Häntä ei tule sekoittaa Herodes Suuren ja hänen viidennen vaimonsa Kleopatran poikaan, Filippukseen, joka oli Iturean ja Trakoniinmaan neljännysruhtinaana ja oli naimisissa Herodiaan tyttären, Salomen kanssa. Tämä Filippus rakennutti hallituskaupungikseen Filippuksen Kesarean, lähelle Jordanin lähteitä (vrt. alaiittaa Mt. 16:13).

Mark. 6:19 "Tahtoi..." Alkukielen muoto (imperfekti) kuvaa pitkäaikaista, ei hetkellistä halua.

Mark. 6:34 Vrt. alaviittaa Mt. 9:36.

Mark. 6:37 Denari, vrt. alaviittaa Mt. 18:28.

Mark. 6:41 Ruokarukous, vrt. alaviittaa Mt. 14:19.

Mark. 6:45 Beetsaida nimisiä paikkakuntia lienee ollut kaksi. Beetsaida Julias sijaitsi Gennesaretin järven koillisrannalla, Jordanin suun itäpuolella (Lk. 9:10). Galilean Beetsaida (Jh. 12:21, Mk. 6:45) lienee sijainnut pari km Kapernaumista länteen, järven pohjoisrannalla. Nimi Beetsaida on arameaa ja merkitsee kalastuspaikkaa.

Mark. 6:48 Neljäs yövartio oli aamuyöllä kello kolmesta kuuteen.

Mark. 6:52 Opetuslasten olisi leipäihmeestä pitänyt ymmärtää, että Jeesuksen valta oli rajaton.

Mark. 6:53 Kinneretin maa eli Gennesaretin tasanko sijaitsi Gennesaretin järven luoteisrannalla Kapernaumin ja Magdalan välillä. Tasanko oli viitisen kilometriä pitkä ja kaksi kilometriä leveä ja Jeesuksen aikana siellä oli paljon puutarhoja. Ks. alaviittoja Mt. 4:13, 14:34.

Mark. 7:1 Fariseukset ja kirjanoppineet, ks. alaviittaa Mt. 3:7. Kirjanoppineet olivat Mooseksen lain tuntijoita.

Mark. 7:2 "Epäpyhä" eli epäpuhdas viittaa tässä uskonnolliseen (rituaaliseen, seremonialliseen) puhtauteen, josta Vanhassa Testamentissa oli paljon määräyksiä (esim. 3 Moos. 11-15). Näissä ei kuitenkaan ollut määräystä käsien pesemisestä ennen ateriaa. Tämä käytäntö syntyi Vanhan Testamentin ajan jälkeen ja kuului vanhinten perinnäissääntöihin. (Vrt. alaviittoja Mt. 3:7, 15:2.) Kätten pesua pidettiin jumalanpalveluksen osana, ja ennen pesua juutalaiset kiittivät Jumalaa Hänen käskyistään.

Mark. 7:10 Mark. 7:10,11. Uhrilahja, korban, ks. alaviittaa Mt. 15:5. Korban on hepreankielinen sana, joka

tarkoittaa uskonnolliseen käyttöön Jumalalle vihittyä lahjaa. Vain Mk. mainitsee tämän alkukielisen sanan. Mark. 7:19 "Näin Jeesus sanoi puhtaiksi kaikki ruuat." Evankelistan maininta tarkoittaa, ettei Jeesus hylännyt vain vanhinten perinnäissääntöä, vaan lakkautti myös Vanhan Testamentin määräykset ruokien puhtaudesta ja epäpuhtaudesta (esim. 3 Moos. 11). Näillä käskyillä oli oma merkityksensä Israelin uskonnollisessa kasvattamisessa, mutta nyt kun messiaaninen aika oli alkanut, ne olivat täyttäneet tehtävänsä ja saivat väistyä.

Mark. 7:24 Tyyro oli Siidonin ohella foinikialaisten tärkein kauppakaupunki. Se sijaitsi Välimeren rannalla Palestinan alueen pohjoispuolella. Ks. alaviittaa Mt. 15:21.

Mark. 7:31 Dekapolis, ks. alaviittaa Mt. 4:25.

Mark. 7:34 "Effata" on arameankieltä, Jeesuksen äidinkieltä. Vrt. alaviittaa Mk. 5:41.

Mark. 8:6 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Mark. 8:10 Dalmanuta ja Magadan, joka Matteuksella esiintyy tässä kertomuksessa eräitten käsikirjoitusten mukaan, lienevät sama paikka kuin Magdala, Magdalan Marian kotikaupunki. Vrt. Mt. 15:39, jossa toiset käsikirjoitukset lukevat Magadan, toiset Magdala.

Mark. 8:11 "Merkki taivaasta" (vrt. alaviittaa Mt. 12:38) tarkoittaa selvästi näkyvää tai kuultavaa, taivaasta tulevaa ilmiötä, joka todistaa, että Jeesuksella on jumalallinen valta.

Mark. 8:15 Hapatus, ks. alaviittaa Mt. 13:33.

Mark. 8:21 Jeesus kehoittaa opetuslapsia unhottamaan aineelliset tarpeet ja pitämään hengellisiä paljon tärkeämpinä, sillä Hänen tehtävänsä oli hengellinen, ja siihen ihmeetkin viittasivat.

Mark. 8:22 Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45. Todennäköisesti tämä oli Beetsaida Julias.

Mark. 8:27 Filippuksen Kesarea, ks. alaviittoja Mt. 16:13, Mk. 6:17.

Mark. 8:31 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20.

Mark. 8:38 Ihmisen Pojan tulo tarkoittaa Jeesuksen toista tulemistä sekä lopputapahtumiin liittyvää tuomiota.

Mark. 9:1 Tätä jaetta on selitetty eri tavoin. "Jumalan valtakunnan tulo voimassa" oli eräitten mukaan viittaus kirkastukseen, toisten mukaan se viittaa helluntaihin ja Pyhän Hengen vuodatukseen tai sitten Pyhän Hengen jatkuvaan työhön seurakunnassa.

Mark. 9:4 Mooses ja Elia edustavat lakia ja profeettoja, siis koko vanhaa liittoa. Kun he tässä ovat Jeesuksen seurassa, se on merkinä siitä, että Hän on lain ja profeettain ennustama Messias.

Mark. 9:11 Mark. 9:11-13. Mal. 3:1:n ja 4:5:n perusteella juutalaiset odottivat Elia ilmestymistä ennen Messiaan tuloa. Malakian ennustukset tarkoittavat sanansaattajaa, joka tulee Elia hengessä ja voimassa, ei sitä, että Elia itse palaisi maan päälle. Nyt Jeesus sanoo, että Johannes Kastaja oli tämä sanansaattaja, joka tuli Hänen edellään.

Mark. 9:37 "Minun nimessäni" tarkoittaa "Minun tähteni, rakkaudesta Minuun".

Mark. 9:42 ss Näissä jakeissa Jeesus kuvaa, miten ankaraa taistelua syntiä vastaan on käytävä.

Ruumiinosten repiminenkin on pienempi paha kuin synnin tekeminen. On kuitenkin ilmeistä että Jeesus on puhunut tämän vertauksenomaisesti, tarkoittamatta käden, jalan ja silmän repimistä kirjaimelliseksi.

Mark. 9:43 Helvetti, ks. alaviittaa Mt. 5:22.

Mark. 9:49 Mark. 9:49,50. Edellisissä jakeissa Jeesus on puhunut opetuslasten itsekurista ja kieltäymyksistä. Sanat "jokainen suolataa tulella" tarkoittanevat, että Jeesuksen opetuslapsia odottaa kieltäymyksen puhdistava tuli.

Mark. 10:1 Juutalaiset kulkivat usein Galileasta Juudeaan kiertotietä, joka kulki Jordanin itäpuolitse, jottei heidän olisi tarvinnut mennä samarialaisten alueen läpi.

Mark. 10:3 Mark. 10:3,6. Jeesus vertaa tässä kahta lainlaatijaa, ihmistä ja Jumalaa. Ylimpänä ja lopullisena ohjeena tulee olla sen, mikä on Jumalan tahto. Vrt. alaviittaa Mt. 19:5.

Mark. 10:16 Heprealaisen tavan mukaan lasten siunaaminen oli isän tehtävä (vrt. 1 Moos. 27:38).

Mark. 10:24 Juutalaisten kansanomaisen käsityksen mukaan rikkaus ja menestys olivat merkinä Jumalan suosiosta. Sen vuoksi opetuslapset hämmästyivät Jeesuksen sanaa.

Mark. 10:37 "Kunniassasi" tarkoittaa aikaa, jolloin Kristus tulee Kuninkaana ja perustaa valtakuntansa.

Mark. 10:38 Raamatussa malja tai kalkki viittaa ihmisen Jumalalta saamaan kohtaloon. Jeesuksesta puhuttaessa ne tarkoittavat Hänen kärsimyksiään. Vrt. alaviittaa Mt. 20:22. Myös kaste viittaa tässä Jeesuksen kärsimykseen.

Mark. 10:45 Vrt. alaviittaa Mt. 20:28.

Mark. 10:51 "Mestarini." Alkukielen "rabbuuni" on arameaa. Se on kunnioittava nimitys, jota käytettiin kirjanoppineista. Sillä osoitettiin vielä suurempaa kunnioitusta kuin sanalla "rabbi". Vrt. Mt. 23:7.

Mark. 11:1 Beetfage, Betania, Öljyvuori, ks. alaviittoja Mt. 21:1, 17.

Mark. 11:9 Hoosianna, ks. Mt. 21:9.

Mark. 11:14 Viikunapuun tuomiosta ks. alaviittaa Mt. 21:19.

Mark. 11:15 Uhrieläimet piti ostaa temppelirahalla, johon roomalainen raha vaihdettiin pyhäkössä.

Rahanvaihtajat harjoittivat tällöin vääryyttä ja "ryöstivät" itselleen voittoa uhraajien jumalisuudesta. Vrt. alaviittaa Mt. 21:12.

Mark. 12:1 Viinitarhaan kuului aita, kuurna ja vartiotorni. Aitaamattomat pellot jäivät ohikulkijain tallattaviksi, ja rajut talvisateet veivät pelloilta ruokamullan, ellei sitä pengerrytetty. Aita suojasi myös varkailta ja eläimiltä. Kuurnan muodosti kaksi kallioon hakattua allasta, joista ylemmässä ja isommassa rypäleet poljettiin rikki. Mehu valui alempaan, pienempään altaaseen, josta se kerättiin astioihin talteen. Vartiotornia käytettiin vartioivan perheen asuntona sadonkorjuun aikana. Viinitarha ja viinipuu on Raamatussa usein Israelin kansan vertauskuvana. Jeesus sanoo itseään viinipuuksi ja opetuslapsia sen oksiksi sekä Jumalaa viinitarhuriksi (Joh. 15).

Mark. 12:2 Mark. 12:2-5. "Palvelijat" tarkoittavat tässä Vanhan Testamentin profeettoja ja Johannes

Kastajaa.

Mark. 12:13 Herodilaiset, ks. alaviittoja Mt. 22:16, Mk. 3:6.

Mark. 12:14 Vrt. alaviittaa Mt. 22:17.

Mark. 12:15 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Mark. 12:18 Saddukeukset, ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Mark. 12:29 Jeesus viittaa 5 Moos. 6:4s:een, jota jokaisen juutalaisen tuli toistaa aamuisin ja iltaisin eräiden muiden Mooseksen lain kohtien ohella. Ne muodostivat juutalaisten uskontunnustuksen.

Mark. 12:37 Ks. alaviittaa Mt. 22:45.

Mark. 12:41 Pyhäkön niin sanotussa naisten esipihassa oli 13 uhriarkkua pyhäkön ylläpitoa varten. Nämä arkut olivat torven muotoisia, ylhäältä kapeita, alhaalta leveitä, niin että alkukielessä niitä sanottiin uhritorviksi (tai uhrisarviksi).

Mark. 12:42 Lepta oli pienin käytössä ollut raha. Kahdeksan leptaa oli yksi ass. Ass oli roomalainen raha, kuudestoista osa denaria, noin kolme nykypenniä. Vrt. Mt. 10:29.

Mark. 13:1 ss Tässä luvussa on ainoa Jeesuksen pitkä puhe, minkä Mk. on tallettanut.

Mark. 13:2 Tämän pyhäkön oli rakentanut Herodes Suuri. Hän ryhtyi huomattavasti laajentamaan Baabelin vankeuden jälkeen rakennettua, vaatimatonta pyhäkköä. Laajennustyöt alkoivat noin vuonna 20 eKr.

Jeesuksen aikana niitä oli tehty 46 vuotta (Jh. 2:20) ja ne valmistuivat vasta 64 jKr., vain kuusi vuotta ennen pyhäkön hävitystä. Herodeen pyhäkkö oli vanhan ajan huomattavia rakennustöitä.

Mark. 13:3 Ei-juutalaisia lukijoitaan ajatellen Mk. mainitsee, että öljyvuori sijaitsi vastapäätä pyhäkköä. Ks. alaviittaa Mt. 21:1. Vrt. Mk. 1:5.

Mark. 13:8 "Synnytystuskat", ks. alaviittaa Mt. 24:8.

Mark. 13:14 "Hävityksen kauhistus", ks. alaviittaa Mt. 24:15. "Seisovan, missä ei tulisi" - alkutekstin sanat merkitsevät mieshenkilöä. Ennustus viittaa kauemmas kuin vain Jerusalemin hävitykseen (vuonna 70 jKr.), ja sillä tarkoitetaan antikristusta, aikojen lopulla ilmestyvää Kristuksen vastustajaa. Vrt. 2 Tess. 2:3-10.

Mark. 14:1 "Hapattomain leipäin juhla", ks. alaviittaa Mt. 26:17.

Mark. 14:3 Alabasteri oli pehmeähköä, helposti veistettävää marmoria, josta valmistettiin kallisarvoisten voiteitten säilytysastioita. Nimi alabastron saattoi merkitä sekä kivilajia että siitä tehtyä öljypulloa, voiderasiaa. Nardus oli kallista, hyvänhajuista öljyä, jota saatiin Intiasta "Nardostachys jatamansi" nimisen kasvin juurista puristamalla. Valuttaessaan öljyn Jeesuksen päähän nainen halusi kunnioittaa Häntä Messias-kuninkaana.

Mark. 14:5 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28. Mainittu summa vastasi työmiehen vuosipalkkaa.

Mark. 14:13 Veden kantaminen oli yleensä naisten tehtävä, joten vesiastiaa kantava mies oli erityinen tuntomerkki.

Mark. 14:15 Alkukielessä sana "hän" on korostettu ("hän itse"). Saattoi olla, että talon isäntä oli opetuslapsi.

Mark. 14:22 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Mark. 14:22-25. Asettaessaan ehtoollisen Jeesus tuo julki, että Hänen kuolemansa on Hänen maanpäällisen vaelluksensa keskeisin tapahtuma.

Mark. 14:23 Juutalaiset kiittivät viiniä juodessaan sanoen: "Kiitetty, Herra Jumalamme, mailman kuningas, joka olet luonut viinipuun hedelmän."

Mark. 14:24 Liiton veri, ks. alaviittaa Mt. 26:28.

Mark. 14:26 Kiitosvirsi, ks. alaviittaa Mt. 26:30.

Mark. 14:27 Mark. 14:27,29. Loukkaantuminen tarkoittaa pahastumista Jeesukseen, uskon menettämistä.

Mark. 14:30 Kukonlaulua käytettiin ajan määrittämiseen, joskin hyvin epätarkasti. Toinen kukonlaulu viitanee aamuyöhön, keskiyön ja auringonnousun väliseen aikaan.

Mark. 14:32 Getsemane (hepr. öljykuurna), ks. alaviittaa Mt. 26:36.

Mark. 14:36 "Abba" (arameaa, merkitsee: isä) ilmaisee sisäistä luottamusta. Lapset puhuttelivat sillä isäänsä. Kun Jeesus käyttää tätä sanaa, ilmaisee Hän ainutlaatuisen suhteensa Isään: Hän on Jumalan Poika. "Malja", ks. alaviittoa Mt. 20:22, Mk. 10:38.

Mark. 14:38 "Liha", ks. alaviittaa Mt. 26:41.

Mark. 14:45 "Opettaja" (rabbi), ks. alaviittaa Mt. 23:7. Koskaan ei mainita, että Juudas olisi nimittänyt Jeesusta Herraksi. Nähtävästi hän piti Jeesusta vain kunnioitettavana opettajana, yhtenä monista, mutta ei Jumalan lähettämänä Poikana.

Mark. 14:51 s Nimetön nuorukainen saattoi olla Markus itse. Vain Markus kertoo tästä tapauksesta.

Mark. 14:56 Mooseksen lain mukaan tarvittiin kaksi yhtäpuhuvaa todistajaa, varsinkin kuolemantuomioissa. 5 Moos. 17:6.

Mark. 14:61 "Ylistetty" tarkoittaa Jumalaa. Juutalaiset välttivät Jumalan nimen mainitsemista ja käyttivät peitenimiä, mm. Taivas, Siunattu, Ylistetty. Vrt. alaviittaa Mt. 3:2.

Mark. 14:63 Ks. alaviittaa Mt. 26:65.

Mark. 15:16 Mark. 15:16,17. Ks. alaviittoa Mt. 27:27, 28.

Mark. 15:21 Kyrene, ks. alaviittaa Apt. 2:10. Simeon Kyreneläinen oli todennäköisesti sen Ruufuksen isä, jonka Paavali mainitsee Roomalaiskirjeessään (Room. 16:13).

Mark. 15:22 Golgata, ks. alaviittaa Mt. 27:33.

Mark. 15:23 "Mirhalla sekoitettu viini", huumausjuoma, ks. alaviittaa Mt. 27:34.

Mark. 15:25 Noin kello yhdeksän aamulla.

Mark. 15:33 Keskipäivästä kello kolmeen iltapäivällä.

Mark. 15:37 Ks. alaviittaa Mt. 27:50.

Mark. 15:38 Sanat "ylhäältä alas" kuvaavat Jumalan työtä. Tämä ei ollut ihmisten aikaansaannosta. Vrt. alaviittaa Mt. 27:51.

Mark. 15:40 Salome oli Sepeteuksen poikain äiti.

Mark. 15:43 Neuvosto = suuri neuvosto (Sanhedrin), ks. alaviittaa Mt. 5:22. Joosef Arimatialainen, ks. alaviittaa Mt. 27:57.

Mark. 15:46 Hauta suljettiin pyöreällä, myllynkiveä muistuttavalla kivellä, joka oli pystyssä ja täytyi vierittää sivuun ennen kuin hautakammioon pääsi.

Mark. 16:1 Jeesuksen hautaus oli tapahtunut kiireisesti ennen sapatin alkua (auringon laskiessa pitkäperjantai-iltana). Sen vuoksi Hänen ruumistaan ei ehditty kylliksi voidella hyvänhajuisilla voiteilla, kuten rikkaitten tapana oli tehdä vainajiensa kunniaksi. Naiset aikoivat nyt sapatin päätyttyä jatkaa Jeesuksen ruumiin palsamointia.

Mark. 16:8 "Pelkäsivät." Vrt. Job 6:4, Ps. 14:5, Mk. 9:6. Heidät valtasi pelko, jonka ihminen kokee, kun näkymätön mailma ilmestyy hänelle.

Mark. 16:9 Mark. 16:9-20. Jakso puuttuu vanhimmista käsikirjoituksista. Pääosa tästä esiintyy muuallakin Uudessa Testamentissa.

Evankelio Luukkaalta

Luukas 1 luku

1. Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta keskellämme toteutuneista tapahtumista
2. sen mukaan kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat olleet silminnäkijöitä ja Sanan palvelijoita,
3. päätin minäkin tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki kirjoittaa järjestyksessä sinulle, korkea-arvoinen Teofilus,
4. jotta oppisit tuntemaan niitten sanain varmuuden, jotka sinulle on opetettu.
5. Juudean kuninkaan Herodeen päivinä oli muuan pappi nimeltä Sakaria, Abian osastoa. Vaimonsa oli Aaronin tyttäriä nimeltä Elisabet.
6. Olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä, vaeltaen nuhteettomina kaikissa Herran käskyissä ja säännöksissä.
7. Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön, ja molemmat olivat elinpäivissä pitkälle ehtineet.
8. Niin tapahtui hänen suorittaessaan papin tehtäviä osastonsa vuorolla Jumalan edessä,
9. että hän pappistehtävien tavan mukaan sai arvonnassa osakseen mennä Herran temppeliin suitsuttamaan.
10. Kaikki kansanpaljous oli suitsuttamisen aikana ulkopuolella rukoilemassa.
11. Silloin hänelle ilmestyi Herran enkeli seisoen suitsutusalttarin oikealla.

12. Nähdessään Sakaria hämmästyí, ja hänet valtasi pelko.
13. Mutta enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Sakaria, sillä rukouksesi on kuultu, ja vaimosi Elisabet on synnyttävä sinulle pojan, ja hänelle annat nimen Johannes.
14. Hän on sinulle iloksi ja riemuksi, ja monet iloitsevat hänen syntymästään.
15. Sillä hän on suuri Herran edessä. Viiniä ja väkijuomaa ei juo ja on täynnä Pyhää Henkeä hamasta äitinsä kohdusta.
16. Hän kääntää monet Israelin pojat Herran, heidän Jumalansa, tykö
17. ja käy Hänen edellensä Elían hengessä ja voimassa, kääntääksensä isien sydämet lasten puoleen ja tottelemattomat vanhurskasten mielenlaatuun, Herralle toimittaakseen valmistetun kansan."
18. Niin Sakaria sanoi enkelille: "Kuinka tämän ymmärrän? Sillä olen vanha mies, ja vaimoni on elinpäivissään pitkälle ehtinyt."
19. Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Olen Gabriel, Jumalan edessä seisonut, ja minut on lähetetty puhumaan sinulle ja julistamaan sinulle tämä ilosanoma.
20. Katso, tulet mykäksi etkä kykene puhumaan siihen päivään asti, jona tämä tapahtuu, koska et uskonut sanojani, jotka täyttyvät aikanansa."
21. Kansa oli vartomassa Sakariaa, ja ihmettelivät hänen viipymistään temppelissä.
22. Mutta ulos tullessaan ei kyennyt puhumaan heille. Silloin ymmärsivät, että oli nähnyt näyn temppelissä. Hän viittoili heille ja jäi mykäksi.
23. Kun virkatoimensa päivät olivat päättyneet, meni kotiinsa.
24. Näitten päivien jälkeen vaimonsa Elisabet tuli raskaaksi ja pysytteli salassa viisi kuukautta sanoen:
25. "Näin on Herra tehnyt minulle päivinä, jolloin katsoi puoleeni poistaakseen minusta ihmisten ylenkatseen."
26. Kuudentena kuukautena Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret,
27. neitsyen luo, kihlattu Jooseppi nimiselle miehelle Daavidin suvusta, ja neitsyen nimi Maria.
28. Tullessaan sisälle hänen tykönsä enkeli sanoi: "Terve, armoitettu! Herra kanssasi. Siunattu sinä vaimojen joukossa."
29. Mutta nähdessään hämmästyí kovin hänen puheestaan ja mietti, mitä tämä tervehdys oli.
30. Niin enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria, sillä olet saanut armon Jumalan edessä.
31. Katso, tulet raskaaksi ja synnytät pojan ja annat Hänelle nimen Jeesus.
32. Hän on oleva suuri, ja Häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa Hänelle Daavidin, Hänen isänsä valtaistuimen.
33. Hän hallitsee Jaakon huonetta iäti, eikä valtakunnallansa ole loppua."
34. Mutta Maria sanoi enkelille: "Kuinka tämä tapahtuu, koska en miehestä tiedä?"
35. Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Pyhä Henki tulee päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut. Sen

tähden myös se Pyhä, mikä syntyy, kutsutaan Jumalan Pojaksi.

36. Katso, sukulaisesi Elisabet, hänellekin sikisi poika vanhalla iällänsä, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi,

37. sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta."

38. Niin Maria sanoi: "Katso, Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle sanasi mukaan." Ja enkeli lähti hänen tyköänsä.

39. Niinä päivinä Maria nousi ja meni syvissä mietteissä vuorimaahan erääseen Juudan kaupunkiin

40. ja kävi sisälle Sakarian kotiin ja tervehti Elisabetia.

41. Kun Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, lapsi hypähti hänen kohdussaan, ja Elisabet täyttyi Pyhällä Hengellä.

42. Puhkesi puhumaan suurella äänellä ja sanoi: "Siunattu sinä vaimojen joukossa, ja siunattu kohtusi hedelmä!

43. Kuinka tämä minulle, että Herrani äiti tulee tyköni?

44. Sillä katso, kun tervehdyksesi ääni tuli korviini, hypähti lapsi ilosta kohdussani.

45. Onnellinen hän, joka uskoi, sillä on tuleva täyttymys sille, minkä Herra on hänelle ilmoittanut."

46. Niin Maria sanoi: "Sieluni ylistää Herraa,

47. ja henkeni on riemuinnut Jumalassa, Vapahtajassani,

48. sillä Hän katsoi palvelijattarensa alhaisuuteen. Katso, tästä lähin kaikki sukupolvet ylistävät minua onnelliseksi.

49. Sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria. Pyhä on nimensä,

50. laupeutensa polvesta polveen Häntä pelkääväisille!

51. Hän osoitti voimansa käsivarrellaan, hajoitti ne, jotka sydämensä ajatuksessa ylpeät.

52. Kukisti valtiaat valtaistuimilta ja korotti alhaiset,

53. nälkäiset täytti hyvyyksillä ja rikkaat lähetti tyhjinä pois,

54. otti huomaansa lapsensa Israelin, muistaaksensa laupeutta

55. Aaprahamia ja hänen siementänsä kohtaan iäti, niin kuin puhui isillemme."

56. Maria viipyi hänen luonaan noin kolme kuukautta ja palasi kotiinsa.

57. Mutta Elisabetin synnyttämisen aika tuli, ja synnytti pojan.

58. Naapurinsa ja sukulaisensa kuulivat, että Herra oli osoittanut laupeutensa suureksi häntä kohtaan ja iloitsivat kanssaan.

59. Kahdeksantena päivänä tulivat leikkaamaan lasta ja kutsuivat häntä isänsä mukaan Sakariaksi.

60. Mutta äitinsä vastasi ja sanoi: : 'Ei, vaan nimensä on Johannes."

61. Sanoivat hänelle: "Sukulaisissasi ei ole ketään, jota kutsutaan sillä nimellä."

62. Sitten viittoilivat hänen isälleen, miksi tahtoisi häntä kutsuttavan.

63. Pyydettyään taulun kirjoitti sanoen: "Johannes on nimensä", ja kaikki ihmettelivät.
64. Heti hänen suunsa ja kielensä aukeni, ja hän puhui ylistäen Jumalaa.
65. Niin tuli pelko kaikille ympärillä asuville, ja koko Juudean vuorimaassa puhuttiin kaikista näistä tapahtumista.
66. Kaikki, jotka niistä kuulivat, panivat ne mieleensä sanoen: "Mitä tästä lapsukaisesta tulee?" Ja Herran käsi oli hänen kanssaan.
67. Isänsä Sakaria täyttyi Pyhällä Hengellä ja ennusti sanoen:
68. "Ylistetty Herra, Israelin Jumala, sillä katsoi kansansa puoleen ja valmisti lunastuksen
69. ja kohotti meille autuuden sarven palvelijansa Daavidin huoneessa
70. - niin kuin puhui hamasta ikiajoista pyhain profeettainsa suun kautta -,
71. valmisti pelastuksen vihollisistamme ja kaikkien meitä vihaavain käsistä,
72. tehdäkseen laupeuden isillemme ja muistaaksensa pyhän liittonsa,
73. valan, jonka vannoi isällemme Aaprahamille,
74. antaaksensa meidän pelkäämättä palvella Häntä - vihollistemme kädestä pelastettuina -
75. pyhyydessä ja vanhurskaudessa Hänen edessään kaikkina elinpäivinämme.
76. Sinä lapsukainen, sinua kutsutaan Korkeimman profeetaksi, sillä sinä käyt Herran kasvojen edellä valmistaksesi teitään,
77. antaksesi kansalleen autuuden tuntemisen syntiensä anteeksi saamisessa
78. Jumalamme sydämellisen laupeuden vuoksi, jonka kautta puoleemme katsoi koitto korkeudesta
79. loistaakseen pimeässä ja kuoleman varjossa asuville ja ohjatakseen jalkamme rauhan tielle."
80. Lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä ja oli erämaassa Israelille esiintymisensä päivään asti.

Luukas 2 luku

1. Tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky koko mailman verollepanosta.
2. Tämä ensimmäinen verollepano tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian maaherrana.
3. Niin kaikki menivät verolle pantaviksi kukin omaan kaupunkiinsa.
4. Myös Jooseppi lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista ylös Juudeaan Daavidin kaupunkiin, joka on nimeltä Beethlehem, koska hän oli Daavidin huonetta ja sukua,
5. verolle pantavaksi Marian, kihlattunsa kanssa, joka oli raskaana.
6. Niin tapahtui heidän siellä ollessaan, että synnyttämisensä päivät täyttyivät,
7. ja synnytti pojan, esikoisensa ja kapaloi Hänet ja pani seimeen, koska heille ei ollut sijaa vierashuoneessa.
8. Sillä paikkakunnalla oli taivasalla paimenia, jotka vartioivat yöllä laumaansa.
9. Niin heille ilmestyi Herran enkeli ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillensä, ja pelästyivät suuresti.

10. Mutta enkeli sanoi heille: "Älkää pelätkö, sillä julistan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle:
11. teille on tänä päivänä Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra.
12. Tämä teille merkinä: tapaatte lapsukaisen kapaloituna ja seimessä makaamassa."
13. Ja yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaan sotaväkeä ylistäen Jumalaa ja sanoen:
14. "Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha hyväntahtoisten ihmisten kesken."
15. Enkelten mentyä heidän luotaan taivaaseen, paimenet puhuivat toisilleen: "Menkäämme nyt Beetlehemiin ja katsokaamme sitä, mikä on tapahtunut, minkä Herra meille ilmoitti."
16. Niin menivät kiiruhtaen ja löysivät sekä Marian että Joosepin ja lapsukaisen seimessä makaamassa.
17. Nähtyään ilmoittivat sen sanan, joka oli puhuttu heille tästä lapsesta.
18. Kaikki, jotka kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille puhuivat.
19. Mutta Maria kätki kaikki nämä sanat mieleensä tutkistellen niitä sydämessään.
20. Niin paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, mitä olivat kuulleet ja nähneet, sen mukaan kuin heille oli puhuttu.
21. Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut Hänen leikkaamistaan varten, niin Hänelle annettiin nimi Jeesus, jonka enkeli oli Hänelle antanut ennen Hänen sikiämistään kohdussa.
22. Kun heidän puhdistuspäivänsä Mooseksen lain mukaan olivat päättyneet, veivät Hänet ylös Jerusalemiin asetettavaksi Herran eteen
23. - niin kuin on kirjoitettu Herran laissa: "Jokainen kohdun avaava miehenpuoli on oleva nimeltä 'Herralle pyhä'" -
24. ja uhratakseen niin kuin Herran laissa on sanottu parin metsäkyyhkysiä tai kaksi kyyhkysenpoikaa.
25. Katso, Jerusalemissa oli mies nimeltä Simeon, ja tämä hurskas ja jumalinen mies vartoi Israelin lohtua. Hänen päällänsä oli Pyhä Henki.
26. Hänelle oli Pyhä Henki ilmoittanut, ettei näe kuolemaa ennen kuin näkisi Herran Kristuksen.
27. Tuli Hengen johdattamana pyhäkköön. Vanhempien kantaessa Jeesus-lastaa sisälle tehdäkseen Hänelle lain totutun tavan mukaan,
28. hänkin otti Hänet syliinsä, kiitti Jumalaa ja sanoi:
29. "Herra, nyt lasket palvelijasi rauhassa menemään sanasi mukaan,
30. sillä silmäni ovat nähneet autuutesi,
31. jonka olet valmistanut kaikkien kansojen edessä -
32. valon ilmestykseksi pakanoille ja kunniaksi kansallesi Israelille."
33. Jooseppi ja Hänen äitinsä ihmettelivät sitä, mitä Hänestä sanottiin.
34. Simeon siunasi heitä ja sanoi Hänen äidillensä Marialle: "Katso, tämä on pantu lankeemiseksi ja nousemiseksi monille Israelissa ja merkiksi, jota vastaan puhutaan
35. - ja sinunkin sielusi läpi on miekka käyvä - jotta monien sydänten ajatukset tulisivat ilmi."

36. Oli naisprofeetta Hanna, Fanuelin tytär, Asserin sukukuntaa. Hän oli pitkälle ehtinyt monissa elinpäivissä, elettyään neitsyydestään lähtien seitsemän ajastaikaa miehen kanssa,
37. ja oli leski, noin kahdeksankymmenen neljän ajastajan ikäinen, eikä poistunut pyhäköstä, vaan palveli paastoin ja rukouksin yötä päivää.
38. Sillä hetkellä hän astui esiin, ylisti Jumalaa ja puhui Hänestä kaikille, jotka vartoivat lunastusta Jerusalemissa.
39. Täytettyään kaiken Herran lain mukaan palasivat Galileaan, kaupunkiinsa Nasaretiin.
40. Lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä, täyttyen viisaudella, ja Jumalan armo oli päällensä.
41. Vanhempansa vaelsivat vuosittain Jerusalemiin pääsiäisjuhlille.
42. Hänen ollessaan kahdentoistavuotias nousivat Jerusalemiin juhlan tavan mukaan.
43. Heidän vietettyään loppuun juhlapäivät ja palatessaan poika Jeesus jäi Jerusalemiin, eivätkä vanhempansa huomanneet.
44. Arvellen Hänen olevan matkaseurueessa kulkivat päivämatkan ja etsivät Häntä sukulaisten ja tuttavien joukosta.
45. Kun eivät löytäneet, palasivat Jerusalemiin etsien Häntä.
46. Kolmen päivän kuluttua löysivät Hänet pyhäköstä istumassa opettajain keskellä kuunnellen heitä ja kysellen heiltä.
47. Kaikki Häntä kuuntelevat ihmettelivät Hänen ymmärrystänsä ja vastauksiansa.
48. Hänet nähdessään hämmästyivät ja äitinsä sanoi Hänelle: "Lapsi, miksi teit meille näin? Katso, isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet Sinua."
49. Sanoi heille: "Miksi Minua haitte? Ettekö ole tienneet, että Minun tulee olla Isäni toimissa?"
50. Mutta eivät ymmärtäneet sitä sanaa, jonka heille puhui.
51. Niin kulki alas heidän kanssansa ja tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen. Äitinsä kätki kaikki nämä sanat sydämeensä.
52. Mutta Jeesus varttui viisaudessa ja kasvussa ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

Luukas 3 luku

1. Viidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuonna, kun Pontius Pilatus oli Juudean maaherrana ja Herodes Galilean neljännysruhtinaana ja veljensä Filippus Iturean ja Trakonitiinmaan neljännysruhtinaana ja Lysanias Abilenen neljännysruhtinaana,
2. kun Hannas ja Kaifas oli ylipappina, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakarian pojalle, erämaassa.
3. Hän vaelsi kaikessa Jordanin ympäristössä saarnaten kääntymyksen kastetta syntien anteeksi saamiseksi
4. niin kuin on kirjoitettu profeetta Jesajan sanojen kirjassa, sanoen: "Huutavan ääni erämaassa:

'Valmistakaa Herran tie, tehkää polkunsuoriksi.

5. Kaikki laaksot täyttyvät, ja jokainen vuori ja kukkula alenee, ja mutkaiset tulevat suoriksi, ja koleikkoiset tasaisiksi teiksi,

6. ja kaikki liha näkee Jumalan autuuden."

7. Niin sanoi kansalle, joka vaelsi hänen kastettavakseen: "Kyykäärmeitten sikiöt, kuka neuvoi teitä pakenemaan tulevaa vihaa?"

8. Tehkää siis kääntymyksen soveliaita hedelmiä älkääkään alkako sanoa mielessänne: 'Meillä on isänä Aabraham', sillä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aaprahamille.

9. Jo on myös kirves pantu puitten juurelle. Jokainen puu, joka ei siis tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen."

10. Kansa kysyi häneltä sanoen: "Mitä meidän on siis tekeminen?"

11. Vastasi ja sanoi heille: "Jolla on kaksi ihokasta, antakoon toisen ilman olevalle, ja jolla on ruokaa, tehköön samoin."

12. Niin tuli myös veronkantajia kastettavaksi, ja sanoivat hänelle: "Opettaja, mitä meidän pitää tekemän?"

13. Sanoi heille: "Älkää vaatiko enempää kuin mitä teille on määrätty."

14. Myös sotamiehet kysyivät häneltä sanoen: "Entä mitä meidän on tehtävä?" Sanoi heille: "Älkää kiskoko keltään älkääkään harjoittako kiristystä, vaan tyytykää palkkaanne."

15. Mutta kun kansa vartoi ja kaikki ajattelivat sydämessään Johanneksesta, eikö hän ollut Kristus,

16. niin Johannes vastasi kaikille sanoen: "Minä kastan teidät vedellä, mutta tulee minua väkevämpi, jonka kengänpaulaakaan en ole arvollinen päästämään. Hän kastaa teidät Pyhässä Hengessä ja tulessa.

17. Hänellä on viskimensä kädessään, ja puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa nisut aittaansa, mutta ruumenet polttaa sammumattomassa tulessa."

18. Paljon muuta kehoittaen julisti evankeliota kansalle.

19. Mutta kun neljännysruhtinas Herodes sai häneltä nuhteita veljensä vaimon Herodiaan vuoksi ja kaiken sen pahan vuoksi, mitä Herodes oli tehnyt,

20. niin kaiken lisäksi teki senkin, että sulki Johanneksen vankilaan.

21. Kun kaikkea kansaa kastettiin ja Jeesuskin oli kastettu ja rukoili, niin tapahtui, että taivas aukeni

22. ja Pyhä Henki laskeusi Hänen päällensä ruumiillisessa hahmossa niin kuin kyyhkynen, ja taivaasta tuli ääni: "Sinä olet rakas Poikani. Sinuun olen mielistynyt."

23. Hän, Jeesus oli aloittaessaan toimintansa noin kolmekymmenvuotias ja niin kuin luultiin Joosepin poika, tämä Eelin,

24. edelleen Mattatin, Leevin, Melkin, Jannain, Joosepin,

25. Mattatiaan, Aamoksen, Naahumin, Eslin, Naggain,

26. Maahatin, Mattatiaan, Semeinin, Joosekin, Joodan,

27. Joohanenin, Reesan, Serubbaabelin, Sealtielin, Neerin,
28. Melkin, Addin, Koosamin, Elmadamin, Eerin,
29. Jeesuksen, Elieserin, Joorimin, Mattatin, Leevin,
30. Simeonin, Juudan, Joosepin, Joonamin, Eliakimin,
31. Melean, Mennan, Mattatan, Naatanin, Daavidin,
32. Iisain, Oobedin, Booaan, Saalan, Nahassonin,
33. Aminadabin, Adminin, Arnin, Esromin, Faareen, Juudan,
34. Jaakon, Iisakin, Aaprahamin, Taaran, Naahorin,
35. Serukin, Ragaun, Faalekin, Eberin, Saalan,
36. Kainamin, Arfaksadin, Seemin, Nooan, Laamekin,
37. Metusalan, Eenokin, Jaaretin, Mahalalelin, Kainamin,
38. Enoksen, Seetin, Aatamin, Jumalan.

Luukas 4 luku

1. Sitten Jeesus täynnä Pyhää Henkeä palasi Jordanilta, ja Henki kuljetti Häntä erämaassa
2. perkeleen kiusattavana neljäkymmentä päivää, eikä Hän niinä päivinä syönyt mitään. Mutta niitten päätyttyä Hänen oli nälkä.
3. Niin perkele sanoi Hänelle: "Jos olet Jumalan Poika, sano tälle kivelle, että se muuttuisi leiväksi."
4. Jeesus vastasi sanoen hänelle: "On kirjoitettu: 'Ihminen ei elä ainoasti leivästä.'"
5. Vietyään Hänet korkealle perkele näytti Hänelle ajan rahtudessa kaikki mailman valtakunnat.
6. Niin perkele sanoi Hänelle: "Sinulle annan kaiken tämän valtapiirin ja niitten loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kelle haluan.
7. Sinä siis, jos palvot edessäni, kaikki on Sinun."
8. Jeesus vastasi hänelle ja sanoi: "On kirjoitettu: 'Palvo Herraa Jumalaasi ja palvele ainoasti Häntä.'"
9. Niin vei Hänet Jerusalemiin ja asetti pyhäkön harjalle ja sanoi Hänelle: "Jos olet Jumalan Poika, heittäy tästä alas,
10. sillä on kirjoitettu: 'Antaa enkeleilleen käskyn Sinusta varjella Sinua'
11. ja: 'Kantavat Sinua käsillä, jottet jalkaasi kiveen loukkaisi.'"
12. Jeesus vastasi sanoen hänelle: "On sanottu: 'Älä kiusaa Herraa Jumalaasi.'"
13. Lopetettuaan kaiken kiusaamisen perkele poistui Hänen luotaan määrääjäksi.
14. Jeesus palasi Hengen voimassa Galileaan, ja sanoma Hänestä levisi kaikkialle ympäristöön.
15. Opetti heidän kokoushuoneissaan, ja kaikki ylistivät Häntä.
16. Sitten saapui Nasaretiin, jossa oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapattina kokoushuoneeseen ja

nousi lukemaan.

17. Hänelle annettiin profeetta Jesajan kirjakäärö. Käärittyään kirjan auki löysi paikan, jossa oli kirjoitettuna:

18. "Herran Henki on päälläni, sillä Hän on voidellut Minut julistamaan evankeliota köyhille, on lähettänyt Minut parantamaan sydämeltä särkyneitä, kuuluttamaan vangituille vapautusta ja sokeille näön saamista, päästämään sorretut vapauteen,

19. kuuluttamaan Herran otollista vuotta."

20. Käärittyään kirjan kokoon ja annettuaan takaisin palvelijalle istuutui, ja kaikkien kokoushuoneessa olevain silmät olivat Häneen kiinnitetyt.

21. Niin alkoi puhua heille: "Tänään tämä kirjoitus on täyttynyt kuultenne."

22. Kaikki todistivat Hänen puolestaan ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka lähtivät Hänen suustaan, ja sanoivat: "Eikö tämä ole Joosepin poika?"

23. Niin sanoi heille: "Varmaan sanotte Minulle tämän sananlaskun: 'Parantaja, paranna itsesi', 'tee täälläkin kotikaupungissasi niin suuria kuin olemme kuulleet tapahtuneen Kapernaumissa.'"

24. Mutta sanoi: "Totisesti, sanon teille: ei kukaan profeetta ole suosittu kotikaupungissaan.

25. Sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme ajastaikaa ja kuusi kuukautta, niin että suuri nälkä tuli koko maahan,

26. eikä Eliaa lähetetty kenenkään tykö heistä, vaan ainoasti leskivaimon tykö Siidonin Sareptaan.

27. Oli myös monta pitalista Israelissa profeetta Elisan aikana eikä kukaan heistä puhdistunut, vaan ainoasti Naeman, syyrialainen."

28. Kuultuaan tämän kaikki kokoushuoneessa olevat tulivat raivoa täyteen

29. ja nousivat ja ajoivat Hänet ulos kaupungista ja veivät sen vuoren jyrkälle asti, jolle heidän kaupunkinsa oli rakennettu, syöstäkseen Hänet alas.

30. Mutta meni pois kulkien heidän keskitsensä.

31. Niin meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin ja opetti heitä sapattina.

32. Hämmästyivät Hänen opetuksestansa. Puhui näet vallalla.

33. Kokoushuoneessa oli ihminen, jossa saastaisen riivaajan henki, ja huusi suurella äänellä:

34. "Voi, mitä meillä ja Sinulla on yhteistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen Sinut, kuka olet, Jumalan Pyhä."

35. Niin Jeesus nuhteli sitä sanoen: "Vaikene ja tule ulos hänestä." Viskattuaan hänet kansan keskelle riivaaja tuli ulos hänestä häntä yhtään vahingoittamatta.

36. Hämmästyys valtasi kaikki, ja keskustelivat toistensa kanssa sanoen: "Mitä tämä puhe, sillä käskee vallalla ja voimalla saastaisia henkiä, ja tulevat ulos?"

37. Niin maine Hänestä levisi kaikkialle ympäristöön.

38. Noustuaan ulos kokoushuoneesta astui Simeonin kotiin, ja Simeonin anoppi oli ankaran kuumeen

vaivaamana. Niin rukoilivat Häntä hänen puolestaan.

39. Kumartuen ylitsensä nuhteli kuumetta, ja se jätti hänet. Heti vaimo nousi ja palveli heitä.

40. Auringon laskiessa kaikki, joilla oli moninaisten tautien vaivaamia, toivat ne Hänen luoksensa. Pantuaan kätensä heidän itsekunkin päälle paransi heidät.

41. Monista lähtivät myös riivaajat ulos huutaen ja sanoen: "Sinä olet Kristus, Jumalan Poika." Mutta nuhteli niitä eikä sallinut niitten puhua, koska tiesivät Hänen olevan Kristus.

42. Päivän tultua lähti pois ja meni autioon paikkaan. Mutta kansa etsi Häntä ja tuli luokseen, ja pidättivät Häntä lähtemästä luotansa.

43. Mutta sanoi heille: "Minun tulee muillekin kaupungeille julistaa Jumalan valtakuntaa, sillä sitä varten olen lähetetty."

44. Niin saarnasi Galilean kokoushuoneissa.

Luukas 5 luku

1. Tapahtui, että Hän seiso i Kinneretin järven rannalla kansan tunkeillessa Hänen ympärillään kuullakseen Jumalan sanaa.

2. Silloin näki kaksi venhettä seisomassa järven rannassa, mutta kalastajat olivat lähteneet niistä ja huuhtoivat verkkoja.

3. Astuen toiseen venheistä, joka oli Simeonin, pyysi tätä viemään vähän matkaa maasta ja istuutui ja opetti kansaa venheestä.

4. Puhumasta lakattuaan sanoi Simeonille: "Viekää syvälle ja heittäkää verkkonne apajalle."

5. Simeon vastasi ja sanoi: "Mestari, koko yön työtä tehtyämme emme ole saaneet mitään, mutta Sinun käskystäsi heitän verkon."

6. Tämän tehtyään saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja verkkonsa repeilivät.

7. Viittasivat toisessa venheessä oleville tovereille, että tulisivat heitä auttamaan. Niin tulivat - ja täyttivät molemmat venheet, niin että ne olivat uppoamaisillaan.

8. Nähdessään Simeon Pietari heittäysi Jeesuksen polvien eteen sanoen: "Mene pois tyköäni, Herra, sillä olen syntinen mies."

9. Sillä kalansaaliin tähden, jonka olivat saaneet, oli hämmästy s vallannut hänet ja kaikki kanssaan olevat,

10. samoin myös Jaakon ja Johanneksen, Sepeteuksen pojat, jotka olivat Simeonin kumppaneita. Mutta Jeesus sanoi Simeonille: "Älä pelkää, tästä lähin saat saaliiksi ihmisiä."

11. Vietyään venheet maihin ja jätettyään kaiken seurasivat Häntä.

12. Kun Hän oli eräässä kaupungissa, niin katso, mies täynnä pitalia nähdessään Jeesuksen heittäysi kasvoilleen ja rukoili Häntä sanoen: "Herra, jos tahdot, Sinä voit minut puhdistaa."

13. Niin Jeesus ojensi kätensä ja kosketti häntä sanoen: "Minä tahdon, puhdistu." Ja heti pitali lähti hänestä.
14. Jeesus kielsi häntä kellekään puhumasta: "Vaan mene, näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi niin kuin Mooses sääsi, todistukseksi heille."
15. Mutta sanoma Hänestä levisi vielä enemmän, ja suuret kansajoukot kokoontuivat kuuntelemaan ja parantuakseen Hänen kauttansa vaivoistaan.
16. Mutta vetäytyi autioihin paikkoihin ja rukoili.
17. Eräänä päivänä tapahtui, että opetti ja oli istumassa fariseuksia ja lainopettajia, joita oli tullut kaikista Galilean ja Juudean kylistä ja Jerusalemissa, ja Herran voima oli parantamassa heitä.
18. Katso, miehet toivat vuoteella ihmistä, joka oli halvaantunut, ja koettivat kantaa hänet sisään ja asettaa Hänen eteensä.
19. Kun eivät keksineet, miten veisivät hänet sisälle väentungoksen läpi, nousivat katolle ja laskivat hänet pikku vuoteen kanssa tiilikaton kautta keskelle Jeesuksen eteen.
20. Nähdessään heidän uskonsa sanoi: "Ihminen, syntisi ovat sinulle anteeksi annetut."
21. Niin kirjanoppineet ja fariseukset alkoivat ajatella sanoen: "Kuka tämä on, joka puhuu rienausta? Kuka voi antaa syntejä anteeksi, paitsi Jumala yksin?"
22. Tietäen heidän ajatuksensa Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Mitä ajattelette sydämessänne?"
23. Kumpi on helpompaa, sanoako: 'Syntisi ovat sinulle anteeksi annetut' vai sanoa: 'Nouse ja käy'?
24. Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi" - Hän sanoi halvaantuneelle - "sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."
25. Heti nousi heidän nähtensä, otti vuoteen, jolla oli maannut ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa.
26. Hämmästyksensä kaikki ja ylistivät Jumalaa. Täytyivät myös pelolla ja sanoivat: "Olemme tänään nähneet ihmeellisiä."
27. Sen jälkeen Hän lähti pois ja näki veronkantajan, nimeltä Leevi, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa Minua."
28. Jättäen kaikki tämä nousi ja seurasi Häntä.
29. Leevi valmisti Hänelle suuret pidot kotonaan, ja oli suuri joukko veronkantajia ja muita aterioimassa heidän kanssaan.
30. Niin heidän kirjanoppineensa ja fariseukset nurisivat Hänen opetuslapsillensa sanoen: "Miksi syötte ja juotte veronkantajain ja syntisten kanssa?"
31. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.
32. En ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä kääntymykseen."
33. Niin sanoivat Hänelle: "Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseustenkin, mutta Sinun syövät ja juovat?"
34. Sanoi heille: "Ette voi panna häävieraita paastoamaan, kun ylkä on heidän kanssaan?"

35. Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, silloin, niinä päivinä paastoavat."
36. Puhui heille myös vertauksen: "Ei kukaan leikkaa uudesta vaatteesta paikkaa ja pane vanhaan vaatteeseen. Muutoin leikkaa rikki uuden, eikä vanhaan sovi paikka joka on uudesta.
37. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin. Muutoin nuori viini pakahuttaa leilit, ja itse vuotaa, ja leilit turmeltuvat.
38. Vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin.
39. Eikä kukaan vanhaa juotuaan halua uutta, sillä sanoo: 'Vanha on parempaa.'"

Luukas 6 luku

1. Tapahtui sapattina, että Hän kulki viljavainioitten halki ja opetuslapsensa katkoivat tähkiä ja söivät käsissä hiertäen.
2. Silloin muutamat fariseukset sanoivat heille: "Miksi teette, mitä ei ole lupa tehdä sapattina?"
3. Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun oli nälissään, hän ja seuralaisensa,
4. kuinka meni Jumalan huoneeseen, otti ja söi näkyleivät - joita muitten ei ole lupa syödä kuin ainoasti pappien - ja antoi seuralaisilleenkin?"
5. Sitten sanoi heille: "Ihmisen Poika on myös sapatin Herra."
6. Toisena sapattina meni kokoushuoneeseen ja opetti. Siellä oli mies, jonka oikea käsi oli kuivettunut.
7. Kirjanoppineet ja fariseukset pitivät Häntä silmällä, parantaisiko sapattina, jotta keksisivät syytöksen Häntä vastaan.
8. Mutta tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi miehelle, jolla oli kuivettunut käsi: "Nouse ja astu keskelle." Nousi ja astui.
9. Niin Jeesus sanoi heille: "Kysyn teiltä: mikä on lavallista sapattina, tehdä hyvää vai tehdä pahaa, pelastaa elämä vai hukuttaa?"
10. Katsellen ympärilleen heihin kaikkiin sanoi hänelle: "Ojenna kätesi." Teki niin ja kätensä tuli jälleen terveeksi.
11. Mutta vimmastuivat mielettömästi ja puhuivat keskenään, mitä tekisivät Jeesukselle.
12. Niin tapahtui niinä päivinä, että lähti vuorelle rukoilemaan ja oli koko yön Jumalan rukouksissa.
13. Päivän tultua kutsui tykönsä opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, jotka myös nimitti apostoleiksi:
14. Simeonin, jolle antoi myös nimen Pietari, ja Anteron, hänen veljensä, Jaakon ja Johanneksen, Vilpun ja Bartolomeuksen,
15. Matteuksen ja Tuomaan, Alfeuksen Jaakon ja Simeonin, jota kutsuttiin Kiivailijaksi,
16. Jaakon Juudan ja Juudas Iskariotin, josta tuli kavaltaja.

17. Astuttuaan alas heidän kanssaan seisoj laakealla paikalla, samoin joukko opetuslapsiaan ja suuri kansan paljous kaikesta Juudeasta ja Jerusalemistä ja Tyyron ja Siidonin rantamaasta. Nämä tulivat kuuntelemaan Häntä ja parantuakseen sairauksistaan,
18. samoin saastaisten henkien vaivaamat, ja paranivat.
19. Kaikki kansa pyrki koskettamaan Häntä, sillä voima lähti Hänestä ja paransi kaikki.
20. Mutta Jeesus nosti silmänsä opetuslastensa puoleen ja sanoi: "Onnellisia köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta.
21. Onnellisia nyt isoavaiset, sillä teidät ravitaan. Onnellisia nyt itkeväiset, sillä tulette nauramaan.
22. Onnellisia olette, kun ihmiset vihaavat teitä ja kun erottavat teidät ja herjaavat ja heittävät ulos nimenne niin kuin pahan - Ihmisen Pojan tähden.
23. Ilahtukaa sinä päivänä ja hyppikää riemusta, sillä katso, palkkanne suuri taivaassa. Niin tekivät isänsä profeetoille.
24. Mutta voi teitä rikkaat, sillä olette saaneet lohtunne.
25. Voi teitä, jotka olette ravitut, sillä tulette isoamaan. Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä tulette murehtimaan ja itkemään.
26. Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä kauniisti, sillä niin tekivät isänsä väärille profeetoille.
27. Teille taas, jotka kuulette, sanon: Rakastakaa vihollisianne. Tehkää hyvää teitä vihaaville.
28. Siunatkaa teitä kiroavia, rukoilkaa teitä parjaavien puolesta.
29. Sille, joka sinua lyö poskelle, tarjoa myös toinen, ja siltä, joka ottaa sinulta vaipan, älä kiellä ihokastasikaan.
30. Anna jokaiselle sinulta anovalle äläkä tiukkaa ottavalta takaisin omaasi.
31. Niin kuin tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää tekin samoin heille.
32. Jos rakastatte teitä rakastavia, mikä kiitos se teille on? Myös syntiset rakastavat heitä rakastavia.
33. Jos teette hyvää hyvän tekijöillenne, mikä kiitos se teille on? Sillä syntisetkin tekevät samoin.
34. Jos lainaatte niille, joilta toivotte saavanne takaisin, mikä kiitos se teille on? Syntisetkin lainaavat syntisille, jotta saisivat tasan takaisin.
35. Vaan rakastakaa vihollisianne ja tehkää hyvää ja lainatkaa toivomatta mitään takaisin. Niin palkkanne on suuri ja tulette Korkeimman pojiksi, joka on hyvä kiittämättömille ja pahoille.
36. Olkaa siis armahtavaisia niin kuin Isännekin on armahtavainen.
37. Älkää oikeuteen haastako, niin ei teitä oikeuteen haasteta. Älkää tuomitko, niin ei teitä tuomita. Antakaa anteeksi, niin saatte anteeksi.
38. Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, ravistettu ja kukkurainen annetaan helmaanne. Millä mitalla siis mittaatte, sillä mitataan teille takaisin."
39. Puhui heille myös vertauksen: "Ei kai sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat putoa kuoppaan?

40. Opetuslapsi ei ole opettajansa yläpuolella, mutta valmistuttuaan jokainen on niin kuin opettajansa.
41. Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, etkä huomaa malkaa, joka on omassa silmässäsi?
42. Kuinka saatat sanoa veljelles: Veli, annas, otan pois rikan, joka silmässäsi', etkä itse näe malkaa omassa silmässäsi? Ulkokullattu, heitä ensin pois malka omasta silmästäsi ja sitten näet selvästi ottaa pois rikan veljesi silmästä.
43. Sillä ei ole hyvää puuta, joka tekee huonon hedelmän, eikä huonoa puuta, joka tekee hyvän hedelmän.
44. Jokainen puu tunnetaan omasta hedelmästänsä, sillä ei orjantappuroista koota viikunoita eikä orjanruusupensaasta korjata viinirypäleitä.
45. Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvästä aarrekammiosta esiin hyvää, ja paha ihminen sydämensä pahasta esiin pahaa, sillä sydämen kyllyydestä suunsa puhuu.
46. Miksi kutsutte Minua: 'Herra, Herra' ettekä tee, mitä sanon?
47. Jokainen, joka tulee tyköni ja kuulee sanani ja tekee ne - Minä osoitan teille, kenen kaltainen on.
48. On taloa rakentavan miehen kaltainen, joka kaivoi ja kaivoi syvään ja laski perustuksen kalliolle. Kun sitten tulva tuli, virta syöksähti sitä taloa vastaan, mutta ei voinut sitä horjuttaa, sillä se oli hyvin rakennettu.
49. Mutta joka kuulee eikä tee, on miehen kaltainen, joka ilman perustusta rakensi talon maan päälle. Virta syöksähti sitä vastaan, ja heti se sortui, ja sen talon kukistuminen oli suuri."

Luukas 7 luku

1. Päätettyään kansan kuullen kaikki nämä puheensa Hän meni Kapernaumiin.
2. Erään sadanpäämiehen palvelija, joka oli tälle arvokas, sairasti ja oli kuolemaisillaan.
3. Kuultuaan Jeesuksesta lähetti luoksensa juutalaisten vanhimpia pyytäen Häntä, että tulisi parantamaan hänen palvelijansa.
4. Tultuaan Jeesuksen luo nämä pyysivät Häntä hartaasti sanoen: "Hän on sen arvoinen, että suot hänelle tämän,
5. sillä rakastaa kansaamme ja on rakentanut meille kokoushuoneen."
6. Niin Jeesus lähti heidän kanssaan. Kun Hän ei enää ollut kaukana talosta, sadanpäämies lähetti ystäviä sanomaan Hänelle: "Herra, älä vaivaa itseäsi, sillä en ole sen arvoinen, että astuisit kattoni alle.
7. Sen tähden en katsonut itseäni arvolliseksi tulemaan luoksesi, vaan sano sanalla, niin palvelijani paranee.
8. Sillä minäkin olen vallan alle asetettu ihminen, ja minulla on sotamiehiä alaisinani ja sanon tälle: 'Mene', ja menee, ja toiselle: 'Tule', ja tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä', ja tekee.
9. Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli häntä ja kääntyen kansan puoleen, joka Häntä seurasi, sanoi: "Sanon teille, etten Israelissakaan ole löytänyt näin suurta uskoa."
10. Taloon palatessaan lähetetyt tapasivat palvelijan terveenä.

11. Sen jälkeen Hän vaelsi Nain nimiseen kaupunkiin, ja kanssaan vaelsi paljon opetuslapsiaan ynnä suuri kansajoukko.
12. Hänen lähestyessään kaupungin porttia, katso, kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainokaista poikaa. Äiti oli leski, ja mukanaan oli paljon kaupungin kansaa.
13. Nähtyään hänet Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke."
14. Astuttuaan luo kosketti paareja ja kantajat seisahtuivat. Lausui: "Nuorukainen, sanon sinulle: nouse."
15. Kuollut nousi istualleen ja alkoi puhua, ja Jeesus antoi hänet hänen äidillensä.
16. Niin kaikki pelästyivät ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Suuri profeetta on noussut keskellemme" ja: "Jumala on katsonut kansansa puoleen."
17. Tämä sanoma Hänestä levisi koko Juudeaan ja koko ympäristöön.
18. Johannekselle kertoivat hänen opetuslapsensa kaikesta tästä.
19. Kutsuttuaan luoksensa kaksi opetuslastaan Johannes lähetti nämä Herran tykö kysymään: "Oletko Sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista vartoman?"
20. Tultuaan Hänen luoksensa miehet sanoivat: "Johannes Kastaja lähetti meidät tykösi sanoen: 'Oletko Sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista vartoman?'"
21. Sillä hetkellä Hän paransi monia sairauksista ja vitsauksista ja pahoista hengistä ja antoi monelle sokealle näön.
22. Niin vastasi ja sanoi heille: "Menkää ja kertokaa Johannekselle, mitä olette nähneet ja kuulleet: sokeat saavat jälleen näkönsä, rannat kävelevät, pitaliset puhdistuvat, kuurot kuulevat, kuolleet herätetään, köyhille julistetaan evankeliota.
23. Onnellinen se, joka ei loukkaannu Minuun."
24. Johanneksen lähettilästen mentyä Hän alkoi puhua kansalle Johanneksesta: "Mitä läksitte erämaahan katselemaan? Ruokoa, jota tuuli huojuttaa?
25. Vai mitä läksitte katsomaan? Ihmistä, hienoihin vaatteisiin puettua? Katso, koreavaatteiset ja ylellisesti elävät ovat kuningasten linnoissa.
26. Vai mitä läksitte katsomaan? Profeettaa? Kyllä, sanon teille, ja enemmän kuin profeetta.
27. Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, enkelini lähetän edellesi valmistamaan tiesi eteesi.'
28. Sanon teille: ei ole vaimoista syntyneissä suurempaa kuin Johannes Kastaja Mutta vähempi Jumalan valtakunnassa on suurempi kuin hän."
29. Kaikki kansa, joka kuuli, veronkantajatkin, tunnustivat Jumalan vanhurskaaksi ja kastattivat itsensä Johanneksen kasteella.
30. Mutta fariseukset ja lainoppineet tekivät tyhjäksi Jumalan aivoituksen heitä kohtaan eivätkä ottaneet häneltä kastetta.
31. "Mihin siis vertaan tämän sukupolven ihmiset, ja kenen kaltaisia ovat?

32. Ovat lasten kaltaisia, jotka istuvat torilla ja huutavat toisilleen sanoen: 'Soitimme teille huilua ettekä tanssineet, veisasimme teille itkuvirsiä ettekä itkeneet.'
33. Sillä Johannes Kastaja tuli, ei syönyt leipää eikä juonut viiniä, ja sanotte: 'Hänessä on riivaaja.'
34. Ihmisen Poika tuli, syö ja juo, ja sanotte: 'Katso ihmistä, syömäriä ja viininjuojaa, veronkantajain ja syntisten ystävää.'
35. Ja viisaus on kaikkien lastensa puolelta oikeaksi osoitettu."
36. Muuan fariseus pyysi Häntä syömään kanssaan, ja meni fariseuksen taloon ja asettui aterioimaan.
37. Katso, kaupungissa oli nainen, joka oli syntinen, ja saatuaan tietää Hänen olevan aterialla fariseuksen talossa toi alabasteripullon täynnä voiteluöljyä
38. ja asettuen taakse Hänen jalkainsa viereen alkoi itkien kastella Hänen jalkojaan kyynelillänsä ja kuivasi ne päänsä hiuksilla ja suuteli Hänen jalkojaan ja voiteli öljyllä.
39. Mutta nähdessään fariseus, joka oli kutsunut Hänet, ajatteli itsekseen sanoen: "Jos tämä olisi profeetta, Hän tietäisi, mikä ja millainen tuo nainen, joka Häneen koskee: että se on syntinen."
40. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Simeon, Minulla on jotakin sanomista sinulle." Virkkoi: "Opettaja, sano."
41. "Lainanantajalla oli kaksi velallista. Toinen oli velkaa viisisataa denaria, toinen viisikymmentä.
42. Kun heillä ei ollut maksaa, antoi molemmille anteeksi. Sano, kumpi heistä siis rakastaa häntä enemmän?"
43. Simeon vastasi sanoen: "Luullakseni se, jolle antoi enemmän anteeksi." Sanoi hänelle: "Oikein ratkaisit."
44. Naiseen kääntyen sanoi Simeonille: "Näetkö tämän naisen? Tulin taloosi. Et antanut vettä jaloilleni, mutta tämä kasteli kyynelillä jalkani ja kuivasi hiuksillaan.
45. Et antanut Minulle suuta, mutta tämä ei ole lakannut suutelemasta jalkojani siitä asti, kun tulin sisään.
46. Et voidellut päätäni öljyllä, mutta tämä voiteli jalkani hajuvoiteella.
47. Sen tähden sanon sinulle: hänen monet syntinsä ovat anteeksi annetut; sen tähden rakasti paljon. Mutta jolle vähä anteeksi annetaan, se rakastaa vähän."
48. Sitten sanoi naiselle: "Syntisi ovat anteeksi annetut."
49. Niin ateriakumppanit rupesivat ajattelemaan itsekseen: "Kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa?"
50. Mutta Hän sanoi naiselle: "Uskosi on sinut vapahtanut. Mene rauhaan."

Luukas 8 luku

1. Sen jälkeen tapahtui, että Hän vaelsi kaupunkeja ja kyliä saarnaten ja julistaen Jumalan valtakuntaa, ja ne kaksitoista kanssaan
2. sekä muutamia naisia, jotka olivat parannetut pahoista hengistä ja sairauksista: Maria, Magdaleenaksi kutsuttu, josta seitsemän riivaajaa oli lähtenyt ulos,
3. ja Johanna, Herodeen tilanhoitajan Kuusaan vaimo, ja Susanna ja useita muita, jotka palvelivat Häntä

varoistaan.

4. Kun paljo kansaa kokoontui ja kaikista kaupungeista mentiin luoksensa, Hän puhui vertauksella:

5. "Kylväjä lähti kylvämään siementänsä. Kylväessään osa putosi tien viereen ja se tallautui, ja taivaan linnut söivät sen.

6. Osa putosi kalliolle ja noustuaan oraalle se kuivettui, kun sillä ei ollut kosteutta.

7. Osa putosi orjantappurain sekaan, ja orjantappurat kasvoivat mukana ja tukahduttivat sen.

8. Osa putosi hyvään maahan ja noustuaan oraalle teki satakertaisen hedelmän." Tämän sanottuaan huusi: "Jolla on korvat kuulla, kuulkoon."

9. Opetuslapset kysyivät Häneltä: "Mitä tämä vertaus lienee?"

10. Sanoi: "Teidän on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille vertauksissa, jotta näkevinä eivät näkisi ja kuulevina eivät ymmärtäisi.

11. Vertaus on tämä: Siemen on Jumalan sana.

12. Jotka tien ohessa, ovat ne, jotka kuulevat, mutta sitten perkele tulee ja ottaa pois sanan heidän sydämestään, jotteivät uskovina tulisi autuaiksi.

13. Jotka kalliolla, ovat ne, jotka kuullessaan ottavat sanan ilolla vastaan, mutta heillä ei ole juurta: uskovat ajaksi ja kiusauksen hetkellä luopuvat.

14. Mikä taas orjantappuroihin putosi, ovat ne, jotka kuulevat, mutta vaeltaessaan tukehtuvat elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin eivätkä kanna kypsää hedelmää.

15. Mutta mikä hyvään maahan, ovat niitä, jotka kuultuansa säilyttävät sanan jalossa ja hyvässä sydämessä ja kantavat hedelmän kärsivällisinä.

16. Ei kukaan, joka on sytyttänyt lampun, peitä sitä astialla tai pane vuoteen alle, vaan asettaa lampunjalkaan, jotta sisälletulijat näkisivät valon.

17. Sillä ei ole salattua, mikä ei tule ilmi, eikä kätkeytyä, mikä ei tule tunnetuksi ja astu valoon.

18. Ottakaa siis vaari, kuinka kuulette. Jolla näet on, sille annetaan, ja jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, minkä luulee omistavansa."

19. Äitinsä ja veljensä tulivat luoksensa, mutta eivät väentungokselta päässeet Häntä tapaamaan.

20. Hänelle kerrottiin: "Äitisi ja veljesi seisovat ulkona tahtoen nähdä Sinut."

21. Mutta vastasi ja sanoi heille: "Äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja toteuttavat sen."

22. Tapahtui eräänä päivänä, että Hän astui opetuslapsinensa venheeseen ja sanoi heille: "Menkäämme järven tuolle puolen", ja lähtivät.

23. Mutta heidän purjehtiessaan Hän nukahti. Niin alas järvelle syöksyi myrskytuuli, ja he kastuivat vedestä ja olivat vaarassa.

24. Niin menivät ja herättivät Hänet sanoen: "Mestari, Mestari, me hukumme." Herättyään nuhteli tuulta ja

veden aallokkoa. Ne asettuivat, ja tuli tyven.

25. Sanoi heille: "Missä on uskonne?" Mutta pelkäsivät ja ihmettelivät sanoen toisilleen: "Kuka tämä onkaan, kun käskee tuuliakin ja vettä, ja ne tottelevat Häntä?"

26. Niin purjehtivat gerasalaisten alueelle, joka on Galileaa vastapäätä.

27. Kun Hän nousi maihin, tuli kaupungista vastaan muuan mies, jossa oli riivaajia. Hän ei ollut pitkään aikaan pukunut ylleen vaatetta eikä asunut huoneessa, vaan hautaluolissa.

28. Nähtyään Jeesuksen heittäysi huutaen maahan Hänen eteensä ja sanoi suurella äänellä: "Mitä minulla ja Sinulla on yhteistä, Jeesus, Korkeimman Jumalan Poika? Rukoilen Sinua: älä vaivaa minua."

29. Hän oli näet käskemässä saastaista henkeä lähtemään ulos miehestä. Sillä pitkät ajat se oli raastanut häntä mukanaan. Hänet oli sidottu kahleilla ja jalkanuorilla, ja oli vartioituna. Mutta oli katkonut siteet, ja riivaaja oli kuljettanut hänet autioihin paikkoihin.

30. Niin Jeesus kysyi siltä sanoen: "Mikä on nimesi?" Se sanoi: "Legio." Sillä monta riivaajaa oli mennyt häneen.

31. Pyysivät Häntä, ettei käskisi niitä menemään syvyyteen.

32. Siellä oli suuri sikolauma vuorella laitumella, ja pyysivät Häntä, että antaisi niille luvan mennä niihin, ja antoi niille.

33. Riivaajat lähtivät ulos miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkui.

34. Nähtyään, mitä oli tapahtunut, paimentajat pakenivat ja kertoivat kaupungissa ja maataloissa.

35. Niin tulivat katsomaan, mitä oli tapahtunut, ja tulivat Jeesuksen luo ja tapasivat miehen, josta riivaajat olivat lähteneet, istumassa Jeesuksen jalkain juuressa, puettuna ja täydessä järjessä, ja pelkäsivät.

36. Näkijät kertoivat heille, kuinka riivattu oli tullut terveeksi.

37. Koko gerasalaisten seutukunnan ympäristön kansa pyysi Häntä poistumaan luotansa, sillä suuri pelko oli vallannut heidät. Astuttuaan venheeseen Hän palasi.

38. Mies, josta riivaajat olivat lähteneet ulos, pyysi Häneltä lupaa olla kanssaan. Mutta Jeesus lähetti hänet luotansa sanoen:

39. "Palaja kotiisi ja kerro, kuinka suuria Jumala on tehnyt sinulle." Niin meni julistaen kaikkialla kaupungissa, kuinka suuria Jeesus oli hänelle tehnyt.

40. Kun Jeesus palasi, kansa otti Hänet vastaan, sillä kaikki vartoivat Häntä.

41. Katso, tuli mies nimeltä Jairus, kokoushuoneen esimies. Heittäytyen Jeesuksen jalkain juureen pyysi Häntä tulemaan kotiinsa.

42. Hänellä näet ainoa tytär, noin kaksitoistavuotias, oli kuolemaisillaan. Mutta Hänen mennessään kansajoukko ahdisti Häntä.

43. Silloin nainen, jolla oli ollut verenjuoksu kaksitoista ajastaikaa ja joka oli lääkäreille kuluttanut kaiken

omaisuutensa kenenkään voimatta häntä parantaa,

44. lähestyi takaa ja koski Hänen vaippansa tupsuun, ja heti verenjuoksunsa asettui.

45. Niin Jeesus sanoi: "Kuka Minuun koski?" Kaikkien kieltäessä sanoi Pietari: "Mestari, väentungos ahdistaa ja painaa Sinua."

46. Mutta Jeesus sanoi: "Joku Minuun koski, sillä tunsin voiman lähtevän Minusta."

47. Nähtyään, ettei ollut salassa, nainen tuli vavisten, ja heittäytyen Hänen eteensä kertoi kaiken kansan edessä, miksi koski Häneen ja kuinka parani heti.

48. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Tytär, uskosi on sinut vapahtanut. Mene rauhaan."

49. Hänen vielä puhuessaan tulee joku kokoushuoneen esimiehen kotoa sanoen hänelle: "Tyttäresi on kuollut. Älä vaivaa Opettajaa."

50. Kuultuaan Jeesus vastasi hänelle: "Älä pelkää. Usko ainoasti, niin paranee."

51. Tultuaan taloon Hän ei sallinut kenenkään astua sisälle, paitsi Pietarin ja Johanneksen ja Jaakon sekä lapsen isän ja äidin.

52. Kaikki itkivät ja vaikeroivat häntä. Mutta Jeesus sanoi: "Älkää itkekö. Hän ei ole kuollut, vaan nukkuu."

53. Nauroivat Häntä tietäen tytön kuolleeksi.

54. Mutta Jeesus tarttui hänen käteensä ja huusi sanoen: "Lapsi, nouse!"

55. Niin henkensä palasi, ja hän nousi heti. Jeesus käski antaa hänelle syötävää.

56. Vanhempansa hämmästyivät. Mutta Hän kielsi heitä kellekään sanomasta. mitä oli tapahtunut.

Luukas 9 luku

1. Kutsuttuaan kokoon ne kaksitoista Hän antoi heille voiman ja vallan kaikkia riivaajia vastaan ja parantaa tauteja.

2. Niin lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

3. Sanoi heille: "Älkää ottako mitään matkalle, ei sauvaakaan, ei laukkua, ei leipää, eikä rahaa. Älköön kellään olko kahta ihokasta.

4. Mihin taloon tulette, siihen jääkää ja siitä lähtekää.

5. Kutka eivät ota teitä vastaan, lähtekää pois siitä kaupungista ja puistakaa tomu jaloistanne todistuksena heitä vastaan."

6. Lähtivät ja kulkivat kyliä julistaen evankeliota ja parantaen kaikkialla.

7. Neljännysruhtinas Herodes sai tietää kaiken, mitä tapahtui, ja oli ymmällä, sillä jotkut sanoivat: "Johannes on noussut kuolleista",

8. mutta jotkut: "Elia on ilmestynyt", toiset taas: "Joku vanhoista profeetoista on noussut."

9. Mutta Herodes sanoi: "Johanneksen olen mestannut. Mutta kuka tämä on, josta kuulen tällaista?" Ja pyrki

näkemään Häntä.

10. Palattuaan apostolit kertoivat Hänelle kaikki, mitä olivat tehneet. Niin otti heidät mukaansa ja vetäytyi yksinäisyyteen Beetsaida nimiseen kaupunkiin.

11. Saatuaan tietää kansa seurasi Häntä. Otti heidät vastaan ja puhui heille Jumalan valtakunnasta ja paransi ne, jotka parantamista tarvitsivat.

12. Mutta päivä alkoi laskea, ja ne kaksitoista tulivat ja sanoivat Hänelle: "Laske kansa luotasi, jotta mentyään ympärillä oleviin kyliin ja maataloihin majoittuisivat ja saisivat ravintoa, sillä olemme täällä autiossa paikassa."

13. Sanoi heille: "Antakaa te heille syötävää." Niin sanoivat: "Meillä ei ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa, ellemme mene ostamaan ruokaa kaikelle tälle kansalle."

14. Sillä heitä oli noin viisituhatta miestä. Niin sanoi opetuslapsillensa: "Asettakaa heidät aterioimaan ruokakunnittain, kuhunkin viisikymmentä."

15. Tekivät niin ja asettivat kaikki aterioimaan.

16. Ottaen ne viisi leipää ja kaksi kalaa katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ne, mursi ja antoi opetuslapsille kansan eteen pantaviksi.

17. Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Koottiin heiltä jääneet palaset, kaksitoista vakallista.

18. Tapahtui Hänen ollessaan yksin rukoilemassa, että opetuslapsensa kokoontuivat Hänen luokseen ja kysyi heiltä sanoen: "Kenen kansa sanoo Minun olevan?"

19. Vastasivat sanoen: "Johannes Kastajan, mutta toiset Elian, toiset taas, että joku vanhoista profeetoista on noussut."

20. Sanoi heille: "Entä kenen te sanotte Minun olevan?" Pietari vastasi sanoen: "Jumalan Kristuksen."

21. Varoittaen heitä Hän kielsi kellekään tätä puhumasta

22. sanoen: "Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljo ja joutua vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineitten hylkäämäksi ja tulla tapetuksi ja kolmantena päivänä nousta kuolleista."

23. Niin sanoi kaikille: "Jos joku tahtoo perässäni kulkea, kieltäköön itsensä ja kantakoon ristinsä joka päivä ja seuratkoon Minua.

24. Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, menettää sen. Mutta joka menettää elämänsä Minun tähteni, pelastaa sen.

25. Sillä mitä ihminen hyötyisi, vaikka voittaisi omakseen koko mailman, mutta hukuttaisi tai tuhoaisi itsensä?

26. Joka siis häpeää Minua ja sanojani, sitä Ihmisen Poika häpeää tullessaan omassa ja Isänsä ja pyhain enkelten kirkkaudessa.

27. Mutta totisesti sanon teille: tässä seisovain joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan."

28. Noin kahdeksan päivää näitten sanojen jälkeen otti mukaansa Pietarin ja Johanneksen ja Jaakon ja nousi vuorelle rukoilemaan.

29. Hänen rukoillessaan kasvojensa muoto oli toinen ja pukunsa valkea ja säteilevä.

30. Katso, kanssaan puhui kaksi miestä, jotka olivat Mooses ja Elia,

31. jotka ilmestyivät kirkkaudessa ja puhuivat Hänen poismentaan, jonka oli toteuttava Jerusalemissa.

32. Pietari ja ne, jotka olivat kanssaan, olivat unen raskauttamia. Mutta herättyään näkivät Hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat vieressä.

33. Kun nämä olivat eroamassa Hänestä, Pietari sanoi Jeesukselle: "Mestari, meidän on hyvä olla tässä; tehkäämme kolme majaa, Sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Elialle yksi" - tietämättä, mitä sanoo.

34. Hänen tätä sanoessaan tuli pilvi ja varjosi heidät, mutta pelästyivät joutuessaan pilveen.

35. Pilvestä kuului ääni sanoen: "Tämä on Minun Poikani, se valittu. Häntä kuulkaa."

36. Äänen kuullessa Jeesus nähtiin yksin. Vaikenivat eivätkä niinä päivinä kellekään kertoneet mitään siitä, mitä olivat nähneet.

37. Kun seuraavana päivänä menivät alas vuorelta, tuli paljon kansaa Häntä vastaan.

38. Katso, muuan mies huusi kansajoukosta sanoen: "Opettaja, rukoilen Sinua, katso poikani puoleen, sillä on ainokaiseni.

39. Katso, henki ottaa hänet, ja yhtäkkiä hän huutaa, ja se kouristaa häntä vaahdottaen ja vaivoin poistuu hänestä runnellen häntä.

40. Pyysin opetuslapsiasi, että ajaisivat sen ulos, mutta eivät voineet."

41. Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi epäuskoinen ja nurja sukupolvi. Kuinka kauan Minun täytyy olla luonanne ja kärsiä teitä? Tuo poikasi tänne."

42. Vielä hänen tullessaankin riivaaja repi häntä ja kouristi. Mutta Jeesus nuhteli saastaista henkeä ja paransi pojan ja antoi hänet takaisin isällensä.

43. Kaikki hämmästyivät Jumalan valtasuuruutta.

Mutta jokaisen ihmetellessä kaikkea, mitä Jeesus teki, Hän sanoi opetuslapsilleen:

44. "Ottakaa korviinne nämä sanat, sillä Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin."

45. Eivät kuitenkaan käsittäneet tätä puhetta, ja se oli heiltä peitetty, etteivät sitä ymmärtäneet, ja pelkäsivät kysyä Häneltä siitä puheesta.

46. Niin heissä syntyi ajatus, kuka heistä olisi suurin.

47. Tietäen heidän sydämensä ajatuksen Jeesus otti lapsukaisen ja asetti sen viereensä

48. ja sanoi heille: "Joka ottaa vastaan tämän lapsukaisen Minun nimeeni, ottaa Minut, ja joka ottaa Minut vastaan, ottaa Hänet, joka on Minut lähettänyt. Sillä joka teistä kaikista on pienin, se on oleva suuri."

49. Johannes vastasi ja sanoi: "Mestari, näimme erään nimessäsi ajavan ulos riivaajia ja kielsimme häntä, koska ei seuraa meitä."

50. Jeesus sanoi hänelle: "Älkää kieltäkö; sillä joka ei ole teitä vastaan, on puolellanne."
51. Kun Hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, tapahtui, että Hän lujasti päätti vaeltaa Jerusalemiin.
52. Lähetti edellensä sanansaattajia. Mentyään tulevat erääseen samarialaisten kylään valmistaakseen Hänelle.
53. Mutta eivät ottaneet häntä vastaan, koska Hänen kasvonsa olivat Jerusalemiin vaeltajan.
54. Nähdessään tämän opetuslapsensa Jaako ja Johannes sanoivat: "Herra, tahdotko, että käskisimme tulen langeta alas taivaasta ja hävittää heidät?"
55. Mutta kääntyi ja nuhteli heitä.
56. Vaelsivat toiseen kylään.
57. Heidän tietä vaeltaessaan muuan sanoi Hänelle: "Seuraan Sinua, mihin ikinä menet."
58. Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi."
59. Toiselle sanoi: "Seuraa Minua." Niin tämä sanoi: "Salli minun ensin mennä hautaamaan isäni."
60. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Anna kuolleitten haudata kuolleen, mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa."
61. Vielä toinen sanoi: "Seuraan Sinua, Herra, mutta salli minun ensin sanoa jäähyväiset kotonani oleville."
62. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei kukaan, joka on laskenut kätensä auran ja katsoo takana oleviin, ole sovelias Jumalan valtakuntaan."

Luukas 10 luku

1. Sen jälkeen Herra valitsi myös seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellensä jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne itse aikoi mennä.
2. Niin sanoi heille: "Eloa paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että lähettäisi työmiehiä eloonsa.
3. Menkää. Katso, lähetän teidät kuin lampaat sutten keskelle.
4. Älkää ottako kukkaroa, älkää laukkuja, älkää kenkiä älkääkään tervehtikö ketään tiellä.
5. Mihin taloon astutte sisälle, sanokaa ensin: 'Rauha tälle talolle!'
6. Jos siellä on rauhan lapsi, niin rauhanne on lepäävä päällensä; mutta ellei, se palaa teille.
7. Viipykää siinä talossa ja syökää ja juokaa heidän antimiaan, sillä työmies on palkkansa arvoinen. Älkää siirtykö talosta taloon.
8. Mihin kaupunkiin tulettekin ja ottavat teidät vastaan, syökää, mitä eteenne pannaan
9. ja parantakaa sairaita siellä ja sanokaa heille: 'Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle.'
10. Mutta mihin kaupunkiin tulette eivätkä ota teitä vastaan, menkää sen aukeille paikoille ja sanokaa:

11. 'Tomunkin, joka kaupungistanne on tarttunut meihin, puistamme teille, mutta se tietäkää, että Jumalan valtakunta on tullut lähelle.'
12. Sanon teille, että Sodomian on sinä päivänä helpompi kuin sen kaupungin.
13. Voi sinua Korasin! Voi sinua Beetsaida! Sillä jos ne voimateot, jotka teissä ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, ne olisivat jo aikaa sitten säkissä ja tuhassa istuen kääntyneet.
14. Tyyron ja Siidonin on tuomiolla helpompi kuin teidän.
15. Sinä Kapernaum, joka olet korotettu hamaan taivaaseen. Hamaan tuonelaan sinut syöstään alas.
16. Joka kuulee teitä, kuulee Minua, ja joka hylkää teidät, hylkää Minut. Mutta joka Minut hylkää, hylkää Hänet, joka on Minut lähettänyt."
17. Niin ne seitsemänkymmentä palasivat iloiten ja sanoivat: "Herra, riivaajatkin ovat meille alamaiset nimessäsi."
18. Mutta Hän sanoi heille: "Näin saatanan lankeavan taivaasta kuin salaman.
19. Katso, olen antanut teille vallan tallata käärmeitä ja skorpioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, eikä mikään vahingoita teitä.
20. Älkää kuitenkaan siitä iloitko, että henget ovat teille alamaiset, vaan iloitkaa, koska nimenne on kirjoitettuna taivaissa."
21. Sillä hetkellä Jeesus riemuitsi Pyhässä Hengessä ja sanoi: "Ylistän Sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväisiltä ja olet ilmaissut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin oli hyvä tahtosi.
22. Kaikki on Isäni antanut Minulle, eikä kukaan muu tunne, kuka Poika on, kuin Isä, ja kuka Isä on, kuin Poika, ja kelle Poika tahtoo ilmaista."
23. Kääntyen opetuslasten puoleen erikseen sanoi: "Onnellisia silmät, jotka näkevät, mitä te näette.
24. Sanon näet teille, että monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet."
25. Katso, muuan lainoppinut nousi ja kysyi kiusaten Häntä: "Opettaja, mitä minun pitää tekemän periäkseni iankaikkisen elämän?"
26. Sanoi hänelle: "Mitä laissa on kirjoitettuna? Kuinka luet?"
27. Vastasi ja sanoi: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."
28. Sanoi hänelle: "Oikein vastasit. Tee se, niin elät."
29. Mutta tahtoen näyttää vanhurskaalta sanoi Jeesukselle: "Kuka sitten on lähimmäiseni?"
30. Jeesus vastasi ja sanoi: "Muuan ihminen vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon ja joutui ryövärien käsiin, jotka riisuttuaan hänet alasti ja lyötyään haavoille menivät pois jättäen puolikuolleeksi.
31. Niin vaelsi sattumalta muuan pappi alas sitä tietä ja nähdessään hänet meni ohi.

32. Samoin leeviläinenkin tultuaan sille paikalle ja nähdessään meni ohi.
33. Mutta kun muuan matkustava samarialainen tuli hänen luokseen ja näki hänet, hänen kävi sääli.
34. Tultuaan lähelle sitoi hänen haavansa valuttaen öljyä ja viiniä ja nostettuaan hänet juhtansa selkään vei hänet majataloon ja hoiti häntä.
35. Seuraavana aamuna hän lähtiessään otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle sanoen: 'Hoivaa häntä, ja mitä tahansa lisää kuluttaisit, maksan sinulle palatessani.'
36. Kuka siis näistä kolmesta mielestäsi oli ryövärien käsiin joutuneen lähimäinen?"
37. Sanoi: "Se, joka osoitti hänelle sääliä." Jeesus sanoi hänelle: "Mene ja tee sinä samoin."
38. Heidän vaeltaessaan Hän meni erääseen kylään. Niin muuan nainen nimeltä Martta otti Hänet kotiinsa.
39. Hänellä oli sisar, Maria niminen, joka myös Herran jalkojen juureen istuutuen kuunteli Hänen puhettansa.
40. Mutta Martta puuhasi paljossa tarjoilussa, tuli viereen ja sanoi: "Herra, etkö välitä, että sisareni on jättänyt minut yksin palvelemaan? Sano siis hänelle, että auttaisi minua."
41. Herra vastasi ja sanoi hänelle: "Martta, Martta, monia sinä huolehdit ja hätäilet."
42. Mutta muutamia annoksia vain tarvitaan tai yksi. Maria on valinnut hyvän annoksen, jota häneltä ei oteta pois."

Luukas 11 luku

1. Kun Hän oli eräässä paikassa rukoilemassa ja oli lakannut, sanoi muuan opetuslapsistaan Hänelle: "Herra, opeta meitä rukoilemaan niin kuin Johanneskin opetti opetuslapsiaan."
2. Jeesus sanoi heille: "Kun rukoilette, sanokaa: 'Isämme, pyhitetty olkoon nimesi, tulkoon valtakuntasi, tapahtukoon tahtosi myös maassa niin kuin taivaassa,
3. anna meille joka päivä tarpeellinen leipämme,
4. ja anna meille syntimme anteeksi, sillä itsekkin annamme anteeksi jokaiselle velallisellemme, äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta."
5. Vielä sanoi heille: "Kellä teistä on ystävä, niin että menee luokseen yösydännä ja sanoo hänelle: 'Ystävä, lainaa minulle kolme leipää,
6. sillä ystäväni on tullut matkalta luokseni eikä minulla ole, mitä panna eteensä',
7. ja hän sisältä vastaa ja sanoo: 'Älä vaivaa minua. Ovi on jo suljettu, ja lapseni ovat kanssani vuoteessa. En voi nousta antamaan sinulle.'
8. Sanon teille: ellei nousekaan antamaan hänelle sen tähden, että on ystävänsä, nousee kuitenkin hänen kestävyytensä tähden antamaan hänelle niin paljon kuin tarvitsee.
9. Minäkin sanon teille: Anokaa, niin teille annetaan, etsikää, niin löydätte, kolkuttakaa, niin teille avataan.
10. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

11. Jos keltä isältä joukostanne poika pyytää kalaa, ei kai kalan sijasta anna hänelle käärmettä,
12. tai jos pyytää munaa, ei kai anna hänelle skorpionia?
13. Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa ennemmin taivaan Isä antaa Pyhän Hengen niille, jotka Häneltä anovat."
14. Hän ajoi ulos riivaajaa, ja se oli mykkä. Kun riivaaja oli lähtenyt, tapahtui, että mykkä puhui ja kansa ihmetteli.
15. Mutta jotkut heistä sanoivat: "Beelsebulin, riivaajain päämiehen avulla Hän ajaa ulos riivaajia."
16. Toiset taas kiusaten vaativat Häneltä merkkiä taivaasta.
17. Mutta tietäen heidän ajatuksensa sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, tuhoutuu, ja talo kaatuu talon päälle.
18. Jos siis saatanakin on riitautunut itsensä kanssa, kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä? Tehän sanotte Minun Beelsebulin avulla ajavan ulos riivaajia.
19. Mutta jos Minä Beelsebulin avulla ajan ulos riivaajia, kenen avulla poikanne ajavat ulos? Sen tähden he tulevat olemaan tuomarejanne.
20. Mutta jos Minä Jumalan sormella ajan ulos riivaajia, niin Jumalan valtakunta on ennättänyt luoksenne.
21. Kun väkevä aseistautuneena vartioitsee kartanoaan, niin tavaransa on turvassa.
22. Mutta kun häntä väkevämpi karkaa päälle ja voittaa hänet, niin ottaa hänen aseensa, joihin turvasi, ja jakaa häneltä saaliin.
23. Joka ei ole kanssani, on Minua vastaan, ja joka ei kanssani kokoa, hajoittaa.
24. Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, se kuljeksii kuivia paikkoja etsien leposijaa, mutta löytämättä sanoo: 'Palaan huoneeseeni, josta läksin.'
25. Tultuaan tapaa sen lakaistuna ja kaunistettuna
26. Silloin menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, itseänsä pahempia, ja sisälle tultuaan asuvat siellä. Sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset."
27. Hänen tätä puhuessaan muuan nainen korotti äänensä kansa joukosta ja sanoi Hänelle: "Onnellinen se kohtu, joka on kantanut Sinut, ja rinnat, joita olet imenyt."
28. Mutta Hän sanoi: "Niinpä, onnelliset, jotka kuulevat Jumalan sanan ja toteuttavat sen."
29. Kansan kokoontuessa alkoi puhua: "Tämä sukupolvi on paha sukupolvi, vaatii merkkiä. Mutta sille ei anneta merkkiä paitsi profeetta Joonan merkki.
30. Sillä niin kuin Joona tuli niiniveläisille merkiksi, niin on Ihmisen Poika oleva tälle sukupolvelle.
31. Etelän kuningatar nousee tuomiolle tämän sukupolven miesten kanssa ja tuomitsee heidät. Sillä tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä Salomoa suurempi.
32. Niiniven miehet nousevat tuomiolle tämän sukupolven kanssa ja tuomitsevat sen. Sillä kääntyivät Joonan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä Joonaa suurempi.

33. Kukaan ei sytytettyään pane lampun kätköön eikä vakan alle, vaan lampunjalkeaan, jotta sisälle tulijat näkisivät valon.
34. Silmäsi on ruumiin lamppu. Kun siis silmäsi on terve, on koko ruumiisi valaistu, mutta kun on paha, myös ruumiisi on pimeä.
35. Katso siis, ettei valo, joka on sinussa, ole pimeää.
36. Jos siis koko ruumiisi on valaistu eikä siinä ole yhtään pimeää osaa, se on kokonaan valaistu, niin kuin lamppu valaisee sinua kirkkaalla loisteella."
37. Hänen puhuessaan muuan fariseus pyysi Häntä aterioimaan luoksensa. Niin meni ja asettui aterialle.
38. Mutta nähdessään fariseus ihmetteli, ettei Hän ensin peseytynyt ennen aterialla.
39. Herra sanoi hänelle: "Kyllä te fariseukset puhdistatte maljan ja lautasen ulkopuolen, mutta sisäpuoli teissä on täynnä ryöstöä ja pahuutta.
40. Mielettömät, eikö se, joka teki ulkopuolen, tehnyt sisäpuoltakin?
41. Mutta antakaa almuna, mitä on sisällä, ja katso, kaikki on teille puhdasta.
42. Voi kuitenkin teitä, fariseukset, sillä annatte kymmenykset mintusta ja ruudusta ja kaikista vihanniskasveista, mutta sivuutatte oikeuden ja Jumalan rakkauden. Näitä piti tehtävän eikä noitakaan jätettävän.
43. Voi teitä, fariseukset, sillä rakastatte ensimmäistä istuinta kokoushuoneissa ja tervehtimisiä toreilla.
44. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, ulkokullatut, sillä olette merkittömäin hautain kaltaiset, eivätkä päällä kävelevät ihmiset käsitä."
45. Silloin muuan lainoppineista alkaa puhua ja sanoo Hänelle: "Opettaja, noin puhuen häpäiset meidätkin."
46. Mutta Hän sanoi: "Voi teitäkin, lainoppineet, sillä sälytätte ihmisten kannettavaksi vaikeasti kannettavia taakkoja, ettekä itse yhdellä sormellanne koske niihin taakkoihin.
47. Voi teitä, sillä rakennatte profeettain hautoja, ja isänne tappoivat heidät.
48. Niin ollen todistatte ja hyväksytte isänne teot, sillä he tappoivat heidät ja te rakennatte heidän hautojaan.
49. Sen tähden Jumalan viisaus sanoikin: Minä lähetän heille profeettoja ja apostoleja, ja muutamia niistä tappavat ja vainoavat,
50. jotta tältä sukukunnalta vaadittaisiin kaikkien profeettain veri, mikä on vuotanut mailman alusta asti,
51. hamasta Aapelin verestä Sakarian vereen saakka, hänen, joka sai surmansa alttarin ja temppelin välillä. Niin, sanon teille, se vaaditaan tältä sukukunnalta.
52. Voi teitä, lainoppineet, sillä olette vieneet tiedon avaimen. Itse ette ole menneet sisälle ja sisälle meneviä olette estäneet."
53. Hänen puhuessaan näitä heille kirjanoppineet ja fariseukset rupesivat kovin tähtäämään Häntä ja yllyttämään Häntä puhumaan harkitsemattomasti,

54. väijyen ja koettaen saattaa Hänet suustaan ansaan, jotta voisivat syyttää Häntä.

Luukas 12 luku

1. Kun kansaa oli kokoontunut tuhatmäärin, niin että tallasivat toisiaan, Hän alkoi puhua ennen kaikkea opetuslapsillensa: "Kavahtakaa fariseusten hapatusta, joka on ulkokultaisuutta.
2. Sillä ei ole mitään kätkeytyä, mikä ei paljastuisi, eikä salattua, mikä ei tule tunnetuksi.
3. Sen tähden kaikki, mitä pimeässä sanotte, tulee valossa kuultavaksi, ja mitä korvaan kammiossa puhutte, julistetaan katoilta.
4. Mutta sanon teille, ystävilleni: älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin eivätkä sen jälkeen voi mitään enempää tehdä.
5. Vaan osoitan teille, ketä teidän tulee pelätä: pelätkää Häntä, jolla on valta tapettuansa syöstä helvettiin. Niin, sanon teille: Häntä pelätkää.
6. Eikö viittä varpusta myydä kahteen ropoon. Eikä yksikään niistä ole Jumalan edessä unhotettu.
7. Ovatpa pääanne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää pelätkö. Olette arvokkaampia kuin monta varpusta.
8. Mutta sanon teille: jokaisen, joka tunnustaa Minut ihmisten edessä, myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelten edessä.
9. Mutta joka kieltää Minut ihmisten edessä, se kielletään Jumalan enkelten edessä.
10. Jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi. Mutta sille, joka rienaa Pyhää Henkeä, ei anneta anteeksi.
11. Mutta kun vievät teitä kokoushuoneitten ja hallitusten ja viranomaisten eteen, älkää huolehtiko, miten tai mitä vastaisitte puolestanne tai mitä sanoisitte,
12. sillä Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä on sanottava."
13. Niin muuan kansajoukosta sanoi Hänelle: "Opettaja, käske veljeäni jakamaan kanssani perintö."
14. Jeesus sanoi hänelle: "Ihminen, kuka on Minut asettanut teille tuomariksi tai jakomieheksi?"
15. Heille sanoi: "Katsokaa, että kartatte kaikkea ahneutta, sillä ihmisen elämä ei riipu hänen tavaransa ylenpalttisesta omistamisesta."
16. Puhui heille myös vertauksen sanoen: "Rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.
17. Tämä mietti itsekseen sanoen: 'Mitä teen, sillä minulla ei ole, mihin satoni kokoan?'
18. ja sanoi: 'Teen tämän: revin maahan aittani ja rakennan isommat ja kokoan niihin kaiken eloni ja hyväni
19. ja sanon sielulleni: 'Sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi ajastajaksi; nauti lepoa, syö, juo ja iloitse.'
20. Mutta Jumala sanoi hänelle: 'Sinä mieletön, tänä yönä vaativat sielusi sinulta. Kenelle sitten joutuu se, minkä olet varustanut?'

21. Näin se, joka kokoaa itselleen eikä ole rikas Jumalassa."
22. Opetuslapsilleen sanoi: "Sen tähden sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte, tai ruumistanne, mitä pukisitte yllenne.
23. Henki on enemmän kuin ruoka, ja ruumis enemmän kuin vaatteet.
24. Katselkaa kaarneita. Eivät ne kylvä eivätkä niitä eikä niillä ole säilytyshuonetta eikä aittaa, vaan Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa arvokkaammat olette kuin linnut!
25. Kuka teistä voi murehtimisella lisätä kasvuansa yhdellä kyynärällä?
26. Ellette siis voi vähintäkään, miksi surette muita?
27. Katselkaa kukkia, kuinka kasvavat. Eivät työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossaan ollut vaadetettu kuin yksi niistä.
28. Jos siis Jumala näin vaattettaa vainion ruohon, joka tänään on ja huomenna uuniin heitetään, kuinka paljoa enemmän teitä, vähäuskoiset.
29. Älkää etsikö, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä murehtiko.
30. Sillä näitä kaikkia mailman pakanakansat tavoittelevat. Mutta Isänne tietää, että näitä tarvitsette.
31. Vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin nämä annetaan teille lisäksi.
32. Älä pelkää, pikkuinen lauma, sillä Isällänne on hyvä tahto antaa teille valtakunta.
33. Myykää, mitä teillä on, ja antakaa almuja. Tehkää itsellenne kulumattomat kukkarot, loppumaton aarre taivasiin, minne varas ei ulotu ja missä koi ei turmele.
34. Sillä missä aarteenne on, siellä on myös sydämenne.
35. Olkoot kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa.
36. Olkaa niitten ihmisten kaltaiset, jotka herraansa vartovat, milloin hän palajaa häistä, jotta hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti hänelle avaisivat.
37. Onnelliset ne palvelijat, jotka herra tullessaan tapaa valvomasta. Totisesti sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja palvelee heitä.
38. Jos tulee toisella yövartiolla tai kolmannella ja havaitsee näin olevan, onnellisia ne.
39. Mutta sen ymmärrätte, että jos perheen isäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän valvoisi eikä sallisi murtautua taloonsa.
40. Olkaa tekin siis valmiit, sillä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee."
41. Niin Pietari sanoi Hänelle: "Meistäkö sanot tämän vertauksen vai kaikista?"
42. Herra sanoi: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka herra asettaa palvelusväkensä huoltajaksi, antamaan ajallansa ruokaosan?
43. Onnellinen se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän.
44. Totisesti sanon teille: asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.
45. Mutta jos se palvelija sanoisi sydämessään: 'Herrani tulo viipyy' ja rupeaisi lyömään palvelijoita ja

palvelijattaria sekä syömään ja juomaan ja juovuttamaan itseänsä,
46. niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jota hän ei varro ja hetkenä, jota ei aavista, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle osan uskomattomain joukkoon.
47. Mutta sitä palvelijaa, joka tiesi, mitä herransa tahtoi, mutta ei tehnyt valmistuksia eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, ruoskitaan monin lyönnein.
48. Sitä taas, joka ei tiennyt, mutta teki lyönnejä ansaitsevaa, ruoskitaan muutamia lyönnein. Sillä jokaiselta, jolle on paljon annettu, paljon kysytään, ja jolle on paljon uskottu, siltä enemmän vaaditaan.
49. Tulta tulini sytyttämään maan päälle, ja kuinka tahtoisinkaan, että se jo olisi syttynyt.
50. Mutta olen kasteella kastettava, ja kuinka olenkaan ahdistettu, kunnes se on täytetty.
51. Luuletteko, että tulini tuomaan maan päälle rauhaa? En, sanon teille, vaan pikemmin eripuraisuutta.
52. Sillä tästä lähin riitautuu viisi samassa talossa, kolme kahta ja kaksi kolmea vastaan.
53. Isä joutuu riitaan poikaansa ja poika isäänsä vastaan, äiti tyttärensä ja tytär äitiänsä vastaan, anoppi miniäänsä ja miniä anoppiansa vastaan."
54. Sanoi myös kansalle: "Kun näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: 'Tulee sade', ja niin tulee.
55. Etelätuulen puhaltaessa sanotte: 'Tulee helle', ja tulee.
56. Ulkokullatut! Maan ja taivaan muotoa osaatte arvioida. Mutta miksi ette arvioitse tätä aikaa?
57. Miksi ette jo itsestänne päätä, mikä on oikeaa?
58. Kun siis kuljet riitapuolesi kanssa hallitusmiehen eteen, niin tee tiellä voitavasi päästäksesi hänestä eroon, jottei hän raastaisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua poliisille ja poliisi heittäisi sinua vankilaan.
59. Sanon sinulle: et pääse sieltä, ennen kuin maksat viimeisenkin rovon."

Luukas 13 luku

1. Siihen aikaan oli saapuvilla muutamia, jotka kertoivat Hänelle niistä galilealaisista, joitten veren Pilatus oli sekoittanut heidän uhreihinsa.
2. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Luuletteko, että nämä galilealaiset olivat kaikkia muita galilealaisia syntisemmät, koska olivat kärsineet tällaista?
3. Eivät suinkaan, sanon teille, mutta ellette käänny, niin kaikki samoin hukutte.
4. Tai ne kahdeksantoista, joitten päälle torni Siiloassa kaatui tappaen heidät, luuletteko, että olivat kaikkia muita Jerusalemissa asuvia ihmisiä syntisemmät?
5. Eivät suinkaan, sanon teille, mutta ellette käänny, niin kaikki samoin hukutte."
6. Puhui myös tämän vertauksen: "Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan. Hän tuli etsimään siitä hedelmää eikä löytänyt.

7. Niin sanoi tarhurille: 'Katso, kolmena ajastaikana olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta enkä ole löytänyt. Hakkaa se pois. Miksi sekin maata laihduttaa?'
8. Mutta tämä vastaa ja sanoo hänelle: 'Herra, kärsi sitä vielä tämä ajastaika, kunnes kaivaisin sen ympärillä ja heittäisin lantaa,
9. jos se tekisi hedelmää tulevana. Mutta ellei, hakkaa se pois!'
10. Hän oli opettamassa eräässä kokoushuoneessa sapattina.
11. Katso, oli nainen, jossa oli ollut sairauden henki kahdeksantoista ajastaikaa, ja oli koukistunut ja täysin kykenemätön oikaisemaan itseänsä.
12. Hänet nähdessään Jeesus kutsui hänet tykönsä ja sanoi hänelle: "Nainen, olet päässyt vaivastasi."
13. Pani kätensä hänen päällensä, ja heti nainen oikaisi itsensä suoraksi ja ylisti Jumalaa.
14. Mutta kokoushuoneen esimies närkästyi siitä, että Jeesus paransi sapattina, ja alkoi puhua kansalle: "Kuusi päivää on, joina sopii työtä tehdä. Tulkaa siis niinä päivinä parannettavaksi älkääkään sapatinpäivänä."
15. Niin Herra vastasi hänelle ja sanoi: "Ulkokullatut, eikö jokainen teistä sapattina päästä härkäänsä tai aasiansa seimestä ja vie juomaan?"
16. Eikö tätä, joka on Aaprahamin tytär ja jota saatana on pitänyt sidottuna, katso, kahdeksantoista ajastaikaa, olisi pitänyt päästää siitä siteestä sapattina?"
17. Hänen näin sanoessaan kaikki vastustajansa häpesivät, ja koko kansa iloitsi kaikista niistä ihanista teoista, joita Hän teki.
18. Niin sanoi: "Minkä kaltainen on Jumalan valtakunta, ja mihin sen vertaan?"
19. On sinapin siemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi puutarhaansa. Se kasvoi ja siitä tuli iso puu, ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille."
20. Taas sanoi: "Mihin vertaan Jumalan valtakunnan?"
21. On hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani."
22. Hän vaelsi kaupunkeja ja kyliä ja opetti kulkien kohti Jerusalemia.
23. Joku sanoi Hänelle: "Herra, onko niitä vähä, jotka tulevat autuaiksi?" Niin sanoi heille:
24. "Kilpailkaa päästäksenne sisälle ahtaasta ovesta, sillä monet, sanon teille, koettavat päästä sisälle, mutta eivät voi.
25. Sen jälkeen kun perheen isäntä on noussut ja sulkenut oven ja te alatte seisoa ulkona ja kolkuttaa oveen sanoen: 'Herra, avaa meille', hän vastaa ja sanoo teille: 'En tunne teitä, mistä olette.'
26. Silloin alatte sanoa: 'Me söimme ja joimme seurassasi, ja toreillamme Sinä opetit.'
27. Mutta Hän sanoo: 'Sanon teille, etten tunne teitä, mistä olette. Menkää pois luotani, kaikki väärintekijät.'
28. Siellä on itku ja hammasten kiristys, kun näette Aaprahamin ja Iisakin ja Jaakon ja kaikki profeetat Jumalan valtakunnassa, mutta itsenne heitettävän ulos.

29. He saapuvat idästä ja lännestä ja pohjoisesta ja etelästä ja aterioitsevat Jumalan valtakunnassa.
30. Katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi, ja on ensimmäisiä, jotka tulevat viimeisiksi."
31. Sinä päivänä astui esille muutamia fariseuksia sanoen Hänelle: "Lähde ja mene pois täältä, sillä Herodes tahtoo tappaa Sinut."
32. Sanoi heille: "Menkää ja sanokaa sille ketulle: 'Katso, Minä ajan ulos riivaajia ja parannan sairaita tänään ja huomenna, ja kolmantena pääsen määräni päähän.'
33. Kuitenkin Minun pitää vaeltaman tänään ja huomenna ja ylihuomenna, sillä ei sovi, että profeetta saa surmansa Jerusalemin ulkopuolella.
34. Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat luoksesi lähetetyt! Kuinka usein olen tahtonut koota lapsesi niin kuin kana siipien alle poikasensa, mutta ette tahtoneet!
35. Katso, 'huoneenne jätetään teille autioksi'. Totisesti sanon teille: ette näe Minua ennen kuin aika tulee, jolloin sanotte: 'Siunattu Hän, joka tulee Herran nimeen.'"

Luukas 14 luku

1. Kun Hän sapattina tuli erään fariseusten johtomiehen taloon aterialle, pitivät Häntä silmällä.
2. Katso, siellä oli muuan vesitautinen ihminen Hänen edessään.
3. Niin Jeesus alkoi puhua lainoppineille ja fariseuksille sanoen: "Onko lupa sapattina parantaa vai ei?" Mutta olivat vaiti.
4. Niin tarttui häneen, paransi ja laski menemään.
5. Heille sanoi: "Keneltä teistä putoaa poika tai härkä kaivoon, niin ettei heti kisko sitä ylös sapattina?"
6. Eivätkä kyenneet vastaamaan tähän.
7. Huomatessaan, kuinka kutsutut valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, Hän puhui vertauksen sanoen heille:
8. "Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu ensimmäiselle sijalle. Ehkä hän on kutsunut jonkun sinua arvollisemman,
9. ja hän, joka on sinut ja hänet kutsunut, tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', ja alkaisit häveten ottaa viimeisen sijan.
10. Vaan kun sinut on kutsuttu, mene ja asetu viimeiselle sijalle, jotta se, joka on sinut kutsunut, tullessaan sanoisi sinulle: 'Ystävä, astu ylemmä.' Silloin sinulle tulee kunnia pöytäkumppaniesi edessä.
11. Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja joka itsensä alentaa, ylennetään."
12. Sanoi myös kutsujalleen: "Kun valmistat päivälliset tai illalliset, älä kutsu ystäviäsi, älä veljiäsi, älä sukulaisiasi äläkä rikkaita naapureja, jotteivät hekin kutsuisi taas sinua ja jottet saisi korvausta.
13. Vaan kun valmistat pidot, kutsu köyhiä, raajarikkoja, rampoja, sokeita.
14. Niin olet onnellinen, koska heillä ei ole maksaa sinulle. Sinulle maksetaan siis vanhurskasten

nousemuksessa."

15. Kuullessaan tämän muuan aterioivista sanoi Hänelle: "Onnellinen se, joka syö leipää Jumalan valtakunnassa."

16. Sanoi hänelle: "Muuan mies valmisti suuret illalliset ja kutsui monta."

17. Illallisen aikana hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina.'

18. Alkoivat kaikki järjestään estellä. ensimmäinen sanoi hänelle: 'Ostin pellon ja minun on mentävä sitä katsomaan. Pyydän sinua, katso minut estyneeksi.'

19. Toinen sanoi: 'Ostin viisi paria härkiä ja menen niitä koettelemaan. Pyydän sinua, katso minut estyneeksi.'

20. Toinen taas sanoi: 'Otin vaimon enkä sen tähden voi tulla.'

21. Tultuaan palvelija ilmoitti tämän herrallensa. Silloin isäntä vihastuneena sanoi palvelijalleen: 'Mene kiiruusti kaupungin toreille ja kujille ja tuo tänne sisälle köyhät ja raajarikot ja sokeat ja rammat.'

22. Palvelija sanoi: 'Herra, on tehty niin kuin käskit, ja vielä on tilaa.'

23. Herra sanoi palvelijalle: 'Mene teille ja aitovierille ja pakota tulemaan sisälle, jotta taloni täyttyisi,

24. sillä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka olivat kutsutut, maista illallisiani.'"

25. Hänen kanssaan vaelsi paljon kansaa ja Hän kääntyi sanoen heille:

26. "Jos joku tulee tyköni eikä vihaa isäänsä ja äitiä ja vaimoa ja lapsia ja veljiä ja sisaria, vieläpä omaa elämänsäkin, hän ei voi olla opetuslapseni."

27. Ja joka ei kanna ristiänsä ja seuraa Minua, ei voi olla opetuslapseni.

28. Sillä kuka teistä, joka haluaa rakentaa tornin, ei ensin istu laskemaan kustannuksia, onko hänellä, millä saattaa työn päätökseen,

29. jotteivät, kun on pannut perustuksen, mutta ei kykene saattamaan valmiiksi, kaikki, jotka näkevät, alkaisi pilkata häntä

30. sanoen: 'Tuo ihminen alkoi rakentaa, mutta ei kyennyt saamaan valmiiksi'?

31. Tai kuka kuningas, joka tahtoo mennä sotimaan toista kuningasta vastaan, ei ensin istu miettimään, kykeneekö kymmenellä tuhannella kohtaamaan sitä, joka tulee häntä vastaan kahdellakymmenellä tuhannella?

32. Muutoin hän vielä kaukana ollessaan lähettää lähetystön ja kysyy rauhan ehtoja.

33. Niin ei teistä yksikään, joka ei luovu kaikesta omistamastaan, voi olla opetuslapseni.

34. Suola on hyvä, mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se maustetaan?

35. Se ei kelpaa maahan eikä lantaan. Heittävät sen pois. Jolla on korvat kuulla, kuulkoon!"

1. Kaikki veronkantajat ja syntiset tulivat Hänen luoksensa kuulemaan Häntä.
2. Mutta fariseukset ja kirjanoppineet nurisivat ja sanoivat: "Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan."
3. Niin puhui heille tämän vertauksen sanoen:
4. "Kuka teistä on ihminen, jolla on sata lammasta, ja kun yksi niistä katoaa, ei jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää erämaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes sen löytää?
5. Löydettyään panee iloiten hartioillensa.
6. Kotiin tultuaan kutsuu kokoon ystävät ja naapurit sanoen heille: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin lampaani, joka oli kadonnut.'
7. Sanon teille: samoin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka kääntyy, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät tarvitse kääntymystä.
8. Tai jos jollakin naisella on kymmenen hopearahaa ja häneltä katoaa yksi hopearaha, eikö hän sytytä lamppua ja lakaise huonetta ja etsi tarkasti, kunnes löytää?
9. Löydettyään kutsuu ystävättäret ja naapurit sanoen: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin hopearahan, joka oli minulta kadonnut.'
10. Niin, sanon teille, on ilo Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka kääntyy."
11. Sanoi myös: "Eräällä miehellä oli kaksi poikaa.
12. Nuorempi heistä sanoi isälle: 'Isä, anna minulle se osa tavaroista, joka minulle kuuluu.' Niin jakoi heille omaisuuden.
13. Jonkin päivän kuluttua nuorempi poika kokosi kaiken ja matkusti pois kaukaiseen maahan ja hävitti siellä tavaransa eläen irstaasti.
14. Kun oli kaiken tuhlassa, tuli siihen maahan kova nälkä, ja hän alkoi kärsiä puutetta.
15. Niin meni ja liittyäytyi erääseen sen maan kansalaiseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen kaitsemaan sikoja.
16. Halusi täyttää vatsansa niillä palkohedelmillä, joita siat söivät, mutta kukaan ei antanut hänelle.
17. Meni itseensä sanoen: 'Kuinka monella isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään!
18. Minä nousen ja käyn isäni tykö ja sanon hänelle: Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi.
19. En enää ansaitse, että minua pojaksesi kutsutaan. Tee minut yhdeksi palkkalaisistasi.'
20. Nousi ja meni isänsä tykö. Mutta kun vielä oli kaukana, näki isänsä hänet ja armahti häntä ja juosten heittäysi hänen kaulaansa ja suuteli häntä kiihkeästi.
21. Mutta poika sanoi hänelle: 'Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua pojaksesi kutsutaan.'

22. Silloin isä sanoi palvelijoilleen: 'Tuokaa pian parhaat vaatteet ja pukekaa hänet ja pankaa käteensä sormus ja kengät jalkaan.
23. Noutakaa myös syötetty vasikka ja teurastakaa. Niin syökäämme ja pitäkäämme iloa.
24. Sillä tämä poikani oli kuollut ja virkosi eloon. Oli kadonnut ja on löytynyt.' Niin alkoivat pitää iloa.
25. Hänen vanhempi poikansa oli pellolla, ja kun tullessaan lähestyi kotia, kuuli soiton ja karkelon.
26. Kutsuttuaan luokseen yhden palvelijoista kysyi, mitä se oli.
27. Tämä sanoi hänelle: 'Veljesi on tullut, ja isäsi on teurastanut syötetyn vasikan, kun sai hänet terveenä takaisin.'
28. Niin vihastui eikä tahtonut mennä sisälle. Isänsä meni siis ulos ja puhutteli häntä leppeästi.
29. Mutta vastasi ja sanoi isälle: 'Katso, niin monta ajastaikaa olen palvellut sinua enkä milloinkaan ole käskyäsi laiminlyönyt, mutta minulle et koskaan ole antanut vohlaa pitääkseni iloa ystäväieni kanssa.
30. Mutta kun tämä poikasi tuli, joka on tuhlannut omaisuutesi porttojen kanssa, sinä teurastit hänelle syötetyn vasikan.'
31. Niin sanoi hänelle: 'Poika, olet aina luonani ja kaikki omani on sinun.
32. Mutta nyt piti iloita ja riemuita, sillä tämä veljesi oli kuollut ja virkosi eloon; oli kadonnut ja on löytynyt.'"

Luukas 16 luku

1. Puhui myös opetuslapsilleen: "Muuan mies oli rikas ja hänellä oli huoneenhaltija. Hänelle kanneltiin, että tämä hävitti hänen omaisuuttaan.
2. Kutsuttuaan hänet sanoi hänelle: 'Mitä kuulenkaan sinusta? Tee tili huoneenhallituksestasi, sillä et enää saa hallita taloa.'
3. Niin isännöitsijä sanoi itsekseen: 'Mitä teen, sillä herrani ottaa minulta huoneenhallituksen? Kaivaa en jaksa, kerjätä häpeän.
4. Tiedän, mitä teen, jotta ottaisivat minut taloihinsa, kun minut pannaan pois huoneenhallituksesta.'
5. Kutsuttuaan luokseen jokaisen herransa velallisista sanoi ensimmäiselle: 'Paljonko olet velkaa herralleni?'
6. Vastasi: 'Sata astiaa öljyä.' Niin sanoi hänelle: 'Ota velkakirjasi ja istu ja kirjoita pian viisikymmentä'
7. Sitten sanoi toiselle: 'Entä sinä, paljonko olet velkaa?' Sanoi: 'Sata tynnyriä nisuja.' Hän sanoo: 'Ota velkakirjasi ja kirjoita kahdeksankymmentä.'
8. Mutta herra kehui väärää huoneenhaltijaa, koska tämä oli menetellyt ovelasti. Sillä tämän mailmanajan lapset ovat omaa sukukuntaansa kohtaan viisaampia kuin valon lapset.
9. Minäkin sanon teille: tehkää itsellenne ystäviä väärällä mammonalla, että kun se loppuu, ottaisivat teidät iäisiin majoihin.
10. Vähimmässä uskollinen on paljossakin uskollinen, ja vähimmässä väärä on paljossakin väärä.

11. Jos ette siis ole olleet uskolliset väärässä mammonassa, kuka teille uskoo oikeaa mammonaa.
12. Ja ellette toisen omassa ole olleet uskolliset, kuka teille antaa omaanne?
13. Kukaan palvelija ei voi palvella kahta herraa. Sillä hän joko vihaa yhtä ja rakastaa toista tai liittyy yhteen ja halveksii toista. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa."
14. Tämän kaiken kuulivat myös fariseukset, jotka olivat rahanahneita, ja ivasivat Häntä.
15. Sanoi heille: "Te olette niitä, jotka tekevät itsensä vanhurskaiksi ihmisten edessä, mutta Jumala tuntee sydämenne. Sillä mikä ihmisille korkeata, on Jumalalle kauhistus.
16. Laki ja profeetat Johannekseen asti. Siitä lähtien julistetaan Jumalan valtakuntaa, ja jokainen tunkeutuu siihen väkisin.
17. Mutta helpompi on taivaan ja maan hukkua kuin laista yhdenkään piirron hävitä.
18. Jokainen, joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, tekee aviorikoksen, ja jokainen, joka nai miehen hylkäämän, tekee aviorikoksen.
19. Oli muuan ihminen rikas ja pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin iloitellen joka päivä loisteliaasti.
20. Eräs köyhä nimeltä Lasarus oli jätetty hänen ovensa eteen paiseineen.
21. Halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka rikkaan pöydältä putosivat. Koiratkin tulivat nuolemaan hänen paiseitansa.
22. Niin tapahtui, että köyhä kuoli ja enkelit veivät hänet Aaprahamin helmaan. Myös rikas kuoli ja haudattiin.
23. Kun nostaa silmänsä tuonelassa, vaivoissa ollessaan, näkee Aaprahamin kaukana ja Lasaruksen helmassaan.
24. Niin huusi sanoen: 'Isä Aapraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään kieltäni, sillä kärsin tuskaa tässä liekissä.'
25. Mutta Aapraham sanoi: 'Lapsi, muista, että sait eläessäsi hyväsi ja Lasarus samoin pahan. Mutta nyt hän saa lohtua, sinä taas kärsit tuskaa.
26. Kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri juopa, jotta ne, jotka tahtovat mennä täältä luoksenne, eivät voisi, eivätkä he sieltä kulkisi yli meidän luoksemme.'
27. Hän sanoi: 'Niin rukoilen siis sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon
28. - sillä minulla on viisi veljeä - todistamaan heille, jotteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan.'
29. Aapraham sanoi hänelle: 'Heillä on Mooses ja profeetat. Kuulkoot heitä.'
30. Niin hän sanoi: 'Ei, isä Aapraham, vaan jos joku kuolleista menisi heidän luoksensa, he kääntyisivät.'
31. Mutta Aapraham sanoi hänelle: 'Elleivät kuule Moosesta ja profeettoja, eivät usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi.'"

Luukas 17 luku

1. Sanoi opetuslapsilleen: "On mahdotonta viettelysten olla tulematta, mutta voi sitä, jonka kautta ne tulevat!
2. Hänen on parempi, että hänet aasin kierron myllynkivi kaulassa heitetään mereen kuin että viettelisi yhden näistä pienistä.
3. Pitäkää vaari itsestänne. Jos veljesi rikkoo, nuhtele häntä, ja jos katu, anna hänelle anteeksi.
4. Jos seitsemästi päivässä rikkoo sinua vastaan ja seitsemästi päivässä kääntyy puoleesi sanoen: 'Minä kadun', anna hänelle anteeksi."
5. Apostolit sanoivat Herralle: "Lisää meille uskoa."
6. Herra sanoi: "Jos teillä olisi uskoa sinapin siemenen verran, voisitte sanoa tälle silkkiäispuulle: 'Nouse juurinesi ja asetu mereen', ja se tottelisi teitä.
7. Mutta kuka teistä, jolla on palvelija kyntämässä tai paimentamassa, sanoo hänelle hänen pelloilta tullessaan: 'Käy heti aterialle'?
8. Eikö pikemmin sano hänelle: 'Valmista minulle, mitä söisin, vyötä itsesi ja palvele minua sillä aikaa, kun syön ja juon, ja sitten syö ja juo sinä?'
9. Saako tuo palvelija kiitosta siitä, kun teki, mitä käskettiin?
10. Niin myös te, kun olette tehneet kaiken, mihin teitä on käsketty, sanokaa: 'Olemme ansiottomia palvelijoita, olemme tehneet vain sen, mihin olimme velvolliset.'"
11. Ollessaan matkalla Jerusalemiin Hän kulki Samarian ja Galilean välistä rajaa.
12. Kun meni erääseen kylään, kohtasi kymmenen pitalista miestä, jotka seisoivat loitolla.
13. Korottivat äänen sanoen: "Jeesus, Mestari, armahda meitä."
14. Nähdessään sanoi heille: "Menkää ja näyttäkää itsenne papeille." Ja tapahtui heidän mennessään, että puhdistuivat.
15. Mutta yksi heistä - nähtyään olevansa parannettu - palasi ylistäen suurella äänellä Jumalaa
16. ja heittäysi kasvoilleen Hänen jalkainsa juureen kiittäen Häntä. Hän oli samarialainen.
17. Niin Jeesus vastasi sanoen: "Eikö kymmenen puhdistunut? Mutta missä yhdeksän?"
18. Eikö tavattu muita, jotka palasivat Jumalaa ylistämään, paitsi tämä muukalainen!"
19. Sitten sanoi hänelle: "Nouse ja mene. Uskosi on sinut vapahtanut."
20. Fariseusten kysyessä Häneltä, milloin Jumalan valtakunta tulee, vastasi heille sanoen: "Ei Jumalan valtakunta nyt tule varrotulla tavalla
21. eivätkä sano: 'Katso täällä' tai: 'Tuolla', sillä katso, Jumalan kuninkuus on nyt keskellänne."
22. Opetuslapsille sanoi: "Tulee aika, jolloin halajatte nähdä yhtä Ihmisen Pojan päivää ettekä näe.
23. Sanovat teille: 'Katso, täällä' tai: 'Katso, tuolla.' Älkää menkö älkääkä juosko perässä.

24. Sillä niin kuin salama, joka leimahtaa ja valaisee taivaan äärestä taivaan ääreen, on Ihmisen Poika oleva päivänänsä.
25. Mutta sitä ennen Hänen pitää paljo kärsimän ja joutuman tämän sukupolven hylkimäksi.
26. Niin kuin tapahtui Nooan päivinä, niin on myös Ihmisen Pojan päivinä:
27. söivät, joivat, naivat, menivät miehelle - siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin. Ja vedenpaisumus tuli ja hukutti kaikki.
28. Niin myös, samoin kuin kävi Lootin päivinä: söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat, rakensivat,
29. mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi taivaasta tulta ja tulikiveä ja tuhosi kaikki
30. - samoin on sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy.
31. Sinä päivänä älköön se, joka on katolla ja tavaransa huoneessa, astuko alas niitä noutamaan. Samoin älköön se, joka on pellolla, palatko.
32. Muistakaa Lootin vaimoa.
33. Joka tahtoo säästää elämänsä, menettää sen, mutta joka sen menettää, säilyttää sen.
34. Sanon teille: sinä yönä on kaksi miestä yhdellä vuoteella, toinen otetaan, toinen jätetään.
35. Kaksi naista jauhaa yhdessä, toinen otetaan, toinen jätetään.
36. Kaksi miestä on pellolla, toinen otetaan, toinen jätetään."
37. Vastasivat ja sanoivat Hänelle: "Missä, Herra?" Sanoi heille: "Missä raato, sinne myös kotkat kokoontuvat."

Luukas 18 luku

1. Puhui heille myös vertauksen siitä, että heidän tulee aina rukoilla eikä väsyä,
2. sanoen: "Eräässä kaupungissa oli tuomari, joka ei pelännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmistä.
3. Mutta siinä kaupungissa oli leskivaimo ja meni luoksensa sanoen: 'Auta minut oikeuteeni riitapuolestani.'
4. Pitkään aikaan hän ei kuitenkaan tahtonut. Vaan sitten sanoi itsekseen: 'Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmistä,
5. niin kuitenkin, koska tämä leski tuottaa minulle vaivaa, autan hänet oikeuteensa, jottei lopulta tulisi ja kävisi silmilleni.'"
6. Niin Herra sanoi: "Kuulkaa, mitä väärä tuomari sanoo.
7. Eikö sitten Jumala toimittaisi oikeutta valituilleen, jotka huutavat Hänen puoleensa yötä päivää - kärsiikö heitä kauan?
8. Sanon teille, että Hän toimittaa heille oikeuden pian. Kuitenkin, löytäneekö Ihmisen Poika tullessaan uskollisuutta maan päältä?"
9. Puhui myös muutamille, jotka luottivat itseensä, että ovat vanhurskaita, ja halveksivat muita, tämän

vertauksen:

10. "Kaksi miestä meni ylös pyhäkköön rukoilemaan, toinen fariseus, toinen veronkantaja.
11. Fariseus seiso i itseks en ja rukoili näin: 'Jumala, kiitän Sinua, etten ole niin kuin muut ihmiset, riistäjät, väärämieliset, avionrikkojat, enkä niin kuin tuo veronkantaja.
12. Paastoa n kahdesti viikossa, annan kymmenykset kaikista tuloistani.'
13. Mutta veronkantaja seiso i taampana eikä edes tahtonut nostaa silmiään taivasta kohti, vaan löi rintaansa sanoen: 'Jumala, ole minulle syntiselle annollinen.'
14. Sanon teille, että tämä meni kotiinsa vanhurskaampana kuin toinen. Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, ylennetään."
15. Toivat Hänen tykönsä myös sylilapsia, jotta koskisi heihin, vaan nähdessään opetuslapset nuhtelivat heitä.
16. Mutta Jeesus kutsui heidät luoksensa ja sanoi: "Sallikaa lapsukaisten tulla tyköni älkääkä estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.
17. Totisesti sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin lapsukainen, ei pääse siihen sisälle."
18. Muuan hallitusmies kysyi Häneltä sanoen: "Hyvä Opettaja, mitä minun pitää tekemän, jotta perisin iankaikkisen elämän?"
19. Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot Minua hyväksi? Ei kukaan hyvä paitsi yksi, Jumala.
20. Käskyt tunnet: 'Älä tee aviorikosta', 'Älä tapa', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'"
21. Mutta sanoi: "Näitä kaikkia olen noudattanut nuoresta asti."
22. Kuultuaan tämän Jeesus sanoi hänelle: "Yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on, ja jakele köyhille, niin sinulla on aarre taivaassa. Tule sitten ja seuraa Minua."
23. Tämän kuullessaan tuli kovin murheelliseksi, sillä oli sangen rikas.
24. Mutta nähdessään hänen olevan hyvin murheissaan Jeesus sanoi: "Kuinka työläästi pääsevät Jumalan valtakuntaan ne, joilla on tavaraa!
25. Sillä helpompi on köyden mennä neulansilmästä kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."
26. Niin ne, jotka sen kuulivat, sanoivat: "Kuka sitten voi tulla autuaaksi?"
27. Mutta sanoi: "Ihmisille mahdottomat ovat Jumalalle mahdollisia."
28. Silloin Pietari sanoi: "Katso, kaiken omamme jätimme ja seurasimme Sinua."
29. Niin sanoi heille: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka Jumalan valtakunnan tähden on luopunut talosta tai vaimosta ja veljistä tai vanhemmista tai lapsista
30. eikä saisi monin verroin tässä ajassa ja tulevassa ajassa iankaikkista elämää."
31. Otettuaan tykönsä ne kaksitoista sanoi heille: "Katso, menemme ylös Jerusalemiin ja on täysin toteutuva

kaikki, mitä profeettain kautta on kirjoitettu Ihmisen Pojasta.

32. Sillä Hänet annetaan pakanain käsiin, ja Häntä pilkataan ja häväistään ja syljetään,

33. ja ruoskittuaan tappavat Hänet, ja kolmantena päivänä Hän nousee kuolleista."

34. Mutta eivät ymmärtäneet tästä mitään. Tämä puhe oli heiltä salattu eivätkä käsittäneet, mitä puhuttiin.

35. Tapahtui Hänen lähestyessään Jerikoa, että muuan sokea istui tien vieressä kerjäten.

36. Kuullessaan kansaa kulkevan ohi kyseli, mitä se oli.

37. Ilmoittivat hänelle Jeesuksen, Nasaretilaisen menevän ohi.

38. Niin huusi sanoen: "Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua."

39. Edellä kulkijat nuhtelivat häntä, jotta vaikenisi. Mutta huusi vielä enemmän: "Daavidin Poika, armahda minua."

40. Jeesus seisahtui ja käski taluttaa hänet luoksensa. Hänen tultuaan kysyi häneltä:

41. "Mitä haluat, että tekisin sinulle?" Sanoi: "Herra, että saisin näköni jälleen."

42. Jeesus sanoi hänelle: "Saa näkösi, uskosi on sinut vapahtanut."

43. Heti sai näkönsä ja seurasi Häntä ylistäen Jumalaa. Nähdessään kaikki kansa kiitti Jumalaa.

Luukas 19 luku

1. Tultuaan Jerikoon Hän kulki sen läpi.

2. Katso, mies nimeltä Sakkeus oli veronkantajien päämies ja rikas.

3. Koetti katsoa Jeesusta, kuka Hän on, mutta ei voinut kansalta, koska oli vähäinen kooltaan.

4. Juosten edellä nousi metsäviikunapuuhun nähdäkseen Hänet, sillä Hän oli kulkemassa siitä ohi.

5. Tultuaan sille paikalle Jeesus silmätessään ylös näki hänet ja sanoi hänelle: "Sakkeus, tule kiiruusti alas, sillä tänään Minun pitää oleman huoneessasi."

6. Hän tuli kiiruusti alas ja otti hänet iloiten vastaan.

7. Nähdessään kaikki nurisivat sanoen: "Syntisen miehen luo Hän meni majailemaan."

8. Mutta Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani annan köyhille, ja jos keltä olen jotakin petoksella ottanut, annan nelinkertaisesti takaisin."

9. Jeesus sanoi hänelle: "Tänään on autuus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aaprahamin poika.

10. Sillä Ihmisen Poika tuli hukkunutta etsimään ja vapahtamaan."

11. Heidän tätä kuunnellessaan Hän puhui vielä vertauksen, koska oli lähellä Jerusalemiä ja luulivat, että Jumalan valtakunta oli kohta ilmestyvä.

12. Sanoi näin: "Muuan jalosukuinen mies matkusti kaukaiseen maahan hankkiakseen itsellensä kuninkuuden ja palatakseen.

13. Kutsuttuaan kymmenen palvelijaansa antoi heille kymmenen leiviskää ja sanoi heille: 'Asioikaa, kunnes

tulen.'

14. Mutta kansalaisensa vihasivat häntä ja lähettivät lähetystön hänen jälkeensä sanoen: 'Emme tahdo tämän hallitsevan meitä'

15. Saatuaan kuninkuuden ja palattuaan käski kutsua eteensä ne palvelijat, joille oli antanut rahat, tietääkseen, mitä kukin oli asioimisella ansainnut.

16. ensimmäinen tuli esiin ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut kymmenen leiviskää.'

17. Sanoi hänelle: 'Oikein, hyvä palvelija. Koska olet ollut uskollinen vähimmässä, hallitse kymmentä kaupunkia.'

18. Toinen tuli ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut viisi leiviskää.'

19. Niin sanoi tälle: 'Sinäkin, hallitse viittä kaupunkia'

20. Vielä tuli yksi ja sanoi: 'Herra, katso, leiviskäsi, jota olen säilyttänyt liinasessa.

21. Sillä pelkäsin sinua, koska olet ankara mies, otat, mitä et talteen pannut, ja leikkaat, mitä et kylvänyt.'

22. Sanoi hänelle: 'Oman suusi mukaan sinut tuomitsen, paha palvelija. Tiesit, että olen ankara mies ja otan, mitä en talteen pannut, ja leikkaan, mitä en kylvänyt.

23. Miksi et antanut rahaani pankkiin, ja olisin tultuani saanut periä sen korkoineen?'

24. Sanoi vieressä seisoville: 'Ottakaa häneltä pois leiviskä ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää.'

25. Sanoivat hänelle: 'Herra, hänellä on kymmenen leiviskää.'

26. Sanon teille: jokaiselle, jolla on, annetaan, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

27. Mutta viholliseni, jotka eivät tahtoneet minun hallitsevan heitä, tuokaa tänne ja teloittakaa heidät edessäni!'"

28. Tämän sanottuaan Hän kulki edellä vaeltaen ylös Jerusalemiin.

29. Tullessaan lähelle Beetfagea ja Betaniaa sille vuorelle, jota kutsutaan Öljyvuoreksi, Hän lähetti kaksi opetuslastaan

30. sanoen: "Menkää vastapäätä olevaan kylään, niin sinne tullessanne löydätte sidottuna varsan, jonka selässä yksikään ihminen ei ole vielä istunut. Päästettyänne tuokaa se.

31. Jos joku kysyy teiltä: 'Miksi päästätte?' sanokaa näin: 'Herra tarvitsee sitä.'"

32. Lähetetyt menivät ja havaitsivat niin olevan kuin Hän oli heille sanonut.

33. Heidän päästäessään varsaa sen omistajat sanoivat heille: "Miksi päästätte varsan?"

34. Sanoivat: "Herra tarvitsee sitä."

35. Niin veivät sen Jeesuksen luo ja heitettyään vaatteensa varsan selkään nostivat Jeesuksen ratsaille.

36. Hänen kulkiessaan levittivät vaatteensa tielle.

37. Hänen juuri lähestyessään Öljyvuooren rinnettä alkoi koko opetuslasten joukko iloiten kiittää Jumalaa suurella äänellä kaikista voimateoista, joita olivat nähneet,

38. sanoen: "Siunattu Hän, joka tulee, Kuningas Herran nimessä. Rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa."

39. Muutamat fariseukset kansajoukosta sanoivat Hänelle: "Opettaja, nuhtele opetuslapsiasi."
40. Vastasi ja lausui heille: "Sanon teille: jos nämä vaikenisivat, kivet huutaisivat."
41. Tullessaan lähemmäksi ja nähdessään kaupungin itki sitä sanoen:
42. "Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on salattuna silmiltäsi.
43. Sillä sinulle tulevat päivät, jolloin vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta
44. ja iskevät maahan sinut ja sinussa olevat lapsesi eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle sen tähden, ettet tuntenut etsikkoaikaasi."
45. Mentyään pyhäkköön alkoi ajaa ulos niitä, jotka siellä myivät ja ostivat,
46. sanoen heille: "On kirjoitettu: 'Huoneeni on rukoushuone', mutta olette tehneet siitä ryövärien luolan."
47. Opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset etsivät tilaisuutta surmataksaan Hänet.
48. Kuitenkaan eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui Hänessä kuunnellen Häntä.

Luukas 20 luku

1. Tapahtui eräänä päivänä, kun Hän opetti kansaa pyhäkössä ja julisti evankeliota, että ylipapit ja kirjanoppineet astuivat vanhinten kanssa esiin
2. ja puhuivat Hänelle sanoen: "Sano meille, millä vallalla näitä teet tai kuka on antanut Sinulle tämän vallan?"
3. Vastasi ja sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä sanaa. Sanokaa Minulle:
4. oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä?"
5. Niin neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', Hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'
6. Mutta jos sanomme: 'Ihmistä', niin kaikki kansa kivittää meidät, sillä se on varma, että Johannes oli profeetta."
7. Vastasivat, etteivät tienneet, mistä.
8. Niin Jeesus sanoi heille: "Minäkään en sano teille, millä vallalla näitä teen."
9. Alkoi puhua kansalle tämän vertauksen: "Mies istutti viinitarhan ja vuokrasi sen peltomiehille ja matkusti muille maille pitkäksi aikaa.
10. Määräaikana lähetti peltomiesten luo palvelijan, jotta antaisivat hänelle viinitarhan hedelmää. Mutta peltomiehet pieksivät hänet ja lähettivät tyhjin käsin pois.
11. Lähetti vielä toisen palvelijan, mutta hänetkin pieksivät ja häpäisivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.
12. Lähetti vielä kolmannen, mutta tämänkin haavoittivat ja heittivät ulos.

13. Niin viinitarhan herra sanoi: 'Mitä teen? Lähetän rakkaan poikani. Hänet nähtyään varmaan kavahtavat.'
14. Mutta hänet nähdessään peltomiehet neuvottelivat keskenään sanoen: 'Tämä on perillinen. Tappakaamme hänet, jotta perintö joutuisi meille.'
15. Heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. Mitä viinitarhan herra siis tekee heille?
16. Tulee ja tuhoaa nämä peltomiehet ja antaa viinitarhan muille." Niin kuullessaan sanoivat: "Pois se!"
17. Mutta katsahtaen heihin sanoi: "Mitä siis on tämä kirjoitus: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut päätöskiveksi'?"
18. Jokainen, joka kaatuu siihen kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, sen se murskaa."
19. Kirjanoppineet ja ylipapit tahtoivat käydä Häneen sillä hetkellä käsiksi, mutta pelkäsivät kansaa. Ymmärsivät näet, että oli puhunut sen vertauksen heille.
20. Vartioivat Häntä ja lähettivät luokseen hurskaiksi tekeyviä urkkijoita, ottaakseen Hänet kiinni jostakin sanasta, niin että voisivat antaa Hänet esivallalle ja maaherran käsiin.
21. Kysyivät Häneltä sanoen: "Opettaja, tiedämme, että puhut ja opetat oikein etkä katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa.
22. Onko meidän lupa antaa keisarille veroa vai ei?"
23. Mutta havaitsi heidän kavaluutensa ja sanoi heille:
24. "Näyttäkää Minulle denari. Kenen kuva ja päällekirjoitus siinä on?" Vastasivat: "Keisarin."
25. Sanoi heille: "Antakaa siis keisarin oma keisarille ja Jumalan oma Jumalalle."
26. Eivät kenneet saamaan Häntä puheesta kiinni kansan edessä, ja ihmetellen Hänen vastaustaan vaikenivat.
27. Niin astui esiin muutamia saddukeuksia, jotka väittävät, ettei ole nousemusta, ja kysyivät Häneltä
28. sanoen: "Opettaja, Mooses kirjoitti meille: 'Jos keltä kuolee veli, jolla on vaimo, ja kuolee lapsetonna, niin veljensä ottakoon vaimon ja herättäköön siemenen veljellensä.'
29. Nyt oli seitsemän veljestä. ensimmäinen otti vaimon ja kuoli lapsetonna.
30. Niin toinen otti sen vaimon.
31. Sitten kolmas otti hänet ja samoin kaikki seitsemän. Eivät jättäneet lapsia ja kuolivat.
32. Viimeisenä kaikista vaimokin kuoli.
33. Kenelle heistä hän siis joutuu nousemuksessa vaimoksi, sillä seitsemällä hän oli vaimona?"
34. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Tämän mailmanajan lapset naivat ja menevät miehelle.
35. Mutta jotka on katsottu arvollisiksi pääsemään siihen mailmaan ja nousemukseen kuolleitten joukosta, eivät nai eivätkä mene miehelle.
36. Sillä eivät enää voi kuolla, koska ovat enkelten kaltaiset, ja ovat Jumalan lapsia, koska ovat nousemuksen lapsia.
37. Että kuolleet nousevat, sen Mooseskin on osoittanut kertomuksessa orjantappurapensaasta, kun hän

sanoo Herraa Aaprahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jaakon Jumalaksi.
38. Mutta Hän ei ole kuolleitten Jumala, vaan elävien, sillä kaikki Hänelle elävät."
39. Niin muutamat kirjanoppineista vastasivat ja sanoivat: "Opettaja, oikein sanoit."
40. Eivät enää rohjenneet kysyä Häneltä mitään.
41. Sanoi heille: "Kuinka sanovat, että Kristus on Daavidin poika?
42. Daavid itse sanoo Salmien kirjassa: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealleni,
43. kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi.'
44. Daavid kutsuu Häntä siis Herraksi. Kuinka Hän sitten on poikansa?"
45. Kaiken kansan kuullen sanoi opetuslapsillensa:
46. "Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka ovat mieltyneet käymään pitkissä vaipoissa ja rakastavat tervehtimisiä toreilla ja etumaisia istuimia kokoushuoneissa ja ensimmäisiä sijoja illallisilla,
47. noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi rukoilevat pitkään. Saavat kovemman tuomion."

Luukas 21 luku

1. Katsahtaessaan Hän näki rikkaitten heittävän lahjojaan uhritorveen.
2. Näki myös köyhän lesken heittävän siihen kaksi ropoa.
3. Silloin lausui: "Totisesti sanon teille: tämä köyhä leski heitti enemmän kuin kaikki muut.
4. Sillä kaikki nuo heittivät liiastaan uhrilahjain sekaan, mutta tämä heitti puutteestaan koko elämisen, mitä hänellä oli."
5. Kun muutamat puhuivat pyhäköstä, että se oli kaunistettu kauniilla kivillä ja temppelilahjoilla, Hän sanoi:
6. "Päivät tulevat, jolloin tästä, mitä katselette, ei jää kiveä kiven päälle maahan sortumatta."
7. Niin kysyivät Häneltä sanoen: "Opettaja, milloin tämä sitten tapahtuu?" ja: "Mikä on merkkinä, kun nämä toteutuvat?"
8. Sanoi: "Varokaa, ettei teitä eksytetä. Sillä monet tulevat nimessäni sanoen: 'Minä olen' ja: 'Aika on lähellä.' Älkää siis menkö perässään.
9. Kun kuulette taisteluista ja kapinoista, älkää pelästykö. Sillä näitten täytyy ensin tapahtua, mutta loppu ei tule vielä heti."
10. Sitten sanoi heille: "Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan,
11. tulee suuria maanjäristyksiä ja ruttoa ja nälänhätää monin paikoin. On myös pelottavia näkyjä ja suuria merkkejä taivaasta.
12. Mutta ennen tätä kaikkea käyvät teihin käsiksi ja vainoavat ja luovuttavat kokoushuoneisiin ja vankiloihin ja vetävät kuningasten ja maaherrain eteen Minun nimeni tähden.
13. Näin saatte tilaisuuden todistaa.

14. Pankaa siis sydämellenne, ettette etukäteen valmistaudu vastaamaan puolestanne.
15. Sillä Minä annan teille suun ja viisauden, jota vastaan eivät ketkään vastustajanne kykene asettumaan tai väittämään.
16. Myös vanhemmat ja veljet ja sukulaiset ja ystävät antavat teitä alttiiksi ja tappavat muutamia teistä.
17. Tulette kaikkien vihattaviksi nimeni tähden.
18. Mutta ei hiuskaan päästänne katoa.
19. Kestävyydellä voitatte omaksi elämänne.
20. Mutta kun näette Jerusalemin sotajoukkojen ympäröimänä, silloin tietäkää, että hävitys on lähellä.
21. Silloin Juudeassa olevat paetkoot vuorille ja sen keskellä olevat lähtekööt pois ja maalla olevat älkööt menkö sinne.
22. Sillä ne ovat koston päiviä, jotta kaikki toteutuisi, mikä on kirjoitettu.
23. Voi raskaita ja imettäviä niinä päivinä! Sillä suuri hätä on maan päällä ja viha tätä kansaa vastaan.
24. He kaatuvat miekan terään ja heitä viedään vankeuteen kaikkien pakanain sekaan. Jerusalem on pakanain tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät.
25. On merkkejä auringossa, kuussa ja tähdissä ja ahdistus kansoilla maan päällä, kun ovat epätoivossa meren ja aaltojen pauhun vuoksi.
26. Ihmiset menehtyvät pelätessään ja vartoessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa, sillä taivasten voimat järkkyvät.
27. Silloin näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kunnialla.
28. Mutta kun nämä alkavat tapahtua, ojentakaa itsenne ja nostakaa pääanne, sillä lunastuksenne on lähellä."
29. Puhui heille vertauksen: "Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita.
30. Kun ne jo puhkeavat lehteen, näette ja itsestänne ymmärrätte, että suvi on jo lähellä.
31. Niin tekin, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä.
32. Totisesti sanon teille: tämä suku ei katoa, kunnes kaikki tapahtuu.
33. Taivas ja maa katoavat, mutta sanani eivät katoa.
34. Mutta ottakaa vaari itsestänne, ettei sydämiänne raskauta kohtuuttomuus ja juoppous ja elatuksen murheet ja se päivä yllätä teitä äkkiarvaamatta niin kuin paula.
35. Sillä se saavuttaa kaikki, jotka koko maan kasvoilla asuvat.
36. Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, jotta voisitte paeta tätä kaikkea tulevaa ja seisoa Ihmisen Pojan edessä."
37. Opetti päivät pyhäkössä, mutta öiksi lähti pois ja yöpyi vuorella, jota kutsutaan Öljyvuoreksi.
38. Ja kaikki kansa tuli varhain tykönsä pyhäkköön kuuntelemaan Häntä.

1. Mutta hapattomain leipäin juhla, jota kutsutaan pääsiäiseksi, oli lähellä.
2. Ylipapit ja kirjanoppineet mieltivät, kuinka saisivat Hänet surmatuksi, sillä pelkäsivät kansaa.
3. Niin saatana meni Juudakseen, jota kutsuttiin Iskariotiksi ja joka oli yksi niistä kahdestatoista.
4. Meni ja puhui ylipappien ja pyhäkön vartioston päällikköjen kanssa, miten kavaltaisi Hänet heille.
5. Ihastuivat ja sitoutuivat antamaan hänelle rahaa.
6. Lupautui ja etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen Hänet heille ilman meteliä.
7. Niin tuli hapattomain leipäin päivä, jona pääsiäislammas piti uhrattaman.
8. Jeesus lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: "Menkää valmistamaan meille pääsiäisateria, jotta söisimme."
9. Sanoivat Hänelle: "Mihin tahdot meidän valmistavan?"
10. Sanoi heille: "Katso, saapuessanne kaupunkiin teitä vastaan tulee ihminen kantaen vesiastiaa. Seuratkaa häntä siihen taloon, johon menee.
11. Sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo sinulle: Missä on vierashuone, jossa söisin pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa?'
12. Näyttää teille ison laitetun yläsalin. Valmistakaa sinne."
13. Menivät ja havaitsivat niin kuin Hän oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäisaterian.
14. Kun hetki tuli, Hän asettui aterialle apostolien kanssa.
15. Sanoi heille: "Olen hartaasti halunnut syödä tämän pääsiäisaterian kanssanne ennen kuin kärsin,
16. sillä sanon teille, etten sitä enää syö, kunnes se täyttyy Jumalan valtakunnassa."
17. Niin otti maljan, kiitti ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne.
18. Sillä sanon teille, etten tästä lähin juo viinipuun antia, kunnes Jumalan valtakunta tulee."
19. Otti myös leivän, kiitti, mursi ja antoi heille sanoen: "Tämä on ruumiini, joka edestänne annetaan. Tehkää tämä minun muistokseni."
20. Samoin otti maljan, aterian jälkeen, sanoen: "Tämä malja on uusi liitto veressäni, joka edestänne vuodatetaan.
21. Mutta katso, kavaltajani käsi on kanssani pöydällä.
22. Ihmisen Poika tosin menee pois niin kuin määrätty on, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Hänet kavalletaan."
23. Alkoivat kysellä keskenään, kuka heistä olisi se, joka oli tämän tekävä.
24. Heidän välillään syntyi myös kiista: kuka heistä oli katsottava suuremmaksi?
25. Niin sanoi heille: "Kansojen kuninkaat niitä herroina vallitsevat, ja niitten valtiaita sanotaan hyväntekijöiksi.
26. Mutta älkää te niin, vaan suurempi teidän keskellänne olkoon niin kuin nuorempi ja johtaja niin kuin

palvelija.

27. Sillä kumpi on suurempi, aterioiva vai palvelija? Eikö aterioiva? Mutta minä olen keskellänne niin kuin palvelija.

28. Mutta te olette pysyneet kanssani kiusauksissani,

29. ja niin kuin Isäni on Minulle säätänyt, niin Minä säädän teille kuninkuuden,

30. jotta söisitte ja joisitte pöydässäni Minun valtakunnassani ja istuisitte valtaistuimilla tuomiten Israelin kahtatoista sukukuntaa.

31. Simeon, Simeon, katso, saatana on tavoitellut teitä itselleen seuloakseen kuin nisuja,

32. mutta rukoilin puolestasi, ettei uskosi raukeaisi tyhjään. Kun kerran palajat, vahvista veljiäsi."

33. Simeon sanoi Hänelle: "Herra, Sinun kanssasi olen valmis menemään sekä vankilaan että kuolemaan."

34. Mutta Hän lausui: "Sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään kukko ennenkuin kolmesti kiellät tunteneesi Minua."

35. Heille sanoi: "Kun lähetin teidät ilman kukkaroa ja laukkua ja kenkiä, puuttuiko teiltä mitään?" Sanoivat: "Ei mitään."

36. Niin sanoi heille: "Mutta nyt, jolla on kukkaro, ottakoon sen mukaansa, niin myös laukun, Jolla ei ole, myyköön vaippansa ja ostakoon miekan.

37. Sillä sanon teille, että Minussa pitää käymän toteen tämän, mikä on kirjoitettu: 'Hänet luettiin pahantekijäin joukkoon', sillä mikä Minusta on sanottu, on täyttymässä."

38. Niin sanoivat: "Herra, katso, tässä kaksi miekkaa." Mutta sanoi heille: "Riittää."

39. Meni ulos ja lähti tavan mukaan Öljyvuorelle, ja opetuslapsensa seurasivat Häntä.

40. Tultuaan siihen paikkaan sanoi heille: "Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen."

41. Vetäytyi heistä noin kivenheiton päähän, laskeusi polvilleen ja rukoili

42. sanoen: "Isä, jos tahdot, ota Minulta pois tämä malja, mutta älköön tapahtuko Minun tahtoni, vaan Sinun."

43. Niin Hänelle ilmestyi taivaasta enkeli, joka vahvisti Häntä.

44. Ollen suuressa tuskassa Hän rukoili yhä hartaammin, ja hikensä oli kuin isot veripisarat, jotka putosivat maahan.

45. Noustuaan rukouksesta ja mentyään opetuslasten luo tapasi heidät murheen tähden nukkumasta.

46. Niin sanoi heille: "Miksi nukutte? Nouskaa ja rukoilkaa, jottette joutuisi kiusaukseen."

47. Katso, Hänen vielä puhuessaan tuli joukko kansaa, ja se, jonka nimi oli Juudas, yksi niistä kahdestatoista, kulki heidän edellään ja tuli Jeesuksen luo antamaan Hänelle suuta.

48. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Juudas, suun annollako kavallat Ihmisen Pojan?"

49. Kun ympärillä olevat näkivät, mitä oli tulossa, sanoivat Hänelle: "Herra, iskemmekö miekalla?"

50. Yksi heistä iski ylipapin palvelijaa ja sivalsi häneltä oikean korvan.

51. Mutta Jeesus vastasi sanoen: "Sallikaa vielä tämäkin", ja koskettaen hänen korvaansa paransi hänet.
52. Niin Jeesus sanoi vastaansa tulleille ylipapeille ja pyhäkön poliisiupseereille ja vanhimmille: "Niin kuin ryöväriä vastaan olette lähteneet miekoin ja seipäin.
53. Olen joka päivä ollut kanssanne pyhäkössä ettekä ole ojentaneet kättä Minua vastaan. Mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeän valta."
54. Niin ottivat Hänet kiinni ja kuljettivat ja veivät Hänet ylipapin taloon. Mutta Pietari seurasi taampana.
55. Virittivät valkean keskelle pihaa ja asettuivat yhdessä istumaan, ja Pietari istuutui heidän keskeensä.
56. Niin muuan palvelijatar näki hänen istuvan valkean äärellä ja katsoen kiinteästi häneen sanoi: "Tämäkin oli Hänen kanssaan."
57. Mutta kiisti sanoen: "Nainen, en tunne Häntä."
58. Hetken perästä näki toinen, muuan mies ja sanoi: "Sinäkin olet heitä." Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ole."
59. Noin tunnin kuluttua vakuutti vielä toinen mies sanoen: "Totisesti, tämäkin oli Hänen kanssaan, sillä hänkin on galilealainen."
60. Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ymmärrä, mitä sanot." Samassa, hänen vielä puhuessaan kukko lauloi.
61. Herra kääntyi ja katsoi Pietariin, ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka sanoi hänelle: "Ennen kuin kukko tänään laulaa, sinä kolmesti kiellät Minut."
62. Meni ulos ja itki katkerasti.
63. Miehet, jotka pitivät Jeesusta kiinni, pilkkasivat Häntä ja pieksivät.
64. Sidottuaan Hänen silmänsä löivät Häntä kasvoille ja sanoivat: "Ennusta, kuka se on, joka Sinua löi!"
65. Paljon muita rienauksia lausuivat Häntä vastaan.
66. Päivän valjetessa kansan vanhimmat, ylipapit ja kirjanoppineet kokoontuivat ja veivät Hänet neuvostonsa eteen.
67. Lausuivat: "Jos olet Kristus, sano meille." Vastasi heille: "Jos sanon teille, ette usko.
68. Jos kysyn, ette vastaa.
69. Tästä lähin Ihmisen Poika istuu Jumalan voiman oikealla puolella."
70. Silloin kaikki sanoivat: "Olet siis Jumalan Poika?" Sanoi heille: "Te sanotte, että olen."
71. Niin sanoivat: "Mitä todistusta vielä tarvitsemme? Sillä olemme itse kuulleet Hänen suustansa."

Luukas 23 luku

1. He nousivat koko joukko ja veivät Hänet Pilatuksen luo.
2. Alkoivat syyttää Häntä sanoen: "Tämän olemme havainneet viettelevän kansaamme ja kieltävän antamasta keisarille veroa ja sanovan itseänsä Kristukseksi, kuninkaaksi."
3. Niin Pilatus kysyi Häneltä sanoen: "Oletko juutalaisten kuningas?" Vastasi hänelle sanoen: "Sinä sanot."

4. Pilatus sanoi ylipapeille ja kansalle: "En löydä mitään syytä tästä ihmisestä."
5. Mutta he yltyivät sanoen: "Hän kiihoittaa kansaa opettaen kaikkialla Juudeassa, Galileasta alkaen tänne asti."
6. Kuultuaan Galilean Pilatus kysyi, onko mies galilealainen.
7. Saatuaan tietää Hänen olevan Herodeen hallintoalueelta lähetti Hänet Herodeen luo, kun hänkin niinä päivinä oli Jerusalemissa.
8. Nähdessään Jeesuksen Herodes ihastui suuresti, sillä oli jo kauan halunnut nähdä Häntä, koska oli kuullut Hänestä paljo ja toivoi näkevänsä Häneltä jonkin ihmeen.
9. Kysyi Häneltä monin sanoin, mutta Jeesus ei vastannut hänelle mitään.
10. Niin ylipapit ja kirjanoppineet seisoivat syyttäen Häntä kiivaasti.
11. Herodes sotilaineen kohteli Häntä halveksivasti ja pilkkasi Häntä, puki Hänet loistavaan pukuun ja lähetti Hänet takaisin Pilatukselle.
12. Herodes ja Pilatus tulivat sinä päivänä ystäviksi keskenään. Olivat näet ennen olleet toistensa vihamiehiä.
13. Pilatus kutsui kokoon ylipapit ja hallitusmiehet ja kansan
14. ja sanoi heille: "Olette tuoneet minulle tämän ihmisen kansan villitsijänä, ja katso, läsnäollessanne tutkittuani en ole havainnut tässä ihmisessä syytä mihinkään, mistä Häntä syytätte,
15. eikä Herodeskaan, sillä lähetti Hänet takaisin meille. Ja katso, Hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.
16. Kuritettuani päästän siis Hänet."
17. Koska täytyi juhlassa päästää heille yksi vanki irti,
18. niin huusivat kaikki yhdessä sanoen: "Vie pois tämä, mutta päästä meille Barabbas."
19. Tämä oli heitetty vankilaan kaupungissa syntyneestä kapinasta sekä murhasta.
20. Niin Pilatus jälleen puhui heille haluten päästää Jeesuksen.
21. Mutta huusivat sanoen: "Naulitse ristiin, naulitse Hänet ristiin."
22. Sanoi heille kolmannen kerran: "Mitä pahaa Hän sitten on tehnyt? En ole havainnut Hänessä mitään kuolemanrikosta. Kuritettuani päästän siis Hänet."
23. Mutta ahdistivat suuriäänisesti vaatien Häntä naulittavaksi ristiin. Heidän huutonsa pääsivät voitolle.
24. Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.
25. Päästi kapinasta ja murhasta vankilaan heitetyn, jota vaativat, mutta Jeesuksen antoi alttiiksi heidän mielivallalleen.
26. Kuljettaessaan Häntä pois saivat käsiinsä Simeonin, erään kyreneläisen, joka tuli vainiolta. Hänen päällensä panivat ristin Jeesuksen jäljessä kannettavaksi.
27. Häntä seurasi suuri joukko kansaa, myös naisia, jotka valittivat ja itkivät Häntä.
28. Kääntyen heihin Jeesus sanoi: "Jerusalemin tyttäret, älkää Minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja

lapsianne.

29. Sillä katso, päivät tulevat, jolloin sanotaan: 'Onnellisia hedelmättömät ja kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet, ja rinnat, jotka eivät ole imettäneet.'

30. Silloin alkavat sanoa vuorille: 'Kaatukaa päällemme' ja kukkuloille: 'Peittäkää meidät.'

31. Sillä jos näin tekevät tuoreessa puussa, mitä tapahtuukaan kuivassa?"

32. Myös muita, kaksi pahantekijää vietiin Hänen kanssaan surmattaviksi.

33. Kun saapuivat paikalle, jota sanotaan Pääkalloksi, naulitsivat siellä ristiin Hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle.

34. Mutta Jeesus sanoi: "Isä anna heille anteeksi, sillä eivät tiedä, mitä tekevät."

Jakoivat Hänen vaatteensa ja heittivät arpaa.

35. Kansa seisoi katsellen ja hallitusmiehetkin ivasivat heidän kanssaan sanoen: "Toisia pelasti, pelastakoon itsensä, jos on Kristus, Jumalan valittu."

36. Myös sotilaat pilkkasivat Häntä, menivät luo ja tarjosivat Hänelle hapanviiniä

37. sanoen: "Jos olet juutalaisten kuningas, pelasta itsesi."

38. Yläpuolellaan oli kirjoitus: "Tämä on juutalaisten kuningas."

39. Niin toinen riippuvista pahantekijöistä rienasi Häntä: "Jos olet Kristus, pelasta itsesi ja meidät."

40. Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: "Etkö sinä edes pelkää Jumalaa, sillä olet saman tuomion alainen?"

41. Me tosin oikeudenmukaisesti, sillä saamme takaisin, mitä olemme tehneet, mutta tämä ei ole tehnyt pahaa."

42. Sanoi Jeesukselle: "Herra, muista minua, kun tulet valtakuntaasi."

43. Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänä päivänä olet oleva kanssani paratiisissa."

44. Oli noin kuudes tunti ja yli koko maan tuli pimeä, jota kesti hamaan yhdeksänteen tuntiin.

45. Aurinko pimeni ja temppelin esirippu repesi keskeltä kahtia.

46. Huutaen suurella äänellä Jeesus sanoi: "Isä, Sinun käsiisi annan henkeni." Sen sanottuaan antoi henkensä.

47. Nähdessään, mitä tapahtui, sadanpäämies kunnioitti Jumalaa sanoen: "Totisesti, tämä oli vanhurskas ihminen."

48. Nähtyään, mitä tapahtui, kaikki tätä katselemaan kokoontuneet joukot löivät rintoihinsa ja palasivat.

49. Mutta kaikki Hänen tuttavansa seisoivat taampana, samoin naiset, jotka olivat seuranneet Häntä Galileasta, ja katselivat tätä.

50. Katso, mies nimeltä Jooseppi, joka oli neuvoston jäsen, hyvä ja hurskas mies

51. juutalaisten kaupungista Arimatiasta, ja joka vartoi Jumalan valtakuntaa eikä ollut suostunut heidän neuvoonsa ja tekoonsa,

52. meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.
53. Otettuaan sen alas, kääri sen liinavaatteeseen ja pani Hänet kallioon hakattuun hautaan, johon ei ollut vielä ketään pantu.
54. Oli valmistuspäivä ja sapatti oli alkamaisillaan.
55. Naiset, jotka olivat vaeltaneet Hänen kanssaan Galileasta, seurasivat jäljessä ja katselivat hautaa ja kuinka Hänen ruumiinsa asetettiin.
56. Palattuaan valmistivat hyvänhajuisia voiteita. Mutta sapattina pysyivät hiljaa lain käskyn mukaan.

Luukas 24 luku

1. Viikon ensimmäisenä päivänä ani varhain tulivat haudalle ja toivat valmistamansa hajusteet.
2. Havait्सivat kiven vieritetyksi pois hautakammion ovelta.
3. Sisään astuttuaan eivät nähneet Herran Jeesuksen ruumista.
4. Kun olivat tästä ymmällä, niin katso, kaksi miestä seisoι heidän luonaan säteilevissä vaatteissa.
5. Naiset pelästyivät ja kumartuivat kasvoilleen maahan. Enkelit sanoivat heille: "Miksi etsitte elävää kuolleitten joukosta?"
6. Ei Hän ole täällä, vaan on noussut kuolleista. Muistakaa, kuinka puhui teille ollessaan vielä Galileassa
7. sanoen: 'Ihmisen Poika pitää annettaman syntisten ihmisten käsiin ja naulittaman ristiin ja kolmantena päivänä nouseman kuolleista.'
8. Niin muistivat Hänen sanansa.
9. Palattuaan haudalta kertoivat tämän kaiken niille yhdelletoista ja kaikille muille.
10. Ne, jotka kertoivat apostoleille tämän, olivat Magdalan Maria ja Johanna ja Jaakon Maria ja muut naiset heidän kanssaan.
11. Näitten puheet näyttivät heistä turhilta eivätkä uskoneet heitä.
12. Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle, ja kurkistaessaan näkee ainoasti siellä olevat käärinliinat. Niin poistui itseksē ihmetellen tapahtunutta.
13. Katso, kaksi heistä kulki sinä päivänä Emmaus nimiseen kylään, joka on kuudenkymmenen vakomitan päässä Jerusalemistā.
14. Puhelivat keskenään kaikesta tästä, mikä oli tapahtunut.
15. Heidän keskustellessaan ja tutkistellessaan tapahtui, että Jeesus itse lähestyi heitä ja kulki heidän kanssaan.
16. Mutta heidän silmänsä olivat pimitetyt, etteivät Häntä tunteneet.
17. Sanoi heille: "Mistä kävellessänne puhutte keskenänne?" Niin seisahtuivat murheellisen näköisinä.
18. Toinen heistä, nimeltä Kleopas, vastasi ja sanoi Hänelle: "Oletko Sinä Jerusalemissa ainoa muukalainen

etkÄ tiedÄ, mitÄ siellä nÄinä pÄivinÄ on tapahtunut"?

19. Sanoi heille: "MitÄ?" Sanoivat HÄnelle: "SitÄ, mikÄ tapahtui Jeesukselle Nasaretilaiselle, joka oli mies, profeetta, voimallinen teossa ja sanassa Jumalan ja kaiken kansan edessÄ

20. - kuinka ylipappimme ja hallitusmiehemme antoivat HÄnet alttiiksi kuolemantuomiolle ja naulitsivat HÄnet ristiin.

21. Mutta me toivoimme, ettÄ HÄn on se, joka on lunastava Israelin. Kaiken tÄmän lisÄksi on jo kolmas pÄivÄ siitÄ, kun nÄmÄ tapahtuivat.

22. Ovatpa vielÄ muutamat naiset joukostamme hÄmmÄstyttÄneet meitÄ. KÄvivÄt varhain aamulla haudalla
23. eivÄtkÄ havainneet HÄnen ruumistaan. Tulivat ja sanoivat myös nÄhneensÄ enkelten ilmestyksen, jotka sanovat HÄnen elÄvÄn.

24. Muutamat niistÄ, jotka olivat kanssamme, menivÄt haudalle ja havaitsivat juuri niin olevan kuin naiset sanoivat. Mutta eivÄt nÄhneet HÄntÄ."

25. Niin Jeesus sanoi heille: "Oi ymmÄrtÄmättömät ja hitaat sydÄmeltÄ uskomaan kaikkea, mitÄ profeetat ovat puhuneet!

26. Eikö Kristuksen pitÄnyt tÄtÄ kÄrsimÄn ja menemÄn kirkauteensa?"

27. Alkaen Mooseksesta ja kaikista profeetoista selitti heille kaikista Kirjoituksista itseÄän koskevat asiat.

28. LÄhestyivÄt kylÄÄ, jonne olivat matkalla. Niin HÄn oli menevinÄän kauemmas.

29. Mutta vaativat HÄntÄ sanoen: "JÄÄ luoksemme, sillä ehtoo joutuu ja pÄivÄ on laskenut." Niin meni sisÄän viipyÄkseen tykönÄnsÄ.

30. Kun oli aterialla heidÄn kanssaan, tapahtui, ettÄ otettuaan leivÄn siunasi, mursi ja antoi heille.

31. Silloin silmÄnsÄ aukenivat ja he tunsivat HÄnet, ja HÄn katosi heidÄn nÄkyvistÄän.

32. Sanoivat toisilleen: "Eikö sydÄmemme ollut meissÄ palava, kun HÄn puhui meille tiellÄ ja avasi meille Kirjoitukset?"

33. Nousivat sillÄ hetkellä ja palasivat Jerusalemiin ja tapasivat ne yksitoista kokoontuneina ja ne, jotka olivat heidÄn kanssaan,

34. sanoen: "Herra on totisesti noussut kuolleista ja ilmestynyt Simeonille."

35. Itse kertoivat, mitÄ oli tapahtunut tiellÄ ja kuinka olivat tunteneet HÄnet leivÄn murtamisesta.

36. HeidÄn tÄtÄ puhuessaan Jeesus itse seiso i heidÄn keskellÄän ja sanoo heille: "Rauha teille!"

37. SÄikÄhtivÄt ja joutuivat pelon valtaan luullen nÄkevÄnsÄ hengen.

38. Mutta sanoi heille: "Miksi olette hÄmmÄstyneet, ja miksi nousee epÄilyjÄ sydÄmeenne?

39. Katsokaa kÄsiÄni ja jalkojani, ettÄ MinÄ itse olen. Koskettakaa Minua ja katsokaa, sillä ei hengellä ole lihaa ja luita niin kuin nÄette Minulla olevan."

40. TÄmän sanoessaan nÄytti heille kÄtensä ja jalkansa.

41. Mutta kun he ilon tÄhden eivÄt vielÄ uskoneet, vaan ihmettelivÄt, sanoi heille: "Onko teillÄ tÄällä jotakin

syötävää?"

42. Niin antoivat Hänelle palasen paistettua kalaa ja mehiläisen hunajakakkua.

43. Otti ja söi heidän nähtensä.

44. Sanoi heille: "Nämä ovat sanat, jotka puhuin teille, kun olin kanssanne, että kaiken pitää käymän toteen, mikä Minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja profeetoissa ja Salmeissa."

45. Silloin avasi heidän ymmärryksensä käsittämään Kirjoitukset

46. ja sanoi heille: "Niin on kirjoitettu, ja niin piti Kristuksen kärsimän ja nouseman kuolleista kolmantena päivänä

47. ja Hänen nimessään saarnattaman kääntymystä ja syntien anteeksiantamista kaikille kansoille alkaen Jerusalemistä

48. Te olette tämän todistajat.

49. Katso, lähetän teille Isäni lupauksen. Mutta pysykää tässä kaupungissa, kunnes pukeutte taivaalliseen voimaan."

50. Vei heidät pois Betaniaan saakka ja nosti kätensä ja siunasi heitä.

51. Tapahtui, että siunatessaan heitä erkani heistä, ja Hänet otettiin ylös taivaaseen.

52. Palvottuaan Häntä palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten.

53. Olivat alati pyhäkössä kiittäen ja ylistäen Jumalaa.

Luukas alaviitteet

Luuk. 1:1 Luuk. 1:1-4. Luukas on omistanut molemmat teoksensa Teofilus-nimiselle henkilölle, joka luultavasti oli saanut opetusta kristinuskossa, mutta ei vielä liene kääntynyt kristityksi (vrt. jae 4).

Puhuttelua "korkea-arvoinen" käytettiin korkeassa virka- tai muussa asemassa olevista henkilöistä, ja on mahdollista, että Teofilus oli Rooman valtakunnan virkamies.

Luuk. 1:5 Herodes Suuri, ks. alaviittaa Mt. 2:1. Juudean maalla tarkoitetaan tässä koko Palestinaa, sillä se oli Herodeen valtakuntana. Papisto oli temppelipalvelua varten jaettu kahteenkymmeneen neljään osastoon, joista kukin oli vuorossa viikon. Ks. 1 Aik. 24.

Luuk. 1:9 "Suitsutus." Aamuisin ja iltaisin oli hyvänhajuista suitsutusta poltettava alttarilla, joka oli "esiripun" edessä. Esirippu oli pyhän ja kaikkeinpyhimmän välissä pyhäkössä (ks. 2 Moos. 30:6-8). Suitsuttaminen oli pyhäkköpalvelun huomattavimpia osia. Se oli rukouksen vertauskuva (Ps. 141:2).

Luuk. 1:13 Johannes merkitsee "Herra antaa armon".

Luuk. 1:15 Nämä sanat viittaavat ns. nasiiriin (hepr. "erotettu") eli henkilöön, joka oli tehnyt askeettisen lupauksen joko iäkseen tai määrääjäksi. Heprealaiden nasiireista on säädöksiä 4 Moos. 6:1-21:ssa.

Luuk. 1:17 Johanneksen esiintyminen muistutti profeetta Eliaa, 1 Kun. 17-2 Kun. 2. Malakia ennustaa (Mal. 3:1, 4:5, 6), että Elia on käyvä Messiaan edellä, ja Jeesus todisti Johanneksesta, että "Elia on jo tullut" (Mt.

17:10-13).

Luuk. 1:25 Lapsettomuutta pidettiin itämailla suurena onnettomuutena ja rangaistuksena. Kun perheessä oli monta lasta, se oli merkinä Jumalan siunauksesta.

Luuk. 1:28 Enkelin tervehdys merkitsee, että Maria on Jumalan erityisen suosion kohteena ja että Jumala on valinnut hänet erityiseen tehtävään.

Luuk. 1:31 Jeesuksen nimi, ks. alaviittaa Mt. 1:21.

Luuk. 1:35 "Varjo" on Vanhassa Testamentissa usein Jumalan läsnäolon ja suojeluksen vertauskuva. Ps. 36:8, 91:1, vrt. Lk. 9:34s. Enkeli sanoo Jeesusta Pyhäksi, sillä Jeesuksessa ei ollut syntiä. Jh. 8:46, 2 Kor. 5:21, Hepr. 4:15.

Luuk. 1:39 Perimätiedon mukaan tämä kaupunki oli Ain Karim, noin 8 km Jerusalemistä länteen.

Luuk. 1:46 Luuk. 1:46-55. Maria tunsikin hyvin Vanhan Testamentin, sillä hänen kiitosvirtensä sisältää monia lainauksia siitä, ja erityisesti Hannan kiitosvirrellä (1 Sam. 2:1ss) ja Marian ylistyksellä on paljon yhteistä.

Luuk. 1:66 "Herran käsi" on Jumalan suojeluksen ja avun vertauskuva. Esra 7:6, 28, Ps. 80:18, Lk. 23:46, Apt. 11:21.

Luuk. 1:69 "Sarvi" on Vanhassa Testamentissa voiman ja vallan vertauskuva (esim. Ps. 18:3, 132:17).

Sanat "autuuden sarvi" viittaavat siis voimalliseen Pelastajaan.

Luuk. 1:78 Tuleva Pelastaja on "vanhurskauden aurinko". Tämä viittaa sekä Messiaaseen että Messiaan aikakauteen, joka alkaa Hänen tullessaan.

Luuk. 1:80 "Erämaa", ks. alaviittaa Mt. 3:1.

Luuk. 2:1 Augustus oli Rooman valtakunnan ensimmäinen keisari. Hän hallitsi vv. 30 eKr.-14 jKr. "Koko mailma" tarkoittaa Rooman valtakuntaa, joka siihen aikaan käsitti melkein koko tunnetun mailman.

Luuk. 2:2 "ensimmäinen verollepano", erotukseksi toisesta, kymmenisen vuotta myöhemmästä, josta puhutaan Apt. 5:37:ssa ja joka aiheutti kapinan Palestiinassa. Kyrenius eli Kvirinius on ollut kahdesti Syyrian maaherrana, ensimmäisen kerran ajanlaskumme alkua edeltäneellä vuosikymmenellä, toisen kerran vv. 6-9 jKr.

Luuk. 2:4 Kuningas Daavid oli kotoisin Beetlehemistä Ks. alaviittaa Mt 1:1.

Luuk. 2:21 Nimi "Jeesus", ks. alaviittaa Mt. 1:21.

Luuk. 2:22 "Puhdistuspäivät" oli aika, jonka päätyttyä nainen synnytyksen jälkeen sai tulla pyhäkköön (3 Moos. 12).

Luuk. 2:23 "Herran laki." Luukas käyttää sanaa laki tässä luvussa viidesti, useammin kuin koko muussa evankeliossaan. Hän haluaa korostaa, että Jeesus syntyi "lain alaiseksi" (vrt. Gal. 4:4) ja että sekä Johanneksen että Jeesuksen vanhemmat tarkoin täyttivät kaiken, mitä laki vaati.

Luuk. 2:24 Tästä uhrista näemme, että Jeesuksen vanhemmat olivat vähävaraisia (3 Moos. 12:6, 8).

Luuk. 2:25 Luuk. 2:25,36. Simeon ja Hanna olivat niiden israelilaisten edustajia, jotka olivat pysyneet

Jumalalle uskollisina ja jotka Raamatussa kuuluvat "pyhään jäännökseen".

Luuk. 2:26 Nimi Kristus (Voideltu), ks. alaviittaa Mt 1:1. Alkukielen mukaan tässä puhutaan Herran Kristuksesta, ei Herrasta Kristuksesta.

Luuk. 2:35 Miekka, joka käy sielun läpi, on ennustus tuskasta, jonka Maria saa kokea, kun Jeesus ristiinnaulitaan.

Luuk. 2:38 Lunastuksen odotus oli Messiaan aikakauden alkamisen odotusta. Jerusalemin, Israelin pääkaupunkina, kuvaa tavallaan koko maata.

Luuk. 2:42 Kaksitoistavuotiaana juutalaisen pojan oli ryhdyttävä omakohtaisesti huolehtimaan lain velvoitteista. Tämän ikäistä poikaa sanottiin "lain pojaksi".

Luuk. 2:49 Nämä Jeesuksen sanat ovat varhaisimmat, mitä meille on säilynyt.

Luuk. 3:1 Tiberius hallitsi Augustuksen jälkeen ja oli Rooman keisarina vv. 14-37 jKr. Hänen viidestoista hallitusvuotensa oli vv. 28-29 jKr. Pilatus oli Juudean maaherrana 26-36 jKr. Herodes Antipas, Galilean neljännysruhtinas vuosina 4 eKr.-39 jKr., oli Herodes Suuren poika, ks. alaviittaa Mt. 2:1, 22, 14:1. Iturea oli Palestinan koillispuolella, ja Trakonitiinmaa sen vieressä, lähellä Damaskoa. Filippus, ks. alaviittaa Mk. 6:17. Abilene sijaitsi Antilibanonin rinteillä ja oli saanut nimensä Abilan kaupungista, joka oli parikymmentä kilometriä luoteeseen Damaskosta.

Luuk. 3:2 Ylipapit, ks. alaviittaa Mt. 2:4. Kaifas oli varsinaisessa ylipapin virassa vuosina 18-36 jKr, ja hän oli Hannaan vävy (Jh. 18:13). Hannas oli ollut ylipappina 6 eKr. - 15 jKr. Hannas oli voimakas luonteeltaan, ja hänen vaikutuksensa ylipapin viran haltijaan oli voimakas senkin jälkeen, kun hän itse ei enää ollut tässä virassa Vrt. Jh. 18:13-24.

Luuk. 3:3 "Kääntymyksen kaste", ks. alaviittaa Mk. 1:4. Jordanin ympäristö tarkoittanee lähinnä virran alajuoksua, Jerikon seutuja.

Luuk. 3:7 "Tuleva viha", ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Luuk. 3:12 Veronkantajat eli publikaanit, ks. alaviittaa Mt. 5:46.

Luuk. 3:23 "Niin kuin luultiin Joosepin poika." Yleisen käsityksen mukaan Jeesus oli hänen poikansa, ks. Jh. 6:42. Lk. 1:26-38 ja Mt. 1:18-23 kertovat kuitenkin, ettei Jeesuksella ollut inhimillistä isää.

ss Matteuksen tavoin Luukas tallettaa Jeesuksen sukuuettelon. Näitten sukuuettelojen tarkoituksena on osoittaa, että Jeesus polveutuu kuningas Daavidista ja on siten hänen valtaistuimensa laillinen perillinen. Ks. alaviittaa Mt. 1:16. Matteus aloittaa sukuuettelon Aaprahamista, ja viittaa täten Aaprahamin saamiin upauksiin, jotka Jeesuksessa ovat täyttyneet (1 Moos. 12:3 ym.). Luukas jatkaa Jeesuksen sukuuettelo Aatamiin, ihmiskunnan kantaisään asti, nähtävästi korostaakseen sitä, että Jeesus on koko ihmiskunnan Vapahtaja. Sukuuettelot ovat samanlaisia Aaprahamista Daavidiin, mutta Daavidista Joosefiin aivan erilaisia. Matteuksella sukuuettelo jatkuu Daavidista Daavidin pojan, Salomon kautta (Mt. 1:6), mutta Luukaalla Daavidin pojan, Naatanin kautta (Lk. 3:31). Todennäköisintä on, että Matteus puhuu Joosefin suvusta ja

Luukas esittää Marian sukuuuttelon, jolloin Eeli oli Joosefin appi, Marian isä. Enkelin sanoista Marialle (Lk. 1:32) on päätelty, että Mariakin kuului Daavidin sukuun. On myös viitattu Room. 1:3:een, jossa sanotaan, että Jeesus "lihan puolesta" eli ihmillisen polveutumisensa puolesta kuului Daavidin sukuun.

Luuk. 4:2 Ks. alaviittaa Mt. 4:1.

Luuk. 4:13 "Määrääjäksi", ts. tullakseen takaisin myöhemmin Vrt. Mk. 8:33.

Luuk. 4:16 Evankeliot kertovat Jeesuksen käyneen kahdesti Nasaretissa julkisen toimintansa aikana, Mt. 13:54-58 Mk. 6:1-6. Kokoushuoneen eli sinagoogan jumalanpalvelukseen kuului rukouksia ja Vanhan Testamentin luentaa. Rukouksetkin rakentuivat yleensä Vanhan Testamentin sanojen varaan. Päivittäin luettiin salmeja ja useita muita Vanhan Testamentin kohtia. Sapatteina, maanantaisin ja torstaisin luettiin lisäksi Mooseksen kirjoja. Jo Jeesuksen aikana oli Mooseksen kirjat jaettu viikkojaksoihin. Kun sapatina oli luettukohtia Mooseksen kirjoista, luettiin myös profeettain kirjoja. Jumalanpalveluksen johtaja saattoi kutsua kenet tahansa täysikasvuisen juutalaisen lukemaan Kirjoituksia.

Luuk. 4:17 Kirjakäärö oli suorakaiteenmuotoisista nahka- tai papyruskappaleista yhteenliittämällä tehty pitkä levy, joka käärittiin kokoon kirjakääröksi. Jos teos oli suurehko, kiinnitettiin kaistaleen molempiin päihin puinen sauva, joitten ympärille se käärittiin. Kirjoitus oli kääröön tehty sarakkeisiin ylhäältä alaspäin ja kun lukemiseen ryhdyttiin, käärittiin kirjaa sauvalta toiselle sitä mukaa kuin lukeminen edistyi.

Luuk. 4:19 "Otollinen vuosi." Sanat viittaavat riemuvuoteen, jota Mooseksen lain mukaan piti vietettävän joka viideskymmenes vuosi (3 Moos. 25). Perintömaat ja sukutilat, olivatpa ne myytyjä tai pantattuja, palasivat silloin alkuperäisille omistajilleen tai näiden perillisille, ja kaikki orjat oli laskettava vapaiksi. Jesaja (61:1s) käyttää kuvaa riemuvuodesta selvittämään tulevaa messiaanista onnen aikaa, jolloin Jumala vapauttaa vangit synnin kahleista. Vrt. 2 Kor. 6:2.

Luuk. 4:33 Riivaaja, riivattu, ks. alaviittaa Mt. 4:24.

Luuk. 4:44 "Galilea." Eräissä käsikirjoituksissa lukee "Juudea". Luukas tarkoittaa Juudealla usein koko Palestinaa (vrt. 1:5, 7:17, 23:5).

Luuk. 5:10 "Saat saaliiksi ihmisiä." Jeesus antaa Pietarille uuden elämäntehtävän: hänestä tulee "ihmisten kalastaja" (vrt. Mt. 4:19, Mk. 1:17), mikä merkitsee, että hän saarnaamalla kokoaa ihmisiä Kristuksen seurakuntaan.

Luuk. 5:12 Pitali, ks. alaviittaa Mt. 8:2.

Luuk. 5:27 Leevi oli toiselta nimeltä Matteus. Veronkantaja, ks. alaviittaa Mt. 5:46.

Luuk. 5:32 "Vanhurskas" tarkoittaa tässä sellaista, joka itse katsoi olevansa vanhurskas. Vrt. Lk. 18:8. "Syntinen" tarkoittaa henkilöä, joka tuntee ja myöntää rikkoneensa Jumalan tahtoa.

Luuk. 5:33 Paasto, ks. alaviittaa Mt. 6:16.

Luuk. 6:2 Ks. alaviittaa Mt. 12:1.

Luuk. 6:12 Luukas kertoo usein Jeesuksen rukoilleen, ks. Lk. 3:21, 5:16, 9:18,28,29, 11:1, 22:41,44.

Luuk. 6:13 Sanaa "opetuslapsi" käytetään evankelioissa sekä laajassa että suppeassa merkityksessä. Kaikkia Jeesuksen seuraajia kutsutaan opetuslapsiksi, Lk. 6:13, 17. Joskus nimeä käytetään niistäkin, jotka uskoivat Jeesukseen, mutta eivät vaeltaneet Hänen kanssaan, Mt. 8:21, 27:57, Lk. 19:37, Jh. 4:1. Suppeimman opetuslapsipiirin muodostivat apostolit (ks. alaviittaa Mt. 10:2).

Luuk. 6:15 Kiivailija, ks. alaviittaa Mt. 10:4.

Luuk. 7:3 Juutalaisten vanhimmat ovat tässä paikallisen kaupunginneuvoston jäseniä, eivät suuren neuvoston (Sanhedrinin) jäseniä.

Luuk. 7:5 "Sadanpäämies." Vrt. esim. Kornelius, Apt. 10. Molemmat upseerit olivat juutalaisten ystäviä.

Luuk. 7:9 Uskon salaisuus on kansallisuudesta, rodusta ja syntyperästä riippumaton, kaikille tarjolla oleva asia. Vrt. Mt. 8:10.

Luuk. 7:11 Nain oli pieni kaupunki Galileassa Jisreelin tasangon kaakkoispuolella.

Luuk. 7:23 "Loukkaantua", ks. alaviittaa Mt. 11:6.

Luuk. 7:36 ss Juutalaisilla oli tapana juhla-aterioilla maata matalilla patjoilla pöydän ympärillä.

Vertauskuvallisesti tämä korosti heidän vapauttaan, sillä orjien tapana oli syödä seisten.

Luuk. 7:37 Alabasteri, ks. alaviittaa Mk. 14:3.

Luuk. 7:41 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 7:44 Palestinassa käytettiin paula-anturoita, sannikkaita, ja jalat tulivat kuljettaessa pölyisiksi. Kun vieras tuli taloon, pestiin ensiksi hänen jalkansa. Tavallisesti orja pesi vieraan jalat. Jalkojen pesu oli eräänlainen tervetulotoivotus, ja sen laiminlyömistä pidettiin epäkohteliaana. Vrt. alaviittaa Jh. 13:5.

Luuk. 8:2 Magdaleena tarkoittaa Magdalasta kotoisin olevaa. Magdala sijaitsi Gennesaretin järven luonteisrannalla, Tiberiaan pohjoispuolella. Ei ole syytä samaistaa Magdalan Mariaa ja naista, josta puhutaan Lk. 7:37-50:ssa. Ks. alaviittoja Mt. 15:39, Mk. 8:10.

Luuk. 8:10 Salaisuus, ks. alaviittaa Mk. 4:11. "Näkevinä eivät näkisi ja kuulevina eivät ymmärtäisi", ks. Mt. 13:14, Mk. 4:12 (alaviitat), Jes. 6:9, Io.

Luuk. 8:26 Gerasalaisten alue, ks. alaviittaa Mt. 8:28.

Luuk. 8:27 Riivaaja, ks. alaviittaa Mt. 4:24, 7:22.

Luuk. 8:30 Legio, ks. alaviittaa Mk. 5:9.

Luuk. 8:31 "Syvyys" on saatanan ja saastaisten henkien asuinsija. 2 Piet. 2:4, Ilm. 9:1s,11, 11:7, 17:8, 20:1, 3. Saastaiset henget pyysivät Jeesukselta, ettei Hän käskisi niitten mennä syvyyteen, ts. ne tunnustivat Hänet tuomariksi, jolla oli valta tehdä näin.

Luuk. 8:41 Kokoushuoneen esimiehen tehtävänä oli valita palvelusmenojen suorittajat sekä valvoa järjestystä. Hän myös huolehti kokoushuoneen kunnosta ja omaisuudesta. Kokoushuoneessa oli lisäksi yksi tai useampia palvelijoita ja joskus myös muita virkailijoita, jotka olivat esimiehen alaisia.

Luuk. 8:44 Ks. alaviittaa Mk. 5:33.

Luuk. 9:1 "Ne kaksitoista" = apostolit.

Luuk. 9:7 Tässä mainittu Herodes oli Herodes Antipas, Galilean neljännysruhtinas. Ks. alaviittoja Mt. 2:22, 14:1.

Luuk. 9:10 Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45. Tämä oli Beetsaida Julias Galilean järven koillisrannalla.

Luuk. 9:16 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Luuk. 9:26 Jeesus viittaa tässä toiseen tulemiseen, jolloin Hän tulee kunniassaan Kuninkaana ja Tuomarina.

Luuk. 9:27 Ks. alaviittaa Mk. 9:1.

Luuk. 9:28 ss Mooses ja Elia, ks. alaviittaa Mk. 9:5. Kirkastusvuori oli todennäköisesti jokin Hermonin harjanteista.

Luuk. 9:31 "Poismeno" = kuolema.

Luuk. 9:35 "Se valittu" on yksi Messiaan nimityksistä.

Luuk. 9:51 Sanat "Hänen ylösottamisensa aika" viittaavat Jeesuksen taivaaseenastumiseen. Vrt. 2 Kun. 2:1-11, Mk. 16:19, Apt. 1:2 Apt. 1:2,10,11, 1 Tim. 3:16.

Luuk. 9:52 Luuk. 9:52,53. Samarialaisten nimi tulee Samarian kaupungista, joka jaetun kuningaskunnan aikana oli Israelin valtakunnan pääkaupunki, 1 Kun. 16:24. Kun pohjoisvaltakunta vuonna 722 eKr. tuhoutui, tälle alueelle asettui ei-israelilaisia siirtolaisia, jolloin syntyi sekakansa. Uudessa Testamentissa mainitut samarialaiset olivat näitten jälkeläisiä. Juutalaisten ja samarialaisten välillä oli katkera viha. "Samarialainen" oli haukkumasana, jota juutalaiset käyttivät mm. Jeesuksesta, Jh. 8:48, eivätkä juutalaiset seurustelleet samarialaisten kanssa, Jh. 4:9. Samarialaiset kohtelivat erikoisen vihamielisesti Jerusalemiin matkalla olleita pyhiinvaeltajia, minkä vuoksi juutalaiset usein kiersivät Jordanin itäpuolitse matkallaan Galileasta Jerusalemiin, vrt. Mk. 10:1.Lk. ja Jh. (Jh. 4:1-42) kertovat Jeesuksen käyneen tässä juutalaisten vihaamassa maakunnassa. Vrt. Lk. 10:22ss, 17:11, 16. Lähettäessään ensimmäisen kerran opetuslapsiaan Jeesus tosin kielsi heitä menemästä samarialaisten luo, Mt. 10:5, mutta tarkoituksena li sillä kertaa kulkea vain juutalaisten kaupungeissa ja kylissä. Myöhemmin alkuseurakunta (Apt. 8:5-25) julisti evalikeliota samarialaisillekin ja seurasi siten Jeesuksen antamaa esimerkkiä (Jh. 4).

Luuk. 9:60 Tässä on sanaa "kuollut" käytetty sekä ruumillisessa että hengellisessä mielessä. Ihminen, jolla ei ole elämänyhteyttä Jumalaan, on hengellisesti kuollut. Vrt. Ef. 2:1, Kol. 2:13.

Luuk. 9:62 Jeesus tarkoittaa sanoillaan, että Hänen seuraamisensa tulee tapahtua ilman viivytystä ja ehjin, ei puolinaisin sydämin.

Luuk. 10:6 "Rauhan lapsi", heprealainen sanonta. Se tarkoittaa ihmistä, jolla on rauha tai joka voi saada rauhan. Heprealaisille rauha merkitsi eheyttä, terveyttä ja onnea, sekä hengellistä että maallista siunausta.

Luuk. 10:11 Tomun puistaminen oli vertauskuvallinen teko, joka tarkoitti, etteivät apostolit olleet vastuussa siitä, että kaupunki oli kieltäytynyt vastaanottamasta heidän sanomaansa.

Luuk. 10:12 "Sinä päivänä" eli päivänä, jolloin Jeesus tulee tuomitsemaan mailmaa. Vrt. Mt. 7:22, 1 Kor. 3:13, 2 Tim. 1:12, 18.

Luuk. 10:13 Korasin sijaitsi Kapernaumin pohjoispuolella noin kolmen kilometrin päässä. Siellä oli kokoushuone. Kaupunki tuhoutui jo varhain, koska neljännellä vuosisadalla kirkkoisä Hieronimos sanoi sitä autioksi. Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45. Tyyro ja Siidon olivat foinikialaisten keskuksia, mahtavia kauppakaupunkeja, jotka sijaitsivat Välimeren rannikolla Palestinan, pohjoispuolella.

Luuk. 10:15 Kapernaum sijaitsi Gennesaretin järven pohjoisrannalla, Jordanin suun länsipuolella. Siellä oli suuri kokoushuone, tulli- ja sotilasasema. Se oli Jeesuksen kotikaupunkina Hänen julkisen toimintansa aikana.

Luuk. 10:17 Jeesus ei ollut antanut näille seitsemälle kymmenelle nimenomaista lupauksta, että riivaajat ovat alamaisia heille, mutta apostoleille Hän antoi tällaisen lupauksen, Mt. 10:1.

Luuk. 10:18 Nimi "saatana", ks. alaviittaa Mt. 4:1. Saatana on riivaajahenkien ruhtinas (Jh. 8:44, 12:31) ja myös "syyttäjä", joka syyttää Jumalaa pelkääväisiä Jumalan edessä (Job 1:9-11, 2:4, 5, Sak. 3:1, Ilm. 12:10). Jeesuksen sanat "lankeavan taivaasta kuin salaman" tarkoittavat, että saatanan lähtö on äkillinen ja peruuttamaton. Jeesus tarkoittaa omaa voittoa saatanaasta, erämaakiusausten voittamista (Lk. 4:1-13). Silloin saatana menetti valtansa, ja seitsemänkymmenen opetuslapsen valta ajaa riivaajia ulos perustu Jeesuksen voittoon.

Luuk. 10:19 Skorpionit ovat hämähäkin sukuisia eläimiä, joitten pisto aiheuttaa tuskallisia paikallistulehduksia. Suurimpien lajien pisto on hengenvaarallinen.

Luuk. 10:25 "Lainoppinut" oli kirjanoppinut, joka oli perehtynyt Mooseksen lakiin ja yleensä Vanhan Testamentin opetukseen.

Luuk. 10:31 Luuk. 10:31,32. Papit olivat juutalaisten hengellisiä johtajia ja opettajia, 3 Moos. 10:11, 5 Moos. 31:9-13, 33:10. Leeviläiset olivat papiston apulaisia.

Luuk. 10:33 Samarialaiset, ks. alaviittaa Lk. 9:52, 53.

Luuk. 10:34 Öljyn ja viinin sekoitusta käytettiin haavavoiteena.

Luuk. 10:35 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 10:39 Sisarukset mainitaan myös kertomuksessa Lasaruksen herättämisestä (Jh. 11:1-44), missä heidän luonnettaan kuvataan samalla tavoin.

Luuk. 10:41 Luuk. 10:41,42. Jeesuksen huomautus lähtee aineelliselta tasolta ja päättyy hengelliseen, hyvään osaan eli Jumalan sanan kuulemiseen.

Luuk. 11:2 ss Luukaan evankeliossa rukouksella on lyhyempi muoto kuin Matteuksella (Mt. 6:9-13). Myös rukouksen osien sanat vaihtelevat hieman. Rukous on myös eri yhteydessä kuin Matteuksella, jossa se on osana vuorisaarnaa. Luukas kertoo opetuslasten pyytäneen Jeesusta opettamaan heille, miten tulee rukoilla. Jeesus on varmasti opettanut tätä rukousta useita kertoja, eri tilanteissa, eikä Hän silloin ole toistanut sitä

sanatarkasti. Juutalaisten rukouksissa saattoivat saman rukouksen sanat hieman vaihdella.

Luuk. 11:3 "Tarpeellinen", ks. alaviittaa Mt. 6:11.

Luuk. 11:4 Ks. alaviittaa Mt. 6:13.

Luuk. 11:7 Asunnot olivat yleensä pieniä. Niissä oli vain yksi huone, jossa koko perhe nukkui.

Luuk. 11:15 Beelsebul, ks. alaviittaa Mt. 10:25.

Luuk. 11:20 "Jumalan sormi" on vertauskuva Jumalan välittömästä ja näkyvästä tarttumisesta ihmisen elämään. Ks. 2 Moos. 8:19, Ps. 8:4.

Luuk. 11:29 "Vaatii merkkiä." Juutalaiset vaativat, että Jeesus erityisiä ihmeitä tekemällä todistaisi, että Jumala on Hänet lähettänyt.

Luuk. 11:38 Ks. alaviittaa Mk. 7:2.

Luuk. 11:42 Ks. alaviittaa Mt. 23:23. Minttu on hyväntuoksuinen kasvi, jota käytettiin mausteena ja jonkinverran lääkkeenä. Ruutua käytettiin samoin, ja sen tuoksu oli vielä voimakkaampi kuin mintun.

Luuk. 11:44 Haudan koskettamisesta ihminen tuli saastaiseksi, 4 Moos. 19:16, 17.

Luuk. 11:48 Rakentamalla profeettain hautoja juutalaiset toivoivat voivansa sovittaa esi-isiensä synnit - kuitenkin Jeesus syyttää, että heitä ohjaa sama henki kuin näitä esi-isiä.

Luuk. 11:49 "Jumalan viisaudella" Jeesus tarkoittanee itseään.

Luuk. 11:51 Ks. alaviittaa Mt. 23:35.

Luuk. 12:5 "Helvetti", ks. alaviittaa Mt. 5:22.

Luuk. 12:10 "Pyhän Hengen pilkka", ks. alaviittaa Mt. 12:31.

Luuk. 12:11 Kokoushuone oli usein paikallisen oikeusistuimen (paikallisen neuvoston) istuinpaikka. Vrt. Mt. 10:17 (alaviitta), 23:34, Mk. 13:9.

Luuk. 12:20 Rikas mies oli sanonut "(minun) satoni, eloni, hyväni" (jakeet 17 ja 18.) Jumalan sanat sen sijaan tarkoittavat, että ihminen ei omista, vaan vain pitää hallussaan Jumalan antamia lahjoja. Kaikki omaisuus on Jumalan. Vrt. 3 Moos. 25:23.

Luuk. 12:24 Kaarne = korppi.

Luuk. 12:35 Juutalaisilla oli väljähihainen, pitkä viitta, jonka liepeet nostettiin vyön alle, kun tehtiin työtä tai käveltiin nopeasti, etteivät ne olisi estäneet liikkumista. Vyöttäminen merkitsee siis työhön lähtemistä, ja Jeesuksen sanat ovat kehoitus työhön.

Luuk. 12:38 Toinen yövartio oli klo 21-24 ja kolmas yövartio klo 24-3.

Luuk. 12:49 Tulen sytyttäminen voi viitata Hengen vuodatukseen, helluntaihin, joka oli Jeesuksen työn tulos (Apt. 2). Luultavimmin Jeesus kuitenkin tarkoittaa sitä kahtiajakoa, joka Hänen tähtensä syntyy ihmisten kesken.

Luuk. 12:50 Kaste tarkoittaa tässä Jeesuksen kärsimyksiä. Vrt. Ps. 42:8, 69:2, Jes. 43:2, jotka lienevät Jeesuksen sanojen taustana.

Luuk. 13:1 Luuk. 13:1-5. Juutalaiset uskoivat, että onnettomuudet, kärsimykset ja sairaudet olivat kärsimyksiin joutuneen ihmisen omien syntien rangaistuksia. Mainituista tapauksista ei ole meille säilynyt muuta tietoa. Ne, jotka kertoivat näistä Jeesukselle, uskoivat, että surmansa saaneet olivat erityisen suuria syntisiä ja olivat sen tähden saaneet rangaistuksen. Jeesus torjuu ajatuksen ja sanoo, että onnettomuudet ovat Jumalan sallimia parannuskehoituksia, jotka ihmisten tulee ottaa varteen. Vrt. Jh. 9:3.

Luuk. 13:14 Kokoushuoneen esimies, ks. alaviittaa Lk. 8:41.

Luuk. 13:16 "Aaprahamin tytär." Vrt. Jh. 8:33, 39. Juutalaiset ylpeilivät sillä, että he olivat Aaprahamin jälkeläisiä (= lapsia). Uusi Testamentti opettaa, että ne, jotka uskovat Jeesukseen, ovat Aaprahamin lapsia sanan syvemmässä, hengellisessä mielessä. Vrt. Room. 4:11s, Gal. 3:7s, Jh. 8:39s.

Luuk. 13:19 Ks. alaviittaa Mt. 13:31.

Luuk. 13:21 Ks. alaviittaa Mt. 13:33.

Luuk. 13:24 ss Jeesus opettaa, että Jumalan armolla on omat rajansa ja etteivät kaikki tule siitä osallisiksi. Tätä opetusta korostaa luvun lopussa oleva valitus Jerusalemin vuoksi.

Luuk. 13:31 Herodes Antipas, ks. Mt. 2:22, 14:1.

Luuk. 13:32 "Sille ketulle . . ." Ilmeistä on, että Herodes oli lähettänyt fariseukset pelottelemaan Jeesusta, jotta Jeesus olisi lähtenyt Herodeen alueelta. Jeesus huomasi kuitenkin Herodeen juonen. Jeesuksen puhe kolmesta päivästä saattaa olla vertauskuvallista, ei kirjaimellista, ja tarkoittaa yleensä lyhyttä ajanjaksoa. "Määräni päähän." Sanaan sisältyy sekä Jeesuksen kuolema että Hänen elämäntehtävänsä täyttymys, mailman lunastus, joka tapahtui juuri Hänen kuolemassaan. Vrt. Hepr. 2:10, 5:9, Jh. 19:30.

Luuk. 13:33 Sanat merkinnevät, että Jeesuksen työ on pian päätöksessä, mutta ei vielä. Hänen päämääränään on Jerusalemi. Hänen vihollisillaan ei nyt ole valtaa Häneen, koska Hänen hetkensä ei vielä ole tullut. Vrt. Jh. 7:30, 8:20.

Luuk. 13:34 "Kuinka usein olen tahtonut koota lapsesi..." Sanat osoittavat, että Jeesus julkisen toimintansa aikana kävi useasti Jerusalemissa opettamassa. Vrt. Mt. 23:37. Vain Johannes on kertonut aikaisemmista Jerusalemissa käynneistä. Jh. 2-3, 5, 7-9.

Luuk. 14:5 Muutamissa käsikirjoituksissa on "pojan" tilalla "aasi".

Luuk. 14:26 "Vihaaminen" on seemiläinen sanonta, joka merkitsee "rakastaa vähemmän". Jeesuksen opetuslapsen on oltava valmis luopumaan kaikista maallisista siteistä. Vrt. Lk. 16:13, Jh. 12:25.

Luuk. 15:1 ss Jeesuksen käytös närkästytti fariseuksia ja kirjaoppineita, ja tämän luvun kolme vertausta, jotka puhuvat Jumalan armahtavuudesta, on osoitettu juuri fariseuksille.

Luuk. 15:1,2. "Syntisiksi" sanottiin ihmisiä, jotka eivät noudattaneet Mooseksen lakia ja vanhinten perinnäissääntöjä. Vrt. alaviittaa Mt. 3:7.

Luuk. 15:8 Luuk. 15:8,9. Hopearaha (drakma), joka on mainittu vain tämän kerran koko Uudessa Testamentissa, vastasi noin kahta denaria eli vähän toista nykymarkkaa. Vrt. alaviittaa Mt. 17:24.

Luuk. 15:12 Perinnönjaossa esikoinen sai kaksi osaa ja muut pojat yhden osan omaisuudesta. Vanhempi veli sai siis kaksi kolmasosaa ja nuorempi yhden kolmasosan (vrt. 5 Moos. 21:17). Isä saattoi jo eläessään jakaa omaisuutensa poikiensa kesken.

Luuk. 15:16 Vrt. alaviittaa Mk. 1:6.

Luuk. 15:22 Sormuksia pidettiin suuressa arvossa ja niitä käytettiin sekä koruina että sinettisormuksina. Sormuksen antaminen kuvaa pojan oikeuksien palauttamista. Hän oli nyt täysivaltainen perheenjäsen ja saattoi sinetillään vahvistaa sopimuksia.

Luuk. 15:25 ss Vanhempi poika eli isän talossa, mutta ei ymmärtänyt isän sydäntä. Tällä Jeesus viitanee fariseuksiin ja kirjanoppineisiin, jotka olivat närkästyneet Hänen esiintymisestään.

Luuk. 15:29 Jakeita 12 ("jakoi heille omaisuuden") ja 29 ("minulle et koskaan ole antanut vohlaa") verrattaessa havaitaan, ettei vanhempi veli jaksanut pysyä totuudessa.

Luuk. 16:6 Astia, kreik. batos, oli noin 36 litraa.

Luuk. 16:7 Tynnyri, kreik. koros, oli noin 360 litraa. Molemmat velat olivat siis huomattavan suuria.

Luuk. 16:8 Tässä ei kehuta huoneenhaltijan epärehellisyyttä, vaan sitä, että hän kaukonäköisenä huolehti tulevaisuudestaan.

Luuk. 16:9 Luuk. 16:9,11. "Väärä mammona" tarkoittaa epätodellista, katoavaista omaisuutta. Ks. alaviittaa Mt. 6:24.

Luuk. 16:15 Ks. alaviittaa Mk. 2:17.

Luuk. 16:20 Luuk. 16:20,21. Rikas mies ei ollut armoton, koska hän ei itämaisen tavan mukaan ajanut Lasarusta pois. Isännättömiä koiria kulkee itämaitten kaduilla, ja Lasarus oli niin voimaton, ettei kyennyt suojautumaan niiltä.

Luuk. 16:22 "Aaprahamin helma" on juutalainen sanonta, joka tarkoittaa olemista Aaprahamin kanssa paratiisissa.

Luuk. 16:23 "Tuonela" (kreik. haades), paikka, jossa kuolleet ovat ennen nousemusta.

Luuk. 16:26 Juopa on vertauskuvana näitten kahden ryhmän eron lopullisuudesta.

Luuk. 16:31 Raamattu kieltää jyrkästi henkien manaamisen eli spiritismin. Ks. 2 Moos. 22:18, 3 Moos. 19:31, 20:6,27, 5 Moos. 18:10-14.

Luuk. 17:1 Viettelys = syntiin houkutteleva.

Luuk. 17:2 Myllynkivi, ks. alaviittaa Mt. 18:6.

Luuk. 17:6 Sinapin sienen, ks. alaviittaa Mt. 13:31.

Luuk. 17:20 ss Jakeissa 20 ja 21 teonsana ("ei...tule") on alkukielen nykymuodossa (preesensissä), kun taas seuraavissa jakeissa ("tulee", "sanovat") viitataan tulevaisuuteen (futuuri). Sen tähden suomennokseen on lisättävä sana "nyt". Alkukielen aikamuoto puhuu tästä hetkestä, jolloin heidän keskellään seisova ristin mies ei vielä kantanut kruunua, joka on tulevan valtakunnan merkki. Ks. alaviittaa Apt. 1:6-8.

Luuk. 17:26 "Ihmisen Pojan päivä", jolloin Jeesus tulee kunniassa. Vrt. jae 22, Dan. 7:13.

Luuk. 18:8 "Tullessaan" = tullessaan kirkkaudessa ja kunniassa.

Luuk. 18:9 "Vanhurskaat", ks. alaviittaa Lk. 5:32.

Luuk. 18:10 Fariseus ja veronkantaja, ks. alaviittoja Mt. 3:7, 5:46.

Luuk. 18:12 Fariseukset paastosivat maanantaisin ja torstaisin. Mooseksen laki vaati paastoa vain kerran vuodessa, suurena sovintopäivänä (3 Moos. 16:29, 23:27). Myöhemmin paastojen määrää lisättiin, varsinkin pakkosiirtolaisuuden aikana, ja monet profeetat moittivat kansaa siitä, että se oli tehnyt paastosta uskonnollisen ansion.

Luuk. 18:14 Tässä vanhurskas tarkoittaa synneistä vapautettua ihmistä, jolle Jumala on julistanut hänen syntinsä anteeksi. Ks. 1 Moos. 15:6, Jes. 50:8, 53:11.

Luuk. 18:25 Jeesus tarkoittaa todellista neulansilmää, ts. mahdotonta tekoa, ei neulansilmä-nimistä porttia, jota ei koskaan ole ollut.

Luuk. 18:31 Luukas mainitsee usein, että profeetat ovat ennustaneet Messiaan kärsimyksistä: Lk. 24:25, 27, 44, Apt. 2:23, 3:18, 24, 8:32-35, 13:27, 26:22, 23.

Luuk. 18:35 Jeesus kiersi Samarian alueen matkallaan Galileasta Jerusalemiin. Vrt. alaviittoja Lk. 17:11 ja Lk. 9:52, 53.

Luuk. 19:1 Jerikon kaupunki sijaitsi lähellä Jordanin kahlaamaa, Jerusalemista itään vievän tärkeän tien varressa. Sen tähden siellä oli myös tulliasema. Jerikon ympäristö oli hedelmällistä tasankoa.

Luuk. 19:2 Sakkeus (hepr. Zakkai) merkitsee "hurskas, puhdas, viaton".

Luuk. 19:8 Varkaan oli korvattava varastamansa tavara nelinkertaisesti Mooseksen lain mukaan. 2 Moos. 22:1, 2 Sam. 12:6.

Luuk. 19:9 "Hänkin on Aaprahamin poika." Näin oli hänen halveksitusta virastaan huolimatta, sillä yhteiskunnallinen asema ei ole pelastuksen esteenä, vrt. Lk. 3:12-14. Ks. myös Lk. 13:16.

Luuk. 19:12 ss Taustana on mahdollisesti Herodes Arkelaun matka Roomaan vuonna 4 eKr. Arkelaus, Herodes Suuren poika, halusi saada vahvistuksen kuninkuudelleen, sillä hänen isänsä oli testamentissaan määrännyt hänet Palestinan kuninkaaksi. Juutalaiset eivät halunneet häntä kuninkaakseen. He lähettivät lähetystön keisarin tykö ja anoivat, että heidän maastaan tehtäisiin Rooman maakunta. Ks. alaviittoja Mt. 2:1, 22. Kuningas oli itämailla ehdoton yksinvalti, jota kaikkien alamaisten oli toteltava.

Luuk. 19:13 Tässä mainittu leiviskä oli ns. mnaa, joka oli sata drakmaa. Drakma oli noin kaksi denaria. Ks. alaviittaa Lk. 15:8,9.

Luuk. 19:20 "Liinanen." Voidaan kääntää myös "hikiliina, pieni liina". Työtä tehtäessä siihen pyyhittiin kasvot ja kädet. Palvelija oli laiska eikä siis tarvinnut liinaansa hien pyyhkimiseen.

Luuk. 19:29 Beetfage, Betania, Ölgyvuori, ks. alaviittoja Mt. 21:1, 17.

Luuk. 19:42 Rauha, messiaanisen ajan rauha, joka oli luvattu profetioissa (Jes. 9:5,6). Rauha oli pelastuksen

toinen nimi, Apt. 10:36.

Luuk. 19:44 Etsikko aika, aika, jolloin Jumala erityisesti kutsuu ihmistä tai kansaa.

Luuk. 20:9 Viinitarhan perustaminen, ks. alaviittaa Mk. 12:1.

Luuk. 20:24 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 20:27 Saddukeukset, ks. alaviittoja Mt. 3:7, 22, 23.

Luuk. 20:34 Lapsi-sanaa käytetään hepreassa kuvaannollisesti ilmaisemaan jollekin tai johonkin kuulumista.

Luuk. 20:35 Uusi Testamentti erottaa "nousemuksen kuolleista", ts. kuolleitten joukosta (vanhurskasten nousemuksen) ja "kuolleitten nousemuksen" eli yleisen nousemuksen aikojen lopulla viimeisen tuomion edellä. Tässä tarkoitetaan edellistä, samoin Paavali Fil. 3:11 :ssa. (ks. alaviitta).

Luuk. 20:36 "Nousemuksen lapset", ne, jotka ovat nousseet kuolleitten joukosta. Vrt. edellä jae 35 (alaviitta).

Luuk. 20:39 Kirjanoppineet olivat yleensä fariseuksia, jotka uskoivat nousemukseen. Ks. alaviittoja Mt. 3:7, 22:23.

Luuk. 20:41 ss Ks. alaviittaa Mt. 22:45.

Luuk. 21:5 ss Kaksi näköalaa sulautuu yhteen, mikä on yleistä profetioissa: Jerusalemin hävitys vuonna 70 jKr. sekä mailmanajan lopun ahdistukset ja Kristuksen paluu.

Ks. alaviittaa Mk. 13:1.

Luuk. 21:24 "Pakanain ajat", ajanjakso, joka alkoi Jerusalemin hävityksestä ja jatkuu lähelle mailmanajan loppua. Tänä aikana (vanha) Jerusalemin hallinnassa. Laajemmassa mielessä tämä ajanjakso alkoi jo Jerusalemin ensimmäisestä hävityksestä vuonna 586 eKr, jolloin kaupunki menetti itsenäisyytensä. Israelin kääntymys liittyy läheisesti pakanain aikojen päättymiseen (Room. 11:11-32).

Luuk. 21:25 Meri on Raamatussa pakanakansain vertauskuva.

Luuk. 21:26 "Taivasten voimat", ks. alaviittaa Mt. 24:29.

Luuk. 21:27 Taustana on Danielin näky Ihmisen Pojasta, Dan. 7:13.

Luuk. 21:29 Viikunapuu on Israelin kansan vertauskuva, ja lehtien puhkeaminen kuvaa kirouksen kuivattaman Israelin kansan uutta elpymistä Jeesuksen tulemuksen edellä.

Luuk. 21:31 Tässä tarkoitetaan Jumalan valtakunnan näkyvää tuloa, sitä, että Jumala perustaa näkyvän valtakuntansa maan päälle.

Luuk. 21:36 "Ihmisen Pojan edessä". ts. kun Hän tulee kunniassaan ja Tuomarina.

Luuk. 21:37 Öljyvuori, ks. alaviittaa Mt. 21:1.

Luuk. 22:1 Hapattomain leipäin juhla ja pääsiäinen, ks. alaviittaa Mt. 26:17.

Luuk. 22:4 Pyhäkön vartijat, poliisit, olivat Leeviläisiä. Heidän tehtävänään oli valvoa järjestystä ja vartioida pyhäkköä.

Luuk. 22:14 "Hetki" tarkoittaa tässä juhla-aterian aikaa, auringonlaskun jälkeen.

Luuk. 22:16 Ehtoollinen on vertauskuva iankaikkisesta autuudesta, jota Uudessa Testamentissa usein verrataan ateriaan, juhliin, "Karitsan hääateriaan" (Ilm. 19:9).

Luuk. 22:17 Luuk. 22:17,19. Vrt. alaviittoja Mk. 14:22, 23.

Luuk. 22:25 "Hyväntekijä" oli Jeesuksen aikana tavallinen hallitsijan nimitys.

Luuk. 22:28 "Kiusauksissani." Voidaan myös kääntää: koettelemuksissani.

Luuk. 22:35 Luuk. 22:35,36. Kun Jeesus ensi kerran lähetti opetuslapsensa, eivät he saaneet varustautua matkaan (Lk. 10:4, 9:3), sillä heidän tuli luottaa ihmisten kestiystävyyteen. Nyt olivat edessä vainojen ajat, ja opetuslasten oli luotettava omaan apuunsa. Mt. 26:52:sta huomaamme, ettei Jeesuksen mainintaa miekasta (Lk. 22:36) tule ymmärtää kirjaimellisesti.

Luuk. 22:42 Malja, ks. alaviittaa Mk. 10:38.

Luuk. 22:66 Vanhimmat, ylipapit ja kirjanoppineet muodostivat Sanhedrinin eli suuren neuvoston. Ks. alaviittaa Mt. 5:22. Jeesuksen kuulustelu lienee tapahtunut pyhäkön viereisessä palatsissa, jossa neuvosto kokoontui.

Luuk. 23:7 Herodes Antipas, ks. alaviittoja Mt. 2:1, 22, 14:1, Lk. 3:1.

Luuk. 23:11 "Loistava puku", kuninkaallinen vaate, jonka tarkoituksena oli pilkata Jeesuksen kuninkuutta Vrt. alaviittaa Mt. 27:28.

Luuk. 23:22 Luukas ei mainitse, mitä tämä kuritus olisi ollut. Mt. 27:27-31:ssa kerrotaan ruoskimisesta.

Luuk. 23:27 Talmud (juutalaisten perimätiedon kokoelma) kertoo, että Jerusalemin ylhäisten naisten tapana oli antaa kuolemaantuomituille rikollisille turruttavia juomia kipujen lieventämiseksi.

Luuk. 23:31 Kuiva puu kelpaa vain poltettavaksi. Sillä tarkoitetaan Jerusalemiä, joka on hylännyt Jeesuksen ja kulkee nyt tuomiotaan kohti (vrt. jakeet 28-30).

Luuk. 23:43 Paratiisi-sana johtuu persian kielestä ja merkitsee hoidettua, aidattua puistoa, joka oli kuninkaan tai ylhäisten käytössä. Raamatussa paratiisi merkitsee Eedenin kadotettua puutarhaa sekä varsinkin Uudessa Testamentissa pelastettujen ihmisten olinpaikkaa tuonelassa, ennen nousemista. Vrt. Lk. 16:22, 23.

Luuk. 23:44 Kuudes tunti, klo 12, ja yhdeksäs tunti, klo 15.

Luuk. 23:45 Esirippu, ks. alaviittaa Mt. 27:51.

Luuk. 23:46 Ks. alaviittoja Mt. 27:50, Lk. 1:66.

Luuk. 23:50 Joosef Arimatialainen, ks. alaviittaa Mt. 27:57.

Luuk. 24:1 Hajusteet, ks. alaviittaa Mk. 16:1. "Viikon ensimmäinen päivä", ks. alaviittaa Mt. 28:1.

Luuk. 24:2 Kivi, ks. alaviittaa Mk. 15:46.

Luuk. 24:13 Emmaus lienee sijainnut Jerusalemista luoteeseen, Jaffaan (eli Joppeen) vievän tien varrella. Vakomitta (kreik. stadion) oli 192 metriä, joten matkaa Emmaukseen oli noin 11 km.

Luuk. 24:18 Muukalaisiksi sanottiin maassa asuvia vierasmaalaisia. Heillä ei ollut kansalaisoikeuksia eikä

pysyvää kotia. He saivat nauttia vieraanvaraisuuden suojaa, mutta muita olkeuksia heillä ei ollut. Luuk. 24:26 Sana "pitänyt" viittaa Jumalan iankaikkiseen suunnitelmaan, jonka "täytyy" toteutua. Vrt. alaviittaa Mt. 16:21.

Luuk. 24:27 "Mooses ja profeetat" tarkoittavat tässä Mooseksenkirjoja ja profeettojen kirjoja.

Luuk. 24:30 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Luuk. 24:44 Juutalaisten Raamatun, Vanhan Testamentin virallinen, täydellinen nimi oli "Laki, profeetat ja kirjoitukset". Tämän rinnalla käytettiin esim. nimiä "Mooses ja profeetat" (jae 27), "Mooses, profeetat ja Salmit", "Laki ja profeetat".

Saddukeukset, samoin kuin samarialaiset, pitivät pyhinä kirjoituksinaan vain Vanhan Testamentin ensimmäistä osaa, Mooseksen kirjoja eli Lakia. Mooseksen kirjain yhteinen hepreankielinen nimitys toora merkitsee oikeastaan "opetusta, oppia" eikä lakia. Koska siinä kuitenkin on paljon yhteiskunnallisia säädöksiä ja siten lakiasiat ovat enemmistönä, on "toora" usein käännetty sanalla "laki". Vanhassa Testamentissa on yllin kyllin heprean sanoja, jotka merkitsevät lakia, asetuksia, säädöksiä, nimittäin hoq, dat, edut. Salmi 1:2 puhuu Jumlan sanan rakastamisesta eikä yksistään lain rakastamisesta. Syystä Martti Luther antaa varoituksen tämän hänelle rakkaan salmin väärästä lukemisesta: "nicht mit Kuhaugen lesen" (sitä ei sovi lukea lehmän silmin). Kuitenkin siinä syntien sovituksen ajatus on punaisena lankana pitkin matkaa mukana, niin kuin myös Uudessa Testamentissa on mukana laki. Jeesus ei tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään. Luuk. 24:49 Oli tärkeää, etteivät opetuslapset ryhtyneet todistustehtäväänsä ilman Pyhän Hengen voimaa. Apt. 1:5, 8, 2:4, Jh. 14:16, 17.

Luuk. 24:53 Luukaan evankelio alkaa pyhäköstä ja päättyy pyhäkköön. Sen viimeisinä sanoina ovat Jumalan kiitos ja ylistys.

Alaviitteet:

Luuk. 1:1 Luuk. 1:1-4. Luukas on omistanut molemmat teoksensa Teofilus-nimiselle henkilölle, joka luultavasti oli saanut opetusta kristinuskossa, mutta ei vielä liene kääntynyt kristityksi (vrt. jae 4).

Puhuttelua "korkea-arvoinen" käytettiin korkeassa virka- tai muussa asemassa olevista henkilöistä, ja on mahdollista, että Teofilus oli Rooman valtakunnan virkamies.

Luuk. 1:5 Herodes Suuri, ks. alaviittaa Mt. 2:1. Juudean maalla tarkoitetaan tässä koko Palestinaa, sillä se oli Herodeen valtakuntana. Papisto oli temppelipalvelua varten jaettu kahteenkymmeneen neljään osastoon, joista kukin oli vuorossa viikon. Ks. 1 Aik. 24.

Luuk. 1:9 "Suitsutus." Aamuisin ja iltaisin oli hyvänhajuista suitsutusta poltettava alttarilla, joka oli "esiripun" edessä. Esirippu oli pyhän ja kaikkeinpyhimmän välissä pyhäkössä (ks. 2 Moos. 30:6-8). Suitsuttaminen oli pyhäköpalvelun huomattavimpia osia. Se oli rukouksen vertauskuva (Ps. 141:2).

Luuk. 1:13 Johannes merkitsee "Herra antaa armon".

Luuk. 1:15 Nämä sanat viittaavat ns. nasiiriin (hepr. "erotettu") eli henkilöön, joka oli tehnyt askeettisen

lupauksen joko iäkseen tai määrääjäksi. Heprealaisten nasiireista on säädöksiä 4 Moos. 6:1-21:ssa.

Luuk. 1:17 Johanneksen esiintyminen muistutti profeetta Eliaa, 1 Kun. 17-2 Kun. 2. Malakia ennustaa (Mal. 3:1, 4:5, 6), että Elia on käyvä Messiaan edellä, ja Jeesus todisti Johanneksesta, että "Elia on jo tullut" (Mt. 17:10-13).

Luuk. 1:25 Lapsettomuutta pidettiin itämailla suurena onnettomuutena ja rangaistuksena. Kun perheessä oli monta lasta, se oli merkinä Jumalan siunauksesta.

Luuk. 1:28 Enkelin tervehdys merkitsee, että Maria on Jumalan erityisen suosion kohteena ja että Jumala on valinnut hänet erityiseen tehtävään.

Luuk. 1:31 Jeesuksen nimi, ks. alaviittaa Mt. 1:21.

Luuk. 1:35 "Varjo" on Vanhassa Testamentissa usein Jumalan läsnäolon ja suojeluksen vertauskuva. Ps. 36:8, 91:1, vrt. Lk. 9:34s. Enkeli sanoo Jeesusta Pyhäksi, sillä Jeesuksessa ei ollut syntiä. Jh. 8:46, 2 Kor. 5:21, Hepr. 4:15.

Luuk. 1:39 Perimätiedon mukaan tämä kaupunki oli Ain Karim, noin 8 km Jerusalemistä länteen.

Luuk. 1:46 Luuk. 1:46-55. Maria tunsu hyvin Vanhan Testamentin, sillä hänen kiitosvirensä sisältää monia lainauksia siitä, ja erityisesti Hannan kiitosvirellä (1 Sam. 2:1ss) ja Marian ylistyksellä on paljo yhteistä.

Luuk. 1:66 "Herran käsi" on Jumalan suojeluksen ja avun vertauskuva. Esra 7:6, 28, Ps. 80:18, Lk. 23:46, Apt. 11:21.

Luuk. 1:69 "Sarvi" on Vanhassa Testamentissa voiman ja vallan vertauskuva (esim. Ps. 18:3, 132:17).

Sanat "autuuden sarvi" viittaavat siis voimalliseen Pelastajaan.

Luuk. 1:78 Tuleva Pelastaja on "vanhurskauden aurinko". Tämä viittaa sekä Messiaaseen että Messiaan aikakauteen, joka alkaa Hänen tullessaan.

Luuk. 1:80 "Erämaa", ks. alaviittaa Mt. 3:1.

Luuk. 2:1 Augustus oli Rooman valtakunnan ensimmäinen keisari. Hän hallitsi vv. 30 eKr.-14 jKr. "Koko mailma" tarkoittaa Rooman valtakuntaa, joka siihen aikaan käsitti melkein koko tunnetun mailman.

Luuk. 2:2 "ensimmäinen verollepano", erotukseksi toisesta, kymmenisen vuotta myöhemmästä, josta puhutaan Apt. 5:37:ssa ja joka aiheutti kapinan Palestiinassa. Kyrenius eli Kvirinius on ollut kahdesti Syyrian maaherrana, ensimmäisen kerran ajanlaskumme alkua edeltäneellä vuosikymmenellä, toisen kerran vv. 6-9 jKr.

Luuk. 2:4 Kuningas Daavid oli kotoisin Beethlehemistä Ks. alaviittaa Mt 1:1.

Luuk. 2:21 Nimi "Jeesus", ks. alaviittaa Mt. 1:21.

Luuk. 2:22 "Puhdistuspäivät" oli aika, jonka päätyttyä nainen synnytyksen jälkeen sai tulla pyhäkköön (3 Moos. 12).

Luuk. 2:23 "Herran laki." Luukas käyttää sanaa laki tässä luvussa viidesti, useammin kuin koko muussa evankeliossaan. Hän haluaa korostaa, että Jeesus

syntyi "lain alaiseksi" (vrt. Gal. 4:4) ja että sekä Johanneksen että Jeesuksen vanhemmat tarkoin täyttivät kaiken, mitä laki vaati.

Luuk. 2:24 Tästä uhrista näemme, että Jeesuksen vanhemmat olivat vähävaraisia (3 Moos. 12:6, 8).

Luuk. 2:25 Luuk. 2:25,36. Simeon ja Hanna olivat niiden israelilaisten edustajia, jotka olivat pysyneet Jumalalle uskollisina ja jotka Raamatussa kuuluvat "pyhään jäännökseen".

Luuk. 2:26 Nimi Kristus (Voideltu), ks. alaviittaa Mt 1:1. Alkukielen mukaan tässä puhutaan Herran Kristuksesta, ei Herrasta Kristuksesta.

Luuk. 2:35 Miekka, joka käy sielun läpi, on ennustus tuskasta, jonka Maria saa kokea, kun Jeesus ristiinnaulitaan.

Luuk. 2:38 Lunastuksen odotus oli Messiaan aikakauden alkamisen odotusta. Jerusalemin, Israelin pääkaupunkina, kuvaa tavallaan koko maata.

Luuk. 2:42 Kaksitoistavuotiaana juutalaisen pojan oli ryhdyttävä omakohtaisesti huolehtimaan lain velvoitteista. Tämän ikäistä poikaa sanottiin "lain pojaksi".

Luuk. 2:49 Nämä Jeesuksen sanat ovat varhaisimmat, mitä meille on säilynyt.

Luuk. 3:1 Tiberius hallitsi Augustuksen jälkeen ja oli Rooman keisarina vv. 14-37 jKr. Hänen viidestoista hallitusvuotensa oli vv. 28-29 jKr. Pilatus oli Juudean maaherrana 26-36 jKr. Herodes Antipas, Galilean neljännysruhtinas vuosina 4 eKr.-39 jKr., oli Herodes Suuren poika, ks. alaviittaa Mt. 2:1, 22, 14:1. Iturea oli Palestinan koillispuolella, ja Trakonitiinmaa sen vieressä, lähellä Damaskoa. Filippus, ks. alaviittaa Mk. 6:17. Abilene sijaitsi Antilibanonin rinteillä ja oli saanut nimensä Abilan kaupungista, joka oli parikymmentä kilometriä luoteeseen Damaskosta.

Luuk. 3:2 Ylipapit, ks. alaviittaa Mt. 2:4. Kaifas oli varsinaisessa ylipapin virassa vuosina 18-36 jKr, ja hän oli Hannaan vävy (Jh. 18:13). Hannas oli ollut ylipappina 6 eKr. - 15 jKr. Hannas oli voimakas luonteeltaan, ja hänen vaikutuksensa ylipapin viran haltijaan oli voimakas senkin jälkeen, kun hän itse ei enää ollut tässä virassa Vrt. Jh. 18:13-24.

Luuk. 3:3 "Kääntymyksen kaste", ks. alaviittaa Mk. 1:4. Jordanin ympäristö tarkoittanee lähinnä virran alajuoksua, Jerikon seutuja.

Luuk. 3:7 "Tuleva viha", ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Luuk. 3:12 Veronkantajat eli publikaanit, ks. alaviittaa Mt. 5:46.

Luuk. 3:23 "Niin kuin luultiin Joosepin poika." Yleisen käsityksen mukaan Jeesus oli hänen poikansa, ks. Jh. 6:42. Lk. 1:26-38 ja Mt. 1:18-23 kertovat kuitenkin, ettei Jeesuksella ollut inhimillistä isää.

ss Matteuksen tavoin Luukas tallettaa Jeesuksen sukuluettelon. Näitten sukuluetteloiden tarkoituksena on osoittaa, että Jeesus polveutuu kuningas Daavidista ja on siten hänen valtaistuimensa laillinen perillinen. Ks. alaviittaa Mt. 1:16. Matteus aloittaa sukuluettelon Aaprahamista, ja viittaa täten Aaprahamin saamiin upauksiin, jotka Jeesuksessa ovat täyttyneet (1 Moos. 12:3 ym.). Luukas jatkaa Jeesuksen

sukuluettelo Aatamiin, ihmiskunnan kantaisään asti, nähtävästi korostaakseen sitä, että Jeesus on koko ihmissuvun Vapahtaja. Sukuluettelot ovat samanlaisia Aaprahamisa Daavidiin, mutta Daavidista Joosefiin aivan erilaisia. Matteuksella sukuluettelo jatkuu Daavidista Daavidin pojan, Salomon kautta (Mt. 1:6), mutta Luukaalla Daavidin pojan, Naatanin kautta (Lk. 3:31). Todennäköisintä on, että Matteus puhuu Joosefin suvussa ja Luukas esittää Marian sukuluettelon, jolloin Eeli oli Joosefin appi, Marian isä. Enkelin sanoista Marialle (Lk. 1:32) on päätelty, että Mariakin kuului Daavidin sukuun. On myös viitattu Room. 1:3:een, jossa sanotaan, että Jeesus "lihan puolesta" eli ihmillisen polveutumisensa puolesta kuului Daavidin sukuun.

Luuk. 4:2 Ks. alaviittaa Mt. 4:1.

Luuk. 4:13 "Määrääjäksi", ts. tullakseen takaisin myöhemmin Vrt. Mk. 8:33.

Luuk. 4:16 Evankeliot kertovat Jeesuksen käyneen kahdesti Nasaretissa julkisen toimintansa aikana, Mt. 13:54-58 Mk. 6:1-6. Kokoushuoneen eli sinagoogan jumalanpalvelukseen kuului rukouksia ja Vanhan Testamentin luentaa. Rukouksetkin rakentuivat yleensä Vanhan Testamentin sanojen varaan. Päivittäin luettiin salmeja ja useita muita Vanhan Testamentin kohtia. Sapatteina, maanantaisin ja torstaisin luettiin lisäksi Mooseksen kirjoja. Jo Jeesuksen aikana oli Mooseksen kirjat jaettu viikkojaksoihin. Kun sapatina oli luettukohtia Mooseksen kirjoista, luettiin myös profeettain kirjoja. Jumalanpalveluksen johtaja saattoi kutsua kenet tahansa täysikasvuisen juutalaisen lukemaan Kirjoituksia.

Luuk. 4:17 Kirjakäärö oli suorakaiteenmuotoisista nahka- tai papyruskappaleista yhteen liittämällä tehty pitkä levy, joka käärittiin kokoon kirjakääröksi. Jos teos oli suurehko, kiinnitettiin kaistaleen molempiin päihin puinen sauva, joitten ympärille se käärittiin. Kirjoitus oli kääröön tehty sarakkeisiin ylhäältä alaspäin ja kun lukemiseen ryhdyttiin, käärittiin kirjaa sauvalta toiselle sitä mukaa kuin lukeminen edistyi.

Luuk. 4:19 "Otollinen vuosi." Sanat viittaavat riemuvuoteen, jota Mooseksen lain mukaan piti vietettävän joka viideskymmenes vuosi (3 Moos. 25). Perintömaat ja sukutilat, olivatpa ne myytyjä tai pantattuja, palasivat silloin alkuperäisille omistajilleen tai näiden perillisille, ja kaikki orjat oli laskettava vapaiksi. Jesaja (61:1s) käyttää kuvaa riemuvuodesta selvittämään tulevaa messiaanista onnen aikaa, jolloin Jumala vapauttaa vangit synnin kahleista. Vrt. 2 Kor. 6:2.

Luuk. 4:33 Riivaaja, riivattu, ks. alaviittaa Mt. 4:24.

Luuk. 4:44 "Galilea." Eräissä käsikirjoituksissa lukee "Juudea". Luukas tarkoittaa Juudealla usein koko Palestinaa (vrt. 1:5, 7:17, 23:5).

Luuk. 5:10 "Saat saaliiksi ihmisiä." Jeesus antaa Pietarille uuden elämäntehtävän: hänestä tulee "ihmisten kalastaja" (vrt. Mt. 4:19, Mk. 1:17), mikä merkitsee, että hän saarnaamalla kokoaa ihmisiä Kristuksen seurakuntaan.

Luuk. 5:12 Pitali, ks. alaviittaa Mt. 8:2.

Luuk. 5:27 Leevi oli toiselta nimeltä Matteus. Veronkantaja, ks. alaviittaa Mt. 5:46.

Luuk. 5:32 "Vanhurskas" tarkoittaa tässä sellaista, joka itse katsoi olevansa vanhurskas. Vrt. Lk. 18:8.

"Syntinen" tarkoittaa henkilöä, joka tuntee ja myöntää rikkoneensa Jumalan tahtoa.

Luuk. 5:33 Paasto, ks. alaviittaa Mt. 6:16.

Luuk. 6:2 Ks. alaviittaa Mt. 12:1.

Luuk. 6:12 Luukas kertoo usein Jeesuksen rukoilleen, ks. Lk. 3:21, 5:16, 9:18,28,29, 11:1, 22:41,44.

Luuk. 6:13 Sanaa "opetuslapsi" käytetään evankelioissa sekä laajassa että suppeassa merkityksessä. Kaikkia Jeesuksen seuraajia kutsutaan opetuslapsiksi, Lk. 6:13, 17. Joskus nimeä käytetään niistäkin, jotka uskoivat Jeesukseen, mutta eivät vaeltaneet Hänen kanssaan, Mt. 8:21, 27:57, Lk. 19:37, Jh. 4:1. Suppeimman opetuslapsipiirin muodostivat apostolit (ks. alaviittaa Mt. 10:2).

Luuk. 6:15 Kiivailija, ks. alaviittaa Mt. 10:4.

Luuk. 7:3 Juutalaisten vanhimmat ovat tässä paikallisen kaupunginneuvoston jäseniä, eivät suuren neuvoston (Sanhedrinin) jäseniä.

Luuk. 7:5 "Sadanpäämies." Vrt. esim. Kornelius, Apt. 10. Molemmat upseerit olivat juutalaisten ystäviä.

Luuk. 7:9 Uskon salaisuus on kansallisuudesta, rodusta ja syntyperästä riippumaton, kaikille tarjolla oleva asia. Vrt. Mt. 8:10.

Luuk. 7:11 Nain oli pieni kaupunki Galileassa Jisreelin tasangon kaakkoispuolella.

Luuk. 7:23 "Loukkaantua", ks. alaviittaa Mt. 11:6.

Luuk. 7:36 ss Juutalaisilla oli tapana juhla-aterioilla maata matalilla patjoilla pöydän ympärillä.

Vertauskuvallisesti tämä korosti heidän vapauttaan, sillä orjien tapana oli syödä seisten.

Luuk. 7:37 Alabasteri, ks. alaviittaa Mk. 14:3.

Luuk. 7:41 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 7:44 Palestinessä käytettiin paula-anturoita, sannikkaita, ja jalat tulivat kuljettaessa pölyisiksi. Kun vieras tuli taloon, pestiin ensiksi hänen jalkansa. Tavallisesti orja pesi vieraan jalat. Jalkojen pesu oli eräänlainen tervetulotoivotus, ja sen laiminlyömistä pidettiin epäkohteliaana. Vrt. alaviittaa Jh. 13:5.

Luuk. 8:2 Magdaleena tarkoittaa Magdalasta kotoisin olevaa. Magdala sijaitsi Gennesaretin järven luonteisrannalla, Tiberiaan pohjoispuolella. Ei ole syytä samaistaa Magdalan Mariaa ja naista, josta puhutaan Lk. 7:37-50:ssa. Ks. alaviittoja Mt. 15:39, Mk. 8:10.

Luuk. 8:10 Salaisuus, ks. alaviittaa Mk. 4:11. "Näkevinä eivät näkisi ja kuulevina eivät ymmärtäisi", ks. Mt. 13:14, Mk. 4:12 (alaviitat), Jes. 6:9, Io.

Luuk. 8:26 Gerasalaisten alue, ks. alaviittaa Mt. 8:28.

Luuk. 8:27 Riivaaja, ks. alaviittaa Mt. 4:24, 7:22.

Luuk. 8:30 Legio, ks. alaviittaa Mk. 5:9.

Luuk. 8:31 "Syvyys" on saatanan ja saastaisten henkien asuinsija. 2 Piet. 2:4, Ilm. 9:1s,11, 11:7, 17:8, 20:1, 3. Saastaiset henget pyysivät Jeesukselta, ettei Hän käskisi niitten mennä syvyyteen, ts. ne tunnustivat Hänet tuomariksi, jolla oli valta tehdä näin.

Luuk. 8:41 Kokoushuoneen esimiehen tehtävänä oli valita palvelusmenojen suorittajat sekä valvoa järjestystä. Hän myös huolehti kokoushuoneen kunnosta ja omaisuudesta. Kokoushuoneessa oli lisäksi yksi tai useampia palvelijoita ja joskus myös muita virkailijoita, jotka olivat esimiehen alaisia.

Luuk. 8:44 Ks. alaviittaa Mk. 5:33.

Luuk. 9:1 "Ne kaksitoista" = apostolit.

Luuk. 9:7 Tässä mainittu Herodes oli Herodes Antipas, Galilean neljännysruhtinas. Ks. alaviittoja Mt. 2:22, 14:1.

Luuk. 9:10 Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45. Tämä oli Beetsaida Julias Galilean järven koillisrannalla.

Luuk. 9:16 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Luuk. 9:26 Jeesus viittaa tässä toiseen tulemukseensa, jolloin Hän tulee kunniassaan Kuninkaana ja Tuomarina.

Luuk. 9:27 Ks. alaviittaa Mk. 9:1.

Luuk. 9:28 ss Mooses ja Elia, ks. alaviittaa Mk. 9:5. Kirkastusvuori oli todennäköisesti jokin Hermonin harjanteista.

Luuk. 9:31 "Poismeno" = kuolema.

Luuk. 9:35 "Se valittu" on yksi Messiaan nimityksistä.

Luuk. 9:51 Sanat "Hänen ylösottamisensa aika" viittaavat Jeesuksen taivaaseenastumiseen. Vrt. 2 Kun. 2:1-11, Mk. 16:19, Apt. 1:2 Apt. 1:2,10,11, 1 Tim. 3:16.

Luuk. 9:52 Luuk. 9:52,53. Samarialaisten nimi tulee Samarian kaupungista, joka jaetun kuningaskunnan aikana oli Israelin valtakunnan pääkaupunki, 1 Kun. 16:24. Kun pohjoisvaltakunta vuonna 722 eKr. tuhoutui, tälle alueelle asettui ei-israelilaisia siirtolaisia, jolloin syntyi sekakansa. Uudessa Testamentissa mainitut samarialaiset olivat näitten jälkeläisiä. Juutalaisten ja samarialaisten välillä oli katkera viha. "Samarialainen" oli haukkumasana, jota juutalaiset käyttivät mm. Jeesuksesta, Jh. 8:48, eivätkä juutalaiset seurustelleet samarialaisten kanssa, Jh. 4:9. Samarialaiset kohtelivat erikoisen vihamielisesti Jerusalemiin matkalla olleita pyhiinvaeltajia, minkä vuoksi juutalaiset usein kiersivät Jordanin itäpuolitse matkallaan Galileasta Jerusalemiin, vrt. Mk. 10:1.Lk. ja Jh. (Jh. 4:1-42) kertovat Jeesuksen käyneen tässä juutalaisten vihaamassa maakunnassa. Vrt. Lk. 10:22ss, 17:11, 16. Lähettäessään ensimmäisen kerran opetuslapsiaan Jeesus tosin kielsi heitä menemästä samarialaisten luo, Mt. 10:5, mutta tarkoituksena li sillä kertaa kulkea vain juutalaisten kaupungeissa ja kylissä. Myöhemmin alkuseurakunta (Apt. 8:5-25) julisti evalikeliota samarialaisillekin ja seurasi siten Jeesuksen antamaa esimerkkiä (Jh. 4).

Luuk. 9:60 Tässä on sanaa "kuollut" käytetty sekä ruumillisessa että hengellisessä mielessä. Ihminen, jolla ei ole elämänyhteyttä Jumalaan, on hengellisesti kuollut. Vrt. Ef. 2:1, Kol. 2:13.

Luuk. 9:62 Jeesus tarkoittaa sanoillaan, että Hänen seuraamisensa tulee tapahtua ilman viivyttelyjä ja ehjin, ei puolinaisin sydämin.

Luuk. 10:6 "Rauhan lapsi", heprealainen sanonta. Se tarkoittaa ihmistä, jolla on rauha tai joka voi saada rauhan. Heprealaisille rauha merkitsi eheyttä, terveyttä ja onnea, sekä hengellistä että maallista siunausta. Luuk. 10:11 Tomun puistaminen oli vertauskuvallinen teko, joka tarkoitti, etteivät apostolit olleet vastuussa siitä, että kaupunki oli kieltäytynyt vastaanottamasta heidän sanomaansa.

Luuk. 10:12 "Sinä päivänä" eli päivänä, jolloin Jeesus tulee tuomitsemaan mailmaa. Vrt. Mt. 7:22, 1 Kor. 3:13, 2 Tim. 1:12, 18.

Luuk. 10:13 Korasin sijaitsi Kapernaumin pohjoispuolella noin kolmen kilometrin päässä. Siellä oli kokoushuone. Kaupunki tuhoutui jo varhain, koska neljännellä vuosisadalla kirkkoisä Hieronimos sanoi sitä autioksi. Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45. Tyyro ja Siidon olivat foinikialaisten keskuksia, mahtavia kauppakaupunkeja, jotka sijaitsivat Välimeren rannikolla Palestinan, pohjoispuolella.

Luuk. 10:15 Kapernaum sijaitsi Gennesaretin järven pohjoisrannalla, Jordanin suun länsipuolella. Siellä oli suuri kokoushuone, tulli- ja sotilasasema. Se oli Jeesuksen kotikaupunkina Hänen julkisen toimintansa aikana.

Luuk. 10:17 Jeesus ei ollut antanut näille seitsemälle kymmenelle nimenomaista lupaus, että riivaajat ovat alamaisia heille, mutta apostoleille Hän antoi tällaisen lupauksen, Mt. 10:1.

Luuk. 10:18 Nimi "saatana", ks. alaviittaa Mt. 4:1. Saatana on riivaajahenkien ruhtinas (Jh. 8:44, 12:31) ja myös "syyttäjä", joka syyttää Jumalaa pelkääväisiä Jumalan edessä (Job 1:9-11, 2:4, 5, Sak. 3:1, Ilm. 12:10). Jeesuksen sanat "lankeavan taivaasta kuin salaman" tarkoittavat, että saatanan lähtö on äkillinen ja peruuttamaton. Jeesus tarkoittaa omaa voittoa saatanasta, erämaakiusausten voittamista (Lk. 4:1-13). Silloin saatana menetti valtansa, ja seitsemänkymmenen opetuslapsen valta ajaa riivaajia ulos perustu Jeesuksen voittoon.

Luuk. 10:19 Skorpionit ovat hämähäkin sukuisia eläimiä, joitten pisto aiheuttaa tuskallisia paikallistulehduksia. Suurimpien lajien pisto on hengenvaarallinen.

Luuk. 10:25 "Lainoppinut" oli kirjanoppinut, joka oli perehtynyt Mooseksen lakiin ja yleensä Vanhan Testamentin opetuksiin.

Luuk. 10:31 Luuk. 10:31,32. Papit olivat juutalaisten hengellisiä johtajia ja opettajia, 3 Moos. 10:11, 5 Moos. 31:9-13, 33:10. Leeviläiset olivat papiston apulaisia.

Luuk. 10:33 Samarialaiset, ks. alaviittaa Lk. 9:52, 53.

Luuk. 10:34 Öljyn ja viinin sekoitusta käytettiin haavavoiteena.

Luuk. 10:35 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 10:39 Sisarukset mainitaan myös kertomuksessa Lasaruksen herättämisestä (Jh. 11:1-44), missä heidän luonnettaan kuvataan samalla tavoin.

Luuk. 10:41 Luuk. 10:41,42. Jeesuksen huomautus lähtee aineelliselta tasolta ja päättyy hengelliseen, hyvään osaan eli Jumalan sanan kuulemiseen.

Luuk. 11:2 ss Luukaan evankeliossa rukouksella on lyhyempi muoto kuin Matteuksella (Mt. 6:9-13). Myös rukouksen osien sanat vaihtelevat hieman. Rukous on myös eri yhteydessä kuin Matteuksella, jossa se on osana vuorisaarnaa. Luukas kertoo opetuslasten pyytäneen Jeesusta opettamaan heille, miten tulee rukoilla. Jeesus on varmasti opettanut tätä rukousta useita kertoja, eri tilanteissa, eikä Hän silloin ole toistanut sitä sanatarkasti. Juutalaisten rukouksissa saattoivat saman rukouksen sanat hieman vaihdella.

Luuk. 11:3 "Tarpeellinen", ks. alaviittaa Mt. 6:11.

Luuk. 11:4 Ks. alaviittaa Mt. 6:13.

Luuk. 11:7 Asunnot olivat yleensä pieniä. Niissä oli vain yksi huone, jossa koko perhe nukkui.

Luuk. 11:15 Beelsebul, ks. alaviittaa Mt. 10:25.

Luuk. 11:20 "Jumalan sormi" on vertauskuva Jumalan välittömästä ja näkyvästä tarttumisesta ihmisen elämään. Ks. 2 Moos. 8:19, Ps. 8:4.

Luuk. 11:29 "Vaatii merkkiä." Juutalaiset vaativat, että Jeesus erityisiä ihmeitä tekemällä todistaisi, että Jumala on Hänet lähettänyt.

Luuk. 11:38 Ks. alaviittaa Mk. 7:2.

Luuk. 11:42 Ks. alaviittaa Mt. 23:23. Minttu on hyväntuoksuinen kasvi, jota käytettiin mausteena ja jonkinverran lääkkeenä. Ruutua käytettiin samoin, ja sen tuoksu oli vielä voimakkaampi kuin mintun.

Luuk. 11:44 Haudan koskettamisesta ihminen tuli saastaiseksi, 4 Moos. 19:16, 17.

Luuk. 11:48 Rakentamalla profeettain hautoja juutalaiset toivoivat voivansa sovittaa esi-isiensä synnit - kuitenkin Jeesus syyttää, että heitä ohjaa sama henki kuin näitä esi-isiä.

Luuk. 11:49 "Jumalan viisaudella" Jeesus tarkoittanee itseään.

Luuk. 11:51 Ks. alaviittaa Mt. 23:35.

Luuk. 12:5 "Helvetti", ks. alaviittaa Mt. 5:22.

Luuk. 12:10 "Pyhän Hengen pilkka", ks. alaviittaa Mt. 12:31.

Luuk. 12:11 Kokoushuone oli usein paikallisen oikeusistuimen (paikallisen neuvoston) istuinpaikka. Vrt. Mt. 10:17 (alaviitta), 23:34, Mk. 13:9.

Luuk. 12:20 Rikas mies oli sanonut "(minun) satoni, eloni, hyväni" (jakeet 17 ja 18.) Jumalan sanat sen sijaan tarkoittavat, että ihminen ei omista, vaan vain pitää hallussaan Jumalan antamia lahjoja. Kaikki omaisuus on Jumalan. Vrt. 3 Moos. 25:23.

Luuk. 12:24 Kaarne = korppi.

Luuk. 12:35 Juutalaisilla oli väljähihainen, pitkä viitta, jonka liepeet nostettiin vyön alle, kun tehtiin työtä tai käveltiin nopeasti, etteivät ne olisi estäneet liikkumista. Vyöttäminen merkitsee siis työhön lähtemistä, ja Jeesuksen sanat ovat kehoitus työhön.

Luuk. 12:38 Toinen yövartio oli klo 21-24 ja kolmas yövartio klo 24-3.

Luuk. 12:49 Tulen sytyttäminen voi viitata Hengen vuodatukseen, helluntaihin, joka oli Jeesuksen työn tulos

(Apt. 2). Luultavimmin Jeesus kuitenkin tarkoittaa sitä kahtiajakoa, joka Hänen tähtensä syntyy ihmisten kesken.

Luuk. 12:50 Kaste tarkoittaa tässä Jeesuksen kärsimyksiä. Vrt. Ps. 42:8, 69:2, Jes. 43:2, jotka lienevät Jeesuksen sanojen taustana.

Luuk. 13:1 Luuk. 13:1-5. Juutalaiset uskoivat, että onnettomuudet, kärsimykset ja sairaudet olivat kärsimykseen joutuneen ihmisen omien syntien rangaistuksia. Mainituista tapauksista ei ole meille säilynyt muuta tietoa. Ne, jotka kertoivat näistä Jeesukselle, uskoivat, että surmansa saaneet olivat erityisen suuria syntisiä ja olivat sen tähden saaneet rangaistuksen. Jeesus torjuu ajatuksen ja sanoo, että onnettomuudet ovat Jumalan sallimia parannuskehoituksia, jotka ihmisten tulee ottaa varteen. Vrt. Jh. 9:3.

Luuk. 13:14 Kokoushuoneen esimies, ks. alaviittaa Lk. 8:41.

Luuk. 13:16 "Aaprahamin tytär." Vrt. Jh. 8:33, 39. Juutalaiset ylpeilivät sillä, että he olivat Aaprahamin jälkeläisiä (= lapsia). Uusi Testamentti opettaa, että ne, jotka uskovat Jeesukseen, ovat Aaprahamin lapsia sanan syvemmässä, hengellisessä mielessä. Vrt. Room. 4:11s, Gal. 3:7s, Jh. 8:39s.

Luuk. 13:19 Ks. alaviittaa Mt. 13:31.

Luuk. 13:21 Ks. alaviittaa Mt. 13:33.

Luuk. 13:24 ss Jeesus opettaa, että Jumalan armolla on omat rajansa ja etteivät kaikki tule siitä osallisiksi. Tätä opetusta korostaa luvun lopussa oleva valitus Jerusalemin vuoksi.

Luuk. 13:31 Herodes Antipas, ks. Mt. 2:22, 14:1.

Luuk. 13:32 "Sille ketulle . . ." Ilmeistä on, että Herodes oli lähettänyt fariseukset pelottelemaan Jeesusta, jotta Jeesus olisi lähtenyt Herodeen alueelta. Jeesus huomasi kuitenkin Herodeen juonen. Jeesuksen puhe kolmesta päivästä saattaa olla vertauskuvallista, ei kirjaimellista, ja tarkoittaa yleensä lyhyttä ajanjaksoa. "Määräni päähän." Sanaan sisältyy sekä Jeesuksen kuolema että Hänen elämäntehtävänsä täyttymys, mailman lunastus, joka tapahtui juuri Hänen kuolemassaan. Vrt. Hepr. 2:10, 5:9, Jh. 19:30.

Luuk. 13:33 Sanat merkinnevät, että Jeesuksen työ on pian päätöksessä, mutta ei vielä. Hänen päämääränään on Jerusalemi. Hänen vihollisillaan ei nyt ole valtaa Häneen, koska Hänen hetkensä ei vielä ole tullut. Vrt. Jh. 7:30, 8:20.

Luuk. 13:34 "Kuinka usein olen tahtonut koota lapsesi..." Sanat osoittavat, että Jeesus julkisen toimintansa aikana kävi useasti Jerusalemissa opettamassa. Vrt. Mt. 23:37. Vain Johannes on kertonut aikaisemmista Jerusalemissa käynneistä. Jh. 2-3, 5, 7-9.

Luuk. 14:5 Muutamissa käsikirjoituksissa on "pojan" tilalla "aasi".

Luuk. 14:26 "Vihaaminen" on seemiläinen sanonta, joka merkitsee "rakastaa vähemmän". Jeesuksen opetuslapsen on oltava valmis luopumaan kaikista maallisista siteistä. Vrt. Lk. 16:13, Jh. 12:25.

Luuk. 15:1 ss Jeesuksen käytös närkästytti fariseuksia ja kirjaoppineita, ja tämän luvun kolme vertausta, jotka puhuvat Jumalan armahtavaisuudesta, on osoitettu juuri fariseuksille.

Luuk. 15:1,2. "Syntisiksi" sanottiin ihmisiä, jotka eivät noudattaneet Mooseksen lakia ja vanhinten perinnäissääntöjä. Vrt. alaviittaa Mt. 3:7.

Luuk. 15:8 Luuk. 15:8,9. Hopearaha (drakma), joka on mainittu vain tämän kerran koko Uudessa Testamentissa, vastasi noin kahta denaria eli vähän toista nykymarkkaa. Vrt. alaviittaa Mt. 17:24.

Luuk. 15:12 Perinnönjaossa esikoinen sai kaksi osaa ja muut pojat yhden osan omaisuudesta. Vanhempi veli sai siis kaksi kolmasosaa ja nuorempi yhden kolmasosan (vrt. 5 Moos. 21:17). Isä saattoi jo eläessään jakaa omaisuutensa poikiensa kesken.

Luuk. 15:16 Vrt. alaviittaa Mk. 1:6.

Luuk. 15:22 Sormuksia pidettiin suuressa arvossa ja niitä käytettiin sekä koruina että sinettisormuksina. Sormuksen antaminen kuvaa pojan oikeuksien palauttamista. Hän oli nyt täysivaltainen perheenjäsen ja saattoi sinetillään vahvistaa sopimuksia.

Luuk. 15:25 ss Vanhempi poika eli isän talossa, mutta ei ymmärtänyt isän sydäntä. Tällä Jeesus viitanee fariseuksiin ja kirjanoppineisiin, jotka olivat närkästyneet Hänen esiintymisestään.

Luuk. 15:29 Jakeita 12 ("jakoi heille omaisuuden") ja 29 ("minulle et koskaan ole antanut vohlaa") verrattaessa havaitaan, ettei vanhempi veli jaksanut pysyä totuudessa.

Luuk. 16:6 Astia, kreik. batos, oli noin 36 litraa.

Luuk. 16:7 Tynnyri, kreik. koros, oli noin 360 litraa. Molemmat velat olivat siis huomattavan suuria.

Luuk. 16:8 Tässä ei kehuta huoneenhaltijan epärehellisyyttä, vaan sitä, että hän kaukonäköisenä huolehti tulevaisuudestaan.

Luuk. 16:9 Luuk. 16:9,11. "Väärä mammona" tarkoittaa epätodellista, katoavaista omaisuutta. Ks. alaviittaa Mt. 6:24.

Luuk. 16:15 Ks. alaviittaa Mk. 2:17.

Luuk. 16:20 Luuk. 16:20,21. Rikas mies ei ollut armoton, koska hän ei itämaisen tavan mukaan ajanut Lasarusta pois. Isännättömiä koiria kulkee itämaitten kaduilla, ja Lasarus oli niin voimaton, ettei kyennyt suojautumaan niiltä.

Luuk. 16:22 "Aaprahamin helma" on juutalainen sanonta, joka tarkoittaa olemista Aaprahamin kanssa paratiisissa.

Luuk. 16:23 "Tuonela" (kreik. haades), paikka, jossa kuolleet ovat ennen nousemusta.

Luuk. 16:26 Juopa on vertauskuvana näitten kahden ryhmän eron lopullisuudesta.

Luuk. 16:31 Raamattu kieltää jyrkästi henkien manaamisen eli spiritismin. Ks. 2 Moos. 22:18, 3 Moos. 19:31, 20:6,27, 5 Moos. 18:10-14.

Luuk. 17:1 Viettelys = syntiin houkutteleva.

Luuk. 17:2 Myllynkivi, ks. alaviittaa Mt. 18:6.

Luuk. 17:6 Sinapin sienen, ks. alaviittaa Mt. 13:31.

Luuk. 17:20 ss Jakeissa 20 ja 21 teonsana ("ei...tule") on alkukielen nykymuodossa (preesensissä), kun taas seuraavissa jakeissa ("tulee", "sanovat") viitataan tulevaisuuteen (futuuri). Sen tähden suomennokseen on lisättävä sana "nyt". Alkukielen aikamuoto puhuu tästä hetkestä, jolloin heidän keskellään seisova ristin mies ei vielä kantanut kruunua, joka on tulevan valtakunnan merkki. Ks. alaviittaa Apt. 1:6-8.

Luuk. 17:26 "Ihmisen Pojan päivä", jolloin Jeesus tulee kunniassa. Vrt. jae 22, Dan. 7:13.

Luuk. 18:8 "Tullessaan" = tullessaan kirkkaudessa ja kunniassa.

Luuk. 18:9 "Vanhurskaat", ks. alaviittaa Lk. 5:32.

Luuk. 18:10 Fariseus ja veronkantaja, ks. alaviittoja Mt. 3:7, 5:46.

Luuk. 18:12 Fariseukset paastosivat maanantaisin ja torstaisin. Mooseksen laki vaati paastoa vain kerran vuodessa, suurena sovintopäivänä (3 Moos. 16:29, 23:27). Myöhemmin paastojen määrää lisättiin, varsinkin pakkosiirtolaisuuden aikana, ja monet profeetat moittivat kansaa siitä, että se oli tehnyt paastosta uskonnollisen ansion.

Luuk. 18:14 Tässä vanhurskas tarkoittaa synneistä vapautettua ihmistä, jolle Jumala on julistanut hänen syntinsä anteeksi. Ks. 1 Moos. 15:6, Jes. 50:8, 53:11.

Luuk. 18:25 Jeesus tarkoittaa todellista neulansilmää, ts. mahdotonta tekoa, ei neulansilmä-nimistä porttia, jota ei koskaan ole ollut.

Luuk. 18:31 Luukas mainitsee usein, että profeetat ovat ennustaneet Messiaan kärsimyksistä: Lk. 24:25, 27, 44, Apt. 2:23, 3:18, 24, 8:32-35, 13:27, 26:22, 23.

Luuk. 18:35 Jeesus kiersi Samarian alueen matkallaan Galileasta Jerusalemiin. Vrt. alaviittoja Lk. 17:11 ja Lk. 9:52, 53.

Luuk. 19:1 Jerikon kaupunki sijaitsi lähellä Jordanin kahlaamaa, Jerusalemita itään vievän tärkeän tien varressa. Sen tähden siellä oli myös tulliasema. Jerikon ympäristö oli hedelmällistä tasankoa.

Luuk. 19:2 Sakkeus (hepr. Zakkai) merkitsee "hurskas, puhdas, viaton".

Luuk. 19:8 Varkaan oli korvattava varastamansa tavara nelinkertaisesti Mooseksen lain mukaan. 2 Moos. 22:1, 2 Sam. 12:6.

Luuk. 19:9 "Hänkin on Aaprahamin poika." Näin oli hänen halveksitusta virastaan huolimatta, sillä yhteiskunnallinen asema ei ole pelastuksen esteenä, vrt. Lk. 3:12-14. Ks. myös Lk. 13:16.

Luuk. 19:12 ss Taustana on mahdollisesti Herodes Arkelaun matka Roomaan vuonna 4 eKr. Arkelaus, Herodes Suuren poika, halusi saada vahvistuksen kuninkuudelleen, sillä hänen isänsä oli testamentissaan määrännyt hänet Palestinan kuninkaaksi. Juutalaiset eivät halunneet häntä kuninkaakseen. He lähettivät lähetystön keisarin tykö ja anoivat, että heidän maastaan tehtäisiin Rooman maakunta. Ks. alaviittoja Mt. 2:1, 22. Kuningas oli itämailla ehdoton yksinvalti, jota kaikkien alamaisten oli toteltava.

Luuk. 19:13 Tässä mainittu leiviskä oli ns. mnaa, joka oli sata drakmaa. Drakma oli noin kaksi denaria. Ks. alaviittaa Lk. 15:8,9.

Luuk. 19:20 "Liinanen." Voidaan kääntää myös "hikiliina, pieni liina". Työtä tehtäessä siihen pyyhittiin kasvot ja kädet. Palvelija oli laiska eikä siis tarvinnut liinaansa hien pyyhkimiseen.

Luuk. 19:29 Beetfage, Betania, Öljyvuori, ks. alaviittoja Mt. 21:1, 17.

Luuk. 19:42 Rauha, messiaanisen ajan rauha, joka oli luvattu profetioissa (Jes. 9:5,6). Rauha oli pelastuksen toinen nimi, Apt. 10:36.

Luuk. 19:44 Etsikko aika, aika, jolloin Jumala erityisesti kutsuu ihmistä tai kansaa.

Luuk. 20:9 Viinitarhan perustaminen, ks. alaviittaa Mk. 12:1.

Luuk. 20:24 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Luuk. 20:27 Saddukeukset, ks. alaviittoja Mt. 3:7, 22, 23.

Luuk. 20:34 Lapsi-sanaa käytetään hepreassa kuvaannollisesti ilmaisemaan jollekin tai johonkin kuulumista.

Luuk. 20:35 Uusi Testamentti erottaa "nousemuksen kuolleista", ts. kuolleitten joukosta (vanhurskasten nousemuksen) ja "kuolleitten nousemuksen" eli yleisen nousemuksen aikojen lopulla viimeisen tuomion edellä. Tässä tarkoitetaan edellistä, samoin Paavali Fil. 3:11 :ssa. (ks. alaviitta).

Luuk. 20:36 "Nousemuksen lapset", ne, jotka ovat nousseet kuolleitten joukosta. Vrt. edellä jae 35 (alaviitta).

Luuk. 20:39 Kirjanoppineet olivat yleensä fariseuksia, jotka uskoivat nousemukseen. Ks. alaviittoja Mt. 3:7, 22:23.

Luuk. 20:41 ss Ks. alaviittaa Mt. 22:45.

Luuk. 21:5 ss Kaksi näköalaa sulautuu yhteen, mikä on yleistä profetioissa: Jerusalemin hävitys vuonna 70 jKr. sekä mailmanajan lopun ahdistukset ja Kristuksen paluu.

Ks. alaviittaa Mk. 13:1.

Luuk. 21:24 "Pakanain ajat", ajanjakso, joka alkoi Jerusalemin hävityksestä ja jatkuu lähelle mailmanajan loppua. Tänä aikana (vanha) Jerusalem on pakanain hallinnassa. Laajemmassa mielessä tämä ajanjakso alkoi jo Jerusalemin ensimmäisestä hävityksestä vuonna 586 eKr, jolloin kaupunki menetti itsenäisyytensä. Israelin kääntymys liittyy läheisesti pakanain aikojen päättymiseen (Room. 11:11-32).

Luuk. 21:25 Meri on Raamatussa pakanakansain vertauskuva.

Luuk. 21:26 "Taivasten voimat", ks. alaviittaa Mt. 24:29.

Luuk. 21:27 Taustana on Danielin näky Ihmisen Pojasta, Dan. 7:13.

Luuk. 21:29 Viikunapuu on Israelin kansan vertauskuva, ja lehtien puhkeaminen kuvaa kirouksen kuivattaman Israelin kansan uutta elpymistä Jeesuksen tulemuksen edellä.

Luuk. 21:31 Tässä tarkoitetaan Jumalan valtakunnan näkyvää tuloa, sitä, että Jumala perustaa näkyvän valtakuntansa maan päälle.

Luuk. 21:36 "Ihmisen Pojan edessä". ts. kun Hän tulee kunniassaan ja Tuomarina.

Luuk. 21:37 Öljyvuori, ks. alaviittaa Mt. 21:1.

Luuk. 22:1 Hapattomain leipäin juhla ja pääsiäinen, ks. alaviittaa Mt. 26:17.

Luuk. 22:4 Pyhäkön vartijat, poliisit, olivat leeviläisiä. Heidän tehtävänään oli valvoa järjestystä ja vartioida pyhäkköä.

Luuk. 22:14 "Hetki" tarkoittaa tässä juhla-aterian aikaa, auringonlaskun jälkeen.

Luuk. 22:16 Ehtoollinen on vertauskuva iankaikkisesta autuudesta, jota Uudessa Testamentissa usein verrataan ateriaan, juhliin, "Karitsan hääateriaan" (Ilm. 19:9).

Luuk. 22:17 Luuk. 22:17,19. Vrt. alaviittoja Mk. 14:22, 23.

Luuk. 22:25 "Hyväntekijä" oli Jeesuksen aikana tavallinen hallitsijan nimitys.

Luuk. 22:28 "Kiusauksissani." Voidaan myös kääntää: koettelemuksissani.

Luuk. 22:35 Luuk. 22:35,36. Kun Jeesus ensi kerran lähetti opetuslapsensa, eivät he saaneet varustautua matkaan (Lk. 10:4, 9:3), sillä heidän tuli luottaa ihmisten kestiystävyyteen. Nyt olivat edessä vainojen ajat, ja opetuslasten oli luotettava omaan apuunsa. Mt. 26:52:sta huomaamme, ettei Jeesuksen mainintaa miekasta (Lk. 22:36) tule ymmärtää kirjaimellisesti.

Luuk. 22:42 Malja, ks. alaviittaa Mk. 10:38.

Luuk. 22:66 Vanhimmat, ylipapit ja kirjanoppineet muodostivat Sanhedrinin eli suuren neuvoston. Ks. alaviittaa Mt. 5:22. Jeesuksen kuulustelu lienee tapahtunut pyhäkön viereisessä palatsissa, jossa neuvosto kokoontui.

Luuk. 23:7 Herodes Antipas, ks. alaviittoja Mt. 2:1, 22, 14:1, Lk. 3:1.

Luuk. 23:11 "Loistava puku", kuninkaallinen vaate, jonka tarkoituksena oli pilkata Jeesuksen kuninkuutta Vrt. alaviittaa Mt. 27:28.

Luuk. 23:22 Luukas ei mainitse, mitä tämä kuritus olisi ollut. Mt. 27:27-31:ssa kerrotaan ruoskimisesta.

Luuk. 23:27 Talmud (juutalaisten perimätiedon kokoelma) kertoo, että Jerusalemin ylhäisten naisten tapana oli antaa kuolemaantuomituille rikollisille turruttavia juomia kipujen lieventämiseksi.

Luuk. 23:31 Kuiva puu kelpaa vain poltettavaksi. Sillä tarkoitetaan Jerusalemiä, joka on hylännyt Jeesuksen ja kulkee nyt tuomiotaan kohti (vrt. jakeet 28-30).

Luuk. 23:43 Paratiisi-sana johtuu persian kielestä ja merkitsee hoidettua, aidattua puistoa, joka oli kuninkaan tai ylhäisten käytössä. Raamatussa paratiisi merkitsee Eedenin kadotettua puutarhaa sekä varsinkin Uudessa Testamentissa pelastettujen ihmisten olinpaikkaa tuonelassa, ennen nousemista. Vrt. Lk. 16:22, 23.

Luuk. 23:44 Kuudes tunti, klo 12, ja yhdeksäs tunti, klo 15.

Luuk. 23:45 Esirippu, ks. alaviittaa Mt. 27:51.

Luuk. 23:46 Ks. alaviittoja Mt. 27:50, Lk. 1:66.

Luuk. 23:50 Joosef Arimatialainen, ks. alaviittaa Mt. 27:57.

Luuk. 24:1 Hajusteet, ks. alaviittaa Mk. 16:1. "Viikon ensimmäinen päivä", ks. alaviittaa Mt. 28:1.

Luuk. 24:2 Kivi, ks. alaviittaa Mk. 15:46.

Luuk. 24:13 Emmaus lienee sijainnut Jerusalemissa luoteeseen, Jaffaan (eli Joppeen) vievän tien varrella. Vakomitta (kreik. stadion) oli 192 metriä, joten matkaa Emmaukseen oli noin 11 km.

Luuk. 24:18 Muukalaisiksi sanottiin maassa asuvia vierasmaalaisia. Heillä ei ollut kansalaisoikeuksia eikä pysyvää kotia. He saivat nauttia vieraanvaraisuuden suojaa, mutta muita oikeuksia heillä ei ollut.

Luuk. 24:26 Sana "pitänyt" viittaa Jumalan iankaikkiseen suunnitelmaan, jonka "täytyy" toteutua. Vrt. alaviittaa Mt. 16:21.

Luuk. 24:27 "Mooses ja profeetat" tarkoittavat tässä Mooseksenkirjoja ja profeettojen kirjoja.

Luuk. 24:30 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Luuk. 24:44 Juutalaisten Raamatun, Vanhan Testamentin virallinen, täydellinen nimi oli "Laki, profeetat ja kirjoitukset". Tämän rinnalla käytettiin esim. nimiä "Mooses ja profeetat" (jae 27), "Mooses, profeetat ja Salmit", "Laki ja profeetat". Saddukeukset, samoin kuin samarialaiset, pitivät pyhinä kirjoituksinaan vain Vanhan Testamentin ensimmäistä osaa, Mooseksen kirjoja eli Lakia. Mooseksen kirjain yhteinen hepreankielinen nimitys toora merkitsee oikeastaan "opetusta, oppia" eikä lakia. Koska siinä kuitenkin on paljon yhteiskunnallisia säädöksiä ja siten lakiasiat ovat enemmistönä, on "toora" usein käännetty sanalla "laki". Vanhassa Testamentissa on yllin kyllin heprean sanoja, jotka merkitsevät lakia, asetuksia, säädöksiä, nimittäin hoq, dat, edut. Salmi 1:2 puhuu Jumlan sanan rakastamisesta eikä yksistään lain rakastamisesta. Syystä Martti Luther antaa varoituksen tämän hänelle rakkaan salmin väärästä lukemisesta: "nicht mit Kuhaugen lesen" (sitä ei sovi lukea lehmän silmin). Kuitenkin siinä syntien sovituksen ajatus on punaisena lankana pitkin matkaa mukana, niin kuin myös Uudessa Testamentissa on mukana laki. Jeesus ei tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään.

Luuk. 24:49 Oli tärkeää, etteivät opetuslapset ryhtyneet todistustehtäväänsä ilman Pyhän Hengen voimaa. Apt. 1:5, 8, 2:4, Jh. 14:16, 17.

Luuk. 24:53 Luukaan evankelio alkaa pyhäköstä ja päättyy pyhäkköön. Sen viimeisinä sanoina ovat Jumalan kiitos ja ylistys.

Evankelio Johannekselta

Johannes 1 luku

1. Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala.
2. Hän oli alussa Jumalan tykönä.
3. Kaikki on syntynyt Hänen kauttansa eikä ilman Häntä ole syntynyt mitään, mikä on syntynyt.

4. Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo.
5. Valo loistaa pimeässä, mutta pimeä ei sitä saanut valtaansa.
6. Oli Jumalan lähettämä mies, nimensä Johannes.
7. Tuli todistamista varten todistaakseen valosta, jotta kaikki uskoisivat kauttansa.
8. Ei hän ollut se valo, vaan todistaakseen valosta.
9. Oli tosi valo, joka valistaa jokaisen ihmisen ja joka tulee mailmaan.
10. Oli mailmassa, ja mailma on syntynyt kauttansa eikä mailma tuntenut Häntä.
11. Tuli omiensa tykö eivätkä omansa ottaneet Häntä vastaan.
12. Mutta kaikille, jotka ottivat Hänet vastaan, Hän antoi vallan tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat Hänen nimeensä
13. - jotka eivät ole syntyneet veristä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta.
14. Sana tuli lihaksi ja asui keskellämme. Katselimme kirkkauttansa niin kuin Ainokaisen kirkkautta Isältä, täynnä armoa ja totuutta.
15. Johannes todistaa Hänestä. Huusi sanoen: "Tämä oli se, josta sanoin: joka tulee jälkeeni, on minua suurempi, sillä oli ennen minua."
16. Kaikki olemme saaneet täyteydestään ja armoa armosta.
17. Sillä laki on annettu Mooseksen kautta, armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta.
18. Jumalaa ei kukaan ole koskaan nähnyt. Ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, Hän on ilmoittanut.
19. Tämä on Johanneksen todistus, kun juutalaiset lähettivät Jerusalemissa hänen luoksensa pappeja ja leeviläisiä kysymään häneltä: "Kuka olet?"
20. Tunnusti eikä kieltänyt, tunnusti: "En ole Kristus."
21. Kysyivät häneltä: "Mikä sitten? Oletko Elia?" Sanoo: "En ole." "Se profeettako olet?" Vastasi: "En."
22. Niin sanoivat hänelle: "Kuka olet, jotta antaisimme vastauksen niille, jotka meidät lähettivät. Mitä sanot itsestäsi?"
23. Sanoi: "Minä olen huutavan ääni erämaassa: 'Tehkää Herran tie suoraksi', niin kuin profeetta Jesaja on sanonut."
24. Lähetetyt olivat fariseuksia.
25. Kysyivät häneltä ja sanoivat hänelle: "Miksi siis kastat, jos et ole Kristus etkä Elia etkä se profeetta?"
26. Johannes vastasi heille sanoen: "Minä kastan vedessä. Mutta keskellänne seisoo Hän, jota ette tunne.
27. Hän on se, joka tulee jälkeeni ja jonka kengänpaulaa en ole arvoinen päästämään."
28. Tämä tapahtui Betaniassa Jordanin tuolla puolen, jossa Johannes oli kastamassa.
29. Seuraavana päivänä Johannes näkee Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoo: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois mailman synnin.
30. Tämä on se, josta sanoin: minun jälkeeni tulee mies, joka on minua suurempi, sillä Hän oli ennen minua.

31. En tuntenut Häntä. Mutta sitä varten, että Hän tulisi julki Israelille, olen tullut vedessä kastamaan."
32. Vielä Johannes todisti sanoen: "Olen nähnyt Hengen laskeuvan alas taivaasta kuin kyyhkysen ja jäävän Hänen päällensä.
33. En tuntenut Häntä. Mutta Hän, joka lähetti minut kastamaan, sanoi minulle: 'Jonka päälle näet Hengen laskeuvan ja jäävän Hänen päällensä, Hän on se, joka kastaa Pyhässä Hengessä.'
34. Olen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika."
35. Seuraavana päivänä Johannes jälleen seiso siellä, ja kaksi opetuslapsistansa.
36. Kiinnittäen katseensa kävelevään Jeesukseen sanoo: "Katso, Jumalan Karitsa."
37. Ne kaksi opetuslasta kuulivat hänen puhuvan ja seurasivat Jeesusta.
38. Kääntyessään ja nähdessään heidän seuraavan Jeesus sanoo heille: "Mitä etsitte?" Sanovat Hänelle: "Rabbi" - se on käännettynä: opettaja - "missä majoilet?"
39. Sanoo heille: "Tulkaa ja katsokaa." Menivät ja näkivät, missä majoilee, ja viipyivät tykönänsä sen päivän. Oli noin kymmenes tunti.
40. Antero, Simeon Pietarin veli, oli toinen niistä kahdesta, jotka olivat kuulleet Johannekselta ja seuranneet Häntä.
41. Tapaa aamulla varhain veljensä Simeonin ja sanoo hänelle: "Olemme löytäneet Messiaan" - se on kreikaksi käännettynä: Kristus.
42. Vei hänet Jeesuksen tykö. Kiinnittäen katseensa häneen Jeesus sanoi: "Sinä olet Simeon, Johanneksen poika. Nimesi on oleva Keefas" - joka kreikaksi käännettynä on: Pietari.
43. Seuraavana päivänä Jeesus tahtoo lähteä Galileaan. Tapaa Vilpun ja sanoo hänelle: "Seuraa Minua."
44. Vilppu oli Beetsaidasta, Anteron ja Pietarin kaupungista.
45. Vilppu tapaa Natanaelin ja sanoo hänelle: "Olemme löytäneet sen, josta Mooses laissa ja profeetat ovat kirjoittaneet, Jeesuksen, Joosepin pojan Nasaretista."
46. Natanael sanoi hänelle: "Voiko Nasaretista tulla mitään hyvää?" Vilppu sanoo hänelle: "Tule ja katso."
47. Jeesus näki Natanaelin tulevan tykönsä ja sanoo hänestä: "Katso, totisesti israelilainen, jossa ei vilppiä ole."
48. Natanael sanoo Hänelle: "Mistä minut tunnet?" Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Ennen kuin Vilppu kutsui sinua viikunapuun alla ollessasi, näin Minä sinut."
49. Natanael vastasi Hänelle: "Opettaja, Sinä olet Jumalan Poika, Sinä olet Israelin kuningas."
50. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä uskot sen tähden, että sanoin sinulle: 'Näin sinut viikunapuun alla.' Saat nähdä suurempia kuin nämä."
51. Vielä sanoo hänelle: "Totisesti, totisesti sanon teille: tästä lähin näette taivaan avattuna ja Jumalan enkelten nousevan ja laskeuvan Ihmisen Pojan päälle."

Johannes 2 luku

1. Kolmantena päivänä oli häät Galilean Kaanassa, ja Jeesuksen äiti oli siellä.
2. Myös Jeesus ja opetuslapsensa oli kutsuttu häihin.
3. Viinin loppuessa Jeesuksen äiti sanoo Hänelle: "Heillä ei ole viiniä."
4. Jeesus sanoo hänelle: "Mitä Minulla ja sinulla on yhteistä, vaimo? Minun aikani ei ole vielä tullut."
5. Äitinsä sanoo palvelijoille: "Tehkää, mitä Hän teille sanoo."
6. Sinne oli juutalaisen puhdistamistavan mukaan asetettu kuusi kivistä vesiastiaa, kukin kahden tai kolmen mitan vetoinen.
7. Jeesus sanoo heille: "Täyttäkää vesiastiat vedellä." Täyttivät ne reunoja myöten.
8. Sanoo heille: "Ammentakaa nyt ja viekää ylipalvelijalle." Veivät.
9. Mutta kun ylipalvelija maistoi viiniksi muuttunutta vettä eikä tiennyt, mistä se on - mutta palvelijat, jotka olivat ammentaneet veden, tiesivät - kutsuu ylipalvelija yljän
10. ja sanoo hänelle: "Jokainen ihminen panee ensin esille hyvän viinin ja sitten kun juopuvat, huonomman. Sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti."
11. Tämän ensimmäisen tunnusteon Jeesus teki Galilean Kaanassa ja ilmaisi kirkkautensa, ja opetuslapsensa uskoivat Häneen.
12. Sen jälkeen Hän meni alas Kapernaumiin, Hän ja äitinsä ja veljensä ja opetuslapsensa. Siellä eivät viipyneet monta päivää.
13. Oli lähellä juutalaisten pääsiäinen, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.
14. Tapasi pyhäkössä ne, jotka myivät härkiä ja lampaista ja kyyhkysiä, ja rahanvaihtajat istumassa.
15. Tehtyään nuorista ruoskan ajoi kaikki ulos pyhäköstä, myös lampaat ja härät, ja kaasi rahanvaihtajain rahat maahan ja työnsi pöydät kumoon.
16. Kyyhkysten myyjille sanoi: "Viekää pois nämä täältä. Älkää tehkö Isäni huoneesta kauppataloa"
17. Niin opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu: "Kiivaus huoneesi puolesta kuluttaa Minut."
18. Sen tähden juutalaiset alkoivat puhua ja sanoivat Hänelle: "Minkä tunnusteon näytät meille, koska näitä teet?"
19. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Hajoittakaa tämä temppeli, niin Minä pystytän sen kolmessa päivässä."
20. Niin juutalaiset sanoivat: "Neljäkymmentä kuusi ajastaikaa on tätä temppeliä rakennettu, ja Sinä pystytät sen kolmessa päivässä?"
21. Mutta Hän puhui ruumiinsa temppelistä.
22. Kun sitten oli noussut kuolleista, opetuslapsensa muistivat, että oli sanonut tämän heille, ja uskoivat Raamatun ja sanan, jonka Jeesus oli sanonut.
23. Kun oli Jerusalemissa pääsiäisenä juhlilla, uskoivat monet Hänen nimeensä nähdessään tunnusteot, jotka

- teki.
24. Mutta Jeesus itse ei uskonut itseään heille, koska tunsi kaikki
25. ja koska ei tarvinnut, että kukaan todistaisi ihmisestä, sillä tiesi itse, mitä ihmisessä oli.

Johannes 3 luku

1. Oli mies fariseusten joukosta nimeltä Nikoteemu, juutalaisten hallitusmies.
2. Tämä tuli Jeesuksen tykö yöllä ja sanoi Hänelle: "Opettaja, näemme, että Sinä olet Jumalasta tullut opettajaksi, sillä ei kukaan voi tehdä niitä tunnustekoja, joita Sinä teet, ellei Jumala olisi hänen kanssaan."
3. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Totisesti, totisesti sanon sinulle: ellei joku synny ylhäältä, hän ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa."
4. Nikoteemu sanoo Hänelle: "Kuinka ihminen voi vanhana syntyä? Ei kai voi mennä jälleen äitinsä kohtuun ja syntyä?"
5. Jeesus vastasi: "Totisesti, totisesti sanon sinulle: ellei joku synny vedestä ja Hengestä, hän ei voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.
6. Mikä lihasta on syntynyt, on liha, ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki.
7. Älä ihmettele, että sanoin sinulle: teidän täytyy syntyä ylhäältä.
8. Tuuli puhaltaa, missä tahtoo, ja sen äänen kuulet, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Niin on jokainen, joka on Hengestä syntynyt."
9. Nikoteemu vastasi ja sanoi Hänelle: "Miten tämä voi tapahtua?"
10. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä olet Israelin opettaja, etkä tätä ymmärrä!
11. Totisesti, totisesti sanon sinulle: me puhumme, mitä tiedämme, ja todistamme, mitä olemme nähneet, ettekä ota vastaan todistustamme.
12. Jos puhun teille maallisia ettekä usko, kuinka uskotte, jos puhuisin teille taivaallisia?
13. Kukaan ei ole noussut taivaaseen, paitsi Hän, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika.
14. Niin kuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, niin pitää Ihmisen Poika ylennettämän,
15. jotta jokaisella, joka Häneen uskoo, olisi iankaikkinen elämä.
16. Sillä niin Jumala rakasti mailmaa, että antoi ainokaisen Poikansa, jottei yksikään Häneen uskova hukkuisi, vaan omistaisi iäisen elämän.
17. Ei Jumala lähettänyt Poikaansa mailmaan tuomitsemaan mailmaa, vaan jotta mailma Hänen kauttansa tulisi autuaaksi.
18. Joka uskoo Häneen, sitä ei tuomita, mutta joka ei usko, on jo tuomittu, koska ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen.
19. Tämä on tuomio, että valo on tullut mailmaan, ja ihmiset rakastivat enemmän pimeää kuin valoa, sillä

tekonsa olivat pahat.

20. Sillä jokainen, joka tekee pahaa, vihaa valoa eikä tule valoon, jottei tekojansa paljastettaisi.

21. Mutta joka tekee totuuden, tulee valoon, jotta tekonsa tulisivat julki, sillä ne ovat Jumalassa tehtyjä."

22. Tämän jälkeen Jeesus meni opetuslapsineen Juudean maahan, ja oleskeli siellä heidän kanssaan ja kastoi.

23. Johanneskin kastoi Aionissa lähellä Salimia, koska siellä oli paljon vettä. Tulivat ja antoivat kastaa itsensä.

24. Sillä Johannesta ei ollut vielä heitetty vankilaan.

25. Niin syntyi väittelyä puhdistuksesta Johanneksen opetuslasten ja juutalaisten välille.

26. Tulivat Johanneksen luo ja sanoivat hänelle: "Opettaja, se joka oli kanssasi Jordanin tuolla puolen ja josta olet todistanut, katso, Hän kastaa, ja kaikki menevät Hänen tykönsä."

27. Johannes vastasi ja sanoi: "Ihminen ei voi ottaa mitään, ellei hänelle ole annettu taivaasta.

28. Te olette itse todistajani, että sanoin: 'En ole Kristus, vaan minut on lähetetty edellensä.'

29. Jolla on morsian, se on ylkä. Mutta yljän ystävä, joka seisoo ja kuuntelee häntä, iloitsee suuresti yljän äänestä. Tämä iloni on nyt tullut täydelliseksi.

30. Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä.

31. Joka tulee ylhäältä, on yli kaikkien. Joka lähtee maasta, on maasta ja puhuu maasta. Joka tulee taivaasta, on yli kaikkien.

32. Mitä on nähnyt ja kuullut, sitä todistaa, mutta ei kukaan ota vastaan Hänen todistustansa.

33. Joka ottaa vastaan Hänen todistuksensa, vahvistaa sinetillä, että Jumala on totuellinen.

34. Sillä Hän, jonka Jumala on lähettänyt, puhuu Jumalan sanoja. Jumala ei näet anna Henkeä mitalla.

35. Isä rakastaa Poikaa ja on antanut kaikki Hänen käteensä.

36. Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä, mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä."

Johannes 4 luku

1. Kun nyt Herra sai tietää fariseusten kuulleen, että Jeesus tekee opetuslapsiksi ja kastaa useampia kuin Johannes

2. - kuitenkin Jeesus ei itse kastanut, vaan opetuslapsensa - ,

3. niin jätti Juudean ja meni taas Galileaan.

4. Hänen oli kuljettava Samarian kautta.

5. Tulee sen tähden Sikem nimiseen Samarian kaupunkiin, joka on lähellä sitä maa-aluetta, jonka Jaako antoi pojalleen Joosepille.

6. Siellä oli Jaakon kaivo. Niin Jeesus matkasta väsyneenä istuutui kaivolle. Oli noin kuudes tunti.

7. Tulee nainen Samariasta ammentamaan vettä. Jeesus sanoo hänelle: "Anna Minulle juotavaa."
8. Opetuslapsensa olivat näet lähteneet kaupunkiin ruokaa ostamaan.
9. Niin Samarian nainen sanoo Hänelle: "Kuinka Sinä, joka olet juutalainen, pyydät juotavaa minulta, joka olen Samarian nainen?" Juutalaiset eivät näet seurustele samarialaisten kanssa.
10. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos olisit tuntenut Jumalan lahjan ja kuka se on, joka sinulle sanoo: 'Anna Minulle juotavaa', olisit pyytänyt Häneltä ja Hän olisi antanut sinulle elävää vettä."
11. Nainen sanoo Hänelle: "Herra, ei Sinulla ole edes ammennusastiaa, ja kaivo on syvä. Mistä Sinulla sitten on se elävä vesi?"
12. Et kai ole suurempi kuin isämme Jaako, joka antoi meille tämän kaivon ja itse joi siitä ja poikansa ja karjansa?"
13. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jokainen, joka juo tätä vettä, janoaa jälleen.
14. Mutta joka juo sitä vettä, jota Minä hänelle annan, ei ikinä janoa, vaan se vesi, jonka hänelle annan, tulee hänessä vesilähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämäään."
15. Nainen sanoo Hänelle: "Herra, anna minulle sitä vettä, etten janoaisi enkä tulisi tänne ammentamaan."
16. Jeesus sanoo hänelle: "Mene, kutsu miehesi ja tule tänne."
17. Nainen vastasi ja sanoi: "Minulla ei ole miestä." Jeesus sanoo hänelle: "Kauniisti sanoit: 'Minulla ei ole miestä.'
18. Sillä viisi miestä sinulla on ollut, ja joka sinulla nyt on, ei ole miehesi. Sen olet puhunut totta."
19. Nainen sanoo Hänelle: "Herra, näen, että olet profeetta.
20. Isämme ovat palvoneet tällä vuorella, ja te sanotte, että Jerusalemissa on se paikka, jossa tulee palvoa."
21. Jeesus sanoo hänelle: "Nainen, usko Minua: tulee aika, jolloin ette palvo Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa.
22. Te palvotte sitä, jota ette tunne. Me palvomme sitä, jonka tunnemme. Sillä autuus on juutalaisista.
23. Mutta tulee aika ja on jo, jolloin tosi palvojat palvovat Isää Hengessä ja totuudessa. Sillä sellaisiksi myös Isä tahtoo palvojansa.
24. Jumala on Henki. Jotka Häntä palvovat, niitten tulee palvoa Hengessä ja totuudessa."
25. Nainen sanoo Hänelle: "Tiedän, että Messias tulee, Hän, jota sanotaan Kristukseksi. Kun tulee, ilmoittaa meille kaikki."
26. Jeesus sanoo hänelle: "MINÄ OLEN - joka sinulle puhun."
27. Samassa opetuslapsensa tulivat. Ihmettelivät, että puhui naisen kanssa. Kuitenkaan ei kukaan sanonut: "Mitä kysyt?" tai: "Mitä puhut kanssaan?"
28. Niin nainen jätti vesiastiansa ja meni kaupunkiin ja sanoo ihmisille:
29. "Tulkaa katsomaan miestä, joka sanoi minulle kaiken, mitä olen tehnyt. Ei kai tämä ole Kristus?"
30. Niin lähtivät kaupungista ja menivät Hänen tykönsä.

31. Sillä välin opetuslapset pyysivät Häntä sanoen: "Opettaja, syö."
32. Mutta Hän sanoi heille: "Minulla on syötävänä ruokaa josta ette tiedä."
33. Niin opetuslapset sanoivat keskenään: "Onko joku tuonut Hänelle syötävää?"
34. Jeesus sanoo heille: "Minun ruokani on, että teen, mitä Lähettjäni tahtoo, ja täytän tekonsa.
35. Ettekö sano: 'Vielä on neljä kuukautta, niin elonleikkuu joutuu?' Katso, sanon teille: nostakaa silmänne ja katselkaa vainioita, sillä ovat jo valkeat elonleikkuuta varten.
36. Leikkaaja saa palkan ja kokoaa hedelmää iankaikkiseen elämään, jotta kylväjä ja leikkaaja iloitsisivat yhtenä.
37. Sillä tässä on sana tosi, että toinen on kylväjä ja toinen leikkaaja.
38. Minä olen lähettänyt teidät leikkaamaan sitä, josta ette ole vaivaa nähneet. Toiset ovat nähneet vaivan, ja te olette päässeet heidän vaivansa tuloksille."
39. Siitä kaupungista uskoivat monet samarialaiset Häneen naisen puheen tähden, kun todisti: "Hän sanoi minulle kaiken, mitä olen tehnyt."
40. Tultuaan sen tähden Hänen tykönsä samarialaiset pyysivät Häntä viipymään luonaan, ja viipyi siellä kaksi päivää.
41. Vielä paljon useammat uskoivat Hänen sanansa tähden.
42. Sanoivat naiselle: "Emme enää usko sinun puheesi tähden, sillä olemme itse kuulleet ja tiedämme, että tämä totisesti on mailman Vapahtaja, Kristus."
43. Niitten kahden päivän kuluttua Hän lähti sieltä ja meni Galileaan.
44. Sillä Jeesus itse todisti, ettei profeetalla ole arvoa omassa isänmaassa.
45. Kun siis tuli Galileaan, ottivat galilealaiset Hänet vastaan nähtyään kaiken, mitä oli tehnyt Jerusalemissa juhlilla, sillä hekin olivat menneet juhlille.
46. Niin Jeesus tuli taas Galilean Kaanaan, jossa oli tehnyt veden viiniksi. Kapernaumissa oli muuan hovimies, jonka poika sairasti.
47. Kuultuaan, että Jeesus oli tullut Juudeasta Galileaan, hän meni tykönsä ja pyysi Häntä, että tulisi alas parantamaan hänen poikansa, sillä tämä oli kuolemaisillaan.
48. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ellette näkisi tunnustekoja ja ihmeitä, ette uskoisi."
49. Hovimies sanoo Hänelle: "Herra, tule ennen kuin lapsukaiseni kuolee."
50. Jeesus sanoo hänelle: "Mene, poikasi elää." Mies uskoi sanan, jonka Jeesus hänelle sanoi, ja lähti matkaan.
51. Kun kulki kotiin päin, palvelijansa kohtasivat hänet ja ilmoittivat hänelle sanoen: "Lapsesi elää."
52. Niin kysyi heiltä aikaa, milloin tuli paremmaksi. Sanoivat hänelle: "Eilen seitsemännellä tunnilla kuume lähti hänestä."
53. Silloin isä ymmärsi, että se lähti sillä tunnilla, jolloin Jeesus sanoi hänelle: "Poikasi elää." Uskoi itse ja

koko huonekuntansa.

54. Tämän toisen tunnusteen Jeesus taas teki tultuaan Juudeasta Galileaan.

Johannes 5 luku

1. Sen jälkeen oli juutalaisten juhla, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.
2. Jerusalemissa on Lammasportin luona lammikko, jonka nimi hepreaksi on Betesda. Siinä on viisi pylväskäytävää.
3. Niissä makasi suuri joukko sairaita, sokeita, rampoja ja näivetystautisia.
5. Siellä oli muuan ihminen, joka kolmekymmentäkahdeksan ajastaikaa oli ollut sairaana.
6. Nähdessään hänen makaavan ja tietäen, että hän on jo kauan aikaa sairastanut, Jeesus sanoo hänelle: "Tahdotko tulla terveeksi?"
7. Sairas vastasi Hänelle: "Herra, minulla ei ole ihmistä, joka veden ollessa kuohutettuna veisi minut lammikkoon, ja kun olen menemässä, astuu toinen siihen ennen minua."
8. Jeesus sanoo hänelle: "Nouse, ota vuoteesi ja käy."
9. Heti mies tuli terveeksi, otti vuoteensa ja kävi.
Mutta sinä päivänä oli sapatti.
10. Sen tähden juutalaiset sanoivat parannetulle: On sapatti. Ei sinun ole lupa kantaa vuodetta."
11. Vastasi heille: "Se, joka teki minut terveeksi, sanoi minulle: 'Ota vuoteesi Ja käy.'"
12. Kysyivät häneltä: "Kuka on se ihminen, joka sanoi sinulle: 'Ota ja käy?'"
13. Mutta parannettu ei tiennyt, kuka se on. Sillä Jeesus oli poistunut, kun siinä paikassa oli paljon kansaa.
14. Sen jälkeen Jeesus tapaa hänet pyhäkössä ja sanoi hänelle: "Katso, olet tullut terveeksi. Älä enää syntiä tee, jottei mitään pahempaa sinulle tapahtuisi."
15. Mies meni ja kertoi juutalaisille, että Jeesus on se, joka teki hänet terveeksi.
16. Sen tähden juutalaiset vainosivat Jeesusta, koska teki sellaisia sapattina.
17. Mutta Jeesus vastasi heille: "Isäni tekee työtä tähän asti, ja Minä teen työtä."
18. Sen tähden juutalaiset vielä enemmän tavoittelivat Häntä tappaaksensa, koska ei ainoasti kumonnut sapattia, vaan myös sanoi Jumalaa Isäkseen, tehden itsensä Jumalan vertaiseksi.
19. Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: Poika ei voi itsestään mitään tehdä, ellei näkisi Isän sitä tekevän. Sillä mitä tahansa Hän tekisi, sitä myös Poika samoin tekee.
20. Sillä Isä rakastaa Poikaa ja näyttää Hänelle kaikki, mitä itse tekee, ja on näyttävä Hänelle suurempia tekoja kuin nämä, jotta ihmettelisitte.
21. Sillä niin kuin Isä herättää kuolleita ja tekee eläviksi, niin myös Poika tekee eläviksi, ketkä tahtoo.
22. Eikä Isä tuomitse ketään, vaan on antanut kaiken tuomion Pojalle,

23. jotta kaikki kunnioittaisivat Poikaa niin kuin kunnioittavat Isää. Joka ei kunnioita Poikaa, ei kunnioita Isää, joka on Hänet lähettänyt.
24. Totisesti, totisesti sanon teille: joka kuulee sanani ja uskoo Häneen, joka on Minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä eikä hän tule tuomiolle, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään.
25. Totisesti, totisesti sanon teille: tulee aika, ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka kuulevat, alkavat elää.
26. Sillä niin kuin Isällä on elämä itsessään, niin antoi myös Pojalle elämän olemaan itsessään.
27. Antoi Hänelle myös vallan tuomita, koska on Ihmisen Poika.
28. Älkää ihmetelkö tätä. Sillä hetki tulee, jolloin kaikki haudassa olevat kuulevat Hänen äänensä
29. ja tulevat esiin, kaikki hyvää tehneet elämän nousemukseen, mutta pahaa tehneet tuomion nousemukseen.
30. En voi itsestäni mitään tehdä. Niin kuin kuulen, niin tuomitsen, ja tuomioni on oikea, sillä en kysy omaa tahtoani, vaan Hänen tahtoaan, joka Minut lähetti.
31. Jos todistan itsestäni, todistukseni ei ole pätevä.
32. On toinen, joka todistaa Minusta, ja tiedän, että todistus, jonka Minusta todistaa, on pätevä.
33. Olette lähettäneet lähettäjäsi Johanneksen luo, ja on todistanut totuuden puolesta.
34. Mutta Minä en ota vastaan todistusta ihmiseltä, vaan sanon tämän, jotta tulisitte autuaiksi.
35. Hän oli palava ja loistava lamppu, mutta te halusitte hetken iloita hänen valossaan.
36. Minulla on suurempi todistus kuin Johanneksen. Sillä ne teot, jotka Isä antoi Minulle täyttääkseni, ne teot, jotka teen, todistavat Minusta, että Isä on Minut lähettänyt.
37. Isä, joka Minut lähetti, on itse todistanut Minusta. Ette ole koskaan kuulleet ääntänsä ettekä nähneet muotoansa
38. eikä teillä ole sanaansa teissä pysyvänä, sillä ette usko Häntä, jonka lähetti.
39. Tutkitte Kirjoituksia, sillä arvelette niissä omistavanne iankaikkisen elämän, ja ne ovat ne, jotka todistavat Minusta,
40. mutta ette tahdo tulla Minun tyköni, jotta saisitte elämän.
41. En ota vastaan kunniaa ihmisiltä.
42. Mutta tunnen teidät, että teillä ei ole Jumalan rakkautta itsessänne.
43. Olen tullut Isäni nimessä ettekä ota Minua vastaan. Jos toinen tulisi omassa nimessään, hänet otatte vastaan.
44. Kuinka voitte uskoa, kun otatte vastaan kunniaa toisiltanne ettekä etsi sitä kunniaa, mikä tulee ainoalta Jumalalta?
45. Älkää luulko, että Minä syytän teitä Isän tykönä. On se, joka teitä syyttää: Mooses, johon olette panneet toivonne.

46. Sillä jos uskoisitte Moosesta, uskoisitte Minua, sillä Minusta hän on kirjoittanut.

47. Mutta jos ette usko hänen kirjoituksiaan, kuinka uskotte Minun sanojani?"

Johannes 6 luku

1. Sen jälkeen Jeesus meni Galilean eli Tiberiaan järven tuolle puolen.

2. Häntä seurasi suuri kansajoukko, koska näkivät ne tunnusteet, joita teki sairaissa.

3. Jeesus nousi vuorelle ja istuutui sinne opetuslapsineen.

4. Oli lähellä pääsiäinen, juutalaisten juhla.

5. Nostaessaan nyt silmänsä ja nähdessään paljon kansaa tulevan luoksensa Jeesus sanoo Vilpulle: "Mistä ostamme leipää näitten syödä?"

6. Mutta sanoi tämän koetellakseen häntä, sillä tiesi itse, mitä aikoi tehdä.

7. Vilppu vastasi Hänelle: "Eivät kahdensadan denarin leivät riitä heille, että kukin saisi edes vähän."

8. Muuan opetuslapsistaan, Antero, Simeon Pietarin veli sanoo Hänelle:

9. "Täällä on poikanen, jolla on viisi ohraleipää ja kaksi kalaa, mutta mitä ne ovat näin monelle?"

10. Jeesus sanoi: "Asettakaa ihmiset aterioimaan." Siinä paikassa oli paljon ruohoa. Miehet, luvulta noin viisi tuhatta, laskeusivat siis aterioimaan.

11. Jeesus otti leivät ja kiitettyään jakoi opetuslapsille ja opetuslapset aterialla oleville. Samoin kaloistakin niin paljon kuin tahtoivat.

12. Kun olivat ravitut, sanoo opetuslapsilleen: "Kootkaa tähteeksi jääneet palaset, jottei mitään joutuisi hukkaan."

13. Niin kokosivat ja täyttivät kaksitoista vakkaa palasilla, mitkä olivat viidestä ohraleivästä jääneet tähteeksi niiltä, jotka olivat aterioineet.

14. Nähtyään siis sen tunnusteen, minkä Jeesus teki, ihmiset sanoivat: "Tämä on totisesti se profeetta, joka oli tuleva maailmaan."

15. Huomatessaan nyt, että aikoivat tulla ja väkisin ottaa Hänet tehdäkseen Hänet kuninkaaksi, Jeesus vetäytyi jälleen vuorelle, Hän yksin.

16. Illan tultua opetuslapsensa menivät alas järvelle

17. ja astuttuaan venheeseen lähtivät järven tuolle puolen Kapernaumiin. Oli jo tullut pimeä eikä Jeesus ollut vielä saapunut heidän luokseen.

18. Järvi aaltoili ankarasti kovan tuulen puhaltaessa.

19. Kun olivat soutaneet noin kaksikymmentä viisi tai kolmekymmentä vakomittaa, näkevät Jeesuksen kävelevän järvellä ja tulevan lähelle venettä, ja pelästyivät.

20. Mutta sanoo heille: "Minä olen. Älkää pelätkö."

21. Niin tahtoivat ottaa Hänet venheeseen, mutta kohta venhe tuli siihen maahan, jonne olivat matkalla.
22. Kun kansa, joka seisoj järven toisella puolen, seuraavana päivänä näki, ettei siellä ollut muuta venhettä paitsi se yksi ja ettei Jeesus mennyt opetuslastensa kanssa venheeseen, vaan opetuslapsensa lähtivät yksin pois
23. - kuitenkin oli muita venheitä tullut Tiberiaasta lähelle sitä paikkaa, jossa söivät leipää sitten, kun Herra oli lausunut kiitoksen -
24. kun siis kansa näki, ettei Jeesus ole siellä eivätkä opetuslapsensa, astuivat hekin venheisiin ja menivät Kapernaumiin etsien Jeesusta.
25. Löydettyään Hänet järven toiselta puolen sanoivat Hänelle: "Opettaja, milloin tulit tänne?"
26. Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Totisesti, totisesti sanon teille: ette Minua sen tähden etsi, että näitte tunnustekoja, vaan koska söitte leipiä ja tulitte ravituiksi.
27. Älkää hankkiko katoavaa ruokaa, vaan sitä ruokaa, joka pysyy iankaikkiseen elämään, jonka Ihmisen Poika antaa teille. Sillä Isä Jumala on Hänet sinetillä merkinnyt."
28. Niin sanoivat Hänelle: "Mitä teemme tehdäksemme Jumalan tekoja?"
29. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Se on Jumalan teko, että uskoisitte Häneen, jonka lähetti."
30. Sanoivat sen tähden Hänelle: "Minkä tunnusteon sitten teet, jotta näkisimme ja uskoisimme Sinuun? Mitä teet?"
31. Isämme söivät mannaa erämaassa niin kuin on kirjoitettu: 'Antoi leipää taivaasta heille syötäväksi.'
32. Niin Jeesus sanoi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: ei Mooses antanut teille leipää taivaasta, vaan Isäni antaa teille tosi leivän taivaasta.
33. Sillä Jumalan leipä on se, joka tulee alas taivaasta ja antaa mailmalle elämän."
34. Niin sanoivat Hänelle: "Herra, anna meille aina sitä leipää."
35. Jeesus sanoi heille: "Minä olen elämän leipä. Joka tulee Minun tyköni, hän ei koskaan isoa, ja joka uskoo Minuun, hän ei koskaan janoa.
36. Mutta olen sanonut teille, että olette nähneet Minut ettekä usko.
37. Kaikki, minkä Isä antaa Minulle, tulee tyköni, ja sitä, joka tyköni tulee, en totisesti heitä ulos.
38. Sillä olen tullut alas taivaasta, en tehdäkseni omaa tahtoani, vaan Hänen tahtonsa, joka Minut lähetti.
39. Tämä on lähettäjäni tahto, etten kaikista niistä, jotka Minulle on antanut, hukkaisi yhtäkään, vaan herätän heidät viimeisenä päivänä.
40. Tämä on Isäni tahto, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo Häneen, olisi iankaikkinen elämä, ja Minä herätän hänet viimeisenä päivänä."
41. Niin juutalaiset nurisivat Häntä vastaan, koska sanoi: "Minä olen se leipä, joka tuli alas taivaasta."
42. Sanoivat: "Eikö tämä ole Jeesus, Joosepin poika, jonka isän ja äidin tunnemme? Kuinka sitten sanoo: 'Olen tullut alas taivaasta'?"

43. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Älkää nurisko keskenänne.
44. Kukaan ei voi tulla tyköni, ellei Isä, joka Minut lähetti, vedä häntä, ja Minä herätän hänet viimeisenä päivänä.
45. Profeetoissa on kirjoitettuna: 'Ja he tulevat kaikki Jumalan opettamiksi.' Jokainen, joka on Isältä kuullut ja oppinut, tulee tyköni.
46. Ei niin, että kukaan on Isän nähnyt. Vain Hän, joka on Jumalasta, on nähnyt Isän.
47. Totisesti, totisesti sanon teille: Minuun uskovalla on iankaikkinen elämä.
48. Minä olen elämän leipä.
49. Isänne söivät mannaa erämaassa ja kuolivat.
50. Tämä on se leipä, joka tulee alas taivaasta, että joku söisi siitä eikä kuolisi.
51. Minä olen se elävä leipä, joka tuli alas taivaasta. Jos joku söisi tätä leipää, hän eläisi iäti. Mutta se leipä, jonka Minä annan, on lihani mailman elämän puolesta."
52. Silloin juutalaiset riitelivät keskenään sanoen: "Kuinka tämä voi antaa meille lihansa syötäväksi?"
53. Niin Jeesus sanoi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo vertansa, teillä ei ole elämää itsessänne.
54. Joka syö lihaani ja juo vertani, hänellä on iankaikkinen elämä, ja Minä herätän hänet viimeisenä päivänä.
55. Sillä lihani on tosi ruoka ja vereni on tosi juoma.
56. Joka syö lihaani ja juo vertani, hän pysyy Minussa ja Minä hänessä.
57. Niin kuin elävä Isä lähetti Minut ja Minä elän Isän tähden, niin myös se, joka Minua syö, elää Minun tähteni.
58. Tämä on se leipä, joka tuli alas taivaasta. Ei niin kuin isänne söivät ja kuolivat. Joka syö tätä leipää, elää iäti."
59. Tämä puhui kokoushuoneessa opettaessaan Kapernaumissa.
60. Niin monet opetuslapsistaan kuultuaan sanoivat: "Tämä on kova puhe. Kuka voi Häntä kuulla?"
61. Tietäen itsessään, että opetuslapset nurisevat siitä, Jeesus sanoi heille: "Loukkaako tämä teitä?"
62. Entä, jos näkisitte Ihmisen Pojan nousevan sinne, missä oli ennen?"
63. Henki on se, joka tekee eläväksi, ei liha saa mitään aikaan. Ne sanat, jotka olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä.
64. Mutta teissä on muutamia, jotka eivät usko." Sillä Jeesus tiesi alusta asti, ketkä ne ovat, jotka eivät usko, ja kuka se on, joka Hänet kavaltaa.
65. Sanoi: "Sen tähden olen sanonut teille, ettei kukaan voi tulla tyköni, ellei Isäni antaisi hänelle."
66. Tästä lähtien monet opetuslapsistaan vetäytyivät pois eivätkä enää vaeltaneet kanssaan.
67. Niin Jeesus sanoi niille kahdelletoista: "Tahdotteko tekin mennä pois?"
68. Simeon Pietari vastasi Hänelle: "Herra, kenen tykö menemme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat,

69. ja olemme uskoneet ja ymmärtäneet, että Sinä olet Jumalan Pyhä."

70. Jeesus vastasi heille: "Enkö Minä valinnut teidät kaksitoista? Ja yksi teistä on perkele."

71. Mutta sen sanoi Simeonin pojasta, Juudas Iskariotista, sillä tämä oli Hänet kavaltava ja oli yksi niistä kahdestatoista.

Johannes 7 luku

1. Sen jälkeen Jeesus vaelsi ympäri Galileassa, sillä ei tahtonut vaeltaa Juudeassa, koska juutalaiset tavoittelivat Häntä tappaaksensa.

2. Mutta juutalaisten juhla, lehtimajanjuhla oli lähellä.

3. Niin veljensä sanoivat Hänelle: "Siirry pois täältä ja mene Juudeaan, jotta opetuslapsesikin näkisivät tekosi, joita teet.

4. Sillä ei kukaan tee mitään salassa, kun tahtoo itse esiintyä julkisesti. Jos näitä tekoja teet, ilmaise itsesi mailmalle."

5. Sillä eivät veljensäkään uskoneet Häneen.

6. Niin Jeesus sanoo heille: "Minun aikani ei ole vielä tullut, mutta teidän aikanne on aina valmis.

7. Teitä ei mailma voi vihata, mutta Minua se vihaa, koska Minä todistan sitä vastaan, että sen teot ovat pahat.

8. Menkää te ylös juhlille. Minä en vielä mene näille juhlille, sillä Minun aikani ei ole vielä tullut."

9. Sanottuaan heille tämän jäi Galileaan.

10. Mutta kun veljensä olivat menneet ylös juhlille, silloin hänkin meni ylös, ei julki, vaan ikään kuin salaa.

11. Niin juutalaiset etsivät Häntä juhlilla ja sanoivat: "Missä Hän on?"

12. Kansajoukossa oli paljon kuisketta Hänestä. Toiset sanoivat: "Hän on hyvä", mutta toiset sanoivat: "Ei, vaan eksyttää kansan."

13. Kukaan ei juutalaispelon vuoksi kuitenkaan puhunut Hänestä julkisesti.

14. Mutta kun juhlat jo olivat puolivälissä, meni Jeesus ylös pyhäkköön ja opetti.

15. Niin juutalaiset ihmettelivät sanoen: "Kuinka tämä oppimattomana tuntee Kirjoituksia?"

16. Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Minun oppini ei ole Minun, vaan Hänen, joka Minut lähetti.

17. Jos joku tahtoo tehdä Hänen tahtonsa, hän tulee tästä opista tuntemaan, onko se Jumalasta, vai puhunko omiani.

18. Joka omiaan puhuu, hakee omaa kunniaansa, mutta joka hakee lähettäjänsä kunniaa, on totuellinen eikä hänessä ole vääryyttä.

19. Eikö Mooses ole antanut teille lakia? Mutta ei kukaan teistä lakia täytä. Miksi tavoittelette Minua tappaaksenne?"

20. Kansa vastasi: "Sinussa on riivaaja. Kuka tavoittelee Sinua tappaakseen?"
21. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Yhden teon tein, ja kaikki ihmettelette.
22. Mooses on antanut teille leikkauksen - ei niin, että se on Moosekselta, vaan isiltä - ja te leikkaatte ihmisen sapattina.
23. Jos ihminen sapattina saa leikkauksen, jottei Mooseksen lakia rikottaisi, oletteko Minulle vihoissanne, kun tein koko ihmisen terveeksi sapattina?
24. Älkää tuomitko näön mukaan, vaan tuomitkaa oikea tuomio."
25. Niin muutamat jerusalemilaisista sanoivat: "Eikö tämä ole se, jota tavoittelevat tappaaksensa?"
26. Katso, Hän puhuu julkisesti eivätkä sano Hänelle mitään. Ovatko hallitusmiehet tosiaan saaneet tietää, että tämä on Kristus?
27. Hänet kuitenkin tunnemme, mistä on. Mutta kun Kristus tulee, kukaan ei tiedä, mistä Hän on."
28. Niin Jeesus huusi pyhäkössä opettaen ja sanoen: "Te tunnette Minut ja tiedätte, mistä olen. Itsestäni en ole tullut. Lähettäjäni on totuellinen, ja Häntä ette tunne.
29. Mutta Minä tunnen Hänet, koska olen Hänestä ja Hän lähetti Minut."
30. Pyrkivät sen tähden ottamaan Hänet kiinni, mutta kukaan ei käynyt Häneen käsiksi, sillä aikansa ei ollut vielä tullut.
31. Mutta monet kansasta uskoivat Häneen ja sanoivat: "Kun Kristus tulee, tekeekö enemmän tunnustekoja kuin tämä on tehnyt?"
32. Fariseukset kuulivat kansan Hänestä näin kuiskivan. Niin fariseukset ja ylipapit lähettivät palvelijoita ottamaan Hänet kiinni.
33. Sen tähden Jeesus sanoi heille: "Olen vielä vähän aikaa kanssanne. Sitten menen pois Hänen tykönsä, joka Minut lähetti.
34. Te etsitte Minua ettekä tule löytämään, ja missä Minä olen, sinne te ette voi tulla."
35. Niin juutalaiset sanoivat keskenään: "Minne aikoo mennä, koska emme voi löytää Häntä? Ei kai aio mennä kreikkalaisten hajaannuksen maihin ja opettaa kreikkalaisia?"
36. Mitä tämä sana on, jonka sanoi: 'Te etsitte Minua ettekä tule löytämään' ja: 'Missä Minä olen, sinne te ette voi tulla?'"
37. Juhlan viimeisenä, suurena päivänä Jeesus seisoj ja huusi sanoen: "Jos joku janoaa, tulkoon Minun tyköni ja juokoon.
38. Joka uskoo Minuun niin kuin Raamattu sanoo, hänen sisimmästään on vuotava elävän veden virrat."
39. Mutta tämän sanoi Hengestä, jonka ne tulivat saamaan, jotka uskovat Häneen. Sillä Pyhä Henki ei vielä ollut annettu, koska Jeesus ei ollut vielä kirkastettu.
40. Niin monet kansasta sanoivat tämän puheen kuultuaan: "Tämä on totisesti se profeetta."
41. Toiset sanoivat: "Tämä on Kristus." Mutta toiset sanoivat: "Ei kai Kristus tule Galileasta?"

42. Eikö Raamattu sano, että Kristus tulee Daavidin siemenestä ja Beetlehemistä, kylästä, josta Daavid oli?"
43. Niin syntyi kansassa eripuraisuutta Hänen tähtensä.
44. Muutamat heistä tahtoivat ottaa Hänet kiinni, mutta kukaan ei käynyt Häneen käsiksi.
45. Niin palvelijat tulivat ylipappien ja fariseusten luo, ja nämä sanoivat heille: "Miksi ette tuoneet Häntä mukanne?"
46. Palvelijat vastasivat: "Ei ole ihminen koskaan puhunut niin kuin se ihminen."
47. Niin fariseukset vastasivat heille: "Oletteko tekin eksytetyt?"
48. Onko kukaan hallitusmiehistä uskonut Häneen, tai fariseuksista?
49. Mutta tuo kansa, joka ei tunne lakia, on kirottu."
50. Nikoteemu sanoo heille - se, joka meni yöllä Hänen tykönsä ja oli yksi heistä:
51. "Tuomitseeko lakimme ihmisen, ellei ole ensin kuullut häntä itseään ja saanut tietää, mitä hän tekee?"
52. Vastasivat ja sanoivat hänelle: "Oletko sinäkin Galileasta? Tutki ja näe, ettei Galileasta nouse profeettaa."
53. Niin kukin meni kotiinsa.

Johannes 8 luku

1. Mutta Jeesus meni Ölgyvuorelle.
2. Varhain aamulla meni jälleen pyhäkköön, ja kaikki kansa tuli hänen luoksensa. Niin istuutui ja opetti heitä.
3. Silloin kirjanoppineet ja fariseukset tuovat luoksensa aviorikoksesta kiinni otetun naisen.
4. Asetettuaan hänet keskelle sanovat Hänelle: "Opettaja, tämä nainen on tavattu itse teosta, aviorikosta tekemästä.
5. Mooses antoi laissa meille käskyn, että tuommoiset on kivitettävä. Entä mitä Sinä sanot?"
6. Mutta sen sanoivat kiusaten Häntä, jotta saisivat nostaa syytteen Häntä vastaan. Silloin Jeesus kumartuen kirjoitti sormella maahan.
7. Mutta kun jatkoivat Häneltä kysymistä, Hän ojentaen itsensä sanoi heille: "joka teistä on synnitön, heittäköön häntä ensin kivellä."
8. Taas kumartuen kirjoitti maahan.
9. Kun tämän kuulivat ja omatunto todisti heidät syyllisiksi, menivät pois toinen toisensa perästä vanhimmasta alkaen viimeiseen asti. Niin Jeesus jäi yksin, ja vaimo seisoj keskellä.
10. Kun Jeesus ojensi itsensä eikä nähnyt ketään muuta kuin naisen, sanoi tälle: "Nainen, missä ne ovat, syyttäjäsi? Eikö kukaan tuominnut sinua?"
11. Tämä sanoi: "Ei kukaan, Herra." Jeesus sanoi hänelle: "En Minäkään sinua tuomitse. Mene, äläkä enää syntiä tee."
12. Niin Jeesus taas puhui heille sanoen: "Minä olen mailman valo. Joka Minua seuraa, se ei totisesti vaella

pimeässä, vaan hänellä on elämän valo."

13. Silloin fariseukset sanoivat Hänelle: "Sinä todistat itsestäsi. Todistuksesi ei ole pätevä."

14. Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Vaikka todistankin itsestäni, todistukseni on pätevä, sillä tiedän, mistä tulin ja minne menen, mutta te ette tiedä, mistä tulen ja minne menen."

15. Te tuomitsette lihan mukaan. Minä en tuomitse ketään.

16. Jos tuomitsen, tuomioni on pätevä, sillä en ole yksinäni, vaan Minä ja se, joka Minut lähetti.

17. Laissanne on kirjoitettuna, että kahden ihmisen todistus on pätevä.

18. Minä olen se, joka todistan itsestäni, ja Minusta todistaa Isä, joka Minut lähetti."

19. Niin sanoivat Hänelle: "Missä on Isäsi?" Jeesus vastasi: "Ette tunne Minua ettekä Isääni. Jos tuntisitte Minut, tuntisitte myös Isäni."

20. Tämän Jeesus puhui uhritorven luona opettaen pyhäkössä. Eikä kukaan ottanut Häntä kiinni, sillä aikansa ei ollut vielä tullut.

21. Niin Jeesus taas sanoi heille: "Minä menen pois, ja te etsitte Minua ja kuolette syntiinne. Mihin menen, sinne ette voi tulla."

22. Silloin juutalaiset sanoivat: "Ei kai tapa itseänsä, koska sanoo: 'Mihin menen, sinne ette voi tulla'?"

23. Sanoi heille: "Te olette alhaalta, Minä olen ylhäältä. Te olette tästä mailmasta, Minä en ole tästä mailmasta."

24. Sen tähden sanon teille, että kuolette synteihinne, sillä ellette usko, että MINÄ OLEN, kuolette synteihinne."

25. Niin sanoivat Hänelle: "Kuka olet?" Jeesus sanoi heille: "Juuri se, mitä puhunkin teille."

26. Paljo Minulla on teistä puhuttavaa ja teissä tuomittavaa; mutta Hän, joka Minut lähetti, on totuellinen, ja mitä olen Häneltä kuullut, sen puhun mailmalle."

27. Eivät ymmärtäneet, että puhui heille Isästä.

28. Niin Jeesus sanoi heille: "Kun olette ylentäneet Ihmisen Pojan, silloin ymmärrätte, että MINÄ OLEN ja etten itsestäni tee mitään, vaan niin kuin Isä opetti Minua, sitä puhun."

29. Joka Minut lähetti, on kanssani. Ei Isä jättänyt Minua yksin, koska aina teen sitä, mikä on Hänelle otollista."

30. Kun näitä puhui, uskoivat monet Häneen.

31. Niin Jeesus sanoi niille juutalaisille, jotka olivat alkaneet uskoa Häneen: "Jos pysytte Minun sanassani, niin totisesti olette opetuslapsiani"

32. ja tulette tuntemaan totuuden, ja totuus tekee teidät vapaiksi."

33. Vastasivat Hänelle: "Olemme Aaprahamin siementä emmekä ole koskaan olleet kenenkään orjia. Kuinka sanot: 'Te tulette vapaiksi'?"

34. Jeesus vastasi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: jokainen, joka syntiä harjoittaa, on synnin orja."

35. Mutta orja ei pysy talossa iäti; Poika pysyy iäti.
36. Jos siis Poika tekee teidät vapaiksi, olette totisesti vapaat.
37. Tiedän, että olette Aaprahamin siementä. Mutta tavoittelette minua tappaaksenne, koska sanallani ei ole sijaa teissä.
38. Puhun, mitä olen nähnyt Isäni tykönä. Niin tekin teette, mitä olette nähneet oman isänne tykönä."
39. Vastasivat ja sanoivat Hänelle: "Meidän isämme on Aapraham." Jeesus sanoo heille: "Jos olette Aaprahamin lapsia, tehkää Aaprahamin tekoja.
40. Mutta nyt tavoittelette Minua tappaaksenne, ihmistä, joka on puhunut teille totuuden, jonka olen kuullut Jumalalta. Niin ei Aapraham tehnyt.
41. Te teette isänne tekoja." Sanoivat Hänelle: "Emme ole syntyneet äpärinä. Meillä on yksi isä, Jumala."
42. Jeesus sanoi heille: "Jos Jumala olisi isänne, rakastaisitte Minua, sillä Jumalasta Minä läksin ja olen tullut. En siis ole itsestäni tullut, vaan Hän lähetti Minut.
43. Miksi ette ymmärrä puhettani? Koska ette kärsi kuulla sanaani.
44. Te olette isästä perkeleestä ja tahdotte seurata isänne himoja. Hän oli murhaaja alusta asti eikä ole pysynyt totuudessa, koska hänessä ei ole totuutta. Kun puhuu valhetta, puhuu omastaan, sillä on valhetteli ja valheen isä.
45. Mutta koska Minä sanon totuuden, ette usko Minua.
46. Kuka teistä voi osoittaa Minut syypääksi syntiin? Jos puhun totuuden, miksi ette usko Minua?
47. Joka on Jumalasta, kuulee Jumalan sanat. Sen tähden ette kuule, koska ette ole Jumalasta."
48. Niin juutalaiset vastasivat ja sanoivat Hänelle: "Emmekö sano oikein että olet samarialainen ja että Sinussa on riivaaja?"
49. Jeesus vastasi: "Minussa ei ole riivaajaa, vaan kunnioitan Isääni ja te häpäisette Minua.
50. Mutta en etsi omaa kunniaani. On se, joka etsii ja tuomitsee.
51. Totisesti, totisesti sanon teille: jos joku pitää sanani, hän ei näe kuolemaa."
52. Juutalaiset sanoivat Hänelle: "Nyt ymmärrämme, että Sinussa on riivaaja. Aapraham on kuollut ja profeetat, ja Sinä sanot: 'Jos joku pitää sanani, hän ei ikinä maista kuolemaa.'
53. Et kai Sinä ole suurempi kuin isämme Aapraham, joka on kuollut? Ja profeetat ovat kuolleet. Keneksi itsesi teet?"
54. Jeesus vastasi: "Jos annan itselleni kunnian, kunniani ei ole mitään. Isäni on se, joka antaa Minulle kunnian, Hän, josta sanotte: 'Hän on Jumalamme'
55. ettekä ole Häntä tunteneet; mutta Minä tunnen Hänet. Ja jos sanoisin, etten tunne Häntä, olisin valhetteli ja niin kuin te. Kuitenkin tunnen Hänet ja täytän sanansa.
56. Isänne Aapraham riemuitsi siitä, että näkisi Minun päiväni, ja näki ja iloitsi."
57. Niin juutalaiset sanoivat Hänelle: "Et ole vielä viisikymmenvuotias ja olet nähnyt Aaprahamin!"

58. Jeesus sanoi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: ennen Aaprahamin syntymistä MINÄ OLEN."

59. Silloin poimivat kiviä heittääkseen Häntä. Mutta Jeesus lymysi ja lähti ulos pyhäköstä.

Johannes 9 luku

1. Ohi kulkiessaan Hän näki syntymäsokean miehen.

2. Opetuslapsensa kysyivät Häneltä sanoen: "Opettaja, kuka teki syntiä, tämä vai vanhempansa, niin että syntyi sokeana?"

3. Jeesus vastasi: "Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä vanhempansa, vaan jotta Jumalan teot tulisivat ilmi hänessä.

4. Niin kauan kuin päivä on, Minun tulee tehdä lähettäjäni tekoja. Tulee yö, jolloin kukaan ei voi tehdä työtä.

5. Niin kauan kuin olen mailmassa, olen mailman valo."

6. Sanottuaan tämän sylki maahan, teki syljestä tahtaan ja siveli tahtaan sokean silmille.

7. Sanoi hänelle: "Mene, pesey Siiloan lammikossa" - se on käännettynä: lähetetty. Niin meni ja peseysi ja palasi näkevänä.

8. Silloin naapurit ja ne, jotka olivat nähneet hänet ennen - että oli kerjäläinen - sanoivat: "Eikö tämä ole se, joka istui ja kerjäsi?"

9. Toiset sanoivat: "Hän se on", mutta toiset sanoivat: "Ei, vaan on näköisensä." Hän sanoi: "Minä olen."

10. Niin sanoivat hänelle: "Kuinka silmäsi aukenivat?"

11. Vastasi ja sanoi: "Mies, jota sanotaan Jeesukseksi, teki tahtaan ja voiteli silmäni ja sanoi minulle: 'Mene Siiloan lammikolle ja pesey.' Mentyäni ja pestyäni itseni sain näön."

12. Sanoivat hänelle: "Missä Hän on?" Sanoo: "En tiedä."

13. Vievät hänet, ennen sokean, fariseusten luo.

14. Oli näet sapatti, jona päivänä Jeesus teki tahtaan ja avasi hänen silmänsä.

15. Sen tähden myös fariseukset kysyivät häneltä, miten sai näön. Sanoi heille: "Pani tahtaan silmilleni, ja minä peseysin ja näen."

16. Niin muutamat fariseuksista sanoivat: "Se mies ei ole Jumalasta, koska ei pidä sapattia." Toiset sanoivat: "Kuinka voi syntinen ihminen tehdä sellaisia tunnustekoja?" Ja heissä oli eri mieltä.

17. Sanoivat jälleen sokealle: "Mitä sanot Hänestä, koska avasi silmäsi?" Sanoi: "Hän on profeetta."

18. Mutta juutalaiset eivät uskoneet hänestä, että oli ollut sokea ja oli saanut näkönsä, ennen kuin kutsuivat sen vanhemmat, joka oli saanut näkönsä.

19. Kysyivät heiltä sanoen: "Onko tämä poikanne, jonka sanotte sokeana syntyneen? Kuinka sitten nyt näkee?"

20. Niin vanhempansa vastasivat heille ja sanoivat: "Tiedämme, että tämä on poikamme ja että syntyi

sokeana,

21. mutta kuinka nyt näkee, emme tiedä, emmekä tiedä, kuka avasi silmänsä. Hän on täysi-ikäinen, kysykää häneltä, itse puhuu puolestaan."

22. Vanhempansa sanoivat näin, koska pelkäsivät juutalaisia. Sillä juutalaiset olivat jo sopineet keskenään, että se, joka tunnustaisi Hänet Kristukseksi, erotettaisiin kokoushuoneesta.

23. Sen tähden vanhempansa sanoivat: "Hän on täysi-ikäinen, kysykää häneltä."

24. Kutsuivat siis toistamiseen miehen, joka oli ollut sokeana, ja sanoivat hänelle: "Anna Jumalalle kunnia. Tiedämme, että se mies on syntinen."

25. Niin vastasi: "Onko syntinen, en tiedä. Yhden tiedän: minä, joka olin sokea, näen nyt."

26. Sanoivat hänelle: "Mitä sinulle teki? Miten avasi silmäsi?"

27. Vastasi heille: "Sanoin jo teille ettekä kuulleet. Miksi tahdotte taas kuulla? Tahdotteko tekin tulla Hänen opetuslapsikseen?"

28. Niin herjasivat häntä ja sanoivat: "Sinä olet Hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mooseksen opetuslapsia.

29. Tiedämme, että Jumala on puhunut Moosekselle, mutta emme tiedä, mistä tuo on."

30. Mies vastasi ja sanoi heille: "Sepä tässä on ihmeellistä, ettette tiedä, mistä Hän on, ja kuitenkin avasi silmäni.

31. Mutta tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä, vaan jos joku on Jumalaa pelkääväinen ja tekee Hänen tahtonsa, sitä Hän kuulee.

32. Ei ole koskaan kuultu, että joku on avannut sokeana syntyneen silmät.

33. Ellei tämä olisi Jumalasta, ei voisi tehdä mitään."

34. Vastasivat ja sanoivat hänelle: "Sinä olet kokonaan synneissä syntynyt ja opetat meitä." Ja ajoivat hänet ulos.

35. Jeesus kuuli, että ajoivat hänet ulos, ja tavatessaan sanoi hänelle: "Uskotko Jumalan Poikaan?"

36. Vastasi ja sanoi: "Herra, kuka Hän on, että uskoisin Häneen?"

37. Jeesus sanoi hänelle: "Olet nähnyt Hänet, ja joka puhuu kanssasi, on Hän."

38. Mies sanoi: "Minä uskon, Herra" ja palvoi Häntä.

39. Jeesus sanoi: "Tuomioksi tulin tähän mailmaan, jotta ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi."

40. Tämän kuulivat fariseuksista ne, jotka olivat Hänen mukanaan, ja sanoivat Hänelle: "Olemmeko mekin sokeat?"

41. Jeesus sanoi heille: "Jos olisitte sokeat, teillä ei olisi syntiä. Mutta sanotte: 'Me näemme.' Sen tähden syntinne pysyy."

Johannes 10 luku

1. "Totisesti, totisesti sanon teille: Joka ei mene ovesta lammastarhaan, vaan nousee sinne muualta, se on varas ja ryöväri.
2. Mutta joka menee ovesta sisälle, on lammasten paimen.
3. Hänelle ovenvartija avaa, ja lampaat kuulevat hänen äänensä. Hän kutsuu omat lampaansa nimeltä ja vie ne ulos.
4. Päästettyään kaikki omansa ulos käy niitten edellä, ja lampaat seuraavat häntä, sillä tuntevat hänen äänensä.
5. Mutta vierasta eivät seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä."
6. Tämän kuvauksen Jeesus esitti heille, mutta eivät ymmärtäneet, mitä se oli, jota puhui heille.
7. Niin Jeesus vielä sanoi heille: "Totisesti, totisesti sanon teille: Minä olen lammasten ovi.
8. Kaikki, jotka ovat tulleet ennen Minua, ovat varkaita ja ryövärejä. Mutta lampaat eivät ole heitä kuulleet.
9. Minä olen ovi. Jos joku Minun kauttani menee sisälle, hän tulee autuaaksi ja käy sisälle ja käy ulos ja löytää laitumen.
10. Varas ei tule muuta kuin varastamaan ja tappamaan ja tuhoamaan. Minä tulín, jotta heillä olisi elämä ja olisi yltäkyllin.
11. Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten puolesta.
12. Mutta palkkalainen, joka ei ole paimen ja jonka omia lampaat eivät ole, näkee suden tulevan ja jättää lampaat ja pakenee. Niin susi ryöstää ne ja hajoittaa lampaat.
13. Palkkalainen pakenee, koska on palkattu eikä välitä lampaista.
14. Minä olen se hyvä paimen ja Minä tunnen omani, ja omani tuntevat Minut
15. niin kuin Isä tuntee Minut ja Minä tunnen Isän. Ja Minä annan henkeni lammasten puolesta.
16. Minulla on myös muita lampaita, jotka eivät ole tästä lammastarhasta. Niitäkin Minun tulee ohjata ja ne kuulevat ääneni, ja on yksi lauma, yksi paimen.
17. Sen tähden Isä rakastaa Minua, koska annan henkeni, jotta sen jälleen ottaisin.
18. Ei kukaan ota sitä Minulta, vaan Minä annan sen itsestäni. Minulla on valta antaa se ja Minulla on valta ottaa se jälleen. Sen käskyn sain Isältäni."
19. Niin syntyi taas eri mieltä juutalaisten kesken näistä sanoista.
20. Useat heistä sanoivat: "Hänessä on riivaaja ja on järjiltään. Mitä Häntä kuuntelette?"
21. Toiset sanoivat: "Nämä eivät ole riivatun sanoja. Ei riivaaja voi avata sokeain silmiä?"
22. Sitten oli temppelin vihkimisen muistojuhla Jerusalemissa, ja oli talvi.
23. Jeesus käyskeli pyhäkössä Salomon pylväskäytävässä.
24. Niin juutalaiset ympäröivät Hänet ja sanoivat Hänelle: "Kuinka kauan jännität mieltämme? Jos olet

Kristus, sano meille suoraan."

25. Jeesus vastasi heille: "Olen teille sanonut, ettekä usko. Ne teot, jotka teen Isäni nimessä, ne todistavat Minusta.

26. Mutta ette usko, sillä ette ole lampaitani.

27. Lampaani kuulevat ääneni, ja Minä tunnen ne, ja ne seuraavat Minua.

28. Minä annan heille iankaikkisen elämän eivätkä totisesti huku eikä kukaan ryöstä heitä kädestäni.

29. Isäni, joka on heidät Minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää Isäni kädestä.

30. Minä ja Isä olemme yhtä."

31. Niin juutalaiset ottivat taas kiviä kivittääkseen Hänet.

32. Jeesus vastasi heille: "Olen näyttänyt teille monta hyvää tekoa Isältä. Mistä tällaisesta teosta Minua kivitätte?"

33. Juutalaiset vastasivat Hänelle sanoen: "Hyvästä teosta emme Sinua kivitä, vaan rienauksesta ja koska Sinä, joka olet ihminen, teet itsesi Jumalaksi."

34. Jeesus vastasi heille: "Eikö laissanne ole kirjoitettuna: 'Minä sanoin: te olette jumalia'?"

35. Jos sanoi jumaliksi niitä, joille Jumalan sana tuli - ja Raamattu ei saata raueta -,

36. sanotteko te siitä, jonka Isä on pyhittänyt ja lähettänyt mailmaan: 'Sinä rienaat', koska sanoin: 'Olen Jumalan Poika'?

37. Ellen tee Isäni tekoja, älkää uskoko Minua.

38. Mutta jos teen, niin vaikka ette usko Minua, uskokaa teot, jotta tietäisitte ja uskoisitte, että Isä on Minussa ja Minä Isässä."

39. Niin tahtoivat taas ottaa Hänet kiinni, mutta lähti pois heidän käsistään.

40. Meni jälleen Jordanin tuolle puolen siihen paikkaan, jossa Johannes ensin kastoi, ja viipyi siellä.

41. Monet tulivat tykönsä ja sanoivat: "Johannes tosin ei tehnyt yhtään tunnustekoa, mutta kaikki, mitä Johannes sanoi tästä, oli totta."

42. Niin monet siellä uskoivat Häneen.

Johannes 11 luku

1. Muuan mies, Lasarus Betaniasta, Marian ja hänen sisarensa Martan kylästä, oli sairaana.

2. Maria oli se, joka voiteli Herran voiteella ja pyyhki hiuksillaan Hänen jalkansa, ja sairas Lasarus oli veljensä.

3. Niin sisaret lähettivät Hänen tykönsä sanoen: "Herra, katso, se jota rakastat, sairastaa."

4. Kuultuaan Jeesus sanoi: "Tämä sairaus ei ole kuolemaksi, vaan Jumalan kunniaksi, jotta Jumalan Poika sen kautta kirkastuisi."

5. Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta.
6. Kuultuaan hänen siis sairastavan viipyi kaksi päivää siinä paikassa, missä oli.
7. Niitten kuluttua sanoo sitten opetuslapsille: "Menkäämme jälleen Juudeaan."
8. Opetuslapset sanovat Hänelle: "Opettaja, juutalaiset yrittivät juuri kivittää Sinut, ja taas menet sinne!"
9. Jeesus vastasi: "Eikö päivässä ole kaksitoista tuntia? Jos joku vaeltaa päivällä, ei loukkaa itseänsä, sillä näkee tämän mailman valon.
10. Mutta jos joku vaeltaa yöllä, loukkaa itsensä, sillä ei hänessä ole valoa."
11. Tämän puhui ja sanoo sitten heille: "Ystävämme Lasarus on vaipunut uneen, mutta Minä menen herättämään hänet."
12. Niin opetuslapsensa sanoivat: "Herra, jos on vaipunut uneen, niin paranee."
13. Mutta Jeesus oli puhunut hänen kuolemastaan, he taas luulivat Hänen puhuvan unen levosta.
14. Silloin Jeesus sanoi heille suoraan: "Lasarus on kuollut,
15. ja iloitsen tähtenne siitä, etten ollut siellä, jotta uskoisitte. Mutta menkäämme tykönsä."
16. Silloin Tuomas, jota kutsuttiin Kaksoseksi, sanoi muille opetuslapsille: "Menkäämme mekin kuollaksemme kanssansa."
17. Niin Jeesus tuli ja havaitsi hänen jo neljä päivää olleen haudassa.
18. Betania oli lähellä Jerusalemiä, noin viidentoista vakomitan päässä.
19. Useita juutalaisia oli tullut Martan ja Marian luo lohduttamaan heitä veljen vuoksi.
20. Kuullessaan, että Jeesus oli tulossa, Martta meni Häntä vastaan, mutta Maria istui kotona.
21. Niin Martta sanoi Jeesukselle: "Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut.
22. Mutta tiedän nytkin, että Jumala antaa Sinulle kaiken, mitä Jumalalta anot."
23. Jeesus sanoo hänelle: "Veljesi nousee kuolleista."
24. Martta sanoo Hänelle: "Tiedän hänen nousevan nousemuksessa viimeisenä päivänä."
25. Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen nousemus ja elämä. Joka uskoo Minuun, elää, vaikka olisi kuollut.
26. Ei yksikään, joka elää ja uskoo Minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?"
27. Sanoo Hänelle: "Kyllä, Herra. Olen uskonut, että Sinä olet Kristus, Jumalan Poika, mailmaan tuleva."
28. Tämän sanottuaan meni ja kutsui salaa sisarensa Marian sanoen: "Opettaja on täällä ja kutsuu sinua."
29. Kuultuaan tämä nousee nopeasti ja menee Hänen tykönsä.
30. Mutta Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli siinä paikassa, missä Martta Hänet kohtasi.
31. Nyt ne juutalaiset, jotka olivat Marian kanssa huoneessa ja lohduttivat häntä, näkivät hänen nopeasti nousevan ja menevän ulos. Seurasivat häntä luullen, että menee haudalle itkemään siellä.
32. Saavuttuaan siis sinne, missä Jeesus oli, ja nähtyään Hänet Maria heittäysi Hänen jalkojensa juureen sanoen Hänelle: "Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut."
33. Nähdessään hänen itkevän ja hänen kanssaan tulleitten juutalaisten itkevän Jeesus järkyttyi hengessä ja

vapisi liikutuksesta

34. ja sanoi: "Mihin panitte hänet?" Sanovat Hänelle: "Herra, tule ja katso."

35. Jeesus itki.

36. Niin juutalaiset sanoivat: "Katso, kuinka rakasti häntä."

37. Mutta muutamat heistä sanoivat: "Eikö Hän, joka avasi sokean silmät, voinut tehdä niin, ettei tämä olisi kuollut?"

38. Niin Jeesus järkyttyä jälleen itsessänsä ja menee haudalle. Se oli luola ja sen suulla oli kivi.

39. Jeesus sanoo: "Ottakaa kivi pois." Martta, kuolleen sisar sanoo Hänelle: "Herra, hän haisee jo, sillä on neljättä päivää ruumiina."

40. Jeesus sanoo hänelle: "Enkö sanonut sinulle, että jos uskoisit, näkisit Jumalan kirkkauden?"

41. Niin ottivat pois kiven siitä, mihin kuollut oli pantu. Jeesus nosti silmänsä ja sanoi: "Isä, kiitän Sinua, että olet Minua kuullut.

42. Tiesin, että Minua aina kuulet, mutta kansan takia, joka seisoo ympärillä, sanoin tämän, jotta uskoisivat Sinun lähettäneen Minut."

43. Sen sanottuaan huusi suurella äänellä: "Lasarus, tule ulos!"

44. Kuolleena ollut tuli ulos, jalkansa ja kätensä siteihin käärittyinä, ja kasvojensa ympärille oli kääritty hikiliina. Jeesus sanoo heille: "Päästäkää hänet siteistä ja antakaa mennä."

45. Niin monet niistä juutalaisista, jotka olivat tulleet Marian luo ja näkivät, mitä Jeesus teki, uskoivat Häneen.

46. Mutta muutamat heistä menivät fariseusten luo ja kertoivat heille, mitä Jeesus oli tehnyt.

47. Silloin ylipapit ja fariseukset kokosivat neuvoston ja sanoivat: "Mitä teemme? Sillä tämä mies tekee paljon tunnustekoja.

48. Jos annamme Hänen näin olla, kaikki uskovat Häneen, ja roomalaiset tulevat ja ottavat meiltä sekä maan että kansan."

49. Mutta yksi heistä, Kaifas, joka oli sinä vuonna ylipappi, sanoi heille: "Ette tiedä mitään

50. ettekä ajattele, että meille on hyväksi, että yksi ihminen kuolisi kansan puolesta eikä koko kansakunta hukkuisi."

51. Mutta tätä ei sanonut itsestään, vaan kun oli sinä vuonna ylipappi, ennusti, että Jeesus oli kuoleva kansakunnan puolesta

52. eikä ainoasti kansakunnan puolesta, vaan myös kootakseen hajoitettut Jumalan lapset yhteen.

53. Siitä päivästä lähtien tekivät siis yhteisen päätöksen tappaa Hänet.

54. Jeesus ei sen tähden enää vaeltanut julkisesti juutalaisten keskellä, vaan meni sieltä erämaan lähellä olevaan paikkaan, Efraim nimiseen kaupunkiin, ja oleskeli siellä opetuslapsineen.

55. Mutta juutalaisten pääsiäinen oli lähellä, ja monet menivät ennen pääsiäistä maalta ylös Jerusalemiin

puhdistamaan itsensä.

56. Niin etsivät Jeesusta ja puhuivat toisilleen seisoessaan pyhäkössä: "Mitä arvelette? Eikö Hän tullekaan juhlille?"

57. Mutta ylipapit ja fariseukset olivat antaneet käskyn, että jos joku tietäisi, missä Hän on, antaisi ilmi, jotta ottaisivat Hänet kiinni.

Johannes 12 luku

1. Kuusi päivää ennen pääsiäistä Jeesus tuli Betaniaan, jossa asui Lasarus, jonka oli herättänyt kuolleista.

2. Niin valmistivat Hänelle siellä aterian, ja Martta palveli, mutta Lasarus oli yksi niistä, jotka aterioivat Hänen kanssaan.

3. Silloin Maria otti naulan oikeaa kallisarvoista nardusvoidetta ja voiteli Jeesuksen jalat ja kuivasi hiuksillaan Hänen jalkansa, ja huone tuli täyteen voiteen tuoksua.

4. Niin sanoo yksi Hänen opetuslapsistaan, Juudas Iskariot, joka oli Hänet kavaltava:

5. "Miksei tätä voidetta myyty kolmeensataan denariin ja annettu köyhille?"

6. Mutta tätä ei sanonut sen tähden, että piti huolta köyhistä, vaan koska oli varas ja hänellä oli kukkaro ja otti pois, mitä siihen oli pantu.

7. Niin Jeesus sanoi: "Anna hänen olla, jotta varaisi sen hautaamispäivääni varten.

8. Sillä köyhät teillä on aina keskellänne, mutta Minua teillä ei ole aina."

9. Silloin suuri joukko juutalaisia sai tietää, että Hän on siellä. Tulivat, eivät ainoasti Jeesuksen tähden, vaan myös nähdäkseen Lasaruksen, jonka oli herättänyt kuolleista.

10. Mutta ylipapit päättivät tappa Lasaruksenkin,

11. koska monet juutalaiset hänen tähtensä menivät sinne ja uskoivat Jeesukseen.

12. Kun juhlille tullut suuri kansajoukko seuraavana päivänä kuuli, että Jeesus tulee Jerusalemiin,

13. niin ottivat palmujen lehviä ja menivät Häntä vastaan ja huusivat: "Hoosianna, siunattu Hän, joka tulee Herran nimessä, Israelin kuningas."

14. Saatuaan nuoren aasin Jeesus istuutui sen selkään niin kuin on kirjoitettu:

15. "Älä pelkää, tytär Siion: katso, kuninkaasi tulee istuen aasin varsan selässä."

16. Tätä opetuslapsensa eivät aluksi ymmärtäneet, mutta kun Jeesus oli kirkastettu, silloin muistivat, että tämä oli Hänestä kirjoitettu ja että olivat tämän Hänelle tehneet.

17. Niin kansa, joka oli Hänen kanssaan, kun kutsui Lasaruksen ulos haudasta ja herätti hänet kuolleista, todisti Hänestä.

18. Sen tähden kansa menikin Häntä vastaan, koska kuulivat tästä Hänen tekemästään tunnusteosta.

19. Niin fariseukset sanoivat keskenään: "Näette, ettette saa mitään aikaan. Katso, koko mailma on mennyt

Hänen perässään."

20. Oli muutamia kreikkalaisia niitten joukosta, jotka tulivat ylös juhille palvomaan.

21. Nämä menivät Vilpun luo, joka oli Galilean Beetsaidasta, ja pyysivät häntä sanoen: "Herra, haluamme nähdä Jeesuksen."

22. Vilppu menee ja sanoo Anterolle, ja Antero ja Vilppu menevät ja sanovat taas Jeesukselle.

23. Mutta Jeesus vastasi heille sanoen: "Hetki on tullut, että Ihmisen Poika kirkastettaisiin.

24. Totisesti, totisesti sanon teille: ellei nisun jyvä maahan pudonneena kuole, se jää yksin, mutta jos kuolee, se tuottaa paljon hedelmää.

25. Joka elämänsä rakastaa, menettää sen, mutta joka vihaa elämänsä tässä mailmassa, säilyttää sen iankaikkiseen elämään.

26. Jos joku Minua palvelee, seuratkoon Minua, ja missä Minä olen, siellä on myös palvelijani oleva. Ja jos joku Minua palvelee, Isä kunnioittaa häntä.

27. Nyt sieluni on järkyttynyt, ja mitä sanoisin? Isä, pelasta Minut tästä hetkestä. Kuitenkin olen sitä varten tähän hetkeen tullut.

28. Isä, kirkasta nimesi!" Niin taivaasta tuli ääni: "Olen kirkastanut ja kirkastan vielä."

29. Niin kansa, joka seisoj ja kuuli, sanoi ukkosen käyneen. Toiset sanoivat: "Enkeli puhutteli Häntä."

30. Jeesus vastasi ja sanoi: "Ei tämä ääni tullut Minun tähteni, vaan teidän tähtenne.

31. Nyt on tämän mailman tuomio. Nyt tämän mailman ruhtinas heitetään ulos.

32. Ja kun Minut ylennetään maasta, vedän kaikki tyköni."

33. Mutta tämän sanoi antaen tietää, millaisella kuolemalla oli kuoleva.

34. Kansa vastasi Hänelle: "Olemme laista kuulleet, että Kristus pysyy iäti, mutta kuinka sanot, että Ihmisen Poika pitää ylennettämän? Kuka on tämä Ihmisen Poika?"

35. Niin Jeesus sanoi heille: "Vielä vähän aikaa valo on keskellänne. Vaeltakaa niin kauan kuin teillä on valo, jottei pimeä saisi teitä valtaansa. Joka pimeässä vaeltaa, ei tiedä minne menee.

36. Niin kauan kuin teillä valo on, uskokaa valoon, jotta tulisitte valon lapsiksi." Tämän Jeesus puhui ja meni pois kätkeytyen heiltä.

37. Vaikka oli tehnyt niin monta tunnustekoa heidän nähtensä, eivät uskoneet Häneen,

38. jotta täyttyisi profeetta Jesajan sana, jonka sanoi: "Herra, kuka uskoo saarnamme, ja kelle Herran käsivarsi ilmoitetaan?"

39. Sen tähden eivät voineet uskoa, koska Jesaja vielä sanoi:

40. "Hän on sokaissut heidän silmänsä ja turruttanut heidän sydämensä, jotteivät näkisi silmillä eivätkä ymmärtäisi sydämellä eivätkä kääntyisi enkä minä heitä parantaisi."

41. Tämän Jesaja sanoi, kun näki Hänen kirkkautensa ja puhui Hänestä.

42. Kuitenkin myös monet hallitusmiehistä uskoivat Häneen, mutta fariseusten tähden eivät tunnustaneet,

jotteivät joutuisi kokoushuoneesta erotetuiksi.

43. Sillä rakastivat enemmän ihmiskunniaa kuin Jumalan kunniaa.

44. Mutta Jeesus huusi ja sanoi: "Joka uskoo Minuun, ei usko Minuun, vaan Häneen, joka Minut lähetti,

45. ja joka näkee Minut, näkee Hänet, joka Minut lähetti.

46. Olen tullut valoksi mailmaan, jottei yksikään, joka Minuun uskoo, jäisi pimeään.

47. Jos joku kuulee sanani eikä usko, Minä en häntä tuomitse, sillä en tullut mailmaa tuomitsemaan, vaan vapahtamaan mailman.

48. Joka halveksii Minua eikä ota vastaan sanojani, hänellä on tuomitsijansa: se sana, jonka olen puhunut, tuomitsee hänet viimeisenä päivänä.

49. Sillä en ole puhunut omiani, vaan Isä, joka minut lähetti, antoi itse Minulle käskyn, mitä sanoisin ja mitä puhuisin.

50. Tiedän, että käskynsä on iankaikkinen elämä. Mitä siis puhun, puhun niin kuin Isä on Minulle sanonut."

Johannes 13 luku

1. Mutta ennen pääsiäisjuhlaa, kun Jeesus tiesi hetkensä tulleen, että siirtyisi tästä mailmasta Isän tykö ja kun oli rakastanut omiaan, jotka olivat mailmassa, rakasti heitä loppuun asti.

2. Ehtoollisen tultua, kun perkele jo oli pannut Juudas Iskariotin, Simeonin pojan sydämeen, että tämä kavaltaisi Hänet,

3. Jeesus tietäen, että Isä oli antanut kaikki Hänen käsiinsä ja että oli lähtenyt Jumalan tyköä ja menee Jumalan tykö,

4. nousee ehtoolliselta, riisuu vaippansa ja otettuaan liinavaatteen vyöttää itsensä sillä.

5. Sitten kastaa vettä pesumaljaan ja alkaa pestä opetuslasten jalkoja ja kuivata niitä liinavaatteella, jolla oli vyöttänyt.

6. Niin tulee Simeon Pietarin luo, ja tämä sanoo Hänelle: "Herra, Sinäkö peset jalkani?"

7. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Mitä Minä teen, sitä et nyt ymmärrä, mutta tämän jälkeen ymmärrät."

8. Pietari sanoo Hänelle: "Et ikinä pese minun jalkojani." Jeesus vastasi hänelle: "Ellen sinua pese, sinulla ei ole osuutta kanssani."

9. Simeon Pietari sanoo Hänelle: "Herra, älä ainoasti jalkojani, vaan myös käteni ja pääni."

10. Jeesus sanoo hänelle: "Kylpeneen ei tarvitse kuin pestä jalat, niin on kokonaan puhdas; ja te olette puhtaat, mutta ette kaikki."

11. Sillä tiesi kavaltajansa; sen tähden sanoi: "Ette kaikki ole puhtaat."

12. Pestyään siis heidän jalkansa ja otettuaan vaippansa Hän jälleen aterialle asettuen sanoi heille:

"Ymmärrätekö, mitä olen teille tehnyt?

13. Te kutsutte Minua Opettajaksi ja Herraksi ja oikein sanotte, sillä se olen.
14. Jos siis Minä, Herra ja Opettaja, pesin jalkanne, olette tekin velvolliset pesemään toistenne jalat.
15. Sillä annoin teille esikuvan, jotta tekin tekisitte niin kuin Minä tein teille.
16. Totisesti, totisesti sanon teille: ei ole palvelija herraansa suurempi eikä lähettiläs lähettäjäänsä suurempi.
17. Jos tämän käsitätte, olette onnelliset, jos sen teette.
18. En puhu teistä kaikista. Tiedän, ketkä valitsin, mutta jotta täyttyisi kirjoitus: 'Joka syö leipää kanssani, on nostanut kantapäänsä Minua vastaan.'
19. Jo nyt sanon teille, ennen sen tapahtumista, että kun se tapahtuu, uskoisitte, että MINÄ OLEN.
20. Totisesti, totisesti sanon teille: joka ottaa vastaan sen, jonka Minä lähetän, ottaa vastaan Minut, ja joka ottaa vastaan Minut, ottaa vastaan Hänet, joka Minut lähetti."
21. Tämän sanottuaan Jeesus järkyttyi hengessä ja todisti ja sanoi: "Totisesti, totisesti sanon teille: yksi teistä kavaltaa Minut."
22. Niin opetuslapset katsoivat toisiinsa epätietoisina, kenestä puhui.
23. Muuan opetuslapsistaan, se jota Jeesus rakasti, nojasi aterialla Jeesuksen syliä vasten.
24. Niin Simeon Pietari nyökkää hänelle ja sanoo hänelle: "Sano, kenestä Hän puhuu."
25. Nojautuen taapäin Jeesuksen rintaa vasten tämä sanoo Hänelle: "Herra, kuka se on?"
26. Jeesus vastaa: "Se on hän, jolle Minä kastettuani annan palan." Ja kastettuaan palan antaa Juudakselle, Simeon Iskariotin pojalle.
27. Silloin saatana palan jälkeen meni häneen. Niin Jeesus sanoo hänelle: "Mitä teet, tee pian."
28. Mutta aterioivista ei kukaan ymmärtänyt, mitä varten sen hänelle sanoi,
29. sillä muutamat luulivat, koska kukkaro oli Juudaksella, että Jeesus sanoo hänelle: "Osta, mitä tarvitsemme juhlaan" tai että antaisi jotakin köyhille.
30. Niin otettuaan palan meni heti ulos, ja oli yö.
31. Kun oli mennyt, Jeesus sanoo: "Nyt Ihmisen Poika on kirkastettu, ja Jumala on kirkastettu Hänessä.
32. Jos Jumala on kirkastettu Hänessä, kirkastaa Jumalakin Hänet itsessään ja kirkastaa Hänet pian.
33. Lapsukaiset, vielä vähän aikaa olen kanssanne. Te etsitte Minua, ja niin kuin sanoin juutalaisille: 'Minne Minä menen, sinne ette voi tulla', sanon nyt myös teille.
34. Annan teille uuden käskyn: rakastakaa toisianne. Niin kuin Minä olen teitä rakastanut, rakastakaa tekin toisianne.
35. Siitä kaikki tuntevat, että olette opetuslapsiani, jos teillä on keskinäinen rakkaus."
36. Simeon Pietari sanoo Hänelle: "Herra, minne menet?" Jeesus vastasi hänelle: "Mihin Minä menen, sinne et voi Minua nyt seurata, mutta myöhemmin seuraat Minua."
37. Pietari sanoo Hänelle: "Herra, miksen nyt voi Sinua seurata? Henkeni antaisin puolestasi."
38. Jeesus vastasi hänelle: "Henkesi annat puolestani! Totisesti, totisesti sanon sinulle: ei laula kokko ennen

kuin kolmesti kiellät Minut."

Johannes 14 luku

1. "Älköön sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa Minuun.
2. Isäni kotona on monta asuinsijaa. Muutoin sanoisin teille: menen valmistamaan teille sijaa.
3. Vaikka menen valmistamaan teille sijaa, tulen takaisin ja otan teidät tyköni, jotta tekin olisitte siellä, missä Minä olen.
4. Tiedätte, minne menen, ja tien tiedätte."
5. Tuomas sanoo Hänelle: "Herra, emme tiedä, minne menet; kuinka tietäisimme tien?"
6. Jeesus sanoo hänelle: "Minä olen tie ja totuus ja elämä. Kukaan ei tule Isän tykö, paitsi Minun kauttani.
7. Jos olisitte tunteneet Minut, olisitte tunteneet myös Isäni. Tästä lähin tunnette Hänet, ja olette nähneet Hänet."
8. Vilppu sanoo Hänelle: "Herra, näytä meille Isä, ja se riittää meille."
9. Jeesus sanoo hänelle: "Olin näin kauan kanssanne etkä ole tuntenut Minua, Vilppu! Joka on nähnyt Minut, on nähnyt Isän. Kuinka sinä siis sanot: 'Näytä meille Isä'?
10. Etkö usko, että Minä olen Isässä ja Isä on Minussa? Niitä sanoja, jotka puhun teille, en puhu itsestäni, ja Isä, joka pysyy Minussa, tekee tekonsa.
11. Uskokaa Minua, että Minä olen Isässä ja Isä Minussa, mutta ellette, uskokaa Minua itse tekojen tähden.
12. Totisesti, totisesti sanon teille: joka uskoo Minuun, myös hän tekee niitä tekoja, joita Minä teen, ja suurempiakin tekee, sillä Minä menen Isäni tykö.
13. Mitä tahansa anotte nimessäni, sen teen, jotta Isä kirkastettaisiin Pojassa.
14. Jos anotte jotain nimessäni, Minä teen sen.
15. Jos rakastatte Minua, pitäkää käskyni.
16. Rukoilen Isää, ja Hän antaa teille toisen Puolustajan olemaan kanssanne iäti,
17. totuuden Hengen, jota mailma ei voi ottaa vastaan, koska ei näe Häntä eikä tunne Häntä. Mutta te tunnette Hänet, sillä pysyy tykönänne ja on teissä.
18. En jätä teitä orvoiksi. Tulen tyköenne.
19. Vielä vähän aikaa, eikä mailma enää näe Minua, mutta te näette Minut. Koska Minä elän, tekin elätte.
20. Sinä päivänä ymmärrätte, että Minä olen Isässäni ja te Minussa ja Minä teissä.
21. Jolla on käskyni ja joka pitää ne, hän on se, joka rakastaa Minua. Mutta joka Minua rakastaa, häntä Isäni rakastaa, ja Minä rakastan häntä ja ilmaisen itseni hänelle."
22. Juuda - ei Iskariot - sanoo Hänelle: "Herra, mitä on tapahtunut, koska aiot ilmaista itsesi meille etkä mailmalle?"

23. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos joku rakastaa Minua, hän pitää sanani, ja Isäni rakastaa häntä, ja tulemme hänen tykönsä ja teemme asuinsijan tykönsä.

24. Joka ei rakasta Minua, ei pidä sanojani. Se sana, jonka kuulette, ei ole Minun, vaan Isän, joka Minut lähetti.

25. Tämän olen teille puhunut ollessani tykönänne,

26. mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä lähettää nimessäni, opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, mitä olen teille sanonut.

27. Rauhan jätän teille, Minun rauhani annan teille. En anna teille niin kuin mailma antaa. Älköön sydämenne olko murheellinen älköönkä pelätkö.

28. Kuulitte Minun sanovan teille: 'Menen pois ja tulen tyköenne.' Jos rakastatte Minua, iloitsette siitä, että menen Isän tykö, sillä Isäni on Minua suurempi.

29. Nyt olen sanonut teille ennen kuin se tapahtuu, jotta uskoisitte, kun se tapahtuu.

30. En enää puhu paljoa kanssanne, sillä tämän mailman ruhtinas tulee, ja Minussa hänellä ei ole mitään.

31. Mutta jotta mailma ymmärtäisi Minun rakastavan Isää ja tekevän niin kuin Isä Minua käski: nouskaa, lähtekäämme täältä."

Johannes 15 luku

1. "Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on maan viljelijä.

2. Jokaisen Minussa olevan oksan, joka ei kanna hedelmää, Hän karsii pois, ja jokaisen, joka kantaa hedelmää, Hän puhdistaa, jotta se kantaisi runsaamman hedelmän.

3. Te olette jo puhtaat sen sanan tähden, jonka olen teille puhunut.

4. Pysykää Minussa, ja Minä teissä. Niin kuin oksa ei voi kantaa hedelmää itsestään, ellei pysy viinipuussa, niin ette tekään, ellette pysy Minussa.

5. Minä olen viinipuu, te oksat. Joka pysyy Minussa ja Minä hänessä, se kantaa paljon hedelmää. Sillä ilman Minua ette voi mitään tehdä.

6. Ellei joku pysy Minussa, hänet heitetään pois niin kuin oksa ja kuivettuu, ja kokoavat ne ja heittävät tuleen, ja se palaa.

7. Jos pysytte Minussa ja sanani pysyvät teissä, niin anokaa, mitä ikinä tahdotte, ja se tapahtuu teille.

8. Siinä Isäni kirkastetaan, että kannatte paljon hedelmää ja tulette opetuslapsikseni.

9. Niin kuin Isä on rakastanut Minua, niin Minäkin olen rakastanut teitä; pysykää rakkaudessani.

10. Jos pidätte käskyni, pysytte rakkaudessani niin kuin Minä olen pitänyt Isäni käskyt ja pysyn rakkaudessaan.

11. Tämän olen puhunut teille, jotta Minun iloni pysyisi teissä ja ilonne tulisi täydelliseksi.

12. Tämä on käskyni, että rakastatte toisianne niin kuin Minä olen teitä rakastanut.
13. Sen suurempaa rakkautta ei ole kellään kuin että antaa henkensä ystäväinsä puolesta.
14. Te olette ystäväni, jos teette, mitä käsken teitä.
15. En enää sano teitä palvelijoiksi - sillä palvelija ei tiedä, mitä herransa tekee - vaan kutsun teitä ystäviksi, sillä ilmoitin teille kaiken, mitä kuulin Isältäni.
16. Te ette valinneet Minua, vaan Minä valitsin teidät, ja asetin teidät, jotta menisitte ja kantaisitte hedelmää ja hedelmänne pysyisi, että mitä ikinä anoisitte Isältä Minun nimessäni, Hän antaisi teille.
17. Sen käskyn annan teille, että rakastatte toisianne.
18. Jos mailma teitä vihaa, tietäkää, että se on vihannut Minua ennen teitä.
19. Jos olisitte mailmasta, mailma rakastaisi omaansa, mutta koska ette ole mailmasta, vaan Minä valitsin teidät mailmasta, sen tähden mailma teitä vihaa.
20. Muistakaa sana, jonka sanoin teille: 'Palvelija ei ole herraansa suurempi.' Jos vainosivat Minua, vainoavat teitäkin; jos ottivat vaarin Minun sanastani, ottavat vaarin myös teidän sanastanne.
21. Mutta tämän kaiken tekevät teille nimeni tähden, koska eivät tunne Häntä, joka Minut lähetti.
22. Ellen olisi tullut ja puhunut heille, ei heillä olisi syntiä, mutta nyt heillä ei ole syntinsä puolustusta.
23. Joka vihaa Minua, vihaa Isäänikin.
24. Ellen olisi heidän keskellensä tehnyt niitä tekoja, joita kukaan muu ei ole tehnyt, heillä ei olisi syntiä. Mutta nyt ovat nähneet ja ovat vihanneet sekä Minua että Isääni
25. - kuitenkin, jotta täyttyisi sana, joka on kirjoitettuna heidän laissaan: 'Ovat vihanneet Minua syyttä.'
26. Mutta kun Puolustaja tulee, jonka lähetän teille Isän tyköä, totuuden Henki, joka lähtee Isän tyköä, Hän todistaa Minusta.
27. Tekin todistatte, sillä olette alusta asti kanssani."

Johannes 16 luku

1. "Tämän olen puhunut teille, jottette loukkaantuisi.
2. Erottavat teidät kokoushuoneista. Tulepa aika, jolloin jokainen, joka tappaa teitä, luulee tekevänsä uhripalveluksen Jumalalle.
3. Sen tekevät teille, koska eivät tunne Isää eivätkä Minua.
4. Mutta tämän olen puhunut teille, jotta kun se aika tulee, muistaisitte Minun sen teille sanoneen. Tätä en sanonut teille alusta, koska olin kanssanne.
5. Mutta nyt menen Hänen tykönsä, joka Minut lähetti, eikä kukaan teistä kysy Minulta: 'Minne menet?'
6. Mutta koska olen sanonut tämän teille, murhe on täyttänyt sydämenne.
7. Kuitenkin sanon teille totuuden: teille on hyväksi, että menen pois. Sillä ellen mene pois, Puolustaja ei tule

tyköne, mutta jos menen, lähetän Hänet teille.

8. Kun Hän tulee, Hän osoittaa mailmalle synnin ja vanhurskauden ja tuomion:

9. synnin, koska eivät usko Minuun,

10. vanhurskauden, koska menen Isäni tykö ettekä enää näe Minua,

11. ja tuomion, koska tämän mailman ruhtinas on tuomittu.

12. Minulla on vielä paljon sanottavaa teille, mutta ette voi sitä nyt kantaa.

13. Mutta kun Hän tulee, totuuden Henki, niin ohjaa teidät kaikkeen totuuteen. Sillä ei puhu omiaan, vaan puhuu, minkä kuulee, ja tulevaiset Hän teille julistaa.

14. Hän kirkastaa Minua, sillä ottaa omastani ja julistaa teille.

15. Kaikki, mitä Isällä on, on Minun. Sen tähden sanoin, että Hän ottaa omastani ja julistaa teille.

16. Vähän aikaa, niin ette enää näe Minua, ja taas vähän aikaa, niin näette Minut."

17. Silloin muutamat opetuslapsistaan sanoivat toisillensa: "Mitä se on, mitä sanoo meille: 'Vähän aikaa, niin ette näe Minua, ja taas vähän aikaa, niin näette Minut' ja: 'Sillä menen Isän tykö'?"

18. Niin sanoivat: "Mitä se on, mitä sanoo: 'Vähän aikaa'? Emme ymmärrä, mitä puhuu."

19. Jeesus huomasi, että tahtoivat kysyä Häneltä, ja sanoi heille: "Sitäkö kyselette keskenänne, kun sanoin: 'Vähän aikaa, niin ette näe Minua, ja taas vähän aikaa, niin näette Minut?'"

20. Totisesti, totisesti sanon teille: tulette itkemään ja valittamaan, mutta mailma on iloitseva; tulette murehtimaan, mutta murheenne on muuttuva iloksi.

21. Kun vaimo synnyttää, hänellä on murhe, koska hetkensä on tullut. Mutta kun on synnyttänyt lapsen, ei enää muista vaivaa sen ilon tähden, että ihminen on syntynyt mailmaan.

22. Niin on myös nyt teillä murhe. Mutta näen teidät jälleen, ja sydämenne on iloitseva eikä kukaan ota teiltä iloanne.

23. Sinä päivänä ette Minulta mitään kysy. Totisesti sanon teille: mitä ikinä anotte Isältä, antaa teille nimessäni.

24. Tähän asti ette ole anoneet mitään nimessäni: anokaa, niin saatte, jotta ilonne olisi täydellinen.

25. Tämän olen puhunut teille kuvauksin. Aika tulee, jolloin en enää puhu teille kuvauksin, vaan avoimesti julistan teille Isästä.

26. Sinä päivänä anotte nimessäni, enkä sano teille, että rukoilen Isää puolestanne,

27. sillä Isä itse rakastaa teitä, koska olette rakastaneet Minua ja uskoneet Minun lähteneen Jumalasta.

28. Olen lähtenyt Isästä ja tullut mailmaan; nyt jätän mailman ja menen Isän tykö."

29. Opetuslapsensa sanoivat: "Katso, nyt puhut avoimesti etkä lausu kuvasta.

30. Nyt tiedämme, että Sinä tiedät kaikki etkä tarvitse, että kukaan Sinulta kysyy. Sen tähden uskomme Sinun Jumalasta lähteneen."

31. Jeesus vastasi heille: "Nyt uskotte.

32. Katso, tulee hetki ja on nyt, jona teidät hajotetaan kukin tahollensa, ja jätätte Minut yksin. En kuitenkaan ole yksin, sillä Isä on kanssani.

33. Tämän olen puhunut teille, jotta teillä Minussa olisi rauha. Mailmassa teillä on ahdistus, mutta olkaa turvallisella mielellä Minä olen voittanut mailman."

Johannes 17 luku

1. Tämän Jeesus puhui ja nosti silmänsä taivasta kohti ja sanoi: "Isä, hetki on tullut, kirkasta Poikasi, jotta Poikasi kirkastaisi Sinut,
2. koska annoit Hänen valtaansa kaiken lihan, jotta Hän antaisi iankaikkisen elämän kaikille, jotka olet Hänelle antanut.
3. Tämä on iankaikkinen elämä, että tuntevat Sinut, ainoan tosi Jumalan, ja Hänet, jonka lähetit, Jeesuksen Kristuksen.
4. Olen kirkastanut Sinut maan päällä täyttämällä työn, jonka annoit tehtäväkseni.
5. Ja nyt, Isä, kirkasta Minut tykönäsi sillä kirkkaudella, joka Minulla oli tykönäsi ennen kuin mailma oli.
6. Olen ilmoittanut nimesi ihmisille, jotka olet antanut minulle mailmasta. He olivat Sinun ja olet antanut heidät Minulle, ja ovat ottaneet sanastasi vaarin.
7. Ovat nyt saaneet tietää, että kaikki, minkä olet antanut Minulle, on Sinulta.
8. Sillä olen antanut heille ne sanat, jotka olet antanut Minulle, ja ovat ottaneet ne vastaan ja ovat totisesti ymmärtäneet Minun lähteneen Sinun tyköäsi ja ovat uskoneet Sinun lähettäneen Minut.
9. Rukoilen heidän puolestansa. En rukoile mailman puolesta, vaan niitten puolesta, jotka olet Minulle antanut, koska ovat Sinun.
10. Kaikki Minun omani ovat Sinun, ja Sinun ovat Minun, ja Minä olen kirkastettu heissä.
11. En enää ole mailmassa, mutta he ovat mailmassa, ja Minä tulen tykösi. Pyhä Isä, varjele heidät nimessäsi, jonka olet Minulle antanut, jotta olisivat yhtä niin kuin Me.
12. Kun olin heidän kanssaan, varjelin heidät nimessäsi, jonka olet Minulle antanut, ja valvoin, eikä heistä hukkunut kukaan paitsi perikadon poika, jotta Raamattu täyttyisi.
13. Mutta nyt tulen tykösi ja puhun tätä mailmassa, jotta heillä olisi iloni täyttyneenä heissä itsessään.
14. Olen antanut heille sanasi, ja mailma vihaa heitä, koska eivät ole mailmasta, niin kuin Minä en ole mailmasta.
15. En rukoile, että ottaisit heidät pois mailmasta, vaan että varjelisit heidät pahasta.
16. Eivät ole mailmasta, niin kuin Minä en ole mailmasta.
17. Pyhitä heidät totuudessasi; sanasi on totuus.
18. Niin kuin Sinä lähetit Minut mailmaan, Minäkin lähetin heidät mailmaan.

19. Pyhitän itseni heidän tähtensä, jotta hekin olisivat pyhitetyt totuudessa.
20. En rukoile ainoasti näitten puolesta, vaan myös niitten puolesta, jotka heidän sanansa kautta uskovat Minuun,
21. että he kaikki olisivat yhtä niin kuin Sinä, Isä Minussa ja Minä Sinussa, että hekin meissä olisivat, jotta mailma uskoisi, että Sinä lähetit Minut.
22. Olen antanut heille sen kirkkauden, jonka Sinä Minulle annoit, jotta he yhtä olisivat niin kuin Me olemme yhtä,
23. Minä heissä ja Sinä Minussa, jotta olisivat täydellistyneet yhdeksi ja jotta mailma tietäisi, että Sinä lähetit Minut ja rakastit heitä niin kuin rakastit Minua.
24. Isä, tahdon, että missä Minä olen, siellä nekin, jotka olet Minulle antanut, olisivat kanssani, jotta näkisivät kirkkauteni, jonka annoit Minulle, koska rakastit Minua ennen mailman perustamista.
25. Vanhurskas Isä, mailma ei Sinua tuntenut, mutta Minä tunsin Sinut, ja nämä tulivat tuntemaan, että Sinä lähetit Minut.
26. Minä tein nimesi heille tunnetuksi ja teen vieläkin tunnetuksi, jotta rakkaus, jolla Minua rakastit, olisi heissä ja Minä heissä."

Johannes 18 luku

1. Puhuttuaan tämän Jeesus lähti opetuslastensa kanssa Kidronin puron tuolle puolen. Siellä oli puutarha, johon Hän ja opetuslapsensa menivät.
2. Mutta myös Juudas, joka oli Hänet kavaltava, tiesi paikan, koska Jeesus ja opetuslapsensa olivat usein kokoontuneet sinne.
3. Niin Juudas, otettuaan sotilasosaston sekä ylipappien ja fariseusten poliiseja, tulee sinne soihdut ja lamput ja aseet mukanaan.
4. Silloin Jeesus, tietäen kaiken, mikä Häntä oli kohtaava, astui esiin ja sanoi heille: "Ketä etsitte?"
5. Vastasivat Hänelle: "Jeesusta, Nasaretilaista." Jeesus sanoo heille: "Minä olen." Myös Juudas, joka oli Hänet kavaltava, seisoi heidän kanssaan.
6. Kun siis sanoi heille: "Minä olen", he peräytyivät ja kaatuivat maahan.
7. Niin kysyi taas heiltä: "Ketä etsitte?" Sanoivat: "Jeesusta Nasaretilaista."
8. Jeesus vastasi: "Sanoin teille, että Minä olen. Jos siis Minua etsitte, antakaa näitten mennä" -
9. jotta täytyisi sana, jonka oli sanonut: "En ole hukannut yhtään niistä, jotka olet Minulle antanut."
10. Niin Simeon Pietari, jolla oli miekka, veti sen ja iski ylipapin palvelijaa ja sivalsi häneltä oikean korvan. Palvelijan nimi oli Malkus.
11. Silloin Jeesus sanoi Pietarille: "Pistä miekkasi tuppeen. Enkö joisi maljaa, jonka Isä on Minulle antanut?"

12. Niin sotilasosasto ja päällikkö ja juutalaisten poliisit ottivat Jeesuksen kiinni ja sitoivat Hänet.
13. Veivät ensin Hannaan luo, sillä hän oli Kaifaan appi, ja tämä oli ylipappi sinä vuonna.
14. Kaifas oli myös se, joka oli neuvonut juutalaisia, että on hyväksi yhden ihmisen kuolla kansan puolesta.
15. Simeon Pietari ja toinen opetuslapsi seurasivat Jeesusta. Se opetuslapsi oli ylipapin tuttava ja meni Jeesuksen mukana sisälle ylipapin pihaan.
16. Mutta Pietari seisoj ulkona portilla. Niin se toinen opetuslapsi, joka oli ylipapin tuttava, meni ja puhui portinvartijalle ja toi Pietarin sisälle.
17. Niin portinvartijapalvelijatar sanoo Pietarille: "Etkö sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?" Vastaa: "En ole."
18. Tehtyään hiilivalkean, koska oli kylmä, palvelijat ja poliisit seisoivat lämmittelemässä. Pietarikin seisoj heidän kanssaan lämmitellen.
19. Niin ylipappi kysyi Jeesukselta Hänen opetuslapsistaan ja opistaan.
20. Jeesus vastasi hänelle: "Olen julkisesti puhunut mailmalle. Olen aina opettanut kokoushuoneessa ja pyhäkössä, joihin kaikki juutalaiset kokoontuvat, enkä ole salassa puhunut mitään.
21. Miksi kysyt Minulta? Kysy niiltä, jotka ovat kuulleet, mitä olen puhunut heille. Katso, he tietävät, mitä olen sanonut."
22. Jeesuksen sanottua tämän muuan vieressä seisovista poliiseista antoi Hänelle korvapuustin sanoen: "Niinkö vastaat ylipapille?"
23. Jeesus vastasi hänelle: "Jos puhuin pahasti, näytä toteen, että pahasti; mutta jos oikein, miksi lyöt Minua?"
24. Niin Hannas lähetti Hänet sidottuna ylipappi Kaifaan luo.
25. Mutta Simeon Pietari seisoj lämmittelemässä. Niin sanoivat hänelle: "Etkö sinäkin ole Hänen opetuslapsiaan?" Kiisti ja sanoi: "En ole."
26. Silloin muuan ylipapin palvelijoista, sen sukulainen, jolta Pietari sivalsi korvan, sanoo: "Enkö nähnyt sinua puutarhassa Hänen kanssaan?"
27. Niin Pietari taas kiisti, ja samassa kukko lauloi.
28. Vievät Jeesuksen Kaifaan luota palatsiin, ja oli varhainen aamu. Eivät menneet sisälle palatsiin, jotteivät saastuisi, vaan söisivät pääsiäisaterian.
29. Niin Pilatus meni ulos heidän luokseen ja sanoi: "Minkä syytöksen esitätte tätä ihmistä vastaan?"
30. Vastasivat ja sanoivat hänelle: "Ellei olisi pahantekijä, emme olisi antaneet Häntä sinun käsiisi."
31. Niin Pilatus sanoi heille: "Ottakaa te Hänet ja tuomitkaa lakinne mukaan." Juutalaiset sanoivat hänelle: "Meillä ei ole lupaa tappaa ketään" -
32. jotta täyhtyisi Jeesuksen sana, jonka puhui antaen tietää, millaisella kuolemalla oli kuoleva.
33. Niin Pilatus meni taas sisälle palatsiin ja kutsui Jeesuksen ja sanoi Hänelle: "Oletko Sinä juutalaisten

kuningas?"

34. Jeesus vastasi hänelle: "Sanotko tämän itsestäsi, vai sanoivatko toiset sen sinulle Minusta?"

35. Pilatus vastasi: "Olenko minä juutalainen? Oma kansasi ja ylipapit antoivat Sinut käsiini. Mitä olet tehnyt?"

36. Jeesus vastasi: "Minun kuninkuuteni ei ole tästä mailmasta. Jos kuninkuuteni olisi tästä mailmasta, palvelijani olisivat taistelleet, jottei Minua olisi annettu juutalaisten käsiin. Mutta nyt kuninkuuteni ei ole täältä."

37. Niin Pilatus sanoi Hänelle: "Olet siis kuitenkin kuningas?" Jeesus vastasi: "Sinä sanot, että olen kuningas. Sitä varten olen syntynyt ja sitä varten olen tullut mailmaan, että todistaisin totuuden puolesta. Jokainen, joka on totuudesta, kuulee ääneni."

38. Pilatus sanoo Hänelle: "Mikä on totuus?"

Sen sanottuaan meni taas ulos juutalaisten luo ja sanoo heille: "En löydä Hänessä mitään syytä.

39. Mutta teillä on tapana, että päästän teille yhden vangin irti pääsiäisenä. Tahdotteko siis, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"

40. Niin huusivat taas kaikki sanoen: "Älä Häntä, vaan Barabbas." Mutta Barabbas oli ryöväri.

Johannes 19 luku

1. Silloin Pilatus otti Jeesuksen ja ruoskitti Hänet.

2. Väännettyään orjantappuroista kruunun sotilaat panivat sen Hänen päähänsä ja pukivat Hänen yllensä purppuravaipan.

3. Menivät luoksensa ja sanoivat: "Terve, juutalaisten kuningas" ja antoivat Hänelle korvapuusteja.

4. Pilatus meni jälleen ulos ja sanoo heille: "Katso, tuon Hänet ulos teille tietääksenne, etten löydä Hänessä yhtäkään syytä."

5. Niin Jeesus tuli ulos orjantappurakruunu ja purppuravaippa yllään, ja Pilatus sanoo heille: "Katso, ihminen!"

6. Nähdessään siis Hänet ylipapit ja palvelijat huusivat sanoen: "Naulitse ristiin, naulitse ristiin." Pilatus sanoo heille: "Ottakaa te Hänet ja naulitkaa ristiin, sillä minä en löydä Hänessä syytä."

7. Juutalaiset vastasivat hänelle: "Meillä on laki ja lakimme mukaan Hänen on kuoltava, koska teki itsensä Jumalan Pojaksi."

8. Kuultuaan nyt tämän sanan Pilatus pelkäsi vielä enemmän.

9. Meni taas palatsiin ja sanoo Jeesukselle: "Mistä olet?" Mutta Jeesus ei antanut hänelle vastausta.

10. Niin Pilatus sanoo Hänelle: "Etkö puhu minulle? Etkö tiedä, että minulla on valta naulita Sinut ristiin ja valta päästää Sinut?"

11. Jeesus vastasi: "Sinulla ei olisi valtaa Minuun, ellei sitä olisi annettu sinulle ylhäältä. Sen tähden on sillä suurempi synty, joka luovutti Minut sinulle."
12. Tämän tähden Pilatus koetti päästää Hänet, mutta juutalaiset huusivat sanoen: "Jos päästät Hänet, et ole keisarin ystävä. Jokainen, joka tekee itsensä kuninkaaksi, vastustaa keisaria."
13. Kuultuaan tämän sanan Pilatus vei Jeesuksen ulos ja istuutui tuomarinistuimelle, paikalle, jonka nimi on Litostroton, mutta hepreaksi Gabbata.
14. Silloin oli pääsiäisen valmistuspäivä, noin kuudes tunti, ja hän sanoo juutalaisille: "Katso, kuninkaanne."
15. Niin huusivat: "Vie pois, vie pois, naulitse Hänet ristiin." Pilatus sanoo heille: "Onko minun naulittava kuninkaanne ristiin?" Ylipapit vastasivat: "Ei meillä ole kuningasta, vaan keisari."
16. Sen tähden luovutti Hänet heille naulittavaksi ristiin. Niin ottivat Jeesuksen.
17. Kantaen ristiään Hän meni ulos Pääkallo-nimiselle paikalle, jota hepreaksi kutsutaan Golgataksi.
18. Siellä naulitsivat Hänet ristiin ja kanssaan kaksi muuta, yhden kummallekin puolelle ja Jeesuksen keskelle.
19. Pilatus kirjoitti myös päällekirjoituksen ja kiinnitti sen ristiin, ja siihen oli kirjoitettu: "Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas."
20. Tämän päällekirjoituksen lukivat monet juutalaiset, sillä paikka, jossa Jeesus naulittiin ristiin, oli lähellä kaupunkia; ja se oli kirjoitettu hepreaksi, kreikaksi ja latinaksi.
21. Niin juutalaisten ylipapit sanoivat Pilatukselle: "Älä kirjoita: 'Juutalaisten kuningas', vaan: 'Tämä sanoi: Olen juutalaisten kuningas.'"
22. Pilatus vastasi: "Minkä olen kirjoittanut, sen olen kirjoittanut."
23. Naulittuaan Hänet siis ristiin sotamiehet ottivat Hänen vaatteensa ja tekivät neljä osaa, kullekin sotamiehelle yhden, sekä ihokkaan. Mutta ihokas oli saumaton, kokonaan ylhäältä asti kudottu.
24. Sanoivat sen tähden toisilleen: "Älkäämme jakako sitä, vaan heittäkäämme siitä arpaa, kenen se on oleva" -jotta täytyisi kirjoitus: "Jakoivat keskenään vaatteeni ja heittivät puvustani arpaa." Sotamiehet tekivät siis näin.
25. Jeesuksen ristin luona seisoivat äitinsä ja äitinsä sisar ja Maria, Kloopaan vaimo, ja Magdalan Maria.
26. Nähdessään siis äitinsä ja sen opetuslapsen, jota rakasti, seisovan vieressä Jeesus sanoo äidilleen: "Vaimo, katso, poikasi!"
27. Sitten sanoo opetuslapselle: "Katso, äitisi!" Ja siitä hetkestä opetuslapsi vei hänet omaan kotiinsa.
28. Tietäen, että kaikki jo on täytetty, Jeesus sanoo sen jälkeen, jotta Raamattu täytyisi: "Minun on jano."
29. Oli astia hapanviiniä täynnä, ja täytettyään sienen hapanviinillä ja pantuaan isopin päähän ojensivat sen Hänen suullensa.
30. Otettuaan hapanviiniä Jeesus sanoi: "Se on täytetty" ja kallisti päänsä ja antoi henkensä.
31. Koska oli valmistuspäivä ja jotteivät ruumiit jäisi sapatiksi ristille, sillä se sapatiti oli suuri päivä, niin

- juutalaiset pyysivät Pilatukselta, että heidän sääriluunsa rikottaisiin ja ruumiit otettaisiin pois.
32. Niin sotamiehet tulivat ja rikkoivat ensimmäisen ja toisen Hänen kanssaan ristiinnaulitun sääriluut.
33. Mutta tultuaan Jeesuksen luo ja nähtyään Hänen jo kuolleen, eivät rikkoneet Hänen sääriluitansa,
34. vaan muuan sotamiehistä lävisti keihäällä Hänen kylkensä, ja heti vuoti verta ja vettä.
35. Tämän nähnyt on todistanut, ja todistuksensa on tosi, ja tietää totta puhuvansa, jotta tekin uskoisitte.
36. Sillä tämä tapahtui, jotta täyttyisi kirjoitus: "Luutansa ei rikota."
37. Toinen kirjoitus taas sanoo: "Katsovat Häneen, jonka lävistivät."
38. Mutta sen jälkeen Arimatian Jooseppi, joka oli Jeesuksen opetuslapsi, vaikka salaa juutalaispelon tähden, pyysi Pilatukselta lupaa ottaa Jeesuksen ruumiin, ja Pilatus antoi luvan. Niin tuli ja otti Jeesuksen ruumiin.
39. Tuli myös Nikoteemu, joka ensi kerran tuli Jeesuksen tykö yöllä, ja toi mirhan ja aloen seosta noin sata naulaa.
40. Niin ottivat Jeesuksen ruumiin ja käärivät sen hajusteitten kanssa käärinliinoihin, niin kuin juutalaisilla on tapana haudata.
41. Mutta sillä paikalla, missä Hänet naulittiin ristiin, oli puutarha ja puutarhassa uusi hauta, johon ei vielä ketään ollut pantu.
42. Siihen panivat nyt Jeesuksen, koska oli juutalaisten valmistuspäivä ja koska se hauta oli lähellä.

Johannes 20 luku

1. Mutta viikon ensimmäisenä päivänä Magdalan Maria menee varhain, kun vielä on pimeä, haudalle ja näkee kiven otetuksi pois haudalta.
2. Niin rientää pois ja tulee Simeon Pietarin luo ja sen toisenopetuslapsen luo, jota Jeesus rakasti, ja sanoo heille: "Ottivat Herran pois haudasta emmekä tiedä, mihin panivat Hänet."
3. Niin Pietari ja se toinen opetuslapsi lähtivät ja menivät haudalle.
4. Molemmat juoksivat yhdessä, mutta se toinen opetuslapsi juoksi edellä nopeammin kuin Pietari ja saapui ensin haudalle.
5. Kumartuessaan katsomaan näkee käärinliinain olevan siellä. Ei kuitenkaan mennyt sisälle.
6. Niin Simeon Pietari tulee seuraten häntä ja meni sisälle hautaan ja näkee käärinliinain olevan siellä
7. ja hikiliinan, joka oli Hänen päässään, ei yhdessä käärinliinain kanssa, vaan erillään käärittynä.
8. Silloin toinenkin opetuslapsi - joka ensimmäisenä tuli haudalle - meni sisään ja näki ja uskoi,
9. sillä eivät vielä ymmärtäneet Raamatusta, että Hänen pitää nousta kuolleista.
10. Niin opetuslapset palasivat kotiinsa.
11. Mutta Maria seisoj haudan luona itkien ulkopuolella. Näin itkiessään kumartui katsomaan hautaan
12. ja näkee kaksi enkeliä istuvan valkeissa vaatteissa, toisen pääpuolella ja toisen jalkapuolella siinä,

missä Jeesuksen ruumis oli maannut.

13. Nämä sanovat hänelle: "Vaimo, miksi itket?" Sanoo heille: "Koska ottivat pois Herrani, enkä tiedä, mihin panivat Hänet."

14. Tämän sanottuaan kääntyi taapäin ja näkee Jeesuksen seisovan eikä tuntenut, että se on Jeesus.

15. Jeesus sanoo hänelle: "Vaimo, miksi itket? Ketä etsit?" Luullen Häntä puutarhuriksi tämä sanoo Hänelle: "Herra, jos kannoit Hänet pois, sano minulle, mihin panit Hänet, niin minä otan Hänet."

16. Jeesus sanoo hänelle: "Maria." Kääntyen tämä sanoo Hänelle hepreaksi: "Rabbuuni" - se on: Opettaja.

17. Jeesus sanoo hänelle: "Älä koske Minuun, sillä en ole vielä noussut Isäni tykö; vaan mene veljieni tykö ja sano heille, että nousen Minun Isäni tykö ja teidän Isänne tykö ja Minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö."

18. Magdalan Maria menee kertoen opetuslapsille, että on nähnyt Herran ja että tämä puhui hänelle näin.

19. Myöhään sinä päivänä, viikon ensimmäisenä, ovien ollessa juutalaispelon tähden suljettuina siellä, missä opetuslapset olivat koolla, Jeesus tuli ja seiso i keskellä ja sanoo heille: "Rauha teille."

20. Tämän sanottuaan näytti heille kätensä ja kylkensä. Niin opetuslapset iloitsivat nähdessään Herran.

21. Niin Jeesus taas sanoi heille: "Rauha teille. Niin kuin Isä on lähettänyt Minut, Minäkin lähetän teidät."

22. Tämän sanottuaan puhalsi heihin ja sanoo heille: "Ottakaa Pyhä Henki.

23. Joitten synnit annatte anteeksi, niille ne annetaan anteeksi; joitten synnit pidätätte, niille ne ovat pidätetyt."

24. Mutta Tuomas, jota sanotaan Kaksoseksi, yksi niistä kahdestatoista, ei ollut heidän kanssaan, kun Jeesus tuli.

25. Niin muut opetuslapset sanoivat hänelle: "Olemme nähneet Herran." Mutta sanoi heille: "Ellen näe Hänen käsissään naulain jälkeä ja pistä sormeani naulain jälkeen ja pistä kättä kylkeensä, en totisesti usko."

26. Kahdeksan päivän kuluttua Hänen opetuslapsensa olivat jälleen sisällä ja Tuomas heidän kanssaan.

Jeesus tulee ovien ollessa suljettuina ja seiso i keskellä ja sanoi: "Rauha teille."

27. Sitten sanoo Tuomaalle: "Ojenna sormesi tänne ja katso käsiäni, ja ojenna kätesi ja pistä kylkeeni, äläkä ole epäuskoinen, vaan uskovainen."

28. Tuomas vastasi ja sanoi Hänelle: "Herrani ja Jumalani."

29. Jeesus sanoo hänelle: "Koska olet nähnyt Minut, Tuomas, sinä olet uskonut. Onnelliset ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat."

30. Paljon muitakin tunnustekoja - joita ei ole kirjoitettu tähän kirjaan - Jeesus teki opetuslasten nähden.

31. Mutta nämä ovat kirjoitetut, jotta uskoisitte, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, ja jotta teillä uskovina olisi elämä Hänen nimessään.

1. Sen jälkeen Jeesus taas ilmestyi opetuslapsilleen Tiberiaan järven luona ja ilmestyi näin:
2. Simeon Pietari ja Tuomas, jota sanotaan Kaksoseksi, ja Natanael Galilean Kaanasta ja Sepeteuksen pojat ja kaksi muuta Hänen opetuslapsistaan olivat yhdessä.
3. Simeon Pietari sanoo heille: "Menen kalaan." Sanovat hänelle: "Mekin tulemme kanssasi." Lähtivät ja astuivat heti venheeseen, mutta eivät sinä yönä saaneet mitään.
4. Aamun jo tultua Jeesus seisoj rannalla. Opetuslapset eivät kuitenkaan tunteneet, että se on Jeesus.
5. Niin Jeesus sanoo heille: "Lapsukaiset, onko teillä mitään leivän lisää?" Vastasivat Hänelle: "Ei ole."
6. Sanoi heille: "Heittäkää verkko venheen oikealle puolelle, niin saatte." Niin heittivät eivätkä enää kyenneet vetämään sitä kalojen paljouden tähden.
7. Silloin opetuslapsi, jota Jeesus rakasti, sanoo Pietarille: "Se on Herra." Kuultuaan siis, että se on Herra, Simeon Pietari vyötti vaipan ympärilleen, sillä oli alaston, ja heittäysi järveen.
8. Niin muut opetuslapset tulivat pikku venheellä ja raahasivat perässään verkkoa kaloineen, sillä eivät olleet kaukana maasta, vaan noin kahden sadan kyynärän päässä.
9. Kun astuivat maalle, näkevät siellä olevan hiilloksen ja kalan pantuna sen päälle sekä leipää.
10. Jeesus sanoo heille: "Tuokaa niitä kaloja, joita nyt saitte."
11. Niin Simeon Pietari nousi ja veti maalle verkon täynnä isoja kaloja, sata viisikymmentä kolme. Ja vaikka niitä oli niin monta, verkko ei revennyt.
12. Jeesus sanoo heille: "Tulkaa einehtimään." Mutta kukaan opetuslapsista ei rohjennut kysyä Häneltä: "Kuka olet?" koska ymmärsivät, että se on Herra.
13. Niin Jeesus menee ja ottaa leivän ja antaa heille ja samoin kalan.
14. Tämä oli jo kolmas kerta, jolloin Jeesus kuolleista noustuaan ilmestyi opetuslapsilleen.
15. Kun olivat einehtineet, sanoo Jeesus Simeon Pietarille: "Simeon, Johanneksen poika, rakastatko Minua enemmän kuin nämä?" Vastaa Hänelle: "Kyllä, Herra, Sinä tiedät, että rakastan Sinua sydämeistäni." Jeesus sanoo hänelle: "Ruoki karitsojani."
16. Sanoo hänelle taas toistamiseen: "Simeon, Johanneksen poika, rakastatko Minua?" Vastaa Hänelle: "Kyllä, Herra, tiedät, että rakastan Sinua sydämeistäni." Sanoo hänelle: "Kaitse lampaitani."
17. Sanoo hänelle kolmannen kerran: "Simeon, Johanneksen poika, rakastatko Minua sydämeistäsi?" Pietari tuli murheelliseksi, kun kolmannen kerran sanoi hänelle: "Rakastatko Minua sydämeistäsi?" ja sanoi Hänelle: "Herra, Sinä tiedät kaikki; tiedät, että rakastan Sinua sydämeistäni." Jeesus sanoo hänelle: "Ruoki lampaitani."
18. Totisesti, totisesti sanon sinulle: kun olit nuorempi, vyötit itsesi ja kuljit, minne tahdoit, mutta kun vanhenet, ojennat kätesi ja toinen vyöttää sinut ja vie, minne et tahdo."
19. Mutta tämän sanoi antaen tietää, millaisella kuolemalla hän oli kirkastava Jumalaa. Ja sen sanottuaan lausuu hänelle: "Seuraa Minua."

20. Käännyttyään Pietari näkee sen opetuslapsen seuraavan, jota Jeesus rakasti ja joka myös ehtoollisella nojasi Hänen rintaansa vasten ja sanoi: "Herra, kuka se on, joka kavaltaa Sinut?"
21. Hänet nähdessään Pietari sanoo Jeesukselle: "Herra, entä kuinka tämä?"
22. Jeesus sanoo hänelle: "Jos tahtoisin hänen jäävän, kunnes tulen, mitä se sinulle kuuluu? Seuraa sinä Minua."
23. Niin veljien kesken levisi tämä puhe: "Se opetuslapsi ei kuole." Mutta Jeesus ei sanonut hänelle, ettei hän kuole, vaan: "Jos tahtoisin hänen jäävän, kunnes tulen, mitä se sinulle kuuluu?"
24. Tämä on se opetuslapsi, joka todistaa näistä ja joka kirjoitti nämä, ja tiedämme, että todistuksensa on tosi.
25. On paljon muutakin, mitä Jeesus teki. Jos ne yksi kerrallaan kirjoitettaisiin, luulen, etteivät kirjoitettavat kirjat mahtuisi mailmaan.

Johannes alaviitteet

Joh. 1:1 Johanneksen evankelio alkaa samoin kuin luomiskertomus (1 Moos. 1:1). Jumala loi mailman sanallaan (1 Moos. 1:3, 6, 9 jne. Ps. 33:6, 148:5, Hepr. 11:3). Johannes sanoo, että tämä sana on persoona. Sana on iäinen ja Sana on Jumala.

Joh. 1:4 "Elämä" tarkoittaa sekä ruumiillista että hengellistä elämää, jotka molemmat ovat Sanan lahjoja.

Joh. 1:5 "Valo" on Jumalan ilmoitus Kristuksessa. "Pimeys" on synti, pahan valta.

Joh. 1:6 Tämä on Johannes Kastaja. Ks. alaviittaa Mt. 3:1.

Joh. 1:9 "Tosi valo." Kristus on Jumalan lopullinen, täydellinen ilmoitus, joka on tarkoitettu kaikille ihmisille. Ihmisen tulee ottaa vastaan tämä Jumalan lahja.

Joh. 1:10 Mailma merkitsee Raamatussa joko maata, ihmiskuntaa yleensä (kuten tässä) tai niitä, jotka ovat Jumalan vihollisia ja vihaavat Kristusta ja opetuslapsia.

Joh. 1:11 Hänen omansa olivat juutalaiset, Jumalan omaisuuskansa.

Joh. 1:13 Tässä viitataan uudestisyntymiseen. Ks. Jh. 3:3ss.

Joh. 1:14 "Sana tuli lihaksi", ts. ihmiseksi. "Asui keskellämme", sanatarkasti: pystytti telttamajansa keskellemme. Vanhan liiton aikana Jumala oli kansansa keskellä liiton majassa, nyt uuden liiton aikana Kristuksessa. "Ainokainen." Samaa sanaa käytettiin myös ihmisistä, nimittäin ainoasta lapsesta, mitä perheeseen oli syntynyt. Jeesuksesta puhuttaessa se merkitsee: Jeesus on Jumalan Poika, Jumala, joka on ollut iankaikkisuudesta asti.

Joh. 1:18 "Ainokainen Poika." Eräissä käsikirjoituksissa lukee: "ainokainen Jumala". "Isän helmassa." Jeesus elää sisäisessä jatkuvassa yhteydessä Isään.

Joh. 1:19 Johannes tarkoittaa sanalla "juutalaiset" tavallisesti Jeesukselle vihamielisiä kansan johtajia, ylipappeja, suurta neuvostoa. Jh. 2:18, 5:10, 7:1, 13, 9:22, 18:12, 19:38, 20:19. Joskus nimitys viittaa

kuitenkin koko kansaan.

Joh. 1:20 Kristus eli Messias, ks. alaviittaa Mt. 1:1.

Joh. 1:21 Elia, ks. alaviittaa Lk. 1:17. "Se profeetta." 5 Moos. 18:15,18:n perusteella juutalaiset odottivat, että lopun aikoina esiintyy aivan erityinen profeetta. Vrt. Jh. 6:14, 7:40.

Joh. 1:28 Tämä ei ole sama kuin Öljyvuorella sijainnut Betania (ks. alaviittaa Mt. 21:17), vaan sijaitsi Gennesaretin järven eteläpuolella lähellä Galileaa. Kreikankielinen muoto Betania johtuu heprean nimestä Beet-Onija (lauttauspaikka), Öljyvuoren Betania taas nimestä Beet-Anija (köyhien kylä).

Joh. 1:29 "Jumalan Karitsa" on huomattavimpia nimityksiä, joita Jh. käyttää Jeesuksesta. Nimi tarkoittaa sekä Herran kärsivää palvelijaa (Jes. 53, erik. jae 7)

että pääsiäislammasta, joka on vertauskuva lunastuksesta. Vrt. 2 Moos. 12:13, Ilm. 5:6, 12.

Joh. 1:38 Rabbi ("herrani, opettajani"), kunnianimitys, jota käytettiin kirjanoppineista ja muista uskonnollisista opettajista.

Joh. 1:39 Kymmenes tunti, ts. klo 16. Tällaiset huomautukset viittaavat varmasti kirjoittajan omakohtaiseen kokemukseen.

Joh. 1:44 Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45 (Galilean Beetsaida).

Joh. 1:51 Taustana on Jaakobin Beetelissä näkemä uni (1 Moos. 28:10ss), joka oli ennustus Jumalan ja ihmisten välisestä täydellisestä yhteydestä ja toteutuu Kristuksessa. Enkelit ovat Jumalan ja Kristuksen palvelijoita.

Joh. 2:1 Kaana, kylä Nasaretista noin 15 km pohjoiseen. Kirkollisen perimätiedon lähellä Nasaretia sijaitseva Kaana ei ollut vielä olemassa Jeesuksen aikana. Maria oli läsnä, kun Jeesus ensimmäisen kerran ilmoitti kirkkautensa. Hän oli läsnä myös ristillä, Jh. 19:25-27.

Joh. 2:4 "Minun aikani." Jeesuksen "aika, hetki" tarkoittaa Hänen ristinkuolemaansa ja astumista iäiseen kirkkauteen. Vrt. Jh. 7:30 ja 8:20, joissa myös sanotaan, ettei Hänen aikansa ole vielä tullut. Sen sijaan jakeissa Jh. 12:23, 27, 13:1 ja 17:1 sanotaan, että Hänen "hetkensä" oli tullut.

Joh. 2:6 Mitta, noin 40 litraa. Juutalaisten puhdistamistavat, vrt. Mk. 7:3.

Joh. 2:11 Jeesuksen ihmeteot ovat tunnustekoja, ts. näkyviä todisteita siitä, että Jumala on Hänet lähettänyt.

Joh. 2:14 Joh. 2:14,15. Pyhäköllä tarkoitetaan tässä koko pyhäkköaluetta. Pyhäkön esipihoilla harjoitettiin uhrieläinten kauppaa ja rahanvaihtoa, ks. alaviittoja Mt. 21:12, Mk. 11:15.

Joh. 2:18 Juutalaiset, ks. alaviittaa Jh. 1:19.

Joh. 2:20 "Neljäkymmentäkuusi ajastaikaa." Ks. alaviittaa Mk. 13:1. Jh. 2:n tapahtumat olivat siis noin vuonna 27 jKr.

Joh. 3:1 Fariseukset, ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Joh. 3:3 Kreikan "anoother", merkitsee sekä "ylhäältä" että "uudesti, uudestaan". Uudestisyntymisessä sanan molemmat merkitykset tulevat esille: ihminen saa uuden elämän, ja tämä elämä tulee ylhäältä,

Jumalalta. "Näkeminen" tarkoittaa elämistä, kokemista, osallisuutta, Jumalan valtakuntaan pääsemistä. Joh. 3:6 "Liha" tarkoittaa ihmistä sellaisena kuin hän on luonnollisen syntymänsä perusteella. Joh. 3:6,8. Heprean "ruuah" ja kreikan "pneuma" merkitsevät molemmat sekä "tuulta" että "henkeä". Joh. 3:13 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20. Joh. 3:14 "Ylentäminen" merkitsee kahta asiaa: Jeesuksen ristiinnaulitsemista sekä Hänen nousuaan kirkkauteen Jumalan tykö. Vrt. Jh. 8:28, 12:32. Joh. 3:16 Joh. 3:16,18. Ainokainen, ks. alaviittaa Jh. 1:14. Joh. 3:18 "Nimi", seemiläinen ilmaus, joka tarkoittaa persoonaa. Joh. 3:19 Pimeä, valo, ks. alaviittaa Jh. 1:5. Joh. 3:23 Ainon (hepr. "lähteet") sijaitsi Jordanin länsipuolella, Dekapoliin alueella, lähellä Galilean kaakkoisrajaa, kolmisenkymmentä kilometriä etelään Gennesaretin järvestä. Joh. 3:25 Vrt. alaviittaa Mk. 7:2. Joh. 3:28 ss Nämä sanat paljastavat Johannes Kastajan sisäisen suuruuden. Hänen sanoissaan ei näy jälkeäkään kateudesta eikä peitetystä surusta, vaan hän antaa kaiken kunnian Jumalalle. Joh. 3:29 Avio on Raamatussa usein Jumalan ja ihmisen välisen suhteen vertauskuva. Jes. 61:10, 62:5, Hoos. 1:2, 2:1ss, Mt. 9:15, 22:1ss, 25:1ss, 2 Kor. 11:2, Ef. 5:22ss, Ilm. 19:7, 21:2. Joh. 4:4 Joh. 4:4,9. Samaria, samarialaiset, ks. alaviittaa Lk. 9:52,53. Joh. 4:5 Sikem, Eebalin ja Garissimin välillä sijainnut kaupunki, mainitaan jo Aaprahamin historiassa (1 Moos. 12:6). Monessa käsikirjoituksessa on nimen Sikem tilalla Sykar, joka on nimen Sikem kreikankielinen väännös. Uudella ajalla on luultu hieman kauempana sijaitsevaa Askarin kylää entiseksi Sykariksi, mutta tämä on erehdys, sillä Askar on syntynyt vasta turkkilaisvallan aikana, jolloin siellä oli sotajoukon leiri. Askar on turkinkieltä ja merkitsee juuri sotilasleiriä. Joh. 4:6 Jaakon kaivo, noin 25 m syvä kaivo Sikemissä Garissimin vuoren juurella, lähellä Galilean tietä. Kuudes tunti, klo 12. Joh. 4:10 "Elävä vesi", ts. vesi, joka antaa elämän ja ylläpitää sitä. Raamatun maissa elävä vesi tarkoittaa juoksevaa, raikasta vettä, säiliöihin kerätyn sadeveden vastakohtana. Jumalaa sanotaan vertauskuvallisesti "elävän veden lähteeksi." (Jer. 2:13). Jeesuksen opetuksessa elävä vesi on vertauskuvana Pyhästä Hengestä ja Pyhän Hengen antamasta elämästä. Vrt. Jh. 7:37ss. Joh. 4:20 Nainen tarkoitti samarialaisten pyhää vuorta, Garissimia, joka Vanhassa Testamentissa mainitaan lakia kansalle luettaessa, 5 Moos. 11:29, 27:12, Joos. 8:33. Samarialaisilla oli ollut siellä myös temppeli, mutta se oli tuhottu v. 129 eKr. Joh. 4:26 Ks. alaviittaa Jh. 8:58. Joh. 4:27 Kirjanoppineet eivät yleensä puhuneet naisten kanssa. Joh. 4:35 Elonleikkuu on tässä hengellinen. Samarialaiset tulevat ja uskovat Jeesukseen, ja ovat siis

hengellisesti kypsää eloa leikattavaksi.

Joh. 4:52 Seitsemäs tunti, klo 13.

Joh. 5:1 ss Tämän luvun tapaukset merkitsevät alkua sille ristiriidalle, joka myöhemmin huipentui ristiin. Alkuna oli sapattina tehty parannustyö.

Joh. 5:2 Lammassportti sijaitsi temppelialueen pohjoispuolella. Betesda merkitsee "armon huone" (arameankieltä).

Joh. 5:9 Joh. 5:9, 10. Juutalaisten perinnäissäännön mukaan mm. vuoteen kantaminen sapattina oli kielletty. Juutalaiset, ks. alaviittaa Jh. 1:19.

Joh. 5:14 Jeesus ei sanonut miehen sairautta synnin rangaistukseksi (vrt. alaviittaa Lk. 13:1-5), mutta nyt Jeesus sanoo, että ruumiilliseen parantumiseen tulee liittyä hengellisen parantumisen, ts. kääntymisen ja uuden elämän.

Joh. 5:25 Kuolleet = hengellisesti kuolleet, Jumalasta erossa olevat ihmiset.

Joh. 5:27 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20.

Joh. 5:32 Isä Jumala todistaa Jeesuksesta.

Joh. 5:39 Kirjanoppineet uskoivat, että Vanhan Testamentin huolellinen tutkiminen johti iäiseen elämään. Jeesus korostaa kuitenkin, että Hän on Kirjoitusten päämäärä: niiden tarkoituksena on puhua tulevasta Messiaasta.

Joh. 6:7 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Joh. 6:11 Ruokarukous, ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Joh. 6:14 "Se profeetta", ks. alaviittaa Jh. 1:21.

Joh. 6:19 Vakomitta (kreik. stadion) oli 192 metriä. Matkaa oli siis viisi, kuusi kilometriä.

Joh. 6:27 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20. Sinetti tarkoittaa Raamatussa merkkiä, jolla jokin asia vahvistetaan. Isä (Jumala) oli ravitsemisihmeessä vahvistanut, että Jeesus oli se, jonka tuli antaa ihmisille elämän leipää. Sinetti on myös Jumalalle ja Kristukselle kuulumisen erityinen merkki eli takaus (Ef. 1:13, 4:30, Ilm. 9:4).

Joh. 6:35 "Minä olen" viittaa Jumalan pyhään nimeen (2 Moos. 3:14). Jeesus siis viittaa tässä jumaluuteensa.

Joh. 6:37 Joh. 6:37,40. Tuleminen ja näkeminen merkitsevät Jeesukseen uskomista sekä sen uskomista, että Hän on Jumalan Poika ja Jumalan lähettäjä.

Joh. 6:51 Sana "lihani" viittaa Jeesuksen kuolemaan. Kuolemansa kautta Jeesus tulee elämän leiväksi, ts. antaa elämän.

Joh. 6:53 s "Syöminen" ja "juominen" viittaavat Jeesukseen uskomiseen (jae 47) ja Hänessä pysymiseen (jae 56). Jeesus viitanee myös pyhään ehtoolliseen.

Joh. 6:66 "Tästä lähtien." Voidaan kääntää myös: "tämän tähden".

Joh. 7:1 Joh. 7:1,13. Juutalaiset, ks. alaviittaa Jh. 1:19.

Joh. 7:2 Lehtimajanjuhlaa vietettiin alkusyksystä, syys-lokakuun vaihteessa sen muistoksi, että Jumala oli johtanut kansaa erämaavaelluksella, jolloin kansa asui teltoissa ja lehtimajoissa, 3 Moos. 23:39-43, 5 Moos. 16:13-15. Samalla se oli sadonkorjuun jälkeinen kiitosjuhla. Se oli kansanomaisen, suosittu ja luonteeltaan iloinen juhla, jonka aikana kansa asui lehtimajoissa. Jerusalemissa juhlamenoihin kuului mm. se, että juomauhuriin sekoitettiin Siiloan lammikosta ammennettua vettä. Tähän veteen viittanevat Jeesuksen sanat, Jh. 7:37s.

Joh. 7:3 Jeesuksella oli opetuslapsia sekä Juudeassa että Galileassa.

Joh. 7:6 "Minun aikani" Ks. alaviittaa Jh. 2:4.

Joh. 7:15 Jeesus ei ollut käynyt kirjanoppineitten kouluja, ja sen tähden juutalaiset pitivät Häntä oppimattomana.

Joh. 7:21 Jeesus viittaa sairaan parantamiseen, Jh. 5:1-9.

Joh. 7:27 Juutalaiset tiesivät, että Messias on syntyvä Daavidin suvusta Beetlehemissä (vrt. jae 42, Mt. 2:5s, 22:42), mutta yleisesti uskottiin, että Messias ennen julkista ilmestymistään on salaisessa paikassa kätkössä (vrt. Mt. 24:26).

Joh. 7:39 Pyhä Henki annettiin helluntaina (Apt. 2).

Joh. 7:40 "Se profeetta", ks. alaviittaa Jh. 1:21.

Joh. 7:52 Tässä tarkoitetaan profeetalla Messiasta.

Joh. 7:53 Joh. 7:53-8:11. Tämä jakso esiintyy Uuden Testamentin käsikirjoituksissa hieman eri paikoissa. Eräissä se on Johanneksen evankelion lopussa, eräissä taas Lk. 21:38:n jälkeen. Jakso saattaa olla Luukaan käsialaa.

Joh. 8:12 Vanhassa Testamentissa Jumalaa sanotaan valoksi (esim. Ps. 27:1, Jes. 60:19). Myös tulevaa Vapahtajaa sanotaan valoksi (Jes. 9:1, 42:6, 49:6). Jeesus on mailman valo, koska Hän ilmoittaa täydellisen totuuden Jumalasta. Vrt. jae 32.

Joh. 8:15 "Tuomita lihan mukaan", vrt. Jh. 7:24. "Minä en tuomitse ketään." Jeesus tuli maan päälle pelastaakseen ihmiset synnin orjuudesta. Kun Hän tulee toisen kerran, silloin Hän saapuu tuomarina ja hallitsijana. Vrt. Jh. 5:22 ja Jh. 3:17, 12:47.

Joh. 8:24 Joh. 8:24,58. "Minä olen", ks. alaviittaa Jh. 6:35.

Joh. 8:28 Ihmisen Pojan ylentäminen tarkoittaa Hänen ristiin naulitsemistaan, mutta samalla myös Hänen paluutaan kirkkauteen Isän tykö täytetyn työn jälkeen. Vrt. alaviittaa Jh. 3:14.

Joh. 8:41 Ulkonaisesti juutalaiset olivat kyllä Aaprahamin jälkeläisiä (vrt. jae 37), mutta hengellisesti eivät. Avio oli usein Jumalan ja Israelin suhteen vertauskuva, vrt. alaviittaa Jh. 3:29. Luopumista Jumalasta verrattiin aviorikokseen (Hoos. 1-2 ym.).

Joh. 8:48 Samarialainen, haukkumasanana, ks. alaviittaa Lk. 9:52, 53.

Joh. 8:51 Kuolema tarkoittaa tässä iankaikkista kuolemaa, iankaikkista eroa Jumalasta.

Joh. 8:58 Vrt. Jh. 1:1-3, 2 Moos. 3:14. Sanat "Minä olen" vastaavat tarkasti alkutekstiä. Kirkkoraamattuun on mielivaltaisesti lisätty sana "ollut". Jumalan

Poika on ollut olemassa iankaikkisuudesta asti, Aapraham sen sijaan määrätystä historian hetkestä. Sanat "MINÄ OLEN" viittaavat Vanhan Testamentin Jumalan nimeen, josta tunnetaan vain konsonantit jhv, mutta vokaaleista ei ole tietoa. Luther rinnasti tämän VT:n nimen Kristukseen.

Joh. 9:2 Ks. alaviittaa Lk. 13:1-5. Kirjanoppineitten käsityksen mukaan ihminen saattoi tehdä syntiä myös ennen syntymäänsä. Käsityksensä he perustivat 1 Moos. 25:22 :een.

Joh. 9:7 Siiloan lammikko sijaitsi Jerusalemin koilliskulmassa. Sieltä noudettiin vettä lehtimajajuhlan aikana (Jh. 7:37s) vertauskuvana Messiaan ajan siunauksista.

Joh. 9:14 Joh. 9:14,16. Lääkäritoimen harjoittaminen, paitsi milloin hengenvaara oli olemassa, ja taikinan tekeminen oli juutalaisten perinnäissäännösten mukaan sapattina kiellettyä.

Joh. 9:18 Joh. 9:18,22. Juutalaiset, ks. alaviittaa Jh. 1:19.

Joh. 9:22 Kokoushuoneesta erottaminen oli "kirkonkirous" (panna). Se oli raskas rangaistus ja merkitsi jumalanpalveluksesta ja kaikesta yhteiskunnallisesta yhteydestä poissulkemista.

Joh. 9:24 "Anna Jumalalle kunnia." Juutalainen sanonta, jolla kehoitettiin kertomaan koko totuus. Vrt. Joos. 7:19.

Joh. 9:39 Jeesus tuli mailmaan pelastamaan mailman, mutta Hänen sanansa ja tekonsa jakavat ihmiset, ja tämä johtaa tuomioon. Vrt. Jh. 5:22.

Joh. 10:1 Lammastarhana oli joko luola tai tasaiselle maalle rakennettu, miehenkorkuisella kiviaidalla ympäröity alue, jossa oli yksi portti. Yöllä paimen asettui oviaukkoon nukkumaan, etteivät pedot päässeet ahdistelemaan lampaista. Usein asetettiin kerros piikkikasveja aidan päälle suojaksi petoja vastaan.

Joh. 10:11 Vanhassa Testamentissa Jumalaa nimitetään usein Israelin paimeneksi, Ps. 80:2, Ps. 23:1, 77:21, 79:13, 95:7, 100:3, Jes. 40:11, Jer. 31:10, Hes. 34:11. Myös Jumalan palvelijoita nimitetään paimeniksi, Ps. 17:21, 78:71s, ja Messiasta, Hes. 34:23s, 37:24, Sak. 11:7. Kun Jeesus sanoo olevansa "se hyvä paimen", Hän sanoo siis olevansa Messias.

Joh. 10:14 Raamatun kielessä "tunteminen" ei ole vain älyn toimintaa, vaan "kokemuksen", henkilökohtaisen kosketuksen tulos. Vrt. alaviittaa Jh. 17:3.

Joh. 10:19 Juutalaiset, ks. alaviittaa Jh. 1:19.

Joh. 10:22 Tempppelin vihkimisen muistojuhla oli joulukuun puolivälissä ja se kesti kahdeksan päivää. Sitä vietettiin sen muistoksi, että temppeli oli vuonna 165 eKr. vihitty uudelleen käyttöönsä sen jälkeen, kun pakanat olivat sitä epäjumalanpalvonnallaan häpäisseet makkabisotien aikana.

Joh. 10:23 Salomon pylväskäytävä oli tempppelin esikartanon itäsivulla oleva pylväikkö.

Joh. 10:34 Laki tarkoittaa tässä koko Vanhaa Testamenttia. Jeesuksen lainaama raamatunkohta on Ps. 82:6. Tässä salmissa Jumala puhuu Israelin tuomareille. Heitä kutsutaan "jumaliksi", koska heillä on jumalallinen

valtuutus. "Tuomio on Jumalan" (5 Moos. 1:17, 19:17, 2 Moos. 21:6, Ps. 58).

Joh. 10:40 Johanneksen kastepaikka, ks. alaviittoja Jh. 1:28, 3:23.

Joh. 11:1 Betania (Öljyvuoren Betania), ks. alaviittaa Mt. 21:17.

Joh. 11:18 Viisitoista vakomittaa oli noin kolme kilometriä.

Joh. 11:38 Hautakivi, ks. alaviittaa Mk. 15:46.

Joh. 11:48 Papisto pelkäsi, että kansa uskoi Jeesuksen Messiaaksi ja nousisi kapinaan roomalaisia vastaan.

Tällöin roomalaiset tulisivat kukistamaan kapinan ja riistäisivät juutalaisilta sen vähäisen itsemääräämisoikeuden, mikä heillä vielä oli.

Joh. 11:49 Ylipapit, ks. alaviittaa Mt. 2:4. Kaifas, ks. alaviittaa Lk. 3:2.

Joh. 11:51 Kaifas tarkoitti, että Jeesus on tuomittava, jotta kansa säästyisi poliittiselta tuholta, mutta hänen tahtomattaan sanoilla oli korkeampi, profeetallinen merkitys: Jeesuksen kuolema oli välttämätön syntisten pelastuksen tähden.

Joh. 11:54 Efraim sijaitsi Jerusalemissa pohjoiseen, Samariaan ja Galileaan vievän tien varressa, sen itäpuolella, noin kahdenkymmenen kilometrin päässä Jerusalemissa.

Joh. 11:55 Johannes korostaa Jeesuksen kuoleman ja pääsiäisen yhteyttä, Jh. 13:1, 18:28, 19:14, 42.

Puhdistamiseen kuului pesuja, uhreja ym. ja sen täytyi tapahtua viimeistään viikkoa ennen juhlaa. Sen tarkoituksena oli ihmisen uskonnollinen (rituaalinen, seremoniallinen) puhdistuminen, jotta hän voisi ottaa osaa juhlaan. Vrt. alaviittaa Mk. 7:2.

Joh. 12:1 Betania, ks. alaviittoja Jh. 11:1, 18.

Joh. 12:3 Naula, roomalainen painomitta, noin 327 grammaa. Nardus, ks. alaviittaa Mk. 14:3.

Joh. 12:5 Denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28. Kolmesataa denaria oli työmiehen vuoden palkka.

Joh. 12:7 Vrt. alaviittaa Mk. 16:1.

Joh. 12:13 Hoosianna, ks. alaviittaa Mt. 21:9. Kuningas = Messias-kuningas.

Joh. 12:15 Tytär Siion = Siionin kaupunki eli Jerusalem. Ks. alaviittaa Mt. 21:5.

Joh. 12:20 "Kreikkalaiset" tarkoittanevat pakania, jotka "pelkäsivät Jumalaa" (vrt. Apt. 10:20, 13:16, 43, 50), ts. noudattivat eräitä Mooseksen lain määräyksiä, ottivat osaa juutalaisten jumalanpalvelukseen ja saattoivat jopa tulla Jerusalemiin pyhiinvaellusmatkalle, esim. pääsiäisenä.

Joh. 12:21 Galilean Beetsaida, ks. alaviittaa Mk. 6:45.

Joh. 12:26 "Missä Minä olen", ts. Isän kirkkaudessa. Vrt. Jh. 14:3, 17:24.

Joh. 12:31 "Tämän mailman tuomio" tarkoittaa Jeesuksen ristiin naulitsemista. "Tämän mailman ruhtinas" on saatana, 2 Kor. 4:4 ("tämän mailman jumala"), Jh. 14:30, 16:11, Ef. 2:2, 6:12, 1 Jh. 5:19. Jeesuksen ristinkuolema murskasi saatanan vallan.

Joh. 12:32 "Ylentäminen" tarkoittaa sekä ristinkuolemaa että Jeesuksen nousua kirkkauteen Isän tykö, jotka molemmat kuuluvat yhteen. Ks. Jh. 3:13, 14, 8:28, 12:23, 17:5.

Joh. 12:34 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20.

Joh. 12:47 Jeesus tuli maan päälle valmistamaan syntisille pelastuksen, ei tuomariksi. Varsinainen tuomio on aikain lopulla.

Joh. 13:5 Jalkain pesu, ks. alaviittaa Lk. 7:44. Jeesus antaa opetuslapsilleen, jotka kinastelivat keskinäisestä suuruudestaan, nöyryyden esimerkin. Samalla jalkain pesu oli synnistä puhdistumisen vertauskuva ja viittasi siis Jeesuksen ristinkuolemaan. Vrt. jakeet 10 ja 14.

Joh. 13:20 Apostolit olivat Jeesuksen valtuuttamia lähettäjäitä. Ks. alaviittaa Mt. 10:2.

Joh. 13:23 "Rakas opetuslapsi" oli Johannes, evankelista. Hän ei mainitse itseään nimeltä.

Joh. 13:31 Ihmisen Poika, ks. alaviittaa Mt. 8:20. "Kirkastaminen", vrt. Jh. 12:27, 28. Jeesus on kirkastettu, kun Hän täyttää Isän tahdon ja kuolee ja kärsii syntisten puolesta. Jumala on kirkastettu Pojan kärsimisessä ja kuolemassa.

Joh. 13:32 Jeesus viittaa pian tapahtuvaan nousemukseensa ja paluuseensa taivaan kirkkauteen.

Joh. 13:36 Jeesus viittaa peitetysti Pietarin tulevaan marttyyrikuolemaan. Vrt. Jh. 21:18, 19.

Joh. 14:1 Jeesus rinnastaa itsensä Jumalaan opetuslasten uskon kohteena.

Joh. 14:3 Jeesus palaa aikain lopulla kirkkaudessa ja kunniassa. Ks. 1 Tess. 4:16, 17, 2 Tess. 1:7.

Joh. 14:9 Vilppu (Filippus) toivoo ruumiillisin silmin näkyvää ilmestystä. Vrt. Jes. 6:1ss. Ruumiin silmin nähtävät näyt eivät anna ihmiselle selvää ja täyttä kuvaa Jumalan olemuksesta, mutta se, joka on oppinut tuntemaan Jeesuksen sellaisena kuin Hän on, ymmärtää, että Jeesus on Jumalan täydellinen ilmoitus, Jumalan ainokainen Poika, yhtä Isän kanssa, Jh. 10:30.

Joh. 14:12 Heprean ajatuksen mukaan "suuremmat teot" voidaan kääntää myös sanoin "lukuisammat teot". Taustalla on heprean sana rab, joka voi merkitä molempia. Suuremmat teot: helluntain (Apt. 2) jälkeen toteutuva apostolien julistus ja seurakunnan leviäminen kaikkeen mailmaan. Vrt. Mt. 28:18ss.

Joh. 14:13 Jeesuksen nimessä rukoileminen on rukoilemista Hänen tahtonsa mukaan ja Hänen avuksihuutamistaan Vapahtajana. Vain Hänen kauttaan ihminen pääsee Jumalan tykö.

Joh. 14:16 Joh. 14:16,26. "Puolustaja, Pyhä Henki." Alkukielen sana parakleetos merkitsee: puolustaja, asianajaja, auttaja, esirukoilija, lohduttaja. Lakikielessä sillä tarkoitettiin henkilöä, joka oikeudessa puolusti syytettyä. Jeesus on syntiä tehneen uskovan puolustaja Isän edessä. Pyhä Henki on uskovassa asuva puolustaja, joka neuvoa ja vahvistaa häntä ja toimittaa esirukousta. Ks. Room. 8:26, 27, 1 Jh. 2:1, Jh. 15:26, Jh. 16:7-15. Ilman Henkeä opetuslapset ovat voimattomia. Pyhä Henki on totuuden Henki, Hän ilmoittaa oikean jumalanpalveluksen (vrt. Jh. 4:23s). Tämän mailman ruhtinas, saatana, on valhetteli ja valheen isä (Jh. 8:44, 1 Jh. 4:3).

Joh. 14:20 Pyhän Hengen kautta Kristus asuu uskovassa. Siksi Uusi Testamentti vuoroin puhuu, että Kristus asuu uskovassa ja että Pyhä Henki asuu hänessä. Vrt. Room. 8:11, Ef. 3:17.

Joh. 14:22 Juuda, Jaakon poika, Lk. 6:16, Apt. 1:13. Matteus kutsuu häntä Lebbeukseksi (10:3) ja Markus

Taddeukseksi (3:18).

Joh. 14:30 "Tämän mailman ruhtinas" on saatana. Ks. alaviittaa Jh. 12:31. Niitä, jotka tulevat vangitsemaan Jeesuksen, ohjaa tämän mailman ruhtinas. Vrt. Jh. 6:70, 13:2, 27. "Minussa hänellä ei ole mitään." Jeesus voitti kaikki kiusaukset eikä langennut syntiin. Jh. 8:46, 2 Kor. 5:21, Hepr. 4:15. Sen tähden saatana ei voi syyttää Häntä mistään. Vrt. Hepr. 2:14.

Joh. 14:31 Pääsiäisateria on nyt päättynyt. Seuraavat sanat (Jh. 15:1ss) on ehkä lausuttu matkalla Getsemaneen.

Joh. 15:1 Vanhassa Testamentissa verrataan Israelia usein viinipuuhun, Ps. 80:9ss, Jer. 2:21, Hes. 15:1ss, 19:10ss. Israel oli luopunut Jumalasta, ja sen vastakohtana Jeesus on tosi viinipuu. Hän on aina tehnyt Jumalan tahdon.

Joh. 15:2 Usein ne viinipuun oksat, jotka näyttävät lehtevimmiltä ja muhkeimmilta, on leikattava pois, koska ne eivät kannu hedelmää. Hedelmät ovat ne sanat ja teot, jotka kasvavat uskonyhteydestä, vrt. Gal. 5:22.

Joh. 15:4 Jeesuksessa pysyminen on pysymistä jatkuvassa uskonyhteydessä Häneen. Vrt. Jh. 6:56.

Joh. 15:8 Opetuslapset ovat jo opetuslapsia, mutta Jeesus tarkoittaa, että heidän opetuslapsiasemansa on syvenevä ja tuleva täydelliseksi.

Joh. 15:18 "Mailma" = Jumalasta luopunut ihmiskunta, joka vihaa Jeesusta ja opetuslapsia ja jota tämän mailman ruhtinas (saatana) hallitsee.

Joh. 15:26 Puolustaja, ks. alaviittaa Jh. 14:16.

Joh. 16:1 "Loukkaantua" = menettää uskonsa Jeesukseen. Mailman viha ja vainot voivat saada tämän aikaan.

Joh. 16:2 Erottaminen, ks. alaviittaa Jh. 9:22.

Joh. 16:7 Puolustaja, ks. alaviittaa Jh. 14:16.

Joh. 16:8 Opetuslasten julistus johtaa ihmiset synnintuntoon. Vrt. Apt. 2:37.

Joh. 16:9 Mailman synti on juuri epäuskoa, kun ihmiset kieltäytyvät tunnustamasta Kristusta Herrakseen ja Vapahtajakseen. Jh. 8:24, 15:22.

Joh. 16:10 Mailma tuomitsi Jeesuksen kuolemaan, koska Hän sanoi olevansa Jumalan Poika (vrt. alaviittaa Mt. 26:65), mutta Henki todistaa, että tuomio oli väärä, koska Jeesuksessa ei ollut syntiä. Kuolemansa kautta Jeesus meni Isän tykö. Vrt. Hepr. 2:9.

Joh. 16:11 Jeesuksen ristinkuolema oli näennäisesti tämän mailman ruhtinaan (saatanan) voitto, mutta tosiasiaassa se oli sen tuomio: Jeesuksen kuolema mursi sen vallan. Ks. Jh. 12:31, 14:30. Hepr. 2:14.

Joh. 16:13 Pyhän Hengen tehtävänä oli opettaa opetuslapsille Jumalan koko ilmoitus. Tämä apostolien saama oppi on säilynyt meille Uuden Testamentin kirjoituksissa.

Joh. 16:16 Jeesus viittaa kuolemaansa, nousemukseensa ja taivaaseenastumiseensa.

Joh. 16:20 Kun opetuslapset ymmärtävät ristin merkityksen, heidän murheensa muuttuu iloksi. Vrt. Jh.

16:6, 20:20.

Joh. 16:23 Jeesuksen nousemus ja Pyhän Hengen vuodatus avaavat apostolien silmät ymmärtämään kaiken tapahtuneen. Vrt. jae 13.

Joh. 17:1 "Hetki", ks. alaviittaa Jh. 2:4.

Joh. 17:3 "Tunteminen" on Jumalan ilmoituksen vastaanottamista uskossa. Kristus on tämän ilmoituksen keskipiste. Vrt. jae 6. Vrt. myös Jh. 3:3, 6:37, 40, 10:14.

Joh. 17:6 Kristuksen tehtävänä oli Isän "nimen" (Isän persoonan, Isän olemuksen) ilmoittaminen ihmisille. Jumala on rakkaus, Hän rakastaa mailmaa, ja on antanut Poikansa mailman Vapahtajaksi. Ihmisten tulee uskossa ottaa tämä ilmoitus vastaan.

Joh. 17:11 "Varjele heidät nimessäsi", ts. siinä totuudessa, jonka Jeesus on ilmoittanut Jumalasta.

Joh. 17:12 Kadotuksen lapsi = Juudas Iskariot, kavaltaja.

Joh. 17:15 "Pahasta" voidaan kääntää myös: paholaisesta.

Joh. 17:17 "Pyhittäminen" tarkoittaa erottamista, vihkimistä, antamista Jumalalle.

Joh. 17:21 Uskovien yhteyden esikuvana on Isän ja Pojan yhteys. Se on hengellistä, sisäistä yhteyttä, ei ulkonaista. Jeesuksen rukous uskovien yhteydestä on jo täyttynyt Pyhässä Hengessä, Ef. 4:3ss.

Joh. 18:1 Kidronin puro on Jerusalemin ja Öljyvuoren välisessä laaksossa. Siinä on vettä vain sadeaikana. Getsemanen puutarha, ks. alaviittaa Mt. 26:36.

Joh. 18:3 Sotilasosasto, Jerusalemin roomalaisesta varuskunnasta otettu osasto. Juhlien aikana Jerusalemin varuskuntaa vahvistettiin, jotta mahdolliset metelit olisi voitu hillitä. Poliisit, ks. alaviittaa Lk. 22:4.

Joh. 18:10 Vain Johanneksen evankelio mainitsee Malkuksen nimeltä.

Joh. 18:11 Malja, ks. alaviittoja Mt. 20:22, Mk. 10:38.

Joh. 18:13 Hannas ja Kaifas, ks. alaviittoja Mt. 2:4, Lk. 3:2, Jh. 11:49-51.

Joh. 18:15 Joh. 18:15,16 "Toinen opetuslapsi" oli kaikei Johannes itse. Hän ei koko evankeliossaan mainitse itseään nimeltä. Vrt Jh. 13:23, 20:2.

Joh. 18:19 Tämä oli alustava kuulustelu, jota ei mainita muissa evankelioissa.

Joh. 18:24 Ylipappi Kaifas oli suuren neuvoston puheenjohtaja. Johannes on kertonut, että neuvosto oli päättänyt surmata Jeesuksen (Jh. 11:49ss), mutta ei kerro neuvostossa pidetystä oikeudenkäynnistä. Hän edellyttää, että lukijat tuntevat muitten evankelioitten kertomukset.

Joh. 18:28 Roomalainen maaherra asui vakinaisesti Kesareassa Välimeren rannalla, mutta hänellä oli palatsi Jerusalemissa. Tässä palatsissa hän asui suurten juhlien aikana, ja se lienee sijainnut kaupungin länsiosassa. Se oli Herodes Suuren rakennuttama ja valmistui v. 23 eKr. Juutalainen, joka meni pakanan taloon, tuli uskonnollisesti saastaiseksi. Ks. Apt. 10:28, 11:3 sekä alaviittaa Mk. 7:2.

Joh. 18:31 Ks. alaviittaa Mt. 27:2.

Joh. 19:1 Ruoskiminen, ks. alaviittaa Mt. 27:26.

Joh. 19:2 Orjantappurakruunu ja purppuravaippa, ks. alaviittaa Mt. 27:28.

Joh. 19:9 Pilatus ei kysy Jeesuksen (maantieteellistä) kotia, vaan Hänen henkistä ja hengellistä laatuaan.

Joh. 19:11 Ylhäältä = Jumalalta. Jakeen jälkiosa viittaa ylipappeihin ja Kaifakseen, papiston johtajaan, Jh. 11:51ss, 18:14, mutta myös Juudakseen, joka kavalsi Jeesuksen, Jh. 6:71, 13:2, 11, 21, 18:2, 5.

Joh. 19:13 Litostroton, kivilaatoin päällystetty tasanne. Vrt. alaviittaa Jh. 18:28.

Joh. 19:14 Valmistuspäivä, ks. alaviittaa Mt. 27:62.

Joh. 19:17 Golgata, ks. alaviittaa Mt. 27:33.

Joh. 19:26 "Rakas opetuslapsi, = evankelista Johannes. Ks. Jh. 13:23, 18:15, 16, 20:2 (alaviitat).

Joh. 19:29 Isoppi, luultavasti Palestinassa ja Siinailla kasvava puumainen yrtti (*Origanum maru*), jossa on vahva korsi.

Joh. 19:30 "Se on täytetty." Sanat viittaavat Jeesuksen lunastustyöhön ja tehtävään maan päällä. "Antoi henkensä", ks. alaviittaa Mt. 27:50.

Joh. 19:31 Pääsiäispäivän sattuessa sapatiksi tai sapatin viereiseksi päiväksi juutalaiset nimittivät sapattia "suureksi". Kuolemaantuomitut rikolliset piti haudata ennen iltaa, 5 Moos. 21:22, 23. Ristiinnaulittujen luut rikottiin kuoleman varmistamiseksi.

Joh. 19:35 Johannes on itse ollut paikalla ja nähnyt kaiken.

Joh. 19:39 Mirha on Arabiassa ja Etiopiassa kasvavan mirhapuun voimakastuoksuista pihkaa, jota öljyyn sekoitettuna käytettiin hajuaineena ja suitsukkeena sekä ruumiitten palsamointiin. Aloe on Intiasta erään puun sydäimestä saatava hyvänhajuinen aine. Naula, roomalainen painomitta, noin 327 grammaa.

Joh. 20:1 "Viikon ensimmäinen päivä", ks. alaviittaa Mt. 28:1.

Joh. 20:2 "Toinen opetuslapsi" eli Johannes, ks. Jh. 13:23, 18:15, 16, 19:26 (alaviitat).

Joh. 20:5 ss Voiteet, joita Jeesuksen ruumista palsamoitaessa käytettiin (Jh. 19:40), kuivuivat nopeasti ja muodostivat käärinliinojen kanssa ruumiin ympärille jähmeän vaipan. Pietarin ja Johanneksen tullessa haudalle he näkivät tämän jähmettyneen vaipan ehjänä, ts. sellaisena kuin se oli ollut ruumiin ympärillä, mutta ruumis oli poissa. Juutalaisen tavan mukaan liinakääreitä oli kaksi - erikseen pään ja erikseen vartalon ympärillä. Kukaan ihminen ei olisi voinut viedä ruumista ja jättää kääreitä ehjinä hautaan. Tästä opetuslapset ymmärsivät, että Jeesus oli noussut kuolleista. Hänen ruumiinsa oli kulkenut vaipan läpi yliluonnollisella tavalla, aivan kuin Hän kulki suljettujen ovien läpi, Jh. 20:19.

Joh. 20:16 "Rabbuuni", kunnianimi, ks. alaviittaa Mk. 10:51.

Joh. 20:19 "Rauha" on yleinen itämainen tervehdys. Jumala on Jeesuksen ristin veren kautta tehnyt rauhan (Kol. 1:20).

Joh. 20:22 Ilman Pyhän Hengen lahjaa opetuslapset eivät voineet täyttää Jeesuksen antamaa tehtävää.

Joh. 20:23 Syntien anteeksiantaminen on Jumalan oikeus, ja apostolien julistuksessa Jumala tarjoaa ihmisille anteeksiantoa. Kun ihmiset ottavat evankelion vastaan ja uskovat Jeesukseen, he saavat syntinsä anteeksi.

Mutta jos he torjuvat evankelion, he jäävät synteihinsä.

Joh. 20:31 Messias eli Kristus, ks. alaviittaa Mt. 1:1.

Joh. 21:7 Joh. 21:7,20. "Opetuslapsi, jota Jeesus rakasti" = evankelista Johannes. Vrt. Jh. 13:23, 18:15, 16, 19:26 (alaviitat).

Joh. 21:8 Kyynärä oli noin puoli metriä. Vene oli siis noin sadan metrin päässä rannasta.

Joh. 21:18 Joh. 21:18, 19. Jeesus viittaa Pietarin marttyyrikuolemaan.

Joh. 21:22 "Kunnes tulen", ts. kunnes Jeesus tulee kirkkaudessa mailmanajan lopulla. Ks. 1 Kor. 11:26, 16:22, Ilm. 1:7, 22:7, 12, 17, 20.

Joh. 21:24 Jakeen loppuosa viittaa Johanneksen opetuslapsiin, jotka tässä todistavat evankelion puolesta.

Joh. 21:25 Johanneksen evankelion alussa lukija on mittaamattoman iankaikkisuuden äärellä, ja evankelion lopussa lukija hämmästyä sitä äärettömyyttä, joka on sen Henkilön elämässä ja teoissa, jota voimme katsoa ja kuunnella ja jota kukaan ei kuitenkaan voi täysin selittää.

Apostolien tekoja

Apostolien teot 1 luku

1. Ensimmäisen kertomuksen tein, oi Teofilus, kaikesta, mitä Jeesus alkoi tehdä ja opettaa
2. hamaan siihen päivään asti, jona Hänet otettiin ylös Hänen annettuaan valitsemilleen apostoleille Pyhän Hengen kautta käskyn.
3. Heille myös kärsimisensä jälkeen moninaisin merkein osoittautui eläväksi, ilmestyen heille neljäkymmenen päivän aikana ja puhuen Jumalan valtakunnasta.
4. Ollessaan koolla heidän kanssaan käski heitä olemaan lähtemättä Jerusalemistä ja vartomaan Isältä sen lupauksen täyttymistä, "josta olette Minulta kuulleet.
5. Sillä Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhässä Hengessä muutamien päivien kuluttua."
6. Niin he ollessaan koolla kysyivät Häneltä sanoen: "Herra, tälläkö ajalla rakennat jälleen Israelille valtakunnan?"
7. Sanoi heille: "Ei teidän tule tietää aikoja tai hetkiä, jotka Isä oman valtansa nojalla on asettanut,
8. vaan saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja tulette olemaan Minun todistajani sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka."
9. Sanottuaan tämän Hän kohosi ylös heidän nähtensä ja pilvi vei Hänet pois heidän näkyvistään.
10. Kun jännittyneinä katselivat taivaalle Hänen mennessään, niin katso, kaksi miestä seiso heidän tykönään valkeissa vaatteissa.

11. Sanoivat: "Galilean miehet, mitä seisotte ja katsotte taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä ylös taivaaseen, tulee samalla tavalla kuin näitte Hänen taivaaseen menevän."
12. Silloin palasivat Jerusalemiin vuorelta, jota kutsutaan Öllyvuoreksi ja joka on lähellä Jerusalemia, sapatinmatkan päässä.
13. Tultuaan kaupunkiin menivät siihen yläsaliin, jossa oleskelivat: sekä Pietari että Johannes ja Jaako ja Antero, Vilppu ja Tuomas, Bartolomeus ja Matteus, Alfeuksen Jaako ja Simeon Kiivailija sekä Jaakon Juuda.
14. Nämä kaikki pysyivät kestävästi ja yksimielisesti rukouksessa ja anomisessa vaimojen ja Marian, Jeesuksen äidin, ja Hänen veljiensä kanssa.
15. Niinä päivinä - siellä oli noin sata kaksikymmentä henkeä käsittävä joukko - Pietari nousi veljien keskellä ja sanoi:
16. "Miehet, veljet, sen kirjoituksen piti käymän toteen, jonka Pyhä Henki on Daavidin suun kautta ennalta puhunut Juudaasta, joka rupesi niitten oppaaksi, jotka ottivat kiinni Jeesuksen.
17. Sillä hänet luettiin joukkoomme ja oli saanut osan tässä virassa.
18. Hankki itselleen pellon rikoksesta saamallaan palkalla ja suistuttuaan alas pakahtui keskeltä, ja kaikki sisälmyksensä valuivat ulos.
19. Se tuli kaikkien Jerusalemissa asuvain tietoon, niin että sitä peltoa heidän kielellään kutsutaan Akeldamaksi, se on: Veripelloksi.
20. Sillä Salmien kirjassa on kirjoitettuna: 'Tulkoon talonsa autioksi älköönkä siinä asuvaista olko' ja: 'Ottakoon toinen hänen kaitsijatoimensa.'
21. Niin pitää yhden niistä miehistä, jotka ovat vaeltaneet kanssamme koko sen ajan, jona Herra Jeesus kävi sisälle ja ulos keskeilläämme
22. Johanneksen kasteesta alkaen hamaan siihen päivään, jona Hänet meiltä otettiin ylös, tuleman kanssamme Hänen nousemuksensa todistajaksi."
23. Niin asettivat esille kaksi, Joosepin, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, lisänimeltä Justus, ja Mattiaan.
24. Rukoilivat ja sanoivat: "Herra, Sinä kaikkien sydänten tuntija, osoita, kumman näistä kahdesta olet valinnut
25. saamaan sijan tässä palvelussa ja apostolinvirassa, josta Juudas vilpistyi pois mennäkseen omaan paikkaansa."
26. Heittivät heistä arpaa, ja arpa lankesi Mattiaalle, ja hänet luettiin yhdentoista apostolin joukkoon.

Apostolien teot 2 luku

1. Kun helluntaipäivä oli tullut, olivat kaikki yksimielisesti koolla.
2. Taivaasta tuli yhtäkkiä humaus niin kuin ankaran tuulispään syöksyessä ja täytti koko huoneen, jossa

istuivat.

3. Heille näkyi jakautuvia kieliä, ikään kuin tulta, ja ne laskeusivat heidän jokaisen päällensä.

4. Kaikki täyttyivät Pyhällä Hengellä ja alkoivat puhua muilla kielillä sen mukaan kuin Henki heille puhuttavaa antoi.

5. Jerusalemissa asui juutalaisia, jumalaapelkääväisiä miehiä kaikista kansoista, mitä taivaan alla on.

6. Kun tämä ääni kuului, kokoontui paljo kansaa ja tulivat ymmälle, sillä kukin kuuli heidän puhuvan hänen omaa kieltänsä.

7. Hämmästyivät ja ihmettelivät sanoen: "Katso, eivätkö nämä kaikki, jotka puhuvat, ole galilealaisia?"

8. Kuinka jokainen kuulemme puhuttavan omalla kielellämme, johon olemme syntyneet?

9. Me parttilaiset ja meedialaiset ja elamilaiset ja jotka asumme Mesopotamiassa ja Juudeassa ja Kappadokiassa, Pontossa ja Aasiassa,

10. Frygiassa ja Pamfyliassa, Egyptissä ja Kyrenen puoleisen Libyan alueilla täällä muukalaisina oleskelevat roomalaiset, juutalaiset ja käännynnäiset,

11. kreettiläiset ja arabialaiset, kuulemme heidän puhuvan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja."

12. Hämmästyivät kaikki ja olivat ymmällä sanoen toisilleen: "Mitä tämä onkaan?"

13. Mutta toiset sanoivat pilkaten: "Ovat täynnä makeaa viiniä."

14. Niin Pietari astui esiin niitten yhdentoista kanssa, korotti äänensä ja puhui heille: "Miehet, juutalaiset ja kaikki Jerusalemissa asuvalaiset, olkoon tämä teille tiettävä, ja ottakaa sanani korviinne.

15. Eivät nämä ole juovuksissa niin kuin luulette; on näet vasta päivän kolmas tunti.

16. Vaan tämä on sitä, mikä on puhuttu profeetta Jooelin kautta:

17. 'Tapahtuu viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, että Minä vuodatan Henkeni kaiken lihan päälle, ja poikanne ja tyttärenne profetoivat, ja nuorukaisenne näkyjä näkevät ja vanhuksenne unia uneksuvat.

18. Myös palvelijaini ja palvelijattarieni päälle vuodatan niinä päivinä Henkeni ja he profetoivat.

19. Annan ihmeitä ylhäällä taivaalla ja merkkejä alhaalla maan päällä, verta ja tulta ja savupilviä.

20. Aurinko muuttuu pimeäksi ja kuu vereksi ennen kuin Herran päivä tulee, suuri ja loistava.

21. Tapahtuu, että jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, tulee autuaaksi.'

22. Miehet, israelilaiset, kuulkaa nämä sanat: Jeesuksen, Nasaretilaisen, miehen, jonka Jumala osoitti teille voimateoin ja ihmein ja tunnustein, joita Jumala Hänen kauttansa teki keskellämme, niin kuin itsekin tiedätte,

23. Hänet, joka luovutettiin Jumalan määräämän päätöksen ja ennaltatietämisen mukaan, te jumalattomien miesten kätten kautta kiinni otettuanne naulitsitte ristille ja tapoitte.

24. Hänet Jumala herätti päästään kuoleman kivuista, niin kuin ei ollutkaan mahdollista, että se olisi voinut Hänet pitää.

25. Sillä Daavid sanoo Hänestä: 'Minä näen alati edessäni Herran, sillä Hän on oikeallani, jotten horjahtaisi.

26. Sen tähden sydämeni iloitsi ja kieleni riemuitsi, vieläpä ruumiinkin lepää toivossa,
27. sillä Sinä et jätä sieluani tuonelaan etkä salli Pyhäsi nähdä maatumista.
28. Sinä teit minulle tiettäväksi elämän tiet, Sinä täytät minut ilolla kasvojesi edessä.'
29. Miehet, veljet, on lupa puhua teille rohkeasti, mitä kantaisäämme Daavidiin tulee, että hän on sekä kuollut että haudattu, ja hautansa on keskellämme tänäkin päivänä.
30. Koska hän siis oli profeetta ja tiesi, että Jumala oli hänelle valalla vannonut asettavansa hänen kupeittensa hedelmästä lihan mukaan Kristuksen istumaan hänen valtaistuimelleen,
31. niin hän ennalta nähden puhui Kristuksen nousemuksesta, sanoen, ettei Hänen sieluansa ollut jätetty tuonelaan eikä lihansa nähnyt maatumista.
32. Tämän Jeesuksen Jumala herätti, minkä todistajia me kaikki olemme.
33. Koska Hän siis on Jumalan oikealle kädelle korotettu ja on Isältä saanut Pyhän Hengen lupauksen, Hän on vuodattanut sen, minkä nyt näette ja kuulette.
34. Sillä ei Daavid ole astunut ylös taivaihin, vaan sanoo itse: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealleni,
35. kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi.'
36. Varmasti tietäköön siis koko Israelin huone, että Jumala on tehnyt Hänet sekä Herraksi että Kristukseksi, tämän Jeesuksen, jonka te naulitsitte ristiin."
37. Kuultuaan saivat piston sydämeensä ja sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: "Miehet, veljet, mitä meidän on tekeminen?"
38. Pietari sanoi heille: "Kääntykää ja kastattakoon kukin teistä itsensä Jeesuksen Kristuksen nimeen syntien anteeksisaamiseksi, niin saatte Pyhän Hengen lahjan.
39. Sillä tämä lupaus kuuluu teille ja lapsillenne ja kaikille kaukana oleville, ketkä ikinä Herra, Jumalamme, kutsuu."
40. Myös monin muin sanoin hän vakaasti todisti ja kehoitti heitä sanoen: "Antakaa vapahtaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta."
41. Jotka nyt iloiten ottivat hänen sanansa vastaan, ne kastettiin, ja sinä päivänä tuli lisää noin kolme tuhatta sielua.
42. Pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa.
43. Jokaiselle sielulle tuli pelko, ja monta ihmettä ja tunnustekoa tapahtui apostolien kautta.
44. Kaikki uskovaiset olivat yhdessä ja pitivät kaikkea yhteisenä.
45. Myivät maansa ja tavaransa ja jakoivat ne kaikille, sen mukaan kuin kukin tarvitsi.
46. Ollen alati, joka päivä, yksimielisesti pyhäkössä ja murtaen huoneissa leipää nauttivat ruokansa iloitsevana ja vilpittöminä sydämeltään,
47. kiittäen Jumalaa ja ollen kaiken kansan suosiossa. Ja Herra lisäsi heidän joukkoonsa joka päivä niitä, jotka tulivat autuaiksi.

Apostolien teot 3 luku

1. Pietari ja Johannes olivat menossa ylös pyhäkköön rukoushetkellä, yhdeksännellä tunnilla.
2. Kannettiin esille miestä, joka oli ollut rampa hamasta äitinsä kohdusta ja jonka joka päivä panivat pyhäkön niin kutsutun Kauniin portin pieleen anomaan almua pyhäkköön meneviltä.
3. Nähdessään Pietarin ja Johanneksen heidän ollessaan menossa pyhäkköön pyysi almua.
4. Niin Pietari, katsoen häneen kiinteästi Johanneksen kanssa, sanoi: "Katso meihin."
5. Tarkkasi heitä vartoen saavansa heiltä jotakin.
6. Mutta Pietari sanoi: "Hopeaa ja kultaa ei minulla ole, mutta mitä minulla on, sitä annan sinulle: Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä, kävele!"
7. Tarttuen häntä oikeaan käteen nosti häntä, ja heti jalkansa ja nilkkansa vahvistuivat.
8. Kavahtaen pystyyn seisoi ja käveli ja meni heidän kanssaan pyhäkköön kävellen ja hypellen ja ylistäen Jumalaa.
9. Kaikki kansa näki hänen kävelevän ja ylistävän Jumalaa.
10. Tunsivat hänet siksi, joka almuja saadakseen oli istunut pyhäkön Kauniin portin pielessä, ja tulivat täyteen hämmästystä ja ihmettelyä siitä, mitä hänelle oli tapahtunut.
11. Miehen pysytellessä Pietarin ja Johanneksen seurassa kaikki kansa riensi suuresti hämmästyksissään heidän luoksensa niin sanottuun Salomon pylväskäytävään.
12. Nähdessään Pietari vastasi kansalle: "Israelin miehet, miksi ihmettelette tätä tai mitä meitä noin katselette, ikään kuin omalla voimalla tai hurskaudella olisimme saaneet hänet kävelemään?"
13. Aaprahamin ja Iisakin ja Jaakon Jumala, isäimme Jumala, on kirkastanut Poikansa Jeesuksen, jonka te annoitte alttiiksi ja kielsitte Pilatuksen edessä, kun tämä oli päättänyt Hänet päästää.
14. Kielsitte Pyhän ja Vanhurskaan ja anoitte, että teille annettaisiin murhamies,
15. mutta elämän päämiehen tapoitte. Hänet on Jumala kuolleista herättänyt, minkä todistajia me olemme.
16. Uskon kautta Hänen nimeensä on nimensä vahvistanut tämän miehen, jonka näette ja tunnette, ja usko, joka tulee Hänen kauttansa, on antanut hänelle tämän täyden terveyden kaikkien teidän nähtenne.
17. Ja nyt, veljet, tiedän, että olette tietämättöminä sen tehneet, niin kuin hallitusmiehennekin.
18. Mutta Jumala on näin täyttänyt sen, mitä ennalta on ilmoittanut kaikkien profeetainsa suun kautta, että Hänen Kristuksensa piti kärsimän.
19. Kääntykää siis ja palatkaa, jotta syntinne pyyhittäisiin pois,
20. niin että Hänen läsnäolostaan tulisivat virvoituksen ajat ja Hän lähettäisi Hänet, joka on teille ennalta määrätty, Kristuksen Jeesuksen.
21. Taivaan pitää Hänet tosin omistaman kaiken entistämisen aikaan asti, mistä Jumala on ikiajoista asti

puhunut pyhään profeettainsa suun kautta.

22. Sillä Mooses sanoi isille: 'Profeetan, kaltaiseni, Herra Jumala herättää teille veljienne joukosta. Häntä kuulkaa kaikessa, mitä teille puhuu.

23. Tapahtuu, että jokainen sielu, joka ei sitä profeettaa kuule, hävitetään kansasta.'

24. Kaikki profeetat Samuelista alkaen ja järjestään kaikki, jotka ovat puhuneet, ovat myös ennustaneet näitä päiviä.

25. Te olette profeettain ja sen liiton lapsia, jonka Jumala teki isäimme kanssa sanoen Aaprahamille: 'Sinun siemenessäsi siunataan kaikki maan sukukunnat.'

26. Teille ensiksi Jumala lähetti Poikansa Jeesuksen herätettyään Hänet kuolleista ja siunaa teitä, kun palaatte kukin pois pahuudestanne."

Apostolien teot 4 luku

1. Mutta kun puhuivat kansalle, astuivat papit ja pyhäkön poliisiupseeri ja saddukeukset heidän eteensä

2. närkästyneinä siitä, että opettivat kansaa ja julistivat nousemusta kuolleitten joukosta Jeesuksen kautta.

3. Kävivät heihin käsiksi ja panivat heidät vankilaan seuraavaan päivään, sillä oli jo ehto.

4. Mutta monet niistä, jotka olivat kuulleet sanan, uskoivat, ja miesten luku nousi noin viiteen tuhanteen.

5. Seuraavana päivänä hallitusmiehet ja vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuivat Jerusalemiin,

6. myös ylipappi Hannas ja Kaifas ja Johannes ja Aleksanteri sekä kaikki, jotka olivat ylipapillista sukua.

7. Asetettuaan heidät keskelle kysyivät: "Millä voimalla tai kenen nimeen teitte tämän?"

8. Niin Pietari, täynnä Pyhää Henkeä, sanoi heille: "Kansan hallitusmiehet ja Israelin vanhimmat!

9. Jos meitä tänään kuulustellaan sairaalle miehelle osoitetusta hyvästä työstä, minkä kautta hän on parantunut,

10. olkoon teille kaikille ja koko Israelin kansalle tietävä, että Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimen kautta, Hänen, jonka te naulitsitte ristiin, mutta jonka Jumala herätti kuolleista, Hänen kauttansa tämä seisoo edessänne terveenä.

11. Tämä on 'se kivi, jonka te rakentajat hylkäsitte, mutta joka on tullut päätöskiveksi'.

12. Eikä ole autuutta yhdessäkään toisessa, sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jonka kautta meidän pitää tuleman autuaiksi."

13. Mutta nähdessään Pietarin ja Johanneksen rohkeuden ja havaitessaan heidän olevan oppimattomia maallikkoja he ihmettelivät. Tunsivat heidät niiksi, jotka olivat Jeesuksen kanssa.

14. Nähdessään parannetun miehen seisovan heidän kanssaan eivät tainneet mitään vastaan puhua.

15. Käskettyään heidän astua ulos neuvostosta pitivät neuvoa keskenään

16. sanoen: "Mitä teemme näille miehille? Että heidän kauttansa on tapahtunut ilmeinen ihme, sen kaikki

Jerusalem asukkaat tietävät, emmekä voi sitä kiistää.

17. Mutta jottei se leviäisi laajemmalle kansaan, uhaten kieltäkäämme heitä enää puhumasta kellekään ihmiselle tässä nimessä."

18. Kutsuttuaan heidät kielsivät heitä mitään puhumasta ja opettamasta Jeesuksen nimessä.

19. Mutta Pietari ja Johannes vastasivat ja sanoivat heille: "Päättäkää itse, onko oikein Jumalan edessä kuulla enemmän teitä kuin Jumalaa;

20. sillä emme saata olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet."

21. Uhattuaan heitä vielä enemmän päästivät heidät, koska eivät kansan tähden keksineet mitään, miten rangaista heitä, sillä kaikki ylistivät Jumalaa siitä, mitä oli tapahtunut.

22. Yli neljäkymmenen oli näet vuosilta se mies, jossa tämä parantumisen ihme oli tapahtunut.

23. Päästyään vapaiksi menivät omiensa tykö ja kertoivat kaiken, mitä ylipapit ja vanhimmat olivat heille sanoneet.

24. Kuultuaan korottivat yksimielisesti äänen Jumalan puoleen ja sanoivat: "Herra, Sinä, joka olet tehnyt taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on!

25. Olet Pyhän Hengen ja isämme Daavidin, palvelijasi, suun kautta puhunut: 'Miksi pakanat pauhaavat ja kansat turhia ajattelevat?

26. Maan kuninkaat nousevat ja hallitusmiehet kokoontuvat yhteen Herraa ja Hänen Kristustaan vastaan.'

27. Sillä totisesti kokoontuivat tässä kaupungissa pyhää Poikaasi Jeesusta vastaan, jonka olet voidellut, sekä Herodes että Pontius Pilatus pakanain ja Israelin sukukuntain kanssa

28. tekemään kaiken, minkä kätesi ja päätöksesi oli ennalta määrännyt tapahtuvaksi.

29. Nyt, Herra, katso uhkauksiansa ja salli palvelijaisi täysin rohkeasti puhua sanaasi,

30. kun ojennat kätesi parantamaan, ja tunnustekoja ja ihmeitä tapahtuu pyhän Poikasi Jeesuksen nimen kautta."

31. Heidän rukoiltuaan järähti paikka, jossa olivat koolla, ja kaikki täyttyivät Pyhällä Hengellä ja puhuivat Jumalan sanaa rohkeasti.

32. Uskovaisten suuressa joukossa oli yksi sydän ja yksi sielu eikä kukaan sanonut omakseen mitään omistamaansa, vaan kaikki oli heille yhteistä.

33. Apostolit todistivat suurella voimalla Herran Jeesuksen nousemuksesta, ja suuri armo oli heillä kaikilla.

34. Eikä seassaan ollut ketään puutteenalaista, sillä kaikki, joilla oli maatiloja tai taloja, myivät ne ja toivat myytyjen hinnan

35. ja panivat apostolien jalkain juureen, ja jokaiselle jaettiin sen mukaan kuin hän tarvitsi.

36. Niinpä Jooseppi, jota apostolit kutsuivat Barnabaaksi - se on käännettynä: kehoituksen poika - leeviläinen, syntyään kyprolainen,

37. myi omistamansa pellon, toi rahat ja pani apostolien jalkain juureen.

Apostolien teot 5 luku

1. Mutta muuan mies, nimeltä Ananias, ja vaimonsa Safiira myi maatilän,
2. ja mies kätkei vaimonsa tietten osan hinnasta ja toi osan ja pani apostolien jalkain eteen.
3. Mutta Pietari sanoi: "Miksi on saatana täyttänyt sydämesi, niin että valehtelit Pyhälle Hengelle ja kätkit osan maatilän hinnasta?"
4. Eikö se sellaisenaan ollut sinun, ja eikö myytynä hinta ollut vallassasi? Miksi päätit sydämässäsi tällaisen teon? Et ole valhetellut ihmisille, vaan Jumalalle."
5. Kuultuaan nämä sanat Ananias kaatui maahan ja heitti henkensä. Suuri pelko valtasi kaikki, jotka sen kuulivat.
6. Niin nuoremmat miehet nousivat ja peittivät hänet, kantoivat pois ja hautasivat.
7. Noin kolmen tunnin kuluttua tuli vaimonsakin sisään tietämättä, mitä oli tapahtunut.
8. Pietari sanoi hänelle: "Sano minulle: siihenkö hintaan myitte maatilän?" Tämä vastasi: "Kyllä, siihen hintaan."
9. Pietari sanoi hänelle: "Miksi olette sopineet Jumalan Hengen kiusaamisesta? Katso, niitten jalat, jotka hautasivat miehesi, ovat ovella, ja he kantavat sinut pois."
10. Niin hän kaatui heti hänen jalkainsa eteen ja heitti henkensä. Tultuaan sisään nuorukaiset tapasivat hänet kuolleena, kantoivat pois ja hautasivat hänen miehensä viereen.
11. Suuri pelko valtasi koko seurakunnan ja kaikki ne, jotka tämän kuulivat.
12. Apostolien kätten kautta tapahtui kansassa paljo tunnustekoja ja ihmeitä, ja olivat kaikki yksimielisesti koolla Salomon pylväskäytävässä.
13. Muista ei kukaan rohjennut heihin liittyä, mutta kansa ylisti heitä.
14. Herralle lisääntyi uskovaisia yhä enemmän, sekä miehiä että naisia suuret joukot,
15. niin että kannettiin sairaita aukeille paikoille ja pantiin vuoteille ja paareille, jotta Pietarin kulkiessa edes varjo sattuisi johonkuhun heistä.
16. Myös ympärillä olevista kaupungeista kokoontui paljo kansaa Jerusalemiin, ja toivat sairaita ja saastaisten henkien vaivaamia, ja ne kaikki parannettiin.
17. Silloin nousi ylipappi ja kaikki seuralaisensa - joka on saddukeusten puolue - ja tulivat vihaa täyteen,
18. kävivät käsiksi apostoleihin ja panivat heidät yleiseen vankihuoneeseen.
19. Mutta Herran enkeli avasi yöllä vankilan ovet ja vietyään heidät ulos sanoi:
20. "Menkää, astukaa esiin pyhäkössä ja puhukaa kansalle kaikki tämän elämän sanat."
21. Kuultuaan menivät päivän koittaessa pyhäkköön ja opettivat. Mutta ylipappi ja seuralaisensa tulivat ja kutsuivat koolle neuvoston ja koko Israelin lasten vanhinten kokouksen ja lähettivät vankilaan noutamaan

heitä.

22. Mutta poliisit eivät tultuaan löytäneet heitä vankilasta, vaan palattuaan kertoivat

23. sanoen: "Vankilan kyllä huomasimme hyvin tarkoin suljetuksi ja vartijain seisovan ulkopuolella ovien edessä, mutta avattuamme emme sisältä ketään löytäneet."

24. Kuultuaan nämä sanat pyhäkön poliisiupseeri ja ylipapit olivat ymmällä heistä kysellen, mitä siitä saattoi tulla.

25. Niin joku tuli ja kertoi heille sanoen: "Katso, ne miehet, jotka panitte vankilaan, seisovat pyhäkössä ja opettavat kansaa."

26. Silloin upseeri meni poliisien kanssa ja nouti heidät, ei väkisin, sillä pelkäsivät, että kansa heidät kivittäisi.

27. Tuotuaan asettivat heidät neuvoston eteen. Ylipappi kuulusteli heitä

28. sanoen: "Emmekö ole kieltämällä kieltäneet teitä opettamasta tässä nimessä? Ja katso, te olette täyttäneet Jerusalemin opillanne ja aiotte saattaa päällemme tuon miehen veren."

29. Mutta Pietari ja muut apostolit vastasivat ja sanoivat: "Enemmän tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä.

30. Isäimme Jumala on herättänyt Jeesuksen, jonka te puuhun ripustettuanne surmasitte.

31. Jumala on tämän päämiehen ja Vapahtajan korottanut oikealla kädellään antamaan Israelille kääntymystä ja syntien anteeksiantamusta.

32. Me olemme Hänen todistajansa näissä asioissa, samoin Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille, jotka Häntä tottelevat."

33. Kuultuaan raivostuivat ja päättivät tappa heidät.

34. Mutta neuvostossa nousi muuan fariseus, nimeltä Gamaliel, lainopettaja, jota koko kansa piti arvossa, ja käski viedä apostolit vähäksi aikaa ulos.

35. Sitten sanoi neuvostolle: "Miehet, israelilaiset, kavahtakaa, mitä mielte tehdä näille miehille.

36. Sillä ennen näitä päiviä nousi Teudas sanoen jotakin olevansa, ja häneen liittyi joukko miehiä, noin neljäsataa. Hänet tapettiin ja kaikki, jotka olivat suostuneet häneen, hajoitettiin ja joutuivat häviöön.

37. Hänen jälkeensä nousi Juudas, galilealainen, verolle panon päivinä ja vietti paljon kansaa siirtymään puolelensa. Häinkin hukku, ja kaikki, jotka olivat suostuneet häneen, hajoitettiin.

38. Nyt sanon teille: pysykää erillänne näistä miehistä ja antakaa heidän olla. Sillä jos tämä hanke eli teko on ihmisistä, niin se raukeaa tyhjään,

39. mutta jos se on Jumalasta, ette voi heitä kukistaa. Ettei teitä vain havaittaisi Jumalaa vastaan taisteleviksi!"

40. Suostuivat häneen. Kutsuivat apostolit sisään ja pieksettyään kielsivät puhumasta Jeesuksen nimessä ja päästivät heidät menemään.

41. Niin lähtivät pois neuvostosta iloiten siitä, että olivat katsotut arvollisiksi kärsimään häväistystä Hänen nimensä tähden.

42. Eivätkä lakanneet joka päivä pyhäkössä ja huoneissa opettamasta ja julistamasta hyvää sanomaa Jeesuksesta Kristuksesta.

Apostolien teot 6 luku

1. Niinä päivinä, kun opetuslasten luku lisääntyi, syntyi hellenisteissä nurinaa heprealaisia vastaan, koska heidän leskiänsä syrjäytettiin jokapäiväisessä avunannossa.
2. Kutsuttuaan kokoon opetuslasten joukon ne kaksitoista sanoivat: "Ei ole soveliasta, että laiminlyömme Jumalan sanan toimittamalla pöytäpalvelua.
3. Valitkaa siis, veljet, keskeltänne seitsemän miestä, joista on hyvä todistus ja jotka ovat Pyhää Henkeä ja viisautta täynnä. Heidät asetamme tähän toimeen.
4. Mutta me tahdomme pysyä rukouksessa ja sanan palvelussa."
5. Se puhe kelpasi koko joukolle. Valitsivat Tapanin, miehen täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä, ja Vilpun ja Prokoroksen ja Nikanorin ja Timonin ja Parmenaan ja Nikolaoksen, antiokilaisen käännynnäisen,
6. jotka asettivat apostolien eteen, ja rukoiltuaan nämä panivat kätensä heidän päällensä.
7. Niin Jumalan sana menestyi ja opetuslasten luku lisääntyi suuresti Jerusalemissa. Iso joukko pappejakin tuli uskolle kuuliaisiksi.
8. Tapani, täynnä armoa ja voimaa, teki suuria ihmeitä ja tunnustekoja kansan seassa.
9. Niin nousi muutamia niin kutsutusta libertiinien ja kyreneläisten ja aleksandrialaista kokoushuoneesta sekä niistä, jotka olivat Kilikiasta ja Aasiasta, väittelemään Tapanin kanssa,
10. mutta eivät kyenneet pitämään puoliaan sitä viisautta ja henkeä vastaan, jolla puhui.
11. Silloin hankkivat salaa miehiä sanomaan: "Olemme kuulleet hänen puhuvan rienaavia sanoja Moosesta ja Jumalaa vastaan."
12. Niin yllyttivät kansan ja vanhimmat ja kirjanoppineet ja astuen esiin raastoivat hänet mukaansa ja veivät neuvoston eteen.
13. Asettivat vääriä todistajia sanomaan: "Tämä mies ei lakkaa puhumasta rienaavia sanoja tätä pyhää paikkaa ja lakia vastaan,
14. sillä olemme kuulleet hänen sanovan, että Jeesus, tuo Nasaretilainen, on hajoittava maahan tämän paikan ja muuttavan ne säännöt, jotka Mooses on meille antanut."
15. Kaikki, jotka neuvostossa istuivat, katsoivat kiinteästi häneen ja näkivät hänen kasvojensa olevan niin kuin enkelin kasvot.

Apostolien teot 7 luku

1. Niin ylipappi sanoi: "Onko asia siis niin?"
2. Tapani sanoi: "Miehet, veljet ja isät, kuulkaa! Kirkkauden Jumala ilmestyi isällemme Aaprahamille hänen ollessaan Mesopotamiassa ennen Harraniin asettumistaan
3. ja sanoi hänelle: 'Lähde maastasi ja suvustasi ja mene siihen maahan, jonka sinulle osoitan.'
4. Silloin lähti kaldealaisten maasta ja asui Harranissa, ja hänen isänsä kuoleman jälkeen Jumala siirsi hänet tähän maahan, jossa nyt asutte,
5. eikä antanut hänelle siinä perintöosaa, ei jalan leveyttäkään, vaan lupasi, hänen vielä lapsena ollessaan, antaa sen hänen siemenensä omaksi hänen jälkeensä.
6. Jumala puhui näin: 'Jälkeläisensä tulevat olemaan muukalaisina vieraalla maalla. Ja tekevät heidät orjiksi ja sortavat heitä neljäsataa ajastaikaa.
7. Sen kansan, jonka orjiksi he tulevat, Minä tuomitsen', sanoi Jumala, 'ja sen jälkeen lähtevät sieltä ja palvelevat Minua tässä paikassa.'
8. Antoi hänelle leikkauksen liiton, ja niin Aaprahamille syntyi Iisak, ja leikkasi hänet kahdeksantena päivänä, ja Iisakille syntyi Jaako ja Jaakolle ne kaksitoista kantaisää.
9. Kantaisät vihasivat Jooseppia ja möivät hänet Egyptiin, mutta Jumala oli hänen kanssaan
10. ja pelasti hänet kaikista vaivoista ja antoi hänelle armoa ja viisautta faraon, Egyptin kuninkaan, edessä, ja tämä pani hänet Egyptin ja koko huoneensa haltijaksi.
11. Tuli nälänhätä koko Egyptiin ja Kanaaniin ja suuri vaiva, eivätkä isämme löytäneet ravintoa.
12. Mutta kuultuaan Egyptissä olevan viljaa Jaako lähetti isämme sinne ensimmäisen kerran.
13. Toisella kerralla veljet tunsivat Joosepin, ja Joosepin suku tuli faraon tietoon.
14. Niin Jooseppi lähetti kutsumaan luoksensa isänsä Jaakon ja koko sukunsa, seitsemänkymmentä viisi henkeä.
15. Silloin Jaako meni alas Egyptiin ja kuoli, hän ja isämme,
16. ja heidät siirrettiin Sikemiin ja pantiin siihen hautaan, jonka Aapraham oli rahalla ostanut Emmorin lapsilta Sikemissä.
17. Mutta sitä mukaa kuin lähestyi sen lupauksen aika, jonka Jumala oli antanut Aaprahamille, kasvoi kansa ja lisääntyi Egyptissä,
18. kunnes Egyptiä hallitsemaan nousi toinen kuningas, joka ei ollut tuntenut Jooseppia.
19. Tämä kohteli kavalasti kansaamme ja sorti isiämme saattaen heidät panemaan heitteille pienokaisensa, jotteivät jäisi eloon.
20. Siihen aikaan syntyi Mooses ja oli Jumalalle otollinen. Häntä elätettiin kolme kuukautta isänsä kotona.
21. Heitteille pantuna faraon tytär otti hänet ja kasvatti hänet pojaksensa.
22. Mooses opetettiin kaikkeen egyptiläiseen viisauteen, ja oli voimallinen sanoissa ja teoissa.
23. Kun oli nelikymmenvuotias, nousi sydämeensä ajatus mennä katsomaan veljiään, Israelin lapsia.

24. Nähdessään eräälle heistä tehtävän vääryyttä puolusti häntä ja kosti piestyn puolesta tappaen egyptiläisen.
25. Luuli näet veljiensä ymmärtävän, että Jumala hänen kätensä kautta antaa heille pelastuksen. Mutta eivät ymmärtäneet.
26. Seuraavana päivänä astui heidän luokseen, kun riitelivät, ja hartaasti kehoitti heitä sovintoon sanoen: 'Miehet, olette veljiä. Miksi teette toisillenne vääryyttä?'
27. Mutta se, joka teki lähimmäiselle vääryyttä, työnsi hänet pois sanoen: 'Kuka on asettanut sinut päämieheksemme ja tuomariksemme?'
28. Aiotko tappaa minut, niin kuin eilen tapoit egyptiläisen?'
29. Tämän puheen vuosi Mooses pakeni ja oli muukalaisena Midianin maassa, ja siellä hänelle syntyi kaksi poikaa.
30. Neljäkymmenen ajastajan kuluttua hänelle ilmestyi Siinain vuoren erämaassa Herran enkeli orjantappurapensaana tuliliekissä.
31. Nähdessään Mooses ihmetteli näkyä ja kun tuli lähelle katselemaan, hänelle kuului Herran ääni:
32. 'Minä, isäisi Jumala, Aaprahamin Jumala ja Iisakin Jumala ja Jaakon Jumala.' Niin Mooses alkoi vavista eikä rohjennut katsella.
33. Mutta Herra sanoi hänelle: 'Riisu kengät jalastasi, sillä paikka, jossa seisot, on pyhä maa.
34. Olen näkemällä nähnyt kansani sorron Egyptissä ja kuullut heidän huokauksensa ja olen astunut alas vapauttamaan heidät. Tule siis nyt, Minä lähetän sinut Egyptiin.'
35. Tämän Mooseksen, jonka kielsivät sanoen: 'Kuka on asettanut sinut päämieheksi ja tuomariksi?', hänet Jumala lähetti päämieheksi ja vapauttajaksi sen enkelin käden kautta, joka hänelle oli ilmestynyt orjantappurapensaassa.
36. Hän johti heidät ulos tehtyään ihmeitä ja tunnustekoja Egyptin maassa ja Punaisessa meressä ja erämaassa neljänäkymmenenä ajastaikana.
37. Tämä on se Mooses, joka sanoi Israelin lapsille: 'Profeetan, kaltaiseni, herättää Herra, Jumalanne, teille veljienne joukosta.'
38. Hän on se, joka erämaassa oli seurakunnassa enkelin kanssa, joka puhui hänelle Siinain vuorella, ja isäimme kanssa. Sai eläviä sanoja meille annettavaksi.
39. Hänelle eivät isämme tahtoneet olla kuuliaisia, vaan työnsivät pois ja kääntyivät sydämessään Egyptiin,
40. sanoen Aaronille: 'Tee meille jumalia, jotka käyvät edellämme, sillä emme tiedä, mitä on tapahtunut Moosekselle, hänelle, joka johti meidät ulos Egyptin maasta.'
41. Tekivät niinä päivinä vasikan ja toivat uhrin epäjumalalle ja riemuitsivat kättensä töistä.
42. Mutta Jumala kääntyi heistä pois ja jätti heidät palvelemaan taivaan sotajoukkoa, niin kuin on kirjoitettu profeettain kirjassa: 'Toitteko Minulle

teurasuhreja ja muita uhreja erämaassa neljänäkymmenenä ajastaikana, Israelin huone?

43. Kannoitte Moolokin majaa ja Romfa-jumalan tähteä, niitä kuvia, jotka olitte tehneet palvoaksenne niitä. Minä siirrän teidät Baabelin tuolle puolen.'

44. Todistuksen maja oli isillämme erämaassa niin kuin Hän, joka puhui Moosekselle, oli määrännyt sen tehtäväksi sen kuvan mukaan, minkä Mooses oli nähnyt.

45. Isämme ottivat sen perintönä vastaan ja toivat sen Joosuan mukana valloittaessaan maan niiltä pakanilta, jotka Jumala karkoitti isäimme tieltä - Daavidin päiviin asti,

46. joka sai armon Jumalan edessä ja anoi, että saisi suunnitella majan Jaakon Jumalalle.

47. Mutta Salomo Hänelle huoneen rakensi.

48. Korkein ei kuitenkaan asu käsin valmistetuissa huoneissa, niin kuin profeetta sanoo:

49. 'Taivas on valtaistuimeni ja maa jalkaini astinlauta. Millaisen huoneen Minulle rakennatte, sanoo Herra, tai mikä on leposijani?

50. Eikö käteni ole tehnyt tätä kaikkea?'

51. Niskurit ja leikkaamattomat sydämeltä ja korvilta, aina te vastustatte Pyhää Henkeä - niin kuin isänne, niin tekin.

52. Ketä profeetoista eivät isänne vainonneet? Tappoivat ne, jotka ennustivat sen Vanhurskaan tulemistä, jonka kavaltaajia ja murhaajia teistä nyt on tullut,

53. teistä, jotka enkelten toimesta saitte lain ettekä sitä pitäneet."

54. Kun tämän kuulivat, vihloi heidän sydäntään ja kiristelivät hänelle hampaita.

55. Mutta täynnä Pyhää Henkeä katsoi kiinteästi taivaaseen ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen seisovan Jumalan oikealla.

56. Sanoi: "Katso, näen taivaat auenneina ja Ihmisen Pojan seisovan Jumalan oikealla."

57. Huutaen suurella äänellä tukkivat korvansa ja ryntäsivät kaikki yhtenä hänen päällensä.

58. Ajoivat hänet ulos kaupungista ja kivittivät. Todistajat riisuivat viittansa Saul nimisen nuorukaisen jalkain juureen.

59. Niin kivittivät Tapanin, joka rukoili sanoen: "Herra Jeesus, ota henkeni!"

60. Laskeutuen polvilleen huusi suurella äänellä: "Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä!" Sen sanottuaan nukkui pois.

Apostolien teot 8 luku

1. Myös Saul hyväksyi hänen surmaamisensa. Sinä päivänä nousi suuri vaino Jerusalemissa olevaa seurakuntaa vastaan, ja kaikki hajaantuivat ympäri Juudean ja Samarian paikkakuntia, paitsi apostolit.

2. Muutamat jumalaapelkääväiset miehet hautasivat Tapanin ja pitivät suuret valittajaiset hänen tähtensä.

3. Mutta Saul raateli seurakuntaa kulkien talosta taloon ja raastaen ulos miehiä ja naisia panetti vankilaan.
4. Ne, jotka näin olivat hajaantuneet, vaelsivat paikasta toiseen julistaen evankelion Sanaa.
5. Vilppu meni alas erääseen Samarian kaupunkiin ja saarnasi heille Kristusta.
6. Kansa otti yksimielisesti vaarin siitä, mitä Vilppu puhui, kun kuulivat ja näkivät ne tunnusteot, joita teki.
7. Sillä monista, joissa oli saastaisia henkiä, ne lähtivät pois huutaen suurella äänellä, ja moni halvaantunut ja rampa parani.
8. Syntyi suuri ilo siinä kaupungissa.
9. Mutta ennestään oli siellä muuan mies, nimeltä Simeon, joka harjoitti taikuutta ja hämmästytti Samarian kansaa sanoen olevansa jokin suuri.
10. Häntä kuuntelivat kaikki, pienestä suureen, sanoen: "Tämä on se suuri Jumalan voima."
11. Kuuntelivat häntä, koska kauan aikaa oli taikurina heitä hämmästyttänyt.
12. Mutta kun uskoivat Vilppua, joka julisti evankeliota Jumalan valtakunnasta ja Jeesuksen Kristuksen nimestä, heidät kastettiin, sekä miehet että naiset.
13. Simeon itsekin uskoi ja kasteen saatuansa pysytteli Vilpun seurassa. Hämmästyi nähdessään ihmeitä ja suuria voimatekoja.
14. Kun Jerusalemissa apostolit kuulivat, että Samaria oli ottanut vastaan Jumalan sanan, lähettivät heidän tykönsä Pietarin ja Johanneksen.
15. Tultuaan alas nämä rukoilivat heidän puolestaan, että saisivat Pyhän Hengen,
16. sillä Hän ei ollut vielä tullut yhteenkään heistä, vaan olivat ainoasti kastetut Herran Jeesuksen nimeen.
17. Silloin panivat kätensä heidän päällensä, ja he saivat Pyhän Hengen.
18. Mutta nähtyään, että Pyhä Henki annettiin apostolien kättenpäällepanemisen kautta, Simeon tarjosi heille rahaa
19. sanoen: "Antakaa minullekin se valta, että kenen päälle käteni panen, se saa Pyhän Hengen."
20. Mutta Pietari sanoi hänelle: "Menkööt rahasi mukasi kadotukseen, koska luulet Jumalan lahjan olevan rahalla saatavissa.
21. Ei sinulla ole osaa eikä arpaa tähän sanaan, sillä sydämesi ei ole oikea Jumalan edessä.
22. Käänny siis tästä pahasta ja rukoile Herraa - jos ehkä sydämesi ajatus annetaan sinulle anteeksi.
23. Sillä näen sinun olevan katkeruuden sapessa ja vääryyden siteessä."
24. Simeon vastasi ja sanoi: "Rukoilkaa puolestani Herraa, ettei minulle tapahtuisi mitään siitä, mitä olette sanoneet."
25. Todistettuaan ja Herran sanaa puhuttuaan apostolit palasivat Jerusalemiin ja julistivat evankeliota monessa Samarian kylässä.
26. Mutta Herran enkeli puhui Vilpulle sanoen: "Nouse ja mene etelään päin sille tielle, joka vie Jerusalemistä alas Gasaan. Se on autio."

27. Nousi ja meni. Katso, etiopialainen mies, Ethiopian kuningattaren, kandaken arvovaltainen hoviherra ja koko hänen aarteistonsa hoitaja oli tullut Jerusalemiin palvomaan
28. ja oli paluumatkalla ja istui vaunuissaan lukien profeetta Jesajaa.
29. Niin Henki sanoi Vilpulle: "Käy luo ja pysyttele lähellä noita vaunuja."
30. Juostuaan luo Vilppu kuuli hänen lukevan profeetta Jesajaa ja sanoi: "Ymmärrätkö myös, mitä luet?"
31. Tämä sanoi: "Kuinka voisin, ellei kukaan minua opastaisi?" Pyysi Vilppua nousemaan ja istumaan viereensä.
32. Se kirjoitus, jota luki, oli tämä: "Niin kuin lammas Hänet vietiin teurastettavaksi, ja niin kuin karitsa keritsijänsä edessä on ääneti, niin ei suutansa avaa.
33. Hänen alentumisensa kautta tuomionsa otettiin pois. Kuka tekee selkoa hänen suvustaan? Sillä elämänsä otettiin pois maan päältä."
34. Hoviherra puhui Vilpulle sanoen: "Pyydän sinua: kenestä profeetta sanoo tämän, itsestäänkö vai jostakin toisesta?"
35. Niin Vilppu avasi suunsa ja lähtien tästä kirjoituksesta julisti hänelle evankeliota Jeesuksesta.
36. Tietä kulkiessaan tulivat veden ääreen, ja hoviherra sanoo: "Katso, vettä. Mikä estää kastamasta minua?"
37. Vilppu sanoi: "Jos uskot koko sydäimestäsi, se käy päinsä." Vastasi ja sanoi: "Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika."
38. Käski pysäyttää vaunut, ja astuivat kumpikin veteen, sekä Vilppu että hoviherra, ja Vilppu kastoi hänet.
39. Kun astuivat ylös vedestä, Herran Henki tempaisi pois Vilpun eikä hoviherra häntä enää nähnyt, vaan jatkoi matkaansa iloiten.
40. Mutta Vilppu tavattiin Asotissa ja vaelsi ympäri ja julisti evankeliota kaikissa kaupungeissa, kunnes tuli Kesareaan.

Apostolien teot 9 luku

1. Mutta Saul puuskui yhä uhkaa ja murhaa Herran opetuslapsia vastaan. Meni ylipapin luo
2. pyytäen häneltä kirjeitä Damaskon kokoushuoneille, jotta jos löytäisi joitakin tämän tien vaeltajia, miehiä tai naisia, toisi kahleissa Jerusalemiin.
3. Tapahtui, kun matkustaessaan lähestyi Damaskoa, että yhtäkkiä leimahti ympärillään valo taivaasta.
4. Kaatui maahan ja kuuli äänen sanovan hänelle: "Saul, Saul, miksi vainoat minua?"
5. Sanoi: "Kuka olet, Herra?" Herra sanoi: "Olen Jeesus, jota vainoat. Työlästä on sinun potkia tutkainta vastaan."
6. Vavisten ja hämmästyneenä sanoi: "Herra, mitä tahdot minun tekevän?" Herra sanoi hänelle: "Nouse ja mene kaupunkiin, niin sinulle sanotaan, mitä sinun pitää tekemän."

7. Miehet, jotka matkustivat hänen kanssaan, seisoivat mykistyneinä. Kuulivat kyllä äänen, mutta eivät ketään nähneet.
8. Niin Saul nousi maasta, mutta silmäinsä auettua ei nähnyt mitään, vaan veivät hänet Damaskoon taluttaen kädestä.
9. Oli kolme päivää näkemätönnä, ei syönyt eikä juonut.
10. Damaskossa oli muuan opetuslapsi, nimeltä Ananias. Hänelle Herra sanoi näyssä: "Ananias!" Tämä sanoi: "Katso, minä, Herra."
11. Herra sanoi hänelle: "Nouse ja mene sille kadulle, jota sanotaan Suoraksi, ja kysy Juudan talosta Saul nimistä tarsolaista. Sillä katso, hän rukoilee.
12. On nähnyt näyssä miehen, nimeltä Ananias, tulevan sisälle ja panevan kätensä hänen päällensä, jotta saisi näön."
13. Ananias vastasi: "Herra, olen kuullut monelta siitä miehestä, kuinka paljon paha on tehnyt pyhillesi Jerusalemissa.
14. Täälläkin hänellä on ylipapeilta valtuus kahlita kaikki, jotka nimeäsi avuksi huutavat."
15. Herra sanoi hänelle: "Mene, hän on Minulle valittu ase kantamaan nimeäni pakanain ja kuninkaitten ja Israelin lasten eteen.
16. Sillä tahdon näyttää hänelle, kuinka paljon hänen pitää kärsimän nimeni tähden."
17. Niin Ananias meni ja astui huoneeseen ja pantuaan kätensä hänen päälleen sanoi: "Saul, veli, Herra lähetti minut - Jeesus, joka ilmestyi sinulle tiellä, jota tulit - jotta näkisit jälleen ja täyttyisit Pyhällä Hengellä."
18. Heti putosivat silmistään ikään kuin suomukset, ja sai kohta näkönsä ja noustuaan kastettiin.
19. Nautittuaan ruokaa voimistui. Ja Saul oli Damaskon opetuslasten seurassa joitakin päiviä.
20. Saarnasi kohta kokoushuoneissa Kristusta - että Hän on Jumalan Poika.
21. Kaikki, jotka kuulivat, hämmästyivät ja sanoivat: "Eikö tämä ole se, joka tuhosi Jerusalemissa ne, jotka tätä nimeä avuksi huutavat? On tullut tänne sitä varten, että veisi heidät kahleissa ylipappien käsiin."
22. Mutta Saul sai enemmän voimaa ja saattoi Damaskossa asuvat juutalaiset ymmälle näyttäen toteen, että tämä Jeesus on Kristus.
23. Monen päivän kuluttua juutalaiset pitivät keskenään neuvoa tappaakseen hänet.
24. Mutta salahankkeensa tuli Saulin tietoon. Vartioivat porttejakin yötä päivää tappaakseen hänet.
25. Mutta opetuslapset ottivat hänet yöllä ja laskivat muurilta riiputtaen alas vasussa.
26. Tultuaan Jerusalemiin Saul yritti liittyä opetuslapsiin, mutta kaikki pelkäsivät häntä, uskomatta, että on opetuslapsi.
27. Mutta Barnabas otti hänet huomaansa ja vei apostolien tykö ja kertoi heille, miten hän tiellä oli nähnyt Herran ja Hän oli puhunut hänelle ja kuinka hän Damaskossa oli rohkeasti puhunut Jeesuksen nimessä.
28. Niin Saul oli heidän kanssaan ja kävi sisälle ja ulos Jerusalemissa ja puhui rohkeasti Herran nimessä.

29. Puhui ja väitteli hellenistien kanssa, mutta koettivat tappa hänet.
30. Sen huomattuaan veljet veivät hänet alas Kesareaan ja lähettivät hänet Tarsoon.
31. Niin oli seurakunnalla kautta koko Juudean ja Galilean ja Samarian rauha, ja rakentui ja vaelsi Herran pelossa ja lisääntyi Pyhän Hengen rohkaisusta.
32. Tapahtui, että Pietari, kiertäessään kaikkien kautta, tuli myös niitten pyhien tykö, jotka asuivat Lyddassa.
33. Tapasi siellä Aineas nimisen miehen, joka kahdeksan ajastaikaa oli maannut vuoteessa ja oli halvaantunut.
34. Pietari sanoi hänelle: "Aineas, Jeesus Kristus parantaa sinut. Nouse ja korjaa vuoteesi."
35. Nousi heti. Kaikki Lyddan ja Saaronin asukkaat näkivät hänet ja kääntyivät Herran tykö.
36. Mutta Jopessa oli naisopetuslapsi, nimeltä Tabita, mikä kreikaksi käännettynä on Dorkas. Hän oli täynnä hyviä töitä ja laupeutta, joita harjoitti.
37. Tapahtui niinä päivinä, että sairastui ja kuoli. Pestyään panivat hänet yläsaliin.
38. Koska Lydda oli lähellä Joppea, niin opetuslapset kuultuaan Pietarin olevan siellä lähettivät luokseen kaksi miestä pyytämään, ettei viivytteleisi tulemasta heidän tykönsä.
39. Pietari nousi ja meni heidän kanssaan. Hänen saavuttuaan veivät yläsaliin. Luokseen tulivat kaikki lesket itkien ja näytellen ihokkaita ja viittoja, joita Dorkas oli tehnyt ollessaan heidän kanssaan.
40. Käskettyään kaikki ulos Pietari laskeutui polvilleen ja rukoili. Kääntyen ruumiin puoleen sanoi: "Tabita, nouse!" Tämä avasi silmänsä ja nähdessään Pietarin nousi istumaan.
41. Pietari ojensi hänelle kätensä ja nosti hänet seisomaan, kutsui pyhät ja lesket ja asetti hänet elävänä esille.
42. Se tuli tunnetuksi kautta koko Jopen ja monet uskoivat Herraan.
43. Pietari viipyi useita päiviä Jopessa erään nahkuri Simeonin luona.

Apostolien teot 10 luku

1. Kesareassa oli mies, nimeltä Kornelius, sadanpäämies niin sanotussa italialaisessa sotaväenosastossa,
2. hurskas ja jumalaapelkääväinen - niin kuin koko perhekuntansakin - antaen paljon almuja kansalle ja rukoillen alati Jumalaa.
3. Näki selvästi näyssä noin yhdeksännellä tunnilla päivästä Jumalan enkelin tulevan luoksensa ja sanovan hänelle: "Kornelius!"
4. Tämä katsoi kiinteästi häneen ja sanoi pelästyneenä: "Mikä on, Herra?" Enkeli sanoi hänelle: "Rukouksesi ja almusi ovat nousseet muistoon Jumalan edessä.
5. Niin lähetä nyt miehiä Joppeen noutamaan eräs Simeon, jota myös Pietariksi kutsutaan.
6. Hän majailee nahkuri Simeonin luona, jonka talo on meren rannalla."

7. Kun enkeli, joka häntä puhutteli, oli mennyt pois, tämä kutsui kaksi palvelijaansa ja hurskaan sotamiehen niistä, jotka alati olivat hänen luonaan.
 8. Kertoi heille kaiken ja lähetti heidät Joppeen.
 9. Kun seuraavana päivänä olivat matkalla ja lähestyivät kaupunkia, Pietari nousi noin kuudennen tunnin vaiheilla katolle rukoilemaan.
 10. Hänen tuli nälkä ja halusi ruokaa. Mutta kun sitä valmistivat, joutui hurmoksiin.
 11. Näkee taivaan avoinna ja tulevan alas astian - ikään kuin suuren liinavaatteen, neljästä kulmasta laskettuna maahan.
 12. Siinä oli kaikkinaisia maan nelijalkaisia ja petoja ja matelijoita ja taivaan lintuja.
 13. Hänelle tuli ääni: "Nouse, Pietari, teurasta ja syö."
 14. Mutta Pietari sanoi: "En suinkaan, Herra, sillä en ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista."
 15. Taas tuli hänelle toistamiseen ääni: "Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi."
 16. Tämä tapahtui kolmesti; kohta astia otettiin ylös taivaaseen.
 17. Kun Pietari mielessään oli ymmällä siitä, mitä näkemänsä näky voisi merkitä, niin katso, ne miehet, jotka Kornelius oli lähettänyt ja jotka kyselemällä olivat löytäneet Simeonin talon, seisoivat portilla
 18. ja kysyivät kuuluvalla äänellä: "Majaileeko täällä Simeon, jota myös Pietariksi kutsutaan?"
 19. Kun Pietari mietti tuota näkyä, sanoi Henki hänelle: "Katso, kolme miestä etsii sinua.
 20. Niin nouse, astu alas ja mene arvelematta heidän kanssaan, sillä Minä olen heidät lähettänyt."
 21. Pietari meni alas miesten tykö, jotka Kornelius oli lähettänyt hänen luokseen, ja sanoi: "Katso, minä olen se, jota etsitte. Mitä varten olette tulleet?"
 22. Sanoivat: "Sadanpäämies Kornelius, hurskas ja jumalaapelkääväinen mies, josta koko juutalaiskansa todistaa, on saanut pyhältä enkeliltä ilmestyksessä käskyn haettaa sinut kotiinsa kuullakseen sanomaasi."
 23. Niin kutsui heidät sisään ja piti vierainaan.
- Seuraavana päivänä Pietari nousi ja lähti heidän kanssaan, ja muutamia veljiä Jopesta meni kanssaan.
24. Sen jälkeisenä päivänä saapuivat Kesareaan. Kornelius vartoi heitä ja oli kutsunut koolle sukulaisensa ja lähimmät ystävänsä.
 25. Pietarin astuessa sisään Kornelius meni häntä vastaan, heittäysi jalkain juureen ja osoitti kunnioitusta.
 26. Mutta Pietari nosti hänet sanoen: "Nouse, minäkin olen ihminen."
 27. Puhellen kanssaan meni sisään ja tapaa monta koolla.
 28. Sanoi heille: "Tiedätte, että on luvaton juutalaisen miehen seurustella vierasheimoisien kanssa tai mennä luokseen. Mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi.
 29. Sen tähden tulinkin vastaansanomatta, kutsun saatuani. Kysyn siis, mitä varten lähetitte minua hakemaan."

30. Kornelius sanoi: "Neljä päivää sitten olin paastossa tähän hetkeen asti ja rukoilin kotonani yhdeksännellä tunnilla, ja katso, edessäni seisoi mies loistavissa vaatteissa

31. ja sanoi: 'Kornelius, rukouksesi on kuultu, ja almusi ovat tulleet muistoon Jumalan edessä.

32. Lähetä siis Joppeen ja kutsu tykösi Simeon, jota Pietariksi kutsutaan. Hän majailee nahkuri Simeonin talossa meren rannalla.'

33. Lähetin sen tähden heti sinulle sanan, ja teit hyvin, kun tulit. Nyt olemme siis kaikki tässä Jumalan edessä kuullaksemme kaiken, mitä Jumala on sinulle käskenyt."

34. Niin Pietari avasi suun ja sanoi: "Nyt totisesti käsitän, ettei Jumala ole henkilöön katsoja,

35. vaan että jokaisessa kansassa se, joka Häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on Hänelle otollinen.

36. Sen sanan, jonka lähetti Israelin lapsille julistaen evankeliota rauhasta Jeesusksessa Kristuksessa - Hän on kaikkien Herra -

37. sen sanan, joka alkaen Galileasta on levinnyt kautta koko Juudean sen kasteen jälkeen, jota Johannes saarnasi, sen tunnette:

38. kuinka Jumala oli Pyhällä Hengellä ja voimalla voidellut Jeesuksen, Nasaretilaisen, joka vaelsi ympäri ja teki hyvää ja paransi kaikki perkeleen vaivaamat, sillä Jumala oli kanssaan.

39. Me olemme kaiken sen todistajat, mitä Hän teki sekä juutalaisten maassa että Jerusalemissa. Hänet puuhun ripustettuaan tappoivat.

40. Hänet Jumala herätti kolmantena päivänä ja antoi Hänen ilmestyä,

41. ei kaikelle kansalle, vaan Jumalan ennen valitsemille todistajille, meille, jotka söimme ja joimme Hänen kanssaan sen jälkeen, kun oli noussut kuolleista.

42. Käski meitä saarnaamaan kansalle ja todistamaan, että Hän on se, jonka Jumala on asettanut elävien ja kuolleitten tuomariksi.

43. Hänestä kaikki profeetat todistavat, että jokainen, joka uskoo Häneen, saa synnit anteeksi Hänen nimensä kautta."

44. Kun Pietari vielä puhui näitä sanoja, laskeusi Pyhä Henki kaikkiin, jotka puheen kuulivat.

45. Niin kaikki ne uskovaiset, jotka olivat leikatut ja olivat tulleet Pietarin mukana, hämmästyivät, että Pyhän Hengen lahja oli vuodatettu myös pakaniin,

46. sillä kuulivat heidän puhuvan kielillä ja ylistävän Jumalaa. Silloin Pietari vastasi:

47. "Kuka voi evätä vettä, jottei kastettaisi näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen niin kuin mekin?"

48. Käski kastaa heidät Herran Jeesuksen Kristuksen nimessä. Silloin pyysivät häntä viipymään joitakin päiviä.

1. Apostolit ja veljet ympäri Juudeaa kuulivat, että pakanatkin olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan.
2. Kun Pietari meni ylös Jerusalemiin, kiistelivät leikatut hänen kanssaan
3. sanoen: "Olet käynyt leikkaamattomien miesten luona ja syönyt heidän kanssaan."
4. Niin Pietari alkoi selittää heille järjestyksessään sanoen:
5. "Olin Jopen kaupungissa ja rukoilin. Näin hurmoksissa näyn: tuli alas astia, niin kuin suuri liinavaate, joka neljästä kulmasta laskettiin taivaasta, ja se tuli minuun asti.
6. Katseltuani sitä huomasin ja näin siinä kaikkinaisia maan nelijalkaisia ja petoja ja matelijoita ja taivaan lintuja.
7. Kuulin myös äänen sanovan minulle: 'Nouse, Pietari, teurasta ja syö.'
8. Mutta sanoin: 'En suinkaan, Herra, sillä ei mitään epäpyhää eikä saastaista ole koskaan suuhuni tullut.'
9. Niin vastasi ääni toistamiseen taivaasta: 'Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sano epäpyhäksi.'
10. Tämä tapahtui kolmesti; sitten kaikki otettiin takaisin ylös taivaaseen.
11. Ja katso, samassa seisoivat sen talon edessä, jossa olin, kolme miestä, jotka oli Kesareasta lähetetty luokseni.
12. Henki käski minun arvelematta mennä heidän kanssaan, ja myös nämä kuusi veljeä lähtivät kanssani, ja menimme sen miehen taloon.
13. Hän kertoi meille, kuinka oli nähnyt enkelin seisovan huoneessa ja sanovan hänelle: 'Lähetä miehiä Joppeen noutamaan Simeon, jota Pietariksi kutsutaan.
14. Puhuu sinulle sanoja, joitten kautta pelastut, sinä ja koko perhekuntasi.'
15. Kun sitten rupesin puhumaan, laskeusi Pyhä Henki heihin niin kuin alussa meihinkin.
16. Silloin muistin Herran sanan, kuinka sanoi: 'Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhässä Hengessä.'
17. Koska siis Jumala antoi yhtäläisen lahjan heille kuin meillekin uskottuamme Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin mikä olin minä kyetäkseni estämään Jumalaa?"
18. Tämän kuultuaan vaikenivat ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Niin on siis Jumala pakanillekin antanut kääntymyksen elämäksi."
19. Ne, jotka olivat hajaantuneet sen vaivan vuoksi, joka oli syntynyt Tapanin tähden, vaelsivat ympäri hamaan Foinikiaan ja Kyproon ja Antiokiaan, mutta eivät puhuneet sanaa muille kuin ainoasti juutalaisille.
20. Mutta niitten seassa oli muutamia kyprolaisia ja kyreneläisiä miehiä, jotka Antiokiaan tultuaan puhuivat kreikkalaisille julistaen evankeliota Herrasta Jeesuksesta.
21. Herran käsi oli heidän kanssaan, ja suuri joukko uskoi ja kääntyi Herran tykö.
22. Sanoma heistä tuli Jerusalemin seurakunnan korviin, ja lähettivät Barnabaan Antiokiaan.
23. Saapuessaan sinne ja nähdessään Jumalan armon hän iloitsi ja kehoitti kaikkia vakain sydämin pysymään Herrassa.

24. Barnabas oli hyvä mies ja täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa. Ja Herralle kääntyi paljo kansaa.
25. Sitten lähti Tarsoon etsimään Saulia. Löydettyään toi hänet Antiokiaan,
26. ja olivat yhdessä kokonaisen ajastajan seurakunnassa ja opettivat paljoa kansaa. Antiokiassa ruvettiin opetuslapsia ensiksi nimittämään kristityiksi.
27. Siihen aikaan tuli profeettoja Jerusalemissa alas Antiokiaan.
28. Muuan heistä, nimeltä Agabus, nousi ja ilmaisi Hengen kautta, että oli tuleva suuri nälänhätä kaikkeen mailmaan. Se tulikin keisari Klaudiuksen aikana.
29. Niin opetuslapset päättivät kukin varojensa mukaan lähettää avustusta Juudeassa asuville veljille.
30. Niin tekivätkin lähettäen sen vanhimmille Barnabaan ja Saulin kätten kautta.

Apostolien teot 12 luku

1. Siihen aikaan kuningas Herodes iski kätensä muutamiin seurakunnan jäseniin rääkätäkseen heitä.
2. Mestasi miekalla Jaakon, Johanneksen veljen.
3. Nähtyään sen miellyttävän juutalaisia kahlitsi lisäksi Pietarinkin. Silloin oli hapattomain leipäin päivät.
4. Otettuaan hänet kiinni pani vankilaan jättäen hänet neljän nelimiehisen sotilasvartioston vartioitavaksi ja aikoen pääsiäisen jälkeen asettaa hänet kansan eteen.
5. Pietaria säilytettiin siis vankilassa, mutta seurakunta rukoili lakkaamatta Jumalaa hänen puolestaan.
6. Yöllä, jolloin Herodeella oli aikomus asettaa hänet esille, Pietari nukkui kahden sotamiehen välissä, sidottuna kaksin kahleihin, ja vartijat vartioivat oven edessä vankilaa.
7. Katso, Herran enkeli seiso vieressä ja huoneessa loisti valo. Sysäten Pietaria kylkeen enkeli herätti hänet sanoen: "Nouse nopeasti!" Ja kahleet putosivat käsistään.
8. Enkeli sanoi hänelle: "Vyötä itsesi ja solmi paula-anturat jalkaasi." Teki niin. Sanoo vielä hänelle: "Heitä viittä yllesi ja seuraa minua."
9. Lähti ja seurasi häntä, mutta ei tiennyt, että se, mikä enkelin toimesta tapahtui, on totta, vaan luuli näkevänsä näyn.
10. Kuljettuaan ensimmäisen ja toisen vartion läpi tulivat rautaportille, joka vie kaupunkiin. Se aukeni heille itsestään, ja menivät ulos ja kulkivat eteenpäin muuatta katua, ja yhtäkkiä enkeli erkani hänestä.
11. Toinnuttuaan Pietari sanoi: "Nyt tiedän totisesti, että Herra lähetti enkelinsä ja pelasti minut Herodeen käsistä ja kaikesta, mitä juutalaiskansa vartoi."
12. Päästyään siitä selville meni Marian, sen Johanneksen äidin talolle, jota myös Markukseksi kutsutaan. Siellä oli monta koolla rukoilemassa.
13. Pietarin kolkutettua portin oveen tuli palvelijatar, nimeltä Rode, kuulostamaan.
14. Tunnettuaan Pietarin äänen ei ilossaan avannut porttia, vaan juoksi sisään ja kertoi Pietarin seisovan

portin takana.

15. Mutta sanoivat hänelle: "Sinä hourit." Mutta väitti varmasti niin olevan. Niin sanoivat: "Se on enkelinsä."
16. Mutta Pietari kolkutti yhä, ja avattuaan näkivät hänet ja hämmästyivät.
17. Viitattuaan kädellä heitä vaikenemaan kertoi heille, kuinka Herra vei hänet ulos vankilasta. Sanoi: "Ilmoittakaa tämä Jaakolle ja veljille." Lähti pois ja meni toiseen paikkaan.
18. Mutta kun päivä koitti, tuli sotamiehille kova hätä siitä, mihin Pietari oli joutunut.
19. Haettuaan häntä, kuitenkaan löytämättä, Herodes tutki vartijoita ja käski kuljettaa pois mestattaviksi. Mentyään Juudeasta alas Kesareaan oleskeli siellä.
20. Herodes oli vihoissaan tyyrolaisille ja siidonilaisille. Mutta tulivat yksimielisesti hänen luoksensa ja taivutettuaan puolelleen Blastuksen, kuninkaan kamaripalvelijan, anoivat rauhaa, sillä heidän maakuntansa sai elatuksen kuninkaan maasta.
21. Niin Herodes määräpäivänä pukeutui kuninkaalliseen pukuun, istuutui tuomarinistuimelle ja piti heille puheen.
22. Silloin kansa huusi: "Jumalan ääni eikä ihmisen."
23. Heti löi häntä Herran enkeli, koska ei antanut kunniaa Jumalalle, ja matojen syömänä heitti henkensä.
24. Mutta Jumalan sana menestyi ja levisi.
25. Toimitettuaan palvelustehtävän Barnabas ja Saul palasivat Jerusalemistä ottaen mukaan Johanneksen, jota Markukseksi kutsuttiin.

Apostolien teot 13 luku

1. Antiokian seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia: Barnabas ja Simeon, jota kutsuttiin Nigeriksi, ja Luukios, kyreneläinen, ja Manaen, neljännysruhtinas Herodeen kasvatuskumppani, ja Saul.
2. Heidän toimittaessaan palvelusta Herralle ja paastotessaan Pyhä Henki sanoi: "Erottakaa Minulle Barnabas ja Saul siihen työhön, johon olen heidät kutsunut."
3. Silloin he paastottuaan ja rukoiltuaan panivat kätensä heidän päälleen ja päästivät menemään.
4. Niin menivät Pyhän Hengen lähettäminä alas Seleukiaan ja purjehtivat sieltä Kyproon.
5. Tultuaan Salamiiseen julistivat Jumalan sanaa juutalaisten kokoushuoneissa, ja heillä oli Johannes palvelijana.
6. Vaellettuaan kautta koko saaren Pafoon asti tapasivat erään juutalaisen tietäjän ja väärän profeetan, jonka nimi oli Barjeesus.
7. Oleskeli käskynhaltijan Sergios Pauloksen luona, joka oli älykäs mies. Tämä kutsui luokseen Barnabaan ja Saulin ja halusi kuulla Jumalan sanaa.
8. Mutta Elimas, noita - sillä niin tulkitaan nimensä - vastusti heitä koettaen kääntää käskynhaltijaa pois

uskosta.

9. Niin Saul, joka myös on nimeltä Paavali, täynnä Pyhää Henkeä katsoi tiukasti häneen ja sanoi:

10. "Voi sinua, perkeleen sikiötä, kaiken vanhurskauden vihollista, täynnä kaikkea vilppiä ja kavaluutta, etkö lakkaa vääristelemästä Herran suoria teitä?

11. Nyt, katso, Herran käsi on päälläsi ja tulet sokeaksi etkä näe aurinkoa määrääikaan saakka." Heti päällensä lankesi kaihi ja pimeä. Kävi ympäri etsien taluttajaa.

12. Nähtyään, mitä oli tapahtunut, käskynhaltija uskoi ihmetellen Herran oppia.

13. Kun Paavali seuralaisineen oli purjehtinut Pafosta, tulivat Pamfylial Pergeen. Erottuaan heistä Johannes palasi Jerusalemiin.

14. Mutta he vaelsivat Pergestä eteenpäin ja saapuivat Pisidian Antiokiaan. Menivät sapatinpäivänä kokoushuoneeseen ja istuutuivat.

15. Kun lakia ja profeettoja oli luettu, lähettivät kokoushuoneen esimiehet sanomaan heille: "Miehet, veljet, jos teillä on jokin kehoituksen sana kansalle, niin puhukaa."

16. Niin Paavali nousi ja viittasi kädellä ja sanoi: "Miehet, israelilaiset ja te, jotka Jumalaa pelkätte, kuulkaa!

17. Tämän Israelin kansan Jumala valitsi isämme ja korotti tämän kansan sen ollessa muukalaisena Egyptin maassa, ja vei heidät sieltä ulos kohotetulla käsivarrella.

18. Noin neljäkymmentä vuotta kärsi heidän tapojansa erämaassa.

19. Hävitettyään Kanaanin maasta seitsemän kansaa jakoi niitten maan heille perinnöksi.

20. Tämän jälkeen - noin neljäsataa viisikymmentä ajastaikaa myöhemmin - antoi tuomareja profeetta Samueliin asti.

21. Sitten anoivat kuningasta ja Jumala antoi heille Saulin, Kiisin pojan, miehen Benjaminin sukukunnasta, neljäksikymmeneksi ajastajaksi.

22. Pantuaan hänet viralta herätti heille kuninkaaksi Daavidin, josta myös todisti sanoen: 'Olen löytänyt Daavidin, lisain pojan, sydämeni mukaisen miehen, joka täyttää kaiken tahtoni.'

23. Tämän siemenestä Jumala lupauksen mukaan herätti Israelille Vapahtajan, Jeesuksen,

24. sitten kun Johannes ennen Hänen esiintymistään oli saarnannut kääntymyksen kastetta kaikelle Israelin kansalle.

25. Ollessaan juoksunsa lopulla Johannes sanoi: 'En ole se, joksi minua luulette, mutta katso, jälkeeni tulee Hän, jonka kenkiä en ole arvollinen jaloista riisumaan.'

26. Miehet, veljet, Aaprahamin suvun lapset ja ne teistä, jotka pelkätte Jumalaa, teille on tämän autuuden sana lähetetty.

27. Sillä koska Jerusalemin asukkaat ja heidän hallitusmiehensä eivät tunteneet Häntä eivätkä profeetain sanoja, joita joka sapatiti luetaan, niin Hänet tuomitessaan toteuttivat heidän sanansa.

28. Löytämättä mitään kuoleman ansaitsevaa anoivat Pilatukselta, että Hänet surmattaisiin.

29. Täytettyään kaiken, mitä Hänestä oli kirjoitettu, ottivat Hänet alas puusta ja panivat hautaan.
30. Mutta Jumala herätti Hänet kuolleista.
31. Ilmestyi useina päivinä niille, jotka kanssaan olivat tulleet Galileasta Jerusalemiin ja jotka nyt ovat todistajansa kansan edessä.
32. Julistamme teille sen hyvän sanoman, että Jumala on isillemme annetun lupauksen täyttänyt meille, heidän lapsillensa, herättämällä Jeesuksen,
33. niin kuin myös toisessa salmissa on kirjoitettu: 'Sinä olet Poikani, tänä päivänä Minä sinut synnytin.'
34. Ja että herätti Hänet kuolleista, niin ettei Hän enää palaja katoavaisuuteen, siitä sanoi näin: 'Annan teille Daavidin saamat luotettavat pyhät lupaukset.'
35. Sen tähden myös toisaalla sanoo: 'Et salli Pyhäsi nähdä maatumista.'
36. Sillä palveltuaan omaa sukukuntaansa Jumalan tahdon mukaan Daavid nukkui pois ja otettiin isäinsä tykö ja näki maatumisen.
37. Mutta Hän, jonka Jumala herätti, ei nähnyt maatumista.
38. Olkoon siis teille tietävä, miehet ja veljet, että Hänen kauttansa julistetaan teille syntien anteeksiantamus
39. ja että jokainen, joka uskoo, tunnustetaan Hänessä vanhurskaaksi kaikesta, mistä ette voineet Mooseksen lain kautta vanhurskautua.
40. Kavahtakaa siis, ettei teitä kohtaa se, mikä on puhuttu profeetoissa:
41. 'Katsokaa, halveksijat, ja ihmetelkää ja hukkukaa, sillä teon teen päivinänne, teon, jota ette totisesti uskoisi, jos joku sen teille kertoisi.'"
42. Juutalaisten mentyä ulos kokoushuoneesta pakanat pyysivät tulevana sapattina puhumaan heille niitä sanoja.
43. Kun kokoushuoneen väki hajaantui, seurasivat monet juutalaiset ja jumalaiset käännynnäiset Paavalia ja Barnabasta, jotka puhuivat heille ja kehoittivat pysymään Jumalan armossa.
44. Seuraavana sapattina kokoontui lähes koko kaupunki kuulemaan Jumalan sanaa.
45. Mutta nähdessään kansajoukot juutalaiset tulivat kiihkoa täyteen ja väittelivät herjaten Paavalin puheita vastaan.
46. Puhuen rohkeasti Paavali ja Barnabas sanoivat: "Teille oli Jumalan sana ensiksi puhuttava, mutta koska te työnnätte sen luotanne ettekä katso itseänne iankaikkisen elämän arvoiseksi, niin katso, käännymme pakanain puoleen.
47. Sillä näin on Herra meitä käskenyt: 'Olen pannut sinut pakanain valoksi, jotta olisit autuudeksi maan ääriin saakka.'"
48. Kuullessaan pakanat iloitsivat ja ylistivät Herran sanaa ja uskoivat, kaikki, jotka oli säättö iankaikkiseen elämään.

49. Ja Herran sanaa levitettiin kautta koko maakunnan.

50. Mutta juutalaiset yllyttivät jumalisia ylhäisiä naisia ja kaupungin ensimmäisiä miehiä ja nostivat vainon Paavalialle ja Barnabasta vastaan ja ajoivat heidät pois alueiltansa.

51. Niin puistivat tomun jaloistaan heitä vastaan ja menivät Ikonioniin.

52. Mutta opetuslapset täyttyivät ilolla ja Pyhällä Hengellä.

Apostolien teot 14 luku

1. Ikonionissa menivät samoin juutalaisten kokoushuoneeseen ja puhuivat niin, että suuri joukko sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskoi.

2. Mutta uskomattomat juutalaiset yllyttivät ja kiihoittivat pakanain mieltä veljiä vastaan.

3. Niin viipyivät kauan aikaa puhuen rohkeasti Herrassa, joka todisti armonsa sanan puolesta antamalla tapahtua tunnustekoja ja ihmeitä heidän kättensä kautta.

4. Kaupungin väestö jakautui, toiset olivat juutalaisten, toiset taas apostolien puolella.

5. Mutta kun pakanat ja juutalaiset päällyismiehineen ryntäsivät pahoinpitelemään ja kivittämään heitä,

6. he sen huomattuaan pakenivat Lykaonian kaupunkeihin, Lystraan ja Derbeen, ja ympäristöön.

7. Siellä julistivat evankeliota.

8. Lystrassa asui mies, hervoton jaloista ja rampa hamasta äitinsä kohdusta eikä ollut ikinä kävellyt.

9. Kuunteli Paavalin puhuessa. Kun tämä katsoi kiinteästi häneen ja näki hänellä olevan uskon tulla autuaaksi,

10. sanoi suurella äänellä: "Nouse pystyyn jaloillesi." Kavahti ylös ja käveli.

11. Nähdessään, mitä Paavali teki, kansa korotti äänensä ja sanoi lykaonian kielellä: "Jumalat ovat ihmishahmossa astuneet alas luoksemme."

12. Barnabasta sanoivat Seuksi ja Paavalialle Hermeeiksi, koska tämä oli johtajana puhumisessa.

13. Heidän kaupunkinsa edessä olevan Seun pappi toi härkiä ja seppeleitä porttien eteen ja tahtoi väkijoukon kanssa uhrata.

14. Kuultuaan sen apostolit Barnabas ja Paavali repäisivät vaatteensa, juoksivat kansanjoukkoon ja huusivat sanoen:

15. "Miehet, miksi teette tämän? Mekin olemme ihmisiä, saman luontoisia kuin te, ja julistamme teille evankeliota, jotta kääntyisitte noista turhista elävän Jumalan tykö, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on.

16. Menneitten sukupolvien aikana Hän on sallinut kaikkien pakanain vaeltaa omia teitänsä.

17. Kuitenkaan Hän ei ole jättänyt itseään ilman todistusta, tehden hyvää ja antaen teille sateita taivaasta ja hedelmällisiä aikoja ja täyttäen sydämenne ruualla ja ilolla."

18. Näin puhuen saivat vaivoin kansan hillityksi uhraamasta heille.
19. Mutta sinne tuli Antiokiasta ja Ikonionista juutalaisia. Yllyttivät kansaa ja kivittivät Paavalia ja raastoivat hänet kaupungin ulkopuolelle arvellen hänen kuolleen.
20. Mutta kun opetuslapset olivat kokoontuneet hänen ympärilleen, hän nousi ja meni kaupunkiin. Seuraavana päivänä lähti Barnabaan kanssa Derbeen.
21. Julistettuaan sillekin kaupungille evankeliota ja saatuaan monta opetuslapsiksi palasivat Lystraan ja Ikonioniin ja Antiokiaan
22. vahvistaen opetuslasten sieluja ja kehoittaen heitä pysymään uskossa ja muistamaan, että meidän pitää monen vaivan kautta menemän sisälle Jumalan valtakuntaan.
23. Valittuaan heille vanhimmat jokaisessa seurakunnassa he paastoten ja rukoiltuaan jättivät heidät Herran haltuun, johon nyt olivat päässeet uskomaan.
24. Kuljettuaan Pisidian läpi tulivat Pamfyliaan,
25. ja julistettuaan sanaa Pergessä menivät alas Attaliaan.
26. Sieltä purjehtivat Antiokiaan, josta heidät oli annettu Jumalan armon haltuun sitä työtä varten, jonka olivat suorittaneet.
27. Saavuttuaan kutsuivat seurakunnan koolle ja kertoivat kaiken, mitä Jumala oli tehnyt heidän kauttansa ja että oli pakanille avannut uskon oven.
28. Viipyivät siellä pitkän aikaa opetuslasten tykönä.

Apostolien teot 15 luku

1. Juudeasta tuli alas muutamia, jotka opettivat veljiä: "Jollette leikkauta itseänne Mooseksen säännön mukaan, ette voi tulla autuaiksi."
2. Kun Paavalilla ja Barnabaalla sen vuoksi oli melkoinen riita ja väittely heidän kanssaan, päättivät, että Paavali ja Barnabas ja muutamia muita heistä menee tämän riitakysymyksen tähden ylös Jerusalemiin apostolien ja vanhinten tykö.
3. Niin he seurakunnan matkaan varustamina kulkivat Foinikian ja Samarian kautta kertoen pakanain kääntymyksestä ja tuottivat suuren ilon kaikille veljille.
4. Kun saapuivat Jerusalemiin, niin seurakunta ja apostolit ja vanhimmat ottivat heidät vastaan. Ja nämä kertoivat kaiken, mitä Jumala oli tehnyt heidän kauttansa.
5. Mutta fariseusten lahkosta nousi muutamia uskoon tulleita sanoen: "Heidät on leikattava ja velvoitettava pitämään Mooseksen laki."
6. Niin apostolit ja vanhimmat kokoontuivat tutkimaan tätä asiaa.
7. Kun oli paljon väittelyä, Pietari nousi ja sanoi heille: "Miehet, veljet, tiedätte, että Jumala jo kauan aikaa

- sitten teki keskellänne sen valinnan, että pakanat minun suuni kautta kuulisivat evankelion ja uskoisivat.
8. Jumala, sydänten tuntija, todisti heidän puolestaan antaen heille Pyhän Hengen samoin kuin meillekin
9. eikä tehnyt mitään erotusta meidän ja heidän kesken puhastaessaan heidän sydämensä uskolla.
10. Miksi kiusaatte nyt siis Jumalaa, jotta opetuslasten niskaan pantaisiin ies, jota eivät isämme emmekä mekään ole jaksaneet kantaa?
11. Mutta Herran Jeesuksen armon kautta uskomme tulevamme autuaiksi samalla tapaa kuin hekin."
12. Niin koko joukko vaikenä ja kuunteli Barnabasta ja Paavalia, jotka kertoivat, kuinka suuria tunnustekoja ja ihmeitä Jumala oli tehnyt pakanain keskellä heidän kauttansa.
13. Kun olivat lakanneet puhumasta, Jaako vastasi sanoen: "Miehet, veljet, kuulkaa minua!
14. Simeon kertoi, kuinka Jumala ensi kerran tuli ottamaan pakanista kansan nimellensä.
15. Tämän kanssa pitävät yhtä profeettain sanat, niin kuin on kirjoitettu:
16. 'Sen jälkeen palajan ja rakennan entiselleen Daavidin sortuneen majan; rakennan jälleen sen rauniot ja pystytän sen jälleen,
17. jotta jäljelle jääneet ihmiset etsisivät Herraa ja kaikki pakanat, jotka ovat Minun nimiini otetut, sanoo Herra, joka tämän tekee,
18. mikä on tunnettu ikiajoista.'
19. Sen tähden olen sitä mieltä, ettei tule rasittaa niitä, jotka pakanista kääntyvät Jumalan tykö,
20. vaan heille kirjoitettakoon, että pitää karttaa epäjumalien saastaa ja haureutta ja tukehtunutta ja verta.
21. Sillä Mooseksella on ammoisista ajoista joka kaupungissa julistajansa, kun häntä joka sapatti kokoushuoneissa luetaan."
22. Silloin apostolit ja vanhimmat ja koko seurakunta katsoivat hyväksi lähettää muutamia valittuja miehiä joukostaan Antiokiaan Paavalin ja Barnabaan mukana, nimittäin Juudan, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, ja Silaan, jotka olivat johtavia miehiä veljien joukossa.
23. Kirjoittivat heidän matkaansa näin: "Apostolit ja vanhimmat ja veljet tervehtivät niitä pakanista kääntyneitä veljiä, jotka ovat Antioikiassa ja Syyriassa ja Kilikiassa.
24. Koska olemme kuulleet, että muutamat meistä lähteneet, joille emme ole käskyä antaneet, ovat tehneet teidät puheilla levottomiksi ja saattaneet sielunne hämmennyksiin,
25. niin olemme yksimielisiksi päästyämme nähneet hyväksi lähettää tykönne valittuja miehiä rakkaittemme Barnabaan ja Paavalin mukana,
26. miehiä, jotka ovat panneet henkensä alttiiksi Herramme Jeesuksen Kristuksen nimen tähden.
27. Olemme siis lähettäneet Juudan ja Silaan, jotka myös suullisesti ilmoittavat saman.
28. Sillä Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi, ettei päällenne tule panna suurempaa kuormaa kuin nämä välttämättömät:
29. että kartatte epäjumalille uhrattua ja verta ja tukehtunutta ja haureutta. Näitä välttämällä teette hyvin.

Jääkää hyvästi."

30. Niin he matkaan lähetettyinä tulivat Antiokiaan ja kutsuttuaan koolle opetuslasten joukon antoivat kirjeen.

31. Luettuaan nämä iloitsivat tästä rohkaisusta.

32. Juuda ja Silas, jotka itsekkin olivat profeettoja, kehoittivat veljiä monin sanoin ja vahvistivat.

33. Heidän viivytyyään siellä jonkin aikaa veljet laskivat heidät rauhassa menemään niitten tykö, jotka olivat heidät lähettäneet.

34. Mutta Silas päätti pysyä siellä.

35. Paavali ja Barnabas viipyivät Antiokiassa opettaen ja julistaen useain muittenkin kanssa Herran sanaa.

36. Mutta joittenkin päivien kuluttua Paavali sanoi Barnabaalle: "Menkäämme takaisin kaikkiin niihin kaupunkeihin, joissa olemme julistaneet Herran sanaa, katsomaan veljiämme, miten voivat."

37. Niin Barnabas tahtoi ottaa mukaan Johanneksen, jota kutsutaan Markukseksi.

38. Mutta Paavali katsoi oikeaksi olla ottamatta mukaan häntä, joka Pamfyliassa oli luopunut heistä eikä ollut lähtenyt heidän kanssaan työhön.

39. Sen tähden syntyi kiivas väittely, niin että erosivat toisistaan. Barnabas otti mukaan Markuksen ja purjehti Kyproon.

40. Mutta Paavali valitsi Silaan ja lähti matkaan veljien jättäessä hänet Herran armon haltuun.

41. Vaelsi kautta Syyrian ja Kilikian vahvistaen seurakuntia.

Apostolien teot 16 luku

1. Saapui myös Derbeen ja Lystraan. Katso, siellä oli muuan opetuslapsi, nimeltä Timoteus, uskovaisen juutalaisvaimon poika, mutta isä oli kreikkalainen.

2. Hänestä Lystrassa ja Ikoniasa olevat veljet todistivat hyvää.

3. Paavali tahtoi hänet mukaansa matkalle ja otti ja leikkasi hänet juutalaisten tähden, joita oli niillä paikkakunnilla, sillä kaikki tiesivät, että hänen isänsä oli kreikkalainen.

4. Sitä mukaa kuin vaelsivat kaupungista toiseen antoivat heille seurattavaksi apostolien ja Jerusalemin vanhimpain määräämät säännökset.

5. Niin seurakunnat vahvistuivat uskossa ja jäsenten luku lisääntyi päivittäin.

6. Kuljettuaan Frygian ja Galatian maan kautta, Pyhän Hengen estäessä heitä julistamasta sanaa Aasiassa,

7. yrittivät Mysiaan tultuaan lähteä Bityniaan, mutta Jeesuksen Henki ei sallinut heille sitä.

8. Niin vaelsivat ohi Mysian ja menivät alas Trooaaseen.

9. Yöllä Paavali näki näyn: makedonialainen mies seisoj ja pyysi häntä sanoen: "Tule yli Makedoniaan ja auta meitä."

10. Kun oli nähnyt näyn, mielimme heti lähteä Makedoniaan käsittäen, että Jumala oli kutsunut meitä julistamaan heille evankeliota.
11. Purjehdittuamme Trooaasta kuljimme suoraan Samotrakeen ja seuraavana päivänä Neapoliin
12. ja sieltä Filippiin, joka on tärkein kaupunki siinä osassa Makedoniaa, siirtokunta. Siinä kaupungissa viivymme joitakin päiviä.
13. Sapatinpäivänä menimme portin ulkopuolelle, joen rannalle, jossa arvelimme olevan rukouspaikan, ja istuimme ja puhuimme kokoontuneille naisille.
14. Muuan Lyydia niminen purppuranmyyjä Tyatiran kaupungista, jumalaapelkääväinen nainen, oli kuulemassa. Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vaarin siitä, mitä Paavali puhui.
15. Kun hänet ja huonekuntansa oli kastettu, pyysi sanoen: "Jos olette pitäneet minua Herraan uskovaisena, niin tulkaa kotiini ja viipykää." Niin vaati meitä.
16. Tapahtui ollessamme menossa rukoilemaan, että vastaamme tuli palvelijatar, jossa oli tietäjähengi ja joka ennustamisellaan tuotti paljon tuloja isännilleen.
17. Seuraten Paavalia ja meitä huusi sanoen: "Nämä miehet ovat korkeimman Jumalan palvelijoita, jotka julistavat meille autuuden tien."
18. Tätä teki monta päivää. Mutta Paavali kiusaantui ja kääntyen hengen puoleen sanoi: "Jeesuksen Kristuksen nimessä käsken sinun lähteä hänestä." Lähti samalla hetkellä.
19. Mutta kun isäntänsä näkivät, että tulojen toivo oli heiltä mennyt, ottivat Paavalin ja Silaan kiinni ja veivät torille hallitusmiesten eteen.
20. Vietyänsä heidät poliisiupseerien eteen sanoivat: "Nämä miehet, jotka ovat juutalaisia, järkyttävät kaupunkiamme,
21. opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa omaksua eikä seurata, koska olemme roomalaisia."
22. Myös kansa nousi heitä vastaan, ja revittyään heiltä vaatteet poliisiupseerit käskivät piestä heitä.
23. Annettuaan heille monia lyöntejä heittivät vankilaan käskien vanginvartijan tarkasti vartioida heitä.
24. Sellaisen käskyn saatuaan tämä heitti heidät sisimpään vankilaan ja kiinnitti heidän jalkansa puuhun.
25. Mutta keskiyön aikaan Paavali ja Silas rukoillen veisasivat ylistystä Jumalalle, ja vangit kuuntelivat heitä.
26. Yhtäkkiä syntyi suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset järkkyivät. Samassa kaikki ovet aukenivat ja kaikkien kahleet irtautuivat.
27. Niin vartija heräsi ja nähdessään vankilan ovien olevan auki veti miekan ja aikoi surmata itsensä luullen vankien karanneen.
28. Mutta Paavali huusi suurella äänellä sanoen: "Älä tee itsellesi pahaa, sillä olemme kaikki täällä."
29. Pyysi valoja, juoksi sisälle ja heittäysi vavisten Paavalin ja Silaan jalkojen eteen.
30. Vietyään heidät ulos sanoi: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, jotta tulisin autuaaksi?"
31. Sanoivat: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin tulet autuaaksi, sinä ja perhekuntasi."

32. Puhuivat hänelle Herran sanaa ja kaikille, jotka olivat hänen huoneessaan.
33. Otti heidät mukaansa samalla yön tunnilla ja pesi haavat. Ja hänet ja kaikki omaisensa kastettiin heti.
34. Vei heidät kotiinsa, pani esille ruokaa ja riemuitsi koko perheen kanssa tultuaan Jumalaan uskovaksi.
35. Päivän tultua poliisiupseerit lähettivät lainpalvelijat sanomaan: "Päästä irti ne miehet."
36. Vartija kertoi nämä sanat Paavalille: "Poliisiupseerit ovat lähettäneet sanan, että teidät on päästettävä irti; lähtekää siis nyt ulos ja poistukaa rauhassa."
37. Mutta Paavali sanoi heille: "Ovat julkisesti, ilman tuomiota ruoskineet meitä, jotka olemme roomalaisia miehiä, ja heittäneet vankilaan ja nyt ajaisivat salaa meidät tiehemme! Ei suinkaan, vaan tulkoot itse ja viekööt meidät ulos."
38. Lainpalvelijat kertoivat ne sanat poliisiupseereille. Nämä pelästyivät kuullessaan heidän olevan roomalaisia.
39. Tulivat ja puhuttelivat heitä leppeästi ja vietyään ulos pyysivät heitä lähtemään pois kaupungista.
40. Niin lähtivät vankilasta ja menivät Lyydian tykö. Nähtyään veljet he lohduttivat heitä ja menivät pois.

Apostolien teot 17 luku

1. Matkattuaan Amfipoliin ja Apollonian kautta tulivat Tessalonikaan, jossa oli juutalaisten kokoushuone.
2. Tapansa mukaan Paavali meni sisälle heidän luokseen ja keskusteli kolmena sapattina heidän kanssaan lähtien Kirjoituksista,
3. selittäen ja osoittaen, että Kristuksen piti kärsimän ja nouseman kuolleista, ja sanoi: "Tämä Jeesus, jota minä teille julistan, on Kristus."
4. Muutamat heistä uskoivat ja liittyivät Paavaliin ja Silaaseen, niin myös suuri joukko jumalaapelkääväisiä kreikkalaisia sekä useat ylhäiset naiset.
5. Mutta juutalaiset joutuivat kiihkoon ja ottivat mukaansa muutamia pahanilkisiä vetelehtijöitä, haalivat kansaa kokoon ja nostivat kaupungissa metelin. Asettuivat Jaasonin talon eteen ja hakivat Paavalia ja Silasta kansan eteen vietäviksi.
6. Mutta kun eivät heitä löytäneet, raastoivat Jaasonin ja muutamia veljiä kaupungin hallitusmiesten eteen ja huusivat: "Nuo koko mailman kiihoittajat ovat tännekin tulleet."
7. Heidät Jaason on ottanut vastaan. Nämä kaikki tekevät vastoin keisarin asetuksia sanoen toisen, Jeesuksen, olevan kuninkaan."
8. Saattoivat levottomiksi kansan ja kaupungin hallitusmiehet, kun nämä sen kuulivat.
9. Otettuaan takauksen Jaasonilta ja muilta päästivät heidät.
10. Mutta veljet lähettivät heti yötä myöten Paavalin ja Silaan Bereaan. Saavuttuaan menivät juutalaisten kokoushuoneeseen.

11. Nämä olivat jalompia kuin Tessalonikassa olevat. Ottivat sanan vastaan hyvin halukkaasti ja tutkivat joka päivä Kirjoituksia, oliko asia niin.
12. Niin monet heistä uskoivat, samoin useat ylhäiset kreikkalaiset naiset ja miehet.
13. Mutta kun Tessalonikan juutalaiset saivat tietää, että Paavali Bereassakin julisti Jumalan sanaa, tulivat sinnekin yllyttämään ja kiihoittamaan kansaa.
14. Silloin veljet heti lähettivät Paavalin menemään meren rantaan, mutta sekä Silas että Timoteus jäivät sinne.
15. Paavalin saattajat veivät hänet Ateenaan saakka, ja saatuaan vietäväksi Silaalle ja Timoteukselle käskyn mitä pikimmin tulla hänen luoksensa lähtivät sieltä pois.
16. Mutta Paavalin vartoessa heitä Ateenassa henkensä hänessä kiivastui, kun näki, että kaupunki oli täynnä epäjumalankuvia.
17. Niin keskusteli kokoushuoneessa juutalaisten ja jumalaapelkääväisten kanssa ja torilla joka päivä niitten kanssa, jotka sattuivat hänet tapaamaan.
18. Muutamat epikurolaiset ja stoalaiset filosofit väittelivät hänen kanssaan. Toiset sanoivat: "Mitä tuo lavertelija halunnee sanoa?" Toiset taas: "Näkyä olevan vierasten jumalain julistaja", koska julisti heille evankeliota Jeesuksesta ja nousuksesta.
19. Ottivat hänet ja veivät Areiopagille ja sanoivat: "Saammeko tietää, mikä se uusi oppi on, jota esität?"
20. Tuot näet joitakin outoja asioita korvaimme kuulla. Tahdomme siis tietää, mitä nuo asiat ovat."
21. Ateenalaisilla ja siellä oleskelevilla muukalaisilla ei näet ollut aikaa muuhun kuin jotakin uutta puhumaan ja kuulemaan.
22. Astuen Areiopagin keskelle Paavali sanoi: "Ateenan miehet! Näen teidät kaikessa hyvin uskonnollisiksi.
23. Sillä kävellessäni ympäri ja katsellessani pyhiä paikkojanne löysin myös alttarin, johon oli kirjoitettu: 'Tuntemattomalle jumalalle.' Jota te siis tuntematta palvelette, Häntä minä teille julistan.
24. Jumala, joka teki mailman ja kaikki, mitä siinä on, Hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu käsin tehdyissä temppeleissä,
25. eikä Häntä ihmiskäsin palvella niin kuin jotakin tarvitsisi, sillä Hän antaa kaikille elämän ja hengen ja kaiken.
26. Hän teki yhdestä verestä koko ihmiskunnan asumaan kaikkea maanpiiriä, säätäen heille ennalta määrättyt ajat ja asumisensa rajat Jumalan etsimistä varten,
27. jos ehkä hapuilisivat Häntä ja löytäisivät, vaikka ei ole kaukana yhdestäkään meistä;
28. sillä Hänessä me elämme ja liikumme ja olemme, niin kuin muutamat runoilijoistannekin ovat sanoneet: 'Sillä Hänen sukuansakin olemme.'
29. Koska siis olemme Jumalan sukua, emme saa luulla, että Jumalan olemus on saman kaltainen kuin kulta tai hopea tai jalokivi, taiteen ja ihmisajatuksen luoma kuvanveistos.

30. Kääntäen katseensa noista tietämättömyyden ajoista Jumala käskee nyt kaikkia ihmisiä kaikkialla kääntymään,
31. sillä on säätänyt päivän, jona on tuomitseva maanpiirin vanhurskaudessa miehen kautta, jonka on määrännyt, antaen kaikille takuun herättämällä Hänet kuolleista."
32. Kuullessaan kuolleitten nousemuksesta toiset ivasivat, toiset taas sanoivat: "Haluamme vielä kuunnella sinua tässä asiassa."
33. Niin Paavali lähti heidän keskeltään.
34. Mutta muutamat miehet liittyivät häneen ja uskoivat. Niitten joukossa oli Dionysios, Areiopagin jäsen, ja nainen, nimeltä Damaris, sekä muita heidän kanssaan.

Apostolien teot 18 luku

1. Sen jälkeen Paavali vetäytyi Ateenasta ja meni Korinttoon.
2. Tapasi siellä erään äsken Italiasta tulleen Akilas nimisen juutalaisen, syntyään pontolaisen, ja hänen vaimonsa Priskillan. Klaudius oli näet käskenyt kaikkien juutalaisten poistua Roomasta. Paavali meni heidän luokseen.
3. Kun hänellä oli sama ammatti, jäi heidän luokseen ja teki työtä; olivat ammatiltaan teltantekijöitä.
4. Keskusteli kokoushuoneessa joka sapatti ja taivutti sekä juutalaisia että kreikkalaisia.
5. Kun Silas ja Timoteus tulivat alas Makedoniasta, Paavali oli kokonaan kiinni sanan julistamisessa todistaessaan juutalaisille Jeesuksen Kristukseksi.
6. Kun he siis vastustivat ja herjasivat, puisti hän vaatteitansa ja sanoi heille: "Verenne pääanne päälle! Viatonna menen tästä lähin pakanain tykö."
7. Lähti sieltä ja tuli erään Titius Justus nimisen jumalaapelkääväisen miehen taloon. Talonsa oli aivan kokoushuoneen vieressä.
8. Mutta kokoushuoneen esimies Krispos ja koko perhekuntansa uskoivat Herraan. Myös monet kuuntelevat korinttolaiset uskoivat ja kastettiin.
9. Herra sanoi yöllä näyssä Paavalille: "Älä pelkää, vaan puhu äläkä vaikene,
10. sillä Minä olen kanssasi, eikä kukaan ole ryhtyvä sinuun tehdäkseen sinulle pahaa, sillä Minulla on paljon kansaa tässä kaupungissa."
11. Niin viipyi heidän keskellään ajastajan ja kuusi kuukautta opettaen Jumalan sanaa.
12. Mutta Gallionin ollessa Akaian käskynhaltijana juutalaiset yksimielisesti nousivat Paavalia vastaan ja veivät hänet tuomioistuimen eteen
13. sanoen: "Tämä viettelee ihmisiä palvelemaan Jumalaa vastoin lakia."
14. Mutta kun Paavali aikoi avata suunsa, sanoi Gallion juutalaisille: "Jos oli kysymyksessä jokin rikos tai

häijy ilkytyö, voisin kärsivällisesti kuunnella teitä, oi juutalaiset.

15. Mutta kun on kysymys opista ja nimistä ja teidän laistanne, huolehtikaa itse, sillä minä en tahdo olla niitten tuomarina."

16. Ajoi heidät pois tuomioistuimen edestä.

17. Niin kaikki kreikkalaiset ottivat kiinni Soosteneen, kokoushuoneen esimiehen, ja löivät häntä tuomioistuimen edessä, eikä Gallion välittänyt siitä mitään.

18. Mutta Paavali viipyi siellä vielä useita päiviä. Jätti sitten veljille hyvästit ja purjehti Syyriaan mukanaan Priskilla ja Akilas. Oli leikkauttanut tukkansa Kenkreassa, sillä hänellä oli lupaus.

19. Tuli Efesoon ja jätti heidät sinne. Itse meni kokoushuoneeseen ja keskusteli juutalaisten kanssa.

20. Pyysivät häntä viipymään kauemmin, mutta ei suostunut,

21. vaan jätti heille hyvästit sanoen: "Palaan luoksenne, jos Jumala suo." Niin purjehti Efesosta.

22. Noustuaan maihin Kesareassa vaelsi ylös Jerusalemiin, tervehti seurakuntaa ja meni sitten alas Antiokiaan.

23. Viivyttyään jonkin aikaa lähti matkaan kulkien järjestään kautta Galatian maakunnan ja Frygian, vahvistaen kaikkia opetuslapsia.

24. Efesoon saapui muuan juutalainen, nimeltä Apollo, syntyään aleksandrialainen, kaunopuheinen mies ja väkevä Kirjoituksissa.

25. Hänelle oli opetettu Herran tie, ja hengessä palavana puhui ja opetti tarkoin Jeesuksesta tuntien ainoasti Johanneksen kasteen.

26. Alkoi rohkeasti puhua kokoushuoneessa. Mutta kuunneltuaan häntä Priskilla ja Akilas ottivat hänet luokseen ja selittivät hänelle tarkemmin Jumalan tien.

27. Kun tahtoi mennä Akaiaan, veljet kirjoittivat opetuslapsille kehoittaen heitä vastaanottamaan hänet. Saavuttuaan oli armon kautta suureksi avuksi uskoon tulleille.

28. Kumosi näet voimallisesti julkisesti juutalaisten väitteet osoittaen Kirjoituksista, että Jeesus on Kristus.

Apostolien teot 19 luku

1. Kun Apollo oli Korintossa, tapahtui, että Paavali kuljettuaan läpi ylämaakuntien tuli Efesoon ja tapasi muutamia opetuslapsia.

2. Sanoi heille: "Saitteko Pyhän Hengen, kun tulitte uskoon?" Sanoivat hänelle: "Emme ole edes kuulleet, onko Pyhää Henkeä."

3. Sanoi heille: "Millä teidät sitten on kastettu?" Sanoivat: "Johanneksen kasteella."

4. Niin Paavali sanoi: "Johannes kastoi kääntymyksen kasteella sanoen kansalle, että uskoisivat Häneen, joka tulee hänen jälkeensä, se on: Jeesukseen."

5. Kuultuaan ottivat kasteen Herran Jeesuksen nimeen.
6. Paavalin pantua kätensä heidän päälleen Pyhä Henki tuli heidän päällensä, ja puhuivat kielillä ja ennustivat.
7. Heitä oli kaikkiaan noin kaksitoista miestä.
8. Meni kokoushuoneeseen ja puhui rohkeasti kolme kuukautta keskustellen vakuuttavasti Jumalan valtakunnasta.
9. Mutta kun muutamat paatuivat eivätkä uskoneet, vaan puhuivat pahaa Herran tiestä kansan edessä, niin pois mentyään erotti opetuslapset heistä keskustellen päivittäin Tirannoksen koulussa.
10. Sitä kesti kaksi ajastaikaa, niin että kaikki Aasian asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset kuulivat sanoman Herrasta Jeesuksesta.
11. Jumala teki erinomaisia voimatekoja Paavalin kätten kautta,
12. niin että vieläpä liinoja ja vaatteita hänen iholtansa vietiin sairasten päälle, ja taudit lähtivät heistä ja pahat henget pakenivat.
13. Myös muutamat kuljeksivat juutalaiset loitsijat alkoivat mainita Herran Jeesuksen nimeä niitten yli, joissa oli pahoja henkiä, sanoen: "Vannotamme teitä sen Jeesuksen kautta, jota Paavali julistaa."
14. Niitä, jotka näin tekivät, oli myös juutalaisen ylipapin Skeuaan seitsemän poikaa;
15. mutta paha henki vastasi ja sanoi heille: "Jeesuksen tunnen ja Paavalin tiedän, mutta keitä te olette?"
16. Ja se ihminen, jossa paha henki oli, karkasi heidän päälleen, voitti heidät kaikki ja runteli heitä, niin että alastomina ja haavoitettuin pakenivat siitä huoneesta.
17. Tämän saivat tietää kaikki Efeson asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset, ja pelko valtasi heidät kaikki, ja Herran Jeesuksen nimeä ylistettiin suuresti.
18. Monet niistä, jotka uskoivat, menivät ja tunnustivat ja ilmoittivat tekonsa.
19. Samoin useat niistä, jotka olivat harjoittaneet taikoja, kantoivat kirjat kokoon ja polttivat kaikkien nähden. Laskivat niitten arvon ja havaitsivat sen olevan viisikymmentätuhatta hopearahaa.
20. Näin Herran voimasta sanan kasvoi ja vahvistui.
21. Kun tämä kaikki oli tapahtunut, Paavali hengessä päätti Makedonian ja Akaian kautta kuljettuaan matkustaa Jerusalemiin ja sanoi: "Käytyäni siellä minun pitää näkemän myös Rooma."
22. Lähetettyään Makedoniaan kaksi niistä, jotka häntä palvelivat, Timoteuksen ja Erastuksen, jäi joksikin aikaa Aasiaan.
23. Tähän aikaan syntyi suuri melu siitä tiestä.
24. Muuan hopeaseppä, nimeltä Demetrius, joka valmisti hopeisia Artemiin temppeleitä, hankki näet käsityöläisille melkoisia tuloja.
25. Kutsuttuaan koolle heidät ja muut sellaista työtä tekevät sanoi heille: "Miehet, tiedätte, että toimeentulomme riippuu tästä työstä."

26. Mutta näette ja kuulette, että tämä Paavali on, ei ainoasti Efesossa, vaan melkein koko Aasiassa, yllytellen vietellyt paljon kansaa sanoen, etteivät ne ole jumalia, jotka ovat käsin tehtyjä.
27. Nyt ei ainoasti meidän asiamme ole vaarassa tulla halveksituksi, vaan myös, että suuren Artemis jumalattaren temppeli katsotaan tyhjän arvoiseksi ja että hänen mahtavuutensa kukistuu, hänen, jota koko Aasia ja koko maanpiiri palvelee."
28. Kuultuaan tulivat vihaa täyteen ja huusivat sanoen: "Suuri on efesolaisten Artemis!"
29. Koko kaupunki tuli täyteen sekasortoa ja ryntäsivät kaikki yhtenä näytelmäpaikkaan temmaten mukaan makedonialaiset Gaiuksen ja Aristarkuksen, Paavalin matkatoverit.
30. Kun Paavali tahtoi mennä kansanjoukkoon, opetuslapset eivät sitä sallineet.
31. Myös muutamat Aasian hallitusmiehistä, jotka olivat hänen ystäviään, lähettivät hänelle sanan ja pyysivät hartaasti, ettei menisi näytelmäpaikkaan.
32. Niin toiset huusivat sitä, toiset tätä, sillä kokous oli sekasortoinen eivätkä useimmat tienneet, minkä tähden olivat tulleet kokoon.
33. Vetivät joukosta esille Aleksanterin, jota juutalaiset työnsivät esiin. Niin Aleksanteri viittasi kädellä ja tahtoi pitää puolustuspuheen kansalle.
34. Huomattuaan, että on juutalainen, rupesivat kaikki yhteen ääneen huutamaan ja kirkuivat noin kaksi tuntia: "Suuri on efesolaisten Artemis!"
35. Mutta saatuaan kansan rauhoittumaan sihteeri sanoo: "Efeson miehet, kuka on se ihminen, joka ei tiedä, että efesolaisten kaupunki on suuren Artemis jumalattaren temppelin ja hänen Seun luota pudonneen kuvansa vaalija?"
36. Koska tämä on kiistämätöntä, tulee teidän pysyä rauhallisina eikä tehdä mitään harkitsematonta.
37. Olette kuljettaneet mukanne nämä miehet, jotka eivät ole temppelin ryöstäjiä eivätkä ole jumalatartanne pilkanneet.
38. Jos siis Demetriuksella ja häneen liittyneillä käsityöläisillä on aihetta jotakuta vastaan, niin istutaan oikeutta ja on käskynhaltijoita; vetäkööt toisensa oikeuteen.
39. Mutta jos tavoittelette jotakin muuta, ratkaistakoon se laillisessa kansankokouksessa.
40. Sillä mekin olemme vaarassa tämän päivän tähden joutua syytteeseen jopa kapinasta, eikä ole mitään syytä, jonka voisimme esittää tämän mellakan puolustuksena.
41. Näin puhuen hajoitti kokouksen.

Apostolien teot 20 luku

1. Kun meteli oli asettunut, Paavali kutsui opetuslapset luoksensa. Kehoitettuaan heitä jätti hyvästit ja lähti matkustamaan Makedoniaan.

2. Kuljettuaan niitten paikkakuntain läpi ja kehoitettuaan heitä monin sanoin tuli Kreikkaan.
3. Oleskeli siellä kolme kuukautta. Juutalaisten tehtyä häntä vastaan salahankkeen hänen aikoessaan purjehtia Syyriaan heräsi hänessä ajatus palata Makedonian kautta.
4. Häntä seurasivat Aasiaan saakka berealainen Soopeter, Pyrroksen poika, ja tessalonikalaisista Aristarkus ja Sekundus, derbeläinen Gaius, Timoteus sekä aasialaiset Tykikos ja Trofimos.
5. Mentyään edellä nämä vartoivat meitä Trooaassa.
6. Mutta me purjehdimme hapattomain leipäin juhlan jälkeen Filippistä ja tulimme viidessä päivässä heidän luokseen Trooaaseen, jossa viivymme seitsemän päivää.
7. Viikon ensimmäisenä päivänä, kun olimme kokoontuneet murtamaan leipää, niin Paavali, joka seuraavana päivänä aikoi matkustaa pois, keskusteli heidän kanssaan ja jatkoi puhetta keskiyöhön saakka.
8. Monta lamppua oli palamassa yläsalissa, jossa olimme koolla.
9. Niin muuan nuorukainen, nimeltä Eutikos, istui ikkunalla vaipuen sikeään uneen, kun Paavali puhui kauan, ja uneen vaipuneena putosi kolmannelta kerroksesta alas ja nostettiin kuolleena.
10. Mutta mentyään alas Paavali laskeutui hänen päälleen, kiersi kätensä ympärille ja sanoi: "Älkää olko levottomia, sillä hänen henkensä on hänessä."
11. Meni ylös, mursi leipää ja söi. Puheli kauan, päivän koittoon asti, ja lähti sitten matkaan.
12. Toivat pojan elävänä ja tulivat suuresti lohdutetuiksi.
13. Mutta me menimme edellä laivalle ja purjehdimme Assoon. Sieltä aioimme ottaa Paavalin laivaan, sillä oli niin määrännyt aikoen itse kulkea jalan.
14. Kun yhtyi meihin Assossa, toimme hänet laivaan ja tulimme Mitileneen.
15. Purjehdittuamme sieltä saavuimme seuraavana päivänä Kion kohdalle ja toisena päivänä laskimme Samoon. Seuraavana päivänä tulimme Miletoon.
16. Paavali oli näet päättänyt purjehtia Efeson ohi, jottei tulisi kuluttaneeksi aikaa Aasiassa, sillä kiiruhti ollakseen - mikäli hänelle mahdollista - helluntaipäivänä Jerusalemissa.
17. Miletosta lähetti sanan Efesoon ja kutsui tykönsä seurakunnan vanhimmat.
18. Heidän saavuttuaan tykönsä sanoi heille: "Tiedätte, kuinka ensimmäisestä päivästä asti, jona Aasiaan tulin, olen kaiken aikaa ollut kanssanne"
19. palvellen Herraa kaikessa nöyränä ja monin kyynelin ja koettelemuksin, jotka ovat kohdanneet minua juutalaisten salahankkeitten tähden,
20. kuinka en ole vetäynyt pois julistamasta teille kaikkea, mistä on hyötyä, ja opettamasta teitä julkisesti ja huone huoneelta,
21. vakaasti todistaen sekä juutalaisille että kreikkalaisille kääntymyksestä Jumalan puoleen ja uskosta Herraamme Jeesukseen Kristukseen.
22. Mutta katso, nyt matkustan hengessä sidottuna Jerusalemiin tietämättä, mikä minua siellä kohtaa,

23. paitsi että Pyhä Henki joka kaupungissa todistaa minulle ja sanoo, että kahleet ja vaivat minua vartovat.
24. Mutta en mistään välitä enkä pidä henkeäni itselleni kalliina, iloiten täyttääkseni juoksuni ja sen viran, jonka Herralta Jeesukselta olen saanut: Jumalan armon evankelion todistamisen.
25. Nyt, katso, tiedän, ettette enää näe kasvojani, ei yksikään teistä, joitten keskellä olen vaeltanut saarnaten Jumalan valtakuntaa.
26. Sen tähden todistan teille tänä päivänä, että olen viaton kaikkeen vereen.
27. Sillä en ole vetäynyt pois julistamasta teille kaikkea Jumalan neuvoa.
28. Ottakaa siis vaari itsestänne ja koko laumasta, johon Pyhä Henki on pannut teidät kaitsijoiksi, paimentamaan Jumalan seurakuntaa, jonka omalla verellään on itselleen ansainnut.
29. Sillä tiedän, että lähtöni jälkeen keskellenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä.
30. Omasta joukostanne nousee miehiä, jotka puhuvat väärää puhetta vetääkseen opetuslapset mukaansa.
31. Valvokaa siis, muistaen, että kolmeen vuoteen en ole lakannut yötä päivää kyynelin neuvomasta itsekutakin.
32. Ja nyt jätän teidät Jumalan ja armonsa sanan haltuun, Hänen, joka on voimallinen rakentamaan teitä ja antamaan teille perintöosan kaikkien pyhitettyjen joukossa.
33. En ole halunnut kenenkään hopeata tai kultaa tai vaatteita,
34. vaan tiedätte itse, että nämä käteni ovat palvelleet minun ja seuralaisteni tarpeiksi.
35. Kaikki asiat näytin teille, että näin ponnistellen tulee huolehtia heikoista ja muistaa Herran Jeesuksen sanat - että itse sanoi: 'Onnellisempaa on antaa kuin ottaa.'
36. Tämän sanottuaan polvistui ja rukoili kaikkien heidän kanssaan.
37. Kaikki itkivät haikeasti, heittäysivät Paavalin kaulaan ja suutelivat häntä kiihkeästi.
38. Eniten heitä suretti se sana, jonka oli sanonut, etteivät enää tule näkemään hänen kasvojaan. Saattoivat hänet laivaan.

Apostolien teot 21 luku

1. Kun erottuamme heistä olimme purjehtineet, laskimme suoraan ja tulimme Koosiin, seuraavana päivänä Rodokseen ja sieltä Pataraan.
2. Tavattuamme laivan, joka oli menossa Foinikiaan, astuimme siihen ja läksimme purjehtimaan.
3. Saatuamme Kypron näkyviimme ja jätettyämme sen vasemmalle purjehdimme Syyriaan ja nousimme maihin Tyyrossa, sillä siellä oli laivan määrä purkaa lastinsa.
4. Tavattuamme opetuslapset viivyimme siellä seitsemän päivää. Hengen vaikutuksesta kehoittivat Paavalia olemaan menemättä Jerusalemiin.
5. Mutta vietettyämme loppuun ne päivät läksimme matkaan ja kaikki saattoivat meitä vaimoineen ja

lapsineen kaupungin ulkopuolelle saakka. Rannalla laskeusimme polvillemme ja rukoilimme.

6. Jätettyämme toisillemme hyvästit astuimme laivaan, ja palasivat koteihinsa.

7. Purjehtimisemme päätteeksi saavuimme Tyyrosta Ptolemaikseen. Tervehdimme veljiä ja viivymme päivän luonansa.

8. Seuraavana päivänä läksimme matkaan ja tulimme Kesareaan. Menimme evankelista Vilpun kotiin - hän oli yksi niistä seitsemästä - ja jäimme tykönsä.

9. Hänellä oli neljä tytärtä, neitsyttä, jotka profetoivat.

10. Viipyessämme useita päiviä Juudeasta tuli muuan profeetta, nimeltä Agabos.

11. Tultuaan luoksemme otti Paavalin vyön, sitoi sillä jalkansa ja kätensä ja lausui: "Näin sanoo Pyhä Henki: 'Sen miehen, jonka vyö tämä on, juutalaiset näin sitovat Jerusalemissa ja antavat pakanain käsiin.'"

12. Kuultuamme tämän pyysimme sekä me että paikalliset veljet, ettei menisi Jerusalemiin.

13. Mutta Paavali vastasi: "Mitä teette, kun itkette ja särjette sydäntäni? Sillä olen valmis, en ainoasti sidottavaksi, vaan myös kuolemaan Jerusalemissa Herran Jeesuksen nimen tähden."

14. Kun ei taipunut, niin rauhoituimme ja sanoimme: "Tapahtukoon Herran tahto."

15. Niitten päivien jälkeen satuloimme ratsut ja menimme ylös Jerusalemiin.

16. Kanssamme lähti opetuslapsia Kesareasta ja veivät meidät erään vanhan opetuslapsen, kyprolaisen Mnasonin luo, siellä majoillaksemme.

17. Saavuttuamme Jerusalemiin veljet ottivat meidät iloiten vastaan.

18. Seuraavana päivänä Paavali meni kanssamme Jaakon tykö, ja kaikki vanhimmat tulivat koolle.

19. Tervehdittyään heitä kertoi kohta kohdalta, mitä Jumala hänen palveluksensa kautta oli tehnyt pakanain kesellä.

20. Kuultuaan ylistivät Jumalaa. Sanoivat hänelle: "Näet, veli, kuinka tavattoman suuri joukko juutalaisia on tullut uskoon, ja kaikki ovat lainkiivailijoita.

21. Heille on kerrottu sinusta, että opetat kaikille pakanain seassa asuville juutalaisille luopumusta Mooseksesta, sanoen, ettei heidän pidä leikata lapsia eikä vaeltaa säännösten mukaan.

22. Miten siis on? Varmasti saavat kuulla sinun tulleen.

23. Tee siis tämä, minkä sinulle sanomme: Meillä on täällä neljä miestä, joilla on lupaus täytettävänä.

24. Ota ne luoksesi ja puhdistä itsesi heidän kanssaan ja maksa kulut heidän puolestaan, jotta saisivat ajattaa tukkansa. Sillä kaikki huomaavat, ettei ole mitään perää siinä, mitä heille on kerrottu sinusta, vaan että sinä vaellat lakia täytäten.

25. Mutta uskoon tulleista pakanista olemme päättäneet ja kirjoittaneet, ettei heidän tarvitse muuta kuin karttaa epäjumalille uhrattua ja verta ja tukehtunutta ja haureutta."

26. Silloin Paavali otti nuo miehet luokseen ja kun seuraavana päivänä oli puhdistanut itsensä heidän kanssaan, meni pyhäkköön ilmoittaen puhdistumispäivien päättymisen ajan - kunnes heidän kunkin puolesta

oli tuotu uhri.

27. Mutta kun ne seitsemän päivää olivat päättymässä, näkivät Aasiasta olevat juutalaiset hänet pyhäkössä, kiihoittivat kaiken kansan ja kävivät häneen käsiksi huutaen:

28. "Israelin miehet, auttakaa! Tämä on se mies, joka kaikkialla opettaa kaikkia ihmisiä tätä kansaa ja lakia ja paikkaa vastaan, ompa tuonut kreikkalaisiakin pyhäkköön ja saastuttanut tämän pyhän paikan."

29. Olivat näet ennen nähneet efesolaisen Trofimoksen kaupungilla hänen kanssaan ja luulivat Paavalin tuoneen hänet pyhäkköön.

30. Niin koko kaupunki joutui liikkeelle ja väkeä juoksi kokoon. Otettuaan Paavalin kiinni raastoivat hänet ulos pyhäköstä, ja heti portit suljettiin.

31. Mutta kun tahtoivat tappaa hänet, tuli sotaväenosaston komentajalle sana, että koko Jerusalemin oli kuohuksissa.

32. Tämä otti heti mukaan sotilaita ja sadanpäämiehiä ja riensi alas heidän luoksensa. Nähtyään komentajan ja sotilaat he lakkasivat lyömästä Paavalia.

33. Astuen esiin komentaja otatti hänet kiinni ja käski sitoa kaksin kahlein ja kysyi, kuka oli ja mitä oli tehnyt.

34. Mutta kansajoukossa huusivat toiset sitä, toiset tätä. Kun ei melun tähden saanut varmaa tietoa, käski kuljettaa hänet kasarmiin.

35. Paavalin tultua portaille sotamiehet kantoivat häntä kansan väkivallan tähden,

36. sillä suuri väkijoukko seurasi perässä huutaen: "Vie pois hänet!"

37. Kun Paavalia oltiin viemässä sisälle kasarmiin, hän sanoi komentajalle: "Onko minun lupa sanoa sinulle jotakin?" Niin tämä sanoi: "Osaatko kreikkaa?"

38. Etkö siis olekaan se egyptiläinen, joka ennen näitä päiviä kiihoitti kapinaan ja vei erämaahan ne neljätuhatta sikarilaista?"

39. Niin Paavali sanoi: "Olen juutalainen mies, Kilikian tunnetun kaupungin, Tarson, kansalainen. Pyydän sinua, salli minun puhua kansalle."

40. Kun hän salli, niin Paavali, seisoen portailla, viittasi kädellä kansalle, ja kun oli syntynyt syvä hiljaisuus, puhui heprean kielellä sanoen:

Apostolien teot 22 luku

1. "Miehet, veljet ja isät, kuulkaa nyt puolustuspuhettani, jonka teille esitän."

2. Kuultuaan hänen puhuvan heille heprean kielellä vaikenivat vielä enemmän. Niin sanoo:

3. "Olen juutalainen mies, syntynyt Kilikian Tarsossa, mutta kasvatettu tässä kaupungissa Gamalielin jalkain juuressa, tarkasti isäin lain mukaan opetettu, ja olin Jumalan puolesta kiivaileva, niin kuin te kaikki olette

tänä päivänä.

4. Vainosin tätä tietä aina kuolemaan asti, sitoen ja heittäen vankiloihin sekä miehiä että naisia,
5. niin kuin myös ylipappi minusta todistaa ja kaikki vanhimmat. Saatuani heiltä myös kirjeitä veljille matkustin Damaskoon kuljettaakseni nekin, jotka siellä olivat, sidottuina Jerusalemiin rangaistaviksi.
6. Niin tapahtui, kun matkalla ollessani lähestyin Damaskoa, että keskipäivän aikaan yhtäkkiä taivaasta leimahti suuri valo ympärilläni.
7. Vaivuin maahan ja kuulin äänen sanovan minulle: 'Saul, Saul, miksi vainoat Minua?'
8. Niin vastasin: 'Kuka olet, Herra?' Sanoi minulle: 'Minä olen Jeesus Nasaretilainen, jota vainoat.'
9. Seuralaiseni näkivät kyllä valon ja pelästyivät, mutta eivät kuulleet sen ääntä, joka minulle puhui.
10. Sanoin: 'Herra, mitä minun pitää tekemän?' Herra sanoi minulle: 'Nouse ja mene Damaskoon, niin siellä sinulle sanotaan kaikki, mikä on tehtäväksesi määrätty.'
11. Koska sen valon kirkkauden tähden en nähnyt, tulin Damaskoon seuralaisteni taluttamana.
12. Niin muuan Ananias, lain mukaan hurskas mies, josta kaikki siellä asuvat juutalaiset todistivat hyvää,
13. tuli luokseni, astui esiin ja sanoi minulle: 'Saul, veli, saa näkösi jälleen.' Ja sillä hetkellä katsoin ylös häneen.
14. Sanoi: 'Isäimme Jumala on valinnut sinut tuntemaan tahtonsa ja näkemään Vanhurskaan ja kuulemaan suunsa äänen,
15. sillä sinä olet oleva todistajansa kaikkien ihmisten edessä siinä, mitä olet nähnyt ja kuullut.
16. Ja nyt, mitä viivyttelit? Nouse, anna kastaa itsesi ja pestä pois syntisi avuksi huutaen Herran nimeä.'
17. Jerusalemiin palattuani tapahtui, että pyhäkössä rukoillessani menin hurmoksiin
18. ja näin Hänet, ja sanoi minulle: 'Riennä ja mene pian pois Jerusalemista, sillä eivät ota vastaan todistustasi Minusta.'
19. Sanoin: 'Herra, tietävät itse, että panin vankilaan ja ruoskin jokaisessa kokoushuoneessa niitä, jotka uskoivat Sinuun.
20. Ja kun Tapanin, todistajasi veri vuodatettiin, olin minäkin läsnä, hyväksyin surmaamisensa ja vartioin hänen surmaajainsa vaatteita.'
21. Sanoi minulle: 'Mene, sillä Minä lähetän sinut kauas pakanain luo.'"
22. Kuuntelivat häntä tähän sanaan asti. Korottivat äänensä ja sanoivat: "Pois maan päältä tuommoinen! Sillä ei hänen sovi elää."
23. Kun huusivat ja heittelivät vaatteita ja viskoivat tomua ilmaan,
24. käski komentaja kuljettaa hänet kasarmiin ja määräsi hänet ruoskimalla tutkittavaksi, jotta saisi tietää, mistä syystä hänelle niin huusivat.
25. Mutta kun olivat oikaisseet hänet ruoskittavaksi, sanoi Paavali siinä seisovalle sadanpäämiehelle: "Onko teidän lupa ruoskia Rooman kansalaista, vieläpä ilman tuomiota?"

26. Kuultuaan sadanpäämies meni ilmoittamaan komentajalle ja sanoi: "Katso, mitä aiot tehdä, sillä tämä mies on roomalainen."
27. Tultuaan komentaja sanoi hänelle: "Sano minulle, oletko roomalainen." Vastasi: "Olen."
28. Niin komentaja sanoi: "Minä olen paljon rahalla hankkinut tämän kansalaisoikeuden." Paavali sanoi: "Mutta minä olin syntyessäni roomalainen."
29. Silloin ne, joitten piti häntä tutkia, lähtivät heti hänen luotansa. Myös komentaja pelästyi saatuaan tietää, että on roomalainen ja koska oli sitonut hänet.
30. Seuraavana päivänä päästi hänet siteistä ja tahtoessaan varmasti tietää, mistä juutalaiset häntä syyttivät, käski ylipappien ja koko heidän neuvostonsa kokoontua, vei Paavalin alas ja asetti heidän eteensä.

Apostolien teot 23 luku

1. Niin Paavali katsoi kiinteästi neuvostoon ja sanoi: "Miehet, veljet, olen tähän päivään asti vaeltanut Jumalan edessä täysin puhtaalla omallatunnolla."
2. Mutta ylipappi Hananias käski lähellä seisovia lyömään häntä vasten suuta.
3. Silloin Paavali sanoi hänelle: "Jumala on lyövä sinua, valkeaksi kalkittu seinä. Istutko tuomitsemassa minua lain mukaan ja käsket vastoin lakia lyömään minua?"
4. Niin ne, jotka seisoivat vieressä sanoivat: "Herjaatko Jumalan ylipappia?"
5. Paavali sanoi: "En tiennyt, veljet, että on ylipappi; sillä on kirjoitettu: 'Kansasi ruhtinasta älä solvaa.'"
6. Mutta tietäen osan heistä olevan saddukeuksia ja toisen fariseuksia Paavali huusi neuvoston edessä: "Miehet, veljet, olen fariseus, fariseuksen poika; toivon ja kuolleitten nousemuksen tähden olen tuomittavana."
7. Kun oli tämän sanonut, nousi riita fariseusten ja saddukeusten kesken, ja joukko jakautui.
8. Sillä saddukeukset sanovat, ettei ole nousemusta, ei enkeliä eikä henkeä, mutta fariseukset tunnustavat molemmat.
9. Syntyi suuri huuto, ja fariseusten puolueen kirjanoppineet nousivat väittelemään sanoen: "Emme huomaa mitään pahaa tässä miehessä. Entä jos henki tai enkeli on hänelle puhunut? Älkäämme taistelko Jumalaa vastaan."
10. Kun nousi suuri riita, pelkäsi komentaja, että repisivät Paavalin kappaleiksi, ja käski sotaväen astua alas ja temmata hänet heidän keskeltään ja kuljettaa kasarmiin.
11. Mutta seuraavana yönä Herra seisoi hänen tykönään ja sanoi: "Ole turvallisella mielellä, sillä niin kuin olet todistanut Minusta Jerusalemissa, niin sinun pitää myös Roomassa todistaman."
12. Mutta päivän tultua eräät juutalaiset tekivät salaliiton. Sitoutuivat kirouksen uhalla, luvaten olla syömättä ja juomatta, kunnes tappaisivat Paavalin.

13. Niitä oli yli neljäkymmenen, jotka solmivat tämän valaliiton.
14. Menivät ylipappien ja vanhinten luo ja sanoivat: "Olemme kirouksen uhalla vannoneet, ettemme maista mitään ennen kuin olemme tappaneet Paavalin.
15. Esittäkää nyt siis komentajalle ja neuvostolle, että toisi hänet huomenna alas luoksenne ikään kuin aikoisitte tarkemmin tutkia hänen asiansa. Olemme valmiit tappamaan hänet ennen kuin lähestyy."
16. Mutta Paavalin sisaren poika, joka oli kuullut väijytyksestä, tuli sinne, meni sisälle kasarmiin ja ilmoitti sen Paavalille.
17. Paavali kutsui luokseen yhden sadanpäämiehistä ja sanoi: "Vie tämä nuorukainen komentajan luo, sillä hänellä on jotakin hänelle ilmoitettavaa."
18. Niin otti hänet mukaansa, vei komentajan luo ja sanoo: "Vanki Paavali kutsui minut luokseen ja pyysi tuomaan luoksesi tämän nuorukaisen, jolla on jotakin puhuttavaa sinulle:"
19. Niin komentaja tarttui hänen käteensä, vei hänet erilleen ja kysyi: "Mitä sinulla on minulle ilmoitettavaa?"
20. Sanoi: "Juutalaiset ovat päättäneet anoa sinulta, että huomenna veisit Paavalin alas neuvostoon, ikään kuin aikoisivat vielä tarkemmin kysellä hänestä.
21. Mutta älä suostu heihin, sillä heitä on enemmän kuin neljäkymmentä miestä väijymässä häntä ja ovat kirouksen uhalla vannoneet, etteivät syö eivätkä juo ennen kuin ovat tappaneet hänet. Ovat nyt valmiina vartoon suostumustasi."
22. Niin komentaja päästi nuorukaisen menemään ja kielsi: "Älä virka kellekään, että olet ilmaissut tämän minulle."
23. Kutsuttuaan luokseen kaksi sadanpäämiestä sanoi: "Pitäkää yön kolmannelta tunnista lähtien valmiina kaksisataa sotamiestä lähtemään Kesareaan asti ja seitsemänkymmentä ratsumiestä ja kaksi sataa keihäsmiestä.
24. Varatkaa myös ratsuja, jotta pantuaan Paavalin ratsaille veisivät hänet turvattuna maaherra Feeliksin luo."
25. Kirjoitti kirjeen, joka kuului näin:
26. "Klaudius Lysias tervehtii korkea-arvoista maaherra Feeliksiä.
27. Tämän miehen juutalaiset ottivat kiinni ja olivat vähällä tappa. Menin sinne sotaväen kanssa ja pelastin hänet saatuani tietää, että on roomalainen.
28. Koska halusin tietää, mistä asiasta häntä syyttivät, vein hänet alas heidän neuvostonsa eteen.
29. Havaitsin häntä syyttävän heidän lakiaan koskevista riitakysymyksistä, mutta ettei ollut syytteessä mistään, mikä ansaitsisi kuoleman tai kahleet.
30. Kun minulle ilmaistiin, että miestä vastaan on tekeillä juutalaisten salahanke, lähetin hänet heti luoksesi käskettyäni myös syyttäjiä sanomaan sanottavansa häntä vastaan edessäsi."
31. Niin sotamiehet saamansa käskyn mukaan ottivat Paavalin ja veivät yötä myöten Antipatrikseen.

32. Seuraavana päivänä antoivat ratsumiesten jatkaa hänen kanssaan matkaa ja palasivat itse kasarmiin.
33. Tultuaan Kesareaan nämä antoivat kirjeen maaherralle ja veivät Paavalin hänen eteensä.
34. Luettuaan maaherra kysyi, mistä maakunnasta Paavali on, ja saatuaan tietää, että on Kilikiasta,
35. sanoi: "Kuulustelen sinua, kun syyttäjäsikin saapuvat." Käski vartioida häntä linnassa.

Apostolien teot 24 luku

1. Viiden päivän kuluttua ylipappi Hananias meni alas eräitten vanhinten ja erään asianajaja Tertulluksen kanssa, ja ilmaisivat maaherralle syytteen Paavalia vastaan.
2. Kun hänet oli tuotu esille, alkoi Tertullus syyttää sanoen:
3. "Runsasta rauhaa olemme kauttasi, korkea-arvoinen Feeliks, saaneet nauttia ja huolenpidostasi on parannuksia aikaansaatu tämän kansan hyväksi. Sen kaikin puolin ja kaikkialla suuresti kiitollisina tunnustamme.
4. Mutta jotten kauemmin sinua viivyttäisi, pyydän sinua hetkisen meitä lempeänä kuuntelemaan.
5. Olemme näet havainneet tämän miehen rutoksi ja metelinnostajaksi kaikkien mailman juutalaisten keskellä ja nasaretilaisten lahkoon päämieheksi.
6. On koettanut pyhäkönkin saastuttaa. Niin otimme hänet kiinni ja tahdoimme tuomita lakimme mukaan.
7. Mutta komentaja Lysias tuli ja vei hänet ankaran väkivaltaisesti pois käsistämme käskien hänen syyttäjäinsä tulla luoksesi.
8. Voit häneltä itse tutkimalla saada tietää kaiken sen, mistä häntä syytämme."
9. Muutkin juutalaiset yhtyivät siihen väittäen asian niin olevan.
10. Mutta Paavali vastasi maaherran viitattua hänelle, että puhuisi: "Koska tiedän sinun monta ajastaikaa olleen tämän kansan tuomarina, puhun sitä rohkeammin asiani puolesta.
11. Voit saada tietää, ettei ole kuin kaksitoista päivää siitä, kun menin Jerusalemiin palvomaan.
12. Eivät ole tavanneet minua pyhäkössä kenenkään kanssa väittelemästä eikä nostattamasta kansaa mellakkaan kokoushuoneissa tai kaupungilla,
13. eivätkä voi näyttää sinulle toteen sitä, mistä minua nyt syyttävät.
14. Mutta sen sinulle tunnustan, että minä sillä tiellä, jota he sanovat lahkoksi, niin palvelen isäini Jumalaa, että uskon kaiken, mitä on kirjoitettuna laissa ja profeetoissa,
15. ja että minulla on se toivo Jumalaan, että on oleva kuolleitten nousemus, jota he itsekin vartovat, sekä vanhurskasten että vääräin.
16. Sen tähden myös ahkeroin, että minulla olisi aina loukkaamaton omatunto Jumalan ja ihmisten edessä.
17. Niin tulin monen ajastajan kuluttua tuomaan almuja kansalleni ja uhreja.
18. Näissä toimissani muutamat Aasiasta tulleet juutalaiset tapasivat minut puhdistautuneena pyhäkössä,

eikä ollut ruuhkaa eikä meteliä.

19. Heidän pitäisi nyt olla täällä edessäsi ja syyttää, jos heillä olisi jotakin minua vastaan.

20. Tai sanokoot nämä läsnäolevat, jos huomasiivat minussa jotakin rikollista, kun seisoin neuvoston edessä,

21. paitsi mitä tulee tähän ainoaan lauseeseen, jonka huusin seisoessani heidän keskellään: 'Kuolleitten nousemuksen tähden olen tänään tuomittavananne.'

22. Feeliks, jolla oli hyvin tarkka tieto tästä tiestä, lykkäsi heidän asiansa tuonemmaksi sanoen: "Kun komentaja Lysias tulee alas, tutkin asiaanne."

23. Käski sadanpäämiehen pitää Paavaliala vartioituna sallien lievennystä ja estämättä ketään hänen läheisistään palvelemasta häntä.

24. Muutamien päivien kuluttua Feeliks tuli vaimonsa Drusillan kanssa, joka oli juutalainen, haetti Paavalin ja kuunteli häntä, kun puhui uskosta Kristukseen Jeesukseen.

25. Mutta kun Paavali puhui vanhurskaudesta ja itsensähillitsemisestä ja tulevasta tuomiosta, niin Feeliks pelästyneenä vastasi: "Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsun sinut."

26. Sen ohessa hän myös toivoi saavansa Paavalilta rahaa, jonka tähden hän myös usein haetti hänet ja puheli kanssansa.

27. Mutta kahden ajastajan kuluttua Feeliks sai seuraajaksi Porkius Festuksen. Tavoitellessaan juutalaisten suosiota Feeliks jätti Paavalin kahleihin.

Apostolien teot 25 luku

1. Tultuaan siis maakuntaan Festus meni kolmen päivän kuluttua Kesareasta ylös Jerusalemiin.

2. Niin ylipapit ja juutalaisten ensimmäiset miehet ilmoittivat hänelle syyttävänsä Paavaliala ja pyysivät häneltä

3. anoen sitä suosiota itselleen häntä vastaan, että haettaisi hänet Jerusalemiin; sillä valmistiivat väijytystä tappaakseen hänet tiellä.

4. Silloin Festus vastasi, että Paavaliala säilytetään vankina Kesareassa ja että itse aikoi pian lähteä sinne.

5. "Tulkoot siis johtomiehenne", hän sanoo, "myös alas, ja jos siinä miehessä on jotakin, syyttäkööt häntä."

6. Viivyttään heidän luonansa ainoasti kahdeksan tai kymmenen päivää meni alas Kesareaan. Istuutui seuraavana päivänä tuomarinistuimelle ja käski tuoda Paavalin.

7. Kun oli saapunut, asettuivat ne juutalaiset, jotka olivat tulleet alas Jerusalemistä, hänen ympärilleen ja esittivät monia raskaita syytöksiä Paavaliala vastaan, joita eivät kyenneet näyttämään toteen,

8. sillä Paavali vastasi puolustukseksen: "En ole rikkonut juutalaisten lakia enkä pyhäkköä enkä keisaria vastaan."

9. Niin Festus, joka tavoitteli juutalaisten suosiota, vastasi Paavalille ja sanoi: "Tahdotko lähteä Jerusalemiin käymään siellä oikeutta edessäni tässä asiassa?"

10. Mutta Paavali sanoi: "Seison keisarin tuomioistuimen edessä ja siinä minut tuomittakoon. Juutalaisille en ole mitään vääryyttä tehnyt, niin kuin sinäkin aivan hyvin tiedät.
11. Jos näet olen väärintekijä ja olen tehnyt jotakin kuoleman ansaitsevaa, en pyri pääsemään kuolemasta. Mutta jos se, mistä nämä syyttävät minua, on perätöntä, niin ei kukaan voi luovuttaa minua heille. Vetoan keisariin."
12. Silloin Festus, neuvoteltuaan neuvoskuntansa kanssa, vastasi: "Keisariin olet vedonnut, keisarin eteen olet menevä."
13. Muutamien päivien kuluttua kuningas Agrippa ja Bernike saapuivat alas Kesareaan tervehtimään Festusta.
14. Kun viipyivät siellä useita päiviä, esitti Festus Paavalin asian kuninkaalle sanoen: "On mies, vanki, jonka Feeliks on jättänyt.
15. Ollessani Jerusalemissa juutalaisten ylipapit ja vanhimmat ilmoittivat syyttävänsä häntä pyytäen hänelle rangaistusta.
16. Vastasin heille: 'Ei ole roomalaisten tapana antaa ketään alttiiksi tuholle, ennen kuin syytetty on kasvokkain syyttäjänsä kanssa ja on saanut tilaisuuden puolustautua syytöstä vastaan.'
17. Kun siis olivat kokoontuneet tänne, niin viivyttelämättä seuraavana päivänä istuusin tuomarinistuimelle ja käskin saattaa miehen eteeni.
18. Astuttuaan esiin syyttäjät eivät esittäneet häntä vastaan yhtään sellaista syytöstä, jota luulin pahaksi,
19. vaan heillä oli häntä vastaan joitakin riitakysymyksiä omasta uskonnostaan ja jostakin Jeesuksesta, joka on kuollut, mutta jonka Paavali väitti elävän.
20. Kun olin epätietoinen tämän asian tutkimisesta, kysyin, tahtoiko hän mennä Jerusalemiin ja siellä käydä oikeutta tässä asiassa.
21. Mutta kun Paavali vetosi, että hänet on säilytettävä majesteetin tutkittavaksi, käskin vartioida häntä, kunnes lähetän hänet keisarin eteen."
22. Niin Agrippa sanoi Festukselle: "Minäkin haluaisin kuulla sitä miestä." Vastasi: "Huomenna kuulet häntä."
23. Agrippa ja Bernike tulivat siis seuraavana päivänä, suuresti komeillen, ja menivät oikeussaliin upseerien ja kaupungin ylhäisten miesten kanssa, ja Paavali tuotiin Festuksen käskystä.
24. Festus sanoo: "Kuningas Agrippa ja kaikki miehet, jotka kanssamme olette läsnä, näette hänet, jonka tähden koko juutalaisten joukko sekä Jerusalemissa että täällä on kääntynyt puoleeni huutaen, ettei hänen sovi enää elää.
25. Mutta huomattuani, ettei ollut tehnyt mitään kuoleman ansaitsevaa, ja kun hän itsekin vetosi majesteettiin, päätin lähettää hänet sinne.
26. Mitään varmaa minulla ei ole hänestä hallitsijalle kirjoitettavaa. Sen vuoksi toin hänet eteenne ja varsinkin sinun eteesi, kuningas Agrippa, jotta minulla tutkinnon jälkeen olisi jotakin kirjoitettavaa.

27. Sillä mielettömältä näyttää minusta lähettää vanki antamatta samalla tietää häntä vastaan tehtyjä syytöksiä."

Apostolien teot 26 luku

1. Niin Agrippa sanoi Paavalille: "Sinun on lupa puhua puolestasi." Silloin Paavali ojensi kätensä ja lausui puolustukseksen:
2. "Tunnen itseni onnelliseksi, kuningas Agrippa, kun saan edessäsi tänä päivänä puolustautua kaikesta siitä, mistä juutalaiset minua syyttävät,
3. varsinkin, koska olet juutalaisten kaikkien tapojen ja riitakysymysten tuntija. Sen vuoksi pyydän sinua kärsivällisesti minua kuuntelemaan.
4. Kaikki juutalaiset tuntevat siis elämäni nuoresta asti, koska alusta alkaen olen liikkunut kansani keskellä Jerusalemissa.
5. Tuntevat minutennestään, jos tahtovat todistaa, että uskontomme ankarimman lahkon mukaan elin fariseuksena.
6. Nyt seison tuomittavana sen tähden, että panen toivoni siihen lupaukseen, jonka Jumala on antanut isille
7. ja jonka toteutumiseen kaksitoista sukukuntaamme yötä ja päivää herkeämättä Jumalaa palvellen toivovat pääsevänsä. Tämän toivon tähden, kuningas Agrippa, juutalaiset minua syyttävät.
8. Miksi teistä on uskomatonta, että Jumala herättää kuolleet?
9. Luulinpa minäkin, että minun tuli paljon toimia Jeesuksen, Nasaretilaisen, nimeä vastaan.
10. Niin teinkin Jerusalemissa. Suljin paljon pyhiä vankiloihin saatuani ylipapeilta vallan, ja kun heitä tapettiin, äänestin puolesta.
11. Kaikissa kokoushuoneissa koetin rankaisemalla usein pakottaa heitä rienaamaan. Raivotessani ylenmäärin heitä vastaan vainosin heitä aina ulkomaan kaupunkeihin saakka.
12. Kun näissä aikeissa matkustin Damaskoon, mukanani ylipappien valtuus ja suostumus,
13. näin, kuningas, tiellä keskellä päivää taivaasta valon, auringon loistetta kirkkaamman, loistavan minun ja matkatoverieni ympärillä.
14. Vaivuimme kaikki maahan, ja kuulin äänen puhuvan minulle heprean kielellä: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua? Työlästä on sinun potkia tutkainta vastaan.'
15. Niin sanoin: "Kuka olet, Herra?" Herra sanoi: 'Minä olen Jeesus, jota vainoat.
16. Mutta nouse ja seiso jaloillasi. Sillä sitä varten ilmestyin sinulle, että asettaisin sinut palvelijaksi ja sen todistajaksi, mitä varten Minut näit ja mitä varten sinulle vielä ilmestyn,
17. pelastaen sinut tämän kansan sekä pakanain käsistä, joitten luo nyt sinut lähetän
18. avaamaan silmänsä, jotta kääntyisivät pimeästä valoon ja saatanan vallasta Jumalan tykö ja saisivat

synnit anteeksi ja perintöosan niitten joukossa, jotka ovat pyhitetyt uskon kautta Minuun.'

19. Sen tähden, kuningas Agrippa, en ollut tottelematon taivaalliselle näylle,

20. vaan saarnasin ensin sekä Damaskon että Jerusalemin asukkaille, sitten koko Juudean maalle ja pakanille kääntymystä ja palaamista Jumalan puoleen tekemällä kääntymyksen mukaisia tekoja.

21. Tämän tähden juutalaiset ottivat minut kiinni pyhäkössä ja yrittivät surmata.

22. Jumalan avun saaneena olen siis tähän päivään asti seisonut todistamassa sekä pienille että suurille, puhumatta muuta kuin mitä sekä profeetat että Mooses ovat sanoneet tulevan tapahtumaan,

23. että Kristuksen pitää kärsimän ja ensimmäisenä kuolleitten joukosta nousseena julistaman valoa tälle kansalle ja pakanille."

24. Hänen näin puolustautuessaan sanoi Festus suurella äänellä: "Olet hullu, Paavali, paljot kirjoitukset hulluttavat sinut."

25. Mutta Paavali sanoo: "En ole hullu, korkea-arvoinen Festus, vaan puhun totuuden ja terveen järjen sanoja.

26. Kuningas kyllä tietää nämä, minkä vuoksi puhunkin hänelle rohkeasti. Sillä en usko minkään näistä olevan häneltä salassa, koska nämä eivät ole missään syrjäsopeassa tehtyjä.

27. Uskotko, kuningas Agrippa, profeettoja? Tiedän, että uskot."

28. Niin Agrippa sanoi Paavalille: "Vähälläpä luulet taivuttavasi minut kristityksi."

29. Mutta Paavali sanoi: "Joko vähällä tai paljolla - toivoisin Jumalan edessä, ettet ainoasti sinä, vaan myös kaikki, jotka minua tänään kuuntelevat, tulisivat sellaisiksi kuin minä olen, näitä kahleita lukuunottamatta."

30. Hänen näin sanottuaan kuningas nousi ja maaherra ja Bernike sekä ne, jotka istuivat heidän kanssaan.

31. Mennessään puhuivat keskenänsä sanoen: "Tämä ihminen ei harjoita mitään, mikä ansaitsisi kuoleman tai kahleet."

32. Ja Agrippa sanoi Festukselle: "Tämän miehen olisi voinut päästää irti, ellei olisi vedonnut keisariin."

Apostolien teot 27 luku

1. Kun oli päätetty, että meidän oli purjehtiminen Italiaan, annettiin Paavali ja muutamat muut vangit erään Julius nimisen, keisarilliseen sotaväenosastoon kuuluvan sadanpäämiehen haltuun.

2. Astuttuamme adramittiläiseen laivaan, jonka oli määrä purjehtia pitkin Aasian paikkakuntia, läksimme merelle, ja seurassamme oli Aristarkos, makedonialainen Tessalonikasta.

3. Seuraavana päivänä laskimme Siidoniin. Julius kohteli Paavalia ystävällisesti ja salli hänen mennä ystävien luo hoitoa saamaan.

4. Laskettuamme sieltä merelle purjehdimme Kypron suojaan, koska tuulet olivat vastaiset.

5. Purjehdittuamme Kilikian ja Pamfylian meren yli tulimme Lykian Myrraan.

6. Tavattuaan siellä aleksandrialaisen laivan, joka oli purjehtimassa Italiaan, sadanpäämies antoi meidän nousta siihen.
7. Purjehdittuamme hitaasti monta päivää ja päästyämme, tuulen meitä estäessä, vaivoin Knidon luo purjehdimme Salmonen oli Kreetan suojaan.
8. Kuljettuamme vaivoin sen vieritse saavuimme erääseen paikkaan, jonka nimi oli Kauniit satamat ja jonka lähellä oli Lasaian kaupunki.
9. Kun paljon aikaa oli kulunut ja purjehtiminen oli jo vaarallista, sillä paaston aikakin oli jo ohi, varoitti Paavali sanoen heille:
10. "Miehet, näen, että purjehtiminen käy vaivalloiseksi ja turmiolliseksi ei ainoasti lastille ja laivalle, vaan myös hengellemme."
11. Mutta sadanpäämies uskoi enemmän perämiestä ja kapteenia kuin Paavalin sanoja.
12. Koska satama oli sopimaton talvehtimiseen, olivat useimmat sitä mieltä, että heidän oli lähteminen myös sieltä, jotta ehkä voisivat päästä talvehtimaan Foiniksiin, Kreetan satamaan, joka antaa lounaaseen ja luoteeseen.
13. Kun etelätuuli alkoi lievästi puhaltaa, luulivat pääsevänsä tarkoituksensa perille, nostivat ankkurin ja kulkivat liki Kreetaa.
14. Mutta ennen pitkää syöksyi sen päälle raju tuuli, niin sanottu kaakkoismyrsky.
15. Kun laiva tempautui mukaan eikä voinut nousta tuuleen, jätimme sen valtoihinsa joutuen tuuliajolle.
16. Päästyämme erään pienen, Klauda nimisen saaren suojaan saimme töin tuskin venheen korjuuseen.
17. Otettuaan sen ylös ryhtyivät varokeinoihin ja sitoivat köysiä laivan laitoihin. Peläten ajautuvansa Syrttiin laskivat alas purjeet ja niin ajelehtivat.
18. Mutta kun rajuilma ankarasti ahdisti meitä, heittivät seuraavana päivänä lastia mereen.
19. Kolmantena päivänä viskasimme omin käsin laivan kaluston.
20. Kun ei aurinkoa eikä tähtiä näkynyt moneen päivään ja kova myrsky painoi, katosi viimein kaikki pelastumisen toivo.
21. Kun oli kauan oltu syömättä, niin Paavali nousi heidän keskellään ja sanoi: "Olisi pitänyt, oi miehet, totella minua eikä lähteä Kreetasta ja niin välttää tämä vaiva ja turmio.
22. Mutta nyt kehoitan teitä olemaan rohkealla mielellä, sillä ei yksikään teistä huku, ainoasti laiva.
23. Sillä tänä yönä seisoi tykönäni sen Jumalan enkeli, jonka oma olen ja jota palvelen,
24. ja sanoi: 'Älä pelkää, Paavali, keisarin eteen pitää sinun astuman, ja katso, Jumala on lahjoittanut sinulle kaikki, jotka kanssasi purjehtivat.'
25. Olkaa siis rohkealla mielellä, miehet; sillä uskon Jumalaan, että niin tapahtuu kuin minulle on puhuttu.
26. Mutta jollekin saarelle meidän täytyy ajautua."
27. Kun tuli neljästoista yö ajelehtiessamme Adrianmerellä, niin merimiehet keskiyön aikaan arvelivat

lähestyvänsä jotakin maata.

28. Kun luotasivat, totesivat syvyyttä kaksikymmentä sylvä, ja vähän matkaa kuljettuaan luotasivat taas ja totesivat viisitoista sylvä.

29. Peläten ajautuvansa karille laskivat laivan perästä neljä ankkuria ja toivoivat päivän koittavan.

30. Mutta kun merimiehet yrittivät paeta laivasta ja laskivat venheen vesille tekosyynä, että muka aikoivat keulasta laskea ankkureja,

31. niin Paavali sanoi sadanpäämiehelle ja sotamiehille: "Elleivät nuo pysy laivassa, ette voi pelastua."

32. Silloin sotamiehet hakkasivat poikki venheen nuorat ja päästivät sen menemään.

33. Vähän ennen päivän koittoa Paavali kehoitti kaikkia nauttimaan ruokaa sanoen: "Tänään olette jo neljäntoista päivää syömättä vartoneet ettekä ole mitään ottaneet.

34. Sen vuoksi kehoitan teitä ottamaan ruokaa, sillä se on teille pelastukseksi. Ei keltään teistä ole hiuskarvaakaan päästä putoava."

35. Tämän sanottuaan otti leivän ja kiitti Jumalaa kaikkien nähden, mursi ja rupesi syömään.

36. Silloin kaikki tulivat rohkealle mielelle ja ottivat hekin ruokaa.

37. Meitä oli laivassa kaikkiaan kaksisataa seitsemänkymmentä kuusi henkeä.

38. Syötyään ruokaa kyllin kevensivät laivaa heittämällä viljan mereen.

39. Päivän tultua eivät tunteneet maata, mutta huomasivat lahden, jonka rannalle päättivät laskea laivan, jos kykenisivät.

40. Hakkasivat ankkurit poikki ja jättivät mereen, päästivät samalla peräsinten nuorat, nostivat keulapurjeen tuuleen ja ohjasivat rantaa kohti.

41. Mutta joutuivat kahden meren väliselle matalalle paikalle ja antoivat aluksen törmätä siihen. Keulapuoli tarttui kiinni ja jäi liikkumattomaksi, mutta peräpuoli hajosi aaltojen voimasta.

42. Niin sotamiehillä oli aikomus tappaa vangit, jottei kukaan pääsisi uimalla karkuun.

43. Mutta sadanpäämies, joka tahtoi pelastaa Paavalin, esti heidät siitä aikeesta ja käski uimataitoiset ensin heittäytymään mereen ja menemään maihin

44. ja muut, mitkä lautojen varassa, mitkä laivankappaleilla. Niin tapahtui, että kaikki pelastuivat maalle.

Apostolien teot 28 luku

1. Pelastuttuaan saivat tietää, että saaren nimi oli Melite.

2. Muukalaiset osoittivat heille suurta ystävällisyyttä, sytyttivät näet nuotion ja ottivat meidät kaikki luoksensa alkaneen sateen ja kylmän tähden.

3. Mutta kun Paavali kokosi kasan risuja ja pani nuotioon, tuli kyykkäärme kuumen vuoksi esiin ja kävi kiinni hänen käteensä.

4. Nähdessään elukan riippuvan kiinni hänen kädessään muukalaiset sanoivat toisilleen: "Varmaan tuo mies on murhaaja, jonka Kostotar ei sallinut elää, vaikka pelastuikin merestä."
5. Silloin puisti elukan tuleen eikä kärsinyt vahinkoa.
6. Vartoivat hänen ajettuvan tai äkkiä kaatuvan kuolleena maahan. Mutta kauan varrottuaan ja nähtyään, ettei hänelle mitään pahaa tapahtunut, muuttivat mielensä ja sanoivat hänen olevan jumalan.
7. Lähellä sitä paikkaa oli saaren ensimmäisellä miehellä, jonka nimi oli Publius, maatiloja. Otti meidät vastaan ja piti kolme päivää ystävällisesti vierainansa.
8. Publiuksen isä makasi kuumeessa punatautisena. Paavali meni hänen luoksensa, rukoili, pani kätensä hänen päällensä ja paransi hänet.
9. Kun siis tämä oli tapahtunut, tulivat muutkin saarella olevat sairaat, ja heidät parannettiin.
10. Osoittivat meille myös monin tavoin kunniaa ja merelle lähtiessä panivat mukaan tarpeellista.
11. Kolmen kuukauden kuluttua purjehdimme aleksandrialaisessa laivassa, joka oli talvehtinut saarella ja jolla oli merkinä Kastorin ja Polluksen kuva.
12. Laskettuamme maihin Sirakusassa viivymme siellä kolme päivää.
13. Sieltä kierrettyämme saavuimme Reegioniin, ja kun yhden päivän perästä nousi etelätuuli, tulimme seuraavana päivänä Puteoliin.
14. Siellä tapasimme veljiä, ja meitä kehoitettiin viipymään tykönään seitsemän päivää. Sitten läksimme Roomaan.
15. Sieltä veljet, kuultuaan meistä, tulivat meitä vastaan Appii Forumiin ja Tres Taberneehen saakka. Heidät nähdessään Paavali kiitti Jumalaa ja sai rohkeutta.
16. Roomaan tultuamme Paavalin sallittiin asua erikseen häntä vartioivan sotamiehen kanssa.
17. Kolmen päivän kuluttua Paavali kutsui koolle juutalaisten ensimmäiset. Heidän kokoonnuttuaan sanoi heille: "Miehet, veljet! Vaikken ole mitään tehnyt kansaamme tai isäimme tapoja vastaan, annettiin minut kuitenkin Jerusalemissa vankina roomalaisten käsiin.
18. Tutkittuaan tahtoivat päästää minut irti, koska minussa ei ollut mitään kuolemanrikosta.
19. Mutta kun juutalaiset puhuivat vastaan, minun oli pakko vedota keisariin - ei niin kuin minulla olisi jotain kannetta kansani vastaan.
20. Tästä syystä kutsuin nyt teidät nähdäkseni ja puhutellakseni teitä, sillä Israelin toivon tähden olen tässä kahleessa."
21. Niin sanoivat hänelle: "Emme ole saaneet sinusta kirjeitä Juudean maalta eikä kukaan veli ole saavuttuaan ilmoittanut eikä puhunut sinusta mitään pahaa.
22. Katsomme kuitenkin oikeaksi kuulla sinulta, mitä ajattelet, sillä tästä lahkosta on meillä tiedossamme, että sitä vastaan kaikkialla kiistetään."
23. Määräsivät hänelle päivän, ja tuli vielä useampia hänen luoksensa majapaikkaan. Näille hän aamusta

iltaan saakka selitti Mooseksen laista ja profeetoista julistaen Jumalan valtakuntaa ja kehoittaen uskomaan Jeesukseen.

24. Niin puhuttu sana sai toiset uskomaan, mutta toiset eivät uskoneet.

25. Ollen keskenään erimieliset erosivat, Paavalin sanoessa ainoasti nämä sanat: "Oikein Pyhä Henki puhui isillemme Jesaja profeetan kautta sanoen:

26. 'Mene tämän kansan luo ja sano: Kuulemalla kuulette ettekä ymmärrä, näkemällä näette ettekä käsitä.

27. Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvilla työläästi kuulevat. Silmänsä ovat ummistaneet, etteivät näkisi silmillä, eivätkä kuulisi korvilla eivätkä ymmärtäisi sydämellä eivätkä kääntyisi ja etten Minä heitä parantaisi.'

28. Olkoon siis teille tietävä, että Jumalan autuus on lähetetty pakanille, ja kuulevat."

29. Kun oli tämän puhunut, lähtivät juutalaiset pois väitellen paljon keskenään.

30. Paavali asui vuokra-asunnossaan kaksi täyttä vuotta ja otti vastaan kaikki, jotka tykönsä tulivat.

31. Julisti Jumalan valtakuntaa ja opetti Herran Jeesuksen Kristuksen tuntemista täysin rohkeasti ja esteettä.

Apostolien teot alaviitteet

Ap. t. 1:1 Teofilus, ks. alaviittaa Lk. 1:1-4.

Ap. t. 1:2 Luukas oli jo evankeliossaan usein viitannut Pyhään Henkeen (Lk. 1:15, 35, 41, 67, 2:25, 26 ym.). Apostolien teoissakin hän viittaa Hengen johdatukseen niin usein, että Pyhää Henkeä voidaan sanoa kirjan "päähenkilöksi". (Apt. 1:2, 5, 16, 2:4, 33, 38 jne.). Myös rukouksella on tässä kirjassa huomattava sija, sillä se mainitaan 26 kertaa.

Ap. t. 1:3 Jumalan valtakunta, ks. alaviittaa Mk. 1:15.

Ap. t. 1:5 Johanneksella tarkoitetaan Johannes Kastajaa.

Ap. t. 1:6 Ap. t. 1:6-8. Tavallisesti käsitetään tämä kohta siten, että apostolit olivat vielä niin maallisia, että odottivat Israelin messiaanista valtakuntaa, mutta että Jeesuksella muka valtakunta merkitsi vain hengellistä, kuvaannollista. Asiaa valaisee Jeesuksen vastaus fariseuksille, Lk. 17:21: "Jumalan kuninkuus (ts. Jeesus) on nyt keskellänne." Kirkkoraamatun sana "sisällisesti" on suomentajan oma lisäys. Jeesus työnsi vastustajiensa valtakuntaodotuksen syrjään, mutta omien apostoliensa odotusta Hän ei torjunu. Hän vain vastasi kysymykseen siten, että apostolien ei tarvinnut tietää valtakunnan ilmestymisen aikoja eikä hetkiä. He saivat Jeesuksen elämän, kuoleman ja nousemuksen todistajina joudutta valtakunnan tulemistä, kunnes "pakanain täysi luku on tullut siälle" (Room. 11:25).

Ap. t. 1:11 "Samalla tavalla." Jeesus on tämän mailmanajan lopulla palaava näkyvällä tavalla maan päälle kunniassaan. Ks. Mt. 24:30, Ilm. 1:7.

Ap. t. 1:12 Sapatinmatka oli noin 2000 kyynärää eli hiukan yli kilometri. Se oli matka, joka juutalaisilla oli lupa kävellä sapatina. Juutalaisen perimätiedon mukaan erämaavaelluksen aikana leirin ja ilmestysmajan

väli oli kaksituhatta kyynärää. Vrt. Joos. 3:4. Öljyvuori, ks. alaviittaa Mt. 21:1.

Ap. t. 1:14 Maria, Jeesuksen äiti, mainitaan nyt viimeisen kerran Uudessa Testamentissa. Tässä jakeessa "veljillä" tarkoitetaan Jeesuksen omaisia (Mk. 6:3).

Ap. t. 1:15 "Veljet" = uskonveljet. Kristukseen uskovat ovat hengellisessä mielessä veljiä ja sisaria keskenään.

Ap. t. 1:16 Juudas Iskariot, ks. alaviittaa Mt. 10:4 sekä Mt. 26:14ss, 47ss ym.

Ap. t. 1:19 Nimi Akeldama on arameaa, Jeesuksen ajan Palestinan puhekieltä. Ks. alaviittaa Mt. 27:8.

Ap. t. 2:1 "Helluntai". Kreikkalainen nimi pentekoste merkitsee "viideskymmenes (päivä)". Tätä juhlaa vietettiin 50 päivää pääsiäisen jälkeen. Vanhassa Testamentissa helluntain nimenä on viikkojuhla, korjuujuhla tai uutispäivä, ja se oli yksi juutalaisten kolmesta vuotuisesta suurjuhlasta, pääsiäisen ja lehtimajajuhlan ohella. Juutalaisille helluntai oli alkuaan maanviljelyn juhla, sillä se oli vehnän korjuuajan lopussa, ja lisäksi he viettivät sitä lain julistamisen muistojuhlana. Se oli juutalaisten suosima, niin kun näemme niistä suurista joukoista, joita kaikkialta mailmasta tuli Jerusalemiin sitä viettämään. Helluntaina tapahtunut Pyhän Hengen vuodattaminen varsinaisesti merkitsi seurakunnan perustamista. Tähän asti oli ollut pieni opetuslapsijoukko, nyt muodostuiksi yhteinen seurakunta.

Ap. t. 2:2 Opetuslapset olivat ehkä koolla temppelin esipihassa.

Ap. t. 2:5 Juutalaisia oli siirtynyt asumaan kaikkialle Palestinan ulopuolelle. Näillä hajaannuksen eli diasporan juutalaisilla oli tapana tulla Jerusalemiin pyhiinvaellusmatkoille suurten juhlien aikana tai vanhuuden päiviksi päästäkseen lepoon isiensä maahan.

Ap. t. 2:7 "Galilealainen" osoittaa tässä kotiseutua ja kansallisuutta. Myöhemmin sana tuli merkitsemään kristittyä, samalla tavalla kuin "nasaretilainen" esim. muhamettalaisissa maissa.

Ap. t. 2:9 Parttia, Meedia, Elam, Persian valtakunnan osia. Kappadokia, Vähän Aasian maakunta, joka sijaitsi nykyisen Turkin itäosassa. Ponto, maakunta Vähän Aasian pohjoisosassa, Mustan meren rannalla. Asia, Vähän Aasian länsiosassa sijainnut roomalainen maakunta.

Ap. t. 2:10 Frygia, maakunta Vähän Aasian sisäosissa. Pamfylia, maakunta Vähän Aasian etelärannikolla. Kyrene, Kyrenaika-nimisen maan pääkaupunki nykyisen Libyan rannikolla. Nykyinen nimi Barka.

Ap. t. 2:11 Käännynnäiset eli proselyytit olivat pakania, jotka kääntyivät juutalaisuuteen, antoivat ympärileikata itsensä ja saivat täydet juutalaisseurakuntalaisen oikeudet. Heidän lisäksi oli se pakanain joukko, joka ei omaksunut juutalaisten yhteiskunnallista lakia, vaan ainoasti uskonnolliset ja moraaliset säännökset. Näitä sanottiin "jumalaapelkääviksi". Kreetiläiset = Kreetan saaren asukkaat.

Ap. t. 2:15 Kolmas tunti oli noin klo 9 aamulla.

Ap. t. 2:20 "Herran päivä" on päivä, jolloin Herra ryhtyy tuomiolle.

Ap. t. 2:31 Tuonela, ks. alaviittaa Lk. 16:23.

Ap. t. 2:36 Kreikankielen sanaa Kyrios ("Herra") käyttivät juutalaiset vastaamassa hepreankielistä Jumalan

pyhää nimeä, Jahvea. Vrt. Fil. 2:9ss. Jeesuksella on siis Jumalan oma nimi, Hän on Kolminaisuuden persoona. Lause "Jeesus on Herra" sisältää tiivistetyssä muodossa kristillisen seurakunnan uskontunnustuksen. Vrt. 1 Kor. 12:3. Kristus (= Messias), ks. alaviittaa Mt. 1:1.

Ap. t. 2:42 Rukoukset tarkoittavat säännönmukaisia juutalaisten rukousaikoja (vrt. Apt. 3:1). Lisäksi seurakunnalla oli varmasti myös omia rukouskokouksiaan.

Ap. t. 2:44 Omaisuuden yhteisyys oli vapaaehtoista (vrt. Apt. 5:4).

Ap. t. 3:1 "Rukoushetki, yhdeksäs tunti" (klo 15) oli iltauhrin aika. Kansa kokoontui rukoukseen pappien tuodessa uhrin temppeliin. Vrt. 2 Moos. 29:39, 42.

Ap. t. 3:2 Kaunis portti oli temppelin itäisivulla, nykyisen Kultaisen portin kohdalla.

Ap. t. 3:6 Sanoillaan Pietari toi julki kristinuskon ytimen. Hän ei voinut auttaa miestä aineellisesti, ei antaa hänelle hopeaa ja kultaa. Kuitenkin Pietarilla oli jotakin, joka oli paljon arvokkaampaa: mies sai taivaallisen voiman ja tuli terveeksi.

Ap. t. 3:11 Salomon pylväskäytävä oli temppelin itäisessä esipihassa.

Ap. t. 3:14 Pietari viittaa Barabbaan vapautukseen ja Jeesuksen tuomitsemiseen. Mt. 27:15-26.

Ap. t. 3:20 "Virvoituksen ajat" tarkoittavat sekä sisäistä rauhaa, joka seuraa syntien anteeksiantamusta, että myös sitä ilon ja rauhan aikaa, joka alkaa Kristuksen palatessa kirkkaudessaan maan päälle.

Ap. t. 3:21 "Kaiken entistämisen aika." Tämä viittaa messiaaniseen aikaan, jolloin luomakuntaan palautetaan Jumalan alkuperäinen järjestys, joka vallitsi ennen syntiinlankeemusta. Kristukseen uskovat ovat jo nyt "uusi luomus" (2 Kor. 5:17), ja kerran on luomakuntakin vapautuva "turmeluksen orjuudesta" (Room. 8:19ss).

Tämä tapahtuu Kristuksen tullessa kirkkaudessa aikain lopulla.

Ap. t. 4:1 Pyhäkön poliisiupseeri oli temppelin vartioston päällikkö. Ks. alaviittaa Lk. 22:4. Saddukeukset, ks. alaviittoja Mt. 3:7, 22:23. Johtavat papit olivat saddukeuksia, ja apostolien saarnan ja työn vastustaminen näytää saaneen alkunsa juuri saddukeusten vaikutuksesta. Apostolien julistus oli vastoin saddukeusten ajattelun ydinkohtia (vrt. esim. Apt. 23:8): apostolit sanoivat Jeesuksen nousseen kuolleista, ja myöhemmin (Apt. 5:17ss) he kertoivat enkelin vapauttaneen heidät vankilasta. Lisäksi heidän työnsä taphtui Pyhän Hengen voimassa. Saddukeukset kielsivät nousemuksen ja enkelien olemassaolon.

Ap. t. 4:2 "Nousemus kuolleitten joukosta" tarkoittaa ensimmäistä nousemusta, jolloin valitut Jeesuksen palatessa kootaan Häntä vastaan. Tämä on erotettava kuolleitten nousemuksesta eli yleisestä nousemuksesta, joka tapahtuu aikain lopulla ennen viimeistä tuomiota. Ks. Ilm. 20:4-6, 1 Kor. 15:51s, 1 Tess. 4:16s. Ks. alaviittaa Fil. 3:11.

Ap. t. 4:5 Ap. t. 4:5, 6, 15, 23. Juutalaisten johtajat, ks. alaviittoja Mt. 2:4, 5:22.

Ap. t. 4:13 "Oppimattomia maallikkoja". Opetuslapset eivät olleet käyneet kirjanoppineitten kouluja.

Ap. t. 4:27 "Voideltu." Ks. alaviittaa Mt. 1:1, Jeesus on Jumalan Voideltu eli Messias (Kristus).

Ap. t. 5:1 Ap. t. 5:1,4. Ks. alaviittaa Apt. 2:44. Ananiaan ja Safiiran synty oli siinä, että he rahanhimosta

yrittivät pettää apostoleja ja Pyhää Henkeä.

Ap. t. 5:4 Ap. t. 5:4, 9, 10. Mikään ei osoita, että Pietari olisi toivonut Ananiaan ja Safiiran kuolemaa. Pietari nuhteli heitä, mutta tuomio tuli Jumalalta.

Ap. t. 5:12 "Tunnusteet ja ihmeet." Ks. alaviittaa Jh. 2:11. Salomon pylväskäytävä, ks. alaviittaa Apt. 3:11.

Ap. t. 5:16 Saastaiset henget, ks. alaviittoja Mt. 4:24, 7:22.

Ap. t. 5:20 "Elämä", eräs kristinuskon nimityksistä.

Ap. t. 5:27 Neuvosto, suuri neuvosto (Sanhedrin), ks. alaviittaa Mt. 5:22.

Ap. t. 5:34 ss Gamaliel vanhempi oli aikansa tunnetuin kirjanoppinut. Hän johti koulua, jossa mm. Paavali opiskeli (Apt. 22:3).

Ap. t. 5:36 Teudaasta ei ole varmaa tietoa. Luultavasti hän oli yksi niistä lukuisista kapinallisista, joita Palestinassa oli Herodes Suuren kuoltua v. 4 eKr.

Ap. t. 5:37 Juudas galilealainen kapinoi roomalaisia vastaan Galileassa. Ks. alaviittaa Lk. 2:2.

Ap. t. 5:42 "Hyvä sanoma" = evankelio (kreik. evangelion). Ks. alaviittaa Mt. 4:23.

Ap. t. 6:1 Apostolien teoissa sanotaan opetuslapsiksi kaikkia kristittyjä, ei vain niitä, jotka olivat seuranneet Jeesusta Hänen maanpäällisen elämänsä aikana. "Hellenistit" olivat kreikkaa puhuvia juutalaisia. He olivat tulleet niistä Rooman valtakunnan osista, joissa kreikka oli yleisenä puhekielenä. "Heprealaiset" olivat Palestinan juutalaisia, joiden äidinkielenä oli aramea, heprean läheinen sukukieli, Palestinan silloinen puhekieli. Nämä aitojuutalaiset torjuivat kreikan kielen käytön. "Lesket." Vanha Testamenttimääräsi pitämään huolta leskistä ja orvoista, 2 Moos. 22:22, 5 Moos. 10:18, Ps. 146:9. Jerusalemin seurakunta jatkoi tätä juutalaista käytäntöä.

Ap. t. 6:2 "Ne kaksitoista" = apostolit.

Ap. t. 6:5 Huomattakoon, että nimistä päätellen kaikki diakonit olivat hellenistejä, koska valitukset olivat lähtöisin hellenistien piiristä. Uudessa Testamentissa mainitaan kaksi Antiokiaa: toinen oli Syyriassa Orontesvirran varrella, noin 40 km sen suulta. Se oli roomalaisten aikana Syyrian maakunnan pääkaupunki ja Rooman mailmanvallan kolmanneksi suurin kaupunki. Siitä muodostui Paavalin lähetystoiminnan keskus ja useimmiten Uusi Testamentti tarkoittaa juuri tätä Antiokiaa, kuten tässäkin. Toinen Antiokia oli Pisidan maakunnassa (nykyinen Kaiseri Keski-Turkissa), ja sitä nimitetään yleensä, erotuksena edellisestä, Pisidian Antiokiaksi. Paavali kävi siellä lähetysmatkoillaan.

Ap. t. 6:9 Libertiinit ("vapautetut") olivat olleet sotavankeina tai orjina. Pääosa heistä oli niiden juutalaisten jälkeläisiä, jotka roomalainen sotapäällikkö Pompeius oli v. 63 eKr. vienyt Palestinasta sotavankeina Roomaan. Kyrene, ks. alaviittaa Apt. 2:10. Kilikia, Paavalin kotiseutu, maakunta Vähän Aasian kaakkoisosassa. Asia, ks. alaviittaa Apt. 2:9.

ss Tämä vaino näyttää saaneen alkunsa kansan pikemminkin kuin pappien seasta. Se siis poikkesi luvuissa 4 ja 5 kerrotuista tapauksista.

Ap. t. 6:13 "Pyhä paikka" = temppeli.

Ap. t. 7:2 Ap. t. 7:2,4. Harran, Mesopotamian pohjoisosassa erään Eufratin sivujoen varrella sijainnut tärkeä kaupunki, jossa palveltiin kuunjumalaa. Aapraham siirtyi sinne Kaldean Urista, joka sijaitsi Eufratin alajuoksulla ja oli huomattava sivistyskeskus. Kaldealaiset, Kadea, Babilonian asukkaista ja heidän maastaan käytetty rinnakkaisnimitys.

Ap. t. 7:8 "Leikkaus" (ympärileikkaus) oli sen liiton merkki, jonka Jumala teki Aaprahamin kanssa (1 Moos. 17:11, 21:4) ja joka uudistettiin myöhemmin Mooseksen laissa (3 Moos. 12:3). Kaikki juutalaiset poikalapset oli kahdeksan päivän ikäisinä leikattava, sapattinakin (Joh. 7:22). "Kaksitoista kantaisää" = Joosef ja hänen veljensä.

Ap. t. 7:9 ss Joosef on tässä esitetty Jeesuksen esikuvana. Veljet vihasivat ja vainosivat häntä, mutta Jumala oli säättänyt, että he hänen kauttaan pelastuisivat nälkäkuolemasta.

Ap. t. 7:17 ss Myös Mooses sekä israelilaisten tottelemattomuus häntä kohtaan on vertauskuva Kristuksesta ja ihmisten vihasta Häntä kohtaan.

Ap. t. 7:29 Midianin maa = Siinain niemimaa, jossa asui midianilaisia. Näitä asui myös ItäJordaninmaalla. Midianilaiset olivat huomattava seemiläinen kansanheimo, joka 1 Moos. 25:2,4:n mukaan on polveutunut Aaprahamista ja Keturasta.

Ap. t. 7:38 "Elävät sanat" = Mooseksen kautta annettu Jumalan ilmoitus.

Ap. t. 7:42 "Taivaan sotajoukko" on aurinko, kuu ja tähdet, joita Israelin naapurikansat palvoivat epäjumalinaan. "Profeettain kirja". Heprealaisessa

Raamatussa ns. "pikkuprofeetat" (Hooseasta Malakiaan) muodostivat yhden kirjan. Tämä lainaus on Aam. 5:25ss:sta.

Ap. t. 7:43 Moolok ja Romfa olivat assurilais-babilonialaisia epäjumalia.

Ap. t. 7:44 "Todistuksen maja" = ilmestysmaja, jossa Jumala asui kansansa keskellä, 2 Moos. 25ss.

Ap. t. 7:56 Kun ylipappi toimitti temppelipalvelusta, hän seiso. Uusi Testamentti puhuu Jeesuksesta uuden liiton ylipappina (Heprealaiskirje), ja Tapani näki Hänen toimittavan temppelipalvelusta taivaallisessa pyhäkössä.

Ap. t. 7:58 Kivittäminen oli vanha rangaistustapa. Todistajien (tässä väärin todistajien, Apt. 7:13) oli heitettävä ensimmäiset kivet, 4 Moos. 16:7, 5 Moos. 17:7. Vrt. Jh. 8:7.

Ap. t. 7:60 "Nukkui pois." Häitä sanoja käytetään kristittyjen kuolemasta, ja niihin liittyy nousemuksen lupaus.

Ap. t. 8:1 Tapania ei tuomittu lain mukaisesti, eikä juutalaisilla roomalaismiehityksen aikana ollut oikeutta kuolemantuomion langettamiseen (ks. alaviittaa Mt. 27:2), joten Tapanin kivittäminen oli itse asiassa murhateko (lynkkaus).

Ap. t. 8:1,5. Samaria, samarialaiset, ks. alaviittaa Lk. 9:52, 53.

Ap. t. 8:5 Vilppu oli yksi "niistä seitsemästä" (Apt. 6:5). Apt. 21:8:ssa häntä sanotaan evankelistaksi.

Ap. t. 8:9 Taikuri Simeon väitti olevansa jumala, joka oli tullut ihmishahmoon. Hänestä puhutaan myös Raamatun ulkopuolisissa lähteissä.

Ap. t. 8:12 "Evankelio Jumalan valtakunnasta." Ks. alaviittoa Mt. 4:23 ja Mk. 1:15.

Ap. t. 8:14 Jeesus oli käskennyt julistaa evankeliota myös Samariassa, Apt. 1:8. Kun herätys Samariassa oli alkanut, apostolien matka merkitsi, että samarialaisetkin kuuluivat Kristuksen seurakuntaan, jonka johtajia apostolit olivat.

Ap. t. 8:27 Etiopia vastasi lähinnä nykyistä Sudania. Antiikin kirjallisuudesta käy ilmi, että kuninkaan äidillä, jota pidettiin auringon puolisona, oli todellinen valta maassa, vaikka heidän poikansa nimellisesti olivat maan hallitsijoita. Kuninkaan äidin arvonimi oli kandake. "Palvomaan." Hovihera oli eräs niistä monista pakanista, joita Israelin uskonto veti puoleensa ja jotka tulivat temppeliin palvomaan ja uhraamaan. Hän oli ensimmäinen tummaihoisen afrikkalainen, jonka kristinuskon sanoma saavutti.

Ap. t. 8:40 Asot (VT:n Asdod) oli yksi filistealaisten viidestä pääkaupungista, nykyisin Esdud-niminen raunioalue. Asot sijaitsi Jopen (Jaffan) eteläpuolella Välimeren rannalla. Kesarea, Palestinan Kesarea, roomalaisen maaherran hallituskaupunki, joka sijaitsi Välimeren rannalla Karmelin vuoren ja Jopen puolivälissä. Uudessa Testamentissa mainitaan myös toinen Kesarea, Filippuksen Kesarea, joka sijaitsi Hermon-vuoren etelärinteellä. Ks. alaviittaa Mt. 16:13.

Ap. t. 9:2 "Kirjeitä Damaskon kokoushuoneille" (sinagoogille). Se merkitsi suuren neuvoston valtuutusta (Apt. 22:5). Tällöin edellytetään, että suurella neuvostolla oli valta hallita myös Damaskon juutalaisia. "Tämän tien vaeltajia" = kristittyjä. Apostolien teoissa esiintyy usein sanonta "tie" tai "Herran tie" (9:2, 18:25, 19:9, 23, 22:4, 24:12, 22), joka tarkoittaa kristillistä uskoa elämäntavaksi.

Ap. t. 9:11 Paavali oli kotoisin Tarsosta, Kilikian maakunnan pääkaupungista, joka sijaitsi Vähän Aasian kaakkoisosassa (Apt. 22:3). Sen tähden häntä usein nimitettiin Saul (tai Paavali) Tarsolaiseksi.

Ap. t. 9:13 Ap. t. 9:13, 32. "Pyhät", kristityistä käytetty nimitys Uudessa Testamentissa. Heitä nimitetään näin, koska he kuuluivat Jumalalle ja heidät on maailmasta erotettu Jumalaa palvelemaan.

Ap. t. 9:26 Tästä käynnistä Paavali kertoo Gal. 1:18 s:ssa.

Ap. t. 9:29 Hellenistit, ks. alaviittaa Apt. 6:1.

Ap. t. 9:32 Lydda, hepr. Lood, paikkakunta Jopen kaakkoispuolella Jerusalemiin vievän tien varrella.

Ap. t. 9:35 Saaron, Jopen ja Lyddan pohjoispuolella oleva tasanko, joka pohjoisessa ulottuu Karmelin vuoreen.

Ap. t. 9:36 Joppe, nyk. Jaffa, tärkeä kaupunki Välimeren rannalla, muinainen Jerusalemin satama. Dorkas merkitsee gasellia, metsäkaurista.

Ap. t. 9:43 Nahkurin ammatti oli halveksittu, sillä siinä joutui käsittelemään epäpuhtaita aineita. Juutalaisten sääntöjen mukaan hänen piti löyhkän ja vallitsevan tuulen huomioonottaen asua määrämätön päässä

kaupungista, Jopessa meren rannalla pohjoiseen päin. Maininta Pietarin asumisesta nahkuri Simeonin luona on merkittävä. Juutalaiset pitivät nahkurin luona viipymistä erittäin vastenmielisenä. Pietarin oleskelu osoittaa, että Pyhä Henki jo nyt oli opettamassa hänelle, että Kristuksen seurakunta ei tunne raja-aitoj. Pietarin näky oli sitten tämän opetuksen huipentuma.

Ap. t. 10:1 Kesarea oli Palestinan tärkein satama ja roomalaisen maaherran hallituskaupunki. Siellä oli roomalainen varuskunta. Mainittuun sotaväenosastoon kuului tavallisesti kuusisataa miestä.

Ap. t. 10:2 "Jumalaapelkääväisiksi" sanotaan Uudessa Testamentissa pakania, jotka osaksi omaksuivat Israelin uskonnon, mutta eivät leikkauttaneet itseään eivätkä siis siirtyneet täydellisesti juutalaisuuteen. He kävivät sinagoogajumalanpalveluksissa ja noudattivat kymmenen käskyn lakia. Vrt. alaviittaa Apt. 2:11. Jae 10:37 edellyttää, että Korneliuksella oli jotakin tietoa kristinuskosta.

Ap. t. 10:3 Yhdeksäs tunti, klo 15, oli juutalaisten iltapäivärukouksen aika (vrt. Apt. 3:1, alaviitta). Jakeesta 30 käy ilmi, että Kornelius näki näyn ollessaan vaipuneena rukoukseen.

Ap. t. 10:5 Matka Kesareasta Joppeen oli noin 50 km.

Ap. t. 10:9 Kuudes tunti, klo 12 päivällä.

Ap. t. 10:11 Ap. t. 10:11-15. Mooseksen laissa oli tarkat määräykset siitä, mitkä eläimet olivat uskonnollisesti puhtaita ja siis syötäviä ja mitkä eläimet saastaisia, ts. niitä ei saanut syödä (3 Moos. 11). Jeesus oli sanonut, että nämä puhtaita ja saastaisia koskevat säännöt olivat menettäneet merkityksensä. Ks. alaviittaa Mk. 7:19. Pietarin näky koski samaa asiaa.

Ap. t. 10:25 Kornelius osoitti Pietarille uskonnollista kunnioitusta ja piti häntä siis jumalallisena. Siksi Pietari vastasi olevansa vain ihminen.

Ap. t. 10:28 Juutalaiset saastuivat mennessään pakanain kotiin, ja pakanain ruoka oli saastaista. (vrt. Apt. 11:3). Pietarin sanat ("minulle Jumala on osoittanut") viittaavat hänen saamaansa näkyyn (jakeet 11-16).

Ap. t. 10:38 "Voidellut." Ks. alaviittaa Mt. 1:1.

Ap. t. 10:44 Tämä oli "pakanain helluntai". Pakanatkin pääsevät seurakuntaan, ja niin kuin Pietari myöhemmin sanoo (Apt. 11:15), nyt toistui se, mikä helluntaina tapahtui Jerusalemissa.

Ap. t. 11:15 Ks. alaviittaa Apt. 10:44ss.

Ap. t. 11:19 Foinikia, kapea rantakaistale Karmelista pohjoiseen Välimeren ja Libanonin vuoriston välissä. Foinikia ja sen tärkeimmät kaupungit, Tyyro ja Siidon, mainitaan usein Vanhassa ja Uudessa Testamentissa. Antiokia, ks. alaviittaa Apt. 6:5.

Ap. t. 11:20 "Kreikkalaiset" oli nimitys, jota käytettiin yleensä ei-juutalaisista.

Ap. t. 11:26 Nimitys "kristityt" on pakanain antama pilkkanimi. Arvonimi Kristus (ks. alaviittaa Mt. 1:1) ymmärrettiin henkilönimeksi, ja kristityillä tarkoitettiin siis "Kristuksen kannattajia".

Ap. t. 11:27 Profeetoilla oli profetoimisen armolahja. Vrt. Apt. 13:1, 15:32, 21:9, Room. 12:6, 1 Kor. 12:28ss. Vanhan Testamentin profeettain tavoin he osasivat ennustaa tulevia (Apt. 21:11) sekä nähdä, mitä

ihmisen sisimmässä asui (1 Kor. 14:24s).

Ap. t. 11:28 Klaudius oli Rooman keisarina vuosina 41-54 jKr.

Ap. t. 12:1 Herodes Agrippa I, Herodes Suuren (ks. alaviittaa Mt. 2:1) pojanpoika, joka vuodesta 37 jKr. hallitsi Gennesaretin itäpuolisia alueita sekä vuosina 41-44 jKr. koko Palestinaa. Hän kuoli vuonna 44. Hän koetti tarkoin noudattaa juutalaisten lakia ja oli heidän suosiossaan. Hänen poikansa oli Herodes Agrippa II, joka myöhemmin mainitaan Paavalin historiassa (Apt. 25:13 ym). Herodes Agrippa I:n nuorin tytär Drusilla oli maaherra Feeliksin vaimona (Apt. 24:24).

Ap. t. 12:2 Tämä Jaako oli toinen Sepeteuksen pojista (Mt. 10:2, 20:20). Jaako oli ensimmäinen apostoli, joka kärsi marttyyrikuoleman.

Ap. t. 12:4 "Hapattomain leipäin juhla", ks. alaviittaa Mt. 26:17.

Ap. t. 12:8 Paula-anturat, puu- tai nahkapohjaiset sannikkaat, jotka oli sidottu jalkaan nahkahihnalla.

Ap. t. 12:12 Johannes Markuksesta puhutaan myös Apt. 12:25, 13:5,13, 15:37ss:ssa. Hän oli Paavalin työtoverin Barnabaan serkku (Kol. 4:10, Filem. 24). Paavali halusi hänet luokseen Roomaan toisen vankikautensa aikana (2 Tim. 4:11). Markus oli myös Pietarin oppilas (1 Piet. 5:13). Markus kirjoitti hänen nimeään kantavan evankelion (ks. alaviittaa Mk: alussa).

Ap. t. 12:15 "Enkelinsä" = suojelusenkelinsä. Vrt. alaviittaa Mt. 18:10.

Ap. t. 12:17 Tämä Jaako (vrt. jakeen 2 Jaako) oli Jeesuksen veli, josta tuli Jerusalemin seurakunnan johtaja Pietarin jälkeen. Vrt. Apt. 15:13, 21:18.

Ap. t. 12:19 Vartijat vastasivat yleensä hengellään, mikäli vangit pakenivat.

Ap. t. 12:20 Tyyro, Siidon, ks. alaviittoja Mk. 7:24, Apt. 11:19.

Ap. t. 13:1 Antiokia, ks. alaviittaa Apt. 6:5. Profeetat, ks. alaviittaa Apt. 11:27. Opettajat olivat henkilöitä, joilla oli armolahjana kyky opettaa seurakuntaa kristillisen uskon ja Jumalan käskyjen tuntemiseen.

Barnabas, myös Joosef Barnabas, Paavalin työtoveri, oli kotoisin Kypron saarelta. Hän oli leeviläistä sukua, ja hänellä oli huomattava asema alkuseurakunnassa. Neljännysruhtinas, arvonimi, ks. alaviittaa Mt. 14:1.

Herodes Antipas, Herodes Suuren poika (ks. alaviittoja Mt. 2:1, 22, 14:1, Mk. 6:14), joka oli Gailean ja Perean neljännysruhtinas vuosina 4 eKr. - 39 jKr. "Kasvatuskumppani" oli hovititteli, joka osoitti, että mainittu henkilö oli saanut kasvatuksensa yhdessä hallitsijan poikien kanssa.

Ap. t. 13:3 Paasto, ks. alaviittoja Mt. 6:16, Lk. 18:12. Mainituissa Vuorisaarnan kohdissa Jeesus edellyttää, että myös Hänen opetuslapsensa paastoavat.

Ap. t. 13:4 Seleukia, Antiokian satamakaupunki, sijaitsi Orontes-joen suulla.

Ap. t. 13:5 Pakanain apostoli Paavali julisti evankeliota myös juutalaisille (Apt. 13:14, 14:1, 16:13 ym.), joille evankeliota piti ensin tarjota (Apt. 3:26, 13:46, Room. 1:16 ym). Vaikka Paavali mielellään julistikin evankeliota pakanille, hän aina meni ensin juutalaisten luo (Apt. 17:1-2, 10, 17 ym). Mutta kun juutalaiset paaduttivat itsensä totuuden sanalle ja sulkiivat kokoushuoneensa häneltä, hän meni pakanain luo, jotka

ottivat vastaan pelastuksen evankelion. Juutalaisten Kristusviha ja heidän hylkäyksensä tuotti aavalille paljon sisäisiä taisteluja, kuten näemme Roomalaiskirjeestä (luvussa 9-11), jossa hän laajasti käsittelee kysymystä. Paavali uskoi Israelin pelastumiseen ja näki pakanain luo vievän tiensä Pyhän Hengen määräämänä sekä Jumalan valmistuksena Israelin pelastumiselle.

Ap. t. 13:6 Barjeesus oli juutalaisten poverinoita, joka väitti voivansa taikakeinojen avulla ennustaa tulevia asioita. Hän oli niitä tietäjiä ja tähdistäennustajia, joita siihen aikaan esiintyi Rooman valtakunnassa ja jotka taikauskon yleisyyden vuoksi saivat myös ylhäisön kannatusta.

Ap. t. 13:9 Tässä mainitaan ensi kerran Paavalin kreikkalaisroomalainen nimi. Juutalaisten yleisen tavan mukaan hänellä oli sekä juutalainen (heprealainen) nimi Saul että kreikkalaisroomalainen nimi Paulos (Paavali).

Ap. t. 13:13 Pamfylia, Vähän Aasian eteläosan maakunta, Pergen kaupunki sijaitsi sen rannikolla.

Ap. t. 13:14 Pisidian Antiokia, ks. alaviittaa Apt. 6:5.

Ap. t. 13:15 Sinagoogan jumalanpalvelus, ks. alaviittaa Lk. 4:16. Kun Kirjoituksia oli luettu, saatettiin pitää lyhyt puhe tai saarna. Tämä ei ollut välttämätöntä, mutta jos kirjanoppineita oli läsnä, oli tavallista, että heitä pyydettiin puhumaan seurakunnalle.

Ap. t. 13:16 "Jotka Jumalaa pelkääte." Ks. alaviittoja Apt. 2:11 ja 10:2.

Ap. t. 13:39 "Tunnustaa vanhurskaaksi" = julistaa synnin syyllisyydestä vapautetuksi Jumalan edessä. Vrt. Room. 3:21-26.

Ap. t. 13:43 "Jumalaiset käännynnäiset." Vrt. jakeita 13 ja 26. Ks. alaviittoja Apt. 2:11 ja 10:2.

Ap. t. 13:51 "Puistaa tomu jaloistaan." Ks. alaviittaa Lk. 10:11. Ikonion (nyk. Konja), vanha kaupunki Vähän Aasian Lykaoniassa, suuren valtatievarrella. Lykaonia kuului Paavalin aikana Galatian hallintoalueeseen.

Ap. t. 14:4 Sana "apostoli" tarkoittaa lähettilästä ja yleensä sitä käytetään Jeesuksen kahdestatoista opetuslapsesta (esim. Apt. 6:2). Joskus sitä käytetään muistakin kuten Barnabaasta (jakeessa 14). Ks. alaviittaa Mt. 10:2.

Ap. t. 14:11 Vaikka kreikkalainen kulttuuri olikin vallitsevana Vähässä Aasiassa, säilyivät kansankielet kreikankielen rinnalla. Paavali ja Barnabas eivät ymmärtäneet lykaonian kieltä eivätkä sen vuoksi käsittäneet kansan huutoja.

Ap. t. 14:12 Seus (Zeus) oli kreikkalaisten ylijumala. Hermes oli jumalten sanansaattaja.

Ap. t. 14:13 Uhrieläimet koristeltiin sepelein.

Ap. t. 14:14 Vaatteiden repäiseminen oli osoitus kauhistumisesta. Ks. alaviittaa Mt. 26:65.

Ap. t. 14:19 Ap. t. 14:19,22. Paavalin omat kärsimykset olivat vahvistuksena hänen sanoilleen, että Jumalan valtakuntaan mennään "monen vaivan kautta". Tapanin kivittäminen oli hänellä usein kipeänä muistona (vrt. Apt. 22:4, 20, 26:10), ja kun Paavali kivitettiin, se varmasti oli jälleen hänen mielessään.

Ap. t. 14:23 "Vanhimmat." Ks. alaviittaa Apt. 20:28. Vaikeuksissakin Paavali osoitti johtajantaitoa

vieraillessaan seurakunnissa, rohkaistessaan niitä ja valitessaan niille vanhimmat.

Ap. t. 15:1 Miehet väittivät, ettei usko Kristukseen riitä, vaan että sen lisäksi tarvittiin ympärileikkausta.

Ap. t. 15:2 ss Apostolien kokous, joka pidettiin talvella 49-50 jKr., oli erittäin merkittävä lähetystyön kannalta. Paavali kertoo samasta kokouksesta Gal. 2:ssa.

Ap. t. 15:5 Miehet uskoivat, että Jeesus oli Messias, mutta he olivat lisäksi sitä mieltä, että autuuteen tarvittiin myös rituaalisen lain pitäminen. Tämän suunnan kannattajia nimitetään "judaisteiksi". Paavalin kirjeistä, erityisesti Galatalaiskirjeestä, käy ilmi, että nämä aiheuttivat paljon vaikeuksia Paavalille hänen pakanalähetysmatkoillaan.

Ap. t. 15:7 Pietari oli ensimmäisenä julistanut evankeliota pakanille (Apt. 10).

Ap. t. 15:8 Pakanille annettiin Pyhä Henki, vaikka he olivat leikkaamattomia eivätkä pitäneet rituaalista lakia.

Ap. t. 15:10 Jumalan kiusaaminen on Hänen selvästi ilmaistun tahtonsa vastustamista.

Ap. t. 15:13 Jaako, ks. alaviittaa Apt. 12:17.

ss Jaakon sanojen ydin on siinä, ettei pakania tule rasittaa sellaisella, mikä oli puhtaasti juutalaista.

Ap. t. 15:16 Ap. t. 15:16,17. Aam. 9:11s. Tässä niin kuin usein Uudessa Testamentissa lainataan Vanhaa Testamenttia lähinnä Septuagintan mukaan. (Septuaginta oli Vanhan Testamentin kreikankielinen käännös.)

Ap. t. 15:17 "Kaikki pakanat, jotka ovat Minun nimiini otetut", ts. kansat, jotka kuuluvat Herralle. Näitten leikkaamisesta ei puhuta, mistä Jaako päättelee, ettei kääntyneiltä pakanilta tule vaatia leikkaamista (jae 19).

Ap. t. 15:20 "Epäjumalien saasta" = liha, joka oli uhrattu epäjumalille (vrt. 1 Kor. 8:4). "Tukehtunut ja verta." Juutalaiset teurastivat eläimensä siten, että veri laskettiin kaikki pois. Veren nauttiminen oli jyrkästi kielletty, sillä "lihan sielu (=elämä) on veressä" (3 Moos. 17:11). Koska elämä on Jumalan lahja, oli myös veri kunnioituksen kohteena. Jaako ehdottaa, että juutalaisten ja juutalaiskristittyjen vuoksi, siis käytännöllisistä syistä, pakanakristityt tuli velvoittaa näiden perustavien säännösten pitämisen (jae 21).

Ap. t. 15:22 Silas eli Silvanus oli Paavalin työtoverina toisella lähetysmatkalla (Apt. 15:40-18:5).

Ap. t. 15:39 Välikirje ei ollut pysyvä. Myöhemmin Paavali puhuu sekä Barnabaasta että Markuksesta lämpimästi (1 Kor. 9:6, Gal. 2:9, Kol. 4:10).

Ap. t. 16:1 Timoteus oli Paavalin läheisimpiä työtovereita. Hänet mainitaan usein Apostolien teoissa ja Paavalin kirjeissä.

Ap. t. 16:3 "Juutalaisten tähden", nimittäin niitten juutalaisten, joitten kanssa Timoteus tulisi kosketuksiin lähetysmatkoilla. Mooseksen laki koski myös seka-aviosta syntyneitä. Sen sijaan Paavali aina vastusti kääntyneitten pakanain leikkaamista (ks. Gal. 2:3, 5:1ss).

Ap. t. 16:6 Galatia, Vähän Aasian maakunta niemimaan keskiosassa. Roomalainen provinssi, jonka pääkaupunkina oli Ankira (nyk. Ankara, Turkin pääkaupunki). Aasia oli maakunta nykyisen Vähän Aasian länsiosassa. Sen keskus oli Efeso.

Ap. t. 16:7 Mysia ja Bitynia, alueita Vähän Aasian luoteiskulmassa. Trooas, maakunta ja kaupunki Vähässä Aasiassa lähellä Dardanellien salmen eteläpäätä.

Ap. t. 16:8 Ap. t. 16:8, 9. Makedonia oli apostolien aikana roomalainen hallintoalue, joka käsitti Kreikan pohjoisosan. Tärkeimmät kaupungit olivat Filippi, Amfipolis, Tessalonika, Berea ja Neapolis.

Ap. t. 16:10 Tämä merkitsi evankelon saapumista ensi kertaa Eurooppaan, josta sittemmin tuli kristinuskon huomattavin alue. Jakeessa esiintyy ensi kerran me-muoto, joka osoittaa Luukaan liittyneen Paavalin seurueeseen.

Ap. t. 16:12 Filippi sijaitsi noin 13 km:n päässä rannikolta. Siirtokunta (colonia) tarkoitti Rooman ulkopuolella olevaa aluetta, joka oli osoitettu roomalaisten asuinpaikaksi ja jolle myönnettiin eräitä etuoikeuksia. Filipissä asui pääasiassa entisiä roomalaisia sotilaita ja heidän jälkeläisiään.

Ap. t. 16:14 Purppura oli arvokasta väriainetta, jota saatiin varsinkin Foinikian rannikolla elävästä purppurasimpukasta. Tyatira oli kaupunki Lyydian maakunnassa, Vähän Aasian länsiosassa. Se oli kuuluisa purppuravärijäämöistään ja -kutomoistaan. Yksi Ilmestyskirjan alussa olevista kirjeistä on osoitettu Tyatiran seurakunnalle (Ilm. 1:11, 2:18ss).

Ap. t. 16:20 Poliisiupseerit, kaksi roomalaista virkamiestä, joilla oli ylin valta Filipissä. Heidän alaisinaan oli lainpalvelijoita (jakeet 35,38). Viittaus juutalaisuuteen merkitsi, että Filipissä oli antisemitismia, juutalaisvihaa.

Ap. t. 16:27 Ks. alaviittaa Apt. 12:19.

Ap. t. 16:37 Rooman kansalaisia ei saanut tuomita häpeällisiin rangaistuksiin (esim. ruoskintaan).

Ap. t. 17:1 Kaupungit sijaitsivat tärkeän roomalaisen tien, Via Egnatian varrella, joka yhdisti Vähän Aasian maakunnat Roomaan.

Ap. t. 17:3 Ks. alaviittoja Mt. 1:1, Apt. 2:36. Myös sanat "tämä Jeesus...on Kristus (=Messias)" sisältävät lyhyen uskontunnustuksen.

Ap. t. 17:4 "Jumalaapelkääväiset." Ks. alaviittaa Apt. 10:2.

Ap. t. 17:6 "Mailman kiihoittajat." Alkukielen sana merkitsee alunperin mailman mullistajaa. Metelin nostattajien sanat osoittavat, miten nopeasti kristinuskon sanoma eteni.

Ap. t. 17:10 Berea, kaupunki Tessalonikasta noin 80 km länteen, sisämaassa. Nyk. Veroia.

Ap. t. 17:15 Ateena oli menettänyt poliittisen merkityksensä, mutta se oli yhä kreikkalaisen sivistyksen ja taiteen keskus sekä antiikin kuuluisin yliopistokaupunki. Roomalaisaikana se kuului Akaian hallintoalueeseen, jonka pääkaupunkina oli Korinto.

Ap. t. 17:18 "Epikurolaiset ja stoalaiset filosofit" olivat kahden huomattavimman filosofikunnan edustajia. Edelliset saivat nimensä Epikurokselta, joka kuoli noin

270 eKr. He olivat materialisteja ja opettivat, että ihmisen on eletävä siten, että hän saa elämästä suurimman mahdollisen nautinnon. Stoalaisuuden perustaja oli Zenon, Epikuroksen aikalainen. Stoalaiset

olivat panteisteja ja pitivät kaikkien ulkonaisten koettelemusten keskellä tyynenä säilyvää mielenrauhaa viisaan ihmisen tuntomerkkinä. "Lavertelija." Alkukelen sana merkitsee sanatarkasti "siementen kerääjää" ja tarkoittaa tässä ihmistä, joka yrittää loistaa viisailla sanoilla, jotka hän on siepannut kuuluisilta opettajilta. Ap. t. 17:19 Areiopagi, kukkula Ateenaan keskustassa. Siellä istui samanniminen tuomioistuin (vrt. jae 34) pitäen istuntonsa taivasalla. Tuomioistuin oli jaettu osastoihin, joiden tehtävänä oli etupäässä siveellisen ja uskonnollisen elämän valvominen ja kiellettyjen jumalanpalvelusten estäminen. Sen istunnoille oli ominaista vakavuus ja ankuruus. Asianosaisten ja todistajien täytyi pelottavin valoin sitoutua ehdottomaan totuullisuuteen. Tuomareja sitoivat enemmän siveelliset kuin jyrkästi lainopilliset näkökohdat, ja tuomioistuimella oli suuri arvonanto sen oikeamielisyyden takia. Erään osaston tehtävänä oli valvoa nuorison kasvatusta ja yleensä opetusta. Paavali oli ehkä sen edessä selvittämässä oppinsa sisältöä.

Ap. t. 17:23 "Tuntematon jumala." Kansallisissa hätätilanteissa kreikkalaiset uhrasivat myös vieraille jumalille, joitten nimiä he eivät tienneet, lepyttääkseen niitä. On myös mahdollista, että alttari oli pystytetty Israelin Jumalalle. Häntä voitiin nimittää tuntemattomaksi Jumalaksi, koska Hänen nimeään ei saanut lausua.

Ap. t. 17:26 "Yhdestä verestä" = yhdestä ihmisestä eli Aatamista.

Ap. t. 17:28 Tässä tarkoitettaneen stoalaisia runoilijoita Aratosta (noin 310-240 eKr.) ja Kleantesta (noin 330-230 eKr.).

Ap. t. 18:1 Korinto oli Kreikan huomattavin kauppakaupunki. Sillä oli kolme satamaa, joista Kenkrea mainitaan Uudessa Testamentissa (Apt. 18:18, Room. 16:1). Korintossa oltiin vieraita uskontoja kohtaan suvaitsevampia kuin muissa Kreikan kaupungeissa. Korinto oli tunnettu ylellisyydestään ja paheistaan. Apostolien aikana se oli roomalaisen Akaian hallintoalueen pääkaupunki, jonka alaisuuteen kuului Kreikan eteläosa.

Ap. t. 18:2 Klaudius, ks. alaviittaa Apt. 11:28. Karkoitus tapahtui hänen kahdententoista hallintovuotenaan, mutta kielto kumottiin kaikessa hiljaisuudessa (vrt. Apt. 28:17, Room. 16:3).

Ap. t. 18:6 "Puistaa tomu vaatteistaan." Ks. alaviittaa Lk. 10:11.

Ap. t. 18:7 "Jumalaapelkääväinen." Ks. alaviittoja Apt. 2:11 ja 10:2.

Ap. t. 18:12 Gallion oli filosofi Senecan veli. Paavalin elämäntyön ajanmäärittysten kannalta on erittäin tärkeä se Delfistä katkelmina löydetty, kiveen kirjoitettu keisari Klaudiuksen kirje, josta käy ilmi, että Gallion oli Akaian maaherrana heinäkuun alusta 51 kesään 52.

Ap. t. 18:18 Kenkrea oli Korinton itäinen satamakaupunki. Ks. alaviittaa jakeeseen 1. "Lupaus" oli nasiirilupaus. Ks. 4 Moos. 6:2 ss. Se kesti tavallisesti kolmekymmentä päivää, joitten aikana nasiiri ei mm. saanut leikata hiuksiaan. Lupaus koski yleensä jotakin uskonnollista palvelusta.

Ap. t. 18:19 Efeso, kaupunki Vähän Aasian länsirannikolla, Paavalin aikana roomalaisen Aasian hallintoalueen (ks. alaviittoja Apt. 2:9, 16:6) pääkaupunki. Se oli Rooman valtakunnan neljänneksi suurin kaupunki ja koko

Vähän Aasian käsittäneen kauppaliikenteen keskus.

Ap. t. 18:22 Seurakunta tarkoittaa tässä Jerusalemin paikallisseurakuntaa.

Ap. t. 18:24 Apollo oli luultavasti koulutettu juutalaisten kirjanoppineitten viisauden tuntemiseen.

Juutalaisten oppineitten tärkeänä keskuksena oli Egyptin Aleksandria ja tunnetuimpana edustajana filosofi Filon. Vanhaa Testamenttia tulkittiin allegorisesti, ts. tekstin sanojen takaa etsittiin kätkeytyä, salaista merkitystä. Apollo uskoi Jeesuksen Vapahtajaksi. Hänellä oli hyvät tiedot Jeesuksen julistuksesta ja teoista. Mutta Apollon kristillinen näkemys oli epätäydellinen, kun hän ei mm. tuntenut kristillistä kastett.

Ap. t. 19:1 Efeso, ks. alaviittaa Apt. 18:19.

Ap. t. 19:2 Pyhän Hengen olemassaolo. Vanhan Testamentin kirjoituksista he varmasti tiesivät lupauksen Hengen vuodattamisesta messiaanisenä aikana (ks. Apt. 2:16ss), mutta he eivät tienneet, että tämä lupaus oli jo täyttynyt.

Ap. t. 19:3 "Johanneksen kaste." Jumala lähetti Johannes Kastajan (Jh. 1:33) kehoittamaan Israelia parannukseen ja kastamaan ne, jotka ottivat vastaan hänen sanomansa (ks. Mk. 1:4). Ne, jotka ottivat vastaan Johanneksen kasteen, tunnustivat syntinsä ja julistivat uskovansa, että saavat anteeksiannon tulevalta Messiaalta.

Ap. t. 19:9 "Tie" = kristillinen usko.

Ap. t. 19:13 ss. Kertomus opettaa, ettei ihmisen ole hyvä leikitellä pahojen henkivaltojen kanssa, koska ne ovat todellisia voimia.

Ap. t. 19:19 Taikakirjat olivat papyruskääröjä, joihin eri kielillä oli kirjoitettu taikakaavoja ja niiden käyttöohjeita. Hopearaha, denari, ks. alaviittaa Mt. 18:28.

Ap. t. 19:23 "Se tie" = kristillinen usko (vrt. jae 9).

Ap. t. 19:24 Artemis oli hedelmällisyyden jumalatar (vastasi VT:n Astartea ja roomalaisten Dianaa). Efesoon rakennettu Artemiin temppeli oli valtava ja loistava. Se luettiin mailman seitsemän ihmeen joukkoon.

"Hopeiset temppelit", hopeinen pienoismalli, joita pyhiinvaeltajat ostivat ja käyttivät muistolahjoina tai amuletteina.

Ap. t. 19:29 "Näytelmäpaikka." Efeson muinainen ulkoilmateatteri on kaivettu esiin. Siihen mahtui 25 000 katselijaa.

Ap. t. 19:31 "Aasian hallitusmiehet" (kreik. asiarkhees), luultavasti Vähän Aasian maapäivien jäseniä, jotka kokoontuivat Efesossa. Heidät valittiin vuosittain rikkaitten ja arvossapidettyjen kansalaisten joukosta.

Ap. t. 19:33 Aleksanteri, mies, joka tässä esiintyy juutalaisten puoltajana. Hän tahtoi ehkä ilmoittaa, ettei Paavali ollut juutalaisten uskonnon edustaja.

Ap. t. 19:35 Artemiin palvelijain perimätieto viitanee meteoriin. Kirjailija Plinius kertoo, että temppelin sisäänkäytävän yläpuolella oli suuri kivi ja että itse Artemiin sanottiin panneen sen siihen.

Ap. t. 20:6 "Hapattomain leipäin juhla." Ks. alaviittaa Mt. 26:17.

Ap. t. 20:7 "Viikon ensimmäinen päivä" = sapatin jälkeinen päivä. Ks. alaviittaa Mt. 28:1. Vrt. myös 1 Kor. 16:2, Ilm. 1:10. "Murtamaan leipää", ts. viettämään Pyhää ehtoollista. Vrt. Apt. 2:42.

Ap. t. 20:13 Alkutekstin teonsana merkitsee selvästi "kulkea jalan". Kirkkoraamattu kääntää epätarkasti ja seuraa Ruotsin kirkkoraamatun sanontaa ("kulkea maitse").

Ap. t. 20:12 Asso, Mysian rantakaupunki, noin päivämatkan päässä etelään Trooaasta.

Ap. t. 20:14 Mitilene, kaupunki Lesbos-saarella vastapäätä Assoa. Paavalin aikana se oli roomalaiseen Aasian maakuntaan kuuluva vapaakaupunki.

Ap. t. 20:15 Mileto, kaupunki Efeson eteläpuolella, noin kahden päivämatkan päässä.

Ap. t. 20:19 Oikea nöyryys on täyttä antautumista Jumalan tahtoon.

Ap. t. 20:22 "Hengessä sidottuna." Pyhä Henki määräsi, mihin Paavalin tuli mennä. Vrt. Apt. 16:6s, 18:21. ss Elämä sinänsä ei ollut Paavalille kallis, vaan hänen ainoana halunaan oli täyttää palvelutehtävä, jonka hän oli saanut Kristukselta. Ihmisten hyvää tarkoittavista varoituksista huolimatta hän mieluummin totteli Jumalaa eikä väistänyt vaikeuksia.

Ap. t. 20:26 Vrt. Apt. 18:6. Paavali tarkoittaa, ettei hän ole laiminlyönyt tehtäväänsä ja ettei siis hänen tähtensä kukaan joudu kadotukseen.

Ap. t. 20:28 "Seurakunnan kaitsija" (kreik. episkopos, josta tulee sana "piispa"). Jakeessa 17 heitä kutsutaan vanhimmiksi. Vrt. Apt. 14:23. He olivat seurakunnan johtajia ja heidän tuli hoitaa sitä niin kuin paimen kaitsee laumaansa, opettaa Kirjoituksia, johtaa jumalanpalveluksia sekä vastata sielunhoidosta. Ks. Ef. 4:11, 1 Piet. 5:1s.

Ap. t. 20:32 "Perintöosa" tarkoittaa iankaikkista elämää. Pyhitetyt, pyhät, ks. alaviittaa Apt. 9:13.

Ap. t. 20:35 Näitä Jeesuksen sanoja ei ole evankeliossa. Ne ovat säilyneet suullisesti.

Ap. t. 21:1 Koos, Rodos, saaria Vähän Aasian lounaisrannikolla. Patara, tärkeä satamakaupunki Lyykiassa, Vähän Aasian etelärannikolla.

Ap. t. 21:4 "Hengen vaikutuksesta." Paavalin seurueessa oli niitä, joilla oli profetoimisen armolahja ja jotka ennustivat, että "kahleet ja vaivat" (Apt. 20:23)

odottivat apostolia Jerusalemissa. Siksi he neuvoivat häntä luopumaan matkasta, mutta Paavali itse tiesi, että Jumala tahtoi hänen tekevän tämän matkan kahleista ja vaivoista huolimatta (Apt. 20:22).

Ap. t. 21:7 Ptolemas eli Akko, ikivanha kanaanolainen kaupunki Välimeren rannalla, nykyisen Haifan kaupungin pohjoispuolella. Sillä oli hyvä luontainen satama.

Ap. t. 21:8 Ks. Apt. 6:5, 8:5ss.

Ap. t. 21:11 Vertauskuvallinen sitominen muistutti Vanhan Testamentin profeettain julistukseen liittyviä tekoja, jotka havainnollistivat heidän sanojansa. Vrt. Jer. 18:1ss, 19:1ss.

Ap. t. 21:18 Jaako, ks. alaviittaa Apt. 12:17.

Ap. t. 21:21 "On kerrottu..." Jaako ja vanhimmat tiesivät, että tämä oli panettelua, mutta he halusivat, että

panettelu torjutaan. Paavali opetti, ettei pakanakristittyjen tarvinnut antautua leikattaviksi eikä pitää rituaalista lakia. Muiden apotolien tavoin hän opetti, ettei ihmisen pelastumiseen tarvita muuta kuin Kristus (Room. 3:21-26). Mutta hän ei koskaan väittänyt, että juutalauskristittyjen tuli luopua rituaalisen lain noudattamisesta. Itse hän seurasi näitä lakeja ollessaan juutalaisten seurassa (Apt. 16:3, 1 Kr. 9:20).

Ap. t. 21:23 "Lupauksella tarkoitetaan nasiirilupausta (ks. 4 Moos. 6:14s). Siihen liittyvien uhrien kustannukset olivat korkeat. Vaikuttaa ilmeiseltä, että suostuessaan pyytöön Paavali teki virheen. Hänen tekonsa ainoana tarkoituksena oli rauhan säilyttäminen, mutta se ei onnistunut.

Ap. t. 21:27 Pyhäköllä tarkoitetaan tässä koko sisempää pyhäkköaluetta, johon vain israelilaisilla oli pääsy. Siihen kuului itse temppelirakennus, johon vain papit pääsivät, sekä miesten esipiha ja naisten esipiha. Pakanilta oli kuolemanrangaistuksen uhalla kielletty pääsy tälle alueelle. Erottavaan väliseinään (vrt. Ef. 2:14) oli kiinnitetty 13 kivistä kieltoaulua, joista yksi on vielä tallella Istanbulin museossa.

Ap. t. 21:31 "Sotaväenosaston komentaja" oli Antonian linnaan sijoitetun roomalaisen rykmentin päällikkö. Antonian linna oli temppelivuoren luoteisessa kulmassa. Tämän rykmentin (eli kohortin) vahvuus oli tavallisesti kuusisataa miestä. Vrt. alaviittaa Apt. 10:1.

Ap. t. 21:38 Alkukielen sana sikarios tulee latinan sanasta sicarius (tai sica), tikari, ja tarkoittaa yleensä salamurhaajaa, murhamiestä, tai erityisesti kansalliskiihkoisen juutalaisen äärimmäisyysryhmän jäseniä. Tästä egyptiläisen juutalaisen johtamasta kapinasta kirjoittaa myös juutalainen historioitsija Josefus.

Ap. t. 22:3 Gamaliel, ks. alaviittaa Apt. 5:34. Opettaja istui opettaessaan tuolilla, ja oppilaat istuivat maassa, opettajan "jalkain juuressa".

Ap. t. 22:4 "Tämä tie" = kristillinen usko. Ks. alaviittaa Apt. 9:2.

Ap. t. 22:14 Vanhurskas, vrt. Apt. 3:14, 7:52.

Ap. t. 22:21 Evankelion saarnaaminen pakanille oli Kristuksen käsky, jota Paavali oli totellut.

Ap. t. 22:24 Kuulusteluun liittyi yleensä kidutusta. Roomalainen ruoska oli tehty punotuista nahkahihnoista, joitten päihin oli usein kiinnitetty lyijypalloja.

Ap. t. 22:25 Ks. alaviittaa Apt. 16:37. Paavali kyllä piti Kristuksen seuraamisen tähden saamiaan haavoja suuressa arvossa, mutta hän ei etsinyt kärsimyksiä, vaan vältti niitä, mikäli se oli mahdollista laillisesti. Rohkeutta voidaan tilanteen mukaan osoittaa sekä kärsimyksissä että niiden välttämisessä.

Ap. t. 22:30 Ylipapit ja neuvosto, ks. alaviittoja Mt. 2:4, 5:22.

Ap. t. 23:2 Ylipappi, ks. alaviittaa Mt. 2:4. Hananias (eli Ananias), Nebedaioksen poika, oli ylipappina noin 47-59 jKr. Juutalainen historioitsija Josefus kuvaa hänet raa'aksi ja rahanahneeksi.

Ap. t. 23:3 "Valkeaksi kalkittu seinä", sanonta, joka tarkoittaa ulkokullattua, teeskentelijää. Vrt. Mt. 23:27.

Ap. t. 23:6 Saddukeukset, fariseukset, ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Ap. t. 23:24 Feeliks oli Juudean maaherrana noin 52-60 jKr. Hän oli väkivaltainen ja tunnettu julmuudestaan. Keisari Nero erotti ja mestautti hänet.

Ap. t. 23:31 Antipatris, Herodes Suuren perustama kaupunki Jerusalemin ja Kesarean puolivälissä.

Ap. t. 24:1 ss Tertullus oli roomalainen nimi, mutta koska asianajaja puhuessaan käytti me-muotoa, on todennäköistä, että hän oli syntyään juutalainen. Ei ollut tavatonta, että juutalaisilla oli pakanallinen nimi, ja Rooman kansalaisuuskin oli muutamien heidän saavutettavissaan, kuten näemme esim. Paavalista. Tertulluksen puheessa koetettiin heikko asia kätkeä kaunopuheisen sanahelinän taakse. Puheen alussa olevat kiitokset kuuluivat ajan yleiseen tyyliin.

Ap. t. 24:5 "Nasaretilaisten lahkko." Juutalaiset pitivät kristinuskoa vain juutalaisuuden uutena suuntana.

Ap. t. 24:14 Laki ja profeetat, ks. alaviittaa Lk. 24:44.

Ap. t. 24:14,22. "Tie" = kristillinen usko. Ks. alaviittaa Apt. 9:2.

Ap. t. 24:17 "Almut" olivat tulos keräyksestä, jonka Paavali järjesti pakanaseurakunnissa Jerusalemin seurakunnan hyväksi. 1 Kor. 16:1s, 2 Kor. 8-9, Room. 15:25s. Uhrit, ks. Apt. 21:24, 26.

Ap. t. 24:24 Drusilla, Herodes Agrippa I:n tytär, Herodes Agrippa II:n ja Berniken sisar. Ks. alaviittaa Apt. 12:1. Drusilla oli eronnut ensimmäisestä miehestään, Syyrian Emesan kuninkaasta, mennäkseen naimisiin Feeliksin kanssa. Hän oli Feeliksin kolmas vaimo.

Ap. t. 24:26 Roomalainen virkamiehistö oli usein turmeltunutta ja lahjustenotto oli tavallista.

Ap. t. 24:27 Porkius Festus oli Palestinan roomalaisena maaherrana noin 60-62 jKr. Hän oli oikeamielinen mies, mutta ei kyennyt hälventämään Feeliksin aiheuttamaa vihaa, jota juutalaiset tunsivat roomalaisia kohtaan. Festus oli hyvissä väleissä kuningas Agrippa II:n kanssa.

Ap. t. 25:9 Jerusalemiin lähteminen viittasi suuren neuvoston tuomittavaksi menemiseen. "Edessäni." Festus olisi itse ollut mukana ja valvonut oikeudenkäyntiä.

Ap. t. 25:10 Paavali tiesi, että suuri neuvosto tuomitsisi hänet kuolemaan ja että Festus, koska halusi olla juutalaisille mieliksi (jae 9), oikeamielisyydestään huolimatta tuskin rohkenisi kieltäytyä vahvistamasta tuomiota, niin kuin Pilatus oli vahvistanut Jeesuksen kuolemantuomion (Jh. 18:28-19:16).

Ap. t. 25:11 "Vetoan keisariin." Rooman kansalaisella oli oikeus saada asiansa keisarin ratkaistavaksi.

Ap. t. 25:13 Agrippa eli Herodes Agrippa II, Agrippa I:n poika. Ks. alaviittoja Apt. 12:1, 24:24. Hän hallitsi Palestinan pohjoisosia. Bernike oli Agrippa II:n sisar. Hän oli naimisissa setänsä Kalkiin (Libanonissa) Herodeen kanssa, mutta asui miehensä kuoltua veljensä rakastajattarena.

Ap. t. 25:19 Vrt. Apt. 26:24. Festuksella oli kristinuskosta vähäiset tiedot, päinvastoin kuin edeltäjällään Feeliksillä (Apt. 24:22).

Ap. t. 25:26 Vankien mukana lähetettiin asiakirja, jossa esitettiin heitä vastaan kohdistetut syytökset.

Ap. t. 26:1 ss Paavalin puolustuspuhe on erittäin huomattava. Hän esiintyy siinä sekä kohteliaasti kuin hovimies että taitavana kaunopuhujana ja pelottomana kristittynä.

Ap. t. 26:5 "Ankarin lahkko", ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Ap. t. 26:6 "Lupaus" = Jumalan lupaus Messiaasta, vrt. Apt. 13:32, 24:15, 28:23.

Ap. t. 26:7 "Kaksitoista sukukuntaamme" = Israelin koko kansa. Viitaus Jumalan palvelemiseen tarkoittaa pyhäkön uhreja ja rukouksia, sinagoogan päivittäisiä jumalanpalveluksia ym. Eräs ns. "kahdeksantoista kohdan rukouksen" - jota jokaisen juutalaisen tuli kolmesti päivässä rukoilla - pyynnöistä puhuu Messiaan pikaisesta tulemisesta.

Ap. t. 26:8 Paavalin kysymys oli osoitettu kaikille läsnäolijoille. Sanat kuolleista nousemisesta ovat muodoltaan yleisiä, mutta myöhemmin (jakeessa 23) Paavali nimenomaan mainitsee tarkoittavansa Kristuksen herättämistä.

Ap. t. 26:14 "Tutkain", häränpistin, teräväpäinen sauva, jolla kytömies ohjasi härkiään.

Ap. t. 27:1 "Keisarillinen" oli kunnianimitys. "Sotaväenosasto" eli kohortti, vrt. Apt. 10:1, 21:31.

Ap. t. 27:2 "Adramittilainen" = kotoisin Adramittiun-nimisestä kaupungista, joka sijaitsi Mysian rannikolla, Vähän Aasian luoteiskulmassa.

Ap. t. 27:6 Egypti oli Rooman vilja-aitta, ja maitten välillä oli säännöllinen, vilkas laivaliikenne.

Ap. t. 27:9 "Paasto" on tässä sovituspäivän toinen nimitys (ks. 3 Moos. 16:29s, 23:26ss). Sitä vietettiin tisri-kuun kymmenentenä. Tisri-kuu vastaa meidän lokakuutamme.

Ap. t. 27:17 Köysiä sidottiin laivan laitoihin eräänlaisiksi suojakaiteiksi, joista saattoi pitää kiinni, ettei huuhtoutuisi mereen. Syrtti, hiekkasärkkäalue Pohjois-Afrikan rannikolla.

Ap. t. 27:20 Kompassia ei tunnettu. Aurinko ja tähdet olivat avomerellä ainoat suunnan antajat.

Ap. t. 27:41 "Kahden meren välinen matala paikka" tarkoittaa vedenalaista karikkoa.

Ap. t. 27:42 Ks. alaviittaa Apt. 12:19.

Ap. t. 28:1 Melite = Malta.

Ap. t. 28:4 Kostotar, Dike, kreikkalaisten oikeuden jumalatar.

Ap. t. 28:11 Kastor ja Polluks olivat Seun poikia ja merenkulkijain suojelusjumalia.

Ap. t. 28:12 Sirakusa, suuri kreikkalainen kaupunki Sisilian itärannikolla.

Ap. t. 28:13 Reegion, nyk. Reggio, kreikkalaisten uudisasukkaiden perustama satamakaupunki Italian niemimaan "saappaankärjessä". Puteoli, nyk. Pozzuoli, kaupunki Italiassa, Napolin lahden pohjoisrannalla, Rooman ulkosatama ja Egyptin viljan purkauspaikka.

Ap. t. 28:16 Vrt. jae 20. Paavali oli luultavasti kahlein k#ytetty vartiosotilaaseen.

Ap. t. 28:23 Mooseksen laki ja profeetat, ks. alaviittaa Lk. 24:44.

Ap. t. 28:30 "Kaksi täyttä vuotta." Tässä ei mainita oikeudenkäyntiä eikä toista osapuolta, juutalaisia ja suurta neuvostoa. Hiljaisuus on selitetty siten, että oikeudenkäynti keskeytettiin. Keisari Klaudius (vrt. Apt. 18:2) oli nimittäin säätänyt lain, että oikeudenkäynti oli keskeytettävä, elleivät molemmat osapuolet tulleet keisarillisen tuomioistuimen eteen kahdeksantoista kuukauden kuluessa. Kirkollisen perimätiedon mukaan Paavali vapautettiin vankilasta ja matkusti sitten Espanjaan (vrt. Room. 15:24, 28). Lisäksi Tim:sta ja Tit:sta käy ilmi, että hän tämän vapautensa aikana kävi idässäkin. Vrt. alaviittoja 1 Tim. 1:3, Tit. 1:5.

Paavalin kirje Roomalaisille

Roomalaisille 1 luku

1. Paavali, Jeesuksen Kristuksen palvelija, kutsuttu apostoli, erotettu Jumalan evankeliota varten,
2. jonka Hän ennalta on luvannut profeettainsa kautta pyhissä Kirjoituksissa,
3. Hänen Pojastaan - joka lihan puolesta on syntynyt Daavidin siemenestä
4. ja pyhyiden Hengen puolesta kuolleitten nousemuksen kautta voimassa osoitettu Jumalan Pojaksi - Jeesuksesta Kristuksesta, Herrastamme,
5. jonka kautta olemme saaneet armon ja apostolinviran uskon kuuliaisuudeksi Hänen nimeänsä kohtaan kaikissa kansoissa,
6. joitten joukossa olette tekin, Jeesuksen Kristuksen kutsumat:
7. kaikille Roomassa oleville Jumalan rakastamille, kutsutuille pyhille. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!
8. Ensinnä kiitän Jumalaani Jeesuksen Kristuksen kautta teidän kaikkien tähden, koska teidän uskonne mainitaan kaikessa mailmassa.
9. Sillä Jumala, jota hengessäni palvelen Poikansa evankeliossa, on todistajani, kuinka lakkaamatta muistelen teitä,
10. aina rukouksissani anoen, että lopultakin Jumalan tahdosta onnistuisin tulemaan tyköenne.
11. Sillä ikävöin nähdä teitä antaakseni teille jonkin hengellisen lahjan, jotta vahvistuisitte,
12. se on: yhdessä virkistyäkseni luonanne yhteisestä uskostamme, teidän ja minun.
13. En myöskään tahdo teidän, veljet, olevan tietämättömiä siitä, että monesti olen päättänyt tulla tyköenne saadakseni jonkin hedelmän myös teidän keskellänne niin kuin muittenkin pakanain keskellä, mutta minua on estetty tähän asti.
14. Olen velassa sekä kreikkalaisille että barbaareille, sekä viisaille että ymmärtämättömille.
15. Minulla on siis alttiutta julistaa evankeliota myös teille, roomalaisille.
16. En näet häpeä evankeliota, sillä se on Jumalan voima autuudeksi jokaiselle uskovalle, juutalaiselle ensin ja myös kreikkalaiselle.
17. Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy uskosta uskoon, niin kuin on kirjoitettu: "Vanhurskas on elävä uskosta."
18. Sillä Jumalan viha ilmestyy taivaasta ihmisten kaikkea jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan - niitten, jotka pitävät totuuden vääryydessä -
19. koska se, mikä Jumalasta on tiettävissä, on ilmeistä heidän keskellään; Jumala on sen näet heille

ilmoittanut.

20. Sillä Hänen näkymätön olemuksensa, nimittäin iankaikkinen voimansa ja jumaluutensa, on mailman luomisesta asti ymmärrettäväksi tehtyjen tekojen kautta nähtävänä, jotteivät olisi puolustettavissa,

21. koska he tuntien Jumalan eivät ole Häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet, vaan ovat ajatuksiltaan turhistuneet ja ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt.

22. Kehuessaan viisaita olevansa ovat tyhmistyneet

23. ja ovat katoamattoman Jumalan kirkkauden vaihtaneet katoavan ihmisen ja lintujen ja nelijalkaisten ja matelevaisten kuvan hahmoon.

24. Sen tähden Jumala onkin jättänyt heidät sydäntensä himoissa ruumistensa keskinäisen häpäisemisen saastaan -

25. nuo, jotka ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen ja ovat kunnioittaneet ja palvelleet luotua enemmän kuin Luojaa, joka on ylistetty iäti, totisesti.

26. Sen tähden Jumala on jättänyt heidät häpeällisiin himoihin, sillä heidän naisensa ovat vaihtaneet luonnollisen tavan luonnonvastaiseen;

27. samoin miehetkin, luopuen luonnollisesta tavasta naisten kanssa, ovat kiimassaan syttyneet toisiinsa ja harjoittaneet miehet miesten kanssa riettautta ja saaneet itseensä villityksensä vaatiman palkan.

28. Niin kuin eivät pitäneet hyvänä Jumalan tuntemista, niin Jumala jätti heidät kelvottomaan mieleen, tekemään sopimattomia.

29. Ovat täynnä kaikkea vääryyttä, haureutta, pahuutta, ahneutta, ilkeyttä; täynnä kateutta, murhaa, riitaa, petosta, pahansuontia;

30. ovat juoruilijoita, panettelijoita, Jumalan vihaamia, väkivaltaisia, ylpeitä, kerskailijoita, pahankeksijöitä, vanhemmille tottelemattomia,

31. ymmärtämättömiä, epäluotettavia, vailla rakkautta, armottomia,

32. jotka tuntien Jumalan vanhurskaan säännön, että sellaisten harjoittajat ansaitsevat kuoleman, eivät ainoasti tee niitä, vaan myös mieltäytyvät niihin, jotka niitä harjoittavat.

Roomalaisille 2 luku

1. Sen vuoksi sinä, oi ihminen - jokainen tuomitseva - et ole puolustettavissa, sillä siinä, missä tuomitset toisen, tuomitset itsesi, sillä sinä, joka tuomitset, harjoitat samaa.

2. Mutta tiedämme, että Jumalan tuomio on totuuden mukainen niille, jotka sellaisia harjoittavat.

3. Vai luuletko, oi ihminen, joka tuomitset niitä, jotka sellaisia harjoittavat ja itse niitä teet, että vältät Jumalan tuomion?

4. Vai halveksitko Hänen hyvyytensä ja kärsivällisyytensä ja pitkämielisyytensä rikkautta, tietämättä, että

Jumalan hyvyys johtaa sinua kääntymykseen?

5. Kovuutesi ja katumattoman sydämesi tähden kartutat itsellesi vihaa vihan ja Jumalan vanhurskaan tuomion ilmestymisen päiväksi,

6. Hänen, 'joka antaa kullekin hänen tekojensa mukaan':

7. niille, jotka hyvässä työssä kestävinä etsivät kirkkautta ja kunniaa ja katoamattomuutta, iankaikkisen elämän,

8. mutta niille, jotka ovat itsekkäitä eivätkä tottele totuutta, vaan tottelevat vääryyttä, tulee viha ja kiivastus.

9. Vaiva ja tuska jokaisen paha harjoittavan ihmisen sielulle, juutalaisen ensin, sitten kreikkalaisen,

10. mutta kirkkaus ja kunnia ja rauha jokaiselle hyvää tekeväälle, juutalaiselle ensin, sitten kreikkalaiselle.

11. Jumalassa ei näet ole henkilöön katsomista.

12. Sillä kaikki, jotka ilman lakia ovat syntiä tehneet, myös ilman lakia hukkuvat, ja kaikki, jotka lain alaisina ovat syntiä tehneet, lailla tuomitaan.

13. Eivät näet lain kuulijat ole vanhurskaita Jumalan edessä, vaan lain tekijät vanhurskautetaan.

14. Kun pakanat, joilla ei ole lakia, luonnostaan harjoittavat lain tekoja, he ilman lakia ollen ovat itselleen lakina,

15. nuo, jotka osoittavat lain teon olevan kirjoitettuna sydämiinsä, kun omatuntonsa todistaa mukana ja ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä

16. sinä päivänä, jona Jumala on tuomitseva ihmisten salaisuudet Jeesuksen Kristuksen kautta minun evankelioni mukaan.

17. Mutta jos sinua sanotaan juutalaiseksi ja luotat lakiin ja kerskaat Jumalasta ja

18. tunnet, mitä Jumala tahtoo, ja laissa opetettavana tutkit tärkeimmät

19. ja luulet olevasi sokeain taluttaja, pimeässä olevain valo,

20. ymmärtämättömäin kasvattaja, alaikäisten opettaja, sinulla kun on laissa tiedon ja totuuden muoto,

21. niin sinä, joka toista opetat, etkö itseäsi opeta; varastatko sinä, joka julistat, ettei saa varastaa;

22. teetkö aviorikoksen sinä, joka sanot, ettei saa tehdä aviorikosta; ryöstätkö temppelistä sinä, joka kauhistut epäjumalia;

23. häpäisetkö lain rikkomisella Jumalaa sinä, joka laista kerskaat?

24. Sillä "teidän tähtenne Jumalan nimi tulee pilkatuksi pakanain seassa", niin kuin kirjoitettu on.

25. Leikkaus kyllä hyödyttää, jos pidät lain, mutta jos olet lain rikkoja, on leikkauksesi tullut leikkaamattomuudeksi.

26. Jos siis leikkaamaton seuraa lain säännöksiä, eikö hänen leikkaamattomuuttaan lueta leikkaukseksi?

27. Luonnostaan leikkaamaton, joka täyttää lain, tuomitsee sinut, lain kirjaimesta ja leikkauksesta osallisen lainrikkijan.

28. Sillä juutalainen ei ole näkyvässä, eikä leikkaus näkyvässä, lihassa,

29. vaan juutalainen on salassa, ja sydämen leikkaus tapahtuu Hengessä, ei kirjaimessa - sen kiitos tulee Jumalalta eikä ihmisiltä.

Roomalaisille 3 luku

1. Mikä siis juutalaisen etuus tai mikä leikkauksen hyöty?
2. Suuri kaikin tavoin. Ennen kaikkea, että heille on uskottu Jumalan sanat.
3. Entä jos jotkut ovat olleet epäuskoisia? Ei kai epäuskonsa tee Jumalan uskollisuutta tyhjäksi?
4. Pois se! Olkoon Jumala totuellinen ja jokainen ihminen valhetteli, niin kuin on kirjoitettu: "Jotta Sinut havaittaisiin vanhurskaaksi sanoissasi ja voittaisit, kun kanssasi oikeutta käydään."
5. Mutta jos meidän vääryytemme osoittaa Jumalan vanhurskauden, mitä sanomme? Ei kai Jumala ole väärä, kun tuo esiin vihan? Puhun ihmisen tavoin.
6. Pois se! Kuinka sitten Jumala tuomitsee mailman?
7. Sillä jos Jumalan totuus minun valheeni kautta on ylenpalttinen Hänen kirkkaudekseen, miksi minutkin vielä syntisenä tuomitaan?
8. Emmekö tekisi pahaa, jotta hyvää tulisi, niin kuin meistä herjaten puhutaan ja niin kuin jotkut väittävät meidän sanovan? Onko niitten arviointi oikea?
9. Kuinka siis? Olemmeko paremmat? Emme lainkaan. Sillä olemme juuri osoittaneet kaikkien, sekä juutalaisten että kreikkalaisten, olevan synnin alla,
10. niin kuin on kirjoitettu: "Ei ole ketään vanhurskasta, ei ainoakaan,
11. ei ole ymmärtäväistä, ei ole Jumalaa etsiväistä.
12. Kaikki ovat poikenneet pois, yhtenä käyneet kelvottomiksi; ei ole hyvän tekijää, ei ole yhtä ainoaa.
13. Kurkkunsa on avoin hauta, kielellään pettävät, kyykäärmeen myrkkyä on huultensa alla,
14. suunsa on täynnä kirousta ja katkeruutta.
15. Jalkansa ovat nopeat verta vuodattamaan,
16. hävitys ja kurjuus on heidän teillään
17. eivätkä tunne rauhan tietä.
18. Ei ole Jumalan pelko silmäinsä edessä."
19. Mutta tiedämme, että kaiken, mitä laki sanoo, se puhuu lain alaisille, jotta jokainen suu tukittaisiin ja koko mailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä,
20. koska yksikään liha ei Hänen edessään tule vanhurskaaksi lain teoista, sillä lain kautta tulee synnin tunto.
21. Mutta nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia,
22. nimittäin Jumalan vanhurskaus Jeesuksen Kristuksen uskon kautta kaikkiin, jotka uskovat. Ei siis ole erotusta.

23. Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla,
24. ja heidät vanhurskautetaan lahjaksi Hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,
25. jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta Hänen veressään, vanhurskautensa osoituksena, koska jumalaisessa kärsivällisyydessä oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit
26. osoittaakseen vanhurskautensa nykyajassa, niin että Hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, joka on Jeesuksen uskoa.
27. Missä siis kerskaus? Suljettu pois. Minkä lain kautta? Tekojenکو? Ei, vaan uskon lain kautta.
28. Päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskolla, ilman lain tekoja.
29. Onko Jumala vain juutalaisten? Eikö pakanainkin? On pakanainkin,
30. koskapa on yksi Jumala, joka vanhurskauttaa leikatut uskosta ja leikkaamattomat uskon kautta.
31. Teemmekö siis lain mitättömäksi uskon kautta? Pois se! Vaan vahvistamme lain.

Roomalaisille 4 luku

1. Mitä siis sanomme esi-isämme Aaprahamin saavuttaneen lihan mukaan?
2. Jos näet Aapraham on teoista tullut vanhurskaaksi, hänellä on kerskaamista, mutta ei Jumalan edessä.
3. Sillä mitä Raamattu sanoo? "Aapraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi."
4. Mutta työtä tekevälle ei lueta palkkaa armosta, vaan ansiosta.
5. Sille, joka ei työtä tee, vaan uskoo Häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, luetaan uskonsa vanhurskaudeksi,
6. niin kuin Daavidkin puhuu sen ihmisen autuaaksi julistamisesta, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja:
7. "Autuaat ne, joitten rikkomukset ovat anteeksi annetut ja joitten synnit ovat peitetyt!
8. Autuas se, jolle Herra ei lue syntiä!"
9. Koskeeko sitten tämä autuaaksi julistaminen leikattuja vai myös leikkaamattomia? Sanomme näet: "Aaprahamille luettiin usko vanhurskaudeksi."
10. Miten se sitten luettiin, leikattuna ollen vai leikkaamatonna? Ei leikattuna, vaan leikkaamatonna,
11. Hän sai leikkauksen merkin sen uskon vanhurskauden sinettinä, joka hänellä oli leikkaamatonna, ollakseen kaikkien niitten isä, jotka leikkaamatonna uskovat, jotta vanhurskaus heillekin luettaisiin,
12. ja leikattujen isä niille, jotka eivät ainoasti ole leikatut, vaan myös vaeltavat sen uskon jälkiä, mikä isällämme Aaprahamilla oli jo leikkaamatonna.
13. Sillä lupaus, että Aapraham oli oleva mailman perillinen, ei tullut hänelle eikä siemenelleen lain kautta, vaan uskon vanhurskauden kautta.

14. Jos näet ne, jotka turvautuvat lakiin, ovat perillisiä, niin usko on tehty tehottomaksi ja lupaus rauennut.
15. Sillä laki saa aikaan vihaa. Missä näet lakia ei ole, ei ole rikkomustakaan.
16. Sen tähden perintä on uskosta, että se olisi armosta, jotta lupaus olisi luja kaikelle siemenelle, ei ainoasti lakiin turvautuvalle, vaan myös Aaprahamin uskoa olevalle, hänen, joka on meidän kaikkien isä -
17. niin kuin on kirjoitettu: "Monen kansan isäksi olen sinut asettanut" - sen Jumalan edessä, johon hän uskoi ja joka kuolleet eläviksi tekee ja kutsuu olemattomat olemaan.
18. Vastoin toivoa Aapraham toivossa uskoi tulevansa monien kansain isäksi sen mukaan, mitä on sanottu: "Niin on siemenesi oleva."
19. Olematta uskossa heikko ei ottanut huomioon kuolettunutta ruumistaan - oli jo noin satavuotias - ja Saaran kuolettunutta kohtua
20. eikä epäuskolla epäillyt Jumalan lupausta, vaan vahvistui uskolla, antaen kunnian Jumalalle
21. täysin varmana siitä, että minkä Jumala on luvannut, sen Hän voi myös täyttää.
22. Sen vuoksi se luettiin hänelle vanhurskaudeksi.
23. Mutta ei ainoasti hänen tähtensä ole kirjoitettu, että se hänelle luettiin,
24. vaan myös meidän tähtemme, joille se luetaan, niille, jotka uskovat Häneen, joka kuolleista herätti Jeesuksen, Herramme,
25. joka on alttiiksi annettu rikkomustemme tähden ja herätetty vanhurskauttamisemme tähden.

Roomalaisille 5 luku

1. Koska siis olemme uskosta vanhurskautetut, meillä on rauha Jumalan kanssa Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta,
2. jonka kautta meillä on myös ollut uskossa pääsy tähän armoon, jossa seisomme ja kerskaamme Jumalan kirkkauden toivossa.
3. Eikä ainoasti niin, vaan kerskaamme myös ahdistuksissa, tietäen, että ahdistus saa aikaan kestävyyttä,
4. kestävyys koeteltua mieltä ja koeteltu mieli toivoa,
5. mutta toivo ei saata häpeään, sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu.
6. Sillä ollessamme vielä heikot Kristus kuoli oikeaan aikaan jumalattomien puolesta.
7. Tuskinpa kukaan kuolee vanhurskaan puolesta, vaikka joku ehkä rohkenisikin kuolla hyvän puolesta.
8. Mutta Jumala ylistää rakkauttansa meitä kohtaan siinä, että Kristus vielä syntisiä ollessamme kuoli puolestamme.
9. Paljoa enemmän me siis, kun nyt olemme vanhurskautetut Hänen veressään, pelastumme kauttansa vihasta.

10. Sillä jos vihollisia ollessamme tulimme sovitetuiksi Jumalan kanssa Poikansa kuoleman kautta, paljoo ennemmin me sovitettuina tulemme elämässään autuaiksi.
11. Eikä ainoasti niin, vaan vieläpä kerskaamme Jumalassa Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta nyt olemme saaneet sovituksen.
12. Sen tähden, niin kuin yhden ihmisen kautta synti tuli mailmaan ja synnin kautta kuolema, niin kuolema on tullut kaikkiin ihmisiin, koska kaikki ovat syntiä tehneet.
13. Sillä synti oli mailmassa lakiin asti, mutta syntiä ei lueta, missä lakia ei ole.
14. Kuitenkin kuolema hallitsi Aatamista Moosekseen asti niitäkin, jotka eivät olleet tehneet syntiä Aatamin rikkomuksen tavoin, hänen, joka on sen esikuva, joka oli tuleva.
15. Mutta armolahja ei ole niin kuin rikkomus. Sillä jos yhden ihmisen lankeemuksen tähden monet ovat kuolleet, niin paljoo enemmän on Jumalan armo ja lahja yhden ihmisen, Jeesuksen Kristuksen, armon kautta ylenpalttisesti tullut noitten monien osaksi.
16. Eikä lahja ole niin kuin yhden synnintekijän kautta saatu osa. Sillä tuomio tuli yhdestä kadotukseksi, mutta armolahja monesta rikkomuksesta vanhurskauttamiseksi.
17. Sillä jos yhden ihmisen lankeemuksen vuoksi kuolema on hallinnut yhden kautta, paljoo enemmän ne, jotka runsaana saavat armon sekä vanhurskauden lahjan, hallitsevat elämässä yhden, Jeesuksen Kristuksen kautta.
18. Niin kuin siis yhden lankeemuksen kautta tuomio tuli kaikille ihmisille kadotukseksi, niin myös yhden vanhurskaan teon kautta armolahja tuli kaikille ihmisille elämän vanhurskauttamiseksi.
19. Sillä niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat tulleet syntisiksi, niin myös yhden ihmisen kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi.
20. Mutta laki tuli siihen, jotta rikkomus suurenisi. Missä taas synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi,
21. jotta niin kuin synti on hallinnut kuolemassa, samoin armokin hallitsisi vanhurskauden kautta iankaikkiseksi elämäksi Jeesuksen Kristuksen, Herramme, kautta.

Roomalaisille 6 luku

1. Mitä siis sanomme? Onko meidän pysyttävä synnissä, jotta armo suurenisi?
2. Pois se! Me, jotka olemme kuolleet synnille, kuinka siinä vielä eläisimme?
3. Vai ettekö tiedä, että kaikki, jotka olemme Kristukseen Jeesukseen kastetut, olemme kuolemaansa kastetut?
4. Olemme siis yhtenä kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, jotta niin kuin Kristus herätettiin kuolleista Isänkirkkauden kautta, niin mekin vaeltaisimme uudessa elämässä.

5. Sillä jos olemme yhteen kasvaneita kuolemansa kaltaisuuteen, niin tulemme olemaan samoin nousemuksensa,
6. tietäen sen, että vanha ihmisemme on kanssaan naulittu ristiin, jotta synnin ruumis kukistettaisiin, jottemme enää syntiä palvelisi.
7. Sillä joka on kuollut, on vanhurskautunut pois synnistä.
8. Mutta jos olemme kuolleet Kristuksen kanssa, niin uskomme, että myös tulemme elämään kanssaan,
9. tietäen, ettei Kristus, kuolleista herätettynä, enää kuole; kuolema ei Häntä enää vallitse.
10. Sillä minkä kuoli, sen kerta kaikkiaan kuoli synnille; mutta minkä elää, sen elää Jumalalle.
11. Niin tekin pitääkää totena, että olette synnille kuolleet, mutta elätte Jumalalle Kristuksessa Jeesuksessa.
12. Älköön siis synti hallitko kuolevaisessa ruumiissanne totellaksenne sen himoja,
13. älkääkää antako jäseniänne vääryyden aseiksi synnille, vaan antakaa itsenne niin kuin kuolleista eläviksi tulleina Jumalalle ja jäsenenne vanhurskauden aseiksi Jumalalle.
14. Sillä synti ei ole teitä vallitseva, koska ette ole lain alla, vaan armon alla.
15. Kuinka siis? Tekisimmekö syntiä, koska emme ole lain alla, vaan armon alla? Pois se!
16. Ettekö tiedä, että kelle antautte palvelijoiksi, kuuliaisuuteen, sen palvelijoita olette, jota tottelette, joko synnin, kuolemaksi, tai kuuliaisuuden, vanhurskaudeksi.
17. Mutta kiitos Jumalalle, että te, jotka olitte synnin palvelijoita, olette nyt sydämestänne kuuliaiset sille opin muodolle, jonka haltuun olette uskotut,
18. ja synnistä vapautettuina olette tulleet vanhurskauden palvelijoiksi.
19. Puhun ihmistavoin lihanne heikkouden vuoksi. Sillä niin kuin ennen annoitte jäsenenne saastan ja laittomuuden palvelijoiksi laittomuuteen, niin antakaa nyt jäsenenne vanhurskauden palvelijoiksi pyhitykseen.
20. Sillä kun olitte synnin palvelijoita, olitte vapaat vanhurskaudesta.
21. Mikä hedelmä teillä siis silloin oli siitä, mitä nyt häpeätte? Sillä sen loppu on kuolema.
22. Mutta nyt kun olette vapautetut synnistä ja tulleet Jumalan palvelijoiksi, teillä on hedelmänne pyhitykseen ja loppuna iankaikkinen elämä.
23. Sillä synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, Herrassamme.

Roomalaisille 7 luku

1. Ettekö tiedä, veljet, - puhun lain tunteville - että laki vallitsee ihmistä niin kauan kuin hän elää?
2. Sillä naitu vaimo on lailla sidottu elossa olevaan mieheensä: mutta jos mies kuolee, hän on irti miehen laista.

3. Niinpä hän siis saa avionrikkajan nimen, jos miehen eläessä menee toiselle miehelle; mutta jos mies kuolee, hän on vapaa laista, niin ettei toiselle miehelle menneenä ole avionrikkoja.
4. Niin on teidätkin, veljeni, kuoletettu laista Kristuksen ruumiin kautta, kuuluaksenne toiselle, joka on kuolleista herätetty, jotta kantaisimme hedelmää Jumalalle.
5. Sillä kun olimme lihassa, niin syntien himot, jotka tulevat lain kautta, vaikuttivat jäsenissämme, niin että kannoimme hedelmää kuolemalle.
6. Mutta nyt olemme irti laista kuoltuamme siinä, missä meitä pidettiin kiinni, niin että palvelemme Hengen uudessa tilassa emmekä kirjaimen vanhassa.
7. Mitä siis sanomme? Lakiko syntiä? Pois se! Mutta en tuntenut syntiä muuten kuin lain kautta; en olisi tiennyt himosta, ellei laki olisi sanonut: "Älä himoitse."
8. Mutta otettuaan käskystä aiheen synti sai minussa aikaan kaikenlaista himoa; sillä ilman lakia synti on kuollut.
9. Elin ennen ilman lakia, mutta käskyn tultua synti virkosi ja minä kuolin.
10. Kävi ilmi, että käsky, joka oli oleva minulle elämäksi, olikin kuolemaksi.
11. Mutta otettuaan käskystä aiheen synti petti minut ja tappoi minut sen kautta.
12. Niin on laki kuitenkin pyhä ja käsky pyhä ja vanhurskas ja hyvä.
13. Onko siis hyvä tullut minulle kuolemaksi? Pois se! Vaan synti, jotta se synniksi nähtäisiin, tuotti minulle hyvän kautta kuoleman, jotta synti käskyn kautta tulisi ylenmäärin synnilliseksi.
14. Sillä tiedämme, että laki on hengellinen, mutta minä olen lihallinen, myyty synnin alle.
15. En näet käsitä, mitä saan aikaan; sillä en harjoita sitä, mitä tahdon, vaan mitä vihaan, sitä teen.
16. Mutta jos teen, mitä en tahdo, myönnän laille, että se on hyvä.
17. Niin en nyt enää minä saa sitä aikaan, vaan synti, joka minussa asuu.
18. Sillä tiedän, ettei minussa, se on lihassani, asu hyvää. Tahto minulla näet on, mutta hyvän aikaansaamiseen en pysty.
19. Sillä en tee sitä hyvää, mitä tahdon, vaan harjoitan sitä pahaa, mitä en tahdo.
20. Jos siis teen sitä, mitä en tahdo, niin en enää itse saa sitä aikaan, vaan synti, joka minussa asuu.
21. Huomaan siis itsessäni, minä, joka tahdon hyvää tehdä, sen lain, että paha on minussa.
22. Sisäisen ihmisen puolesta yhdyn näet ilolla Jumalan lakiin,
23. mutta jäsenissäni näen toisen lain, joka sotii mieleni lakia vastaan, kietoen minut synnin lakiin, joka on jäsenissäni.
24. Minä viheliäinen ihminen, kuka pelastaa minut tämän kuoleman ruumiista?
25. Kiitos Jumalalle Jeesuksen Kristuksen, Herramme, kautta. Niinpä minä siis itse palvelen mielellä Jumalan lakia, mutta lihalla synnin lakia.

Roomalaisille 8 luku

1. Nyt ei siis ole mitään kadotusta niille, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa.
2. Sillä elämän hengen laki Kristuksessa Jeesuksessa on vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista.
3. Sillä mikä lain oli mahdotonta, koska se lihan kautta oli heikko, sen Jumala teki, kun lähetti oman Poikansa synnin lihan kaltaisena ja synnin tähden ja tuomitsi synnin lihassa,
4. jotta lain vaatimus täytettäisiin meissä, jotka emme vaella lihan mukaan, vaan Hengen mukaan.
5. Sillä ne, jotka ovat lihan mukaan, mielivät sitä, mikä lihan on, ja ne, jotka ovat Hengen mukaan, sitä, mikä Hengen on.
6. Sillä lihan mieli on kuolemaa, mutta Hengen mieli elämää ja rauhaa,
7. sen tähden, että lihan mieli on vihollisuutta Jumalaa vastaan, sillä se ei alistu Jumalan lain alle eikä se voikaan.
8. Jotka lihassa ovat, eivät voi olla Jumalalle mieliksi.
9. Mutta te ette ole lihassa, vaan Hengessä, jos vain Jumalan Henki asuu teissä. Mutta jos kellä ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole Hänen omansa.
10. Mutta jos Kristus on teissä, ruumis tosin on kuollut synnin tähden, mutta henki on elämää vanhurskauden tähden.
11. Jos nyt Hänen Henkensä, Hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista, asuu teissä, niin Hän, joka herätti kuolleista Kristuksen Jeesuksen, on eläväksi tekevä myös kuolevaiset ruumiinne Henkensä kautta, joka teissä asuu.
12. Niin siis, veljet, olemme velallisia, emme lihalle, lihan mukaan elääksemme.
13. Jos näet lihan mukaan elätte, teidän on kuoltava, mutta jos Hengellä kuoletatte ruumiin teot, olette elävä.
14. Sillä kaikki, joita Jumalan Henki kuljettaa, ovat Jumalan lapsia.
15. Ette näet ole saaneet orjuuden henkeä ollaksenne vielä pelossa, vaan olette saaneet lapseuden hengen, jossa huudamme: "Abba, Isä!"
16. Henki itse todistaa henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia.
17. Mutta jos lapsia, olemme myös perillisiä, Jumalan perillisiä ja perillisiä Kristuksen kanssa, jos vain yhtenä kärsimme, jotta yhtenä kirkastuisimmekin.
18. Päätän näet, että nykyisen ajan kärsimykset eivät ole verrattavissa siihen kirkkauteen, joka on ilmestyvä meihin.
19. Sillä luomakunnan harras ikävöiminen vartoo Jumalan lasten ilmestymistä.
20. Luomakunta on näet alistettu katoavaisuuteen - ei vapaaehtoisesti, vaan alistajan kautta - toivon varaan,
21. jotta myös itse luomakunta tulee vapautetuksi turmeluksen orjuudesta Jumalan lasten kirkkauden

vapauteen.

22. Sillä tiedämme, että koko luomakunta yhtenä sekä huokaa että on synnytystuskissa hamaan tähän asti,
23. eikä ainoasti se, vaan myös me itse, joilla on Hengen esikoislahja, mekin huokaamme itsessämme
vartoen lapseksiottoa, ruumiimme lunastusta.

24. Sillä toivossa olemme tulleet autuaiksi. Mutta näkyvä toivo ei ole toivo. Miksi kukaan toivoo sitä, minkä
näkee?

25. Mutta jos toivomme, mitä emme näe, varromme kärsivällisesti.

26. Samoin myös Henki auttaa heikkouttamme. Sillä emme tiedä, mitä meidän olisi rukoiltava niin kuin tulisi,
mutta Henki itse rukoilee puolestamme sanattomin huokauksin.

27. Mutta sydänten tutkija tietää, mikä Hengen mieli on, sillä Hän rukoilee Jumalan tahdon mukaan pyhain
puolesta.

28. Mutta tiedämme, että kaikki yhtenä vaikuttaa niitten hyväksi, jotka Jumalaa rakastavat, niitten, jotka
aivoituksen mukaan ovat kutsunut.

29. Sillä ne, jotka Hän on ennalta tuntenut, Hän on myös ennalta määrännyt Poikansa kuvan kaltaisiksi, jotta
Hän olisi esikko monien veljien joukossa;

30. mutta jotka on ennalta määrännyt, ne on myös kutsunut, ja jotka on kutsunut, ne on myös
vanhurskauttanut; mutta jotka on vanhurskauttanut, ne on myös kirkastanut.

31. Mitä siis tähän sanomme? Jos Jumala on puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan?

32. Hän, joka ei säästänyt omaa Poikaansakaan, vaan antoi Hänet alttiiksi meidän kaikkien puolesta, kuinka
ei lahjoittaisi meille kaikkea muutakin Hänen kanssaan?

33. Kuka on syyttävä Jumalan valittuja? Jumala on se, joka vanhurskauttaa.

34. Kuka on se, joka tuomitsee? Kristus Jeesus on se, joka on kuollut, vieläpä herätettykin, ja on Jumalan
oikealla, ja myös rukoilee puolestamme.

35. Mikä on erottava meidät Kristuksen rakkaudesta? Vaiva, vai ahdistus, vai vaino, vai nälkä, vai
alastomuus, vai vaara, vai miekka?

36. Niin kuin on kirjoitettu: "Sinun tähtesi meitä surmataa kaiken päivää; meidät on katsottu
teuraslampainksi."

37. Mutta näissä kaikissa olemme enemmän kuin voittajia Hänen kauttaan, joka on meitä rakastanut.

38. Sillä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, eivät nykyiset, eivät
tulevaiset, eivät voimat,

39. ei korkeus, ei syvyys eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Jumalan rakkaudesta, joka on
Kristuksessa Jeesuksessa, Herrassamme.

1. Sanon totuuden Kristuksessa, en valhettele - omatuntoni todistaa minulle Pyhässä Hengessä -
2. että minulla on syvä murhe ja ainainen tuska sydämessäni.
3. Sillä soisin itse olevani kirottu pois Kristuksesta veljieni, lihan mukaisten sukulaisten, hyväksi.
4. Ovat israelilaisia, heidän on lapseksiotto ja kirkkaus ja liitot ja lain antaminen ja jumalanpalvelus ja lupaukset,
5. heidän ovat isät ja heistä on Kristus lihan puolesta, Hän, joka on yli kaiken, Jumala, ylistetty iäti, totisesti!
6. Ei kuitenkaan niin, että Jumalan sana on käynyt tehottomaksi. Sillä eivät kaikki ne, jotka ovat Israelista, ole Israel,
7. eivät kaikki lapsia sen tähden, että ovat Aaprahamin siementä, vaan: "lisakissa nimitetään sinulle siemen",
8. se on: lihan lapset, ne eivät ole Jumalan lapsia, vaan lupauksen lapset luetaan siemeneksi.
9. Sillä lupauksen sana kuului: "Tähän aikaan tulen, ja Saaralla on poika."
10. Eikä ainoasti niin, vaan myös Rebekka oli tullut raskaaksi yhdestä, isästämme lisakista.
11. Kun eivät olleet vielä syntyneetkään eivätkä tehneet mitään, hyvää tai pahaa, niin - jotta Jumalan valinnan mukainen aivoitus pysyisi, ei tekojen, vaan kutsujan tähden -
12. sanottiin hänelle: "Vanhempi on palveleva nuorempaa",
13. niin kuin on kirjoitettu: "Jaakoa rakastin, Eesauta vihasin."
14. Mitä siis sanomme? Ei kai Jumalassa ole vääryyttä? Pois se!
15. Sillä Moosekselle Hän sanoo: "Olen armahtava, ketä armahdan, ja säälivä, ketä säälin."
16. Niin se ei siis ole sen teko, joka tahtoo, eikä sen, joka juoksee, vaan Jumalan, joka armahtaa.
17. Sillä Raamattu sanoo faraolle: "Juuri sitä varten nostin sinut esiin, jotta osoittaisin sinussa voimani ja jotta nimeäni julistettaisiin kaikessa maassa."
18. Niin Hän siis armahtaa, kenet tahtoo, ja kovettaa, kenet tahtoo.
19. Sinä sanot nyt minulle: "Miksi Hän vielä soimaa? Sillä kuka seisoo Hänen tahtoansa vastaan?"
20. Niinpä, oi ihminen, mikä sinä olet, joka väität Jumalaa vastaan? Ei kai tehty sano tekijälle: "Miksi teit minut tällaiseksi?"
21. Vai eikö savenvalajalla ole valta tehdä saven samasta seoksesta toinen astia jaloön, toinen halpaan käyttöön?
22. Entä jos Jumala tahtoessaan osoittaa vihaa ja tehdä voimansa tiettäväksi on ylen pitkämielisesti kärsinyt vihan astioita, häviöön valmistettuja,
23. ja näin tekisi suuren kirkkautensa tiettäväksi laupeuden astioissa, jotka on ennalta valmistanut kirkkauteen,
24. meissä, jotka myös on kutsunut, ei ainoasti juutalaisista, vaan myös pakanista,
25. niin kuin myös Hooseassa sanoo: "Olen kutsuva kansakseni sen, joka ei ollut kansani, ja rakkaaksi sen,

joka ei ollut rakastettu.

26. On tapahtuva, että paikassa, jossa heille sanottiin: 'Ette ole lapsiani', siinä heitä kutsutaan elävän Jumalan lapsiksi."

27. Mutta Jesaja huutaa Israelista: "Vaikka Israelin lasten luku olisi kuin meren hiekka, niin vain jäännös tulee autuaaksi.

28. Sillä Herra toteuttaa ja jouduttaa sanan vanhurskaudessa, koska on tekevä lyhyen tilin maan päällä."

29. Niin kuin Jesaja myös on aikaisemmin sanonut: "Jollei sotajoukkojen Herra olisi jättänyt meille siementä, meistä olisi tullut niin kuin Sodoma ja olisimme käyneet Gomorran kaltaisiksi."

30. Mitä siis sanomme? Että pakanat, jotka eivät tavoittele vanhurskautta, ovat vanhurskauden saavuttaneet, mutta sen vanhurskauden, joka tulee uskosta.

31. Mutta Israel, joka tavoittelee vanhurskauden lakia, ei ole sitä lakia saavuttanut.

32. Miksi? Koska se ei tapahtunut uskosta, vaan ikään kuin teoista. Sillä he loukkautuivat loukkauskiveen,

33. niin kuin on kirjoitettu: "Katso, panen Siioniin loukkauskiven ja kompastuksen kallion, eikä yksikään, joka Häneen uskoo, joudu häpeään."

Roomalaisille 10 luku

1. Veljet, oman sydämeni halu ja rukous Jumalan puoleen Israelin tähden on, että pääsisivät autuuteen.

2. Sillä todistan heistä, että heillä on kiivaus Jumalan puolesta, mutta ei oikean tiedon mukaan.

3. Kun näet eivät tunne Jumalan vanhurskautta, vaan koettavat pystyttää omaa vanhurskauttaan, eivät ole alistuneet Jumalan vanhurskauteen.

4. Sillä Kristus on lain päämäärä vanhurskaudeksi jokaiselle uskovalle.

5. Mooses kyllä kirjoittaa siitä vanhurskaudesta, joka laista tulee, että "ihminen, joka sen pitää, on siinä elävä",

6. mutta uskosta tuleva vanhurskaus sanoo näin: "Älä sano sydämessäsi: Kuka nousee taivaaseen? Se on Kristuksen alas tuomista.

7. Tai: Kuka astuu alas syvyyteen? Se on Kristuksen kuolleista nostamista."

8. Mutta mitä sanoo? "Sana on sinua lähellä, suussasi ja sydämessäsi." Se on se uskon sana, jota saarnaamme.

9. Jos näet suullasi tunnustat Herran Jeesuksen ja uskot sydämessäsi että Jumala on Hänet herättänyt kuolleista, niin tulet autuaaksi,

10. sillä sydämellä uskotaan vanhurskaudeksi ja suulla tunnustetaan autuudeksi.

11. Raamattu näet sanoo: "Ei yksikään, joka Häneen uskoo, joudu häpeään."

12. Ei siis ole erotusta juutalaisen ja kreikkalaisen välillä, sillä sama kaikkien Herra on rikas kaikkia kohtaan,

jotka Häntä avuksi huutavat.

13. Sillä "jokainen, joka avuksi huutaa Herran nimeä, tulee autuaaksi".

14. Mutta kuinka huutavat avuksi Häntä, johon eivät ole uskoneet? Ja kuinka uskovat Häneen, josta eivät ole kuulleet? Ja kuinka kuulevat ilman julistajaa?

15. Ja kuinka julistavat, ellei heitä lähetetä? Niin kuin on kirjoitettu: "Kuinka suloiset niitten jalat, jotka julistavat hyvää sanomaa."

16. Mutta eivät kaikki olleet kuuliaiset evankeliolle. Sillä Jesaja sanoo: "Herra, kuka uskoi saarnaamme?"

17. Usko tulee siis saarnasta, mutta saarna Kristuksen sanan kautta.

18. Mutta sanon: eivätkö ole kuulleet? Kyllä ovat. "Heidän äänensä on kulkenut kaikkiin maihin, ja sanansa mailman ääriin asti."

19. Kuitenkin sanon: eikö Israel ole tiennyt? Ensin Mooses sanoo: "Minä yllytän teitä kiivauteen kansan kautta, joka ei ole kansa, kiihoitan teitä ymmärtämättömän kansan kautta."

20. Jesaja on rohkea ja sanoo: "Minut ovat löytäneet ne, jotka eivät minua etsi; olen ilmestynyt niille, jotka eivät minua kysy."

21. Mutta Israelille sanoo: "Koko päivän olen ojentanut käsiäni tottelematonta ja vastaan väittävää kansaa kohtaan."

Roomalaisille 11 luku

1. Sanon siis: ei kai Jumala ole hylännyt kansaansa? Pois se! Sillä minäkin olen israelilainen, Aaprahamin siementä, Benjaminin sukukuntaa.

2. Ei Jumala ole hylännyt kansaansa, jonka on ennalta tuntenut. Ettekö tiedä, mitä Raamattu sanoo Eliasta, kuinka hän kääntyy Jumalan puoleen Israelia vastaan:

3. "Herra, ovat tappaneet profeettasi ja hajoittaneet alttarisi. Minä yksin olen jäänyt jäljelle, ja tavoittelevat henkeäni"?

4. Mutta mitä Jumalan vastaus sanoo hänelle? "Olen jättänyt itselleni seitsemän tuhatta miestä, jotka eivät ole notkistaneet polvea Baalille."

5. Niin on siis nykyaikanakin ollut jäännös armon valinnan mukaan.

6. Mutta jos se on armosta, niin ei enää teoista, muuten armo ei enää ole armo.

7. Kuinka siis? Mitä Israel tavoittelee, sitä se ei ole saavuttanut, mutta valitut ovat saavuttaneet ja muut ovat paatuneet,

8. niin kuin on kirjoitettu: "Jumala on antanut heille syvän unen hengen, silmät, etteivät näe, ja korvat, etteivät kuule - tähän päivään asti."

9. Daavid sanoo: "Tulkoon pöytänsä heille paulaksi ja ansaksi ja lankeemukseksi ja kostoksi,

10. soetkoot silmänsä, jotteivät näkisi, ja paina aina selkänsä kumaraan."
11. Sanon siis: ovatko kompastuneet, jotta kaatuisivat? Pois se! Vaan heidän lankeemuksensa kautta tuli pakanille autuus sytyttämään heitä kiivauteen.
12. Mutta jos lankeemuksensa on mailman rikkaus ja vajautensa pakanain rikkaus, kuinka paljoa enemmän runsautensa!
13. Puhun näet teille, pakanille. Koska olen pakanain apostoli, kunnioitan virkaani,
14. sytyttääkseni jollakin tavoin kiivauteen lihani heimolaiset ja vapahtaakseni edes muutamia heistä.
15. Sillä jos hylkäämisensä on mailman sovitus, mitä armoihin otto muuta kuin elämä kuolleista?
16. Jos nimittäin esikko on pyhä, on koko taikinakin, ja jos juuri on pyhä, ovat oksatkin.
17. Mutta jos muutamat oksista ovat taitetut pois ja sinä, joka olet metsäöljypuu, olet oksastettu niitten joukkoon ja olet päässyt niitten kanssa osalliseksi öljypuun juuresta ja mehusta,
18. niin älä kerskaa oksia vastaan; mutta jos kerskaat, niin et sinä kannata juurta, vaan juuri sinua.
19. Sanot nyt: "Ne oksat taitettiin pois, jotta minut oksastettaisiin."
20. Oikein. Epäuskon tähden ne taitettiin pois, ja sinä pysyt uskon kautta. Älä ylpeile, vaan pelkää,
21. sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ehkei ole säästävä sinuakaan.
22. Katso siis Jumalan hyvyyttä ja ankaruutta: ankaruutta langenneita kohtaan ja hyvyyttä sinua kohtaan, jos pysyt hyvyydessään; muuten sinutkin hakataan pois.
23. Mutta nuokin, jos eivät jää epäuskoonsa, oksastetaan, sillä Jumala on voimallinen oksastamaan ne jälleen.
24. Sillä jos sinä olet hakattu pois luonnollisesta metsäöljypuusta ja vastoin luontoa oksastettu jaloön öljypuuhun, kuinka paljoa ennemmin nämä luonnolliset oksat oksastetaan omaan öljypuuhunsa!
25. En näet halua, veljet - jottette olisi itsessänne viisaita - teidän olevan tietämättömiä tästä salaisuudesta, että Israelia on osaksi aikaa tavannut paatumus hamaan siihen asti, kunnes pakanain täysi luku on tullut sisälle.
26. Niin koko Israel on tuleva autuaaksi, niin kuin on kirjoitettu: "Pelastaja tulee Siionista ja Hän poistaa jumalattoman menon Jaakosta.
27. Tämä on liittoni heille, kun otan pois syntinsä."
28. Evankelion kannalta he tosin ovat vihollisia teidän tähtenne, mutta valinnan kannalta rakastettuja isien tähden.
29. Sillä Jumalan armolahjat ja kutsumus ovat peruuttamattomat.
30. Niin kuin te ennen olitte Jumalalle tottelemattomia, mutta nyt olette saaneet laupeuden näitten tottelemattomuuden kautta,
31. niin nämäkin ovat olleet tottelemattomia, jotta myös he teille tulleen laupeuden kautta nyt saisivat laupeuden.

32. Sillä Jumala on sulkenut kaikki tottelemattomuuteen, jotta kaikkia armahtaisi.
33. Oi Jumalan rikkauden, viisauden ja tiedon syvyyttä! Kuinka tutkimattomat ovat tuomionsa ja käsittämättömät tiensä!
34. Sillä kuka on tuntenut Herran mielen? Tai kuka on ollut neuvonantajansa?
35. Tai kuka on ensin antanut Hänelle, ja se olisi Hänelle korvattava?
36. Sillä Hänestä ja Hänen kauttansa ja Häneen on kaikki. Hänelle kunnia iäti. Totisesti.

Roomalaisille 12 luku

1. Jumalan laupeuden kautta kehoitan siis teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi, toimelliseen jumalanpalvelukseen.
2. Älkää mukautuko tämän mailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan hyvä ja otollinen ja täydellinen tahto.
3. Sillä sen armon kautta, joka on minulle annettu, kehoitan jokaista, joka on joukossanne, olemaan ajattelematta itsestään enempää kuin tulee ajatella, vaan ajattelemaan vaatimattomasti, niin kuin Jumala on kullekin uskonmäärän jakanut.
4. Sillä niin kuin meillä on yhdessä ruumiissa monta jäsentä, mutta kaikilla jäsenillä ei ole sama tehtävä,
5. niin me monet olemme yksi ruumis Kristuksessa ja kukin toistemme jäseniä.
6. Meillä on erilaisia armolahjoja meille annetun armon mukaan: joko profetoimisen lahja, uskon määrän mukaan,
7. tai virka uskollisena virassa tai opettaja opettamisessa
8. tai kehoittaja kehoittamisessa, antaja hyvyudessa, johtaja innossa, laupeuden harjoittaja ilossa.
9. Olkoon rakkaus vilpitön. Kammokaa pahaa, riippukaa hyvässä kiinni.
10. Veljesrakkaudessa olkaa helläsydämiset toisianne kohtaan; kunnioittamisessa kulkekaa toistenne edellä.
11. Älkää harrastuksessa olko laiskat; olkaa Hengessä palavat; palvelkaa Herraa.
12. Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävät.
13. Ottakaa osaa pyhien tarpeisiin, harjoittakaa vieraanvaraisuutta.
14. Siunatkaa vainoojianne, siunatkaa älkääkään kirotko.
15. Iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa.
16. Olkaa samaa mieltä toisianne kohtaan. Älkää korkeita mielikö, vaan liittykää nöyriin. Älkää olko itsessänne viisaita.
17. Älkää kellekään pahaa pahalla kostako. Ahkeroikaa hyvää kaikkien ihmisten edessä.
18. Jos mahdollista - tämä sanottakoon teistä - eläkää rauhassa kaikkien ihmisten kanssa.
19. Älkää itse kostako, rakkaat, vaan antakaa sija Jumalan vihalle, sillä on kirjoitettu: "Minun on kosto, minä

olen maksava, sanoo Herra."

20. Vaan "jos vihamiehelläsi on nälkä, ruoki häntä; jos hänellä on jano, juota häntä. Sillä näin tehden kokoat tulisia hiiliä päänsä päälle."

21. Älköön paha sinua voittako, vaan voita sinä paha hyvällä.

Roomalaisille 13 luku

1. Olkoon jokainen sielu alamainen hallitseville viranomaisille. Sillä ei ole esivaltaa muuta kuin Jumalalta. Vallassa olevat viranomaiset ovat Jumalan asettamat.

2. Joka siis asettuu esivaltaa vastaan, se vastustaa Jumalan säätämystä, mutta vastustajat tuottavat itselleen tuomion.

3. Hallitusmiehet eivät näet ole hyvien tekojen pelkona, vaan pahojen. Jos siis haluat olla esivaltaa pelkäämättä, tee hyvää, niin saat siltä kiitoksen.

4. Sillä se on Jumalan palvelija sinulle hyväksi. Mutta jos teet pahaa, pelkää; sillä se ei turhaan miekkaa kanna, koska on Jumalan palvelija, kostaja tuomioksi sille, joka pahaa harjoittaa.

5. Siksi täytyy olla alamainen, ei ainoasti vihan vuoksi, vaan myös omantunnon tähden.

6. Sen vuoksi verojakin maksatte, sillä ovat Jumalan palvelijoita, omistautuen juuri siihen.

7. Olkaa siis velvolliset kaikille: vero, kelle vero, tulli, kelle tulli, pelko, kelle pelko, kunnia, kelle kunnia.

8. Älkää olko kellekään mitään velkaa, paitsi toistenne rakastamisessa; sillä joka toista rakastaa, on täyttänyt lain.

9. Sillä tämä: "Älä tee aviorikosta, älä tapa, älä varasta, älä himoitse" ja mikä muu käsky tahansa sisältyy tähän sanaan: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."

10. Rakkaus ei tee lähimmäiselle pahaa. Rakkaus on siis lain täyttämys.

11. Tehkää tämä tuntiessanne ajan, että jo on hetki unestanne nousta, sillä autuus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun tulimme uskoon.

12. Yö on pitkälle kulunut ja päivä on tullut lähelle. Pankaamme siis pois pimeän teot ja pukeukaamme valon varuksiin.

13. Vaeltakaamme säällisesti, niin kuin päivällä, ei mässäyksissä ja juomingeissa, ei haureudessa ja irstailussa, ei torassa ja kateudessa,

14. vaan pukeukaa Herraan Jeesukseen Kristukseen, älkääkä pitäkö lihasta huolta himoihin.

Roomalaisille 14 luku

1. Uskossa heikkoa hoivatkaa - ei mielipiteitten arvostelemista varten.
2. Toinen uskoo saavansa syödä kaikkea, mutta toinen, joka on heikko, syö vihanneksia.
3. Joka syö, älköön halveksiko sitä, joka ei syö, ja joka ei syö, älköön tuomitko sitä, joka syö, sillä Jumala on ottanut hänet hoivaansa.
4. Kuka sinä olet, joka tuomitset toisen palvelijaa? Omalle isännälleen hän seisoo tai kaatuu. Kuitenkin on pysyvä pystyssä, sillä Jumala on voimallinen pitämään hänet pystyssä.
5. Toinen pitää päivän toista päivää parempana, toinen pitää kaikki päivät yhtä hyvinä; kukin olkoon omassa mielessään täysin varma.
6. Joka arvostaa päivää, arvostaa sen Herralle. Joka syö, syö Herralle, sillä hän kiittää Jumalaa, ja joka ei syö, on Herralle syömättä ja kiittää Jumalaa.
7. Sillä ei kukaan meistä elä itselleen, eikä kukaan kuole itselleen.
8. Jos näet elämme, elämme Herralle, ja jos kuolemme, kuolemme Herralle. Elämmepä siis tai kuolemme, olemme Herran.
9. Sillä sitä varten Kristus kuoli ja virkosi eloon, jotta olisi sekä kuolleitten että elävien Herra.
10. Mutta sinä, miksi tuomitset veljeäsi? Tai sinä, miksi halveksit veljeäsi? Sillä kaikki tulemme seisomaan Jumalan tuomioistuimen edessä.
11. On näet kirjoitettu: "Minä elän, sanoo Herra, niin että edessäni on jokainen polvi notkistuva ja jokainen kieli on ylistävä Jumalaa."
12. Niin on siis jokainen meistä tekevä tilin itsestään.
13. Älkäämme siis enää toisiamme tuomitko, vaan päättäkää pikemmin olla asettamatta veljelle loukkauksiveä tai viettelystä.
14. Tiedän ja olen varma Herrassa Jeesuksessa, ettei mikään ole itsessään epäpyhää, paitsi sille, joka pitää jotakin epäpyhänä, sille on epäpyhää.
15. Mutta jos veljesi tulee murheelliseksi ruokasi vuoksi, niin sinä et enää vaella rakkauden mukaan. Älä saata ruuallasi turmioon sitä, jonka puolesta Kristus on kuollut.
16. Älköön siis hyvänne joutuko herjattavaksi,
17. sillä Jumalan valtakunta ei ole syömistä ja juomista, vaan vanhurskautta ja rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä.
18. Joka siis näissä palvelee Kristusta, on Jumalalle otollinen ja ihmisille kelvollinen.
19. Niin tavoitelkaamme siis sitä, mikä koituu rauhaksi ja keskinäiseksi rakentumiseksi.
20. Älä ruuan tähden turmele Jumalan työtä. Kaikki tosin on puhdasta, mutta sille ihmiselle, joka syö loukkaukseksi, se on pahaa.
21. Hyvä on olla lihaa syömättä ja viiniä juomatta ja tekemättä sitä, missä veljesi kompastuu.
22. Säilytä usko, joka sinulla on itsessäsi Jumalan edessä. Onnellinen se, joka ei tuomitse itseään siitä,

minkä katsoo oikeaksi.

23. Mutta joka epäröi, on tuomittu, jos syö, koska se ei ole uskosta, sillä kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä.

Roomalaisille 15 luku

1. Mutta meidän, vahvojen, tulee kantaa heikkojen vajavuuksia eikä olla itsellemme mieliksi.
2. Olkoon kukin meistä lähimäiselle mieliksi, hyväksi, rakentumista varten.
3. Sillä Kristuskaan ei ollut itselleen mieliksi, vaan niin kuin on kirjoitettu: "Sinua herjaavaisten herjaukset ovat sattuneet Minuun."
4. Sillä kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on ennalta kirjoitettu meille opiksi, jotta meillä kärsivällisyyden ja Kirjoitusten lohdutuksen kautta olisi toivo.
5. Mutta kärsivällisyyden ja lohdutuksen Jumala suokoon teidän olla samaa mieltä keskenänne Kristuksen Jeesuksen mukaan,
6. jotta yksimielisesti yhdestä suusta ylistäisitte Jumalaa ja Herramme Jeesuksen Kristuksen Isää.
7. Hoivatkaa siis toisianne, niin kuin Kristuskin on meitä hoivannut Jumalan kunniaksi.
8. Sillä minä sanon, että Kristus on tullut leikkauksen palvelijaksi Jumalan totuuden tähden isille annettujen lupausten vahvistamiseksi
9. ja jotta pakanat laupeuden tähden ylistäisivät Jumalaa, niin kuin on kirjoitettu: "Sen tähden ylistän sinua pakanain seassa ja veisaan kiitosta nimellesi."
10. Kirjoitus sanoo vielä: "Riemuitkaa, pakanat, kansansa kanssa"
11. ja taas: "Kiittäkää Herraa, kaikki pakanat, ja ylistäkää Häntä, kaikki kansat."
12. Myös Jesaja sanoo: "On oleva lisain juurivesa, ja Hän nousee hallitsemaan pakania. Häneen pakanat panevat toivonsa."
13. Mutta toivon Jumala täyttäköön teidät kaikella ilolla ja rauhalla uskossa, jotta teillä olisi runsas toivo Pyhän Hengen voimassa.
14. Veljeni, minä itsekkin olen kyllä varma teistä, että myös te olette täynnä hyvyyttä, ollen täynnä kaikkinaista tietoa ja kyeten myös neuvomaan toisianne.
15. Sitä rohkeammin olen siis teille paikoin kirjoittanut, uudestaan muistuttaakseni teitä sen armon kautta, minkä Jumala on minulle antanut,
16. ollakseni Kristuksen Jeesuksen palvelija pakanain keskellä, toimittaen Jumalan evankelion pappispalvelua, jotta pakanista tulisi otollinen, Pyhässä Hengessä pyhitetty uhri.
17. Minulla on siis kerskausta Kristuksessa Jeesuksessa siinä, mikä Jumalalle kuuluu,
18. sillä en rohkene puhua mitään siitä, mitä Kristus ei kauttani ole sanalla ja teolla pakanain kuuliaisuudeksi

vaikuttanut

19. tunnustekojen ja ihmeitten voimalla, Hengen voimalla, niin että Jerusalemissa alkaen ja ympäriinsä Illyrikkoon saakka olen saattanut päätökseen Kristuksen evankelion julistamisen.

20. Näin olen pitänyt kunniana julistaa evankeliota siellä, missä Kristuksen nimeä ei ole mainittu, jotta rakentaisi toisen perustukselle,

21. vaan niin kuin on kirjoitettu: "Ne, joille ei ole julistettu Hänestä, näkevät, ja jotka eivät ole kuulleet, ymmärtävät."

22. Sen vuoksi olinkin usein estynyt tulemasta tykönnne.

23. Mutta koska minulle nyt ei ole enää tilaa näissä paikkakunnissa ja kun jo monta vuotta olen halunnut tulla luoksenne,

24. niin minä, jos Espanjaan matkustan, tulen tykönnne, sillä toivon ohi matkustavana näkeväni teidät ja teidän auttavan minua sinne, kun ensin vähän saisin iloita seurastanne.

25. Mutta nyt matkustan Jerusalemiin pyhiä palvellen.

26. Sillä Makedonia ja Akaia ovat nähneet hyväksi toimittaa jonkin yhteydenosoituksen Jerusalemin pyhien köyhille.

27. Ovat siis nähneet hyväksi ja ovat heille velassa, sillä jos pakanat ovat tulleet osallisiksi heidän hengellisestä hyvästä, niin he puolestaan ovat velvolliset palvelemaan näitä maallisissa.

28. Suoritettuani siis tämän tehtävän ja varmistettuani heille tämän hedelmän menen kauttanne Espanjaan,

29. ja tiedän, että tullessani tykönnne tulen Kristuksen täysi siunaus mukaan.

30. Mutta kehoitan teitä Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta ja Hengen rakkauden kautta taistelemaan kanssani rukouksissa puolestani Jumalan edessä,

31. jotta pelastuisin Juudean uskottomien käsistä ja että Jerusalemiä varten toimittamani palvelus olisi pyhille otollinen,

32. niin että minä Jumalan tahdon kautta ilolla saapuisin tykönnne ja virkistyisin seurassanne.

33. Rauhan Jumala kaikkien teidän kanssanne! Totisesti.

Roomalaisille 16 luku

1. Suljen suosioonne sisaremmen Foiben, joka on Kenkreassa olevan seurakunnan palvelijatar,

2. että otatte hänet vastaan Herrassa niin kuin pyhien sopii ja autatte häntä, missä tahansa asiassa hän teitä tarvitsee; sillä hänkin on ollut avuksi monille, minulle itsellenikin.

3. Tervehtikää Priskillaa ja Akilasta, työtovereitani Kristuksessa Jeesuksessa,

4. -jotka minun henkeni puolesta ovat panneet alttiiksi oman kaulansa, joita en ainoasti minä kiitä, vaan myös kaikki pakanain seurakunnat -

5. sekä seurakuntaa, joka kokoontuu heidän talossaan. Tervehtikää Epainetosta, minulle rakasta, joka on Aasian esikoinen Kristukselle.
6. Tervehtikää Mariaa, joka on nähnyt paljon vaivaa tähtenne.
7. Tervehtikää Andronikosta ja Juniasta, heimolaisiani ja vankitoveritani, jotka ovat huomattuja apostolien keskellä ja jotka ovat jo ennen minua olleet Kristuksessa.
8. Tervehtikää Ampliasta, minulle Herrassa rakasta.
9. Tervehtikää Urbanusta, työtoveriamme Kristuksessa, ja Stakista, minulle rakasta.
10. Tervehtikää Apellesta, koetuksen kestänyttä Kristuksessa. Tervehtikää Aristobuloksen huonekuntaa.
11. Tervehtikää Herodionia, heimolaistani. Tervehtikää niitä Narkissoksen huonekuntalaisia, jotka ovat Herrassa.
12. Tervehtikää Tryfainaa ja Tryfosaa, jotka näkevät vaivaa Herrassa. Tervehtikää Persistä, rakastettua, joka on nähnyt paljon vaivaa Herrassa.
13. Tervehtikää Ruufusta, valittua Herrassa, ja hänen äitiänsä ja minun.
14. Tervehtikää Asinkritosta, Flegonia, Hermestä, Patrobasta, Hermasta ja veljiä, jotka ovat heidän kanssaan.
15. Tervehtikää Filologosta ja Juliaa, Neereusta ja sisartaan ja Olimpaa ja kaikkia pyhiä, jotka ovat heidän kanssaan.
16. Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla. Kaikki Kristuksen seurakunnat tervehtivät teitä.
17. Mutta kehoitan teitä, veljet, pitämään silmällä niitä, jotka saavat aikaan erimielisyyttä ja pahennusta vastoin sitä oppia, jonka olette saaneet; vetäytykää pois heistä.
18. Sillä sellaiset eivät palvele Herraamme Jeesusta Kristusta, vaan omaa vatsaansa, ja pettävät suloisella puheella ja ylistyksellä vilpittömien sydämet.
19. Sillä kuuliaisuutenne on tullut kaikkien tietoon; sen tähden iloitsen teistä. Mutta tahtoisin teidän olevan viisaita hyvään ja taitamattomia pahaan.
20. Mutta rauhan Jumala on pian musertava saatanan jalkainne alle. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo kanssanne!
21. Teitä tervehtivät Timoteus, työtoverini, ja heimolaiseni Luukios, Jaason ja Soosipater.
22. Minä Tertius, joka olen kirjoittanut tämän kirjeen, tervehdin teitä Herrassa.
23. Gaius, minun ja koko seurakunnan majanantaja, tervehtii teitä. Erastus, kaupungin rahainhoitaja, ja veli Kvartus tervehtivät teitä.
24. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo kaikkien teidän kanssanne! Totisesti.
25. Mutta Hänelle, joka voi teitä vahvistaa minun evankelioni ja Jeesuksen Kristuksen saarnan mukaan - sen salaisuuden ilmoituksen mukaan, joka kautta ikuisten aikojen on ollut ilmoittamatta,
26. mutta nyt on tuotu ilmi ja profeetallisten kirjoitusten kautta iankaikkisen Jumalan käskystä tiettäväksi tehty kaikille kansoille uskon kuuliaisuutta varten -

27. Jumalalle, ainoalle viisaalle, Hänelle iäti kunnia Jeesuksen Kristuksen kautta. Aamen.

Roomalaisille alaviitteet:

Room. 1:1 ss Antiikin kirjeet aloitettiin tervehdyksellä, jossa mainittiin sekä lähettäjän että saajan nimet.

Room. 1:2 "Pyhät Kirjoitukset", ts. Vanhan Testamentin kirjoitukset, jotka muodostivat juutalaisten Raamatun. Profeetoilla tarkoitetaan tässä koko VT:a, koska sitä pidettiin profeetallisena kirjana, joka puhuu Kristuksesta.

Room. 1:4 "Pyhyiden Henki." Nämä sanat viittaavat Jeesuksen persoonan jumalalliseen puoleen.

"Voimassa... Jumalan Po#jaksi." Vaeltaessaan maan päällä Jeesus oli Jumalan Poika heikkoudessa, ihmisenä, mutta nousemuksensa kautta Hän palasi täyteen jumalalliseen voimaansa ja kirkkauteensa. Ks. 2 Kor. 13:4, Room. 6:4, Kol. 2:12, Hepr. 7:16.

Room. 1:7 "Kutsutut", ts. kutsutut autuuteen. Kutsu on tullut heille evankelion julistuksessa, jota he ovat kuunnelleet. Vrt. Room. 10:17. "Pyhät", ks. alaviittaa Apt. 9:13.

Room. 1:14 Barbaari, kreikkalaisten nimitys muukalaisesta, joka puhui muuta kieltä kuin kreikkaa.

Room. 1:16 "Juutalaiselle ensin." Koska Israel on Jumalan omaisuuskansa, on evankelio ensin julistettava heille. Mt. 10:6, Apt. 13:46, 18:5s. Juutalaisten vastuukin on suurempi, ks. Room. 2:9s.

Room. 1:18 "Jumalan viha" on Hänen tuomitseva ja rankaiseva vanhurskautensa. Ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Room. 1:32 "Kuolema", vrt. Mt. 25:41, Ilm. 20:14, 21:8.

Room. 2:12 Laki tarkoittaa tässä kirjoitettua lakia, jonka Jumala on antanut Israelille. Juutalaiset tuomitaan sen mukaan, pakanat taas heidän sydämiinsä kirjoitetun lain mukaan (jae 14).

Room. 2:25 ss Jo VT:n profeetat olivat varoittaneet israelilaisia luottamasta siihen, että heillä on oikea suhde Jumalaan, jos he vain noudattavat määrättyjä ulkonaisia säännöksiä, kuten leikkausta, uhreja ym.

Ulkonaiset ovat vain vertauskuvia "sydämen leikkauksesta". 5 Moos. 10:16, Jer. 4:4, 9:24ss, Hes. 44:7.

Paavali puhuu tästä usein. Ks. 1 Kor. 7:17ss, Gal 5:6, 6:15, Fil. 3:3, Kol. 2:11.

Room. 3:2 "Jumalan sanat" = VT:n kirjoitukset. Seuraavista jakeista käy ilmi, että ensi sijassa tarkoitetaan Messias-lupauksia.

Room. 3:4 Ps. 51:6. Jae on lainattu Septuagintan, VT:n kreikankielisen käännöksen mukaisena.

Room. 3:9 Nimitys "kreikkalainen" tarkoittaa tässä yleisesti kaikkia ei-juutalaisia. Paavali puhuu kaikista ihmisistä.

Room. 3:20 "Tulla vanhurskaaksi." Tämä tapahtuu, kun Jumala antaa Kristuksen tähden ihmiselle synnit anteeksi ja ottaa hänet lapsekseen. Ks. Lk. 18:14, Room. 1:16, 8:15 ym.

Room. 3:21 "Jumalan vanhurskaus" = se vanhurskaus, jonka Hän antaa jokaiselle Kristukseen uskovalle. Vrt. Room. 1:16.

Room. 3:22 Alkukieli erottaa selvästi "uskon Jeesukseen" (Jh. 2:23) ja "Jeesuksen uskon", joka esiintyy

usein, Apt. 3:16; Room. 3:26; Gal. 2:16,20; Gal 3:22; Ef. 3:12; Fil. 3:9; Ilm. 2:13; Ilm. 14:12. Vrt. myös Jh. 7:38.

Room. 3:24 "Lunastus" tarkoittaa vapauttamista maksamalla lunnaat. Ks. alaviittaa Mt. 20:28. Kristus on kuolemallaan ostanut synnin orjat vapaiksi.

Room. 3:25 "Armoistuin" oli israelilaisten jumalanpalveluksen tärkein ja pyhin esine: liitonarkin kansi, jonka päällä oli kaksi kultakerubia. Liitonarkki ja armoistuin olivat temppelin kaikkeinpyhimmissä. Kerran vuodessa, suurena sovituspäivänä, ylipappi toi uhrieläimen verta ja pirskontti sitä armoistuimelle, jolloin Jumalan viha kääntyi pois kansan päältä. Ks. 2 Moos. 25:17ss; 2 Moos. 26:34; 3 Moos. 16:14ss. Armoistuin oli vanhassa liitossa esikuvana Kristuksesta ja uudesta liitosta. Vrt. 2 Kor. 5:19.

Room. 3:26 Jos Jumala olisi suvainnut syntiä eikä rangaissut sitä, ei Hän olisi ollut vanhurskas (oikeudenmukainen). Mutta Kristus on kärsinyt kuoleman syntien sovituksena. Näin Jumala on osoittanut olevansa vanhurskas.

Room. 3:27 "Laki" tarkoittaa Jumalan säätämää järjestystä, johon ihmisen tulee alistua. "Tekojen laki" tarkoittaa Mooseksen lakia (ks. alaviittaa Room. 2:12). "Uskon laki" on jumalallinen järjestys, joka on uskoa Kristukseen.

Room. 4:1 Juutalainen perimätieto piti Aaprahamia täydellisesti vanhurskaana ihmisenä. Hänestä opetettiin, että hän oli pitänyt Jumalan koko lain eikä ollut koskaan tehnyt syntiä. Paavali todistaa tässä kuitenkin, että Aapraham tosiasiaassa vanhurskautettiin uskon kautta (jae 3).

Room. 4:15 "Viha" tarkoittaa tässä Jumalan vihaa. Ks. alaviittaa Room. 1:18.

Room. 5:1 Rauha Jumalan kanssa tarkoittaa, että ihmisellä on oikea, eheä suhde Jumalaan.

Room. 5:2 "Jumalan kirkkaus" = se kirkkaus, joka ihmisellä oli ennen syntiinlankeemusta ja jonka hän on menettänyt (Room. 3:23), mutta jonka vanhurskautetut saavat iankaikkisessa elämässä (Room. 8:18, 21, 30).

Room. 5:5 "Toivo ei saata häpeään", ts. toivo ei ole kuvittelua. Pyhä Henki on sydämissämme vakuutena toivon toteutumisesta.

Room. 5:9 "Viha", Jumalan viha, ks. alaviittaa Room. 1:18.

Room. 5:13 "Lueta." Alkukielen sana merkitsee "tilimerkintää". Ks. Flm. 18.

Room. 5:14 "Tuleva" = Kristus, jota Paavali kutsuu myös "viimeiseksi Aatamiksi" (1 Kor. 15:45). Kristuksen ja Aatamin välillä on yhteistä se, että molempien vaikutus ulottuu koko ihmissukuun. Aatamista tuli synti ja kuolema, mutta Kristuksesta vanhurskaus ja iäinen elämä.

Room. 5:19 "Kuuliaisuus" tarkoittaa Kristuksen koko työtä.

Room. 5:20 Laki on synnin "täsmällinen mitta". Sen valossa käy ilmi synnin todellinen, suunnaton mahti.

Room. 6:2 "Kuolleet synnille." Synti #on suuri mahti, mutta Kristukseen uskova ei enää ole sen vallan alaisena, sen orjana.

Room. 6:6 "Vanha ihmisemme", paha luontomme, joka meissä asuu syntymästä asti ja jota myös sanotaan "lihaksi". "Synnin ruumis." Raamattu ei pidä ihmisen ruumista sellaisenaan syntisenä, mutta kun ihminen elää ilman Kristusta, synti hallitsee hänen ruumistaan ja siksi sitä sanotaan "synnin ruumiiksi". Kun ihminen uskossa yhdistyy Kristukseen, lakkaa ruumis olemasta synnin välikappale.

Room. 6:23 "Palkka." Alkukielen sana merkitsee sanatarkasti sotilaan päiväannosta, muonaa, ja siitä johdettuna "palkkaa". "Kuolema" tarkoittaa iankaikkista kuolemaa. Synti erottaa ihmisen Jumalasta. Tämä ero on hengellinen kuolema. Ruumiillinen kuolema on ihmiskunnan hengellisen kuoleman seuraus.

Room. 7:5 "Liha" tarkoittaa tässä ja usein muuallakin UT:ssa syntistä luontoa, joka jokaisessa ihmisessä on Aatamin lankeemuksen seurauksena. Se hallitsee kääntymätöntä ihmistä, on Jumalan vihollinen ja ihmisen syntisten himojen asuinsija. Kääntyneissäkin se vielä on olemassa, mutta ei enää hallitse, sillä se on ristiinnaulittu. Sen tilalle hallitsijaksi on tullut Herran Henki, ja kääntynyt ihminen on jatkuvassa taistelussa lihaa vastaan.

Room. 7:6 "Kirjaimen vanha tila" tarkoittaa lain aikaa, vanhaa liittoa. Laki käskee ja vaatii ihmistä, mutta ei voi antaa voimaa Jumalan tahdon tekemiseen. Uudessa liitossa laki on kirjoitettu kääntyneen ihmisen sydämeen. Ks. Jer. 31:31ss; 2 Kor. 3:6.

Room. 7:24 "Kuoleman ruumis." Roomalaisilla oli usein tapana sitoa kaksi vankia yksiin kahleisiin. Jos toinen heistä kuoli, sai elävä vanki kärsiä kuolleen läsnäolosta. Paavali viitanee tähän tapaan.

Room. 8:10 Tässä jakeessa "hengellä" tarkoitetaan uskovan ihmisen henkeä. Vrt. 1 Tess. 5:23.

Room. 8:15 Abba on arameaa, Jeesuksen arkikieltä. Ks. alaviittaa Mk. 14:36.

Room. 8:16 "Henki itse" tarkoittaa Jumalan Henkeä, kun taas "henkemme" samaa kuin jakeessa 10 sana "henki".

Room. 8:23 Jumalan Henki, joka asuu uskovassa, on "esikoislahja", koska se on esimakua tulevasta iäisestä autuudesta sekä takuuna sen saavuttamisesta. Vrt. 2 Kor. 1:22; 2 Kor. 5:5; Ef. 1:14.

Room. 9:1 Luvuissa 9 - 11 Paavali käsittelee kysymystä, mikä on uskon kautta vanhurskautuksen tuovan evankelion suhde Israelin erikoisasemaan Jumalan omaisuuskansana. Tähän hän viittasi jo Room. 3:1:ssa. Paavali osoittaa (Room 9:6 - 29), että evankelio on täysin sopusoinnussa Jumalan lupauksen kanssa, että (9:30- 10:21) Israel itse on syypää nykyiseen tilaansa ja että (luku 11) koko Israel kerran on pelastuva.

Room. 9:4 "Liitot", ts. liitto Nooan kanssa (1 Moos. 9), Aaprahamin kanssa (1 Moos. 15) ja Israelin kanssa (2 Moos. 24). "Lupaukset" = lupaukset Messiaan tulosta.

Room. 9:22 "Vihan astiat", kuvaannollinen ilmaisu, joka tarkoittaa kääntymättömiä ihmisiä, jotka syntiensä tähden ovat Jumalan vihan alla, Jumalan vihan kohteina. Vrt. 2 Tim. 2:20ss.

Room. 9:23 "Laupeuden astiat" tarkoittaa ihmisiä, jotka saavat laupeuden Jumalalta ja pelastuvat (vrt. edellinen jae).

Room. 10:3 "Oma vanhurskaus", ihmisen yritys omin voimin täyttää lain vaatimukset ja olla Jumalalle

kelvollinen. Vastakohtana on Jumalan vanhurskaus, jonka Jumala Kristuksen työn tähden antaa Kristukseen turvaavalle.

Room. 10:4 "Lain päämäärä". Alkukielen sana telos ei tässä välttämättä merkitse "loppua", vaan pikemmin "päämäärä", kuten on käännetty kohdissa 1 Tim. 1:5 ja 1 Piet. 1:9. Kristus tuli täyttämään lain, Mt. 5:17; laajemmassa merkityksessä myös Jh. 19:30.

Room. 10:9 "Herra Jeesus." Ks. alaviittaa Apt. 2:36.

Room. 11:1 Paavali itse on yhtenä todistuksena siitä, ettei Jumala ole hylännyt kansaansa.

Room. 11:4 Baal oli kanaanilainen epäjumala, jota palvelemaan israelilaiset usein lankesivat. Baalin palvonnan keskus oli Foinikiassa.

Room. 11:5 "Jäännös" tarkoittaa, että vaikka kansan enemmistö on hylännyt Kristuksen, on kuitenkin pieni joukko niitä, jotka uskovat Häneen.

Room. 11:25 Paavali sanoo usein "salaisuudeksi" sitä ilmoitusta, jonka hän on saanut Jumalalta.

Room. 12:1 "Toimellinen." Alkukielen sana logikos voidaan kääntää myös "järjellinen, henkinen, hengellinen". Kristillinen jumalanpalvelus eroaa juutalaisista ja pakanain jumalanpalvelusmenoista. Koko kristityn elämä on jumalanpalvelusta ja uhria.

Room. 13:1 Esivallan valtuudet ovat Jumalalta. Esivallan tehtävänä on ylläpitää oikeudenmukaista järjestystä, niin että se rankaisee lainrikkooja ja suojelee lainkuuliaisia. Jumalan pelko antaa sisällisen vapauden kunnioittaa inhimillistä järjestystä, mutta kristityn kuuliaisuudella on raja: jos esivallan käskyt ovat ristiriidassa Jumalan sanan kanssa, on kristityn toteltava enemmän Jumalaa kuin ihmisiä (Apt. 5:29).

Room. 13:4 "Miekka" on esivallan vertauskuva.

Room. 13:11 "Pelastus" tarkoittaa tässä pelastuksen täyttymystä Kristuksen tullessa kirkkaudessaan .

Room. 14:6 "Jumalan kiittäminen" tarkoittanee ruokarukousta. Ks. alaviittaa Mt. 14:19.

Room. 15:3 Kristus on esikuvamme myös itsensäkieltämisessä. Vrt. 2 Kor. 8:9; Fil. 2:5ss.

Room. 15:4 "Kirjoitukset" = pyhät kirjoitukset.

Room. 15:18 "Kuuliaisuus" tarkoittaa uskon kuuliaisuutta.

Room. 15:19 Illyriko eli Illyria oli roomalainen maakunta, joka sijaitsi suunnilleen nykyisen Jugoslavian alueella.

Room. 15:20 Apostolien tehtävänä oli perustaa seurakuntia (2 Kor. 10:15s). Muitten julistajain ja opettajain tehtävänä oli jatkaa apostolien työtä.

Room. 15:24 Espanja (Hispania) oli tuohon aikaan roomalainen maakunta. Rooman ja Espanjan välillä oli vilkkaat yhteydet ja jo apostolin aikana siellä asui juutalaisia. UT ei kerro, toteutuiko Paavalin toivomus, mutta muitten, myöhempien kirjoitusten perusteella on pääteltävissä, että Paavali kävi Espanjassa.

Room. 15:26 Paavali kertoo tästä tärkeästä keräyksestä 2 Kor. 8 - 9:ssä.

Room. 16:1 Kenkrea, Korinton satamakaupunki, ks. alaviittaa Apt. 18:1. Palvelijatar, kreik. diakonos.

Nähtävästi Foibella oli erityinen palvelusvirka seurakunnassa. Naisdiakoneista puhutaan myös 1 Tim. 3:11:ssa.

Room. 16:3 Priskilla ja Akilas olivat ystäväystyneet Paavalin kanssa Korintossa ja seuranneet häntä Efesoon toisella lähetysmatkalla, Apt. 18:2s, 18ss. Ehkä Efesossa he olivat vaarantaneet henkensä Paavalin tähden. Apt. 19:23ss.

Room. 16:5 Kristityt kokoontuivat ensimmäisellä ja toisella vuosisadalla jumalanpalveluksiinsa yleensä kodeissa, sillä kirkkorakennuksia ei vielä ollut.

Room. 16:13 On mahdollista, että Ruufus on sama kuin Mk. 15:21:ssa mainittu Simeon Kyreneläisen poika.

Room. 16:18 "Omaa vatsaansa", ts. omia itsekkäitä halujaan.

Room. 16:22 Tertius oli kirjuri, jolle Paavali saneli kirjeensä.

Room. 16:27 Eräissä käsikirjoituksissa on seuraava loppukirjoitus: "Roomalaisille, kirjoitettu Korintosta Kenkreassa olevan seurakunnan palvelijattaren Foiben kautta."

Paavalin ensimmäinen kirje Korinttolaisille

1. Korinttolaisille 1 luku

1. Paavali, Kristuksen Jeesuksen kutsuttu apostoli Jumalan tahdosta, ja veli Soostenes
2. Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle, Kristuksessa Jeesuksessa pyhitetyille, kutsutuille pyhille ynnä kaikille, jotka avuksi huutavat Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeä joka paikassa, sekä heidän että meidän.
3. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!
4. Kiitän Jumalaani aina tähtenne Jumalan armosta, teille Kristuksessa Jeesuksessa annetusta,
5. että kaikessa olette rikastuneet Hänessä, kaikessa puheessa ja kaikessa tiedossa,
6. sen mukaan kuin todistus Kristuksesta on teissä vahvistettu,
7. niin ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa vartoessanne Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä.
8. Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti nuhteettomina Herramme Jeesuksen Kristuksen päivään.
9. Jumala on uskollinen, Hän, jonka kautta olette kutsutut Poikansa Jeesuksen Kristuksen, Herramme, yhteyteen.
10. Kehoitän teitä, veljet, Herramme Jeesuksen Kristuksen nimen kautta, että kaikki puhuisitte samoin eikä seassanne olisi eripuraisuutta, vaan olisitte täysin yhtä samassa mielessä ja samassa käsityksessä.

11. Sillä Kloen väen kautta on minulle ilmoitettu teistä, veljeni, että keskellänne on riitoja.
12. Tarkoitan sitä, että kukin teistä sanoo: "Minä olen Paavalin", "Minä Apollon", "Minä Keefaan" ja "Minä Kristuksen".
13. Onko Kristus jaettu? Ei kai Paavali ole naulittu ristiin puolestanne? Vai oletteko kastetut Paavalin nimeen?
14. Kiitän Jumalaa, etten ole kastanut teistä ketään paitsi Krispon ja Gaiuksen,
15. ettei kukaan saattaisi sanoa, että olen kastanut omaan nimeeni.
16. Kastoin Stefanaankin perhekunnan. Sitten en tiedä, olenko ketään muuta kastanut.
17. Sillä Kristus ei lähettänyt minua kastamaan, vaan evankeliota julistamaan - ei puheen viisaudella, jottei Kristuksen risti kävisi turhaksi.
18. Sillä sana rististä on kadotukseen joutuville hullutus, mutta meille autuaaksi tuleville se on Jumalan voima.
19. On näet kirjoitettu: "Viisasten viisauden hävitän ja ymmärtäväisten ymmärryksen teen mitättömäksi."
20. Missä on viisas? Missä kirjanoppinut? Missä tämän maailmanajan väittelijä? Eikö Jumala ole tehnyt tämän mailman viisautta hulluksi?
21. Sillä koska mailma Jumalan viisaudessa ei viisauden avulla tuntenut Jumalaa, Jumala näki hyväksi saarnan hullutuksen kautta tehdä autuaiksi ne, jotka uskovat.
22. Kun siis juutalaiset vaativat tunnustekoja ja kreikkalaiset etsivät viisautta,
23. niin me saarnaamme ristiin naulittua Kristusta, juutalaisille pahennusta ja kreikkalaisille hullutusta,
24. mutta niille, jotka ovat kutsutut, - sekä juutalaisille että kreikkalaisille - Kristusta, Jumalan voimaa ja Jumalan viisautta.
25. Jumalan hulluus on näet ihmisiä viisaampi, ja Jumalan heikkous on ihmisiä väkevämpi.
26. Sillä te näette, veljet, kutsumisenne, ettei ole monta lihan mukaan viisasta, ei monta voimallista, ei monta jalosukuista,
27. vaan Jumala valitsi mailman tyhmät saattaakseen viisaat häpeään, ja Jumala valitsi mailman heikot saattaakseen väkevät häpeään,
28. ja Jumala valitsi mailman halpasukuiset ja halveksitut ja arvottomat tehdäkseen arvolliset mitättömiksi,
29. jottei mikään liha kerskaisi Jumalan edessä.
30. Mutta Hänestä olette te Kristuksessa Jeesuksessa, josta on tullut meille viisaus Jumalalta ja vanhurskaus ja pyhitys ja lunastus,
31. jotta niin kuin on kirjoitettu "kerskaileva kerskatkoon Herrassa".

1. Korinttolaisille 2 luku

1. Niin minä tullessani tykönnne, veljet, en tullut puheen tai viisauden loistolla teille Jumalan todistusta

julistamaan.

2. Sillä olin päättänyt teidän keskellänne olla tuntematta mitään muuta kuin Jeesuksen Kristuksen ja Hänet ristiin naulittuna.
3. Olin tykönänne heikkona ja pelon ja suuren vavistuksen vallassa
4. eikä puheeni ja saarnani ollut kiehtovia viisauden sanoja, vaan Hengen ja voiman osoittamista,
5. jottei uskonne olisi ihmisten viisauden, vaan Jumalan voiman varassa.
6. Kuitenkin puhumme viisautta täydellisten seurassa, mutta emme tämän mailmanajan viisautta emmekä tämän mailmanajan hallitsijain, jotka katoavat,
7. vaan puhumme salaisuuteen kätkettyä Jumalan viisautta, jonka Jumala ennalta määräsi ennen mailmanaikoja kirkkaudeksemme
8. ja jota ei kukaan tämän mailmanajan hallitsijoista ole tuntenut - sillä jos olisivat tunteneet, eivät olisi kirkkauden Herraa naulinneet ristiin -
9. vaan niin kuin on kirjoitettu: "Mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut eikä ihmisen sydämeen tullut, mutta minkä Jumala on valmistanut niille, jotka Häntä rakastavat",
10. sillä meille Jumala on sen ilmoittanut Henkensä kautta. Henki näet tutkii kaikki, Jumalan syvyydetkin./
11. Sillä kuka ihmisistä tietää ihmisen asiat paitsi ihmisen henki, joka on hänessä. Samoin ei myöskään kukaan tiedä Jumalan asioita paitsi Jumalan Henki.
12. Mutta me emme saaneet mailman henkeä, vaan sen Hengen, joka on Jumalasta, tunteaksemme, mitä Jumala on meille lahjoittanut,
13. josta myös puhumme, emme ihmisviisauden opettamin sanoin, vaan Hengen opettamin, arvostellen hengelliset hengellisillä.
14. Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on, sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se arvostellaan hengellisesti.
15. Sitävastoin hengellinen ihminen kyllä arvostelee kaikkea, mutta häntä ei kukaan voi arvostella.
16. Sillä "kuka on tuntenut Herran mielen, niin että neuvoa Häntä?" Mutta meillä on Kristuksen mieli.

1. Korinttolaisille 3 luku

1. En minäkään, veljet, voinut puhua teille niin kuin hengellisille, vaan niin kuin lihallisille, niin kuin lapsille Kristuksessa.
2. Maitoa juotin teille, en antanut ruokaa, sillä ette silloin kyenneet ettekä vielä nyt kykene sitä syömään.
3. Olette näet vielä lihallisia. Sillä missä keskellänne on kateutta ja riitaa, ettekö siinä ole lihallisia ja vaella ihmisen tavoin?
4. Sillä kun joku sanoo: "Minä olen Paavalin" ja toinen: "Minä Apollon", ettekö ole ihmisten kaltaisia?

5. Mikä Apollo siis on? Ja mikä Paavali? Vain palvelijoita, joitten kautta tulitte uskoon, ja niin kuin Herra soi kullekin.
6. Minä istutin, Apollo kasteli, mutta Jumala antoi kasvun.
7. Niin ei siis istuttaja ole mitään eikä kastelija, vaan Jumala, joka antaa kasvun.
8. Mutta istuttaja ja kastelija ovat yksi, ja kukin saa oman palkkansa oman työnsä mukaan.
9. Sillä me olemme Jumalan työtovereita, te olette Jumalan viljelysmaa, Jumalan rakennus.
10. Sen Jumalan armon mukaan, joka on minulle annettu, olen taitavan rakentajan tavoin laskenut perustuksen, ja toinen sille rakentaa. Mutta katsokoon kukin, kuinka sille rakentaa.
11. Sillä toista perustusta ei kukaan voi laskea jo lasketun lisäksi, joka on Jeesus Kristus.
12. Mutta jos joku rakentaa tälle perustukselle kultaa, hopeaa, jalokiviä, puuta, heinää, olkea,
13. on kunkin teko tuleva ilmi, sillä se päivä paljastaa, koska se tulessa ilmestyy, ja tuli koettelee, millainen kunkin teko on.
14. Jos jonkun rakentama teko kestää, hän on saava palkan.
15. Jos jonkun teko palaa, hän kärsii tappion, mutta tulee itse autuaaksi, kuitenkin ikään kuin tulen läpi.
16. Ettekö tiedä, että olette Jumalan temppeli ja Jumalan Henki asuu teissä?
17. Jos joku turmelee Jumalan temppelin, Jumala turmelee hänet. Sillä Jumalan temppeli on pyhä, ja sellaisia olette.
18. Älköön kukaan pettäkö itseään. Jos joku teistä ajattelee olevansa viisas tässä mailmanajassa, tulkoon tyhmäksi tullakseen viisaaksi.
19. Sillä tämän mailman viisaus on tyhmyyttä Jumalan edessä. On näet kirjoitettu: "Hän ottaa viisaat kiinni heidän kavaluudessaan"
20. ja vielä: "Herra tuntee viisasten ajatukset - että ne ovat turhat."
21. Älköön siis kukaan kerskatko ihmisistä, sillä kaikki on teidän,
22. sekä Paavali että Apollo ja Keefas ja mailma ja elämä ja kuolema ja nykyiset ja tulevaiset, kaikki on teidän,
23. mutta te Kristuksen ja Kristus Jumalan.

1. Korinttolaisille 4 luku

1. Pitäköön siis ihminen meitä Kristuksen palvelijoina ja Jumalan salaisuuksien huoneenhaltijoina.
2. Mutta sitä nyt huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että kukin havaitaan uskolliseksi.
3. Mutta minusta on vähäisin asia, että te minut tuomitsette tai jokin inhimillinen tuomion päivä.
4. Enpä itsekään tuomitse itseäni, sillä en ole tietoinen mistään itseäni vastaan, mutta en siinä ole vanhurskautettu, vaan tuomarini on Herra.

5. Älkää siis tuomitko mitään ennen aikaa, ennen kuin Herra tulee, joka tuo valoon pimeään kätköt ja saattaa ilmi sydänten aivoitukset, ja silloin kullekin tulee kiitos Jumalalta.
6. Mutta tämän olen, veljet, sovittanut itseeni ja Apolloon teidän tähtenne, jotta meistä oppisitte olemaan ajattelematta enempää kuin on kirjoitettu, ettette pöyhkeilisi yksi yhden puolesta toista vastaan.
7. Sillä kuka asettaa sinut etusijalle? Mitä sinulla on, jota et ole saanut? Mutta jos sinäkin olet saanut, miksi kerskaat ikään kuin et olisi saanut?
8. Olette muka jo ravitut, olette jo rikastuneet, olette ilman meitä hallinneet. Jospa olettekin hallinneet, jotta mekin hallitsisimme kanssanne.
9. Minusta näet näyttää, että Jumala on asettanut meidät apostolit viimeisiksi, ikään kuin kuolemaan tuomituiksi, sillä meistä on tullut mailmalle näytelmä, sekä enkeleille että ihmisille.
10. Me olemme tyhmiä Kristuksen tähden, mutta te viisaita Kristuksessa; me heikkoja, mutta te väkeviä; te kunnioitettuja, mutta me halveksittuja.
11. Tähän hetkeen asti olemme sekä nälissämme että janoissamme, olemme alasti ja piestävinä, kuljemme kotia vailla
12. ja näemme vaivaa omin käsin työtä tehden. Herjattuina siunaamme, vainottuina olemme kärsivällisiä, häväistyinä puhumme leppeästi.
13. Meistä on tullut ikään kuin mailman hylky, kaikkien tunkio, tähän asti.
14. En kirjoita tätä teitä häväistäkseni, vaan neuvon kuin rakkaita lapsiani.
15. Sillä vaikka teillä olisi kymmenen tuhatta kasvattajaa Kristuksessa, ei kuitenkaan monta isää, sillä minä teidät synnytin evankelion kautta Kristuksessa Jeesuksessa.
16. Kehoitani siis teitä: olkaa minun seuraajiani.
17. Juuri sen tähden lähetin teille Timoteuksen, joka on rakas ja uskollinen poikani Herrassa. Hän muistuttaa teitä vaelluksestani Kristuksessa Jeesuksessa, niin kuin kaikkialla joka seurakunnassa opetan.
18. Muutamat ovat paisuneet ikään kuin entulisikaan luoksenne.
19. Mutta tulen pian tykönnä, jos Herra tahtoo, ja otan selvän, en noitten paisuneitten sanoista, vaan voimasta.
20. Sillä Jumalan valtakunta ei ole sanoissa, vaan voimassa.
21. Mitä tahdotte? Tulenko luoksenne vitsa mukanani vai rakkaudessa ja sävyisässä hengessä?

1. Korinttolaisille 5 luku

1. Yleensä kuuluu teillä olevan haureutta, vieläpä sellaista haureutta, jota ei ole pakanilla, niin että joku pitää isän vaimoa.
2. Te olette lisäksi paisuneet ettekä pikemmin murehtineet, jotta keskeltänne poistettaisiin se, joka

tuollaisen teon on tehnyt.

3. Sillä minä - ruumiillisesti poissa olevana, mutta hengessä läsnä olevana - olen jo niin kuin läsnä olevana päättänyt, että hänet, joka tämän on tehnyt

4. - Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä, sitten kun te ja minun henkeni olemme tulleet yhteen ynnä Herramme Jeesuksen voima -

5. annetaan sellaisena saatanan haltuun lihan turmioksi, jotta henki vapahtuisi Herran päivänä.

6. Kerskaamiseen ei ole hyvä. Ettekö tiedä, että vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan?

7. Puhdistakaa siis pois vanha hapatus, jotta olisitte uusi taikina, niin kuin olette hapattomat, sillä myös pääsiäislampaamme Kristus teurastettiin puolestamme.

8. Juhlikaamme siis, ei vanhassa hapatuksessa eikä ilkeyden ja pahuuden hapatuksessa, vaan puhtauden ja totuuden hapattomuudessa.

9. Kirjoitin teille kirjeessä, ettette seurustelisi haureellisten kanssa,

10. ei yleensä tämän mailman haureellisten tai ahneitten tai anastajain tai epäjumalanpalvelijain, koska teidän silloin pitäisi lähteä pois mailmasta,

11. vaan kirjoitin nyt teille, että jos joku veljeksi mainittu on haureellinen tai ahne tai epäjumalanpalvelija tai pilkkaaja tai juomari tai anastaja, ette seurustelisi ettekä söisikään sellaisen kanssa.

12. Sillä mitä minulle kuuluu tuomita ulkopuolella olevia? Ettekö tuomitse sisäpuolella olevia?

13. Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. "Poistakaa paha ihminen keskeltänne."

1. Korinttolaisille 6 luku

1. Rohkeneeko joku teistä, jolla on asia toista vastaan, käydä oikeutta väärien edessä eikä pyhien edessä?

2. Ettekö tiedä, että pyhät tulevat tuomitsemaan mailman? Jos te tuomitsette mailman, ettekö kelpaa ratkaisemaan vähäpätöisiä asioita?

3. Ettekö tiedä, että me tulemme tuomitsemaan enkeleitä, emmekö sitten maallisia?

4. Jos teillä siis on maallisia riita-asioita, nekö te asetatte istumaan tuomareina, jotka ovat seurakunnan halveksimia?

5. Puhun teille häpeäksi. Eikö siis keskellänne ole yhtään viisasta, joka kykenee ratkaisemaan veljensä ja toisen välillä?

6. Vaan veli käy oikeutta veljen kanssa ja tämä tapahtuu uskottomain edessä.

7. Teille on näin jo yleensä vaurioksi, että käräjöitte keskenänne. Miksette pikemmin kärsi vääryyttä? Miksette pikemmin anna riistää itseltänne?

8. Sen sijaan harjoitatte vääryyttä ja riistoa, vieläpä veljiä kohtaan.

9. Vai ettekö tiedä, etteivät väärät peri Jumalan valtakuntaa? Älkää eksykö. Eivät haureelliset, eivät epäjumalan palvelijat, eivät avionrikkajat, eivät hekumoitsijat eivätkä miehimykset,
10. eivät varkaat, eivät ahneet, eivät juomarit, eivät pilkkaajat eivätkä anastajat peri Jumalan valtakuntaa.
11. Näitä te jotkut olitte, mutta olette antaneet pestä itsenne, mutta olette pyhitetyt, mutta olette vanhurskautetut Herran Jeesuksen Kristuksen nimessä ja Jumalamme Hengessä.
12. Kaikki on minulle luvallista, mutta kaikki ei ole hyväksi. Kaikki on minulle luvallista, mutta mikään ei minua vallitse.
13. Ruuat vatsaa varten ja vatsa ruokia varten, mutta Jumala tekee lopun sekä näistä että tuosta. Mutta ruumis ei ole haureutta varten, vaan Herra varten, ja Herra ruumista varten.
14. Jumala on herättänyt kuolleista Herran ja herättää meidät voimallansa.
15. Ettekö tiedä, että ruumiinne ovat Kristuksen jäseniä? Ottaisinko siis Kristuksen jäsenet ja tekisin porton jäseniksi? Pois se!
16. Vai ettekö tiedä, että joka yhtyy porttoon, on yksi ruumis hänen kanssaan? "Sillä ne kaksi", sanoo Hän, "tulevat yhdeksi lihaksi."
17. Mutta joka yhtyy Herraan, on yksi henki Hänen kanssaan.
18. Paetkaa haureutta. Kaikki synti, mitä ihminen harjoittaa, on ruumiin ulkopuolella, mutta haureuden harjoittaja tekee syntiä omaa ruumistansa vastaan.
19. Vai ettekö tiedä, että ruumiinne on sen Pyhän Hengen temppeli, joka teissä on Jumalalta, ettekä ole itsenne omat?
20. Sillä te olette hinnalla ostetut. Kirkastakaa siis Jumala ruumiissanne.

1. Korinttolaisille 7 luku

1. Mutta mitä tulee siihen, josta minulle kirjoititte: hyvä on miehen olla naiseen ryhtymättä.
2. Mutta haureuden syntien vuoksi pitäköön kukin mies oman vaimonsa, ja kukin nainen oman aviomiehensä.
3. Täyttäköön mies velvollisuutensa vaimoa kohtaan, ja samoin vaimo miestä kohtaan.
4. Vaimon ruumis ei ole hänen omassa vallassaan, vaan miehen; samoin ei miehenkään ruumis ole hänen omassa vallassaan, vaan vaimon.
5. Älkää riistäkö toisiltanne oikeutta, paitsi sopimuksesta ajaksi, jotta olisitte vapaat paastoon ja rukoukseen ja sitten taas tulisitte yhteen, jottei saatana teitä kiusaisi hillittömyytenne tähden.
6. Mutta tämän sanon myönnetyksenä, en käskynä.
7. Sillä tahtoisin kaikkien ihmisten olevan niin kuin minäkin, mutta kullakin on oma lahjansa Jumalalta, yhdellä niin, toisella näin.
8. Mutta naimattomille ja leskivaimoille sanon: heille on hyvä, jos pysyisivät niin kuin minäkin.

9. Jos kuitenkin eivät hillitse itseään, menkööt naimisiin, sillä parempi on avioitua kuin palaa.
10. Mutta aviossa olevia käsken, en minä, vaan Herra, ettei vaimo saa erota miehestä,
11. mutta jos eroaakin, pysyköön naimatonna tai sopikoon miehen kanssa; eikä mies saa hylätä vaimoa.
12. Muille taas sanon minä eikä Herra: jos kellä veljellä on uskomaton vaimo ja tämä suostuu asumaan hänen kanssaan, älköön tätä hylätkö.
13. Samoin älköön vaimo, jolla on uskomaton mies, ja tämä suostuu asumaan kanssaan, hylätkö miestä.
14. Sillä uskomaton mies on pyhitetty vaimon kautta ja uskomaton vaimo on pyhitetty veljen kautta; muuten lapsenne ovat epäpuhtaita, mutta nyt ovat pyhiä.
15. Mutta jos uskomaton eroaa, erotkoon; veli tai sisar ei sellaisissa tapauksissa ole orjuutettu, vaan Jumala on kutsunut meidät rauhaan.
16. Sillä miten tiedät, vaimo, pelastatko miehen, tai miten tiedät, mies, pelastatko vaimon?
17. Mutta vaeltakoon kukin niin kuin Herra on hänelle osan antanut, niin kuin Jumala on hänet kutsunut. Näin käsken kaikissa seurakunnissa.
18. Joka on kutsuttu leikattuna, älköön tulko leikkaamattomaksi. Joka on kutsuttu leikkaamatonna, älköön tulko leikatuksi.
19. Ei leikkaus ole mitään eikä leikkaamattomuus ole mitään, vaan Jumalan käskyjen pitäminen.
20. Pysyköön kukin siinä kutsumuksessa, missä hänet on kutsuttu.
21. Jos olet kutsuttu orjana, älä siitä välitä, mutta jos voit päästä vapaaksikin, käytä ennemmin hyväksesi.
22. Sillä joka orjana on kutsuttu Herrassa, on Herran vapaa. Samoin myös vapaana kutsuttu on Kristuksen orja.
23. Olette hinnalla ostetut; älkää olko ihmisten orjia.
24. Veljet, pysyköön kukin Jumalan edessä siinä, missä hänet on kutsuttu.
25. Mutta neitsyistä minulla ei ole Herran käskyä, vaan annan neuvon niin kuin se, joka on saanut Herralta armon olla uskollinen.
26. Katson siis lähestyvän vaivan vuoksi sen olevan oikein, että ihmisen on hyvä olla näin.
27. Jos olet sidottu vaimoon, älä etsi eroa. Jos olet päästetty vaimosta, älä etsi vaimoa.
28. Mutta vaikka menisitkin naimisiin, et tee syntiä, ja vaikka neitsyt menisi avioon, ei tee syntiä. Sellaisilla on kuitenkin vaivaa ruumiissa, haluan siis säästää teitä.
29. Sen kuitenkin sanon, veljet: aika on lyhennetty tästä lähin, niin että nekin, joilla on vaimot, olisivat niin kuin heillä ei olisi;
30. jotka itkevät, niin kuin eivät itkisi; jotka iloitsevat, niin kuin eivät iloitsisi; jotka ostavat, niin kuin eivät omistaisi;
31. jotka tätä mailmaa hyväksi käyttävät, niin kuin eivät käyttäisi - sillä tämän mailman muoto katoaa.
32. Mutta tahtoisin teidän olevan ilman huolia. Naimaton mies huolehtii Herran asioista, kuinka miellyttäisi

Herraa;

33. mutta nainut huolehtii mailman asioista, kuinka miellyttäisi vaimoa, ja on jakautunut mieleltään.

34. Naimaton nainen ja neitsyt huolehtii Herran asioista, jotta olisi pyhä sekä ruumiin että hengen puolesta; mutta nainut huolehtii mailman asioista, kuinka miellyttäisi miestä.

35. Mutta tämän sanon omaksi hyväksenne, en heittääkseni ansaa kaulaanne, vaan säällistä elämää ja häiriötöntä Herrassa pysymistä varten.

36. Jos joku kuitenkin luulee menettelevänsä sopimattomasti neitsyttänsä kohtaan, kun tämä on parhaimmillaan ja niin pitää tapahtua, tehköön, mitä tahtoo; ei syntiä tee, menkööt naimisiin.

37. Joka taas pysyy sydämessään lujana eikä ole pakon alainen, vaan vallitsee omaa tahtoansa ja on omassa sydämessään päättänyt tämän, että pitää neitsyensä, tekee hyvin.

38. Siis: joka naittaa neitsyensä, tekee hyvin, ja joka ei naita, tekee paremmin.

39. Laki sitoo vaimon niin pitkäksi aikaa kuin miehensä elää, mutta jos mies kuolee, on vapaa menemään naimisiin, kenen kanssa tahtoo - ainoasti Herrassa.

40. Mutta mielestäni on onnellisempi, jos pysyy näin; ja luulen, että minullakin on Jumalan Henki.

1. Korinttolaisille 8 luku

1. Mitä sitten epäjumalille uhrattuun lihaan tulee, tiedämme, että meillä kaikilla on tieto. Tieto paisuttaa, mutta rakkaus rakentaa.

2. Mutta jos joku luulee tietävänsä jotakin, ei vielä ole tiennyt mitään niin kuin tulee tietää.

3. Mutta jos joku rakastaa Jumalaa, sen Hän tuntee.

4. Mitä siis epäjumalille uhratun lihan syömiseen tulee, tiedämme, ettei mailmassa ole yhtään epäjumalaa ja ettei ole muuta Jumalaa kuin yksi.

5. Sillä vaikka onkin jumaliksi sanottavia, joko taivaassa tai maassa, niin kuin on monta jumalaa ja monta herraa,

6. meillä on kuitenkin yksi Jumala, Isä, josta kaikki on ja me Häneen, ja yksi Herra, Jeesus Kristus, jonka kautta kaikki on ja me kauttansa.

7. Mutta ei kaikilla ole tietoa tästä, vaan tottumuksesta epäjumalaan jotkut yhä syövät epäjumalalle uhrattuna lihana, ja omatuntonsa, joka on heikko, saastuu.

8. Mutta ruoka ei lähennä meitä Jumalaan. Sillä jos olemme syömättä, emme kärsi häviötä; jos syömme, emme kostu.

9. Katsokaa kuitenkin, ettei ehkä tämä oikeutenne tule heikoille loukkaukseksi.

10. Sillä jos joku näkee sinun, jolla on tieto, syövän epäjumalan huoneessa, eikö hänen omatuntonsa, joka on heikko, rakennu syömään epäjumalille uhrattua lihaa?

11. Tietosi tähden turmeltu heikko veli, jonka puolesta Kristus on kuollut.
12. Mutta kun näin teette syntiä veljiä vastaan ja haavoitatte heikkoa omaatuntoansa, teette syntiä Kristusta vastaan.
13. Sen tähden, jos ruoka on pahennuksena veljelleni, en totisesti enää ikinä syö lihaa, etten olisi loukkauksena veljelleni.

1. Korinttolaisille 9 luku

1. Enkö ole vapaa? Enkö ole apostoli? Enkö ole nähnyt Jeesusta, Herraamme? Ettekö te ole tekoni Herrassa?
2. Jos en ole apostoli muille, olen kuitenkin teille. Sillä te olette apostolinvirkani sinetti Herrassa.
3. Tämä on puolustukseni niitä vastaan, jotka minua tuomitsevat.
4. Eikö meillä ole oikeutta syödä ja juoda?
5. Eikö meillä ole oikeutta kuljettaa mukana sisarta, vaimoa, niin kuin myös muut apostolit ja Herran veljet ja Keefas tekevät?
6. Vai ainoastiko minulla ja Barnabaalla ei ole oikeutta olla työtä tekemättä?
7. Kuka suorittaa koskaan sotapalvelua omalla kustannuksellaan? Kuka istuttaa viinitarhan eikä syö sen hedelmää? Tai kuka kaitsee karjaa eikä nauti karjan maitoa?
8. Puhunko tätä ihmisen tavoin vai eikö lakikin sano näin?
9. Sillä Mooseksen laissa on kirjoitettu: "Älä sido puivan härän suuta." Onko Jumalalla huoli häristä?
10. Vai sanooko Hän sen kokonaan meidän tähtemme? Sillä meidän tähtemme on kirjoitettu, että kyntäjän tulee kyntää toivossa ja puivan puida osan saamisen toivossa.
11. Jos me olemme kylväneet teille hengellisiä, onko paljon, jos niitämme teiltä aineellisia?
12. Jos muut ovat osallisia oikeudesta teihin nähden, emmekö pikemmin me? Mutta emme ole käyttäneet tätä oikeutta, vaan kestämmme kaiken, jottemme panisi mitään estettä Kristuksen evankeliolle.
13. Ettekö tiedä, että ne, jotka hoitavat pyhiä toimia, syövät antimia temppelistä, ja ne, jotka ahkeroivat alttarilla, saavat osan yhdessä alttarin kanssa?
14. Samoin Herra myös on säättänyt, että evankelion julistajain tulee elää evankeliosta.
15. Mutta en ole yhtään näistä oikeuksista käyttänyt hyväksi. En ole kirjoittanutkaan tätä, jotta minun näin olisi; sillä minun olisi parempi kuolla kuin että joku tekisi kerskaukseni tyhjäksi.
16. Sillä jos julistan evankeliota, minulla ei ole kerskausta. Minulle on näet pantu pakko. Sillä voi minua, ellen evankeliota julista!
17. Sillä jos harjoitan sitä vapaaehtoisesti, minulla on palkka, mutta jos vasten tahtoani, niin taloudenhoito kuitenkin on minulle uskottu.
18. Mikä siis on palkkani? Se, että julistaessani evankeliota teen evankeliosta ilmaisen, niin etten käytä

hyväksi evankeliossa olevaa oikeuttani.

19. Sillä olen vapaa kaikista olen tehnyt itseni kaikkien palvelijaksi voittaakseni vielä useampia.

20. Olen ollut juutalaisille ikään kuin juutalainen voittaakseni juutalaisia; lain alaisille ikään kuin lain alainen - olematta itse lain alainen - voittaakseni lain alaisia;

21. ilman lakia oleville ikään kuin ilman lakia - olematta ilman Jumalan lakia, vaan olen Kristuksen laissa - voittaakseni ilman lakia olevia.

22. Heikoille olen ollut heikko voittaakseni heikot. Kaikille olen ollut kaikkea vapahtaakseni kaikin tavoin joitakin.

23. Mutta kaiken teen evankelion tähden tullakseni siitä osalliseksi.

24. Ettekö tiedä, että jotka kilpamentillä juoksevat, ne kaikki juoksevat, mutta yksi saa palkinnon? Juoskaa näin, jotta sen saavutatte.

25. Mutta jokainen kilpailija hillitsee itseään kaikessa, he tosin voittaakseen katoavan seppeleen, mutta me katoamattoman.

26. Minä en siis juokse umpimähkään, en nyrkkeile niin kuin ilmaan hosuen,

27. vaan kuritan ruumistani ja alistan sen palvelijaksi, etten toisille saarnaavana itse ehkä tulisi hylätyksi.

1. Korinttolaisille 10 luku

1. Mutta en tahdo, veljet, teidän olevan tietämättömiä siitä, että isämme olivat kaikki pilven alla ja kulkivat kaikki meren poikki

2. ja kastettiin kaikki Mooseksen pilvessä ja meressä

3. ja söivät kaikki samaa hengellistä ruokaa

4. ja joivat kaikki samaa hengellistä juomaa; sillä joivat jäljessä kulkevasta hengellisestä kalliosta, ja se kallio oli Kristus.

5. Useimpiin heistä ei Jumala kuitenkaan mielistynyt, sillä heidät lyötiin maahan erämaassa.

6. Mutta nämä ovat tulleet meille esikuviksi, jottemme olisi pahaa himoitsevia, niin kuin hekin himoitsivat.

7. Älkää myöskään olko epäjumalanpalvelijoita niin kuin jotkut heistä, niin kuin on kirjoitettu: "Kansa istuutui syömään ja juomaan, ja nousivat iloa pitämään."

8. Älkäämme myöskään harjoittako haureutta, niin kuin jotkut heistä haureutta harjoittivat, ja yhtenä päivänä kaatui kaksikymmentä kolme tuhatta.

9. Älkäämme myöskään kiusatko Herraa niin kuin myös jotkut heistä kiusasivat ja saivat käärmeiltä surmansa.

10. Älkää napisko niin kuin myös jotkut heistä napsivat ja saivat tuhoojalta surmansa.

11. Mutta kaikki tämä tapahtui heille esikuvallisesti ja on kirjoitettu varoituksena meille, joille

mailmanaikojen loppukausi on tullut.

12. Joka siis luulee seisovansa, katsokoon, ettei lankea.

13. Teitä ei ole tavoittanut muu kuin ihmisellinen kiusaus ja Jumala on uskollinen: Hän ei salli teitä kiusattavan yli sen, minkä voitte, vaan kiusauksen ohella valmistaa pääsynkin, niin että voitte kestää.

14. Sen tähden, rakkaani, paetkaa epäjumalan palvelua.

15. Puhun niin kuin ymmärtäväisille; arvostelkaa te, mitä sanon.

16. Siunauksen malja, jonka siunaamme, eikö se ole Kristuksen veren osallisuus? Leipä, jonka murramme, eikö se ole Kristuksen ruumiin osallisuus?

17. Koska on yksi leipä, me monet olemme yksi ruumis, sillä kaikki olemme osalliset yhdestä leivästä.

18. Katsokaa lihan mukaista Israelia. Eivätkö ne, jotka syövät uhreja, ole osallisia alttarista?

19. Mitä siis sanon? Ettäkö epäjumala on jotakin tai että epäjumalalle uhrattu on jotakin?

20. Vaan sanon, että mitä uhraavat, sen uhraavat riivaajille eivätkä Jumalalle. Mutta en tahdo, että tulette osallisiksi riivaajista.

21. Ette voi juoda Herran maljaa ja riivaajain maljaa; ette voi olla osallisia Herran pöydästä ja riivaajain pöydästä.

22. Vai sytytämmekö Herran kiivauteen? Emme kai ole Häntä väkevämmät?

23. Kaikki on luvallista, mutta ei kaikki ole hyväksi; kaikki on luvallista, mutta kaikki ei rakenna.

24. Älköön kukaan etsikö omaansa, vaan kukin toisen etua.

25. Syökää kaikkea, mitä lihatorilla myydään, mitään kyselemättä omantunnon vuoksi,

26. sillä "maa on Herran ja kaikki sen täyteys".

27. Mutta jos joku uskomaton kutsuu teitä ja tahdotte mennä, syökää kaikkea, mitä eteenne pannaan, mitään kyselemättä omantunnon vuoksi.

28. Mutta jos joku sanoo teille: "Tämä on jumalille uhrattua", älkää syökö hänen tähtensä, joka sen ilmaisi ja omantunnon tähden.

29. Sanon kuitenkin: ei sinun omantuntosi tähden, vaan tuon toisen. Sillä miksi minun vapauteni on toisen omantunnon tuomittavana?

30. Mutta jos kiittäen nautin, miksi minua herjataan siitä, mistä kiitän?

31. Syöttepä siis tai juotte tai teette mitä tahansa, tehkää kaikki Jumalan kunniaksi.

32. Älkää olko pahennuksena juutalaisille, älkää kreikkalaisille älkääkään Jumalan seurakunnalle,

33. niin kuin minäkin olen kaikille mieliksi kaikessa, etsimättä omaa hyötyäni, vaan monien, jotta tulisivat autuaiksi.

1. Korinttolaisille 11 luku

1. Olkaa minun seuraajiani niin kuin minäkin Kristuksen.
2. Mutta kiitän teitä, että olette minua kaikessa muistaneet ja pysytte opetuksissa niin kuin olen ne teille antanut.
3. Tahdon teidän kuitenkin tietävän, että Kristus on jokaisen miehen pää, mutta mies naisen pää ja Jumala Kristuksen pää.
4. Jokainen mies, joka rukoilee tai profetoi pitäen päässä jotakin, häpäisee päänsä.
5. Mutta jokainen nainen, joka rukoilee tai profetoi pää peittämätönnä, häpäisee päänsä, sillä se on yksi ja sama kuin paljaaksi ajettu.
6. Sillä jos nainen ei ole verhottu, leikkauttakoon myös hiuksensa. Mutta jos on häpeäksi naiselle olla tukka leikattuna tai ajettuna, verhotkoon itsensä.
7. Sillä miehen ei tarvitse olla verhottu, koska on Jumalan kuva ja kunnia, mutta nainen on miehen kunnia.
8. Mies ei näet ole naisesta, vaan nainen miehestä,
9. eikä miestä luotu naista varten, vaan nainen miestä varten.
10. Sen tähden naisen tulee pitää päässä vallan alaisuuden merkki enkelien tähden.
11. Herrassa ei kuitenkaan ole naista ilman miestä eikä miestä ilman naista.
12. Sillä niin kuin nainen on miehestä, niin myös mies on naisen kautta, mutta kaikki on Jumalasta.
13. Päättäkää itse: sopiiko naisen rukoilla Jumalaa pää peittämätönnä?
14. Vai eikö itse luontokin opeta teille, että jos miehellä on pitkä tukka, se on hänelle häpeäksi?
15. Mutta jos naisella on pitkä tukka, se on hänelle kunniaksi, sillä hiukset on annettu hänelle hunnun sijasta.
16. Jos kuitenkin joku näyttää olevan kiistanhaluinen, niin meillä ei ole sellaista tapaa eikä Jumalan seurakunnilla.
17. Mutta tätä käskiessäni en kiitä, koska kokoonnutte, ette tullen paremmiksi, vaan pahemmiksi.
18. Sillä ensiksikin kuulen teillä olevan riitoja, kun kokoonnutte seurakunnassa, ja osittain uskonkin.
19. Keskellänne täytyy olla puolueitakin, jotta koetuksen kestävät tulisivat tunnetuiksi joukossanne.
20. Kun siis tulette yhteen, se ei ole Herran aterian syömistä.
21. Sillä aterioitaessa kukin ottaa ensin oman ateriansa, ja toinen on nälissään ja toinen juovuksissa.
22. Eikö teillä ole huoneita aterioimista ja juomista varten? Vai halveksitteko Jumalan seurakuntaa ja häpäisette niitä, joilla ei ole? Mitä sanoisin teille? Kiitänkö teitä tässä? En kiitä.
23. Sillä olen saanut Herralta sen, minkä myös annoin teille, että Herra Jeesus sinä yönä, jona Hänet kavallettiin, otti leivän
24. ja kiitettyään mursi ja sanoi: "Tämä on ruumiini, joka puolestanne murretaan. Tehkää tämä muistokseni."
25. Samoin myös maljan aterioinnin jälkeen sanoen: "Tämä malja on uusi liitto veressäni. Niin usein kuin juotte, tehkää se muistokseni."
26. Sillä niin usein kuin syötte tämän leivän ja juotte maljan, julistatte Herran kuolemaa, kunnes Hän tulee.

27. Joka siis kelvottomasti syö leipää tai juo maljaa, on vikapää Herran ruumiiseen ja vereen.
28. Mutta tutkikoon ihminen itseään ja niin syököön leivästä ja juokoon maljasta.
29. Sillä joka syö ja juo erottamatta Herran ruumista, syö ja juo itsellensä tuomion.
30. Sen vuoksi on keskellänne paljon heikkoja ja sairaita, ja moni nukkuu pois.
31. Jos kuitenkin perin tuomitsimme itsemme, niin meitä ei tuomittu.
32. Mutta tuomittavina ollessamme Herra meitä kurittaa, jottei meitä mailman kanssa tuomittaisi.
33. Kun siis, veljeni, kokoonnutte aterioimaan, vartokaa toisianne.
34. Mutta jos jonkun on nälkä, syököön kotonaan, jottette kokoontuisi tuomioksi. Muusta määrään, kun tulen.

1. Korinttolaisille 12 luku

1. Hengellisistä lahjoista en tahdo teidän, veljet, olevan tietämättömiä.
2. Tiedätte, että kun olitte pakania, kuljetettavia, teitä vietiin mykkäin epäjumalain luo.
3. Sen tähden teen teille tiettäväksi, ettei kukaan, joka puhuu Jumalan Hengessä, sano: "Kirottu Jeesus", eikä kukaan voi sanoa: "Herra Jeesus", paitsi Pyhässä Hengessä.
4. Armolahjoilla on ero, mutta sama Henki.
5. Samoin on ero viroilla ja sama Herra.
6. Myös on ero voimavaikutuksilla, mutta sama Jumala, joka kaikki kaikissa vaikuttaa.
7. Mutta kullekin on annettu Hengen merkki yhteiseksi hyväksi.
8. Sillä yhdelle annetaan Hengen kautta viisauden sana, toiselle tiedon sana saman Hengen kautta,
9. toiselle usko samassa Hengessä, toiselle terveeksitekemisten armolahjoja samassa Hengessä,
10. toiselle voimatekoja, toiselle profetoiminen, toiselle kielten lajeja, toiselle taas kielten selitys.
11. Mutta kaiken tämän vaikuttaa yksi ja sama Henki jakaen kullekin erikseen niin kuin tahtoo.
12. Sillä niin kuin ruumis on yksi ja siinä on monta jäsentä, mutta kaikki ruumiin jäsenet, vaikka niitä on monta, ovat yksi ruumis, niin Kristuskin.
13. Kaikki olemme näet yhdessä Hengessä kastetut yhteen ruumiiseen, olemmepa juutalaisia tai kreikkalaisia, orjia tai vapaita, kaikki olemme juotetut yhteen Henkeen.
14. Sillä ei ruumiskaan ole yksi jäsen, vaan monta.
15. Jos jalka sanoisi: "Koska en ole käsi, en kuulu ruumiiseen", se ei silti ole ruumiiseen kuulumaton.
16. Jos korva sanoisi: "Koska en ole silmä, en kuulu ruumiiseen", se ei silti ole ruumiiseen kuulumaton.
17. Jos koko ruumis silmänä, missä kuulo? Jos kokonaan kuulona, missä haisti?
18. Mutta nyt Jumala on asettanut jäsenet, kunkin niistä, ruumiiseen niin kuin on tahtonut.
19. Jos kuitenkin kaikki olisivat yksi jäsen, missä ruumis?
20. Mutta nytpä onkin monta jäsentä ja yksi ruumis.

21. Silmä ei saata sanoa kädelle: "En tarvitse sinua" eikä taas pää jaloille: "En tarvitse teitä."
22. Vaan paljon enemmän ne ruumiin jäsenet, jotka näyttävät olevan heikompia, ovat välttämättömiä.
23. Joitten katsomme olevan ruumiin vähäarvoisimpia, niille annamme suuremman kunnian, ja häpeämillämme ruumiin osilla on suurempi arvo, ja kunnioittamamme ruumiinosat eivät sitä tarvitse.
24. Mutta Jumala on liittänyt ruumiin yhteen antaen puuttuvaiselle suuremman kunnian,
25. jottei ruumiissa olisi eri mieltä, vaan jäsenet pitäisivät yhtäläisesti huolta toisistaan.
26. Jos yksi jäsen kärsii, kaikki jäsenet kärsivät yhtenä: jos yksi jäsen saa kunniaa, kaikki jäsenet iloitsevat yhtenä.
27. Mutta te olette Kristuksen ruumis ja osaltanne jäseniä.
28. Jumala on asettanut näitä seurakuntaan: ensiksi apostoleja, toiseksi profeettoja, kolmanneksi opettajia, sitten voimatekoja, sitten terveeksitekemisten armolahjoja, avustamisia, johtamisia, kielten lajeja.
29. Eivät kaikki ole apostoleja? Eivät kaikki profeettoja? Eivät kaikki opettajia? Ei kaikilla voimatekoja?
30. Ei kaikilla ole terveeksitekemisten lahjoja? Eivät kaikki puhu kielillä? Eivät kaikki selitä?
31. Mutta tavoitelkaa innokkaasti parempia armolahjoja, ja vielä osoitan teille verrattoman tien.

1. Korinttolaisille 13 luku

1. Vaikka puhuisin ihmisten ja enkelten kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin soiva vaski ja helisevä kulkunen.
2. Ja vaikka minulla olisi profetoiminen ja tuntisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon ja vaikka minulla olisi kaikki usko, että vuoria siirtäisin, mutta minulla ei olisi rakkautta, en ole mitään.
3. Ja vaikka jakelisin kaikki varani ravinnoksi ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, en mitään hyötyisi.
4. Rakkaus on pitkämielinen, lempeä; rakkaus ei ole kateellinen; rakkaus ei kerskaa, ei pöyhkeile,
5. ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaansa, ei tule katkeraksi, ei ajattele pahaa,
6. ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee totuuden kanssa;
7. kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se kestää.
8. Rakkaus ei koskaan katoa. Mutta profetoimiset katoavat ja kielet lakkaavat ja tieto katoaa.
9. Sillä tiedämme vajaasti ja profetoimme vajaasti.
10. Mutta kun tulee se, mikä on täydellistä, katoaa vajaa.
11. Kun olin lapsi, puhuin kuin lapsi, ajattelin kuin lapsi, päättelin kuin lapsi; mutta kun tulin mieheksi, hylkäsin lapsenomaiset.
12. Sillä nyt näemme kuvastimen kautta arvoituksellisesti, mutta silloin kasvoista kasvoihin; nyt tunnen vajaasti, mutta silloin tunnen täysin niin kuin minutkin on täysin tunnettu.

13. Niin pysyvät siis usko, toivo ja rakkaus, nämä kolme, mutta suurin niistä on rakkaus.

1. Korinttolaisille 14 luku

1. Tavoitelkaa rakkautta ja pyrkikää innokkaasti saamaan hengellisiä lahjoja, mutta varsinkin siihen, että profetoisitte.
2. Sillä kielillä puhuva ei puhu ihmisille, vaan Jumalalle. Kukaan ei näet kuule, vaan hän puhuu salaisuuksia hengessä.
3. Mutta profetoiva puhuu ihmisille rakentaen ja kehoittaen ja lohduttaen.
4. Kielillä puhuva rakentaa itseään, mutta profetoiva rakentaa seurakuntaa.
5. Tahtoisin teidän kaikkien puhuvan kielillä, mutta ennemmin, että profetoisitte. Sillä profetoiva on suurempi kuin kielillä puhuva, jollei tämä selittäisi, jotta seurakunta saisi rakennusta.
6. Jos minä nyt, veljet, tulisin luoksenne kielillä puhuen, miten olen teille avuksi, ellen puhuisi teille joko ilmestystä tai tietoa tai profetiaa tai opetusta?
7. Vaikka elottomat esineet, joko huilu tai kitara, antavat ääntä, kuinka huilulla tai kitaralla soitettava tulee tunnetuksi, elleivät ne osoittaisi erotusta äänissä.
8. Sillä jos pasuna antaa epäselvän äänen, kuka valmistautuu taisteluun?
9. Samoin tekin: jollette kielellä anna selvää puhetta, kuinka puhuttava ymmärretään? Puhutte näet tuuleen.
10. Mailmassa on, puheen tullen, monta lajia ääniä eikä mitään äänetöntä.
11. Ellen siis tunne äänen merkitystä, olen puhujalle muukalainen ja puhuja minulle muukalainen.
12. Samoin tekin, koska olette henkilöiden innokkaita tavoittelijoita, halatkaa niitä seurakunnan rakennukseksi, jotta olisitte ylitsevuotavaiset.
13. Sen tähden rukoilkoon kielellä puhuva, että selittäisi.
14. Sillä jos rukoilen kielellä, henkeni rukoilee, mutta ymmärrykseni on hedelmätön.
15. Miten siis on? Minun tulee rukoilla hengellä, mutta minun tulee rukoilla myös ymmärryksellä; minun tulee veisata kiitosta hengellä, mutta minun tulee veisata kiitosta myös ymmärryksellä.
16. Sillä jos ylistät hengellä, kuinka oppimattoman paikalla oleva sanoo "Aamen" kiitokseesi, koska ei ymmärrä, mitä sanot?
17. Hyvin kyllä kiität, mutta toinen ei rakennu.
18. Kiitän Jumalaa, puhun kielillä enemmän kuin te kaikki.
19. Mutta seurakunnassa tahdon mieluummin puhua viisi sanaa ymmärrykselläni, opettaakseni muitakin, kuin kymmeniä tuhansia sanoja kielellä.
20. Veljet, älkää olko lapsia ymmärrykseltä, vaan pahassa olkaa lapsia, mutta ymmärrykseltä olkaa täysi-ikäisiä.

21. Laissa on kirjoitettuna: "Vieraskielisten kautta ja muukalaisten huulilla olen puhuva tälle kansalle, eivätkä sittenkään minua kuule, sanoo Herra."
22. Kielet eivät siis ole merkinä uskoville, vaan uskomattomille, mutta profetoiminen ei ole uskomattomille vaan uskoville.
23. Jos nyt koko seurakunta kokoontuisi yhteen ja kaikki puhuisivat kielillä ja sisälle tulisi oppimattomia tai uskomattomia, eivätkö sanoisi, että olette järjiltänne?
24. Mutta jos kaikki profetoisivat ja joku uskomaton tai oppimaton tulisi sisälle, kaikki paljastaisivat hänet ja kaikki arvostelisivat häntä.
25. Näin hänen sydämensä salat tulevat ilmi, ja niin hän kasvoilleen heittäytyen palvoo Jumalaa julistaen, että Jumala totisesti on teissä.
26. Miten siis on, veljet? Kun tulette yhteen, jokaisella teistä on virsi, on opetus, on ilmestys, on kieli, on selitys. Kaikki tapahtukoon rakentamiseksi.
27. Jos joku puhuu kielellä, puhukoon kaksi tai enintään kolme ja vuoron mukaan, ja yksi selittäköön.
28. Mutta jos ei ole selittäjää, olkoon vaiti seurakunnassa ja puhukoon itselleen ja Jumalalle.
29. Profeetoista puhukoon kaksi tai kolme ja muut arvostelkoot.
30. Mutta jos jollekin toiselle istuvalle tulee ilmestys, vaietkoon ensimmäinen.
31. Voitte näet kaikki profetoida vuoron mukaan, jotta kaikki oppisivat ja kaikki saisivat kehotusta.
32. Profeettain henget ovat profeetoille alamaiset.
33. Sillä Hän ei ole epäjärjestyksen vaan rauhan Jumala.
34. Niin kuin kaikissa pyhain seurakunnissa olkoot vaimot vaiti seurakunnissa, sillä heidän ei ole lupa puhua, vaan olkoot alamaisia, niin kuin lakikin sanoo.
35. Mutta jos tahtovat jotain oppia, kysykööt kotona omilta miehiltään, sillä häpeällistä on vaimon puhua seurakunnassa.
36. Vai teistäkö Jumalan sana on lähtenyt? Vai ainoasti teillekö se on tullut?
37. Jos joku luulee olevansa profeetta tai hengellinen, tietäkööt, että mitä teille kirjoitan, ne ovat Herran käskyjä.
38. Mutta jos joku ei ymmärrä, olkoon ymmärtämättä.
39. Siis, veljeni, olkaa innokkaat profetoimisessa älkääkä estäkö kieliä. Mutta kaikki tapahtukoon säällisesti ja järjestyksessä.

1. Korinttolaisille 15 luku

1. Teen teille, veljet, tunnetuksi sen evankelion, jonka teille julistin, jonka myös olette ottaneet vastaan ja jossa pysytte,

2. jonka kautta myös tulette autuaiksi, jos pysytte sanassa, jonka teille evankeliona julistin, ellette turhaan ole uskoneet.
3. Sillä tein teille ennen kaikkea tiettäväksi sen, minkä itsekkin olin saanut, että Kristus kuoli syntiemme tähden Kirjoitusten mukaan
4. ja että Hänet haudattiin ja että Hänet on herätetty kuolleista kolmantena päivänä Kirjoitusten mukaan
5. ja että hän näyttäytyi Keefaalle, sitten niille kahdelletoista.
6. Sen jälkeen näyttäytyi yhdellä kertaa enemmän kuin viidelle sadalle veljelle, joista useimmat yhä ovat elossa, mutta muutamat ovat nukkuneet pois.
7. Sitten näyttäytyi Jaakolle, sitten kaikille apostoleille.
8. Mutta kaikkein viimeiseksi näyttäytyi minullekin, ikään kuin kesken syntyneelle.
9. Sillä olen apostoleista vähäisin enkä ole arvollinen apostoliksi kutsuttavaksi, koska olen vainonnut Jumalan seurakuntaa.
10. Mutta Jumalan armon kautta olen, mikä olen, eikä Hänen armonsa minua kohtaan ole ollut turha, vaan enemmän kuin hekaikki olen työtä tehnyt, en kuitenkaan minä, vaan Jumalan armo kanssani.
11. Joko siis minä tai he, näin saarnaamme, ja näin olette uskoneet.
12. Mutta jos Kristuksesta saarnataan, että Hänet on herätetty kuolleista, kuinka muutamat teistä sanovat, ettei ole kuolleitten nousemusta.
13. Vaan jollei ole kuolleitten nousemusta, ei Kristustakaan ole herätetty kuolleista.
14. Mutta jos Kristusta ei ole herätetty, turha on saarnamme, turha myös uskonne;
15. ja meidät myös havaitaan vääriksi Jumalan todistajiksi, koska olemme todistaneet Jumalasta, että Hän on herättänyt Kristuksen, jota Hän ei ole herättänyt, jos kerran kuolleita ei herätetä.
16. Sillä jos kuolleita ei herätetä, ei Kristustakaan ole herätetty.
17. Mutta jos Kristusta ei ole herätetty, turha on uskonne: olette yhä synneissänne.
18. Silloin myös Kristuksessa nukkuneet ovat hukkuneet.
19. Jos olemme panneet toivomme Kristukseen ainoasti tämän elämän osalta, olemme kaikkia ihmisiä surkuteltavammat.
20. Mutta Kristus onkin kuolleista herätetty nukkuneitten esikkona.
21. Sillä koska kuolema on ihmisen kautta, myös kuolleitten nousemus ihmisen kautta.
22. Sillä niin kuin kaikki kuolevat Aatamissa, niin myös kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa,
23. mutta kukin vuorollaan: esikkona Kristus, sitten Kristuksen omat Hänen tulemuksessaan.
24. Sitten loppu, kun Hän antaa valtakunnan Jumalan ja Isän haltuun, kukistettuaan kaiken hallituksen ja kaiken vallan ja voiman.
25. Sillä Hänen tulee hallita, "kunnes on pannut kaikki viholliset jalkainsa alle".
26. Viimeisenä vihollisena kukistetaan kuolema.

27. Sillä "kaiken on alistanut jalkainsa alle". Mutta kun sanoo, että kaikki on alistettu, on ilmeistä, että jää lukuunottamatta Hän, joka on alistanut kaiken Hänen allensa.
28. Mutta kun kaikki on alistettu Hänen allensa, silloin itse Poikakin alistetaan sen alle, joka on alistanut kaiken Hänen allensa, jotta Jumala olisi kaikki kaikissa.
29. Sillä mitä tekevät ne, jotka kastetaan kuolleitten puolesta? Jos kuolleita ei ensinkään herätetä, miksi nämä sitten kastetaan heidän puolestaan?
30. Miksi mekään olemme joka hetki vaarassa?
31. Veljet, kautta kerskauksenne, joka minulla on Kristuksessa Jeesuksessa, Herrassamme, kuolen joka päivä.
32. Jos ihmisen tavoin olen taistellut petojen kanssa Efesosssa, mitä hyötyä minulle siitä? Jollei kuolleita herätetä, niin: "Syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna kuolemme".
33. Älkää eksykö. "Huono seura turmelee hyvät tavat."
34. Raitistukaa oikealla tavalla älkääkä syntiä tehkö, sillä muutamilla ei ole tietoa Jumalasta. Sanon tämän teille häpeäksi.
35. Mutta joku sanoo: "Miten kuolleet herätetään ja millaisin ruumiin tulevat?"
36. Tyhmyri! Se, minkä kylvät ei tule eläväksi, jollei kuole.
37. Ja minkä kylvät, et kylvä sitä vartta, mikä on tuleva, vaan paljaan jyvän, ehkä nisun tai jonkin muun lajin jyvän.
38. Mutta Jumala antaa sille varren niin kuin tahtoo ja kullekin siemenelle oman varren.
39. Ei kaikki liha ole samaa lihaa, vaan toista ihmisten liha ja toista eläinten liha, toista lintujen liha ja toista kalojen.
40. On taivaallisia ruumiita ja maallisia ruumiita, mutta toinen taivaallisten kirkkaus ja toinen maallisten.
41. Toinen auringon kirkkaus ja toinen kuun kirkkaus ja toinen tähtien kirkkaus; eroaapa tähti tähdestä kirkkaudessa.
42. Niin myös kuolleitten nousemuksen: kylvetään turmeluksessa, herätetään turmeltumattomuudessa;
43. kylvetään häpeässä, herätetään kunniassa; kylvetään heikkoudessa, herätetään voimassa;
44. kylvetään sielullinen ruumis, herätetään hengellinen ruumis. Jos on sielullinen ruumis, on myös hengellinen ruumis.
45. Niin on myös kirjoitettu: "ensimmäinen ihminen, Aatami, tuli eläväksi sieluksi", viimeinen Aatami elämää tuovaksi hengeksi.
46. Mutta hengellinen ruumis ei ole ensimmäinen, vaan sielullinen, sitten hengellinen.
47. ensimmäinen ihminen on maasta, maallinen, toinen ihminen taivaasta.
48. Millainen maallinen, sellaisia myös maalliset, ja millainen taivaallinen, sellaisia myös taivaalliset.
49. Niin kuin meissä on ollut maallisen kuva, meissä on myös oleva taivaallisen kuva.

50. Mutta tämän sanon, veljet, ettei liha ja veri voi periä Jumalan valtakuntaa, eikä turmelus peri turmeltumattomuutta.
51. Katso, sanon teille salaisuuden: emme kaikki kuoloon nuku, vaan kaikki muutumme,
52. yhtäkkiä, silmänräpäyksessä, viimeisen pasunan kuullessa; sillä pasuna soi ja kuolleet herätetään turmeltumattomina, ja me muutumme.
53. Sillä tämän turmellun pitää pukeuman turmeltumattomuuteen, ja tämän kuolevaisen pukeuman kuolemattomuuteen.
54. Mutta kun tämä turmeltu pukeutuu turmeltumattomuuteen ja tämä kuolevainen pukeutuu kuolemattomuuteen, silloin toteutuu se sana, joka on kirjoitettu: "Kuolema on nieltä voitoksi."
55. "Kuolema, missä on voitosi, tuonela, missä on otasi?"
56. Mutta kuoleman otana synti ja synnin voimana laki.
57. Mutta kiitos jumalalle, joka antaa meille voiton Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta!
58. Sen tähden, rakkaat veljeni, olkaa lujat, järkähtämättömät, aina ylitsevuotavaiset Herran työssä, tietäen, ettei vaivannäköne ole turha Herrassa.

1. Korinttolaisille 16 luku

1. Mutta mitä tulee keräykseen pyhiä varten, tehkää tekin niin kuin olen määrännyt Galatian seurakunnille.
2. Kunkin viikon ensimmäisenä pankoon jokainen teistä kotonaan talteen, kooten sitä, missä menestyy; jottei keräyksiä esiintyisi vasta tultuani.
3. Mutta saavuttuani tykönne lähetän ne, jotka hyväksytte, kirjeet mukanaan viemään lahjaanne Jerusalemiin.
4. Jos minunkin on arvollista lähteä, lähtekööt kanssani.
5. Tulen nimittäin tykönne kuljettuani läpi Makedonian, sillä kuljen Makedonian kautta.
6. Mutta viivyn tykönänne ehkä jonkin aikaa tai vietän talvenkin, jotta lähettäisitte minut eteenpäin, minne matkustaisinkin.
7. Sillä en tahdo nyt tavata teitä vain ohimennen, vaan toivon saavani jonkin aikaa viipyä luonanne, jos Herra sallii.
8. Mutta Efesossa viivyn helluntaihin asti,
9. sillä minulle on avautunut suuri ja tehokas ovi ja vastustajia paljon.
10. Mutta jos Timoteus saapuu, katsokaa, että pelotta olisi luonanne, Herran työtä näet tekee niin kuin minäkin.
11. Älköön siis kukaan häntä halveksiko, vaan lähettäkää hänet eteenpäin rauhassa, jotta tulisi tyköni, sillä varron häntä veljien kanssa.

12. Mitä veli Apolloon tulee, olen paljon kehoittanut häntä lähtemään veljien kanssa tykönnö, mutta hänellä ei ole lainkaan halua lähteä nyt, vaan tulee, kun hänelle sopii.
13. Valvokaa, pysykää lujina uskossa, olkaa miehuulliset, olkaa väkevät.
14. Tapahtukoon teillä kaikki rakkaudessa.
15. Mutta kehoitan teitä, veljet: tunnette Stefanaan perhekunnan, että se on Akaian esikko ja että ovat asettaneet itsensä pyhien palvelukseen,
16. niin että olkaa tekin alamaiset sellaisille ja jokaiselle, joka on yhteistyössä ja näkee vaivaa.
17. Iloitsen Stefanaan ja Fortunatuksen ja Akaikoksen läsnäolosta, koska ovat korvanneet poissaolonne,
18. sillä ovat virkistäneet minun henkeäni ja teidän. Ottakaa siis huomioon sellaiset.
19. Aasian seurakunnat tervehtivät teitä. Akilas ja Priskilla sekä heidän kotonaan kokoontuva seurakunta tervehtivät teitä lämpimästi Herrassa.
20. Kaikki veljet tervehtivät teitä. Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla.
21. Tervehdys minulta, Paavalilta, omakätisesti.
22. Jos joku ei rakasta Herraa, olkoon kirottu. Maran ata.
23. Herran Jeesuksen Kristuksen armo kanssanne.
24. Rakkauteni Teidän kaikkien kanssa Kristuksessa Jeesuksessa.

1. Korinttolaisille alaviitteet:

1. Kor. 1:1 Soostenes, mahdollisesti sama kuin Apt. 18:17:ssa mainittu Korinton sinagoogan esimies, joka niin muodoin oli sillä välin tullut kristityksi.
1. Kor. 1:5 "Puhe", ts. kristillisen uskon totuuksia käsittelevä puhe. "Tieto" tarkoittaa tässä kristillisen opin tuntemista.
1. Kor. 1:8 "Herran päivä" = tuomion päivä.
1. Kor. 1:11 Kloe, kristitty nainen Korintossa.
1. Kor. 1:12 Apollo, ks. alaviittaa Apt. 18:24. Keefas eli Simeon Pietari, ks. alaviittaa Mt. 16:18.
1. Kor. 1:17 Apostolien erikoistehtävänä ei ollut kastaa, vaikka he joitakin ihmisiä kastoivatkin (jae 14). Tavallisesti he antoivat seuralaistensa toimittaa varsinaisen kasteen (Apt. 10:48).
1. Kor. 1:20 "Tämän mailman viisaudella" tarkoitetaan filosofien näkemyksiä ja ajatusrakennelmia, jotka olivat silloin yleisiä. Jotkut Korinton seurakunnan jäsenet olivat ehkä sitä mieltä, että evankelion oppia on "pönkitettävä" filosofian viisaudella ja kaunopuheisuudella, jotta ulkopuoliset paremmin hyväksyisivät sen.
1. Kor. 1:23 Juutalaiset odottivat Messiasta, joka suurena kuninkaana pelastaisi kansan ulkonaisesta ahdingosta. Ristinkuoleman kärsinyt Messias oli heille mahdoton ajatus. "Hullutus." Ristinkuolemaa pidettiin häpeällisenä. Sen tähden ei ollut "hyvien tapojen" mukaista puhua ihmisille siitä.
1. Kor. 2:6 "Täydelliset." Kristinuskon alkeita opetetaan kristillisen elämän alkutaipaleella oleville. Syvempi

evankelion näkemys annetaan pitemmälle ehtineille. Nämä kaksi eivät ole ristiriidassa, vaan täydentävät toisiaan. "Tämän mailman hallitsijat" tarkoittaa pahoja henkivaltoja, jotka hallitsevat mailmaa (Ef. 6:12). Saatana on "tämän mailman ruhtinas" (ks. alaviittaa Jh. 12:31). Pahat henkivallat ovat maallisten vallanpitäjien, Pilatuksen ym. takana, kun nämä ristiinnaulitsivat Jeesuksen (vrt. jae 8). Jos he olisivat ymmärtäneet Jumalan salaisen viisauden, eivät olisi naulinneet Häntä ristiin, sillä se merkitsi heidän tuhoaan (vrt. Kol. 2:15).

1. Kor. 2:14 "Luonnollinen ihminen", ihminen, jolla ei ole Jumalan Henkeä, ts. ihminen kääntymättömänä, luonnollisessa tilassaan, ennen kuin hän uskosta Kristukseen on uudestisyntynyt.

1. Kor. 3:1 "Lihallinen ihminen", ks. alaviittaa Room. 7:5.

1. Kor. 3:2 Maito on vertauskuva kristinuskon alkeisopetuksesta, ruoka taas syvemmästä evankelion opetuksesta. Ks. alaviittaa 1 Kor 2:6.

1. Kor. 3:8 "Palkka." Iäminen autuus tulee kaikille niille, jotka pelastuvat, mutta sen ohella kukin saa palkan sen mukaan, miten on Herraa palvellut. Ks. Mt. 25:21ss., 1 Kor. 4:5, 1 Piet. 5:4.

1. Kor. 3:13 "Se päivä" = tuomion päivä. "Tuli koettelee." Tuli on vertauskuva siitä, kuinka aito ja epäaito erotetaan. Herra tutkii uskovien teot ja ratkaisee, ovatko ne tehdyt rakkaudesta Häneen vai itsekkäistä vaikuttimista.

1. Kor. 3:15 "Ikään kuin tulen läpi." Hän on pelastuva, mutta hänen elämäntyönsä menee hukkaan. Apostoli viittaa Lootin pelastumiseen Sodomasta, 1 Moos. 19:15 - 25.

1. Kor. 4:9 "Kuolemaan tuomitut." Tässä on ajateltu roomalaista taisteluareenaa, jossa tuomitut rikolliset saivat katsomon nähden taistella villieläimiä vastaan. Paavali vertaa mailmaa areenaan, ja katselijoina ovat ihmiset ja enkelit.

1. Kor. 4:15 Kasvattaja, kreik. paidagoogos, sanatarkasti "lasten ohjaaja, ajaja". Kreikkalaisilla rikkailla oli tämänniminen orja, jonka tehtävänä oli seurata isännän poikia ja opettaa heitä. Paavali tarkoittaa hengellisiä johtajia, joita Korintossa oli. Johtajat jatkoivat Paavalin aloittamaa työtä.

1. Kor. 4:17 Timoteus, ks. Apt. 16:1.

1. Kor. 5:1 Paavalin moittima suhde on voinut alkaa jo ennen miehen tuloa kristityksi. Kun moite kohdistetaan vain mieheen, on luultavaa, ettei nainen vielä ole kääntynyt kristityksi. Vrt. 3 Moos. 18:7s, Apt. 15:20.

1. Kor. 5:5 "Saatanan haltuun jättäminen" tarkoittanee (väliaikaista) seurakuntayhteyden ulkopuolelle jättämistä, sillä seurakunnan ulkopuolella, mailmassa, hallitsee saatana. Ks. Ef. 2:2, 1 Tim. 1:20.

1. Kor. 5:6 "Hapatus." Ls. alaviittaa Mt. 13:33. Pääsiäisenä sai talossa olla vain happamatonta leipää (2 Moos. 12:19, ks. alaviitta Mt. 26:17).

1. Kor. 5:7 "Happamattomat", tässä sama kuin "pyhät". Vrt. alaviittaa Mt. 13:33. "Kristus, pääsiäislampaamme", ks. alaviittaa Jh. 1:29.

1. Kor. 5:8 Koska kristityn koko elämä on jatkuvaa pääsiäistä, on vanha hapatus (= synti) pantava pois.

1. Kor. 5:9 Paavali mainitsee kirjeen, joka ei ole meille säilynyt.

1. Kor. 6:2 "Pyhät" ovat Kristuksen kanssa, kun Hän tuomitsee mailman, aikain lopulla. Ks. Mt. 19:28, Lk. 12:32, 19:11 - 27, 22:29s, 2 Tim. 2:12, 4:1, Juud. 14s, Ilm. 2:26s, 3:21, 5:10, 20:4,6, 22:5. Raamatussa tuomitseminen merkitsee myös hallitsemista. Pyhät ovat Kristuksen apuna Hänen hallitessaan valtakuntaansa.

1. Kor. 6:9 s Jumalan valtakunnan täyteys, iäinen autuus, on Kristuksen seurakunnan "perintöosa", jonka se on kerran saava.

1. Kor. 6:20 "Hinta" on Kristuksen veri (1 Piet. 1:18s).

1. Kor. 7:1 ss Paavalin tarkoituksena tässä luvussa on vastata korinttolaisten kysymyksiin. Hän ei pyri esittämään tyhjentävästi kristillistä näkemystä aviosta, avioerosta ym.

1. Kor. 7:10 Ks. Mt. 5:32, 19:9.

1. Kor. 7:12 Paavali ei voi vedota Jeesuksen sanoihin, mutta apostolin sanat ovat yhtä velvoittavia kuin Jeesuksen omat sanat. Vrt. Room. 1:1, 1 Kor. 2:13.

1. Kor. 7:26 "Lähestyvä vaiva" tarkoittaa kristittyihin heidän uskonsa tähden kohdistuvaa vainoa.

1. Kor. 7:36 Paavalin aikaan isä määräsi lastensa avioonmenosta.

1. Kor. 8:1 Pakanain temppelissä osa uhrieläinten lihasta poltettiin alttarilla, osa syötiin temppelissä uhriaterialla ja loppu myytiin torilla. Lihanostaja ei voinut torilla tietää, oliko hänen ostamansa liha temppelin uhrilihaa.

1. Kor. 8:10 "Epäjumalan huoneessa." Temppelin ateriat vastasivat tavallaan nykyajan ravintolassakäyntiä. Ne olivat eräs seurustelun muoto, ja ateriaan liittyviä epäjumalanpalvelusmenoja monet pitivät vähemmän tärkeänä muodollisuutena. Siksi jotkut kristitytkin ottivat niihin osaa. Paavali kuitenkin varoittaa heitä: tämä voi vahingoittaa "heikkoa", jonka omatunto on arempi.

1. Kor. 9:1 Paavali esittää, että hän on vapaaehtoisesti luopunut sellaisesta, mihin hänellä apostolina on oikeus.

1. Kor. 9:2 "Sinetti" = vahvistus siitä, että Paavali todella on apostoli.

1. Kor. 9:24 ss Paavali vertaa kristityn elämässä tarvittavaa itsekuria urheilijan kurinalaisuuteen. Samoin kuin urheilijan on harjoiteltava saavuttaakseen päämääränsä, samoin kristityn on alistuttava itsekuriin saavuttaakseen voittopalkinnon.

1. Kor. 10:2 Mooses on Kristuksen esikuva, ja Punaisen meren ylitys on kasteen vertauskuva.

1. Kor. 10:3 Manna on ehtoollisen esikuva, ja sitä sanotaan hengelliseksi ruuaksi, koska se tuli taivaasta.

1. Kor. 10:4 Juutalaisen perimätiedon mukaan kallio, josta puhutaan 2 Moos. 17:6:ssa, seurasi Israelia erämaavaelluksella. Paavali sanoo, että perimätieto oli osaksi oikea: ei kallio, vaan Kristus seurasi Israelia. Kristus toimi ihmiskunnassa jo ennen tuloaan ihmiseksi.

1. Kor. 10:6 "Esikuva", kreik. typos. UT:n mukaan VT:n henkilöillä ja tapahtumilla on profeetallinen sisältö. Pyhää historiaa hallitsee jumalallinen suunnitelma, niin että aikaisemman ajan henkilöt ja tapahtumat voivat olla tulevan ajan henkilöiden ja tapahtumien esikuvina, esim. Joosef ja Mooses esikuvina Kristuksesta.
1. Kor. 10:20 Epäjumalia ei ole olemassa, mutta pakanain uskonnot ovat alkuisin riivaajista, pahoista hengistä.
1. Kor. 10:21 "Riivaajain pöytä" = epäjumalan temppelin uhriateria. Vrt alaviittaa 1 Kor. 8:10.
1. Kor. 11:10 "Vallan alaisuuden merkki", merkki siitä, että hän on naimisissa ja siis (miehen) vallan alainen. "Enkelien tähden" tarkoittanee ihmisen suojelusenkeleitä, jotka valvovat, että ihminen täyttää velvollisuutensa.
1. Kor. 11:20 "Herran aterian" = ehtoollinen. Alkukristityt viettivät ehtoollista yhteisen aterian muodossa.
1. Kor. 11:25 "Uusi liitto", ks. alaviittaa Mt. 26:28.
1. Kor. 11:29 "Erottamatta..." Kristityn tulee nähdä ero pyhän ehtoollisen ja tavallisen aterian välillä.
1. Kor. 11:30 "Moni nukkuu pois." Kuolemaa verrataan Raamatussa usein uneen, koska sen jälkeen seuraa nousemus.
1. Kor. 12:1 "Hengellinen lahja" (henkilahja) eli armolahja, kreik. kharisma, erikoinen kyky tai taito, jonka alkuseurakunnassa apostolit ja muutkin kristityt saivat saadessaan Pyhän Hengen. Etenkin apostolien armolahjoista monet olivat ihmevoimia, joilla he vahvistivat kutsumusarvoansa kuulijainsa edessä. Paavali tekee selvän eron armolahjain ja Hengen hedelmien välillä (ks. 1 Kor. 14:1, Gal. 5:22). Hengen hedelmän tulee olla jokaisella kristityllä, mutta Hengen lahjat ovat erilaisia eri kristityillä (1 Kor. 12:29).
1. Kor. 12:3 Herra Jeesus, ks. alaviittaa Apt. 2:36.
1. Kor. 12:5 "Voimavaikutukset" = Jumalan vaikuttamat ihmeet.
1. Kor. 12:10 "Henkien erottaminen" tarkoittaa taitoa erottaa, mikä profetia on aito (= Jumalalta) ja mikä on väärä.
1. Kor. 12:28 Eri virat ja niiden järjestys ovat Jumalan asettamia.
1. Kor. 13:1 Rakkaus on Hengen hedelmä (Gal. 5:22). Juutalaisen ylipapin kauhtanassa oli granaattiomena rakkauden vertauskuvana ja kulkusia sen sanoman vertauskuvana, jota pappi edusti.
1. Kor. 13:3 "Ruumiin polttaminen" viittaa marttyyrikuolemaan.
1. Kor. 13:12 "Täysin tunnettu", ts. Jumala tuntee meidät täysin.
1. Kor. 14:3 Rakentaminen tarkoittaa hengellistä rakentamista (evangelion opettamista ja hengellisen elämän ohjaamista).
1. Kor. 14:16 "Ylistää hengellä" tarkoittaa ylistämistä kielillä puhuen. Aamen on hepreaa ja tarkoittaa "totisesti". Sitä käytettiin ilmaisemaan, että se, mitä edellä oli sanottu, oli varmasti totta.
1. Kor. 14:26 Alkukristityillä oli kahdenlaisia seurakuntakokouksia: avoimia ja suljettuja. Suljettuihin pääsivät vain kastetut, ja kokouksen rungon muodostivat yhteinen aterian ja Herran ehtoollinen. Tästä Paavali

puhui luvussa 11. Avoimiin kokouksiin pääsivät muutkin, ja niitä Paavali tarkoittaa tässä jakeessa. Virsien ym. lisäksi niissä oli rukouksia, salmien (Ef. 5:19) ja muitten VT:n kohtien luentaa sekä niitten selitystä. Myös oli kristinuskon totuuksien opetusta.

1. Kor. 15:6 "Nukkuneet pois", ks. alaviittaa 1 Kor. 11:30.

1. Kor. 15:7 Jaako, Herran veli. Ks alaviittaa Apt. 12:17.

1. Kor. 15:17 Kristuksen herättäminen kuolleista on sinetti, joka vahvistaa Hänen kuolemansa ihmisten syntien edestä. Jos kuolema olisi voinut pitää Hänet, ei Jumala olisi hyväksynyt Hänen työtään.

1. Kor. 15:20 Kristus nousi ensimmäisenä ja muut kuolleet herätetään myöhemmin.

1. Kor. 15:22 "Tehdään eläviksi." Kaikki nousevat, mutta kaikki eivät peri autuutta, sillä toiset nousevat iäiseen elämään, toiset tuomioon (vrt. Jh. 5:28s).

1. Kor. 15:23 "Tulemus", ks. alaviittaa Mt. 24:3.

1. Kor. 15:29 Kuolleitten puolesta kastaminen on tapa, josta meille ei ole säilynyt mitään tietoja. Paavali ei sano siitä hyvää eikä pahaa, mutta käyttää sitä todisteena niitä vastaan, jotka kieltävät nousemuksen.

1. Kor. 15:32 Petojen kanssa taistelusta ei meillä ole muuta tietoa kuin tässä mainittu.

1. Kor. 15:44 "Sielullinen ruumis" = sielullisten voimien hallitsema ruumis. Tulevaa hengellistä ruumista sen sijaan hallitsee täydellisesti Jumalan Henki. Se ei ole lihaa ja verta (jae 50), mutta kuitenkin se on sama ruumis, joka kristityllä on maan päällä. Nousemuksessa se muuttuu (jae 51) Kristuksen kirkastetun ruumiin kaltaiseksi ja pukeutuu turmeltumattomuuteen (jae 53, Fil. 3:21).

1. Kor. 15:51 Vrt. 1 Tess. 4:13ss.

1. Kor. 15:55 "Ota", kreik. kentron. Sama sana kuin Apt. 26:14:ssa mainittu tutkain, häränpistin.

1. Kor. 16:1 Keräys. ks. Apt. 24:17, Room. 15:26s, 2 Kor. 8 - 9, Gal. 2:10.

1. Kor. 16:5 Kirjettä kirjoittaessaan Paavali oli Efesossa.

1. Kor. 16:22 "Kirottu" (kreik. anathema) vastaa heprean kielessä tuhon omaksi vihittyä. Vrt. Joos. 10:28.

Maran ata. Sanat ovat arameaa ja tarkoittavat: "Herramme tulee." Ne voidaan myös lukea: "Marana ta", mikä merkitsee: "Herramme, tule!" Apostolisten isien kirjoissa tapaamme ehtoollisen yhteydessä saman sanonnan (Didakhe 10:6): "Jos joku on pyhä, hän tulkoon; jos joku ei ole, tehköön parannuksen. Maranata. Amen."

1. Kor. 16:24 Eräissä käsikirjoituksissa on seuraava loppukirjoitus: "ensimmäinen korinttolaisille, kirjoitettu Stefanaan ja Fortunatuksen ja Akaikoksen ja Timoteuksen kautta."

Paavalin toinen kirje korinttolaisille

2. Korinttolaisille luku 1

1. Paavali, Jeesuksen Kristuksen apostoli Jumalan tahdosta, ja veli Timoteus Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle ynnä kaikille pyhille, jotka ovat koko Akaiassa.
2. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!
3. Ylistetty Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, laupeuksien Isä ja kaiken lohdutuksen Jumala,
4. joka lohduttaa meitä kaikessa vaivassamme, jotta me sillä lohdutuksella, jolla Jumala meitä itseämme lohduttaa, voisimme lohduttaa kaikessa ahdistuksessa olevia.
5. Sillä niin kuin Kristuksen kärsimykset tulevat runsaasti osaksemme, samoin tulee myös lohdutuksemme runsaana Kristuksen kautta.
6. Mutta joko olemme vaivassa teille lohdutukseksi ja autuudeksi tai saamme lohtua teille lohdutukseksi, ja se koituu samojen kärsimysten kestämiseksi, joita mekin kärsimme.
7. Näin toivomme teistä on vahva tietäessämme, että samoin kuin olette osalliset kärsimyksistä, samoin myös lohdutuksesta.
8. Emme näet tahdo, veljet, teidän olevan tietämättömiä vaivasta, joka tuli osaksemme Aasiassa, sillä olimme ylenmäärin, yli voimien, rasittuneet, niin että olimme epätoivossa elämästäkin.
9. Jopa meillä on ollut mielessämme kuolemantuomio, jottemme luottaisi itseemme, vaan Jumalaan, joka kuolleet herättää,
10. Häneen, joka pelasti meidät niin suuresta kuolemasta ja yhä pelastaa; johon olemme panneet toivomme, että vieläkin pelastaa,
11. kun tekin yhtenä autatte meitä rukouksella, jotta monet henkilöt kiittäisivät puolestamme meille monien kautta tulleesta armolahjasta.
12. Sillä kerskauksemme on tämä: omantuntomme todistus siitä, että mailmassa ja varsinkin teidän luonanne olemme vaeltaneet Jumalan pyhyydessä ja puhtaudessa, emme lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa.
13. Sillä emme kirjoita teille muuta kuin minkä luette tai myös ymmärrätte, ja toivon, että myös loppuun asti ymmärrätte
14. - niin kuin osaksi myös olette meitä ymmärtäneet - että olemme teidän kerskauksemme, niin kuin tekin meidän, Herramme Jeesuksen päivänä.
15. Tässä luottamuksessa aion aikaisemmin tulla tyköenne - jotta teillä olisi toinen suosionosoitus -
16. ja matkustaa kauttanne Makedoniaan ja taas Makedoniasta matkata tyköenne ja teidän lähettämänänne Juudeaan.
17. Kun minulla siis oli tämä aikomus, en kai ole menetellyt kevytmielisesti? Vai päätänkö lihan mukaan, minkä päätän, niin että minun kohdallani on sekä "niin, niin" että "ei, ei"?
18. Mutta Jumala on uskollinen, niin että puheemme teille ei ole "niin" ja "ei".
19. Sillä Jumalan Poika, Jeesus Kristus, jota me, minä ja Silvanus ja Timoteus, olemme keskellänne

saarnanneet, ei ollut "niin" ja "ei", vaan Hänessä on ollut "niin".

20. Sillä niin monta kuin Jumalan lupausta on, ne ovat Hänessä "niin"; sen tähden Hänen kauttaan myös "aamen" Jumalalle kunniaksi meidän kauttamme.

21. Mutta se, joka lujittaa meitä yhdessä teidän kanssanne Kristukseen ja on voidellut meidät, on Jumala,

22. joka myös on sinetöinyt meidät ja antanut Hengen pantin sydämiimme.

23. Kutsun Jumalan sieluni todistajaksi, että teitä säästääkseni en enää tullut Korinttoon.

24. Ei niin, että vallitsemme uskoanne, vaan olemme ilonne työtovereita, sillä uskon kautta pysytte pystyssä.

2. Korinttolaisille luku 2

1. Olen nimittäin mielessäni päättänyt, etten taas tulisi tyköenne murhetta mukanani.

2. Sillä jos saatan teidät murheellisiksi, niin kuka saattaa minut iloiseksi, paitsi se, jonka olen saattanut murheelliseksi.

3. Juuri tämän kirjoitin, jotten tultuani saisi murhetta niistä, joista minun tuli iloita. Minulla on kaikkiin teihin luottamus, että iloni on kaikkien teidän ilonne.

4. Sillä suuressa sydämen tuskassa ja ahdistuksessa kirjoitin teille monin kyynelin, en, jotta tulisitte murheellisiksi, vaan jotta tuntisitte rakkauden, joka minulla on ylen runsas teitä kohtaan.

5. Mutta jos eräs on tuottanut murhetta, ei hän ole tuottanut murhetta minulle, vaan - jotten olisi rasituksena - jossain määrin teille kaikille.

6. Kylliksi sellaiselle tämä useimpien antama rangaistus,

7. niin että teidän päinvastoin pikemmin tulee antaa anteeksi ja rohkaista, jottei sellainen menehtyisi vielä suurempaan murheeseen.

8. Sen tähden kehoitan teitä osoittamaan rakkautta häntä kohtaan.

9. Sillä sitä varten kirjoitinkin, jotta tulisin tuntemaan koetellun mielenne, oletteko kaikessa kuuliaiset.

10. Mutta kelle te jotakin anteeksi annatte, sille minäkin. Sillä mitä olen anteeksi antanut - jos jotakin olen anteeksi antanut - se tähtenne Kristuksen kasvojen edessä,

11. jottei saatana pääsisi meistä voitolle, sillä aikeensa eivät ole meille tuntemattomat.

12. Kun olin tullut Trooaaseen julistamaan Kristuksen evankeliota ja Minulle Herrassa avattiin ovi,

13. minulla ei ollut lepoa hengessäni, kun en tavannut Titusta, veljeäni, vaan sanottuani heille hyvästi läksin Makedoniaan.

14. Mutta kiitos Jumalalle, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa ja kauttamme joka paikassa tuo ilmi tuntemisensa tuoksun.

15. Sillä olemme Kristuksen tuoksu Jumalalle sekä autuaiksi tulevien että hukkuvien joukossa,

16. näille tosin kuoleman haju kuolemaksi, mutta noille elämän haju elämäksi. Ja kuka on tähän kelvollinen?

17. Sillä emme ole sellaisia kuin monet, jotka myyskentelevät Jumalan sanaa, vaan niin kuin puhtaasta mielestä, kuin Jumalasta Jumalan edessä Kristuksessa puhumme.

2. Korinttolaisille luku 3

1. Alammeko taas suosittaa itseämme? Vai tarvitsemmeko niin kuin muutamat suosituskirjeitä teille tai teiltä?
2. Te olette kirjeemme, joka on sydämiimme kirjoitettu ja jonka kaikki ihmiset tuntevat ja lukevat,
3. koska tulee ilmi, että olette Kristuksen kirje, meidän toimittamamme, ei musteella kirjoitettu, vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitauluihin, vaan sydämen lihatauluihin.
4. Tällainen luottamus meillä on Kristuksen kautta Jumalaan.
5. Ei niin, että olemme itsessämme kelvolliset ajattelemaan jotakin, ikään kuin se tulisi meistä itsestämme, vaan kykymme on Jumalasta,
6. joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi uuden liiton palvelijoiksi, ei kirjaimen, vaan Hengen; sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi.
7. Mutta jos kuoleman virka, kirjaimin kiviin kaiverrettu, esiintyi kirkkaudessa, niin etteivät Israelin lapset sietäneet katsella Mooseksen kasvoja hänen kasvojensa kirkkauden tähden, joka oli katoavaista,
8. kuinka ei Hengen virka ole ennemmin oleva kirkkaudessa?
9. Jos näet kadotustuomion virka oli kirkkautta, paljoa ennemmin vanhurskauden virka tulvailee kirkkautta.
10. Sillä kirkastettuna ollut ei tässä suhteessa ole kirkastettu, tämän ylenpalttisen kirkkauden tähden.
11. Jos näet katoavainen esiintyi kirkkaudessa, paljoa ennemmin pysyväinen on kirkkaudessa.
12. Koska meillä siis on tällainen toivo, toimimme hyvin rohkeasti
13. emmekä niin kuin Mooses, joka pani peitteen kasvoilleen, jotteivät Israelin lapset katselisi katoavaisen loppua.
14. Mutta heidän mielensä paatuivat, sillä vielä tänäkin päivänä, Vanhaa Testamenttia luettaessa, pysyy sama peite pois ottamatta, sillä vasta Kristuksessa se katoaa.
15. Vielä tämäkin päivänä, kun Moosesta luetaan, on kuitenkin peite heidän sydämensä päällä,
16. mutta kun se kääntyy Herran puoleen, peite otetaan pois.
17. Sillä Herra on Henki, ja missä Herran Henki, siinä vapaus.
18. Mutta kaikki, jotka peittämättömin kasvoin katselemme Herran kirkkautta kuvastimesta, muutumme samaksi kuvaksi kirkkaudesta kirkkauteen, niin kuin Herran Hengestä.

2. Korinttolaisille luku 4

1. Koska meillä siis on tämä virka sen mukaan kuin olemme armon saaneet, emme lannistu,
2. vaan olemme hylänneet kaikki häpeän kätköt, vaeltamatta kavalasti ja väärentämättä Jumalan sanaa; vaan tuomalla julki totuutta suositamme itseämme jokaisen ihmisen omalletunnolle Jumalan edessä.
3. Mutta jos evankeliumme onkin kätkettynä, se on kätkettynä kadotukseen joutuvilta,
4. joissa tämän mailmanajan jumala on sokaissut uskomattomain mielet, niin ettei heille loista Kristuksen kirkkauden evankelion valo, Hänen, joka on Jumalan kuva.
5. Sillä emme saarnaa itseämme, vaan Kristusta Jeesusta Herrana ja itseämme palvelijoinanne Jeesuksen tähden.
6. Sillä Jumala, joka sanoi: "Loistakoon valo pimeästä", on se, joka loisti sydämiimme Kristuksen kasvoista säteilevän Jumalan kirkkauden tuntemisen valoksi.
7. Mutta tämä aarre on meillä saviastioissa, jotta voiman suunnaton määrä olisi Jumalan eikä meistä.
8. Olemme kaikin tavoin ahtaalla, mutta emme umpikujassa, neuvottomina, mutta emme toivottomina,
9. vainottuina, mutta emme hylättyinä; maahan kukistettuina, mutta emme tuhottuina,
10. aina kantaen Jeesuksen kuolettamista ruumiissa, jotta Jeesuksen elämäkin tulisi tulisi ruumiissamme näkyviin.
11. Sillä me, jotka elämme, olemme alati annetut kuolemaan Jeesuksen tähden, jotta Jeesuksen elämäkin tulisi kuolevaisessa lihassamme näkyviin.
12. Niinpä siis kuolema tekee työtä meissä, mutta elämä teissä.
13. Mutta koska meillä on sama uskon henki niin kuin on kirjoitettu: "Minä uskon, sen tähden puhun", niin mekin uskomme ja sen tähden puhumme,
14. tietäen, että Hän, joka herätti Herran Jeesuksen, herättää meidätkin Jeesuksen kanssa ja asettaa esiin kanssanne.
15. Sillä kaikki tapahtuu teidän tähtenne, jotta enenevä armo useampien kautta saisi kiitoksen tulvailemaan Jumalan kunniaksi.
16. Sen tähden emme lannistu, vaan vaikka ulkonainen ihmisemme menehtyykin, niin sisäinen päivä päivältä uudistuu.
17. Sillä nykyinen kevyt ahdistus tuottaa meille määrättömän runsaasti kirkkauden ylenpalttisen, iankaikkisen auvon,
18. koska emme katso näkyväisiä, vaan näkymättömiä, sillä näkyväiset ovat ajallisia, mutta näkymättömät iankaikkisia.

2. Korinttolaisille luku 5

1. Sillä tiedämme, että jos majamme maallinen rakennus hajoitetaan, meillä on Jumalalta iankaikkinen

asumus taivaissa, rakennus, joka ei ole käsin tehty.

2. Niinpä huokaamme tässä majassa hartaasti haluten pukeutua taivaiseen asuntoomme,

3. jos tosiaan meitä ei havaita alastomiksi pukeutuneinakin.

4. Sillä me, jotka olemme tässä majassa, huokaamme raskautettuina, koska emme tahdo riisuutua, vaan pukeutua, jotta elämä nielisi kuolevaisen.

5. Mutta se, joka on valmistanut meidät juuri tähän, on Jumala, joka myös on antanut meille Hengen pantin.

6. Sen tähden olemme aina turvallisella mielellä ja tiedämme, että ollessamme kotona ruumiissa olemme poissa kotoa Herrasta,

7. sillä vaellamme uskossa, emme näkemisessä.

8. Mutta olemme turvallisella mielellä ja haluamme mieluummin olla poissa kotoa ruumiista ja olla kotona Herran luona.

9. Sen tähden katsomme kunniaksemme olla Hänelle mieliksi, olimmepa kotona tai poissa kotoa.

10. Sillä kaikkien meidän on ilmestyminen Kristuksen tuomioistuimen eteen, jotta kukin saisi sen mukaan, minkä ruumiissa on harjoittanut, joko hyvää tai pahaa.

11. Koska siis tunnemme Herran pelon, suostuttelemme ihmisiä, mutta Jumalalle olemme tulleet tunnetuiksi ja toivon, että olemme teidänkin omissatunnoissanne tulleet tunnetuiksi.

12. Emme taas suosita itseämme teille, vaan annamme teille aiheen kerskata meistä, jotta teillä olisi jotakin niitä vastaan, jotka kerskaavat kasvoista eivätkä sydäimestä.

13. Sillä jos olemme olleet suunniltamme, olemme Jumalan tähden; jos taas olemme maltillisia, teidän tähtenne.

14. Sillä Kristuksen rakkaus vaatii meitä päättelemään näin: yksi on kuollut kaikkien puolesta, kaikki ovat kuolleet;

15. ja Hän on kuollut kaikkien puolesta, jotta ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen, vaan Hänelle, joka heidän puolestaan on kuollut ja herätetty.

16. Sen tähden emme tästä lähin tunne ketään lihan mukaan; jos olemmekin tunteneet Kristuksen lihan mukaan, emme kuitenkaan nyt enää tunne.

17. Jos siis joku on Kristuksessa, hän on uusi luomus; vanha on mennyt, katso, uusi on tullut.

18. Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran.

19. Sillä Jumala oli Kristuksessa sovittaen mailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan ja uskoi meille sovituksen sanan.

20. Kristuksen puolesta olemme siis lähettiläinä; niin kuin Jumala kutsuisi kauttamme me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa.

21. Sillä sen, joka ei synnistä tiennyt, Hän tähtemme teki synniksi, jotta tulisimme Hänessä Jumalan

vanhurskaudeksi.

2. Korinttolaisille luku 6

1. Yhtenä Hänen kanssaan työtä tehden kehoitamme teitä, ettette turhaan vastaanottaisi Jumalan armoa.
2. Sillä Hän sanoo: "Otollisella ajalla olen sinua kuullut ja autuuden päivänä sinua auttanut." Katso, nyt on varsin otollinen päivä; katso, nyt autuuden päivä.
3. Emme missään anna pahennuksen aihetta, jottei virkaa moitittaisi,
4. vaan kaikessa suositamme itseämme Jumalan palvelijoina: suuresti kärsivällisinä, vaivattuina, pakon alaisina, ahdistettuina,
5. ruoskittaessa, vankiloissa, meteleissä, vaivannäössä, valvomisissa, paastoissa,
6. puhtaudessa, tiedossa, pitkämielisyydessä, hyvydessä, Pyhässä Hengessä, vilpittömässä rakkaudessa,
7. totuuden sanassa, Jumalan voimassa, vanhurskauden sota-aseitten kautta, oikeassa ja vasemmassa kädessä,
8. kunnian ja häpeän kautta, pahan ja hyvän maineen kautta, pettureina ja kuitenkin totuullisina,
9. tuntemattomina ja hyvin tunnettuina, ikään kuin kuolemaisillamme ja katso, elämme, kuritettuina, emme kuitenkaan tapettuina,
10. murheellisina, mutta aina iloitsevina, köyhinä, mutta monia rikastuttavina, ikään kuin mitään omistamatta, mutta omistaen kaiken.
11. Suumme on auennut puhumaan teille, korinttolaiset, sydämemme on avartunut.
12. Ette ole ahtaalla meissä, vaan olette ahtaalla omassa sisimmässänne.
13. Mutta avartukaa tekin samaan vastapalkkioon - puhun kuin lapsille.
14. Älkää kantako vierasta iestä yhdessä uskomattomain kanssa; sillä mitä yhteyttä on vanhurskaudella ja vääryydellä, tai mitä yhteistä valolla ja pimeällä?
15. Mitä yhtäläistä on Kristuksella Beliarin kanssa tai mitä osaa uskovalla uskomattoman kanssa?
16. Mitä yhtenäisyyttä Jumalan temppelillä on epäjumalain kanssa? Sillä olemme elävän Jumalan temppeli, niin kuin Jumala on sanonut: "Minä asun heissä ja vaellan keskellään ja olen Jumalansa ja ovat kansani."
17. Sen tähden: "Lähtekää pois keskeltänsä ja erotkaa", sanoo Herra, "älkääkä saastaiseen koskeko, niin Minä otan teidät huostaani
18. ja olen teille Isänä ja olette Minulle poikina ja tyttärinä, sanoo Herra Kaikkivaltias."

2. Korinttolaisille luku 7

1. Koska meillä siis on nämä lupaukset, rakkaani, niin puhdistautukaamme kaikesta lihan ja hengen saastutuksesta, saattaen pyhityksen päätökseen Jumalan pelossa.
2. Antakaa meille tilaa sydämessänne; emme ole tehneet kellekään väärin; emme ole kellekään olleet turmioksi; emme ole kellekään vahinkoa tuottaneet.
3. En sano tätä tuomioksi, sillä olen ennen sanonut, että olette sydämissämme, yhtenä kuollaksemme ja yhtenä elääksemme.
4. Paljo minulla on uskallusta teihin, paljon minulla kerskaamista teistä. Olen täynnä lohtua, minulla on ylenpalttinen ilo kaikessa vaivassamme.
5. Sillä ei Makedoniaan tultuammekaan lihallamme ollut mitään lepoa, vaan olimme kaikessa ahtaalla; ulkoa taisteluja, sisältä pelkoja.
6. Mutta Jumala, joka masentuneita rohkaisee, rohkaisi meitä Tituksen tulolla,
7. eikä ainoasti tulollaan, vaan myös sillä rohkaisulla, jolla häntä oli rohkaistu kauttanne, sillä kertoi meille ikävöimisestänne, valittelustanne ja innostanne hyväkseni, niin että iloitsin vielä enemmän.
8. Sillä vaikka murehdutinkin teitä kirjeellä, en valita, ja jos valitan - näen, että tuo kirje murehutti teitä, vaikka vain vähän aikaa -
9. nyt iloitsen, en siitä, että tulitte murheellisiksi, vaan että olitte murheelliset kääntymiseksi; murehditte näet Jumalan mielen mukaan, jottette missään joutuisi meistä vahinkoon.
10. Sillä Jumalan mukainen murhe saa aikaan kääntymyksen, autuudeksi, jota ei tarvitse katua; mutta mailman murhe tuottaa kuoleman.
11. Sillä katso, kuinka suurta intoa juuri tuo Jumalan mukainen murehtiminen on saanut teissä aikaan, mitä puolustusta, mitä paheksumista, mitä pelkoa, mitä ikävöimistä, mitä kiivautta, mitä rankaisemista! Olette kaikessa osoittaneet olevanne puhtaat tässä asiassa.
12. Vaikka siis kirjoitinkin teille, en kirjoittanut vääryyttä tehneen vuoksi enkä vääryyttä kärsineen vuoksi, vaan sen vuoksi, että intonne hyväksemme kävisi teille ilmeiseksi Jumalan edessä.
13. Sen vuoksi olemme rohkaistut. Mutta rohkaisumme ohessa on meitä vielä paljoa enemmän ilahuttanut Tituksen ilo, sillä henkensä on saanut virvoitusta teiltä kaikilta.
14. Sillä jos olen hänelle jotakin puolestanne kerskannut, en ole joutunut häpeään, vaan niin kuin olemme kaiken teille totuudessa puhuneet, niin on myös kerskauksemme Titukselle osoittanut oikeaksi.
15. Hänen sisimpänsä heltyy vielä enemmän teitä kohtaan, kun muistelee kaikkien teidän kuuliaisuuttanne, kuinka pelolla ja vavistuksella otitte hänet vastaan.
16. Iloitsen, että kaikessa olen teistä turvallisella mielellä.

2. Korinttolaisille luku 8

1. Mutta saatamme tietoonne, veljet, Jumalan armon, joka on suotu uskoville Makedonian seurakunnissa,
2. että ahdistuksen suuressa koetuksessa ilonsa runsaus ja äärimmäinen köyhyytensä tulvaili heidän anteliaisuutensa rikkaudessa.
3. Sillä voiman mukaan, sen todistan, jopa yli voiman he oma-aloitteisesti
4. monin pyynnöin anoivat meiltä armoa ja osallisuutta pyhien avustamiseen,
5. eikä ainoasti niin kuin olimme toivoneet, vaan antoivat itsensä ennen kaikkea Herralle, sitten myös meille, Jumalan tahdosta,
6. niin että kehoitimme Titusta niin kuin aikaisemmin oli alkanut, niin myös saattamaan keskellänne päätökseen tämänkin rakkaudentyön.
7. Mutta niin kuin teillä on ylenpalttisesti kaikkea: uskoa, sanaa, tietoa, kaikkea intoa ja meistä teihin tullutta rakkautta, niin olkaa ylenpalttiset tässäkin rakkaudentyössä.
8. En sano tätä käskien, vaan muitten innon kautta teidänkin rakkautenne aitoutta koetellen.
9. Sillä tunnette Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että vaikka oli rikas, tuli tähtenne köyhäksi, jotta te Hänen köyhyydestään rikastuisitte.
10. Annan tässä asiassa neuvon; sillä siitä on hyötyä teille, jotka viime vuodesta lähtien olette olleet ensimmäiset ei ainoasti tekemässä, vaan myös tahtomassa.
11. Täyttäkää nyt siis tekeminen, jotta niin kuin oli alttiutta tahtomiseen, niin olisi myös täyttäminen siitä, mitä teillä on.
12. Sillä jos on alttiutta, se on otollista sen mukaan, mitä jollakin on, eikä sen mukaan, mitä hänellä ei ole.
13. Ei näet niin, että muilla olisi huojennus, mutta teillä rasitus, vaan tasauksen vuoksi tulkoon tänä aikana teidän yltäkylläisyytenne heidän puutteensa hyväksi,
14. jotta heidänkin yltäkylläisyytensä tulisi teidän puutteenne hyväksi, niin että syntyisi taseus
15. niin kuin on kirjoitettu: "Joka paljon oli koonnut, sillä ei ollut liikaa, ja joka vähän, siltä ei puuttunut."
16. Mutta kiitos Jumalalle, joka antaa Tituksen sydämeen saman innon teidän hyväksenne.
17. Sillä otti varteen kehoituksen, olipa innokkaampikin lähtien omasta halustaan tykönnä.
18. Lähetimme hänen kanssaan veljen, jota evankelion julistamisen tähden kiitetään kautta kaikkien seurakuntien,
19. eikä ainoasti niin, vaan hän on seurakuntien valitsema matkatoverimme tässä rakkaudentyössä, joka on toimitettavanamme itse Herran kunniaksi ja oman alttiutemme osoituksena.
20. Menetilemme näin, jottei kukaan moittisi meitä tästä runsaasta avustuksesta, joka on toimitettavanamme.
21. Sillä ahkeroimme hyvää, emme ainoasti Herran edessä, vaan myös ihmisten edessä.
22. Lähetimme heidän kanssaan veljemme, jonka usein monessa asiassa koettelemalla olemme havainneet olevan innokkaan ja nyt paljon innokkaamman suuressa luottamuksessa teitä kohtaan.

23. Joko on kysymys Tituksesta, hän on osaveljeni ja työtoverini teitä varten, tai veljistämme, he ovat seurakuntien lähettäjiä, Kristuksen kunnia.

24. Osoittakaa siis heille seurakuntien edessä todistus rakkaudestanne ja kerskauksestamme teihin nähden.

2. Korinttolaisille luku 9

1. Pyhien avustamisesta minun tosin on tarpeetonta kirjoittaa teille,

2. sillä tunnen alttiutenne, josta kehun teitä makedonialaisille: että Akaia on ollut valmiina viime vuodesta lähtien, ja intonne on yllyttänyt monia.

3. Lähetin kuitenkin veljet, jottei kerskaamisemme teistä tässä suhteessa kävisi tyhjäksi, vaan että olisitte valmiit, niin kuin olen sanonut, ja

4. jottemme, jos makedonialaisia tulisi kanssani ja tapaisivat teitä valmistumattomina, me - ettemme sanoisi te - joutuisi ehkä häpeään tässä kerskaavassa luottamuksessamme.

5. Olen siis katsonut tarpeelliseksi kehoittaa veljiä edeltäpäin lähtemään tykönnä ja ennalta toimittamaan valmiiksi ennen ilmoittamanne lahjan, jotta se on siten valmis runsaana eikä kitsaana.

6. Lisäksi tämä: joka niukasti kylvää, se myös niukasti niittää, ja joka siunauksin kylvää, se myös siunauksin niittää.

7. Antakoon kukin niin kuin sydämessään on päättänyt, ei surkeillen eikä pakosta, sillä iloista antajaa Jumala rakastaa.

8. Jumala on voimallinen antamaan teille ylenpalttisesti kaikkea armoa, jotta teillä kaikessa aina olisi kaikkea riittävästi ollaksenne ylenpalttiset kaikessa hyvässä työssä,

9. niin kuin on kirjoitettu: "Hän sirottelee, antaa köyhille; vanhurskautensa pysyy iäti."

10. Hän, joka antaa siemenen kylväjälle ja leipää ruuaksi, antaa ja lisää siemenenne ja kasvattaa vanhurskautenne hedelmät,

11. jotta kaikessa rikastutte harjoittamaan kaikkinaista anteliaisuutta, joka kauttamme saa aikaan kiitosta Jumalalle.

12. Sillä tämän palveluksen toimittaminen ei ainoasti poista pyhien puutteita, vaan käy vieläkin runsaammaksi Jumalalle annettujen monien kiitosten kautta,

13. kun tämän palveluksen antaman todistuksen tähden ylistävät Jumalaa tunnustuksenne alistumisesta Kristuksen evankelioon ja keskinäisen yhteyden osoittamasta alttiudesta heitä ja kaikkia kohtaan

14. ja rukoillessaan puolestanne ikävöivät teitä osaksenne tulleen Jumalan ylenpalttisen armon tähden.

15. Kiitos Jumalalle sanomattomasta lahjastaan.

2. Korinttolaisille luku 10

1. Minä, Paavali, itse kehoitan teitä Kristuksen sävyisyyden ja lempeyden kautta, minä, joka kasvotusten kanssanne olen nöyrä, mutta poissa olevana rohkea teitä kohtaan,
2. ja pyydän, ettei minun läsnä olevana tarvitse olla rohkea siinä luottamuksessa, jolla aion uskaltautua eräitä vastaan, jotka pitävät meitä ikään kuin lihan mukana vaeltavina.
3. Sillä vaikka lihassa vaellamme, emme käy sotaa lihan mukaan.
4. Sota-aseemme eivät näet ole lihalliset, vaan ovat voimalliset Jumalan avulla kukistamaan linnoituksia,
5. hajoittamaan maahan järkeilyt ja kaiken ylvästelyn, joka korottaa itsensä Jumalan tuntemista vastaan, ja vangitsemaan jokaisen ajatuksen Kristuksen kuuliaisuuteen,
6. myös valmiina rankaisemaan kaikkea tottelemattomuutta, kun kuuliaisuutenne on tullut täydelliseksi.
7. Nähkää, mitä silmäin edessä on. Jos joku luottaa itseensä, että on Kristuksen oma, päätelkään vielä itsestään, että samoin kuin hän on Kristuksen, niin mekin.
8. Sillä jos kerskaisinkin jonkin verran enemmän vallastamme, jonka Herra on antanut teidän rakentamistanne eikä kukistamistanne varten, en ole häpeään joutuva
9. - jottei näyttäisi siltä kuin peloittelisin teitä kirjeillä.
10. sillä "kirjeet ovat mahtavat ja ankarat", sanotaan, "mutta ruumiillinen läsnäolo heikko ja puhe mitätöntä."
11. Sellainen ajatelkoon, että millaisia olemme poissa olevina kirjeitten sanoissa, sellaisia myös läsnä olevina teoissa.
12. Sillä emme rohkene lukeutua emmekä rinnastaa itseämme eräisiin, jotka itseänsä suosittavat; mutta mitatessaan itseänsä keskenään ja verratessaan itseänsä toisiinsa he ovat ymmärtämättömiä.
13. Me taas emme kerskaa yli määrän, vaan sen vaikutusalan määrän mukaan, minkä määrän Jumala on antanut meille ulottuaksemme teihinkin asti.
14. Sillä emme kurota itseämme liikaa ikään kuin emme teihin ulottuisikaan, sillä olemme ehtineet teihinkin asti Kristuksen evankelion julistamisessa,
15. kerskaamatta yli määrän, muitten vaivannäöstä, ja pitäen toivon, että uskonne lisääntyessä vaikutusalamme mukaan kasvamme keskellänne ylenmäärin suuriksi
16. julistaaksemme evankeliota tuolla puolen teitä oleville, kerskaamatta siitä, mikä on valmista muitten vaikutusalalla.
17. Mutta joka kerskaa, kerskatkoon Herrassa.
18. Sillä ei se, joka itseään suosittaa, ole hyväksyttävä, vaan se, jota Herra suosittaa.

2. Korinttolaisille luku 11

1. Jospa kärsitte minulta hiukan tyhmyyttä. Kylläpä minua kärsittekin.
2. Kiivailen näet puolestanne Jumalan kiivaudella, sillä olen kihlannut teidät yhdelle miehelle asettaakseni Kristuksen eteen puhtaan neitsyen.
3. Mutta pelkään, että niin kuin käärme kavaluudellaan petti Eevan, niin mielenne ehkä turmeltuu pois vilpittömyydestä ja puhtaudesta, joka teissä on Kristusta kohtaan.
4. Sillä jos joku tulee ja saarnaa toista Jeesusta, jota emme ole saarnanneet, tai saatte toisen Hengen, jota ette ole saaneet, tai toisen evankelion, jota ette ole vastaanottaneet, sen hyvin kärsitte.
5. Mutta en katso olevani missään suhteessa noita isoisia apostoleja huonompi.
6. Jos olenkin oppimaton puheessa, en kuitenkaan tiedossa; olemmepa tuoneet sen teille kaikin tavoin ilmi kaikissa asioissa.
7. Vai olenko tehnyt syntiä alentaessani itseni, jotta te ylenisitte, kun olen ilmaiseksi julistanut teille Jumalan evankeliota?
8. Riistin muita seurakuntia ottaen palkkaa palvellakseni teitä. Ollessani luonanne ja kärsiessäni puutetta en rasittanut ketään,
9. sillä mitä minulta puuttui, sen täyttivät veljet tullessaan Makedoniasta; kaikessa varoin olemasta teille rasituksena ja varon vastakin.
10. Kristuksen totuus on minussa, niin ettei tätä kerskausta minulta vaienneta Akaian paikkakunnissa.
11. Miksi? Ettäkö en rakasta teitä? Jumala tietää.
12. Mutta mitä teen, sen olen tekevä katkaistakseni aiheen niiltä, jotka aihetta havittelevat, jotta heidät siinä, missä kerskaavat, havaittaisiin sellaisiksi kuin mekin.
13. Sillä tuollaiset ovat valheapostoleja, petollisia työntekijöitä, jotka tekeyvät Kristuksen apostoleiksi.
14. Eikä ihme, sillä itse saatana tekeytyy valon enkeliksi.
15. Ei siis paljon, jos palvelijansakin tekeyvät vanhurskauden palvelijoiksi, nuo, joitten loppu on tekojensa mukainen.
16. Vielä sanon: älköön kukaan luulko, että olen mieletön; muussa tapauksessa ottakaa minut vastaan mieletönnäkin, jotta minäkin hiukan kerskaisin.
17. Mitä puhun tässä kerskauksen luottamuksessa, en puhu Herran mielen mukaan, vaan niin kuin mieletön.
18. Koska monet kerskaavat lihan mukaan, kerskaan minäkin.
19. Sillä ymmärtäväisinä te suvaitsette mielellänne mielettömiä.
20. Suvaitsette näet, että joku teitä orjuuttaa, että joku teitä syö, että joku kietoo teitä, että joku itsensä korottaa, että joku lyö teitä kasvoihin.
21. Puhun häpeäksi, koska näet olemme olleet ikään kuin olisimme heikot. Mutta missä joku on rohkea - puhun kuin mieletön - siinä minäkin olen rohkea.
22. Ovat heprealaisia, minä myös; ovat israelilaisia, minä myös; ovat Aaprahamin siementä, minä myös.

23. Ovat Kristuksen palvelijoita - puhun mieletönnä - minä enemmän kuin he: olen ollut vielä enemmän vaivassa, vielä enemmän vankilassa, ylenmäärin lyötynä, usein kuolemanvaarassa.
24. Juutalaisilta olen viisi kertaa saanut neljäkymmentä lyöntiä, yhtä vaille;
25. kolmesti minua on lyöty raipoilla, kerran minua kivitettiin, kolmesti olen joutunut haaksirikkoon, vuorokauden olen viettänyt meressä;
26. usein matkoilla, vaaroissa virtain vesillä, vaaroissa rosvojen keskellä, vaaroissa oman heimon puolelta, vaaroissa pakanain puolelta, vaaroissa kaupungissa, vaaroissa erämaassa, vaaroissa merellä, vaaroissa valheveljien keskellä,
27. työssä ja vaivassa, paljon valvomisessa, nälässä ja janossa, paljon paastoamisessa, kylmässä ja alastonna.
28. Näitten lisäksi sitä paitsi päivittäistä tunkeilua luokseni, huolta kaikista seurakunnista.
29. Kuka on heikko enkä minä ole heikko? Kuka lankeaa eikä minua polta?
30. Jos täytyy kerskata, kerskaan heikkoudestani.
31. Herran Jeesuksen Jumala ja Isä, joka on ylistetty iäti, tietää, etten valhettele.
32. Damaskossa kuningas Aretaan käskynhaltija vartioi damaskolaisten kaupunkia ottaakseen minut kiinni.
33. Niin minut laskettiin ikkunasta muurin läpi alas korissa ja pääsin käsistään.

2. Korinttolaisille luku 12

1. Täytyy kerskata - se ei ole hyvä - mutta siirryn Herran näkyihin ja ilmestyksiin.
2. Tiedän miehen Kristuksessa, neljätoista vuotta sitten - joko ruumiissa, en tiedä, tai poissa ruumiista, en tiedä; Jumala tietää.
3. Sellaisena temmattiin kolmanteen taivaaseen. Tiedän, että tämä mies - joko ruumiissa tai poissa ruumiista, en tiedä; Jumala tietää
4. - temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joita ihmisen ei ole lupa puhua.
5. Sellaisesta kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani.
6. Sillä jos tahtoisin kerskata, en ole mieletön, sillä puhun totta; säästän itseäni, jottei kukaan ajattelisi minusta enempää kuin mitä näkee minun olevan tai mitä kuulee minusta.
7. Jotten ilmestysten ylen suuren määrän vuoksi ylpeilisi, on minulle annettu pistin lihassa, saatanan lähetti, rusikoimaan minua, jotten ylpeilisi.
8. Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, jotta hän erkanisi minusta.
9. Sanoi minulle: "Armoni on sinulle kylliksi, sillä voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa." Sen vuoksi kerskaan paljon mieluummin heikkoudestani, jotta Kristuksen voima asuisi ylläni.
10. Sen tähden olen mielistynyt heikkouksiin, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen

tähden; sillä kun kun olen heikko, silloin olen väkevä.

11. Olen käynyt mielettömäksi. Te olette minut pakottaneet. Minun olisi näet pitänyt saada suositusta teiltä, sillä en ole ollut missään suhteessa noita isoisia apostoleja huonompi, vaikken olekaan mitään.

12. Apostolin tunnusteet on keskellänne tehty kaikella kestävyydellä, merkeillä ja ihmeillä ja voimateoilla.

13. Sillä mikä on se, missä olette jääneet muita seurakuntia vähemmälle, paitsi etten minä puolestani ole rasittanut teitä? Antakaa minulle anteeksi tämä vääryys.

14. Katso, olen valmis tulemaan tämän kolmannen kerran tykönnne enkä ole teille rasituksena; sillä en etsi teidän omaanne, vaan teitä. Eivät näet lapset ole velvolliset kokoamaan tavaraa vanhemmille, vaan vanhemmat lapsille.

15. Erittäin mielelläni maksan kulut ja kulutan itseäni sielujenne hyväksi. Jos rakastan teitä vielä enemmän, olenko vähemmän rakastettu?

16. Mutta olkoon. En ole teitä rasittanut, mutta entä, jos viekkaana olen teidät petoksella saanut valtaani?

17. Olenko hyötynyt teistä kenenkään kautta, jonka olen luoksenne lähettänyt?

18. Kehoitin Titusta ja lähetin veljen kanssaan. Ei kai Titus ole teistä hyötynyt? Emmekö ole vaeltaneet samassa hengessä? Emmekö samoja jälkiä?

19. Luulette jo, että puolustelemme itseämme edessänne. Puhumme Jumalan edessä, Kristuksessa, mutta kaikki teille rakentamiseksi, rakkaani.

20. Sillä pelkään, etten tullessani tapaisi teitä sellaisina kuin tahdon ja että tapaatte minut sellaisena kuin ette halua; pelkään, että teillä on riitaa, kateutta, vihaa, juonia, panetteluja, juoruja, pöyhkeilyjä, epäjärjestyksiä;

21. että kun tulen, Jumalani on taas nöyryyttävä minua tykönänne ja että saan murehtia monien vuoksi, jotka ennen ovat syntiä tehneet eivätkä ole katuneet sitä saastaa ja haureutta ja irstautta, jota ovat harjoittaneet.

2. Korinttolaisille luku 13

1. Tämän kolmannen kerran tulen tykönnne. Kahden tai kolmen todistajan suulla on jokainen asia vahvistettava.

2. Olen ennen sanonut ja sanon ennalta - niin kuin toisella kertaa läsnä olevana ja nyt poissaolevana - niille, jotka ennen ovat syntiä tehneet, ja kaikille muille, että jos tulen, en teitä säästä,

3. koska etsitte todistetta minussa puhuvasta Kristuksesta, joka ei ole teitä kohtaan heikko, vaan on teissä voimallinen.

4. Sillä tosin Hänet naulittiin heikkona ristiin, mutta Hän kuitenkin elää Jumalan voimasta; mekin olemme tosin Hänessä heikot, mutta elämme Hänen kanssaan Jumalan voimasta teitä varten.

5. Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, että Jeesus Kristus on teissä? - ellette, ette koetusta kestä.
6. Toivon teidän tulevan tuntemaan, että me emme ole koetusta kestäättömiä.
7. Mutta rukoilemme Jumalaa, ettette tekisi mitään pahaa, ei jotta me näyttäisimme koetuksen kestäviltä, vaan jotta te tekisitte hyvää ja me olisimme ikään kuin koetusta kestäättömät.
8. Emme näet voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta.
9. Sillä iloitsemme, kun olemme heikot, mutta te olette voimalliset. Sitä rukoilemme, teidän täydellisiksi tulemistanne.
10. Sen vuoksi kirjoitan tämän poissa olevana, jotten läsnä olevana käyttäisi ankaruutta sen vallan mukaan, minkä Herra on antanut minulle rakentamista eikä hajoittamista varten.
11. Lopuksi, veljet, iloitkaa, tulkaa täydellisiksi, ottakaa vastaan rohkaisua, harrastakaa samaa, eläkää rauhassa, niin rakkauden ja rauhan Jumala on kanssanne.
12. Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla. Kaikki pyhät tervehtivät teitä.
13. Herran Jeesuksen Kristuksen armo ja Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus kaikkien teidän kanssanne.

2. Korinttolaisille alaviitteet:

2. Kor. 1:5 Koska apostoli elää Kristuksen yhteydessä ja on Hänen lähettinsä, hän saa osakseen kärsimyksiä, jotka muistuttavat Kristuksen kärsimyksiä.
2. Kor. 1:8 Emme tiedä, mitä Paavali viittauksellaan tarkoittaa; ehkä hopeaseppä Demetriuksen aikaansaamaa meteliä (Apt. 19:23ss).
2. Kor. 1:13 2. Kor. 1:13,17. Paavali puolustaa itseään vastustajiensa panettelua vastaan. Matkasuunnitelmien muutoksen takia (vrt. 1 Kor. 16:5s) nämä syyttivät Paavalia epäluotettavaksi.
2. Kor. 1:19 Silvanus eli Silas oli Paavalin matkatoveri (Apt. 15:22 ym.).
2. Kor. 1:20 "Aamen", ks. alaviittaa 1 Kor. 14:16.
2. Kor. 1:21 "Voidellut meidät." Öljy on vertauskuva Pyhästä Hengestä.
2. Kor. 1:22 Sinetti on merkinä siitä, että uskova kuuluu Kristukselle. Tämäkin sana viittaa Pyhään Henkeen (ks. Ef. 1:13, 4:30). "Pantti." Alkukielen sana merkitsee ennakkoa sellaisesta pääomasta, jota ei vielä ole saatu. Pantti on vakuutena siitä, että koko pääoma kerran saadaan. Hengen saaminen on "ennakkoa" iäisestä autuudesta. Ks. 2 Kor. 5:5, Ef. 1:14, Room. 5:5.
2. Kor. 2:3 Paavali viittaa joko ensimmäiseen Korinttolaiskirjeeseen tai sitten sellaiseen kirjeeseen, joka ei ole meille säilynyt.
2. Kor. 2:5 Emme tiedä, kehen Paavali viittaa, emme myöskään, mitä tämä henkilö on tehnyt.
2. Kor. 2:11 Saatanan tarkoituksena on tuhota seurakunta (Ef. 6:11ss).

2. Kor. 2:12 "Tullut Trooaaseen", ts. matkalla Efesosta Makedoniaan (vrt. 2 Kor. 1:16). "Ovi" tarkoittaa tässä niin kuin 1 Kor. 16:9:ssa kuvaannollisesti tilaisuutta tehtävän suorittamiseen.

2. Kor. 2:13 Titus, pakanakristitty, oli Paavalin työtoveri, jolle yksi Paavalin kirjeistä on osoitettu.

2. Kor. 2:14 "Voittosaatto." Kun roomalainen sotapäällikkö palasi voittoisalta sotaretkeltään, hän järjesti Roomaan komean paraatin. Sotapäällikkö itse ajoi loistavissa vaunuissa ja hänen edellään kuljetettiin sotavankeja ja voittosaalista. Paavali vertaa itseään vankiin, jota Kristuksen voittosaatossa kuljetetaan ympäri mailmaa. Paavali vertaa evankeliota tuoksuun, joka leviää kaikkialle mailmaan, niin että ihmiset tulevat sen tuntemaan.

2. Kor. 2:17 Vrt. 2 Kor. 11:4ss. Paavali viittaa väärin apostoleihin.

2. Kor. 3:3 2. Kor. 3:3,7. Kymmenen käskyn laki oli kirjoitettu kivitaluihin (2 Moos. 24:12). Mooseksen laki oli kirjoitettu musteella kirjakääröön. Uuden liiton laki kirjoitetaan ihmisten sydämiin (Jer. 31:31ss, ks. alaviittaa Mt. 26:28).

2. Kor. 3:6 "Kirjain" tarkoittaa lakia (vrt. jae 7 ja jae 3). Laki kuolettaa, ts. se paljastaa ihmisen synnin ja vaatii sille rangaistusta. Tämä on tarpeen, sillä vain lain kautta ihminen pääsee tuntemaan syntinsä. Vrt. Room. 5:13ss, 3:20, 7:7, 19ss, 1 Kor. 15:56.

2. Kor. 3:7 Lain tehtävänä eli virkana ei ole antaa elämää (Gal. 3:21), vaan se johtaa tuomioon ja kuolemaan (Room. 7:7).

2. Kor. 3:14 Peitteellä tarkoittaa Paavali sitä, etteivät juutalaiset näe VT:n viittaavan Kristukseen. Juutalaiset eivät uskoneet, että Jeesus oli luvattu Messias, VT:n odotusten täyttymys.

2. Kor. 3:17 Herra = Kristus. Kristus on läsnä seurakunnassaan Henkensä kautta. Siksi voidaan sanoa, että Kristus asuu uskovassa ja että Henki asuu hänessä. Molemmat merkitsevät samaa.

2. Kor. 3:18 Antiikin kuvastimet eivät olleet lasia, vaan metallia. Sitä täytyi usein kiillottaa, ja sen antama kuva oli himmeä ja epätarkka, niin että peilistä näkeminen oli paljon vajavaisempaa kuin luonnollisin silmin katsominen.

2. Kor. 4:1 "Virka" = apostolinvirka.

2. Kor. 4:4 "Tämän mailmanajan jumala" = saatana. Ks. Jh. 12:31 (alaviitta), Ef. 2:2.

2. Kor. 4:7 "Aarre" tarkoittaa evankeliota. "Saviastialla" Paavali tarkoittaa ihmistä, heikkoa ja erehtyväistä. Paavalin kuvapari ("aarre - saviastia") viittaa savilamppuun, jossa poltettiin öljyä. Öljy on Pyhän Hengen vertauskuva.

2. Kor. 4:16 "Ulkonainen ihmisemme" = ruumiimme.

2. Kor. 5:1 "Majamme maallinen rakennus" = ruumiimme. Alkukielen sana tarkoittaa paimenten telttamajaa, joka on helppo purkaa ja koota siirryttäessä paikasta toiseen. "Hajoittaminen" viittaa kuolemaan.

2. Kor. 5:4 "Riisuutuminen" tarkoittaa kuolemaa. "Elämä nielisi kuolevaisen." Paavali viitanee tässä Kristuksen toisen tulemisen yhteydessä tapahtuvaan elossa olevien uskovien tempaamukseen (ks. 1 Kor.

15:51s, 1 Tess. 4:16s), jolloin nämä suoraan, ilman kuolemaa, siirtyvät Kristuksen tykö.

2. Kor. 5:5 "Hengen pantti", ks. alaviitta 2 Kor. 1:22.

2. Kor. 5:10 "Me" tarkoittaa kristittyjä. "Kristuksen tuomioistuin" ei tarkoita viimeistä tuomiota. Tässä on kysymys kristityn elämäntyön tilinteosta. Vrt. Mt. 25:14-30, 1 Kor. 3:8, 13. "Pahaa." Alkutekstin sana tarkoittaa sellaista, jolla ei ole arvoa tai josta ei ole hyötyä.

2. Kor. 5:14 "Kaikki ovat kuolleet." Kun Kristus kuoli kaikkien ihmisten puolesta, merkitsi se Jumalan edessä samaa kuin jos kaikki ihmiset olisivat kuolleet, ts. samaa kuin jos he olisivat kärsineet itse syntiensä tähden sen kuoleman, jonka Kristus nyt on kärsinyt.

2. Kor. 5:16 "Lihan mukaan" tarkoittaa tässä vetoamista ulkonaisiin tekijöihin, syntyperään, perinteisiin, leikkaukseen tai siihen, että on nähnyt Jeesuksen tämän vaeltaessa maan päällä. Uudestisyntyneen ihmisen ei tule arvostella asioita tällaisten mukaan. Vrt. 2 Kor. 11:21ss.

2. Kor. 5:17 "Uusi luomus" = uudestisyntynyt. Ks. Jh. 3:3, 5, 8.

2. Kor. 5:18 "Sovituksen virka" = apostolin, sananjulistajan toimi.

2. Kor. 5:19 "Sovituksen sana" = evankelio.

2. Kor. 6:1 "Turhaan." Armon tulee kasvaa hedelmää pyhässä elämässä. Hepr. 12:14ss.

2. Kor. 6:2 Vrt. alaviittaa Lk. 4:9.

2. Kor. 6:8 "Pettureina." Alkukielen sana voidaan myös kääntää "villitsijöinä".

2. Kor. 6:14 Ikeeseen, jossa auran aisa oli kiinni, valjastettiin kaksi eläintä. Mooseksen laki kielsi iestämästä härkää ja aasia samaan ikeeseen (5 Moos. 22:10), koska rasitus ei silloin jakaantunut tasaisesti.

Raamatusta ies on usein vertauskuvana alistussuhteesta.

2. Kor. 6:15 Beliar oli eräs saatanan nimityksistä.

2. Kor. 7:5 "Liha" tarkoittanee tässä ihmistä heikkona, ruumiillisena olentona, ei niin kuin usein muualla vain ihmisen syntistä olemusta.

2. Kor. 7:6 Titus, ks. alaviittaa 2 Kor. 2:13.

2. Kor. 7:8 "Kirje", ks. alaviittaa 2 Kor. 2:3.

2. Kor. 7:12 Emme tunne tapausta, johon Paavalin sanat viittaavat. Luultavasti kyseessä on kahden seurakunnanjäsenen välinen asia, johon on sovellettu seurakuntakuria.

2. Kor. 8:1 Luvuissa 8-9 Paavali puhuu Jerusalemin köyhille toimitetusta keräyksestä, josta hän mainitsee myös muissa kirjeissään (Room. 15:26ss, 1 Kor. 16:1ss).

2. Kor. 8:9 "Vaikka oli rikas." Sanat viittaavat Jeesuksen taivaassaoloon ennen Hänen tuloaan maan päälle (ns. pre-eksistenssiin). Vrt. Jh. 1:1ss, 3:13, 6:38, 8:58, 17:5, Fil. 2:5ss, Kol. 1:15ss.

2. Kor. 8:18 "Veli" saattoi olla Luukas (Kol. 4:14). Vrt. 2 Kor. 12:18.

2. Kor. 8:22 Tämä "veli" oli ehkä Timoteus (vrt. Apt. 16:1).

2. Kor. 10:1 Paavali puolustaa itseään niitä vastaan, jotka ovat asettaneet kyseenalaiseksi hänen

apostolinarvonsa. Myöhemmin hän nimittää näitä vastustajiaan "valheapostoleiksi" (11:13). He olivat myös koettaneet herättää puheillaan epäilyä Paavalin persoonaa kohtaan (10:1, 10).

2. Kor. 10:14 "Emme kurota..." Apostolien tuli perustaa uusia seurakuntia eikä julistaa evankeliota siellä, missä Kristuksen nimi jo oli tunnettu. Paavali seurasi tätä sääntöä (Room. 15:20), mutta valheapostolit toimivat siellä, missä toiset jo olivat kulkeneet.

2. Kor. 10:17 "Kerskatkoon Herrassa", sillä kaikki hyvä tulee Häneltä (Jaak. 1:17).

2. Kor. 11:2 "Kihlannut." VT:ssa Jumalan ja Israelin suhdetta sanotaan usein aviosuhteeksi (esim. Hoos. 2:19ss). UT:ssa seurakuntaa sanotaan Kristuksen morsiameksi, jolle on valmistettu häät (Ef. 5:25ss, Ilm. 19:7ss ym.). Vrt. alaviittoja Mt. 12:39, Mk. 2:19.

2. Kor. 11:6 "Oppimaton puheessa." Paavali tarkoittaa kaunopuheisuuden puutetta, ei sivistymättömyyttä.

2. Kor. 11:8 "Palkka." Alkukielen sana merkitsee sotilaan päiväannosta, muonaa (sama sana kuin Room. 6:23, ks. alaviittaa). Paavali tarkoittaa tässä avustusta. Yleensä hän elätti itsensä omalla työllään (Apt. 18:3, 20:34 ym.), mutta saattoi joskus ottaa seurakunnilta avustusta. Kun Paavali ei ottanut palkkaa, päättelivät vastustajat, ettei hän ole oikea apostoli, koska hän ei uskalla ottaa korvausta työstään seurakunnassa.

2. Kor. 11:16 "Mieletön." Vastustajat olivat kenties epäilleet Paavalin henkistä terveyttä.

2. Kor. 11:22 Nämä olivat hurskaitten juutalaisten kerskauksena.

2. Kor. 11:24 Mooseksen lain enimmäismäärä oli neljäkymmentä ruoskan iskua (5 Moos. 25:2s). Jottei rangaistusta toteutettaessa vahingossa lyötäisi liikaa, oli tapana antaa vain 39 iskua.

2. Kor. 11:31 Aretas IV, Nabatean kuningas. Hänen valtakuntansa pääkaupunki oli Petra, noin sata kilometriä Kuolleen meren eteläpuolella. "Käskynhaltija" merkinnee Damaskon nabatealaisen siirtokunnan päällikköä.

2. Kor. 12:2 "Mies" = Paavali itse. "Kolmas taivas." VT puhuu erilaisista taivaanpiireistä eli taivaista (5 Moos. 10:14, 1 Kun. 8:27, Ps. 148:4, vrt. Ef. 4:10, Hepr. 4:14).

2. Kor. 12:3 "Paratiisi" (= kolmas taivas). Ks. alaviittaa Lk. 23:43.

2. Kor. 12:7 "Pistin lihassa." Tätä on usein oletettu joksikin sairaudeksi, mutta Paavali tarkoittaa sitä vainoavaa henkilöä, saatanan lähettiä, 2 Kor. 11:13ss., josta hän evankelion tähden on saanut kärsiä. "Pistin lihassa" on heprean kielessä vakiintunut sanonta, joka ei missään Raamatun kohdassa merkitse sairautta. Alkutekstin sanonta (skolops tee sarki) merkitsee Septuagintassa aina ulkonaista ahdistusta ja vainoa, esim. pakanakansat ovat Israelille "pistin lihassa". Ks. 4 Moos. 33:55, Joos. 23:13, Hes. 2:6, 28:24, oos. 2:6.

2. Kor. 12:18 Sama käynti mainitaan 2 Kor. 8:6:ssa.

2. Kor. 13:13 Eräissä käsikirjoituksissa on kirjeen lopussa maininta: "Toinen korinttolaisille, kirjoitettu Makedonian Filipistä Tituksen ja Luukaan kautta."

Paavalin kirje Galatalaisille

Galatalaisille 1 luku

1. Paavali, apostoli, ei ihmisistä eikä ihmisen kautta, vaan Jeesuksen Kristuksen kautta ja Isän Jumalan, joka herätti Hänet kuolleista,
2. ja kaikki kanssani olevat veljet Galatian seurakunnille:
3. Armo teille ja rauha Isältämme Jumalalta ja Herralta Jeesukselta Kristukselta,
4. joka antoi itsensä syntiemme tähden vapahtaaksensa meidät nykyisestä pahasta maailmanajasta Jumalamme ja Isämme tahdon mukaan.
5. Hänelle kunnia maailmanajasta maailmanaikaan, totisesti.
6. Kummastelen, että niin pian luovutte Hänestä, joka kutsui teidät Kristuksen armossa, pois toiseen evankelioon -
7. jota ei ole toista; on vain niitä, jotka hämmentävät teitä ja tahtovat vääristellä Kristuksen evankelion.
8. Mutta vaikka me tai enkeli taivaasta julistaisi teille evankeliota vastoin sitä, mitä me teille julistimme, olkoon kirottu.
9. Niin kuin ennen sanoimme, niin sanon nyt jälleen: jos joku julistaa teille evankeliota vastoin sitä, minkä saitte, olkoon kirottu.
10. Ihmisiäkö nyt suostutan puolelleni vai Jumalaa? Vai koetanko miellyttää ihmisiä? Jos vielä ihmisiä miellyttäisin, en olisi Kristuksen palvelija.
11. Sillä teen teille tiettäväksi, veljet, että julistamani evankelio ei ole ihmisten mukainen,
12. sillä en saanut sitä ihmiseltä eikä minua opetettu, vaan Jeesuksen Kristuksen ilmestyksen kautta.
13. Kuulittehan aikaisemmasta vaelluksestani juutalaisuudessa, että ylenmäärin vainosin Jumalan seurakuntaa ja sitä hävitin
14. ja menestyin juutalaisuudessa ohi monien heimoni samanikäisten ollen heitä suurempi isieni perinnäissäntöjen puolesta kiivailija.
15. Mutta kun Jumala, joka äitini kohdusta saakka erotti minut ja kutsui armollansa,
16. näki hyväksi ilmaista minussa Poikansa, jotta julistaisin pakanain seassa evankeliota Hänestä, en alkuunkaan kysynyt neuvoa lihalta ja vereltä
17. enkä lähtenyt ylös Jerusalemiin niitten luo, jotka ennen minua olivat apostoleja, vaan menin pois Arabiaan ja palasin taas Damaskoon.
18. Sitten meni kolmen ajastajan kuluttua ylös Jerusalemiin tutustuakseni Keefaaseen ja viivysin hänen luonaan viisitoista päivää;

19. mutta en nähnyt muita apostoleja paitsi Jaakon, Herran veljen.
20. Mutta mitä kirjoitan teille, katso, Jumalan edessä sanon, etten valhettele.
21. Sitten menin Syyrian ja Kilikian paikkakuntiin,
22. mutta olin kasvoilta tuntematon Juudeassa oleville Kristuksen seurakunnille.
23. Olivat vain kuulleet: "Entinen vainoojamme julistaa nyt hyvää sanomaa siitä uskosta, jota ennen hävitti",
24. ja ylistivät Jumalaa tähteni.

Galatalaisille 2 luku

1. Sitten menin neljäntoista ajastajan kuluttua jälleen ylös Jerusalemiin Barnabaan kanssa ottaen Tituksenkin mukaan.
2. Mutta menin ylös ilmestyksen vuoksi ja esitin heille sen evankelion, jota julistan pakanille, mutta yksityisesti niille, jotka näyttivät jotakin olevan, etten ehkä juoksisi tai olisi juossut turhaan.
3. Mutta ei edes seuralaiseni Tituksen, joka oli kreikkalainen, ollut pakko leikkauttaa itseänsä.
4. Mutta salaa sisään kuljetettujen valheveljien vuoksi, jotka olivat hiipineet sisälle vakoilemaan vapauttamme, joka meillä on Kristuksessa Jeesuksessa,
5. ja voidakseen orjuuttaa meitä, emme hetkeksikään myöntyneet heille alamaiseksi, jotta evankelion totuus säilyisi keskellänne.
6. Ne taas, jotka näyttivät jotakin olevan - millaisia olivat kerran, ei kuulu minuun; Jumala ei katso henkilön kasvoihin - sillä nuo, jotka näyttivät jotakin olevan, eivät panneet mitään enempää kannettavakseni,
7. vaan päinvastoin nähdessään, että minulle oli uskottu leikkaamattomain evankelio niin kuin Pietarille leikattujen -
8. sillä Hän, joka vahvisti Pietarin apostoliksi juutalaisille, vahvisti myös minut pakanille -
9. ja tultuaan tuntemaan sen armon, joka oli minulle annettu, Jaako ja Keefas ja Johannes, jotka näyttivät olevan pylväitä, ojensivat minulle ja Barnabaalle yhteyden osoituksena oikean kätensä, jotta me menisimme pakanain, he taas juutalaisten luo,
10. jotta vain muistaisimme köyhiä, mitä juuri olenkin ahkeroinut tehdä.
11. Mutta kun Keefas tuli Antiokiaan, vastustin häntä vasten kasvoja, koska oli joutunut kanteeseen.
12. Sillä ennen kuin Jaakon luota tuli eräitä, oli syönyt pakanain kanssa, mutta heidän tultuaan vetäytyi pois ja pysytteli erillään peläten juutalaisia.
13. Ja kanssaan lankesivat teeskentelemään muutkin juutalaiset, niin että tempasivat Barnabaankin mukaan teeskentelyynsä.
14. Mutta nähdessäni, etteivät vaella suoraan evankelion totuuden mukaan, sanoin Keefaalle kaikkien kuullen: "Jos sinä, joka olet juutalainen, elät pakanain tavoin etkä juutalaisten, kuinka pakotat pakania

elämään juutalaisten tavoin?"

15. Me olemme luonnostamme juutalaisia emmekä pakanasyntisiä,

16. mutta tietäen, ettei ihminen tule vanhurskaaksi lain teoista, vaan Jeesuksen Kristuksen uskon kautta, mekin uskoimme Kristukseen Jeesukseen vanhurskautuaksemme Kristuksen uskosta eikä lain teoista, sillä mikään liha ei tule vanhurskaaksi lain teoista.

17. Mutta jos itsemmekin pyrkiessämme vanhurskautumaan Kristuksessa, havaitaan syntisiksi, onko siis Kristus synnin palvelija? Ei suinkaan.

18. Sillä jos taas rakennan sen, minkä hajoitin, osoitan olevani lainriikkoja.

19. Sillä lain kautta kuolin laille elääkseni Jumalalle. Olen Kristuksen kanssa naulittu ristiin.

20. Kuitenkin elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa. Minkä nyt elän lihassa, sen elän Jumalan Pojan uskossa, Hänen, joka rakasti minua ja antoi itsensä puolestani.

21. En tee mitättömäksi Jumalan armoa; sillä jos vanhurskaus tulee laista, niin turhaan Kristus kuoli.

Galatalaisille 3 luku

1. Oi älyttömät galatalaiset! Kuka lumosi teidät, joitten silmäin eteen Jeesus Kristus kuvattiin ristiin naulittuna?

2. Tämän vain haluan teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskon kuulosta?

3. Oletteko niin älyttömiä? Aloittitte Hengessä, lihassako nyt lopetatte?

4. Kärsittekö niin paljon turhaan - jos tosiaan turhaan!

5. Joka siis antaa teille Hengen ja tekee voimatekoja keskellänne, saako Hän sen aikaan lain teoista vai uskon kuulosta?

6. - niin kuin "Aapraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi".

7. Tietäkää siis, että jotka ovat uskosta, ovat Aaprahamin lapsia.

8. Ja koska Raamattu edeltä näki, että Jumala vanhurskauttaa pakanat uskosta, se edeltäpäin julisti Aaprahamille ilosanoman: "Sinussa kaikki kansat tulevat siunatuiksi."

9. Jotka siis ovat uskosta, tulevat siunatuiksi yhtenä uskovan Aaprahamin kanssa.

10. Kaikki ne taas, jotka ovat lain teoista, ovat kirouksen alaisia, sillä on kirjoitettu: "Kirottu jokainen, joka ei pysy kaikissa, mitä on kirjoitettu lain kirjaan, niin että tekee ne."

11. Selvää on, ettei kukaan tule vanhurskaaksi Jumalan edessä laista, sillä "vanhurskas on elävä uskosta".

12. Mutta laki ei ole uskosta, vaan "joka ne tekee, on niissä elävä".

13. Kristus lunasti meidät lain kirouksesta tulemalla meidän puolestamme kiroukseksi - sillä on kirjoitettu: "Kirottu jokainen, joka puussa riippuu" -

14. jotta Aaprahamin siunaus tulisi Jeesuksessa Kristuksessa pakanille, niin että uskosta saisimme luvatus

Hengen.

15. Veljet, puhun ihmisen tavoin: kukaan ei kumoa ihmisen vahvistettua testamenttia eikä lisää siihen.

16. Lupaukset taas lausuttiin Aaprahamille ja siemenelleen. Hän ei sano: " ja siemenille" ikään kuin monista, vaan yhdestä: "ja siemenellesi", joka on Kristus.

17. Tarkoitin tätä: Jumalan ennen Kristuksessa vahvistamaa testamenttia ei neljäsataakolmekymmentä ajastaikaa myöhemmin tullut laki kumoa, niin että tekisi lupauksen mitättömäksi.

18. Sillä jos perintö tulisi laista, se ei enää tulisi lupauksesta, mutta Jumala lahjoitti sen Aaprahamille lupauksella.

19. Miksi sitten laki? Se on rikkomusten vuoksi lisätty, kunnes oli tuleva se siemen, jolle lupaus oli annettu, ja se säädettiin enkelten kautta välimiehen kädellä.

20. Välimies taas ei ole yhtä osapuolta varten, mutta Jumala on yksi.

21. Onko sitten laki vastoin Jumalan lupauksia? Ei suinkaan. Sillä jos olisi annettu laki, joka voisi tehdä eläväksi, silloin vanhurskaus tosiaan tulisi laista.

22. Mutta Raamattu sulki kaikki synnin alle, jotta lupaus annettaisiin Jeesuksen Kristuksen uskosta niille, jotka uskovat.

23. Mutta ennen uskon tuloa meitä vartioitiin lain alla, suljettuina uskoa varten, joka oli ilmestytvä.

24. Niin on siis laista tullut meille ohjaaja Kristukseen, jotta tulisimme uskosta vanhurskaiksi.

25. Mutta uskon tultua emme enää ole ohjaajan alaisia.

26. Olette näet kaikki Jumalan lapsia uskon kautta Kristuksessa Jeesuksessa.

27. Sillä niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu, olette Kristukseen pukeutuneet.

28. Ei ole juutalaista eikä kreikkalaista, ei orjaa eikä vapaata, ei miestä eikä naista, vaan kaikki olette yksi Kristuksessa Jeesuksessa.

29. Mutta jos olette Kristuksen, olette Aaprahamin siementä ja perillisiä lupauksen mukaan.

Galatalaisille 4 luku

1. Sanon siis, että niin kauan kuin perillinen on alaikäinen, hän ei missään eroa orjasta, vaikka on kaiken herra,

2. vaan on holhoojain ja huoneenhaltijain alainen isän määräämään aikaan asti.

3. Niin mekin alaikäisinä olimme orjuutettuina mailman alkeisvoimien alle.

4. Mutta kun aika täyttyi, Jumala lähetti Poikansa, naisesta syntyneen, lain alaisena syntyneen,

5. lunastamaan lain alaiset, jotta saisimme lapseuden.

6. Ja koska olette lapsia, Jumala lähetti sydämiinne Poikansa Hengen, joka huutaa: "Abba! Isä!"

7. Et siis enää ole orja, vaan lapsi, mutta jos lapsi, niin myös Jumalan perillinen.

8. Mutta silloin, kun ette tunteneet Jumalaa, palvelitte niitä, jotka luonnostaan eivät ole jumalia.
9. Mutta nyt, kun tunnette Jumalan, ja vielä enemmän: kun Jumala tuntee teidät, kuinka käännytte jälleen heikkojen ja köyhien alkeisvoimien puoleen, joitten orjina jälleen haluatte olla?
10. Otatte vaarin päivistä ja kuukausista ja juhla-ajoista ja vuosista.
11. Pelkään tähtenne: olenko turhaan nähnyt teissä vaivaa?
12. Pyydän teitä, veljet, olkaa kuin minä, koska minäkin kuin te. Ette ole minua yhtään loukanneet.
13. Tiedätte, että ensi kerran julistin teille evankeliota heikossa ruumiissa.
14. Sitä ruumiini koettelemusta ette halveksineet ettekä vieroneet, vaan otitte minut vastaan niin kuin Jumalan enkelin, niin kuin Kristuksen Jeesuksen.
15. Missä on nyt onnenne? Sillä todistan teille, että jos mahdollista, olisitte kaivaneet silmänne pois ja antaneet minulle.
16. Onko minusta siis tullut vihamiehenne puhuessani teille totuutta?
17. He kiivailevat puolestanne, mutta eivät oikein, vaan tahtovat eristää teidät, jotta kiivailisitte heidän hyväkseen.
18. On hyvä kiivailla hyvässä asiassa aina eikä vain minun ollessani läsnä.
19. Lapsukaiseni, joita jälleen kivuin synnyttän, kunnes Kristus saa muotoa teissä:
20. tahtoisinpa heti olla läsnä keskellänne ja muuttaa äänenikin, sillä olen ymmällä teistä.
21. Sanokaa minulle te, jotka tahdotte olla lain alla, ettekö kuule lakia?
22. On näet kirjoitettu, että Aaprahamilla oli kaksi poikaa, toinen orjattaresta ja toinen vapaasta.
23. Mutta orjattaren on syntynyt lihan mukaan, vapaan sen sijaan lupauksesta.
24. Tämä on kuvallista, sillä nämä ovat kaksi liittoa, toinen Siinain vuorelta, joka synnyttää orjuuteen, nimittäin Haagar.
25. Haagar on Siinain vuori Arabiassa ja vastaa nykyistä Jerusalemiä, sillä se elää orjana lapsineen.
26. Mutta ylhäällä oleva Jerusalemi on vapaa ja on äitimme.
27. Sillä on kirjoitettu: "Iloitse, sinä hedelmätön, joka et synnytä, riemastu ja huuda sinä, jolla ei ole synnytyskipuja.
28. Sillä yksinäisellä on paljon lapsia, enemmän kuin sillä, jolla on mies."
29. Te veljet olette lupauksen lapsia kuten lisä.
30. Mutta niin kuin silloin lihasta syntynyt vainosi Hengestä syntynyttä, niin nytkin.
31. Entä mitä Raamattu sanoo? "Aja ulos orjatar poikineen, sillä orjattaren poika ei ole perivä vapaan vaimon pojan kanssa."
32. Niin ollen, veljet, emme ole orjattaren lapsia, vaan vapaan.

1. Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää lujina älkääkä antako jälleen valjastaa itseänne orjuuden ikeeseen.
2. Katso, minä Paavali sanon teille, että jos tulette leikatuiksi, niin Kristus ei ole teille miksikään voitoksi.
3. Todistan jälleen jokaiselle ihmiselle, joka leikkauttaa itsensä, että on velvollinen täyttämään koko lain.
4. Olette joutuneet pois Kristuksesta te, jotka lain kautta tulette vanhurskaiksi, olette langenneet pois armosta.
5. Me taas varromme hengessä vanhurskauden toivoa uskosta.
6. Sillä Kristuksessa Jeesuksessa ei auta leikkaus eikä leikkaamattomuus, vaan rakkaudessa vaikuttava usko.
7. Te juoksitte hyvin. Kuka esti teitä olemasta totuudelle kuuliaisia?
8. Taivuttelu ei ole Hänestä, joka teitä kutsuu.
9. Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan.
10. Luotan teihin Herrassa, ettette missään ajattele toisin. Mutta häiritsijänne saa kantaa tuomionsa, olkoon kuka tahansa.
11. Mutta veljet, jos saarnaan vielä leikkausta, miksi olen yhä vainottuna? Silloin on ristin pahennus poistettu.
12. Kunpa kuohisivat itsensä, nuo kiihoittajanne.
13. Olette näet kutsutut vapauteen, veljet - ettei vain vapaus ole yllykkeenä lihalle, vaan palvelkaa toisianne rakkaudessa.
14. Sillä koko laki on täytetty yhdessä sanassa, tässä: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."
15. Mutta jos purette ja syötte toisianne, katsokaa, ettette tuhoa toisianne.
16. Sanon: vaeltakaa Hengessä, niin ette lihan himoa täytä.
17. Sillä liha himoitsee Henkeä vastaan, ja Henki lihaa vastaan. Nämä ovat näet toisiansa vastaan, jottette tekisi sitä, mitä tahtoisitte.
18. Mutta jos olette Hengen johdattamia, ette ole lain alla.
19. Sillä lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: haureus, saastaisuus, hillittömyys,
20. epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielet, riita, kiivaus, vihat, juonittelut, eriseurat, puolueet,
21. kateus, murhat, juomingit, mässäykset ja muut niitten kaltaiset, joista teille ennalta sanon niin kuin ennenkin olen sanonut, että ne, jotka sellaisia harjoittavat, eivät peri Jumalan valtakuntaa.
22. Mutta Hengen hedelmä on rakkaus, ilo, rauha, pitkämieli, lempeys, hyvyys, usko, nöyryys, itsensäkieltäminen.
23. Sellaisia vastaan ei ole laki.
24. Ne, jotka ovat Kristuksen Jeesuksen omat, ovat naulinneet lihansa ristiin himoineen ja haluineen.
25. Jos Hengessä elämme, vaeltakaamme myös Hengessä.

26. Älkäämme olko turhaa kunniaa tavoittelevia, toisiamme ärsytellen ja toisillemme kateellisina.

Galatalaisille 6 luku

1. Veljet, jos joku tavattaisiin jostakin rikkomuksesta, ojentakaa te hengelliset häntä sävyisässä hengessä, ja valvo itseäsi, ettet sinäkin joutuisi kiusatuksi.
2. Kantakaa toistenne kuormia ja niin täyttäkää Kristuksen laki.
3. Sillä jos joku luulee jotakin olevansa, vaikkei ole mitään, hän pettää itsensä.
4. Mutta tutkikoon kukin oman työnsä, ja niin hänellä on kerskaus vain itsestään eikä toisesta.
5. Sillä kukin kantaa oman kuormansa.
6. Jolle sanaa opetetaan, jakakoon kaikkea hyvää opettajalleen.
7. Älkää eksykö. Jumalaa ei pilkata. Sillä mitä ihminen kylvää, sitä niittääkin.
8. Jos lihaansa kylvää, lihasta turmeluksen niittää; mutta joka Henkeen kylvää, Hengestä iankaikkisen elämän niittää.
9. Hyvää tekevinä älkäämme lannistuko, sillä aikanaan niitämme, ellemme väsy.
10. Niin kauan kuin meillä siis aikaa on, tehkäämme hyvää kaikille, mutta varsinkin uskon perheväelle.
11. Katsokaa, miten isoin kirjaimin teille omakätisesti kirjoitan.
12. Kaikki, jotka tahtovat näyttää kauniilta lihassa, pakottavat teitä leikkauttamaan itsenne vain, jottei heitä Kristuksen ristin vuoksi vainottaisi.
13. Eivät nuo leikatut itsekään täytä lakia, vaan tahtovat teidän tulevan leikatuiksi voidakseen kerskata lihastanne.
14. Kaukana olkoon minusta, että kerskaisin muusta kuin Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta mailma on naulittu minulle ristiin ja minä mailmalle.
15. Sillä ei leikkaus ole mitään eikä leikkaamattomuus, vaan uusi luomus.
16. Kaikille, jotka tämän säännön mukaan vaeltavat, heille rauha ja laupeus, ja Jumalan Israelille!
17. Älköön kukaan tästä lähin minulle vaivoja tuottako, sillä kannan Jeesuksen arvet ruumiissani.
18. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo henkenne kanssa, veljet. Amen.

Galatalaisille alaviitteet:

Gal. 1:2 Galatia, ks. alaviittaa Apt. 16:6

Gal. 1:4 "Nykyinen paha mailmanaika." Aika on paha, koska sitä hallitsevat pahat vallat, 1 Jh. 5:19. Ks. alaviittaa Jh. 12:31.

Gal. 1:17 Arabia tarkoittaa Damaskon eteläpuolella olevia alueita.

Gal. 1:18 Keefas eli Pietari, ks. alaviittaa Mt. 16:18.

Gal. 2:1 ss Paavalin sanojen katsotaan yleensä viittaavan Jerusalemin apostolikokoukseen, Apt. 15.
Barnabas, Paavalin työtoveri ensimmäisellä lähetysmatkalla, Apt. 13:2ss. Titus, pakanakristitty, ks. alaviittaa 2 Kor. 2:13.

Gal. 2:4 "Valheveljet", ne, jotka vaativat galatalaisia noudattamaan juutalaisia tapoja, vrt. 1:6ss.
Gal. 2:6 Galatalaisten seurakunnissa liikkuneet Paavalin vastustajat olivat kenties väittäneet, että Jerusalemin seurakunnan johtajat vaativat pakanakristittyjä juutalaisten lakien noudattamiseen. Jakeista 3 ja 6 käy ilmi, etteivät nämä väitteet pitäneet paikkaansa.

Gal. 2:10 Paavali järjesti keräyksen Jerusalemin köyhille. Room. 15:25ss, 1 Kor. 16:1ss, 2 Kor. 8-9.
Gal. 2:12 Yhdessä aterioiminen merkitsi ikivanhan israelilaisen ajatustavan mukaan henkilökohtaista yhteyttä. Pakanain kanssa ei aterioitu, koska uskottiin, että siitä tulee saastaiseksi (vrt. Apt. 10:28). Monet juutalauskristityt noudattivat tätä tapaa vielä kristityiksi tultuaankin.

Gal. 2:14 "Suoraan evankelion totuuden mukaan." Evankelion mukaan vain usko Kristukseen on kristillisen yhteyden perusta.

Gal. 2:15 "Pakanasyntisiä." Juutalaiset sanoivat tavallisesti pakania syntisiksi, koska nämä eivät tunteneet Jumalan lakia.

Gal. 2:17 Uskoon tulleet juutalauskristityt eivät enää noudattaneet kaikkia juutalaisten lain kohtia. Kun Pietari ryhtyi jälleen niitä noudattamaan, tulkitsi hän niistä luopumisen synniksi. Paavali sanoo seuranneensa Kristuksen sanaa, mutta jos Pietari olisi ollut oikeassa, olisi Kristus ollut väärässä! Näin Paavali osoittaa, ettei Pietarin käsitys voi olla oikea.

Gal. 2:20 "Liha" tarkoittaa tässä ihmistä heikkona, ruumiillisena olentona. Vrt. 2 Kor. 7:5.

Gal. 3:1 "Kuvata." Alkukielen sana merkitsee virallista julistusta, jonka joku viranomainen julkaisee. Paavali on julistanut Kristusta niin voimakkaasti ja selvästi, että hän katsoo tällaisen sanan sopivan sitä ilmaisemaan.

Gal. 3:10 "Jotka ovat lain teoista..." Paavali tarkoittaa niitä, jotka pyrkivät vanhurskaiksi Jumalan edessä yrittämällä täyttää lain vaatimukset. "Kirottu" = Jumalan rangaistuksen alainen.

Gal. 3:13 "Lain kirous", se rangaistus, joka lain mukaan kuuluu lain rikkojalle. Kärsiessään puolestamme Kristus osti meidät vapaiksi lain kirouksesta.

Gal. 3:16 Raamatun kielessä "siemen" usein tarkoittaa kuvaannollisesti jälkeläistä.

Gal. 3:17 "Testamentti" merkitsee myös liittoa. Vrt. alaviittaa Mt. 26:28. "Myöhemmin", ks. 2 Moos. 12:40.

Gal. 3:19 "Rikkomusten vuoksi", ks. alaviittaa Room. 5:20. "Välimies" tarkoittaa Moosesta. Juutalaiset tulkitsivat 2 Moos. 19:16ss:ssa mainitut luonnonilmiöt merkeiksi enkelten läsnäolosta.

Gal. 3:20 Siinailla solmittiin kahden osapuolen välinen liitto, johon kuului ehtoja, mutta nyt Jumala on antanut lupauksen, johon ei liity ehtoja.

Gal. 3:24 "Ohjaaja", alkukielen paidagoogos, ks. alaviittaa 1 Kor. 4:15.

Gal. 4:3 Kristusta edeltänyt aika oli eräänlaista ihmissuvun alaikäisyyden aikaa. "Mailman alkeisvoimiin"

kuului laki, joka hallitsi juutalaisia, sekä väärät jumalat, joita pakanat palvoivat (jae 8).

Gal. 4:4 "Aika", profeettain lupaama aika, jolloin pelastus oli tuleva. Poika oli alussa Jumalan tykönä, ks. Jh 1:1ss, 17:5, Fil. 2:5ss, Kol. 1:15.

Gal. 4:6 Abba, ks. alaviittaa Mk. 14:36.

Gal. 4:10 "Päivät" = juutalaisten juhla-ajat.

Gal. 4:12 "Kuin minä." Paavali viittaa siihen, että hän ei enää kerskaa juutalaisuudestaan, vaan yksin Kristuksesta.

Gal. 4:15 "Onni", ts. ilo evankeliosta.

Gal. 4:19 Galatian kristityt olivat kuvaannollisesti Paavalin lapsia: hänen julistuksensa kautta he olivat tulleet uskoon.

Gal. 4:25 Vrt. alaviittaa 1 Kor. 10:6.

Gal. 5:9 Hapatus, ks. alaviittaa Mt. 13:33.

Gal. 5:22 "Hengen hedelmä." Kun Pyhä Henki hallitsee uskovaa, ovat nämä hyveet seurauksena Hengen työstä. Paavali luettelee Hengen hedelmiä yhdeksän, mikä on sama kuin pyhän voiteluöljyn ja suitsutuksessa käytettyjen hyvänhajuisten aineitten lukumäärä, 2 Moos. 30:23-34. Öljy on Raamatussa Pyhän Hengen vertauskuva. Edelleen apostoli mainitsee 1 Kor. 13. luvussa sanan "rakkaus" (kreik. agapee) myös yhdeksän kertaa. Vrt. alaviittaa 1 Kor. 13:1.

Gal. 6:11 Nyt ei Paavalilla ollut kirjuria. Vrt. Room. 16:22. Silloinkin kun hän käytti kirjuria, hän liitti usein kirjeisiinsä omakätisen tervehdyksen, esim. 1 Kor. 16:21. Maininta isoista kirjaimista osoittaa, että Paavali tunsu syvää huolta Galatian seurakuntien tilasta ja kirjoitti kirjeensä suuressa kiireessä.

Gal. 6:17 Julistaessaan Kristusta Paavali sai kärsiä myös ruumiillisesti. Orjiin oli tatuoitu omistajansa merkki, ja nämä kärsimysten jäljet ovat Paavalin mukaan Kristuksen orjan tunnus.

Paavalin kirje Efesolaisille

Efesolaisille 1 luku

1. Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, Efesossa oleville pyhille ja uskoville Kristuksessa Jeesuksessa.

2. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

3. Ylistetty Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa,

4. niin kuin Hän ennen maailman perustamista oli Hänessä valinnut meidät olemaan pyhät ja nuhteettomat

edessänsä rakkaudessa,

5. ennalta määräten meidät lapseksiottoon, itselleen Jeesuksen Kristuksen kautta tahtonsa mielisuosion mukaan

6. sen armonsa kirkkauden kiitokseksi, jonka lahjoitti meille Rakastetussa,

7. jossa meillä on lunastus verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen armonsa rikkauden mukaan.

8. Tätä armoa on ylenpalttisesti antanut meille kaikessa viisaudessa ja ymmärryksessä,

9. kun teki meille tiettäväksi tahtonsa salaisuuden, mielisuosionsa mukaan, jonka itsessään oli nähnyt hyväksi,

10. aikain täyttymisen taloudenhoitoa varten, kootakseen Kristuksessa yhteen kaikki, mitä on taivaissa ja mitä maan päällä.

11. Hänessä olemme myös saaneet perintöosan, ennalta määrättyinä Hänen aivoituksensa mukaan, Hänen, joka vaikuttaa kaikki tahtonsa päätöksen mukaan,

12. jotta olisimme kirkkautensa kiitokseksi, me, jotka jo ennalta olemme panneet toivomme Kristukseen.

13. Hänessä on teidätkin, kuultuanne totuuden sanan, autuutenne evankelion, ja uskottuanne Häneen sinetöity lupauksen Pyhällä Hengellä,

14. joka on perintömme panttina omaisuuden lunastamiseksi, kirkkautensa kiitokseksi.

15. Sen tähden, kun kuulin uskostanne Herraan Jeesukseen ja rakkaudesta kaikkia pyhiä kohtaan,

16. en lakkaa kiittämästä tähtenne muistaessani teitä rukouksissani,

17. jotta Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja ilmestyksen Hengen Hänen tuntemisessaan,

18. niin että sydämenne silmät valaistuina tietäisitte, mikä on kutsumisensa toivo, mikä perintönsä kirkkauden rikkaus pyhissä

19. ja mikä voimansa ylenpalttinen suuruus meitä kohtaan, jotka uskomme väkevyytensä voiman vaikutuksen mukaan,

20. jonka vaikutti Kristuksessa, kun herätti Hänet kuolleista ja asetti Hänet oikeallensa taivaissa,

21. korkeammalle kaikkea hallitusta valtaa ja voimaa ja herrautta ja jokaista nimeä, jota ei mainita ainoasti tässä mailmanajassa, vaan myös tulevassa.

22. Kaikki on alistanut Hänen jalkainsa alle ja antanut Hänet kaiken pääksi seurakunnalle

23. - joka on Hänen ruumiinsa ja täyteytensä, Hänen, joka kaikki kaikissa täyttää.

Efesolaisille 2 luku

1. On alistanut myös teidät, jotka olette kuolleet rikoksiinne ja synteihinne,

2. joissa ennen vaelsitte tämän mailmanajan mukaan, ilmvallan hallitsijan mukaan, sen hengen, joka nyt

vaikuttaa tottelemattomuuden lapsissa,

3. joitten joukossa mekin kaikki ennen vaelsimme lihamme himoissa täyttäen lihan ja ajatusten mielitekoja ja olimme luonnon puolesta vihan lapsia niin kuin muutkin.

4. Mutta Jumala, joka on laupeudesta rikas, suuren rakkautensa vuoksi, jolla on meitä rakastanut,

5. on tehnyt meidät, jotka myös olimme kuolleet rikoksiin, eläviksi Kristukselle - armosta olette tulleet autuaiksi -

6. ja yhtenä herättänyt ja yhtenä asettanut meidät taivaallisiin Kristuksessa Jeesuksessa,

7. osoittaakseen tulevina mailmanaikoina armonsa ylenpalttista rikkautta hyvytydessään meitä kohtaan Kristuksessa Jeesuksessa.

8. Sillä armosta olette tulleet autuaiksi uskon kautta.

9. Tämä lahja ei ole teistä, vaan Jumalasta, ei teoista, jottei kukaan kerskaisi.

10. Sillä Hänen tekonsa olemme, luotuja Kristuksessa Jeesuksessa hyviä töitä varten, jotka Jumala on ennalta valmistanut, jotta niissä vaeltaisimme.

11. Muistakaa sen tähden, että kerran te lihan puolesta pakanat, joita sanovat leikkaamattomiksi ne, jotka nimellisesti ovat leikattuja, lihassa käsin tehtyjä,

12. että siihen aikaan olitte ilman Kristusta, vailla Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa,

13. mutta nyt, Kristuksessa Jeesuksessa, olette te, jotka ennen olitte kaukana, päässeet lähelle Kristuksen veressä.

14. Sillä rauhamme on Hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden,

15. kun omassa lihassaan teki tehottomaksi säännöksissä olevan käskyjen lain, jotta loisi itsessänsä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tekemällä rauhan,

16. ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen siinä vihollisuuden.

17. Tuli ja julisti rauhaa teille kaukaisille ja rauhaa läheisille,

18. sillä Hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö.

19. Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan olette pyhain kansalaiskumppaneita ja Jumalan perhettä,

20. apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, itse Kristuksen Jeesuksen ollessa päätöskivenä.

21. Hänessä koko rakennus yhteen liittyen kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa,

22. ja Hänessä tekin yhtenä rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä.

1. Tämän tähden minä, Paavali, olen Kristuksen Jeesuksen vanki teidän, pakanain vuoksi.
2. Lienette kuulleet Jumalan armon taloudenhoidosta, joka on minulle teitä varten uskottu,
3. että tämä salaisuus on ilmestyksen kautta tehty minulle tiettäväksi, niin kuin olen lyhyesti edellä kirjoittanut.
4. Lukiessanne voitte siitä huomata perehtymiseni Kristuksen salaisuuteen,
5. jota muitten sukupolvien aikana ei ole ihmisten lapsille tiettäväksi tehty, niin kuin se nyt Hengessä on ilmoitettu pyhille apostoleilleen ja profeetoille,
6. että näet pakanat ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia Hänen lupaukseensa Kristuksessa Jeesuksessa evankelion kautta,
7. jonka palvelijaksi olen tullut Jumalan armon lahjan kautta, joka minulle on annettu voimansa vaikutuksesta.
8. Minulle kaikista pyhistä halvimmalle on annettu tämä armo: julistaa pakanille evankeliota Kristuksen tutkimattomasta rikkaudesta
9. ja saattaa kaikille ilmeiseksi, mikä on sen salaisuuden taloudenhoito, joka ikuisista ajoista on ollut kätkeytynä Jumalassa, kaiken Luojassa,
10. jotta Jumalan moninainen viisaus nyt tulisi seurakunnan kautta taivaallisten hallitusten ja valtain tietoon
11. sen iankaikkisen aivoituksen mukaisesti, jonka Hän oli päättänyt Kristuksessa Jeesuksessa, Herrassamme,
12. jossa meillä on uskallus ja pääsy luottamuksessa uskon kautta Häneen.
13. Sen takia pyydän teitä olemaan lannistumatta teistä johtuvien ahdistusteni vuoksi, jotka ovat kunnianne.
14. Tämän vuoksi notkistan polveni Isän edessä
15. - josta kaikki suvut taivaissa ja maan päällä saavat nimensä -
16. jotta Hän kirkkautensa runsauden mukaisesti antaisi teidän sisällisen ihmisen puolesta voimalla vahvistua Henkensä kautta,
17. niin että Kristus uskon kautta asuisi sydämissänne,
18. ollaksenne rakkauteen juurtuneita ja perustuneita, jotta kaikkien pyhien kanssa voisitte käsittää, mikä leveys ja pituus ja korkeus ja syvyys on,
19. ja tuntea Kristuksen rakkauden, joka on kaikkea tietoa ylempänä, että tulisitte täyteen kaikkea Jumalan täyteyttä.
20. Mutta Hänelle, joka ylenpalttisesti voi tehdä enemmän kuin kaikki, mitä anomme tai ymmärrämme, voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa,
21. Hänelle kunnia seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien mailmanajasta toiseen. Amen.

Efesolaisille 4 luku

1. Kehoitän siis teitä, minä, vanki Herrassa, vaeltamaan sen kutsun arvon mukaisesti,
2. jolla olette kutsutut, kaikittain nöyrästi ja sävyisästi, pitkämielisesti kärsien toisianne rakkaudessa,
3. ahkeroiden pitämään Hengen yhteyttä rauhan siteen avulla:
4. yksi ruumis ja yksi Henki, niin kuin olette kutsumuksenne yhdessä toivossa kutsututkin;
5. yksi Herra, yksi usko, yksi kaste,
6. yksi kaikkien Jumala ja Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa.
7. Mutta kullekin meistä on armo annettu Kristuksen lahjan mitan mukaan.
8. Sen tähden Hän sanoo: "Noustessaan korkeuteen otti vankeja saaliikseen ja antoi lahjoja ihmisille."
9. Mutta että astui ylös, mitä se on muuta kuin että ensin myös astui alas maan alempiin paikkoihin?
10. Hän, joka astui alas, on se, joka myös astui ylös kaikkia taivaita ylemmä, täyttääkseen kaikki.
11. Antoi toiset apostoleiksi, toiset profeetoiksi, toiset evankelistoiksi, toiset paimeniksi ja opettajiksi,
12. täysin valmistaakseen pyhät palveluksen työhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen,
13. kunnes kaikki pääsemme yhteyteen uskossa ja Jumalan Pojan tuntemisessa, täyteen miehuuteen, Kristuksen täyteyden kasvun mittaan,
14. jottemme enää olisi lapsia, kaikkien opintuulten ajeltavina ja pyöriteltävinä ihmisten arpapelissä, eksyttävissä, kavalissa juonissa,
15. vaan että totuullisina rakkaudessa kaikin tavoin kasvaisimme Häneen, joka on Pää, Kristus,
16. josta koko ruumis yhteen liittyen ja koossa pysyen jokaisen jänteen avulla kunkin osan määrävoiman mukaan auttaa ruumiin kasvua rakentuakseen rakkaudessa.
17. Sen siis sanon ja varoitän Herrassa, ettette enää vaella niin kuin muut pakanat vaeltavat turhamielisesti
18. pimentyneinä ymmärrykseltään, vieraantuneina Jumalan elämästä heissä olevan tietämättömyyden ja sydämensä paatumuksen vuoksi,
19. nuo, jotka turtuneina ovat antautuneet irstauteen, harjoittamaan ahneina kaikkinaista saastaa.
20. Mutta näin ette ole Kristusta oppineet tuntemaan,
21. jos muutoin olette Häntä kuunnelleet ja Hänessä opetusta saaneet niin kuin totuus on Jeesuksessa:
22. Pantuanne pois vanhan ihmisenne, entisen vaelluksenne mukaisen, joka turmelee itsensä petollisissa himoissa,
23. ja uudistuttuanne mielenne hengeltä
24. ja pukeuduttuanne uuteen ihmiseen, joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskaudessa ja pyhydessä,
25. pankaa siis pois valhe ja puhukaa totta kukin lähimmäisensä kanssa, sillä toistemme jäseniä olemme.

26. "Vihastukaa, mutta älkää syntiä tehkö." Aurinko älköön laskeko vihanne yli,
27. älkääkä antako perkeleelle sijaa.
28. Varas älköön enää varastako, vaan tehkoon ennemmin työtä, toimittaen omilla käsillään hyvää, jotta hänellä olisi antaa tarvitsevalle.
29. Mikään rietas puhe älköön suustanne lähtekö, vaan jos jokin on hyvää tarpeelliseksi rakentamiseksi, jotta olisi suloista kuulla.
30. Älkää saattako murheelliseksi Jumalan Pyhää Henkeä, jolla teidät on sinetöity lunastuksen päivää varten.
31. Kaikki katkeruus ja kiivaus ja viha ja huuto ja herjaus olkoon teistä poissa, ynnä kaikki pahuus.
32. Vaan olkaa toisillenne ystävällisiä, hyväsydämissiä, antaen anteeksi toisillenne niin kuin Jumalakin on Kristuksessa teille anteeksi antanut.

Efesolaisille 5 luku

1. Olkaa siis Jumalan seuraajia niin kuin rakkaat lapset
2. ja vaeltakaa rakkaudessa niin kuin Kristuskin rakasti meitä ja antoi itsensä puolestamme "lahjana ja uhrina", Jumalalle "suloisena tuoksuna".
3. Mutta haureutta ja mitään saastaista tai ahneutta älköön edes mainittako seassanne - niin kuin pyhien sopii -
4. älköön myös rivoutta eikä tyhmää puhetta tai ilveilyä, joka ei ole soveliasta, vaan ennemmin kiitosta.
5. Sillä sen tiedätte, ettei yhdelläkään haureellisella tai saastaisella tai ahneella - joka on epäjumalan palvelija - ole perintöosaa Kristuksen ja Jumalan valtakunnassa.
6. Älköön kukaan pettäkö teitä tyhjillä puheilla, sillä sellaisten vuoksi Jumalan viha kohtaa tottelemattomuuden lapsia.
7. Älkää siis olko heidän kanssaan osallisia.
8. Sillä ennen olitte pimeä, mutta nyt olette valo Herrassa. Vaeltakaa valon lapsina -
9. sillä valon hedelmä on kaikkinaista hyvyyttä ja vanhurskautta ja totuutta -
10. tutkien mikä on otollista Herralle,
11. älkääkä olko osallisia pimeän hedelmättömiin tekoihin, vaan ennemmin ojentakaa.
12. Sillä häpeällistä on sanoakin, mitä salassa tekevät,
13. mutta kaikki, minkä valo paljastaa, tulee ilmi; sillä kaikki, mikä tulee ilmi, on valoa.
14. Sen tähden Hän sanoo: "Heräjä, nukkuva, ja nouse kuolleista, niin Kristus sinua valaisee!"
15. Katsokaa siis tarkasti, kuinka vaellatte, ei niin kuin tyhmat, vaan niin kuin viisaat,
16. ottaen tarkoin vaarin oikeasta ajasta, sillä päivät ovat pahat.
17. Älkääkä siis olko älyttömiä, vaan ymmärtäkää, mikä on Herran tahto.

18. Älkää juopuko viinistä, sillä siinä on irstaus, vaan täyttykää Hengellä,
19. puhuen keskenänne salmein ja kiitosvirsin ja hengellisin lauluin, veisaten ja laulaen sydämessänne Herralle,
20. kiittäen aina Jumalaa ja Isää kaikesta Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä,
21. ollen toisillemme alamaiset Kristuksen pelossa.
22. Vaimot olkoot omille miehilleen alamaiset, niin kuin Herralle,
23. sillä mies on vaimon pää, niinkuin Kristuskin on seurakunnan pää, Hän, ruumiin vapahtaja.
24. Mutta niin kuin seurakunta on Kristukselle alainen, niin olkoot myös vaimot kaikessa omille miehillensä alamaiset.
25. Miehet, rakastakaa vaimojanne, niin kuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi itsensä sen puolesta,
26. jotta pyhittäisi sen, puhdistettuaan sen vesipesolla, sanassa,
27. asettaakseen kirkkaana eteensä seurakunnan, jossa ei ole tahraa eikä ryppyä eikä mitään sellaista, vaan jotta se olisi pyhä ja nuhteeton.
28. Samoin tulee myös miesten rakastaa omia vaimojaan niin kuin omia ruumiitaan; joka rakastaa vaimoaan, rakastaa itseään.
29. Sillä kukaan ei ole koskaan vihannut omaa lihaansa, vaan ravitsee ja vaalii sitä, niin kuin Kristuskin seurakuntaa,
30. Sillä ruumiinsa jäseniä olemme.
31. "Sen tähden mies luopukoon isästä ja äidistä ja liittyköön vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi."
32. Tämä salaisuus on suuri - tarkoitan Kristusta ja seurakuntaa.
33. Mutta myös teistä kukin kohdaltaan rakastakoon vaimoansa niin kuin itseänsä, jotta vaimo kunnioittaisi miestänsä.

Efesolaisille 6 luku

1. Lapset, olkaa vanhemmillenne kuuliaiset Herrassa, sillä se on oikein.
2. "Kunnioita isääsi ja äitiäsi" - tämä on ensimmäinen käsky, jolla on lupaus -
3. "jotta sinun kävisi hyvin ja olisit pitkäikäinen maan päällä."
4. Isät, älkää kiihoittako lapsianne vihaan, vaan kasvattakaa heitä Herran kurissa ja nuhteessa.
5. Palvelijat, olkaa kuuliaiset maallisille isännillenne pelossa ja vavistuksessa, sydämeltänne yksinkertaisina, niin kuin Kristukselle,
6. ei silmänpalvelussa ihmisten mielistelijöinä, vaan niin kuin Kristuksen palvelijat, sydämestänne täyttäen Jumalan tahtoa,
7. hyvillä mielin palvellen niin kuin Herraa eikä ihmisiä,

8. tietäen, että mitä hyvää kukin tekee, sen saa takaisin Herralta, olkoon orja tai vapaa.
9. Isännät, tehkää samoin heille, jättäkää uhkailu tietäessänne, että sekä heidän että teidän Herranne on taivaissa ja ettei Hän katso henkilöön.
10. Lopuksi, veljeni, vahvistukaa Herrassa ja väkevyytensä voimassa.
11. Pukekaa yllenne Jumalan koko aseistus kyetäksenne vastustamaan perkeleen kavalia juonia.
12. Sillä meillä ei ole taistelu verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia vastaan, valtoja vastaan, tämän pimeän mailmanvaltiaita vastaan, pahan henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa.
13. Sen tähden ottakaa päällenne Jumalan koko aseistus kyetäksenne pahana päivänä tekemään vastarintaa ja kaikki suoritettuanne pysymään pystyssä.
14. Seisokaa siis kupeenne vyötettyinä totuuteen, pukeutuneina vanhurskauden haarniskaan,
15. kenkinä jaloissanne rauhan evankelion alttius.
16. Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki paholaisen palavat nuolet.
17. Ottakaa myös vastaan autuuden kypärä ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana,
18. kaikella rukouksella ja anomisella rukoillen joka aika Hengessä ja juuri sitä varten valvoen kaikessa kestämisessä ja anomisessa kaikkien pyhien puolesta
19. ja minun puolestani, että minulle suuni avatessani annettaisiin sana rohkeasti julistaakseni evankelion salaisuutta,
20. jonka tähden olen lähettiläänä kahleissa, jotta niissä rohkeasti puhuisin, niin kuin minun tulee puhua.
21. Mutta jotta myös tietäisitte tilani ja mitä teen, niin Tykikos, rakas veli ja uskollinen palvelija Herrassa, tekee teille kaiken tiettäväksi.
22. Lähetin hänet tyköenne juuri sitä varten, jotta saisitte tietää tilamme ja hän lohduttaisi sydämiänne.
23. Rauha veljille ja rakkaus uskon kanssa Isältä Jumalalta ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
24. Armo kaikkien kanssa, jotka rakastavat Herraamme Jeesusta Kristusta turmeltumatonna. Aamen.

Efesolaisille alaviitteet:

Ef. 1:7 "Lunastus." Rikkaalla oli oikeus ostaa sukulaisensa vapaaksi velkavankeudesta tai orjuudesta maksamalla hänestä lunastussumman. Kristus tuli ihmiseksi, ihmisten "sukulaiseksi" ja osti meidät vapaaksi synnin orjuudesta. Vrt. alaviittoja Mt. 20:28, Room. 3:24.

Ef. 1:11 "Perintöosa", ks. alaviittaa 1 Kor. 6:9.

Ef. 1:12 "Me" tarkoittaa juutalaisia, joilla jo ennen Kristuksen tuloa oli lupaus Hänestä.

Ef. 1:13 Ef. 1:13,14. "Sinetti" ja "pantti", ks. alaviittaa 2 Kor. 1:22. "Omaisuuksien lunastaminen", autuuden täysi toteutuminen aikain lopulla, jolloin Kristuksen omat pääsevät Hänen tykönsä.

Ef. 1:21 "Hallituksilla, valloilla" jne. tarkoitetaan enkeleitä, sekä hyviä että pahoja.

Ef. 2:1 "Tätä mailmanaikaa" hallitsee synti, jonka palkka on kuolema eli ero Jumalasta. Ks. alaviittaa Room.

6:23. "Ilmavallan hallitsija" on saatana. Ks. alaviittaa Jh. 12:31. "Tottelemattomuuden lapset" (seemiläistyylinen sanonta) = ihmiset, jotka eivät usko Kristukseen.

Ef. 2:3 "Luonnon puolesta", ihminen omissa voimissaan, synnynnäisen laatunsa puolesta (Jh. 3:6). Vrt. alaviittaa Room. 6:6. "Vihan lapset", Jumalan vihan alaisina. Sanat viittaavat tulevaan tuomioon, ks. alaviittaa Mt. 3:7.

Ef. 2:5 "Armo", Jumalan rakkaus, jota Hän osoittaa ihmisille Kristuksen yhteydessä.

Ef. 2:10 "Luodut." Paavali tarkoittaa uutta luomusta, uudestisyntyntä ihmistä. Ks Jh 3:3ss, 2 Kor. 5:17.

Ef. 2:14 "Erottava väliseinä." Paavalin ajatuksen taustalla häämöttää Jerusalemin temppelin väliseinä, joka erotti pakanille tarkoitettun ulomman osan ja juutalaisille tarkoitettun sisemmän osan toisistaan. Temppelin sisäpihalle oli pakanilta kuolemanrangaistuksen uhalla pääsy kielletty. Ks. alaviittaa Apt. 21:27 (Trofimos oli efesolainen, Apt. 21:29). Mooseksen laki erotti juutalaiset ja pakanat toisistaan. Kristuksessa tämä ero on poistettu: molemmilla on sama tie autuuteen, nimittäin usko Kristukseen.

Ef. 3:1 Paavali on vankeudessa, koska hän on julistanut Kristusta. Sen tähden hän nimittää itseään Kristuksen vangiksi.

Ef. 3:4 "Kristuksen salaisuus" on se uusi Jumalan ilmoitus, joka Kristuksessa annettiin ihmisille ja josta myös pakanat pääsevät osallisiksi.

Ef. 3:10 Vrt. alaviittaa Ef. 1:21.

Ef. 3:11 Jumalalla oli pelastussuunnitelma jo ennen mailman luomista, koska Hän tiesi ennalta ihmisen lankeavan syntiin.

Ef. 3:18 "Leveys... ja syvyys." Apostoli viittaa Jumalan pelastussuunnitelmaan, josta hän on edellä puhunut.

Ef. 4:3 "Hengen yhteys." Kristittyjen yhteys on Pyhän Hengen työtä.

Ef. 4:9 "Maan alempiin paikkoihin." Paavalin mielessä on kenties se, että Jeesus keskitti työnsä Gennesaretin järven rannoille ja Jordanin syvänteeseen, jotka ovat osia maailman syvimmästä hautalaskeumasta, mutta varsinaisesti tässä puhutaan Kristuksen tuonelaan astumisesta, vrt. 1 Piet. 3:19, Lk. 16:23.

Ef. 4:13 Ks. alaviittoja 1 Kor. 2:6, 3:2.

Ef. 4:22 "Vanha ihminen", ks. alaviittaa Room. 6:6.

Ef. 4:24 "Uusi ihminen", hengellinen ihminen, joka on uusi luomus. Jh. 3:3s.

Ef. 4:30 "Sinetti", ks. alaviittaa 2 Kor. 1:22.

Ef. 5:5 "Perintöosa", ks. alaviittaa 1 Kor. 6:9.

Ef. 5:23 Aviolla on esikuvanaan Kristuksen ja seurakunnan suhde. Kristus ja seurakunta ovat yhtä.

Seurakunta on Kristuksen ruumis ja morsian. Samoin mies

ja vaimo ovat yhtä. Se, että Raamattu vertaa aviota ihmisen ja Jumalan (sekä Kristuksen) suhteeseen, osoittaa, että avio on pyhä.

Ef. 6:12 Vrt. alaviittaa Ef. 1:21. Uskova taistelee Kristuksen voimassa pahoja henkivaltoja vastaan.

Ef. 6:13 "Pahana päivänä." Koko nykyinen mailmanaika on paha, koska saatana on mailman ruhtinas, mutta Paavali tarkoittanee tässä kiusausten hetkeä.

Ef. 6:21 Tykikos, Paavalin työtoveri, jonka tehtävänä oli viedä Efesolaiskirje ja Kolossalaiskirje perille sekä tervehtiä Vähän Aasian seurakuntia.

Ef. 6:24 Eräissä käsikirjoituksissa on seuraava loppumaininta: "Kirjoitettu Roomasta Tykikoksen kautta."

Paavalin kirje Filippiläisille

Filippiläisille 1 luku

1. Paavali ja Timoteus, Kristuksen Jeesuksen palvelijat, kaikille pyhille Kristuksessa Jeesuksessa, jotka ovat Filipissä, sekä seurakunnan kaitsijoille ja palvelijoille.
2. Armo teille ja rauha Jumalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
3. Kiitän Jumalaani joka kerta, kun teitä muistan
4. - aina joka rukouksessani ilolla rukoilen teidän kaikkien puolesta -
5. teidän osallisuudestanne evankelioon ensi päivästä tähän asti,
6. varmana juuri siitä, että Hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on saattava sen päätökseen Kristuksen Jeesuksen päivään saakka -
7. niin kuin oikein on minun ajatella tätä teistä kaikista, koska olette sydämessäni, teidän kaikkien ollessa sekä kahleissani että evankelion puolustamisessa ja vahvistamisessa kanssani armosta osalliset.
8. Sillä Jumala on todistajani, kuinka teitä kaikkia ikävöin Kristuksen Jeesuksen sydämellä.
9. Sitä rukoilen, että rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä,
10. tutkiaksenne sitä, mikä on tärkeää, jotta Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ja pahennuksetta,
11. täynnä vanhurskauden hedelmiä Jeesuksen Kristuksen kautta Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi.
12. Mutta veljet, tahdon teidän tietävän, että asiani on pikemmin koitunut evankelion menestykseksi,
13. niin että kahleeni, joissa olen Kristuksen tähden, ovat tulleet koko henkivartioston ja kaikkien muitten tietoon
14. ja useimmat veljistä, kahleitteni tähden luottaen Herraan, rohkenevat yhä enemmän pelotta puhua Jumalan sanaa.
15. Muutamat tosin julistavat Kristusta kateisinakin ja riitamielestä, mutta muutamat myös hyvästä mielestä
16. - nämä rakkaudesta, koska tietävät, että minut on asetettu evankeliota puolustamaan,
17. nuo taas julistavat Kristusta juonittelusta, ei puhtaasti, luullen lisäävänsä murhetta kahleihini.
18. Vaan mitäpä tuosta, kun vain Kristusta kaikella tavoin julistetaan, joko näön vuoksi tai totuudessa! Siitä

iloitsen, niin, olen vielä iloitseva.

19. Sillä tiedän, että tämä koituu minulle autuudeksi teidän rukouksenne kautta ja Jeesuksen Kristuksen Hengen avulla,

20. hartaan vartoamiseni ja toivoni mukaan, etten ole missään häpeään joutuva, vaan että Kristus nytkin niin kuin aina on tuleva aivan rohkeasti ylistetyksi ruumiissani joko elämän tai kuoleman kautta.

21. Sillä eläminen on minulle Kristus ja kuolema voitto.

22. Mutta jos tämä lihassa eläminen suo minulle työn hedelmää, silloin en tiedä, minkä valitsen.

23. Ahtaalla olen näitten kahden välissä: halu minulla on täältä eritä ja olla Kristuksen kanssa, sillä se on monin verroin parempi,

24. mutta teidän tähtenne on lihassa viipyminen tarpeellisempi.

25. Kun olen tästä varma, niin tiedän jääväni eloon ja viipyväni teidän kaikkien tykönä menestymiseksenne ja uskonne iloksi,

26. jotta kerskaamisenne minusta olisi ylitsevuotavainen Kristuksessa Jeesuksessa ollessani jälleen tykönänne.

27. Käyttäytykää vain Kristuksen evankelion arvon mukaisesti, jotta minä, tulinpa tykönne ja näin teidät tai olin poissa, kuulen teistä, että pysytte yhdessä hengessä, yksimielisesti taistellen yhtenä evankelion uskon puolesta,

28. vastustajia missään säikähtämättä - mikä on heille kadotuksen merkki, mutta teille autuuden, ja tämä tulee Jumalalta.

29. Sillä teidän on suotu, Kristuksen tähden, ei ainoasti uskoa Häneen, vaan myös kärsiä Hänen tähtensä,

30. kun teillä on sama taistelu, jonka näitte minussa ja nyt kuulette minusta.

Filippiläisille 2 luku

1. Jos siis on jotakin kehoitusta Kristuksessa, jos jotakin rakkauden lohdutusta, jos jotakin Hengen yhteyttä, jos jotakin sydämellisyyttä ja laupeutta,

2. niin tehkää iloni täydelliseksi siten, että ajattelette samaa, omistaen saman rakkauden, yksimielisinä, samaa ajattelevina,

3. tekemättä mitään puoluemielestä tai turhan kunnian vuoksi, vaan nöyryydessä pitäen muita itseänne parempina,

4. ei katsoen kukin omaanne, vaan toistenkin parasta.

5. Olkoon teillä näet se mieli, joka oli Kristuksella Jeesuksellakin,

6. joka Jumalan muotoisena ollessaan ei katsonut saaliikseen olla Jumalan vertainen,

7. vaan tyhjensi itsensä, otti orjan hahmon, tuli ihmisten kaltaiseksi ja havaittiin olennaltaan sellaiseksi kuin

ihminen;

8. nöyryytti itsensä, ollen kuuliainen kuolemaan asti, nimittäin ristin kuolemaan.

9. Sen tähden onkin Jumala Hänet korkealle korottanut ja antanut Hänelle nimen, joka on kaikkia nimiä korkeampi,

10. jotta kaikki polvet notkistuisivat Jeesuksen nimeen, sekä taivaallisten että maallisten ja maan alaisten olentojen

11. ja jokainen kieli tunnustaisi Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra.

12. Siis, rakkaani, niin kuin aina olette olleet kuuliaiset, ahkeroikaa - ei ainoasti niin kuin läsnä ollessani, vaan paljoa enemmän nyt poissa ollessani - pelolla ja vavistuksella oman autuutenne hyväksi;

13. sillä Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä halajamisen että tekemisen, jotta tahtonsa toteutuisi.

14. Tehkää kaikki ilman nurinaa ja epäröintiä,

15. jotta olisitte moitteettomat ja puhtaat, tahrattomat Jumalan lapset kieron ja nurjan sukukunnan keskellä, joitten joukossa loistatte valoina maailmassa,

16. pysyessänne elämän sanassa, minulle kerskauksena Kristuksen päivänä, etten ole turhaan juossut enkä turhaan vaivaa nähnyt.

17. Mutta jos minut uhrataankin uskonne uhriksi ja palveluksi, niin iloitsen, ja iloitsen teidän kaikkien kanssa;

18. samoin iloitkaa tekin, ja iloitkaa kanssani.

19. Mutta Herrassa Jeesuksessa toivon pian voivani lähettää Timoteuksen tyköenne, jotta minäkin olisin hyvillä mielin saatuani tietää tilanne.

20. Minulla ei näet ole ketään samanmielistä, joka vilpittömästi huolehtisi asioistanne,

21. sillä kaikki etsivät omaansa eivätkä sitä, mikä on Kristuksen Jeesuksen.

22. Mutta hänen koetellun mielensä tunnette, että niin kuin lapsi isää hän on kanssani palvellut evankeliota.

23. Hänet siis toivon lähettäväni heti nähtyäni asiaini kehityksen.

24. Mutta luotan Herrassa siihen, että itsekin pian tulen.

25. Olen kuitenkin pitänyt välttämätönnä lähettää tyköenne veljeni, työkumppanini ja taistelutoverini Epafroditoksen, mutta teidän lähettinne ja auttajan tarpeessani.

26. Sillä hän ikävöitsi teitä kaikkia ja oli levoton, koska kuultitte, että sairasti.

27. Olikin sairaana, kuoleman kielissä; mutta Jumala armahti häntä, eikä ainoasti häntä, vaan myös minua, jotten saisi murhetta murheen lisäksi.

28. Lähetin hänet sen tähden sitä innokkaammin, jotta hänet nähdessänne taas iloitsisitte ja itse olisin murheettomampi.

29. Ottakaa hänet siis vastaan Herrassa kaikella ilolla ja pitäkää sellaisia kunniassa.

30. Sillä Kristuksen työn tähden hän joutui kuoleman partaalle, kun antautui kuoleman vaaraan täyttääkseen sen, mitä palvelustanne minua kohtaan puuttui.

Filippiläisille 3 luku

1. Lisäksi, veljeni: iloitkaa Herrassa! Samoista asioista teille kirjoittaminen ei minua kyllästyttä ja teille se on vahvistavaa.
2. Kavahtakaa koiria, kavahtakaa pahoja työntekijöitä, kavahtakaa pilalle leikattuja.
3. Sillä leikattuja olemme me, jotka palvomme Jumalan Hengessä ja kerskaamme Kristuksessa Jeesuksessa emmekä luota lihaan,
4. vaikka minulla on luottamusta lihaankin. Jos joku muu luulee luottavansa lihaan, minä vielä enemmän:
5. leikattu kahdeksanpäiväisenä, Israelin kansaa, Benjaminin sukukuntaa, heprealainen heprealaisista, lain mukaan fariseus,
6. innon mukaan seurakunnan vainooja, lain vanhurskauden mukaan nuhteettomaksi tullut.
7. Mutta mikä minulle oli voitto, sen olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi.
8. Niin luen tosiaankin kaikki tappioksi Kristuksen Jeesuksen, Herrani, ylen kalliin tuntemisen rinnalla. Hänen tähtensä olen menettänyt kaikki ja näen sen roskana, jotta voittaisin omakseni Kristuksen
9. ja minun havaittaisiin olevan Hänessä, ei omistaen omaa vanhurskauttani, joka tulee laista, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta ja perustuu uskoon,
10. tunteakseni Hänet ja nousemuksensa voiman ja kärsimystensä osallisuuden, tullessani kuolemansa kaltaiseksi,
11. jos jollakin tavoin pääsen valintanousemukseen kuolleitten joukosta.
12. Ei niin, että jo olen sen saavuttanut tai jo tullut täydelliseksi, vaan riennän perässä, jos sen saavuttaisin, koska myös Kristus Jeesus on saavuttanut minut.
13. Veljet, en vielä katso sitä saavuttaneeni; mutta yhden teen: unhottaen takana olevat ja kurottautuen kohti edessä olevia
14. minä riennän kohti päämäärää, Jumalan taivaallisen kutsumuksen voittopalkintoa Kristuksessa Jeesuksessa.
15. Ajatelkaamme siis näin, niin monta kuin meitä on täydellistä, ja jos jotakin toisin ajattelette, Jumala ilmaisee teille senkin.
16. Mutta mihin tahansa olemme ehtineet, vaeltakaamme saman säännön mukaan, olkaamme samaa mieltä.
17. Olkaa minun seuraajiani, veljet, ja katselkaa näin vaeltavia, niin kuin me olemme teille esikuvana.
18. Sillä monet, joista usein olen teille sanonut ja nytkin itkien sanon, vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina;
19. loppunsa on kadotus, vatsa on jumalansa ja kunnia on häpeässään ja maallisia harrastavat.
20. Sillä taivaissa on yhteiskuntamme, josta myös varromme Vapahtajaa, Herra Jeesusta Kristusta,
21. joka muuttaa alennustilamme ruumiin, jotta se tulisi kirkkautensa ruumiin kaltaiseksi, sillä voimalla, jolla

Hän myös voi tehdä kaikki itsellensä alamaiseksi.

Filippiläisille 4 luku

1. Niin siis, rakkaat ja kaivatut veljeni, iloni ja kruununi, seisokaa näin Herrassa lujina, rakkaat.
2. Eurodiaa kehoitan ja Sintikeä kehoitan olemaan yksimielisiä Herrassa.
3. Pyydän myös sinua, tosi Sinsigos: auta näitä vaimoja, jotka ovat kanssani taistelleet evankelion puolesta yhdessä sekä Kleemensin että muitten työtoverieni kanssa, joitten nimet ovat elämän kirjassa.
4. Iloitkaa aina Herrassa! Vieläkin sanon: iloitkaa!
5. Tulkoon lempeytenne kaikkien ihmisten tietoon. Herra on lähellä.
6. Älkää mistään murehtiko, vaan tulkooot pyyntönne kaikessa rukouksin ja anomisin kiitoksen kanssa Jumalalle tiettäväksi,
7. ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, varjelee sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa.
8. Lisäksi, veljet: kaikkea, mikä on totta, mikä kunnioitettavaa, mikä oikeaa, mikä puhdasta, mikä rakastettavaa, mikä hyvältä kuuluvaa, jos on jokin avu ja jos jotakin kiitosta, sitä ajatelkaa;
9. mitä myös olette minulta oppineet ja saaneet ja kuulleet ja minussa nähneet, sitä harjoittakaa, niin rauhan Jumala on kanssanne.
10. Mutta iloitsin suuresti Herrassa, että te viimeinkin olette elpyneet pitämään minusta huolta, mitä jo ennen ajattelitte, mutta teillä ei ollut tilaisuutta.
11. Ei niin, että puutteen vuoksi puhun, sillä olen oppinut oloihini tyytymään.
12. Osaan elää niukasti, osaan myös elää runsaudessa. Kaikkeen ja kaikenlaisiin oloihin olen tottunut, sekä tulemaan ravituksi että näkemään nälkää, sekä elämään runsaudessa että kärsimään puutetta.
13. Kaikki voin Hänessä, Kristuksessa, joka minua vahvistaa.
14. Kuitenkin teitte hyvin, kun otitte osaa vaivaani.
15. Mutta tekin, filippiläiset, tiedätte, että evankelion alkuaikana, kun läksin Makedoniasta, ei mikään seurakunta, paitsi te yksin, käynyt kanssani tiliyhteyteen menoista ja tuloista.
16. Sillä Tessalonikaankin te minulle kerran ja kahdesti lähetitte puutteeseeni.
17. Ei niin, että haluan lahjaa, vaan haluan tilillenne karttuvaa hedelmää.
18. Olen saanut kaikkea, jopa ylenpalttisesti; minulla on yltäkyllin saatuaani Epafroditokselta lähetyksenne, "suloisen tuoksun", otollisen, Jumalalle mieluisen uhrin.
19. Mutta Jumalani on rikkautensa mukaisesti täyttävä kaikki tarpeenne kirkkaudessa, Kristuksessa Jeesuksessa.
20. Mutta Jumalallemme ja Isällemme kunnia mailmanajasta toiseen. Totisesti.

21. Tervehtikää jokaista pyhää Kristuksessa Jeesuksessa. Teitä tervehtivät kanssani olevat veljet.
22. Teitä tervehtivät kaikki pyhät, mutta varsinkin ne, jotka ovat keisarin huoneväkeä.
23. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo henkenne kanssa. Aamen.

Filippiläisille alaviitteet

Fil. 1:1 Timoteus, ks. alaviittaa Apt. 16:1. Filippi, ks. alaviittaa Apt. 16:12. Kaitsija, ks. alaviittaa Apt. 20:28. Palvelijat (kreik. diakonos, diakoni) olivat seurakunnan kaitsijain apuna jumalanpalveluksissa ja rakkaudenpalvelussa. Paavali ohjaa heidän valintaansa 1 Tim. 3:8-13:ssa.

Fil. 1:5 "Ensi päivästä" = uskoon tulosta lähtien. He ovat osalliset evankelioon, kun he rukoilevat Paavalin puolesta (jae 19) ja ovat avustaneet häntä taloudellisesti (4:15).

Fil. 1:6 "Kristuksen päivä" = se päivä, jolloin Hän kirkkaudessaan tulee aikain lopulla maan päälle. 1 Kor. 1:8, 2 Piet. 3:10.

Fil. 1:10 "Tärkeää." Kaiken mittana tulisi olla evankelion totuuden edistyminen. Tärkeää on se, mikä on evankelion mukaista, mutta kaikki, mikä on sitä vastaan, on hyödytöntä ja vahingollista.

Fil. 1:13 Henkivartiosto, roomalaiset sotilaat, joiden tehtävänä oli vartioida Paavalia. Nämä tiesivät, että Paavali oli uskonsa tähden vankina, ja monet heistä olivat tulleet kristityiksi Paavalin todistuksen tähden (vrt. 4:22).

Fil. 1:22 Fil. 1:22,24. "Lihassa" tarkoittaa tässä ruumista yleensä.

Fil. 2:6 "Jumalan muotoisena ollessaan", ts. silloin kun Hän oli Jumalan tykönä ennen ihmiseksi tuloaan. Ks. alaviittaa 2 Kor. 8:9. "Ei katsonut saaliikseen olla..." = ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla...

Fil. 2:9 Jumala herätti Kristuksen kuolleista ja siten korotti Hänet.

Fil. 2:25 Epafroditos, filippiläinen kristitty, Paavalin apulainen, jonka Filipin seurakunta lähetti Paavalin luo viemään hänelle avustusta (vrt. 4:18). Perillä Epafroditos sairastui pahasti, mutta parani Paavalin suureksi iloksi. Palatessaan hän toi Filippiläisille Paavalin kirjeen.

Fil. 3:2 Tämä varoitus on suunnattu samanlaisia farisealaispuolueen jäseniä vastaan, joista Paavali kirjoittaa galatalaisille. He halusivat kristittyjen noudattavan juutalaisten koko lakia, varsinkin leikkausta. "Koiria", juutalainen haukkumasana, jota käytettiin ei-juutalaisista.

Fil. 3:11 "Valintanousemukseen kuolleitten joukosta." Alkukielen sanat (eks'anastasin teen ek nekroon) korostavat hyvin voimakkaasti sitä, että Paavali ei tässä puhu yleisestä nousemuksesta. Kristuksen palatessa Hänen omansa nousevat ensin (1 Kor. 15:23). Tämä on "ensimmäinen nousemus" ja siihen Paavali toivoo pääsevänsä. Ks. Lk. 14:14, Lk. 20:35, Jh. 5:28s, Apt. 4:2, 24:15, Ilm. 20:5,13.

Fil. 3:12 "Saavuttanut minut" viittaa Damaskon tien tapahtumaan.

Fil. 3:15 Paavali on ehkä lainannut sanan "täydellinen" farisealaispuolueen puheista. Näiden mielestä vain ne, jotka pitivät Mooseksen koko lain, olivat "täydellisiä".

Fil. 4:3 Sinsigos = apulainen. Alkukielen sana merkitsee sanatarkasti "yhteen iestetty". Emme tiedä, kehen Paavali viittaa.

Fil. 4:10 Paavali kiittää lahjasta, jonka Filippiiläiset ovat Epafroditoksen mukana hänelle lähettäneet.

Fil. 4:18 Sanat "suloinen tuoksu" viittaavat suitsutusuhriin, jolla oli tärkeä sija VT:n jumalanpalveluksessa.

Fil. 4:22 Keisarin huoneväki tarkoittanee keisarin hovin palveluskunnan jäseniä.

Fil. 4:23 Eräissä käsikirjoituksissa on lopussa maininta: "Kirjoitettu Roomasta Epafroditoksen kautta."

Paavalin kirje Kolossalaisille

Kolossalaisille 1 luku

1. Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus,
2. Kolossassa oleville pyhille ja uskoville veljille Kristuksessa. Armo teille ja rauha Jumalta, Isältämme.
3. Kiitämme Jumalaa, Herramme Jeesuksen Isää aina, kun rukoilemme puolestanne,
4. kuultuamme uskostanne Kristuksessa Jeesuksessa ja rakkaudesta, mikä teillä on kaikkia pyhiä kohtaan,
5. sen toivon tähden, joka teille on talletettuna taivaissa ja josta jo olette kuulleet sen evankelion totuuden sanassa,
6. joka on tullut tykönnä, niin kuin se myös on koko mailmassa hedelmää kantavana ja kasvavana, samoin kuin teidänkin keskellänne siitä päivästä alkaen, jona kuulitte ja opitte tuntemaan Jumalan armon totuudessa,
7. niin kuin sen opitte Epafraalta, rakkaalta palvelukumppaniltamme, joka on uskollinen Kristuksen palvelija teidän hyväksenne,
8. ja joka on myös kertonut meille rakkaudestanne Hengessä.
9. Sen tähden emme mekään siitä päivästä alkaen, jona sen kuulimme, lakkaa puolestanne rukoilemasta ja anomasta, että tulisitte täyteen Hänen tahtonsa tuntemista kaikessa hengellisessä viisaudessa ja ymmärtämisessä,
10. vaeltaaksenne Herran arvon mukaisesti, kaikeksi mielihyväksi, kaikessa hyvässä työssä hedelmää kantaen ja kasvaen Jumalan tuntemisen kautta,
11. kirkkautensa väkevyyden mukaan kaikella voimalla vahvistettuina kaikkeen kestävyYTEEN ja pitkämielisyyTEEN,
12. ilolla kiittäen Isää, joka on tehnyt teidät kelpoiksi pyhien perinnön osallisuuteen valossa
13. ja joka on pelastanut meidät pimeään vallasta ja siirtänyt rakkautensa Pojan valtakuntaan.
14. Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksianto.

15. Hän on näkymättömän Jumalan kuva, kaiken luomakunnan esikko.
16. Sillä Hänessä luotiin kaikki, mikä on taivaissa ja mikä maan päällä, näkyväiset ja näkymättömät, joko valtaistuimia tai herrauksia tai hallituksia tai valtoja; kaikki on luotu Hänen kauttansa ja Häneen.
17. Hän on ennen kaikkia, ja Hänessä on kaikki pysynyt voimassa.
18. Hän on ruumiin eli seurakunnan pää. Hän on alku, esikko kuolleista, jotta Hän kaikessa olisi ensimmäinen.
19. Sillä koko Täyteys näki hyväksi asua Hänessä
20. ja tehden rauhan Hänen ristinsä veren kautta Hänen kauttaan sovittaa itsensä kanssa kaikki, Hänen kauttaan kaikki sekä maan päällä että taivaissa.
21. Teidätkin, jotka ennen olitte vieraantuneita ja mieleltä vihamiehiä pahoissa töissä, on kuitenkin nyt sovittanut
22. Poikansa lihan ruumiissa kuoleman kautta, asettaakseen teidät pyhinä ja nuhteettomina ja moitteettomina eteensä,
23. jos vain pysytte uskoon perustuneina ja lujina, horjumatta pois sen evankelion toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa, mikä on taivaan alla ja jonka palvelijaksi minä Paavali olen tullut.
24. Nyt iloitsen kärsiessäni tähtenne ja täytän sen, mitä vielä puuttuu Kristuksen ahdistuksista, lihassani Hänen ruumiinsa hyväksi, joka on seurakunta,
25. jonka palvelijaksi olen tullut Jumalan armotalouden mukaan, joka on minulle annettu teitä varten, täyttääkseni Jumalan sanan julistamisen,
26. sen salaisuuden, joka on ollut kätkeytyneenä mailmanajoista ja sukupolvista asti, mutta nyt ilmoitettu Hänen pyhillensä,
27. joille Jumala tahtoi tehdä tiettäväksi, kuinka rikas on pakanain keskellä tämän salaisuuden kirkkaus, se on: Kristus teissä, kirkkauden toivo.
28. Häntä me julistamme, neuvoen jokaista ihmistä ja opettaen jokaista ihmistä kaikessa viisaudessa, asettaaksemme esiin jokaisen ihmisen täydellisenä Kristuksessa.
29. Sitä varten vaivaa näenkin, taistellen Hänen vaikutuksensa mukaan, joka minussa voimallisesti vaikuttaa.

Kolossalaisille 2 luku

1. Tahdon näet teidän tietävän, kuinka suuri kilpailu minulla on tähtenne ja laodikealaisten ja kaikkien niitten tähden, jotka eivät ole ruumiillisia kasvojani nähneet,
2. jotta heidän sydämensä saisivat kehoitusta, yhteen liittyneinä rakkaudessa, ja pääsisivät täysin varman ymmärtämisen koko rikkauteen, Jumalan salaisuuden, Kristuksen tuntemiseen,

3. Hänen, jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä.
4. Tämän sanon, jottei kukaan teistä pettäisi suostuttelevilla puheilla,
5. sillä jos ruumiillisesti olenkin poissa, olen kuitenkin kanssanne hengessä, iloiten ja pannen merkille järjestyksenne ja lujan uskonne Kristukseen.
6. Niin kuin siis olette vastaanottaneet Kristuksen Jeesuksen, Herran, niin vaeltakaa Hänessä,
7. Häneen juurtuneina ja Hänessä rakentuen ja uskossa vahvistuen, niin kuin teille on opetettu, ja olkoon kiitoksenne ylitsevuotavainen.
8. Katsokaa, ettei ole ketään, joka saa teidät saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella ihmisten perinnäissäännön ja mailman alkeisvoimien mukaan eikä Kristuksen mukaan.
9. Sillä Hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti,
10. ja olette täydelliset Hänessä, joka on kaiken hallituksen ja vallan pää;
11. Hänessä olette myös leikatut käsittä suoritetulla leikkauksella, lihan ruumiin pois riisumisella, Kristuksen leikkauksella,
12. haudattuina Hänen kanssaan kasteessa, jossa myös olette kanssaherätetyt uskon kautta.
13. Tämän uskon vaikuttaa Jumala, joka herätti Hänet kuolleista.
14. Teidätkin, jotka olitte kuolleet rikkomuksiinne ja lihanne leikkaamattomuuteen, teki eläviksi yhtenä Hänen kanssaan, antaen meille anteeksi kaikki rikkomukset,
15. pyyhittyään pois meitä vastaan olevan käsikirjoituksen säännöksineen, joka oli vastustajamme; sen on ottanut tieltä pois nauliten sen ristiin.
16. Riisuttuaan aseista hallitukset ja vallat paljasti ne julkisesti saavuttaen niistä Hänen kauttansa riemuvoiton.
17. Älköön siis kukaan teitä tuomitko syömisestä tai juomisesta tai juhlan tai uudenkuun tai sapatin takia,
18. jotka ovat tulevaisten varjo, mutta ruumis on Kristuksen.
19. Älköön teiltä riistäkö voittopalkintoa kukaan, joka on mieltynyt nöyryyteen ja enkelimäiseen hurskasteluun ja syventyy näkyihinsä ja on lihallisen mielensä turhaan paisuttama
20. eikä pysy kiinni Päässä, josta koko ruumis, nivelten ja jänteitten tukemana ja koossa pitämänä kasvaa Jumalan antamaa kasvua.
21. Jos olette Kristuksen kanssa kuolleet pois mailman alkeisvoimista, miksi alistutte säännöksiin - ikään kuin eläisitte mailmassa:
22. "Älä tartu, älä maista, älä koske!"
23. - mikä kaikki on tarkoitettu häviämään käyttämisen kautta - ihmisten käskyjen ja oppien mukaan?
24. Tällä kaikella tosin on viisauden maine omatahtoisessa jumalanpalvelussa ja nöyryydessä ja ruumiin säälimättömässä kohtelussa - ei kunniassa - lihan tyydyttämiseksi.

Kolossalaisille 3 luku

1. Jos siis olette herätetyt Kristuksen kanssa, etsikää sitä mikä on ylhäällä, jossa Kristus on istuen Jumalan oikealla.
2. Ajatelkaa sitä, mikä on ylhäällä, älkää sitä, mikä maan päällä.
3. Sillä olette kuolleet ja elämänne on kätkeytynä Kristuksen kanssa Jumalassa.
4. Kun Kristus, elämämme, ilmestyy, silloin tekin ilmestytte kanssaan kunniassa.
5. Kuolettakaa siis maalliset jäsenenne: haureus, saastaisuus, kiihko, paha himo ja ahneus, joka on epäjumalan palvelua;
6. sillä niitten tähden tulee Jumalan viha
7. ja niissä tekin kerran vaelsitte, kun niissä elitte.
8. Mutta nyt pankaa tekin pois kaikki: viha, kiivastus, pahuus, herjaus, häpeällinen puhe suustanne.
9. Älkää valhetelko toisillenne, te, jotka olette riisuneet pois vanhan ihmisen tekoinensa
10. ja pukeutuneet uuteen, joka uudistuu tietoon Luojansa kuvan mukaan.
11. Tässä ei ole kreikkalaista eikä juutalaista, ei leikkausta eikä leikkaamattomuutta, ei barbaaria eikä skyyttalaista, ei orjaa eikä vapaata, vaan kaikki ja kaikissa on Kristus.
12. Pukeutukaa siis, Jumalan valitsemina, pyhinä ja rakastettuina, sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, sävyisyyteen, pitkämielisyyteen,
13. kärsien toisianne ja antaen toisillenne anteeksi, jos kellä on moitetta toista vastaan; niin kuin Herrakin on teille anteeksi antanut, niin tehkää tekin.
14. Mutta kaiken tämän yllä rakkaus, joka sitoo eheyteen.
15. Vallitkoon sydämissänne Kristuksen rauha, johon olette kutsututkin yhdessä ruumiissa, ja olkaa kiitolliset.
16. Runsaasti asukoon teissä Kristuksen sana; opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikessa viisaudessa salmein ja kiitosvirsin ja hengellisin lauluin, kiitollisina veisaten sydämissänne Jumalalle.
17. Kaikki, minkä teette puhein tai töin, kaikki tehkää Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen Jumalaa ja Isää kauttansa.
18. Vaimot, olkaa miehillenne alamaiset, niin kuin sopii Herrassa.
19. Miehet, rakastakaa vaimojanne, älkääkä olko heitä kohtaan katkeria.
20. Lapset, olkaa vanhemmille kaikessa kuuliaiset, sillä se on otollista Herrassa.
21. Isät, älkää kiihoittako lapsianne, jotteivät olisi arkoja.
22. Palvelijat, olkaa maallisille isännillenne kaikessa kuuliaiset, ei silmänpalvelijoina niin kuin ihmisten mielistelijät, vaan sydämen yksinkertaisuudessa peläten Herraa.
23. Kaikki, mitä teette, tehkää sydämestänne niin kuin Herralle eikä ihmiselle,
24. tietäen, että saatte Herralta palkaksi perinnön; palvelette näet Herraa Kristusta.

25. Mutta joka väärin tekee, saa, minkä on väärin tehnyt, eikä ole henkilöön katsomista.

Kolossalaisille 4 luku

1. Isännät, suokaa palvelijoillenne se, mikä oikeus ja kohtuus on, tietäen, että teilläkin on Herra taivaissa.
2. Olkaa kestävätkä rukouksessa, valvoen siinä kiitollisina,
3. rukoillen samalla meidänkin puolestamme, että Jumala avaisi meille sanan oven puhuaksemme Kristuksen salaisuutta - jonka tähden myös olen kahleissa -
4. jotta sen ilmoittaisin niin kuin minun tulee puhua.
5. Vaeltakaa viisaasti ulkopuolella olevien suhteen, ostaen aikaa.
6. Olkoon puheenne aina suloista, suolalla höystettyä, tietääksenne, kuinka teidän tulee kullekin vastata.
7. Kaikista asioistani tekee teille selkoa Tykikos, rakas veli ja uskollinen palvelija ja palvelukumppani Herrassa.
8. Hänet lähetän tykönne juuri sitä varten, jotta saisitte tietää tilamme ja hän rohkaisisi sydämiänne.
9. Lähetän hänet Onesimoksen, uskollisen ja rakkaan veljen kanssa, joka on teikäläisiä; he ilmoittavat teille kaiken täkäläisen.
10. Teitä tervehtii Aristarkos, vankitoverini, ja Markus, Barnapaan serkku, josta olette saaneet ohjeita - jos hän tulee tykönne, ottakaa hänet vastaan -
11. ja Jeesus, jota sanotaan Justukseksi, jotka ovat leikatuista. Nämä ovat ainoat työtoverit Jumalan valtakunnassa, jotka ovat olleet minulle lohtuna.
12. Teitä tervehtii Epafra, joka on teikäläisiä, Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka rukouksissa aina taistelee puolestanne, jotta pysyisitte täydellisinä ja täysin varmoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto.
13. Annan näet hänestä todistuksen, että hänellä on paljon vaivaa tähtenne ja Laodikeassa sekä Hierapoliissa olevien tähden.
14. Teitä tervehtii Luukas, rakas lääkäri, sekä Deemas.
15. Tervehtikää Laodikeassa olevia veljiä ja Nymfaa sekä hänen kotonaan kokoontuvaa seurakuntaa.
16. Kun tämä kirje on teillä luettu, toimikaa niin, että se luetaan laodikealaistenkin seurakunnassa ja että tekin luette Laodikeasta tulevan kirjeen.
17. Sanokaa Arkippokselle: "Ota vaari virasta, jonka olet saanut Herrassa, että sen täytät."
18. Terveiset minulta, Paavalilta, omin käsin. Muistakaa kahleitani. Armo kanssanne. Amen.

Kolossalaisille alaviitteet

Alaviitteet:

Kol. 1:2 Kolossa oli kaupunki Frygian maakunnassa, Efeson itäpuolella.

Kol. 1:6 "Koko mailma" tarkoitti tavallisesti Rooman mailmanvallan aluetta.

Kol. 1:7 Epafras oli Paavalin vankitoverina, mutta hän oli Kolossan seurakunnan perustaja tai ainakin osallistunut sen perustamiseen. Hän oli ollut Paavalin apuna myös Efesossa (Apt. 19:1ss). Epafras oli ehkä julistanut evankeliota myös Laodikeassa ja Hierapoliissa (4:13), jotka olivat Kolossan lähellä.

Kol. 1:12 "Pyhien perintö", ks. alaviittoa 1 Kor. 6:9, Apt. 9:13. "Valo", Jumalan pyhyyttä, autuutta ja totuullisuutta kuvaava nimitys.

Kol. 1:13 "Pimeän valta", sanonta, joka kuvaa pahan valtaa, saatanan valtapiiriä. Kääntymätön ihminen on pimeän vallassa (Ef. 2:2). Vain Kristus voi vapauttaa hänet siitä.

Kol. 1:14 "Esikko", esikoinen. Kristus on iäinen. Hän on ollut ennen kaikkea luomakuntaa.

Kol. 1:18 "Esikko kuolleista", koska Hän on ensimmäinen, joka on voittanut kuoleman vallan.

Kol. 1:19 Syntiinlankeemuksen tähden luomakunta on Jumalan vihollinen, mutta Kristus teki rauhan näitten välille.

Kol. 1:22 "Lihan ruumiissa." Voidakseen sovittaa ihmisten synnit oli Kristuksen tultava ihmiseksi, sukulunastajaksi.

Kol. 1:28 "Täydellisenä Kristuksessa", ks. alaviittaa 1 Kor. 2:6.

Kol. 2:1 Kilpailulla Paavali tarkoittaa lähinnä rukouskilvoittelua. Laodikea oli Frygian maakunnan huomattavin kaupunki.

Kol. 2:4 Kolossassakin oli liikkunut harhaopettajia, jotka tahtoivat muuttaa Paavalin puhtaan evankelion ja sekoittaa siihen kreikkalaista viisautta ja juutalaista lakia. Vrt. jae 8.

Kol. 2:8 "Mailman alkeisvoimat" = riivaajavoimat, jotka toimivat mailmassa. Vrt. 1 Kor. 8:5.

Kol. 2:14 Laki oli ihmistä vastaan, koska hän oli rikkonut sen. Kristus on kuolemallaan voittanut tämän vastustajamme.

Kol. 2:15 "Riemuvoitto." Alkukielen sana viittaa roomalaiseen voittosaattoon, ks. alaviittaa 2 Kor. 2:14.

Kol. 2:16 Harhaopettajat, joita Paavali moittii, noudattavat tarkkoja ulkonaisia rituaaleja ja selittävät, että ne olivat autuuteen välttämättömiä. Näitä rituaaleja oli otettu sekä juutalaisuudesta että pakanauskonnoista.

Kol. 2:18 "Älköön teiltä riistäkö voittopalkintoa..." Alkukielen sanat viittaavat urheilukilpailuun ja sen erotuomariin, joka voi hylätä (diskvalifioida) kilpailijan,

ellei tämä noudata kilpailun sääntöjä. Ne, jotka palvelevat "mailman alkeisvoimia" (vrt. jae 8), ovat kuin vääriä erotuomareita, jotka tahtovat johtaa kristittyjä harhaan ja riistää heiltä "voittopalkinnon".

Kol. 3:6 Jumalan viha, ks. alaviittoa Room. 1:18, Mt. 3:7.

Kol. 3:11 Barbaari, nimitys, jota kreikkalaiset käyttivät ei-kreikkalaisista. Sillä oli usein halventava sävy. Skyyttalaiset, paimentolaiskansa, joka asui Mustan meren pohjoispuolella. Paavali tarkoittaa, että näillä sivistymättömilläkin on yhtä suuri oikeus päästä autuudesta osallisiksi kuin sivistyneillä kreikkalaisilla ja juutalaisilla.

Kol. 3:22 "Palvelijat." Sana merkitsee alkujaan "orjat". Paavalin aikana oli Rooman valtakunnassa enemmän orjia kuin vapaita. Monet kristityt, enemmistö, olivat orjia, mutta seurakunnassa he olivat samanarvoisia, koska olivat samassa asemassa Kristuksen edessä.

Kol. 4:3 "Ovi", ks. alaviittaa 2 Kor. 2:12.

Kol. 4:5 "Ajan ostaminen" tarkoittaa jokaisen tilaisuuden hyväksi käyttämistä.

Kol. 4:7 Tykikos, ks. alaviittaa Ef. 6:21.

Kol. 4:9 Onesimos (merkitsee "hyödyllinen"), Kolossassa asuneen Filemonin orja, joka karkasi Roomaan, kääntyi kristityksi ja jonka Paavali lähetti isäntänsä tykö. Paavali lähetti hänen mukanaan kirjeen Filemonille.

Kol. 4:10 Aristarkos, Paavalin työtoveri kolmannella lähetysmatkalla sekä hänen viimeisellä matkallaan Jerusalemiin. Aristarkos seurasi Paavalia myös Roomaan. Apt. 19:29, 20:4, 27:2. Markus, eli Johannes Markus, ks. alaviittaa Apt. 12:12. Barnabas, ks. alaviittaa Apt. 13:1.

Kol. 4:11 Jeesus Justus, juutalainen, Paavalin työtoveri. Hänet mainitaan vain tässä.

Kol. 4:12 Epafras, ks. alaviittaa Kol. 1:7.

Kol. 4:14 Luukas, Paavalin työtoveri, evankelion ja Apostolien tekojen kirjoittaja. Ks. alaviittoja Lk:n ja Apt:n alussa. Perimätiedon mukaan Luukas oli Antiokian syyrialaisia. Hänen elämästään tiedetään hyvin vähän. Deemas, Paavalin työtoveri (Filem. 24, 2 Tim. 4:10), joka oli Paavalin apulaisena Roomassa. Hän erosi Paavalista vähän ennen tämän mestausta ja palasi Tessalonikaan, nähtävästi siksi, että hän oli haluton uhrautumaan.

Kol. 4:15 "Kotonaan." Ks. alaviittaa Room. 16:5.

Kol. 4:16 Laodikeasta tulevalla kirjeellä Paavali todennäköisesti tarkoittaa Efesolaiskirjettä.

Kol. 4:17 Arkippos lienee ollut Filemonin ja Appian poika. On otaksuttu, että hän oli Kolossan seurakunnan johtaja.

Kol. 4:18 Eräissä käsikirjoituksissa on loppuhuomautus: "Kirjoitettu Roomasta Tykikoksen ja Onesimoksen kautta."

Paavalin ensimmäinen kirje Tessalonikalaisille

1 Tessalonikalaisille 1 luku

1. Paavali ja Silvanus ja Timoteus tessalonikalaisten seurakunnalle Isässä Jumalassa ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa. Armo teille ja rauha.

2. Kiitämme Jumalaa aina teistä kaikista, mainiten teitä rukouksissamme,

3. lakkaamatta muistellen työtänne uskossa ja vaivannäköänne rakkaudessa ja kärsivällisyyttänne toivossa

Herraamme Jeesukseen Kristukseen

4. Jumalan ja Isämme edessä, tietäen, Jumalan rakastamat veljet, oman valitsemisenne.
5. Sillä evankeliumme ei tullut tykönne ainoasti sanassa, vaan myös voimassa ja Pyhässä Hengessä ja suuressa varmuudessa, niin kuin tiedätte, millaisia olimme keskellänne, teidän tähtenne.
6. Niin teistä tuli seuraajiamme ja Herran, kun suuressa vaivassa otitte sanan vastaan Pyhän Hengen ilolla,
7. niin että olette olleet esikuvina kaikille uskoville Makedoniassa ja Akaiassa.
8. Sillä teiltä Herran sana on kaikunut, ei ainoasti Makedoniaan ja Akaiaan, vaan uskonne Jumalaan on levinnyt kaikkialle, niin ettei meidän tarvitse mitään puhua.
9. Itse näet kertovat meistä, millainen tulomme tykönne oli ja kuinka epäjumalista käännyitte Jumalan puoleen, palvelemaan elävää, tosi Jumalaa
10. ja vartomaan taivaista Poikaansa, jonka on herättänyt kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevasta vihasta.

1 Tessalonikalaisille 2 luku

1. Sillä tiedätte itse, veljet, tulomme tykönne, ettei se ollut turha,
2. vaan vaikka me ennen, niin kuin tiedätte, olimme kärsineet ja tulleet häväistyiksi Filipissä, rohkenimme kuitenkin Jumalassamme puhua teille Jumalan evankeliota suuressa kilpailussa.
3. Kehoituspuheemme ei näet ole peräisin eksytyksestä eikä epäpuhtaudesta eikä ole kavalasti puhuttua;
4. vaan niin kuin Jumala on nähnyt hyväksi uskoa meille evankelion, niin puhumme, emme niin kuin miellyttäen ihmisiä, vaan Jumalaa, joka koettelee sydämemme.
5. Sillä emme koskaan ole liikkuneet imarteluin, niin kuin tiedätte, emmekä ahnein tekosyin - Jumala on todistaja -
6. emmekä ole etsineet kunniaa ihmisiltä, emme teiltä emmekä muilta,
7. vaikka Kristuksen apostoleina voimme esiintyä vaativasti, vaan olimme lempeät keskellänne. Niin kuin imettäjä vaalii lapsiaan,
8. niin me, teitä hellien, halusimme antaa teille ei ainoasti Jumalan evankeliota, vaan oman henkemmeikin, sillä olitte käyneet meille rakkaiksi.
9. Muistatte näet, veljet, työmme ja vaivamme, sillä yötä ja päivää työskennellen, jottemme rasittaisi ketään teistä, julistimme teille Jumalan evankeliota.
10. Te olette todistajat ja Jumala, kuinka pyhästi ja oikeamielisesti ja nuhteettomasti esiinnyimme teitä kohtaan, jotka uskotte,
11. samoin kuin tiedätte, kuinka me niin kuin isä lapsiaan kehoitimme itsekutakin teistä ja rohkaisimme teitä
12. ja teroitimme teille, että vaeltaisitte Jumalan arvon mukaisesti, Hänen, joka kutsuu teitä valtakuntaansa

ja kunniaansa.

13. Sen vuoksi mekin lakkaamatta kiitämme Jumalaa siitä, että saatuanne meiltä saarnatun Jumalan sanan, otitte sen vastaan, ette ihmisten sanana, vaan niin kuin se totisesti on, Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä, jotka uskotte.

14. Sillä teistä, veljet, on tullut niitten Kristuksessa Jeesuksessa olevain Jumalan seurakuntain seuraajia, jotka ovat Juudeassa, sillä tekin olette kärsineet omilta kansalaisiltanne samaa kuin hekin juutalaisilta,

15. jotka tappoivat Herran Jeesuksen ja profeetat ja vainosivat meitä, eivätkä ole Jumalalle otollisia, ja ovat vihamielisiä kaikille ihmisille,

16. kun estävät meitä puhumasta pakanille, jotta he tulisivat autuaiksi. Näin aina täyttävät syntiensä mittaa. Viha onkin saavuttanut heidät täysin.

17. Mutta me, veljet, hetkeksi aikaa teistä erotettuina - kasvoilta, ei sydämeltä - olemme suuren halun vallassa vielä enemmän ahkeroineet nähdä kasvojanne.

18. Sen tähden olemme tahtoneet tulla tyköenne, minä Paavali kerran ja kahdestikin, mutta saatana on meitä estänyt.

19. Sillä kuka on toivomme tai ilomme tai kerskauksemme kruunu? Ettekö tekin Herramme Jeesuksen Kristuksen edessä Hänen tulemuksessaan?

20. Olette näet kunniamme ja ilomme.

1 Tessalonikalaisille 3 luku

1. Sen tähden, kun emme enää kestäneet kauemmin, päätimme jäädä yksin Ateenaan

2. ja lähetimme Timoteuksen, veljemme ja Jumalan työtoverin Kristuksen evankeliossa, vahvistamaan teitä ja rohkaisemaan uskossanne,

3. jottei kukaan horjuisi näissä vaivoissa. Sillä itse tiedätte, että meidät on sellaisiin pantu.

4. Kun olimme tykönänne, sanoimmekin teille ennalta, että meidän on joutuminen vaivoihin, niin kuin on käynytkin ja tiedätte.

5. Sen vuoksi, kun en kestänyt kauemmin, lähetinkin saamaan tietoa uskostanne, ettei vain kiusaaja ole teitä kiusannut ja vaivannäkömme olisi mennyt hukkaan.

6. Mutta nyt, kun Timoteus tuli teiltä tykömme ja ilmoitti meille ilosanoman uskostanne ja rakkaudestanne ja siitä, että teillä on hyvä muisto meistä ja ikävöitte meitä nähdä niin kuin mekin teitä,

7. niin olemme sen vuoksi, veljet, uskonne kautta saaneet rohkaisua teistä kaikkeen hätäämme ja ahdistukseemme,

8. sillä nyt me elämme, jos seisotte lujina Herrassa.

9. Minkä kiitoksen voimmekaan antaa Jumalalle tähtenne kaikesta ilosta, jolla iloitsemme teistä Jumalamme

edessä,

10. kun öin ja päivin mitä hartaimmin rukoilemme nähdäksemme kasvonne ja täyttääksemme sen, mitä uskostanne puuttuu?

11. Itse Jumalamme ja Isämme ja Herramme Jeesus ohjatkoon tiemme tykönnö.

12. Herra tehköön teidät suuremmiksi ja ylenpalttiseksi rakkaudessa toisia kohtaan ja kaikkia kohtaan, niin kuin mekin olemme teitä kohtaan,

13. vahvistaakseen sydämenne nuhteettomiksi pyhyydessä Jumalamme ja Isämme edessä Herramme Jeesuksen tullessa kaikkien pyhäinsä kanssa.

1 Tessalonikalaisille 4 luku

1. Sitten vielä, veljet, pyydämme teitä ja kehoitamme Herrassa Jeesuksessa, että niin kuin olette meiltä oppineet, miten teidän tulee vaeltaa ja olla Jumalalle mieliksi, niin kuin vaellattekkin, siinä yhä enemmän varttuisitte.

2. Tiedätte näet, mitkä käskyt olemme teille Herran Jeesuksen kautta antaneet.

3. Sillä tämä on Jumalan tahto, pyhityksenne, että kartatte haureutta,

4. että kukin teistä tietää ottaa astiansa pyhyydessä ja kunniaassa,

5. ei himon kiihkossa, niin kuin pakanat, jotka eivät Jumalaa tunne;

6. eikä riko veljeänsä vastaan tai tuota hänelle vahinkoa missään asiassa, sillä Herra on kaiken tämän kostaja, niin kuin myös ennen olemme teille sanoneet ja vakuuttaneet.

7. Sillä Jumala ei ole kutsunut meitä saastaisuuteen, vaan pyhitykseen.

8. Sen tähden, joka nämä hylkää, ei hylkää ihmistä, vaan Jumalan, joka myös antaa Pyhän Henkensä teihin.

9. Mutta veljellisestä rakkaudesta ei ole tarvis teille kirjoittaa, sillä itse olette Jumalalta oppineet toisianne rakastamaan.

10. Näin teettekin kaikkia veljiä kohtaan koko Makedoniassa. Kehoitamme teitä, veljet, yhä enemmän siinä varttumaan ja pitämään kunniana,

11. että elätte hiljaisesti ja toimitatte omianne ja teette työtä käsillänne, niin kuin olemme teitä käskeneet,

12. että vaeltaisitte säällisesti ulkopuolisia kohtaan ettekä mitään tarvitsisi avuksenne.

13. Mutta emme tahdo, veljet, teidän olevan tietämättömiä niistä, jotka ovat nukkuneet, jottette murehtisi niin kuin muut, joilla ei ole toivoa.

14. Jos näet uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut ylös, niin samoin Jumala Jeesuksen kautta tuo nukkuneet esiin Hänen kanssaan.

15. Sillä sen sanomme teille Herran sanana, että me, jotka elämme, jotka jäämme tänne Herran tulemukseen, emme totisesti ehdi ennen nukkuneita.

16. Sillä itse Herra astuu alas taivaasta käskyhuudon, ylienkelin äänen ja Jumalan pasunan kajahtaessa, ja Kristuksessa kuolleet nousevat ensin;
17. sitten meidät, jotka elämme, jotka olemme jäljellä, temmataan yhtenä heidän kanssaan pilviin Herraa vastaan ilmaan ja niin olemme aina Herran kanssa.
18. Kehoittakaa siis toisianne näillä sanoilla.

1 Tessalonikalaisille 5 luku

1. Mutta ajoista ja määrähetkistä ei teille, veljet, ole tarvis kirjoittaa;
2. sillä itse varsin hyvin tiedätte, että Herran päivä tulee niin kuin varas yöllä.
3. Kun sanovat: "Rauha ja turvallisuus", silloin yllättää heidät äkkiä turmio, niin kuin synnytyskipu raskaan vaimon, eivätkä totisesti pääse pakoon.
4. Mutta te, veljet, ette ole pimeässä, niin että se päivä yllättäisi teidät niin kuin varas,
5. sillä kaikki olette valon lapsia ja päivän lapsia. Emme ole yön emmekä pimeän lapsia.
6. Älkäämme siis nukkuko niin kuin muut, vaan valvokaamme ja olkaamme raittiit.
7. Sillä jotka nukkuvat, ne yöllä nukkuvat, ja jotka juovuttavat itsensä, ne ovat yöllä juovuksissa.
8. Mutta me, jotka olemme päivän lapsia, olkaamme raittiit, pukeuneina uskon ja rakkauden haarniskaan ja kypäränä autuuden toivo;
9. sillä Jumala ei ole määrännyt meitä vihaan, vaan saamaan autuuden Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta,
10. joka on kuollut puolestamme, jotta me, valvomme tai nukumme, eläisimme yhdessä kanssaan.
11. Sen tähden kehoittakaa toisianne ja rakentakaa toinen toistanne niin kuin teettekin.
12. Mutta pyydämme teitä, veljet antamaan tunnustuksenne niille, jotka tekevät työtä keskellänne ja ovat johtajanne Herrassa ja neuvovat teitä,
13. sekä pitämään heitä erinomaisen rakkaina työnsä tähden. Eläkää rauhassa keskenänne.
14. Mutta kehoitamme teitä, veljet: varoittakaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloisia, holhotkaa heikkoja, olkaa pitkämieliset kaikkia kohtaan.
15. Katsokaa, ettei kukaan kosta kellekään pahaa pahalla, vaan tavoitelkaa hyvää toisillenne ja kaikille.
16. Iloitkaa aina.
17. Rukoilkaa lakkaamatta.
18. Kiittäkää kaikessa, sillä se on Jumalan tahto teistä Kristuksessa Jeesuksessa.
19. Henkeä älkää sammuttako,
20. profetoimista älkää halveksiko,
21. koetelkaa kaikki, pitäkää hyvä,

22. karttakaa pahan kaikkia muotoja.
23. Itse rauhan Jumala pyhittäköön teidät kokonaan ja säilyköön koko henkenne ja sielunne ja ruumiinne nuhteettomana Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen.
24. Kutsujanne on uskollinen ja Hän sen tekee.
25. Veljet, rukoilkaa puolestamme.
26. Tervehtikää kaikkia veljiä pyhällä suunannolla.
27. Vannotan teitä Herran kautta, että tämä kirje luetaan kaikille veljille.
28. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo kanssanne. Amen.

1 Tessalonikalaisille alaviitteet

1. Tess. 1:1 Silvanus, ks. alaviittoja Apt. 15:22, 2 Kor. 1:19. Timoteus, ks. alaviittaa Apt. 16:1. Paavali kävi ensi kerran Tessalonikassa toisella lähetysmatkallaan (Apt. 17:1ss).
1. Tess. 1:7 Makedonia ja Akaia olivat hallintoalueita, joihin Kreikka oli jaettu roomalaisvallan aikana.
1. Tess. 1:10 "Viha." Ks. 1 Tess. 2:16 (alaviitta).
1. Tess. 2:3 ss Paavali joutuu tässäkin puolustautumaan niitä vastaan, jotka panettelevat häntä. Emme tiedä, olivatko nämä vastustajat pakania, juutalaisia vai Korinton "valheveljien" tavoin (ks. alaviittaa 2 Kor. 10:1) itseään kristityiksi nimittäviä.
1. Tess. 2:9 Vrt. Apt. 18:3, 20:34, 2 Kor. 11:8. Paavali, joka oli ammatiltaan teltantekijä, elätti yleensä itsensä työllään. Paavali oli saanut juutalaisen rabbiinikoulutuksen, ja rabbiinien perinteisiin kuului, että heillä kullakin oli oma ammattinsa, jolla ansaitsivat toimeentulonsa.
1. Tess. 2:14 Juudean seurakunnan vainoista puhutaan Apt. 8:1:ssa ja Gal. 1:23:ssa.
1. Tess. 2:16 "Syntien mitta." Jumala on pitkämielinen syntisiä kohtaan, mutta ei loputtomasti. Ellei ihminen käänny, on mitta eräänä päivänä täysi. Ks. Room. 2:4s, 1 Moos. 15:16, Mt. 23:32. "Viha" = Jumalan viha, ks. alaviittoja Mt. 3:7, Room. 1:18.
1. Tess. 3:5 "Kiusaaja" = saatana.
1. Tess. 3:13 Kristuksen paluu, ks. alaviittaa Mt. 24:3. Sanat "kaikki pyhänsä" viittaavat tässä enkeleihin, jotka tulevat Herran Kristuksen mukana.
1. Tess. 4:4 "Astia." Rabbiinit käyttivät tätä sanaa ilmaisemaan vaimoa, vrt. 1 Piet. 3:7. Vrt. myös 2 Tim. 2:21, Room. 9:21-23.
1. Tess. 4:13 "Nukkuneet", kuolleista kristityistä käytetty sanonta. Ks. alaviittaa 1 Kor. 11:30. Tessalonikan kristityt ovat ilmeisesti odottaneet, että kaikki uskovat elävät Kristuksen tuloon asti. Uskovien kuolemantapaukset huolestuttivat heitä, mutta Paavali vastaa heille rauhoittavasti.
1. Tess. 4:15 "Herran sanana." Paavali on saanut asian joko suorana ilmestyksenä Jumalalta tai muilta apostoleilta.

1. Tess. 4:16 "Käskyhuuto" on Jumalan voimallinen sana, joka kutsuu kokoon kaikki, sekä elävät että kuolleet.

1. Tess. 5:2 "Kuin varas yöllä", äkkiä ja yllättäen. Ks. Lk. 21:35, Mt. 24:37s.

1. Tess. 5:3 "Synnytyskipu", ks. alaviittaa Mt. 24:8.

1. Tess. 5:7 Raamattu tuomitsee juopottelun. Usein siitä puhutaan myös kuvaannollisesti, jolloin se merkitsee Jumalasta luopumista.

1. Tess. 5:8 Raittius merkitsee Raamatussa kuvaannollisesti Jumalan sanassa pysymistä.

1. Tess. 5:10 "Valvoa ja nukkua." Paavali puhuu kuvaannollisesti: valvominen tarkoittaa elämistä, nukkuminen kristityn kuoleman tilaa.

1. Tess. 5:19 "Sammuttako." Jumalan Henkeä verrataan usein tuleen (esim. Apt. 18:25, Room. 12:11).

1. Tess. 5:23 Rauha, ks. alaviittaa Lk. 19:42.

Paavalin toinen kirje Tessalonikalaisille

2 Tessalonikalaisille 1 luku

1. Paavali ja Silvanus ja Timoteus tessalonikalaisten seurakunnalle Jumalassa, Isässämme, ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa.

2. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältä, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.

3. Olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa tähtenne, veljet, niin kuin oikein on, koska uskonne runsaasti kasvaa ja keskinäinen rakkautenne jokaisessa, kaikissa teissä,

4. lisääntyy, niin että itsekin Jumalan seurakunnissa kerskaamme teistä kärsivällisyytenne ja uskonne vuoksi kaikissa vainoissanne ja vaivoissa, joita kestätte.

5. Tämä on osoitus Jumalan vanhurskaasta tuomiosta, jotta teidät katsottaisiin arvollisiksi Jumalan valtakuntaan, jonka vuoksi kärsittekin,

6. koskapa Jumalan edessä on oikein Hänen maksaa vaivoin niille, jotka teitä vaivaavat,

7. ja antaa teille, joita vaivataan, lepo yhdessä meidän kanssamme Herran Jeesuksen ilmestyessä taivaasta voimansa enkelten kanssa

8. tulen liekissä ja kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa ja jotka eivät ole kuuliaisia Herramme Jeesuksen Kristuksen evankeliolle.

9. He saavat rangaistuksen, iankaikkisen tuhon Herran kasvoista ja voimansa kirkkaudesta,

10. kun Hän sinä päivänä tulee kirkastettavaksi pyhissään ja ihmeteltäväksi kaikissa, jotka ovat uskoneet, sillä olette uskoneet julistamamme todistuksen.

11. Sitä varten aina rukoilemme puolestanne, että Jumalamme katsoisi teidät kutsumuksensa arvoisiksi ja voimallisesti saattaisi täytäntöön kaiken halun hyvään ja uskon toiminnan,
12. jotta Herramme Jeesuksen nimi kirkastuisi teissä ja te Hänessä, Jumalamme ja Herran Jeesuksen Kristuksen armon mukaan.

2 Tessalonikalaisille 2 luku

1. Mutta mitä tulee Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen ja kokoontumiseemme tykönsä, niin pyydämme teitä, veljet,
2. ettette heti horju mieleltänne ettekä menetä malttianne minkään hengen tai sanan tai muka meidän kirjeemme vuoksi, ikään kuin Herran päivä jo olisi käsissä.
3. Älköön kukaan teitä vietelkö millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ellei luopumus ensin esiinny ja ilmesty laittomuuden ihminen, kadotuksen lapsi,
4. joka vastustaa ja korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai palvottavaksi kutsutaan, niin että asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala.
5. Ettekö muista, että kun vielä olin tykönänne, sanoin tämän teille?
6. Nyt tiedätte, mikä estää, että hän ajallansa ilmestyy.
7. Sillä laittomuuden salaisuus on jo vaikuttamassa. On vain hän, joka nyt estää, kunnes tulee pois tieltä.
8. Silloin ilmestyy tuo laitton, jonka Herra Jeesus surmaa suunsa henkäyksellä ja tuhoaa tulemuksensa ilmestyksellä,
9. tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteoilla ja ihmeillä
10. ja kaikella vääryyden viettelyksellä niille, jotka joutuvat kadotukseen sen tähden, etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen tullakseen autuaiksi.
11. Sen tähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen, jotta uskovat valheen,
12. niin että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuuteen, vaan mielistyneet vääryyteen.
13. Olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa tähtenne, veljet, Herran rakastamat, sen tähden että Jumala alusta alkaen valitsi teidät autuuteen Hengen pyhityksessä ja totuuden uskossa.
14. Siihen Hän myös on kutsunut teidät evankeliumme kautta, Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkkauden omistamiseen.
15. Niin seisokaa siis lujina, veljet, ja pitäkää kiinni niistä opetuksista, joita olette oppineet joko puheestamme tai kirjeestämme.
16. Mutta Herramme Jeesus Kristus itse ja Jumala, Isämme, joka on rakastanut meitä ja armossa antanut meille iankaikkisen rohkaisun ja hyvän toivon,
17. rohkaiskoon sydämiänne ja vahvistakoon teitä kaikessa hyvässä työssä ja puheessa.

2 Tessalonikalaisille 3 luku

1. Sitten vielä, veljet, rukoilkaa puolestamme, että Herran sana nopeasti leviäisi ja tulisi kirkastetuksi niin kuin teidänkin keskellänne,
2. ja että pelastuisimme nurjista ja pahoista ihmisistä, sillä usko ei ole kaikkien.
3. Herra on uskollinen; Hän vahvistaa teitä ja varjelee pahasta.
4. Luotamme teihin Herrassa, että teette ja tulette tekemään, mitä teille käskemme.
5. Herra ohjatkoon sydämemme Jumalan rakkauteen ja Kristuksen kärsivällisyyteen.
6. Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä käskemme teitä, veljet, vetäytymään pois jokaisesta veljestä, joka vaeltaa kurittomasti eikä sen opetuksen mukaan, jonka olette meiltä saaneet.
7. Sillä itse tiedätte, kuinka meitä on seurattava; emme näet ole olleet kurittomia keskellänne,
8. emmekä ilmaiseksi syöneet kenenkään leipää, vaan työssä ja vaivassa olemme yötä ja päivää työtä tehneet, jottemme ketään teistä rasittaisi.
9. Ei niin, ettei meillä ole valtaa, vaan asettaaksemme itsemme teille esikuvaksi seuraamistamme varten.
10. Sillä kun olimme tykönänne, säädimme teille, että jos joku ei tahdo työtä tehdä, olkoon syömättäkin.
11. Kuulemme näet muutamien keskellänne vaeltavan kurittomasti, mitään työtä tekemättä, vaan turhia touhuten.
12. Herran Jeesuksen Kristuksen kautta käskemme ja kehoitamme sellaisia hiljaisesti työtä tehden syömään omaa leipäänsä.
13. Mutta te, veljet, älkää väsykö hyvää tehdessänne.
14. Mutta jos joku ei tottele tässä kirjeessä olevia sanojamme, niin merkitkää hänet älkääkään seurustelko kanssaan, jotta häpeäisi.
15. Älkää kuitenkaan pitäkö häntä vihollisena, vaan neuvokaa niin kuin veljeä.
16. Mutta itse rauhan Herra antakoon teille rauhan aina kaikella tavoin. Herra kaikkien teidän kanssanne!
17. Terveiset minulta, Paavalilta, omakätisesti. Tämä on merkinä jokaisessa kirjeessä; näin kirjoitan.
18. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo kaikkien teidän kanssanne. Aamen.

2 Tessalonikalaisille alaviitteet

2. Tess. 1:7 Taivaaseen astuessaan Jeesus siirtyi ihmisten katseitten ulottumattomiin, mutta aikain lopulla Hän on ilmestytvä, palaava mailmaan kunniassaan, ja silloin kaikki ihmiset saavat nähdä Hänet. Ks. Lk. 24:51, Apt. 1:11, 3:21, Ilm. 1:7.
2. Tess. 1:8 "Tulen liekki" kuvaa tuomiota.

2. Tess. 1:10 Pyhät = kristityt, vrt. Apt. 9:13,32.

2. Tess. 2:1 "Tulemus", ks. alaviittaa Mt. 24:3.

2. Tess. 2:3 Suuri luopumus edeltää Jeesuksen paluuta. Ks. Mt. 24:4ss. "Laittomuuden ihminen" eli synnin ihminen on ruumiillistunut laittomuus. Hän on Jumalan suuri vastustaja aikakauden lopulla. Johannes kutsuu kirjeissään häntä antikristukseksi (1 Jh. 2:18, 22, 4:3, 2 Jh. 7) ja Ilmestyskirjassa pedoksi (Ilm. 13).

2. Tess. 2:6 2. Tess. 2:6,7. Mailmassa vaikuttaa voima, joka estää antikristusta tulemasta esiin. Yleensä selitetään siten, että niin kauan kuin seurakunta on suolana maan päällä, ei laittomuus pääse täyteen mittaansa. Kun seurakunta otetaan pois (1 Kor. 15:51s, 1 Tess. 4:16s), ei antikristukselle ole esteitä. Alkutekstissä on 6 ja 7 jakeessa se ero, että edellisessä estääsana on neutri to katekhon, kun taas jälkimmäisessä on maskuliini ho katekhon. 7 jakeen loppu kuuluu sanatarkasti: "kunnes tulee pois keskeltä."

2. Tess. 2:9 Antikristuksen takana on saatana, valheen isä (Jh. 8:44), ja tämä tekee näennäisiä ihmeitä ja voimatekoja, joitten tarkoituksena on pettää ihmisiä ja saada heidät palvelemaan antikristusta.

2. Tess. 3:3 "Pahasta", sanatarkasti "paholaisesta".

2. Tess. 3:5 "Kristuksen kärsivällisyys", mielenlaatu, jota Hän osoitti kärsiessään. Vrt. Hepr. 12:2, 1 Piet. 2:22s.

2. Tess. 3:6 2. Tess. 3:6, 11. Muutamat kristityt olivat lakanneet tekemästä työtä, koska he ajattelivat, ettei työnteko kannattanut, kun Herran tulemus on niin lähellä (vrt. jae 11 ja 2:1s).

2. Tess. 3:14 "Merkitkää hänet." Alkukielen sana merkitsee omakätistä merkitsemistä asiakirjaan. Ajatuksena on ilmeisesti, että työtä vieroksuvat merkitään luetteloon.

2. Tess. 3:16 "Rauha", ks. alaviittaa Lk. 19:42.

2. Tess. 3:17 Ks. alaviittaa Gal. 6:11.

Paavalin ensimmäinen kirje Timoteukselle

1 Timoteukselle 1 luku

1. Paavali, Kristuksen Jeesuksen apostoli, Jumalan, vapahtajamme, ja Jeesuksen Kristuksen, toivomme, käskystä,

2. Timoteukselle, oikealle pojalle uskossa. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalaltamme ja Kristukselta Jeesukselta Herraltamme.

3. Niin kuin Makedoniaan lähtiessäni kehoitin sinua jäämään Efesoon käskeäkseni eräitä, etteivät vierasta oppia opettaisi

4. eivätkä kiinnittäisi huomiota taruihin ja loputtomiin sukuuetteluihin, jotka pikemmin pitävät esillä sanakiistoja kuin Jumalan armotaloutta, joka perustuu uskoon, niin kehoitan vielä.
5. Käsken päämäärä on rakkaus, joka tulee puhtaasta sydäimestä ja hyvästä omastatunnosta ja vilpittömästä uskosta,
6. joista muutamat, pois eksyttyään, ovat kääntyneet turhan puhumiseen,
7. tahtoen olla lain opettajia, vaikkeivät ymmärrä, mitä puhuvat ja varmaksi väittävät.
8. Mutta tiedämme, että laki on hyvä, jos sitä lain mukaisesti käytetään,
9. tietäen, ettei lakia ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille ja syntisille, epähurskaille ja epäpyhille, isänsä tappajille ja äitinsä tappajille, murhamiehille,
10. haureellisille, miehimyksille, ihmiskauppiaille, valhetteliijoille, valapattoisille ja jokin muu on tervettä oppia vastaan -
11. autuaan Jumalan kirkkauden evankelion mukaisesti, joka on minulle uskottu.
12. Kiitän häntä, joka on minua vahvistanut, Kristusta Jeesusta, Herraamme, siitä, että katsoi minut uskolliseksi, asettaen palvelukseen
13. minut, joka ennen olin pilkkaaja ja vainooja ja väkivallantekijä. Mutta sain kokea laupeutta, koska olin toiminut tietämättönnä, epäuskossa;
14. ja Herraamme armo oli ylen runsas uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.
15. Varma on se sana ja kaiken vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä vapahtamaan, joista minä olen suurin.
16. Mutta sain kokea laupeutta, jotta Jeesus Kristus minussa ennen kaikkea osoittaisi koko pitkämielisyytensä esikuvaksi niille, jotka tulevat uskomaan Häneen iankaikkiseksi elämäksi.
17. Mutta iankaikkiselle kuninkaalle, katoamattomalle, näkymättömälle, ainoalle Jumalalle kunnia ja kirkkaus mailmanajasta mailmanaikaan. Totisesti.
18. Tämän käsken annan sinulle, poikani Timoteus, aikaisempien sinua koskevien ennustusten mukaisesti, jotta niitten nojalla taistelisit jalon taistelun,
19. säilyttäen uskon ja hyvän omantunnon, jonka hylättyään eräät ovat uskossa haaksirikkoon joutuneet.
20. Niitä ovat Hymeneos ja Aleksanteri, jotka olen antanut saatanan haltuun, jotta oppisivat olemaan herjaamatta.

1 Timoteukselle 2 luku

1. Kehoitetaan siis ennen kaikkea toimittamaan anomuksia, rukouksia, esirukouksia ja kiitoksia kaikkien ihmisten puolesta,
2. kuninkaitten ja kaikkien korkeassa asemassa olevien puolesta, jotta saisimme viettää rauhallista ja

hiljaista elämää kaikessa jumalanpelossa ja kunniallisesti.

3. Se on hyvää ja otollista Jumalan, Vapahtajamme, edessä,

4. joka tahtoo, että kaikki ihmiset tulisivat autuaiksi ja pääsisivät totuuden tuntemiseen.

5. Sillä yksi on Jumala ja yksi välimies Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus,

6. joka antoi itsensä lunnaina kaikkien puolesta, todistuksena aikansa.

7. Sitä varten minut on asetettu saarnaajaksi ja apostoliksi - puhun totta, en valhettele - pakanain opettajaksi uskossa ja totuudessa.

8. Tahdon siis, että miehet joka paikassa rukoilevat kohottaen pyhät kätensä ilman vihaa ja epäilystä,

9. niin myös, että naiset säällisessä puvussa kaunistavat itseään kainosti ja siveästi, ei hiuspalmikoilla eikä kullalla tai helmillä tai kallisarvoisilla vaatteilla,

10. vaan hyvillä teoilla, niin kuin sopii naisille, jotka tunnustautuvat jumalaapelkääviksi.

11. Oppikoon nainen hiljaisuudessa, kaikessa alistuen.

12. Mutta en salli naisten opettavan enkä vallitsevan miestä, vaan olkoon hiljaisuudessa.

13. Sillä Aatami luotiin ensin, sitten Eeva,

14. eikä Aatamia petetty, vaan nainen joutui petettynä rikkomukseen.

15. Mutta hän tulee autuaaksi lapsensynnyttämisen kautta, jos pysyvät uskossa ja rakkaudessa ja pyhityksessä ynnä siveydessä.

1 Timoteukselle 3 luku

1. Varma on tämä sana: jos joku pyrkii seurakunnan kaitsijan virkaan, hän haluaa jaloa tehtävää.

2. Niin tulee kaitsijan olla nuhteeton, yhden vaimon mies, raitis, maltillinen, säällinen, vieraanvarainen, kykenevä opettamaan,

3. ei juomari, ei tappelija, vaan lempeä, ei riitaisa, ei rahaa rakastava,

4. vaan oman kotinsa hyvin hallitseva, pitäen lapset kaikella arvokkuudella kuuliaisina;

5. sillä jos joku ei osaa hallita omaa kotiansa, kuinka hän voi pitää huolta Jumalan seurakunnasta?

6. Älköön olko äsken kääntynyt, jottei paisuneena joutuisi perkeleen tuomion alaiseksi.

7. Hänellä tulee myös olla hyvä todistus ulkopuolisilta, jottei joutuisi häväistyksen alaiseksi eikä perkeleen paulaan.

8. Samoin tulee seurakunnan palvelijain olla arvokkaita, ei kaksikielisiä, ei paljon viinin nauttijoita, ei alhaisen voiton pyytäjiä,

9. vaan sellaisia, jotka säilyttävät uskon salaisuuden puhtaassa omassatunnossa.

10. Mutta heitäkin koeteltakoon ensin; sitten palvelkoot, kun ovat nuhteettomia.

11. Samoin tulee vaimojen olla arvokkaita, ei panettelijoita, vaan raittiita, uskollisia kaikessa.

12. Seurakunnan palvelijat olkoot yhden vaimon miehiä, lapsiaan ja kotejaan hyvin hallitsevia.
13. Sillä ne, jotka ovat hyvin palvelleet, saavuttavat itselleen hyvän aseman ja suuren rohkeuden uskossa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.
14. Toivoen pian pääseväni tykösi kirjoitan tätä sinulle,
15. jotta vaikka viipyisin, tietäisit, miten tulee käyttäytyä Jumalan huoneessa, joka on elävän Jumalan seurakunta.
16. Totuuden pylväs ja perustus ja tunnetusti suuri on jumalisuuden salaisuus: Hän, joka on ilmestynyt lihassa, vanhurskautunut Hengessä, näyttäytynyt enkeleille, saarnattu pakanain keskellä, uskottu maailmassa, otettu ylös kirkkauteen.

1 Timoteukselle 4 luku

1. Mutta Henki sanoo selvästi, että myöhempinä aikoina jotkut luopuvat uskosta, liittyen villitseviin henkiin ja riivaajain oppeihin,
2. valheenpuhujain ulkokultaisuudessa, joitten omatunto on poltinraudalla merkitty
3. ja jotka kieltävät menemästä naimisiin ja nauttimasta ruokia, jotka Jumala on luonut niitten nautittavaksi kiitoksella, jotka uskovat ja ovat tulleet totuuden tuntemaan.
4. Sillä kaikki Jumalan luoma on hyvää eikä mikään kiitoksella vastaanotettava ole hylättävää;
5. se näet pyhitetään Jumalan sanalla ja rukouksella.
6. Kun tätä veljille opetat, olet hyvä Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka saa ravintonsa uskon ja sen hyvän opin sanoista, jota olet seurannut.
7. Mutta epäpyhiä ja ämmäin taruja karta ja harjoita itseäsi jumalisuuteen.
8. Sillä ruumiillisesta harjoituksesta on hyötyä vähään, mutta jumalisuudesta on hyötyä kaikkeen, koska sillä on elämän lupaus, sekä nykyisen että tulevaisen.
9. Varma on tämä sana ja kaiken vastaanottamisen arvoinen.
10. Sillä sitä varten näemme vaivaa ja kilpailemme, koska olemme panneet toivomme elävään Jumalaan, joka on kaikkien ihmisten Vapahtaja, varsinkin uskovien.
11. Tätä käske ja opeta.
12. Älköön kukaan halveksiko nuoruuttasi, vaan ole uskovain esikuva puheessa, vaelluksessa, rakkaudessa, uskossa, puhtaudessa.
13. Huolehdi lukemisesta, kehoittamisesta ja opettamisesta, kunnes tulen.
14. Älä laiminlyö sinussa olevaa armolahjaa, joka sinulle annettiin profetian kautta vanhinten pannessa kätensä päällesi.
15. Harrasta näitä, elä näissä, jotta menestymisesi olisi kaikille ilmeinen.

16. Valvo itseäsi ja opetustasi; pysy näissä. Sillä näin tehden pelastat sekä itsesi että ne, jotka sinua kuuntelevat.

1 Timoteukselle 5 luku

1. Älä nuhtelee vanhaa miestä, vaan neuvo niin kuin isää, nuorempia niin kuin veljiä,
2. vanhoja naisia niin kuin äitejä, nuorempia niin kuin sisaria, kaikessa puhtaudessa.
3. Kunnioita leskiä, jotka ovat oikeita leskiä.
4. Mutta jos jollakin on lapsia tai lapsenlapsia, oppikoot nämä ensin hurskaasti hoitamaan omaa huonettansa ja maksamaan velan vanhemmilleen, sillä se on hyvää ja otollista Jumalan edessä.
5. Oikea leski ja yksinäiseksi jäänyt on pannut toivonsa Jumalaan ja pysyy anomisissa ja rukouksissa yötä ja päivää,
6. mutta hekumoiva on elävänä kuollut.
7. Tätä käske, jotta olisivat nuhteettomat.
8. Mutta jos joku ei huolehdi omaisistaan ja varsinkaan perhekuntalaisistaan, hän on kieltänyt uskon ja on epäuskoista pahempi.
9. Luettelo on otettakoon ainoasti leski, joka on vähintään kuusikymmenvuotias, yhden miehen vaimo,
10. hyvistä töistä tunnustuksen saanut, jos on lapsia kasvattanut, jos on vieraita holhonnut, jos on pyhien jalkoja pessyt, jos on vaivattuja auttanut, jos on kaiken hyvän tekemistä harrastanut.
11. Mutta nuoremmat lesket hylkää; sillä kun käyvät himokkaiksi, asettuen Kristusta vastaan, tahtovat mennä naimisiin,
12. ollen tuomion alaisia, koska ovat ensimmäisen uskonsa hylänneet.
13. Oppivatpa taloissa kierrellessään laiskoiksi, eivätkä ainoasti laiskoiksi, vaan myös juoruisiksi ja sekaantumaa heille kuulumattomiin, puhumaan sopimattomia.
14. Tahdon siis, että nuoremmat menevät naimisiin, synnyttävät lapsia, hoitavat kotia eivätkä anna vastustajalle mitään aihetta solvaamiseen.
15. Sillä muutamat ovat jo kääntyneet syrjään saatanan perään.
16. Jos jollakin uskovaisella miehellä tai naisella on leskiä omaisten joukossa, pitääköön niistä itse huolen, älköön seurakuntaa rasittako, jotta se voisi pitää huolta oikeista leskistä, joilla ei ole omaisia.
17. Vanhimmat, jotka hyvin johtavat, katsottakoon kahdenkertaisen kunnian arvoisiksi, varsinkin ne, jotka sanassa ja opetuksessa työtä tekevät.
18. Raamattu näet sanoo: "Älä sido puivan härän suuta" ja: "Työmies on palkkansa arvoinen."
19. Älä ota huomioon syytettä vanhinta vastaan, paitsi kahden tai kolmen todistajan läsnä ollessa.
20. Syntiä tekeviä nuhtelee kaikkien edessä, jotta muutkin pelkäisivät.

21. Kehoitan sinua vakavasti Jumalan ja Jeesuksen Kristuksen ja valittujen enkelten edessä, että seuraat tätä ilman ennakkopäätöstä, tekemättä mitään puolue mielestä.
22. Älä pane käsiäsi kerkeästi kenenkään päälle, äläkä osallistu muitten synteihin. Säilytä itsesi puhtaana.
23. Älä enää juo vettä, vaan käytä vähä viiniä vatsasi ja usein toistuvien vaivojesi vuoksi.
24. Muutamien ihmisten synnit ovat ilmeiset, joutuen ennen tuomiolle, mutta toisia ne taas tulevat jäljessä.
25. Samoin myös hyvät teot ovat ilmeiset, eivätkä ne, jotka ovat toisin, voi pysyä salassa.

1 Timoteukselle 6 luku

1. Kaikki, jotka ovat orjina ikeen alla, pitäkööt isäntiänsä kaiken kunnioituksen arvoisina, jottei Jumalan nimi ja oppi tulisi häväistyksi.
2. Mutta ne, joilla on uskovat isännät, älkööt heitä väheksykö sen tähden, että ovat veljiä, vaan palvelkoot sitä mieluummin, koska ne, jotka ottavat osaa hyvän tekemiseen, ovat uskovia ja rakastettuja. Tätä opeta ja tähän kehoita.
3. Jos joku toisin opettaa eikä turvaa Herramme Jeesuksen Kristuksen terveisiin sanoihin eikä oppiin, joka saattaa jumalisuuteen,
4. hän on paisunut eikä ymmärrä mitään, vaan on riitakysymysten ja sanakiistain kipeä, joista syntyy kateutta, riitaa, herjauksia, pahoja epäluuloja,
5. alituisia kinasteluja niitten ihmisten kesken, jotka ovat turmeltuneet mieleltään ja totuuden menettäneet ja jotka pitävät jumalisuutta voitonlähteenä.
6. Jumalisuus onkin suuri voitto yhtenä tyytyväisyyden kanssa.
7. Sillä emme ole mitään mailmaan tuoneet; emme voi mitään poiskaan viedä.
8. Mutta kun meillä on elatus ja vaatteet, niin tyytykäämme niihin.
9. Ne taas, jotka tahtovat rikastua, lankeavat kiusaukseen ja paulaan ja moniin mielettömiin ja vahingollisiin himoihin, jotka upottavat ihmiset turmioon ja kadotukseen.
10. Sillä rahan himo on kaiken pahan juuri; sitä tavoitellen monet ovat eksyneet uskosta ja lävistäneet itsensä monella tuskalla.
11. Mutta sinä, Jumalan ihminen, pakene tätä ja tavoittele vanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsivällisyyttä, sävyisyyttä.
12. Kilpaile uskon hyvä kilpailu, tartu kiinni iankaikkiseen elämään, johon olet kutsuttu ja olet tunnustanut hyvän tunnustuksen monen todistajan edessä.
13. Jumalan edessä, joka kaikki eläväksi tekee, ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka Pontius Pilatuksen luona lausui hyvän tunnustuksen, käsken sinua

14. pitämään käskyn tahratonna ja moitteetonna Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestymiseen saakka,
15. jonka aikanaan tuo näkyviin autuas ja ainoa valtiass, kuninkaitten Kuningas ja herrain Herra,
16. jolla ainoalla on kuolemattomuus; joka asuu valossa, jota ei voi lähestyä; jota ei yksikään ihminen ole nähnyt eikä voi nähdä. Hänelle kunnia ja iankaikkinen valta. Totisesti.
17. Käske tämän mailmanajan rikkaita olemaan ylpeilemättä ja panematta toivoansa epävarmaan rikkauteen, vaan Jumalaan, joka runsaasti antaa meille kaikkea nautittavaksi;
18. käske tekemään hyvää, olemaan rikkaita hyvissä töissä, olemaan anteliaita, omastansa jakelevia,
19. kooten itselleen aarteeksi hyvän perustuksen tulevaisuutta varten, jotta saisivat tosi elämän.
20. Oi Timoteus, säilytä huostaasi uskottu. Vältä valhenimisen tietämisen epäpyhiä lörpöttelyjä ja vastaväitteitä,
21. johon tunnustautuen jotkut ovat uskosta eksyneet. Armo kanssanne. Aamen.

1 Timoteukselle alaviitteet

1. Tim. 1:3 Vapauduttuaan vankilasta Paavali kävi sekä lännessä, Espanjassa, että idässä. Ks. alaviittoja Apt. 28:30, Tit. 1:5. "Vieraat opit." Opit, joita vastaan Paavali kirjoittaa, muistuttavat Kolossalaiskirjeessä mainittuja (vrt. Kol. 2:8, 16).
1. Tim. 1:4 "Tarut (eli myytit) ja sukuluettelot." Edellistä sanaa on käytetty laajasti merkitsemään yleensä ihmisen mielikuvituksen tuotteita. Sukuluettelot viittaavat VT:n sukuluetteloihin, joiden pohjalta luotiin kaikenlaisia ajatusrakennelmia.
1. Tim. 1:7 Laki = Mooseksen laki.
1. Tim. 1:10 "Terve oppi" tarkoittaa apostolien oppia ja julistusta.
1. Tim. 1:13 Seurakunnan vainoaminen oli suuri synty (vrt. jae 15), mutta hän sai sen anteeksi, koska hän ei tiennyt, kuka Jeesus todellisuudessa oli (vrt. Lk. 23:24).
1. Tim. 1:20 Hymeneos ja Aleksanteri lienevät samat henkilöt, jotka mainitaan 2 Tim. 2:17, 4:14.
1. Tim. 2:1 s Kristityn suhteesta esivaltaan ks. alaviittaa Room. 13:1.
1. Tim. 2:4 Totuus = evankelio Kristuksesta.
1. Tim. 2:6 Lunnaat, ks. alaviittaa Mt. 20:28. "Todistuksella" tarkoitetaan jakeiden 5 ja 6 sisältöä ja sen julistamista ihmisille. Tässä on tiivistelmä kristillisestä sanomasta.
1. Tim. 2:8 Israelilaisilla oli tapana rukoilla kädet kohotettuina, vrt. 2 Moos. 9:29, 17:11s. "Pyhät kädet", ts. kädet, joita synty ei tahraa (vrt. Jes. 1:15).
1. Tim. 2:15 "Lapsensynnyttäminen." Alkukielen sana on yksikkömuodossa. Se viittaa Kristuksen syntymään ja siihen, että Kristus tuli ihmiseksi valmistamaan ihmisille tien autuuteen.
1. Tim. 3:1 Kaitsija, ks. alaviittaa Apt. 20:28.
1. Tim. 3:6 "Perkeleen tuomio." Perkele oli enkeliruhtinas, mutta kapinoituaan Jumalaa vastaan hän menetti

arvoasemansa. Vrt. 2 Piet. 2:4, Juuda 6.

1. Tim. 3:8 Seurakunnan palvelija, ks. alaviittaa Fil. 1:1.

1. Tim. 3:9 Paavali sanoo usein sanomaa Kristuksesta salaisuudeksi. Ks. alaviittaa Ef. 3:4.

1. Tim. 3:15 1. Tim. 3:15,16. Kirkkoraamatun jaejako, jossa seurakuntaa sanotaan totuuden pylvääksi ja perustukseksi, korostaa liiaksi kirkon merkitystä. Uusi Testamentti ei missään esitä seurakuntaa perustukseksi, vaan totuus ja perustus on Kristus, jonka varaan seurakunta rakentuu. Sen tähden sanat "totuuden pylväs ja perustus" kuuluvat jakeeseen 16, ei jakeen 15 loppuun. Vrt. 1 Kor. 3:11.

1. Tim. 3:16 Jumalisuus (tässä) = kristillinen usko ja sen mukaan eläminen.

1. Tim. 4:2 Orjaa, joka yritti karata, rangaistiin polttamalla hänen otsaansa omistajan merkki.

Valheenopettajilla on kuvannollisesti omistajansa merkki omassatunnossaan: he ovat riivajavoimien orjia.

1. Tim. 4:14 Kätten päällepaneminen oli vanha israelilainen tapa, jolla seurakunnan tai kansan johtaja vihittiin virkaansa. Se kuvasi Jumalan siunausten, usein myös jonkin armolahjan antamista. Jeesuksen aikana oppilas, joka oli käynyt kirjanoppineitten koulun, vihittiin rabbiiniksi panemalla kädet hänen päälleen. Vrt. 5:22.

1. Tim. 5:9 Ne lesket, jotka tarvitsivat seurakunnan tukea, merkittiin luetteloon. Seuraavasta jakeesta voi päätellä, että heillä on ollut seurakunnassa joitakin erityistehtäviä hoidettavanaan.

1. Tim. 5:10 Jalkain pesu, ks. alaviittaa Jh. 13:5.

1. Tim. 5:12 "ensimmäinen usko", ts. se usko, mikä heillä oli, kun he tulivat kristityiksi. He olivat kylmenneet ja vieraantuneet Kristuksesta.

1. Tim. 5:17 "Vanhin." Ks. alaviittaa Apt. 20:28.

1. Tim. 5:21 Valitut enkelit, ts. ylienkelit. Vrt. Lk. 9:26.

1. Tim. 5:22 "Kerkeästi." Ennen kuin ketään vihitään seurakunnan vanhimmaksiksi häntä on tarkkaan koeteltava.

1. Tim. 6:1 Orjat, ks. alaviittaa Kol. 3:22.

1. Tim. 6:3 Terveet sanat, vrt. 1:10.

1. Tim. 6:12 "Olet tunnustanut." Sanat viittaavat Timoteuksen kasteeseen tai virkaanasettamiseen.

1. Tim. 6:14 "Käsky" = Jumalan laki, joka sisältyy rakkauden käskyyn. Vrt. Room. 13:9, Gal. 5:14, Mk. 12:29-31, Lk. 10:27.

1. Tim. 6:20 "Valheniminen tietäminen" = se valheoppi, jota vastaan Paavali taistelee. Vrt. 1:3,4.

1. Tim. 6:21 Eräissä käsikirjoituksissa on loppuhuomautus: "ensimmäinen Timoteukselle, kirjoitettu Laodikeasta, joka on Pakatianian Frygian pääkaupunki."

Paavalin toinen kirje Timoteukselle

2 Timoteukselle 1 luku

1. Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, sen elämän lupauksen mukaan, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,
2. rakkaalle pojalleni Timoteukselle. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Kristukselta Jeesukselta, Herraltamme.
3. Kiitän Jumalaa, jota esivanhemmistani asti palvelen puhtaalla omallatunnolla, niin että lakkaamatta muistelen sinua rukouksissani yötä ja päivää,
4. haluten, muistaessani kyyneleitäsi, nähdä sinua, jotta täyhtyisin ilolla,
5. kun mieleeni muistuu se vilpitön usko, joka sinulla on, joka ensin oli isoäidilläsi Looiksella ja äidilläsi Eunikella ja olen varma, että se on sinullakin.
6. Siitä syystä muistutan sinua virittämään palavaksi Jumalan armolahjan, joka sinussa on kätteni päällepanemisen kautta.
7. Sillä Jumala ei ole antanut meille pelon henkeä, vaan voiman ja rakkauden ja raittiuden hengen.
8. Älä siis häpeä todistusta Herrastamme äläkä minua, vankiaan, vaan kärsi yhdessä vaivaa evankelion tähden Jumalan antaman voiman mukaan,
9. Hänen, joka on meidät autuuttanut ja kutsunut pyhällä kutsumuksella, ei tekojemme mukaan, vaan oman aivoituksensa ja armonsa mukaan, joka on meille annettu Kristuksessa Jeesuksessa ennen ikuisia aikoja,
10. mutta nyt ilmi tuotu Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen ilmestymisen kautta, kun Hän kukisti kuoleman ja toi valoon elämän ja turmeltumattomuuden, evankelion kautta,
11. johon minut on asetettu saarnaajaksi ja apostoliksi ja opettajaksi.
12. Siitä syystä myös näitä kärsin, mutta en häpeä; sillä tiedän, kehen uskon, ja olen varma, että Hän on voimallinen siihen päivään asti säilyttämään huostaani uskotun.
13. Omista niitten terveellisten sanojen esikuva, jotka olet minulta kuullut uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.
14. Säilytä huostaasi uskottu hyvä meissä asuvan Pyhän Hengen kautta.
15. Tiedät sen, että kaikki aasialaiset ovat kääntyneet minusta pois; niitten joukossa ovat Fygelos ja Hermogenes.
16. Antakoon Herra laupeutta Onesiforoksen huonekunnalle, sillä usein hän on minua virvoittanut eikä ole kahleitani hävennyt;
17. vaan tultuaan Roomaan etsi minua innokkaasti ja löysi minut.
18. Suokoon Herra hänen löytää laupeutta Herran tykönä sinä päivänä. Ja kuinka paljon hän Efesossa palveli, sen sinä parhaiten tiedät.

2 Timoteukselle 2 luku

1. Vahvistu siis, poikani, siinä armossa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.
2. Minkä olet kuullut minulta monen todistajan läsnäollessa, usko se luotettaville miehille, jotka sitten ovat soveliaita muitakin opettamaan.
3. Kärsi vaivaa niin kuin jalo Kristuksen Jeesuksen sotamies.
4. Ei kukaan sotapalvelua suorittava sekaannu elatuksen toimiin, koska tahtoo olla mieliksi pestaaajalleen.
5. Jos joku kilpaileekin, häntä ei seppelöidä, ellei kilpaile sääntöjen mukaisesti.
6. Peltomiehen, joka vaivan näkee, tulee ensin päästä osalliseksi hedelmistä.
7. Tarkkaa, mitä sanon, sillä Herra antaa sinulle ymmärrystä kaikkeen.
8. Muista Jeesusta Kristusta, joka on kuolleista herätetty ja on Daavidin siementä minun evankelioni mukaan,
9. jossa kärsin vaivaa kahleihin asti niin kuin pahantekijä; mutta Jumalan sana ei ole kahleissa.
10. Siitä syystä kestän kaikki valittujen tähden, jotta hekin saavuttaisivat autuuden, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, ynnä iankaikkisen kirkkauden.
11. Varma on tämä sana; sillä jos olemme kuolleet yhtenä kanssaan, tulemme myös yhtenä elämään;
12. jos kärsimme, tulemme myös yhtenä hallitsemaan; jos kiellämme Hänet, on Hänkin kieltävä meidät;
13. jos olemme uskottomat, pysyy Hän uskollisena, sillä itseänsä kieltää Hän ei saata.
14. Muistuta tästä ja kehoita vakavasti Jumalan edessä heitä olemaan kiistelemättä sanoin, mistä ei ole mitään hyötyä, vaan turmiota niille, jotka kuulevat.
15. Ahkeroi osoittautumaan Jumalalle koetelluksi, työtään häpeilemättömäksi työntekijäksi, joka oikein jakelee totuuden sanaa.
16. Karta epäpyhiä lörpöttelyjä, sillä niitten puhujat menevät yhä pitemmälle jumalattomuudessa
17. ja puheensa jäytää niin kuin syöpä. Niitä ovat Hymeneos ja Filetos,
18. jotka ovat totuudesta eksyneet sanoessaan nousemuksen jo tapahtuneen, ja turmelevat joittenkin uskon.
19. Kuitenkin Jumalan vahva perustus pysyy ja siinä on tämä sinetti: "Herra tuntee omansa" ja "Luopukoon vääryydestä jokainen, joka Herran nimeä mainitsee."
20. Mutta isossa talossa ei ole ainoasti kulta- ja hopea-astioita, vaan myös puu- ja saviastioita, ja toiset ovat jaloa, toiset halpaa käyttöä varten.
21. Jos nyt joku puhdistaa itsensä näistä, hänestä tulee astia jaloa käyttöä varten, pyhitetty, isännälle käyttökelpoinen, kaikkiin hyviin tekoihin valmis.
22. Pakene nuoruuden himoja ja tavoittele vanhurskautta, uskoa, rakkautta, rauhaa niitten kanssa, jotka huutavat Herraa avuksi puhtaasta sydäimestä.
23. Mutta karta tyhmiä ja taitamattomia väittelyjä, kun tiedät, että ne synnyttävät riitoja.
24. Herran palvelijan ei näet sovi kiistellä, vaan tulee olla lempeä kaikkia kohtaan, kykenevä opettamaan ja

pahaa kärsimään.

25. Hänen tulee sävyisästi ojentaa vastustelijoita, jos Jumala ehkä antaisi heille mielenmuutoksen totuuden tuntemiseksi,

26. jotta selviävät perkeleen paulasta, hänen, joka on heidät kahlinnut tahtoansa tekemään.

2 Timoteukselle 3 luku

1. Mutta tiedä se, että viimeisinä päivinä on tuleva vaikeita aikoja.

2. Sillä ihmiset ovat silloin itserakkaita, rahanahneita, kerskailijoita, ylpeitä, rienaajia, vanhemmilleen tottelemattomia, kiittämättömiä, epähurskaita,

3. rakkaudettomia, epäsofuisia, panettelijoita, hillittömiä, raakoja, hyvän vihaajia,

4. pettureja, väkivaltaisia, pöyhkeitä, hekumaa enemmän kuin Jumalaa rakastavia;

5. heissä on jumalisuuden ulkokuori, mutta kieltävät sen voiman. Käänny pois heistä.

6. Sillä niitä ovat ne, jotka tunkeilevat taloihin ja pauloihinsa kietovat syntien raskauttamia ja monenlaisten himojen kuljetettavia typeriä naisia,

7. jotka aina ovat oppimassa eivätkä koskaan voi päästä totuuden tuntemiseen.

8. Niin kuin Jannes ja Jambres vastustivat Moosesta, niin nuokin vastustavat totuutta, nuo mieleltään turmeltuneet ihmiset, uskoon kelvottomat.

9. Mutta he eivät pitemmälle menesty, sillä mielettömyytensä käy ilmeiseksi kaikille, niin kuin noittenkin kävi.

10. Mutta sinä olet seurannut opetustani, vaellustani, aivoitustani, uskoani, pitkämielisyyttäni, rakkauttani, kärsivällisyyttäni,

11. vainojani, kärsimyksiäni, jollaisia osakseni tuli Antiokiassa, Ikonionissa, Lystrassa. Sellaisia vainoja olen kärsinyt, ja kaikista on Herra minut pelastanut.

12. Myös kaikki, jotka tahtovat elää jumalisesti Kristuksessa Jeesuksessa, joutuvat vainottaviksi.

13. Mutta pahat ihmiset ja petturit menevät yhä pitemmälle pahuuteen, eksyttäen ja eksyen.

14. Pysy sinä kuitenkin siinä, minkä olet oppinut ja mistä olet varma, koska tiedät, keiltä olet oppinut

15. ja koska jo lapsesta asti tunnet pyhät Kirjoitukset, jotka voivat tehdä sinut viisaaksi, jotta tulisit autuaaksi uskon kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

16. Koko Raamattu on Jumalan henkeyttämä ja hyötyisä opetuksena, nuhteena, ojennuksena, kasvatuksena vanhurskaudessa,

17. jotta Jumalan ihminen olisi täydellinen, kaikkiin hyviin tekoihin valmis.

2 Timoteukselle 4 luku

1. Kehoitin sinua vakavasti Jumalan ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka on tuomitseva elävät ja kuolleet, sekä ilmestymisensä että valtakuntansa kautta:
2. saarnaa sanaa, astu esiin sopivalla ja sopimattomalla ajalla, nuhtelee, varoita, kehoita kaikella pitkämielisyydellä ja opetuksella.
3. Sillä aika tulee, jolloin eivät kärsi tervettä oppia, vaan omien himojensa mukaan haalivat itselleen opettajia korvasyyhyhynsä,
4. ja kääntävät korvansa pois totuudesta ja kääntyvät taruihin.
5. Mutta ole sinä raitis kaikessa, kärsi vaivaa, tee evankelistan työ, toimita virkasi täysin.
6. Sillä minut jo uhrataan, ja lähtöni aika on tullut.
7. Olen taistellut hyvän taistelun, juoksun päättänyt, uskon säilyttänyt.
8. Tästä lähin on minulle talletettuna vanhurskauden seppel, jonka Herra, vanhurskas tuomari, antaa minulle sinä päivänä, eikä ainoasti minulle, vaan myös kaikille, jotka Hänen ilmestymistään rakastavat.
9. Riennä pian tulemaan tyköni.
10. Sillä nykyiseen mailmanaikaan rakastuneena Deemas jätti minut ja matkusti Tessalonikaan, Kreskes Galatiaan ja Titus Dalmatiaan.
11. Luukas yksin on kanssani. Ota Markus ja tuo hänet mukasi, sillä hän on minulle sopiva palvelukseen.
12. Mutta Tykikoksen olen lähettänyt Efesoon.
13. Tuo tullessasi päällysvaippa, jonka jätin Troaaseen Karpoksen luo, ja kirjat, ennen kaikkea pergamentit.
14. Aleksanteri, vaskiseppä, on tehnyt minulle paljon pahaa; Herra maksaa hänelle hänen tekojensa mukaan.
15. Varo sinäkin häntä, sillä on kovin vastustanut sanojamme.
16. Ensimmäisen puolustuspuheeni aikana ei kukaan tullut avukseni, vaan kaikki jättivät minut; älköön sitä heille syyksi luettako.
17. Mutta Herra auttoi minua ja vahvisti minua, jotta sanan julistaminen kauttani tulisi täysin suoritetuksi ja kaikki pakanat kuulisivat sen; ja minä pelastuin jalopeuran suusta.
18. Herra vapahtaa minut kaikesta ilkivallasta ja autuuttaa minut taivaalliseen valtakuntaansa. Hänelle kunnia mailmanajasta mailmanaikaan. Totisesti.
19. Tervehdi Priskaa ja Akilasta ja Onesiforoksen huonekuntaa.
20. Erastos jäi Korinttoon, mutta Trofimoksen jätin sairaana Miletoon.
21. Riennä tulemaan ennen talvea. Sinua tervehtivät Eubulos ja Pudes ja Linos ja Klaudia ja kaikki veljet.
22. Herra Jeesus Kristus henkesi kanssa. Armo kanssanne. Amen.

2 Timoteukselle alaviitteet

2. Tim. 1:4 "Kyyneleesi", eronkyyneleet Paavalin lähtiessä Efesosta, vrt. 1 Tim. 1:3.

2. Tim. 1:5 Timoteuksen äiti oli kristityksi kääntynyt juutalainen (Apt. 16:1). Kotonaan Timoteus oli pienestä saakka saanut VT:n kirjoitusten opetusta (vrt. 3:15).
2. Tim. 1:6 Kätten päälle paneminen, ks. alaviittaa 1 Tim. 4:14.
2. Tim. 1:8 "Vankiaan", ks. alaviittoja Ef. 3:1, Apt. 28:30.
2. Tim. 1:9 Kutsumus on pyhä, koska se on tullut pyhältä Jumalalta ja koska se on kutsu pyhään palvelustyöhön.
2. Tim. 1:12 "Siihen päivään asti", ts. Herran päivään, jolloin Kristus palaa Kuninkaana.
2. Tim. 1:16 Onesiforos merkitsee "hyötyä tuottavaa".
2. Tim. 2:3 Kristityn kilvoittelua verrataan usein sodankäyntiin. Vrt. Ef. 6:11-17.
2. Tim. 2:5 Urheilukilpailun voittajalle annettiin laakeriseppel. Vrt. 1 Kor. 9:25, Kol. 2:18.
2. Tim. 2:17 Hymeneos, vrt. 1 Tim. 1:20.
2. Tim. 2:20 Iso talo viittaa seurakuntaan.
2. Tim. 3:1 Viimeiset ajat ovat vaikeita, koska silloin on oleva vaikea elää Jumalan tahdon mukaan.
2. Tim. 3:8 Jannes ja Jambres olivat juutalaisen perimätiedon mukaan ne egyptiläiset tietäjät, joista puhutaan 2 Moos. 7:11ss:ssa.
2. Tim. 3:15 Pyhät Kirjoitukset, ts. Vanha Testamentti.
2. Tim. 3:16 "Henkeyttämä." Raamattu on Pyhän Hengen työtä, ks. 2 Piet. 1:19 ss. Vanhan kirkkoraamatun kohta, uskollisena alkutekstille, kuuluu: "Kaikkalainen kirjoitus (=koko Raamattu) on Jumalalta annettu", jota vastoin nykyinen teksti antaa sen vaikutelman, että vain osa Raamatusta on syntynyt Jumalan Hengen vaikutuksesta. Vanha kirkkoraamattu seuraa Lutherin käännöstä.
2. Tim. 4:5 Evankelista, evankelion julistaja. UT:ssa evankelistalla tarkoitetaan vaeltavaa sananjulistajaa. Ef. 4:11:ssa evankelista mainitaan seurakunnan virkana, apostolien ja profeettain rinnalla.
2. Tim. 4:10 Deemas, ks. alaviittaa Kol. 4:13. Titus, Paavalin työtoveri, jolle yksi Paavalin kirjeistä on osoitettu. Dalmatia, Adrian meren itäpuolella (nykyisessä Jugoslaviassa) sijaitseva vuorimaa, roomalainen hallintoalue.
2. Tim. 4:11 Markus, ks. alaviittaa Apt. 12:12. Luukas, ks. alaviittaa Kol. 4:13.
2. Tim. 4:12 Tykikos, ks. alaviittaa Ef. 6:21.
2. Tim. 4:13 Pergamentti oli ohutta nahkaa, jota käytettiin kirjoittamiseen. Paavali tarkoittanee käyttämätöntä kirjoitusmateriaalia, jolle hän voi kirjoittaa kirjeitä ystävilleen.
2. Tim. 4:14 Aleksanteri, entinen kristitty, mahdollisesti sama kuin 1 Tim. 1:20:ssa mainittu Hymeneoksen eksytyksiin osallistunut mies.
2. Tim. 4:17 "Pelastuin jalopeurain suusta" = vältin väkivaltaisen kuoleman.
2. Tim. 4:19 Priska (eli Priskilla) ja Akilas, aviopari, johon Paavali tutustui Korintossa (Apt. 18:2) ja joka sen jälkeen usein mainitaan hänen uskollisina työtovereinaan. Onesiforos, vrt. 1:16-18. Erastos, Paavalin

matkatoveri (Apt. 19:22). Perimätiedon mukaan hän oli Filipin piispa. Trofimos, efesolainen, Paavalin matkatoveri (Apt. 20:4, 21:29).

2. Tim. 4:22 Eräissä käsikirjoituksissa on loppumaininta: "Toinen Timoteukselle, efesolaisten seurakunnan valitsemalle ensimmäiselle kaitsijalle, kirjoitettu Roomasta, kun Paavali toisen kerran oli asetettu keisari Neron eteen."

Paavalin kirje Titukselle

Tiitukselle 1 luku

1. Paavali, Jumalan palvelija ja Jeesuksen Kristuksen apostoli Jumalan valittujen uskoa ja sen totuuden tuntemista varten, joka on jumalisuuden mukainen,
2. sen iankaikkisen elämän toivossa, jonka valhettematon Jumala on luvannut ennen ikuisia aikoja
3. ja tuonut ajallansa sanansa ilmi saarnassa, joka on uskottu minulle Jumalan, vapahtajamme, käskyn mukaan:
4. Titukselle, oikealle pojalleni yhteisen uskon perusteella. Armo ja rauha Isältä Jumalalta ja Vapahtajaltamme Kristukselta Jeesukselta.
5. Jätin sinut Kreetaan sitä varten, että järjestäisit jäljelle jääneet asiat ja asettaisit, niin kuin sinulle määräsin, joka kaupunkiin vanhimmat,
6. jos on joku nuhteeton, yhden vaimon mies, jolla on uskolliset lapset, eivät irstaudesta syytettyjä eivätkä niskoittelevia.
7. Sillä kaitsijan tulee olla nuhteeton - niin kuin Jumalan huoneen haltijan - ei itserakas, ei pikavihainen, ei juomari, ei tappelija, ei alhaisen voiton tavoittelija,
8. vaan vieraanvarainen, hyvää rakastava, maltillinen, oikeamielinen, pyhä, itsensähillitseväinen,
9. sellainen, joka pysyy opinmukaisessa luotettavassa sanassa, jotta olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteet.
10. Sillä paljon on niskoittelevia, turhan puhujia ja eksyttäjiä, varsinkin leikattujen joukossa;
11. sellaisilta on suu tukittava, kääntävät näet ylösalaisin kokonaisia huonekuntia opettamalla sopimattomia häpeällisen voiton vuoksi.
12. Eräs heistä, heidän oma profeettansa, on sanonut: "Kreetalaiset ovat aina valhettelijoita, ilkeitä petoja, laiskurivatsoja."
13. Tämä todistus on tosi; nuhteleva heitä sen tähden ankarasti, jotta olisivat uskossa terveet
14. kiinnittämättä huomiota juutalaisiin taruihin ja totuudesta pois kääntyvien ihmisten käskyihin.

15. Kaikki on puhdasta puhtaille; mutta saastaisille ja uskomattomille ei mikään ole puhdasta, vaan sekä mielensä että omatuntonsa on saastainen.

16. Väittävät tuntevansa Jumalan, mutta teoilla kieltävät, sillä ovat inhottavia ja tottelemattomia ja kaikkiin hyviin tekoihin kelvottomia.

Tiitukselle 2 luku

1. Mutta puhu sinä sitä, mikä terveeseen oppiin soveltuu:

2. vanhat miehet olkoot raittiit, arvokkaat, siveät ja uskossa, rakkaudessa ja kärsivällisyydessä terveet;

3. samoin vanhat naiset olkoot käytöksessään niin kuin pyhien sopii, ei panettelijoita, ei paljon viinin orjia, vaan hyviä opettajia,

4. ohjatakseen nuoria vaimoja rakastamaan miehiänsä ja lapsiansa,

5. olemaan siveitä, puhtaita, kotiansa hoitavia, hyviä, omalle miehellensä alamaisia, jottei Jumalan sana tulisi pilkatuksi.

6. Samoin kehoita nuorempia miehiä olemaan siveitä.

7. Aseta itsesi kaikessa hyvien tekojen esikuvaksi, osoita opetuksessa puhtautta ja arvokkuutta,

8. tervettä ja moitteetonta julistusta, jotta vastustaja häpeäisi, kun hänellä ei ole meistä mitään pahaa sanottavana.

9. Kehota palvelijoita olemaan isännilleen alamaisia, heille kaikessa mieliksi, vastustelematta,

10. etteivät näpistele, vaan osoittavat kaikkea hyvää uskollisuutta, jotta Jumalan, vapahtajamme, opin kaikessa kaunistaisivat.

11. Sillä Jumalan armo on ilmestynyt autuutta tuovana kaikille ihmisille

12. ja kasvattaa meitä, jotta hyläten jumalattomuuden ja maalliset himot eläisimme siveästi ja vanhurskaasti ja jumalisesti nykyisessä mailmanajassa

13. vartoessamme autuaallista toivoa ja suuren Jumalan ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kunnian ilmestymistä,

14. Hänen, joka antoi itsensä puolestamme lunastaakseen meidät kaikesta laittomuudesta ja puhdistaa itselleen omaisuuskansan, joka hyviä tekoja ahkeroitsee.

15. Puhu tätä ja kehoita ja nuhtelee kaikella käskyvallalla. Älköön kukaan sinua halveksiko.

Tiitukselle 3 luku

1. Muistuta heitä olemaan hallituksille ja esivalloille alamaiset, kuuliaiset, kaikkiin hyviin tekoihin valmiit,

2. ketään herjaamatta, etteivät ole riitaisia, vaan lempeitä osoittaen kaikkea sävyisyyttä kaikille ihmisille.
3. Sillä mekin olimme ennen ymmärtämättömiä, tottelemattomia, eksyksissä, moninaisten himojen ja hekumain orjia, elimme pahuudessa ja kateudessa, olimme inhottavia ja vihasimme toisiamme.
4. Mutta kun Jumalan, vapahtajamme, hyvyys ja ihmisrakkaus ilmestyi,
5. Hän vapahti meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen tähden, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta.
6. Sen Hän runsaasti vuodatti meihin Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kautta,
7. jotta me vanhurskautettuina armonsa kautta tulisimme perillisiksi iankaikkisen elämän toivon mukaan.
8. Sana on varma, ja tahdon, että vakuutat nämä asiat tosiksi, jotta ne, jotka ovat uskoneet Jumalaan, ahkeroisivat hyvien tekojen harjoittamista. Nämä ovat hyviä ja hyötyisiä ihmisille.
9. Mutta karta tyhmiä väittelyjä ja sukuluetteloja ja riitoja ja kiistoja laista, sillä ne ovat tarpeettomia ja turhia.
10. Harhaoppista ihmistä karta, yhden ja toisen varoituksen jälkeen,
11. tietäen, että sellainen on joutunut harhaan ja tekee syntiä, ollen itsensä tuomitsema.
12. Kun lähetän luoksesi Artemaan ja Tykikoksen, riennä tulemaan tyköni Nikopoliin, sillä olen päättänyt viettää talven siellä.
13. Varusta huolellisesti matkalle Seenas, lainoppinut, ja Apollo, niin ettei heiltä mitään puuttuisi.
14. Oppikoot meikäläisetkin ahkeroimaan hyviä tekoja välttämättömiin tarpeisiin, jotteivät olisi hedelmättömiä.
15. Sinua tervehtivät kaikki, jotka ovat kanssani. Tervehdi niitä, jotka pitävät meitä rakkaina uskossa. Armo kaikkien teidän kanssanne. Aamen.

Tiitukselle alaviitteet

Tit. 1:1 "Jumalan valitut" = Kristuksen seurakunta, vrt. 2:14.

Tit. 1:5 Paavali viittaa käyntiinsä Kreetalla. Se lienee tapahtunut hänen vapauduttuaan ensimmäisestä Rooman vankeudesta. Ks. alaviittaa Apt. 28:30 sekä 1 Tim. 1:3. Vanhimmat eli kaitsijat, ks. alaviittaa Apt. 20:28.

Tit. 1:9 "Terve oppi", vrt. alaviittaa 1 Tim. 1:10.

Tit. 1:11 "Suu tukittava" ts. he eivät saa puhua seurakunnan kokouksissa.

Tit. 1:12 Kirkkoisien tietojen mukaan sanat on lainattu runoilija Epimenideeltä, joka eli Kreetalla noin 600 eKr.

Tit. 1:14 "Juutalaiset tarut", ks. alaviittaa 1 Tim. 1:4.

Tit. 2:9 Ks. alaviittaa Kol. 3:22.

Tit. 2:14 Lunastus, ks. alaviittoja Mt. 20:28 ja Room. 3:24.

Tit. 3:5 Peso = kaste, Jh. 3:5.

Tit. 3:7 Perillinen, vrt. alaviittaa 1 Kor. 6:9.

Tit. 3:9 Sukuluettelot, vrt. alaviittaa 1 Tim. 1:4. Laki, ts. Mooseksen laki tai yleisemmin ottaen koko VT.

Tit. 3:12 Tykikos, vrt. Apt. 20:4, Ef. 6:21, Kol. 4:7, 2 Tim. 4:12. Nikopolis, kaupunki Länsi-Kreikassa, Tituksen kirjeen mahdollinen kirjoituspaikka. Se kuului Makedonian hallintoalueeseen.

Tit. 3:13 Apollo, vrt. alaviittaa Apt. 18:24.

Tit. 3:15 Eräissä käsikirjoituksissa on loppumaininta: "Titukselle, kreetalaisten seurakunnan valitsemaalle ensimmäiselle kaitsijalle, kirjoitettu Makedonian Nikopolista."

Paavalin kirje Filemonille

Filemonille 1 luku

1. Paavali, Kristuksen Jeesuksen vanki, ja veli Timoteus rakkaalle Filemonille, työtoverillemme,
2. ja rakkaalle Appialle, sisarellemme, ja Arkippokselle, taistelutoverillemme, ja kotonasi kokoontuvalle seurakunnalle.
3. Armo teille ja rauha Jumalalta, Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta.
4. Kiitän Jumalaani aina muistaessani sinua rukouksissani -
5. kun kuulen rakkaudestasi ja uskostasi, joka sinulla on Herraa Jeesusta ja kaikkia pyhiä kohtaan -
6. jotta uskosi yhteys olisi väkevä kaiken hyvän tuntemisessa, mikä meillä on Kristuksessa.
7. Sillä olen saanut paljon iloa ja rohkaisua rakkaudestasi, koska pyhien sydämet ovat virvoittuneet kauttasi, veli.
8. Sen tähden, vaikka minulla Kristuksessa on paljo rohkeutta käskeä sinua tekemään, mikä on soveliasta,
9. niin rakkauden tähden mieluummin pyydän ollen tällaisena vanhana Paavalina, ja nyt myös Jeesuksen Kristuksen vankina,
10. pyydän sinua poikani Onesimoksen puolesta, jonka kahleissani synnytin,
11. sinulle ennen vailla hyötyä, mutta nyt sinulle ja minulle hyötyisän.
12. Hänet lähetin sinulle takaisin; hänet, se on: oman sydämeni.
13. Haluaisin pitää hänet tykönäni, jotta sinun asemestasi palvelisi minua evankelion kahleissa,
14. mutta ilman suostumustasi en tahtonut tehdä mitään, jottei hyvyytesi olisi ikään kuin pakollinen, vaan vapaaehtoinen.
15. Sillä ehkä hän sen tähden joutui sinusta eroon ajaksi, että saisit hänet takaisin iäksi,
16. ei enää orjana, vaan orjaa enempänä, rakkaana veljenä, varsinkin minulle ja kuinka paljoa enemmän sinulle sekä ajallisesti että Herrassa.

17. Jos siis pidät minua toverinasi, niin ota hänet luoksesi niin kuin minut;
18. mutta jos hän on tehnyt sinulle jotakin vääryyttä tai on sinulle velkaa, pane se minun laskuuni.
19. Minä Paavali kirjoitan omin käsin: "Minä maksan" - etten sanoisi sinulle, että olet minulle velkaa itsesikin.
20. Niin veljeni, jospa saisin sinusta hyötyä Herrassa; virvoita sydäntäni Kristuksessa.
21. Luottaen kuuliaisuuteesi kirjoitin sinulle, tietäen, että teet enemmänkin kuin mitä sanon.
22. Mutta valmista samalla myös minulle majapaikka, sillä toivon, että minut rukoustenne kautta lahjoitetaan teille.
23. Sinua tervehtivät Epafra, vankitoverini Kristuksessa Jeesuksessa,
24. Markus, Aristarkos, Deemas ja Luukas, työtoverini.
25. Herramme Jeesuksen Kristuksen armo henkenne kanssa. Aamen.

Filemonille alaviitteet

Filem. 1:2 Appia ja Arkippos, ks. alaviittaa Kol. 4:17.

Filem. 1:7 Pyhät, ks. alaviittaa Apt. 9:13.

Filem. 1:10 Onesimos merkitsee "hyötyisä".

Filem. 1:22 "Lahjoitetaan teille." Paavali odottaa pääsevänsä vapaaksi ja näkevänsä Filemonin ja muut ystävänsä. Uskovien esirukoukset ovat auttaneet häntä.

Filem. 1:23 Epafra, ks. alaviittaa Kol. 1:7.

Filem. 1:24 Markus, ks. alaviittaa Apt. 12:12. Aristarkos, ks. alaviittaa Kol. 4:10. Deemas, ks. alaviittaa Kol. 4:14. Luukas, ks. alaviittaa Kol. 4:14.

Filem. 1:25 Eräissä käsikirjoituksissa on loppumaininta: "Filemonille kirjoitettu Roomasta Onesimoksen, orjan kautta."

Kirje Hebrealaisille

Hebrealaisille 1

1. Puhuttuaan muinoin monesti ja monella tapaa isille profeettain kautta
2. Jumala on näinä viimeisinä päivinä puhunut meille Pojassa, jonka on asettanut kaiken perilliseksi ja jonka kautta on mailmanajat luonut.
3. Tämä, joka on Hänen kirkkautensa säteily ja Hänen olemuksensa kuva ja kantaa kaikki voimansa sanalla, on toimitettuaan puhdistuksen synneistä istuutunut Majesteetin oikealle korkeuksissa,
4. tullen enkeleitä niin paljoa korkeammaksi kuin on perinyt heitä jalomman nimen.

5. Sillä kelle enkeleistä Hän on koskaan sanonut: "Sinä olet Poikani; tänä päivänä Sinut synnytin" ja taas: "Olen oleva Isänsä ja Hän on oleva Poikani"?
6. Ja taas kun Hän tuo esikon mailmaan, Hän sanoo: "Palvokoot Häntä kaikki Jumalan enkelit."
7. Enkeleistä sanoo: "Tekee enkelinsä tuuliksi ja palvelijansa tulen liekiksi",
8. mutta Pojasta: "Jumala, valtaistuimesi pysyy mailmanajasta mailmanaikaan ja valtakuntasi valtikka on oikeuden valtikka.
9. Sinä rakastit vanhurskautta ja vihasit laittomuutta. Sen tähden on Jumala, Sinun Jumalasi, voidellut Sinua iloöljyllä enemmän kuin osaveljiäsi."
10. Ja: "Sinä, Herra, alussa maan perustit, ja taivaat ovat kättesi tekoja.
11. Ne katoavat, mutta Sinä pysyt, ja vanhenevat kaikki kuin vaate.
12. Niin kuin vaipan ne käärit, kuin vaatteen, ja ne muuttuvat, mutta Sinä olet sama eivätkä ajastaikasi loppu."
13. Kelle enkeleistä Hän koskaan on sanonut: "Istu oikealleni, kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi"?
14. Eivätkö he kaikki ole palvelevia henkiä, palvelukseen lähetettyjä niitä varten, jotka autuuden perivät?

Hebrealaisille 2

1. Sen tähden tulee meidän sitä enemmän ottaa vaari siitä, mitä olemme kuulleet, jottemme kulkeutuisi ohi.
2. Sillä jos enkelten kautta puhuttu sana pysyi lujana, ja jokainen rikkomus ja tottelemattomuus sai sille kuuluvan palkan,
3. kuinka pääsemme pakoon, jollemme välitä tästä niin suuresta autuudesta, joka saatuaan alun Herran julistamana kuulijainsa kautta vahvistettiin meille,
4. kun Jumala yhdessä todisti tunnusmerkeillä ja ihmeillä ja monilla voimateoilla ja jakamalla Pyhää Henkeä tahtonsa mukaan?
5. Sillä enkelten valtaan Hän ei alistanut tulevaa mailmaa, josta puhumme.
6. Vaan joku on jossakin todistanut sanoen: "Mikä on ihminen, että häntä muistat, tai Ihmisen Poika, että katsot puoleensa?
7. Teit hänet enkeleitä vähän halvemmaksi, kirkkaudella ja kunnialla hänet seppelöit, alistit kaikki jalkainsa alle."
8. Sillä alistaessaan kaikki Hänen valtaansa, ei jättänyt mitään Hänen valtaansa alistamatta. Mutta nyt emme vielä näe kaikkea valtaansa alistetuksi.
9. Näemme Jeesuksen, joka oli tehty enkeleitä vähän halvemmaksi, kuoleman kärsimyksen tähden kirkkaudella ja kunnialla seppelöitynä, niin että Hän Jumalan armosta olisi kaikkien puolesta maistanut kuolemaa.

10. Sillä Hänen, jonka tähden kaikki on ja jonka kautta kaikki on, sopi saattaessaan paljon lapsia kirkkauteen kärsimysten kautta tehdä heidän autuutensa päämies täydelliseksi.
11. Sillä sekä Hän, joka pyhittää, että ne, jotka pyhitetään, ovat kaikki yhdestä, mistä syystä ei häpeä kutsua teitä veljiksi
12. sanoessaan: "Julistan nimeäsi veljilleni, veisaan Sinulle ylistystä seurakunnan keskellä"
13. ja taas: "Panen luottamukseni Häneen" ja taas: "Katso, minä ja lapset, jotka Jumala on minulle antanut."
14. Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli Häinkin niistä samalla tavoin osalliseksi, jotta kuoleman kautta kukistaisi sen, jolla on kuoleman valta, se on: perkeleen,
15. ja vapauttaisi kaikki ne, jotka kuoleman pelosta kautta koko elämän olivat orjia.
16. Sillä Hän ei toki ota huomaansa enkelejä, vaan Aaprahamin siemenen ottaa huomaansa.
17. Sen tähden Hänen piti kaikessa tuleman veljien kaltaiseksi, jotta Hänestä tulisi laupias ja uskollinen ylipappi Jumalan edessä, toimittaakseen hyvityksen kansan synneistä.
18. Sillä siinä, missä on kärsinyt ollen itse kiusattuna, Hän voi kiusattuja auttaa.

Hebrealaisille 3

1. Sen tähden, pyhät veljet, jotka olette taivaallisesta kutsumuksesta osalliset, katsokaa tunnustuksemme apostoliin ja ylipappiin Jeesukseen,
2. joka on uskollinen asettajalleen niin kuin Mooseskin "koko Hänen huoneessaan".
3. Sillä Hänet on katsottu suuremman kirkkauden arvoiseksi kuin Mooses, samoin kuin huoneen rakentajan kunnia on suurempi kuin huoneen.
4. Jokainen huone on näet jonkun rakentama, mutta kaiken rakentaja on Jumala.
5. Mooses tosin oli "palvelijana uskollinen koko Hänen huoneessaan" todistukseksi vastedes puhuttavista,
6. mutta Kristus on uskollinen Poikana, Hänen huoneensa haltijana, ja huoneensa olemme me, jos loppuun asti säilytämme lujana toivon rohkeuden ja kerskauksen.
7. Sen vuoksi, niin kuin Pyhä Henki sanoo: "Tänä päivänä, jos kuulette Hänen äänensä,
8. älkää kovettako sydämiänne, niin kuin katkeroituksessa kiusauksen päivänä erämaassa,
9. jossa isänne kiusasivat Minua ja koettelivat ja näkivät tekoni neljäkymmentä ajastaikaa.
10. Sen tähden vihastuin tähän sukupolveen ja sanoin: 'Aina eksyvät sydämessään.' Mutta eivät tunteneet teitäni,
11. niin että vihassani vannoin: 'Eivät pääse lepoon.'"
12. Katsokaa, veljet, ettei vain kellään teistä ole paha, epäuskoinen sydän, niin että luopuu elävästä Jumalasta,
13. vaan kehoittakaa toisianne joka päivä, niin kauan kuin sanotaan: "tänä päivänä", jottei kukaan teistä

synnin peittämänä paatuksi,

14. sillä me olemme tulleet osallisiksi Kristuksesta, jos vain säilytämme alkuluottamuksen lujana loppuun asti.

15. Kun sanotaan: "Tänä päivänä, jos kuulette äänensä, älkää kovettako sydämiänne, niin kuin katkeroituksessa",

16. ketkä siis kuultuaan katkeroittivat? Eivätkö kaikki, jotka Mooseksen johtamina olivat lähteneet Egyptistä?

17. Mutta keihin Hän oli vihastunut neljäkymmentä ajastaikaa? Eikö niihin, jotka olivat syntiä tehneet, joitten ruumiit kaatuivat erämaahan?

18. Ja keille vannoi, etteivät pääse Hänen lepoonsa, jollei tottelemattomille?

19. Niin näemme, etteivät epäuskon tähden voineet siihen päästä.

Hebrealaisille 4

1. Pelätkäämme siis, koska lupaus päästä Hänen lepoonsa on jäljellä, jottei kukaan teistä näyttäisi jääneen taipaleelle.

2. Sillä evankelio on julistettu meille niin kuin heillekin, mutta saarnan sana ei hyödyttänyt heitä, koska ei uskossa sulanut kuulijoihin.

3. Me näet, jotka uskoimme, pääsemme lepoon niin kuin Hän on sanonut: "Niin vannoin vihassani: 'Eivät pääse lepooni'", vaikka teot olivat olemassa mailman perustamisesta asti.

4. Sillä jossakin Hän on sanonut seitsemännestä päivästä näin: "Ja Jumalan lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikista teoistansa"

5. ja taas tässä: "Eivät pääse lepooni."

6. Koska siis yhä on niin, että muutamat pääsevät siihen, ja ne, joille evankelio aikaisemmin julistettiin, eivät päässeet tottelemattomuuden tähden,

7. niin Hän taas määrää erään päivän, "tämän päivän", sanomalla Daavidin kautta niin pitkän ajan jälkeen, niin kuin ennen on sanottu: "Tänä päivänä, jos kuulette Hänen äänensä, älkää kovettako sydämiänne."

8. Sillä jos Joosua olisi saattanut heidät lepoon, Hän ei puhuisi toisesta, sen jälkeisestä päivästä.

9. Niin on Jumalan kansalle sapatin lepo vielä olemassa.

10. Sillä joka on päässyt Hänen lepoonsa, on saanut levon teoistaan, hänkin niin kuin Jumala omistaan.

11. Ahkeroikaamme siis päästä siihen lepoon, jottei kukaan lankeaisi samassa tottelemattomuuden esimerkissä.

12. Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee läpi, kunnes erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aikomusten tuomitsija,

13. eikä mikään luotu ole Hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua Hänen silmäinsä

edessä, jolle meidän on tehtävä tili.

14. Kun meillä siis on suuri ylipappi, läpi taivasten kulkenut Jeesus, Jumalan Poika, niin pitäkäämme kiinni tunnustuksesta.

15. Sillä meillä ei ole sellaista ylipappia, joka ei voi sääliä heikkouksiamme, vaan joka on ollut kaikessa kiusattuna samalla lailla kuin me, kuitenkin ilman syntiä.

16. Käykäämme sen tähden rohkeasti armon istuimen luo, jotta saisimme laupeuden ja löytäisimme ajankohtaiseksi avuksi armon.

Hebrealaisille 5

1. Sillä jokainen ylipappi, ollen ihmisten joukosta otettu, asetetaan ihmisten puolesta Jumalalle kuuluviin, se on: uhraamaan lahjoja ja uhreja syntien edestä,

2. ja hän voi säälien kohdella tietämättömiä ja eksyviä, koska itsekin on heikkouden alainen.

3. Tämän tähden hänen täytyy, samoin kuin kansan puolesta, niin itsensäkin puolesta uhrata syntien edestä.

4. Eikä kukaan sitä arvoa itselleen ota, vaan on Jumalan kutsuma niin kuin Aaronkin.

5. Niinpä Kristuskaan ei korottanut itseään tullakseen ylipapiksi, vaan Hän, joka sanoi Hänelle: "Sinä olet poikani, tänä päivänä Sinut synnytin",

6. niin kuin myös toisessa paikassa sanoo: "Sinä olet pappi iäti Melkisedekin järjestyksen mukaan."

7. Lihansa päivinä Hän väkevällä huudolla ja kyynelillä uhraasi anomuksia ja rukouksia sille, joka voi Hänet kuolemasta pelastaa, ja Häntä kuultiin jumalanpelkonsa vuoksi.

8. Vaikka oli Poika, Hän oppi kuuliaisuutta siitä, mitä kärsi,

9. ja päästyään täydelliseksi tuli iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi kaikille, jotka ovat Hänelle kuuliaiset,

10. Hän, jota Jumala nimittää "ylipapiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan".

11. Tästä meillä on paljon sanottavaa ja sitä on vaikea selittää, koska olette käyneet hitaiksi kuulemaan.

12. Sillä te, joitten pitäisi ajan puolesta olla opettajia, olette taas sen tarpeessa, että teille opetetaan Jumalan sanojen ensimmäisiä alkeita, ja olette käyneet maitoa eikä vahvaa ruokaa tarvitseviksi.

13. Sillä jokainen, joka nauttii maitoa, on kokematon vanhurskauden sanassa, sillä on lapsi.

14. Vahva ruoka on täysi-ikäisiä varten, niitä, joitten aistit tottumuksesta ovat harjaantuneet hyvän ja pahan erottamiseen.

Hebrealaisille 6

1. Jättäkäämme sen tähden Kristuksen opin alkeet ja pyrkikäämme täydellisyyteen, laskematta taas

perustusta: kääntymystä pois kuolleista töistä ja uskoa Jumalaan,
2. oppia kasteista ja kätten päällepanemisesta, kuolleitten nousemuksesta ja iankaikkisesta tuomiosta.
3. Niin teemme, jos vain Jumala sallii.
4. Sillä mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistetut ja taivaallista lahjaa maistaneet ja Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet
5. ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevan mailmanajan voimia,
6. ja ovat luopuneet, taas uudistaa kääntymykseen, kun itsellensä ristiinnaulitsevat Jumalan Pojan ja Häntä julkisesti häpäisevät.
7. Sillä maa, joka juo sen päälle usein tulevan sateen ja kantaa kasvun niitten hyväksi, joita varten sitä viljelläänkin, saa siunauksen Jumalalta;
8. mutta joka tuottaa orjantappuroita ja ohdakkeita, on kelvoton ja lähellä kirousta ja sen loppuna on polttaminen.
9. Mutta teistä, rakkaat, uskomme sitä, mikä on parempaa ja koituu autuudeksi - vaikka puhummekin näin.
10. Sillä Jumala ei oli väärämielinen, niin että unhoittaisi työnne ja rakkautenne, jota olette osoittaneet nimeänsä kohtaan, kun olette palvelleet pyhiä ja vielä palvelette.
11. Halajamme, että kukin teistä osoittaa samaa intoa säilyttääkseen toivon täysin varmana loppuun asti,
12. jottette kävisi veltoiksi, vaan että teistä tulisi niitten seuraajia, jotka uskon ja kärsivällisyyden kautta perivät lupaukset.
13. Sillä annettuaan Aaprahamille lupauksen Jumala vannoi itsensä kautta, koska ei voinut kenenkään suuremman kautta vanna,
14. ja sanoi: "Totisesti, siunaamalla sinut siunaan ja enentämällä sinut enennän",
15. ja näin hän, Aapraham, kärsivällisesti varrottuaan saavutti lupauksen täyttymisen.
16. Sillä ihmiset vannovat suuremman kautta ja vala on heille vahvistuksena, kaiken vastaväitteen loppu.
17. Sen vuoksi, kun Jumala vielä tehokkaammin tahtoi lupauksen perillisille osoittaa muuttumattoman päätöksensä, Hän vakuutti sen valalla,
18. jotta me kahden muuttumattoman asian kautta, joissa Jumalan oli mahdotonta valhetella, saisimme voimallisen kehoituksen, me, jotka olemme paenneet pitämään kiinni edessä olevasta toivosta.
19. Se toivo on meille ikäänkuin sielun ankkuri, varma ja luja, ja ulottuu esiripun sisäpuolelle asti,
20. jonne Jeesus edelläjuoksijana on puolestamme mennyt tultuaan ylipapiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan ikuisiksi ajoiksi.

Hebrealaisille 7

1. Sillä tämä Melkisedek - Saalemin kuningas, korkeimman Jumalan pappi, joka meni Aaprahamia vastaan,

- hänen palatessaan kuninkaita voittamasta, ja siunasi hänet,
2. hän, jolle Aapraham myös jakoi kymmenykset kaikesta ja jonka nimi käännettynä on ensin "vanhurskauden kuningas", ja sitten myös "Saalemin kuningas", se on "rauhan kuningas",
3. ilman isää, ilman äitiä, ilman sukua; jolla ei ole päivien alkua eikä elämän loppua, mutta joka on tehty Jumalan Pojan kaltaiseksi - pysyy pappina iäti.
4. Katsokaa, kuinka suuri hän on, jolle kantaisä Aapraham antoi kymmenykset saaliista.
5. Onhan niillä Leevin pojista, jotka saavat pappeuden, käsky lain mukaan ottaa kymmenyksiä kansalta, se on veljiltään, vaikka nämä ovatkin Aaprahamin kupeista lähteneet;
6. mutta hän, jonka suku ei ole luettavissa heistä, otti kymmenykset Aaprahamilta ja siunasi sen, jolla oli lupaukset.
7. On kuitenkin täysin kiistämätöntä, että vähäisempi saa siunauksen arvokkaammalta.
8. Täällä kuolevaiset ihmiset ottavat kymmenyksiä, mutta siellä se, jonka todistetaan elävän.
9. Aaprahamin kautta, niin sanoaksemme, on Leevikin, joka ottaa kymmenyksiä, maksanut kymmenyksiä,
10. sillä hän oli vielä isän kupeissa, kun Melkisedek meni tätä vastaan.
11. Jos siis täydellisyys oli saatavissa leeviläisen pappeuden kautta, sillä sen perusteella kansa on saanut lain, miksi oli vielä tarpeen toisen papin nousta Melkisedekin järjestyksen mukaan eikä tulla nimitetyksi Aaronin järjestyksen mukaan?
12. Pappeuden muuttuessa tapahtuu näet välttämättä lainkin muutos.
13. Sillä se, josta tämä sanotaan, oli toista sukukuntaa, josta ei kukaan ole alttaritointa hoitanut.
14. On näet yleisesti tunnettua, että Herramme on noussut Juudasta, jolle sukukunnalle Mooses ei pappeudesta mitään puhunut.
15. Tämä on vielä paljon selvempää, kun nousee Melkisedekin kaltainen toinen pappi,
16. joka ei ole sellaiseksi tullut lihallisen käskyn lain mukaan, vaan katoamattoman elämän voiman mukaan.
17. Sillä Hänestä todistetaan: "Sinä olet pappi iäti, Melkisedekin järjestyksen mukaan."
18. Tapahtuu näet entisen käskyn poistaminen, koska se oli heikko ja vailla hyötyä -
19. sillä laki ei tehnyt mitään täydelliseksi - ja sijaan tulee parempi toivo, jonka kautta lähestymme Jumalaa.
20. Samoin kuin tämä ei tapahtunut ilman valan vannomista - sillä nuo ovat tulleet papeiksi ilman valan vannomista,
21. mutta tämä sen vannomalla valalla, joka sanoi Hänelle: "Herra on vannonut eikä ole katuva: 'Sinä olet pappi iäti'" -
22. niin on myös Jeesus tullut paremman liiton takaajaksi.
23. Noita pappeja on ollut monia, koska kuolema ei sallinut heidän pysyä,
24. mutta tällä on katoamaton pappeus, koska pysyy iäti.
25. Sen vuoksi Hän myös voi täydellisesti autuuttaa ne, jotka Hänen kauttaan Jumalan tykö tulevat, sillä

elää aina rukoillakseen heidän puolestansa.

26. Sellainen ylipappi meille sopikin: pyhä, viaton, tahraton, syntisistä erotettu ja taivaita korkeammaksi tullut,

27. jonka ei joka päivä ole tarvis, niin kuin ylipappien, ensin uhrata omien syntiensä puolesta ja sitten kansan syntien, sillä tämän teki kerta kaikkiaan, uhratessaan itsensä.

28. Sillä laki asettaa ylipapeiksi ihmisiä, joissa on heikkoutta, mutta valan sana, joka on annettu lain jälkeen, asettaa Pojan, iäisiksi ajoiksi täydelliseksi tulleen.

Hebrealaisille 8

1. Pääkohta siinä, mistä puhutaan, on tämä: meillä on sellainen ylipappi, joka on istuutunut Majesteetin valtaistuimen oikealle taivaissa,

2. ja on kaikkeinpyhimmän ja sen oikean majan palvelija, jonka on rakentanut Herra eikä ihminen.

3. Sillä jokainen ylipappi asetetaan uhraamaan lahjoja ja uhreja, jonka tähden on välttämätöntä, että tälläkin on jotakin uhrattavaa.

4. Jos Hän siis olisi maan päällä, Hän ei olisikaan pappi, koska jo on niitä, jotka lain mukaan uhraavat lahjoja

5. ja palvelevat taivaallisten kuvaa ja varjoa, niin kuin Moosekselle oli ilmoitettu, kun oli valmistamassa majaa. Sillä sanoo: "Katso, että teet kaikki sen kuvan mukaan, joka näytettiin sinulle vuorella."

6. Mutta Hän on saanut niin paljoa jalomman viran kuin on myös paremman liiton välimies, liiton, joka on perustettu paremmille lupauksille.

7. Jos näet tuo ensimmäinen olisi ollut moitteeton, ei toiselle olisi etsitty sijaa.

8. Sillä moittien heitä sanoo: "Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin Israelin huoneen ja Juudan huoneen kanssa solmin uuden liiton,

9. en sellaista liittoa, jonka tein isäinsä kanssa sinä päivänä, kun tartuin heidän käteensä johtaakseni heidät pois Egyptin maasta. Sillä eivät pysyneet liitossani enkä Minä heistä huolinut, sanoo Herra.

10. Sillä tämä on se liitto, jonka teen Israelin huoneen kanssa näitten päivien jälkeen, sanoo Herra: Panen lakini mieleensä ja kirjoitan ne sydämiinsä; niin olen heille Jumala ja he ovat Minulle kansa.

11. Silloin ei kukaan opeta kansalaistaan eikä kukaan veljeään, sanoen: 'Tunne Herra', sillä jokainen heistä, pienestä suureen saakka, tuntee Minut.

12. Sillä olen armollinen rikkomuksiansa kohtaan enkä syntejänsä enää muista."

13. Sanoessaan "uuden" Hän on tehnyt ensimmäisen liiton vanhentuneeksi, mutta mikä vanhenee ja käy iälliseksi, on lähellä häviämistä.

Hebrealaisille 9

1. Näin oli tosin ensimmäiselläkin liitolla jumalanpalvelussäännöt ja maallinen pyhäkkö.
2. Oli näet valmistettu maja, etumainen, jossa oli sekä lampunjalka että pöytä ja näkyleivät, ja sen nimi on "pyhä".
3. Mutta toisen esiripun takana maja, jonka nimi on "kaikkeinpyhin":
4. siinä oli kultainen suitsutusalttari ja liiton arkki, yltymäri kullalla päällystetty, jossa kultainen mannaa sisältävä astia ja Aaronin viheriöinyt sauva ja liiton taulut
5. ja sen päällä kirkkauden kerubit varjostamassa armoistuinta. Näistä ei nyt käy puhuminen kustakin erikseen.
6. Kun kaikki on näin järjestetty, menevät papit joka aika etumaiseen majaan jumalanpalvelusta toimittaen,
7. mutta toiseen majaan menee ainoasti ylipappi kerran ajastajassa, ei ilman verta, jonka uhraa itsensä ja kansan tahattomien syntien puolesta.
8. Näin Pyhä Henki osoittaa, että tie kaikkeinpyhimpään ei ole vielä tullut ilmi, kun etumainen maja yhä seisoo.
9. Tämä on nykyistä aikaa tarkoittava vertauskuva, ja sen mukaan uhrataan lahjoja ja uhreja, jotka eivät kykene tekemään uhripalveluksen toimittajaa omassatunnossa täydelliseksi
10. ja jotka, niin kuin ruuat ja juomat ja erilaiset pesot ja lihan säännöt, ovat olemassa ainoasti oikean järjestyksen aikaan asti.
11. Kun Kristus tuli tulevaisen hyvän ylipapiksi, niin Hän suuremman ja täydellisemmän majan kautta, joka ei ole käsin tehty, ei siis tätä luomakuntaa,
12. meni, ei kauristen ja vasikkain veren kautta, vaan oman verensä kautta kerta kaikkiaan kaikkeenpyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen.
13. Sillä jos kauristen ja härkäin veri ja hiehon tuhka, saastaisten päälle vihmottuna, pyhittää lihapuhtauteen,
14. kuinka paljoa enemmän Kristuksen veri, Hänen, joka iankaikkisen Hengen kautta uhrasi itsensä viattomana Jumalalle, puhdistaa omantuntomme kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa.
15. Sen vuoksi Hän on uuden liiton välimies, jotta - koska kuolema on tapahtunut lunastukseksi ensimmäisen liiton aikaisista rikkomuksista - ne, jotka ovat kutsutut, saisivat lupauksen iankaikkisesta perinnöstä.
16. Sillä missä on testamentti, siinä täytyy tekijän kuoleman tulla osoitetuksi;
17. sillä testamentti on pätevä kuoleman jälkeen, koska se ei milloinkaan ole voimassa tekijän eläessä.
18. Sen vuoksi ei ensimmäistäkään liittoa verettä vihitty.
19. Sillä puhuttuaan kaikelle kansalle kaikki käskyt lain mukaan Mooses otti vasikkain ja kauristen veren ynnä vettä ja purppuravillaa ja isoppia ja vihmoi sekä itse, kirjan että kaiken kansan
20. sanoen: "Tämä on sen liiton veri, jonka Jumala on teille säätänyt."
21. Samoin vihmoi verellä majankin ja kaikki jumalanpalvelukseen kuuluvat välineet.

22. Niin puhdistetaan lain mukaan miltei kaikki verellä, eikä ilman verenvuodatusta ole anteeksiantoa.
23. On siis välttämätöntä, että taivaallisten kuvat tällä tavoin puhdistetaan, mutta taivaalliset itse paremmilla uhreilla kuin nämä.
24. Sillä Kristus ei mennyt käsin tehtyyn kaikkeinpyhimpään, joka on oikean kuva, vaan itse taivaaseen - nyt ilmestyäkseen Jumalan kasvojen eteen meidän hyväksemme -
25. eikä uhraamaan itseänsä monta kertaa, niin kuin ylipappi joka ajastaika menee kaikkeinpyhimpään vierasta verta mukanaan,
26. sillä muuten Hänen olisi pitänyt kärsiä monta kertaa mailman perustamisesta asti. Mutta nyt Hän on kerran ilmestynyt mailmanaikain lopulla poistaakseen synnin uhraamalla itsensä.
27. Ja samoin kuin ihmisten osana on kerran kuolla, mutta sen jälkeen tulee tuomio,
28. samoin Kristuskin, kerran uhrattuna kantaakseen monien synnit, on toistamiseen ilman syntiä ilmestyvä autuutena niille, jotka Häntä vartovat.

Hebrealaisille 10

1. Sillä laki, jossa on tulevan hyvän varjo, ei itse asiain olemusta, ei voi koskaan samoilla uhreilla, joita he joka ajastaika alinomaa tuovat, tehdä täydelliseksi niitä, jotka Jumalaa lähestyvät.
2. Sillä eikö muuten olisi lakattu niitä tuomasta, koska niillä, jotka Jumalaa palvelivat, kerran puhdistettuina ei enää olisi mitään tietoa synneistä?
3. Mutta niissä on vuosittainen muistutus synneistä.
4. Sillä mahdotonta on härkään ja kauristen veren ottaa pois syntejä.
5. Sen tähden Hän mailmaan tullessaan sanoo: "Uhria ja antia et tahtonut, mutta ruumiin valmistit minulle;
6. polttouhreihiin ja syntiuhreihiin et mielistynyt.
7. Silloin sanoin: 'Katso, tulen - kirjakääröön on minusta kirjoitettu - tekemään tahtosi, Jumala.'"
8. Sanottuaan ensin: "Uhreja ja anteja ja polttouhreja ja syntiuhreja et tahtonut etkä niihin mielistynyt", vaikka niitä lain mukaan uhrataan,
9. sanoi sitten: "Katso, tulen tekemään tahtosi, Jumala." Poistaa ensimmäisen pystyttääkseen toisen.
10. Tämän tahdon perusteella olemme pyhitetyt Jeesuksen Kristuksen ruumiin uhrilla kerta kaikkiaan.
11. Kaikki papit seisovat joka päivä palvelusta toimittamassa ja usein tuomassa samoja uhreja, jotka eivät koskaan voi syntejä poistaa,
12. mutta tämä on tuotuaan yhden ainoan uhrin syntien edestä ainiaaksi istuutunut Jumalan oikealle
13. vartoen tästä lähin, kunnes vihollisensa pannaan jalkainsa astinlaudaksi.
14. Sillä yhdellä uhrilla on ainiaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään.
15. Sen todistaa meille myös Pyhä Henki; sillä sanottuaan:

16. "Tämä on liitto, jonka näitten päivien jälkeen teen heidän kanssaan", sanoo Herra: "Panen lakini sydämiinsä ja kirjoitan ne mieleensä"
17. ja: "Syntejään ja laittomuuksiaan en enää muista."
18. Mutta missä näitten anteeksiantamus on, siinä ei tarvita enää uhria syntien edestä.
19. Koska meillä siis, veljet, on uskallus Jeesuksen veren kautta mennä kaikkeinpyhimpään -
20. uusi ja elävä tie, jonka on vihkinyt meille esiripun, se on lihansa kautta -
21. ja koska meillä on "suuri Jumalan huoneen pappi",
22. niin käykäämme esiin vakaalla sydämellä, täydessä uskon varmuudessa, sydämet vihmottuna puhtaiksi pahasta omastatunnosta ja ruumis puhtaalla vedellä pestynä.
23. Pysykäämme toivon järkkymättömässä tunnustuksessa, sillä Hän, joka antoi lupauksen, on uskollinen.
24. Tarkatkaamme toisiamme rohkaisuksi rakkauteen ja hyviin tekoihin,
25. jättämättä keskinäistä kokoontumistamme, niin kuin joillakin on tapana, vaan kehoittakaa toisianne sitä enemmän, kun näette päivän lähestyvän.
26. Sillä jos tahallamme teemme syntiä päästyämme totuuden tuntoon, ei ole enää uhria syntien edestä,
27. vaan jokin kauhea tuomion vartominen ja tulen kiivaus, joka on kuluttava vastustajat.
28. Kun joku on hylännyt Mooseksen lain, hän kuolee armotta kahden tai kolmen todistajan sanan perusteella.
29. Kuinka paljoa ankaramman rangaistuksen luulette sen ansaitsevan, joka tallaa jalkoihinsa Jumalan Pojan ja pitää epäpyhänä liiton veren, jossa hänet on pyhitetty, ja herjaa armon Henkeä?
30. Sillä Hänet tunnemme, joka on sanonut: "Minun on kosto, minä maksan" ja vielä: "Herra tuomitsee kansansa."
31. Kauheaa on langeta elävän Jumalan käsiin.
32. Mutta muistakaa entisiä päiviä, jolloin valistetuiksi tultuanne kestitte monta kärsimyksen kilpailua,
33. kun toisaalta olitte häväistyksissä ja ahdistuksissa mailman katseltavina ja toisaalta tulitte niitten osaveljiksi, jotka siten vaelsivat.
34. Sillä vankien kanssa olette kärsineet ja ilolla pitäneet hyvänänne omaisuutenne ryöstön, tietäen, että teillä itsellänne on parempi ja pysyvä omaisuus.
35. Älkää siis heittäkö pois uskallustanne, jonka palkka on suuri.
36. Tarvitsette näet kestävyyttä, jotta tehtyänne Jumalan tahdon saisitte lupauksen.
37. Sillä "aivan vähän aikaa vielä, niin tulee Hän, joka on tuleva, eikä viivyttele.
38. Vanhurskaani elää uskosta, ja jos vetäytyy pois, ei sieluni mielisty häneen."
39. Emme kuitenkaan ole niitä, jotka vetäytyvät pois turmioksi, vaan niitä, jotka uskovat sielun tallettamiseksi.

Hebrealaisille 11

1. Mutta usko on luottamus siihen, mitä toivotaan, vakaumus asioista, mitkä eivät näy.
2. Sillä sen kautta saivat vanhat todistuksen.
3. Uskossa ymmärrämme, että mailmanajat on asetettu Jumalan sanalla, niin että se, mikä näkyy, ei ole syntynyt näkyväisistä.
4. Uskossa Aapeli toi Jumalalle paremman uhrin kuin Kain ja sen kautta sai todistuksen, että oli vanhurskas, kun Jumala antoi todistuksen hänen lahjoistaan, ja sen kautta vielä kuoltuaan puhuu.
5. Uskossa Hanok otettiin pois näkemästä kuolemaa, "eikä häntä enää nähty, koska Jumala oli ottanut hänet pois". Sillä ennen poisottamistaan oli saanut todistuksen, että oli otollinen Jumalalle.
6. Mutta ilman uskoa on mahdotonta olla otollinen Jumalalle, sillä Jumalan tykö tulevan täytyy uskoa, että Hän on ja maksaa palkan Häntä etsiväisille.
7. Uskossa rakensi Nooa saatuaan ilmoituksen siitä, mikä ei vielä näkynyt, pyhässä pelossa arkin huonekuntansa autuudeksi ja sen uskon kautta hän tuomitsi mailman ja tuli vanhurskauden perilliseksi uskon mukaan.
8. Uskossa Aapraham totteli saatuaan kutsun lähteä maahan, jonka oli saava perinnöksi, ja lähti tietämättä, minne tulee.
9. Uskossa eli muukalaisena lupauksen maassa niin kuin vieraassa maassa, asuen teltoissa saman lupauksen perillisten lisäkin ja Jaakon kanssa.
10. Sillä vartoi kaupunkia, jolla on perustukset ja jonka rakentaja ja tekijä on Jumala.
11. Uskossa sai itse Saarakin voimaa suvun perustamiseen ja synnytti yli-ikäisenä, koska piti lupauksen antajaa uskollisena.
12. Sen tähden syntyikin yhdestä miehestä, vieläpä kuolettuneesta, epälukenen määrä, "paljoudeltaan niin kuin taivaan tähdet ja niin kuin hiekka, joka on meren rannalla."
13. Uskossa nämä kaikki kuolivat eivätkä lupauksia saavuttaneet, vaan kaukaa olivat ne nähneet ja niitä tervehtineet ja tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä.
14. Sillä jotka näin puhuvat, ilmaisevat etsivänsä isänmaata.
15. Jos tarkoittavat sitä, josta lähtivät, heillä oli tilaisuus palata,
16. mutta nyt pyrkivät parempaan, se on taivaalliseen. Sen tähden Jumala ei heitä häpeä - nimittäin tulla kutsutuksi heidän Jumalakseen - sillä on valmistanut heille kaupungin.
17. Uskossa Aapraham koetukselle pantuna uhrasi lisäkin, uhrasi ainokaisen, hän, joka oli vastaanottanut lupaukset,
18. ja jolle oli sanottu: "lisäkin nimitetään sinulle siemen."
19. Ajatteli, että Jumala on voimallinen kuolleistakin herättämään, minkä vuoksi saikin hänet vertauskuvana

takaisin.

20. Uskossa Iisak siunasi Jaakon ja Eesaun tulevaisiin nähden.

21. Uskossa Jaako kuollessaan siunasi molemmat Joosepin pojat ja palvoi sauvansa päähän nojaten.

22. Uskossa Jooseppi lopun lähetessä muistutti Israelin lasten lähdöstä ja antoi määräyksen luistansa.

23. Uskossa pitivät Mooseksen synnyttyä vanhempansa häntä kätöksessä kolme kuukautta, koska havaitsivat lapsen ihanaksi eivätkä pelänneet kuninkaan käskyä.

24. Uskossa Mooses kieltäytyi suureksi tultuaan olemasta faraon tyttären poikana

25. ottaen mieluummin kärsiäkseen vaivaa yhtenä Jumalan kansan kanssa kuin saadakseen lyhytaikaista synnin nautintoa

26. ja katsoen "Kristuksen pilkan" suuremmaksi rikkaudeksi kuin Egyptin aarteet, sillä katseensa käänsi palkintoa kohti.

27. Uskossa jätti Egyptin pelkäämättä kuninkaan vihaa, sillä kesti ikään kuin nähden näkymättömän.

28. Uskossa pani toimeen pääsiäisaterian ja veren vihmonnan, jottei esikoisten surmaaja koskisi heihin.

29. Uskossa kulkivat poikki Punaisen meren ikään kuin kuivan maan, mitä yrittäessään egyptiläiset hukkuivat.

30. Uskossa kaatuivat Jerikon muurit, kun niitten ympäri oli kuljettu seitsemän päivää.

31. Uskossa portto Raahab jäi hukkumatta tottelemattomien kanssa, kun rauha mielessä oli ottanut vakoojat luoksensa.

32. Mitä vielä sanon? Sillä minulta loppuu aika kertoessani Gideonista, Baarakista, Simsonista, Jeftasta, Daavidista ja Samuelista sekä profeetoista,

33. jotka uskon voimalla kukistivat valtakuntia, harjoittivat vanhurskautta, saavuttivat lupaukset, tukkivat jalopeurain suut,

34. sammuttivat tulen voiman, pääsivät miekanteriä pakoon, voimistuivat heikkoudesta, tulivat väkeviksi sodassa, ajoivat pakoon muukalaisten sotajoukot.

35. Naiset saivat kuollessaan nousemuksen kautta takaisin. Toiset ovat alistuneet räähkäämiseen ottamatta vastaan vapautusta, jotta saisivat paremman nousemuksen;

36. toiset saivat kokea pilkkaa ja ruoskaa, vieläpä kahleita ja vankilaa;

37. heitä kivitettiin, poltettiin, rikki sahattiin, miekalla surmattiin; kiertelivät ympäri lampaannahoissa ja vuohennahoissa, puutteenalaisina, ahdistettuina, pahoinpideltyinä -

38. nuo, joitten arvollinen mailma ei ollut - harhailivat erämaissa ja vuorilla ja luolissa ja maakuopissa.

39. Uskon kautta nämä kaikki saivat todistuksen, mutta eivät saavuttaneet lupautta,

40. sillä Jumala oli varannut meitä varten jotakin parempaa, jotteivät he ilman meitä pääsisi täydellisyyteen.

1. Sen tähden, kun meilläkin on näin suuri todistajain pilvi ympärillämme, pankkaamme pois kaikki paino ja helposti kietova synty ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilpailussa
2. silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen, joka edessä olevan ilon vuoksi kärsi ristin, häpeästä välittämättä, ja istuutui Jumalan valtaistuimen oikealle.
3. Ajatelkaa siin Häntä, joka syntisiltä on kärsinyt sellaista vastustusta itseään kohtaan, jottette väsyisi masentuen mieleltänne.
4. Ette ole vielä verille asti tehneet vastarintaa taistellessanne syntiä vastaan,
5. ja olette unhottaneet kehoituksen, joka puhuu teille niin kuin lapsille: "Poikani, älä halveksi Herran kuritusta äläkä masennu, kun Hän sinua nuhtelee;
6. sillä jota Herra rakastaa, sitä kurittaa, ja ruoskii jokaista lasta, jonka ottaa huomaansa."
7. Kuritukseksi kärsitte, Jumala kohtelee teitä niin kuin lapsia. Sillä mikä lapsi se on, jota isä ei kurita?
8. Mutta jos olette ilman kuritusta, josta kaikki ovat osallisiksi tulleet, olette äpäriä ettekä lapsia.
9. Ja vielä: meillä oli ruumiilliset isämme kurittajina ja heitä kunnioitimme; emmekö paljoa ennemmin olisi alamaiset henkien Isälle ja eläisi?
10. Sillä nuo kurittavat meitä muutamia päiviä varten, sen mukaan kuin näkivät oikeaksi, mutta tämä kurittaa parhaaksi, jotta tulisimme osallisiksi pyhydestään.
11. Mikään kuritus ei tosin sillä kertaa näytä olevat iloksi, vaan murheeksi, mutta jälkeinpäin se antaa vanhurskauden rauhanhedelmän niille, jotka sen kautta ovat harjoitetut.
12. Sen tähden "ojentakaa hervonneet kätenne ja voimattomat polvenne";
13. "tehkää polut suoriksi jaloillenne", jottei ontuva jalka nyrjähtäisi, vaan pikemmin paranisi.
14. Tavoitelkaa rauhaa kaikkien kanssa ja pyhitystä, jota ilman kukaan ei ole näkevä Herraa.
15. Pitäkää huoli, ettei kukaan jää osattomaksi Jumalan armosta, "jottei mikään katkeruuden juuri oraalle nousten tekisi häiriötä" ja moni sen kautta saastuisi,
16. ettei kukaan ole haureellinen tai epäpyhä niin kuin Eesau, joka yhdestä ateriasta myi esikoisuutensa.
17. Sillä tiedätte, että hänet sittemmin hylättiin, kun tahtoi periä siunauksen; ei näet löytänyt sijaa peruutukselle, vaikka kyynelin sitä pyysi.
18. Ette näet ole käyneet vuoren luo, joka on käsin kosketeltavissa ja joka paloi tulella, ette synkeyden, ette pimeään, ette myrskyn,
19. ette pasunan kaiun ettekä sanojen äänen luo, jonka kuulijat pyysivät, ettei heille enää sanaa puhuttaisi;
20. sillä eivät voineet kestää käskyä: "Vaikka eläinkin koskettaisi vuorta, se kivitettäköön."
21. Näky oli niin hirmuinen, että Mooses sanoi: "Olen suuresti pelästynyt ja vapisen."
22. Mutta olette käyneet Siionin vuoren ja elävän Jumalan kaupungin, taivaallisen Jerusalemin, ja kymmenien tuhansien enkelten tykö,

23. juhla joukon, taivaissa kirjoitettujen esikoisten seurakunnan ja Jumalan tykö, joka on kaikkein tuomari, ja täydelliseksi tulleiden vanhurskaitten ihmisten henkien tykö,
24. ja uuden liiton välimiehen Jeesuksen ja vihmontaveren tykö, joka puhuu parempaa kuin Aapelin veri.
25. Katsokaa, ettette torju Häntä, joka puhuu; sillä jos nuo eivät päässeet pakoon, jotka torjuivat Hänet, joka ilmoitti Jumalan tahdon maan päällä, niin paljoa vähemmän me, jos käännyimme pois Hänestä, joka ilmoittaa sen taivaista.
26. Silloin äänensä järkytti maata, mutta nyt on luvannut sanoen: "Vielä kerran järkytän maan, jopa taivaankin."
27. Mutta "vielä kerran" osoittaa järkkäyväisten muuttumisen - koska ovat luotuja - jotta järkkymättömät pysyisivät.
28. Koska siis saamme järkkymättömän valtakunnan, olkaamme kiitolliset ja palvelkaamme sen kautta otollisesti Jumalaa kunnioituksella ja pelolla;
29. sillä Jumalamme on kuluttavainen tuli.

Hebrealaisille 13

1. Pysyköön veljesrakkaus.
2. Älkää unohtako vieraanvaraisuutta, sillä sen kautta muutamat ovat tietämättä pitäneet enkelejä vierainaan.
3. Muistakaa vankeja niin kuin olisitte kanssaan kahleissa. Muistakaa pahoinpideltyjä, olettehan itsekin ruumiissa.
4. Olkoon avio kunnioitettu kaikkien kesken ja aviovuode saastuttamaton, sillä haureelliset ja avionrikkajat Jumala tuomitsee.
5. Älköön vaelluksenne olko ahnetta. Tyytykää siihen, mitä teillä on. Sillä Hän on sanonut: "En totisesti sinua hylkää enkä suinkaan sinua jätä",
6. niin että turvattuina sanomme: "Herra on auttajani enkä pelkää; mitä ihminen minulle tekee?"
7. Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa; katsoen vaelluksensa loppua seuratkaa uskoa.
8. Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iäisesti.
9. Älkää olko monenlaisten ja vieraitten oppien viskeltäviä, sillä sydämen on hyvä vahvistua armosta eikä ruuista, joitten mukaan vaeltavat eivät ole hyötyneet.
10. Meillä on alttari, josta majassa palvelevilla ei ole valta syödä.
11. Sillä niitten eläinten ruumiit, joitten veren ylipappi syntien tähden vie kaikkeinpyhimpään, poltetaan leirin ulkopuolella.

12. Sen tähden myös Jeesus, pyhittääkseen omalla verellään kansan, kärsi portin ulkopuolella.
13. Menkäämme siis Hänen tykönsä "leirin ulkopuolelle", pilkkaansa kantaen,
14. sillä ei meillä täällä ole pysyväistä kaupunkia, vaan etsimme tulevaista.
15. Uhratkaamme siis kauttansa joka aika kiitosuhria Jumalalle, se on: niitten huulten hedelmää, jotka Hänen nimeänsä tunnustavat.
16. Mutta älkää unhoitako hyväntekeväisyyttä ja avustamista, sillä sellaisiin uhreihin Jumala mielistyy.
17. Olkaa kuuliaisat johtajillenne ja tottelevaiset, valvovat näet sielujanne niin kuin tilin tekeväiset, jotta tekisivät sen ilolla eikä huokaillen, sillä siitä ei ole teille hyötyä.
18. Rukoilkaa puolestamme, sillä olemme varmat, että meillä on hyvä omatunto, kun haluamme kaikessa hyvin vaeltaa.
19. Mutta vielä hartaammin kehoitan näin tekemään, jotta minut pikemmin annettaisiin teille takaisin.
20. Mutta rauhan Jumala, joka on kuolleista nostanut Hänet, joka iankaikkisen liiton veren kautta on suuri lammasten paimen, Herramme Jeesuksen,
21. tehköön teidät täydellisiksi kaikkeen hyvään tahtonsa toteuttamiseksi ja vaikuttakoon teissä sitä, mikä on Hänelle otollista Jeesuksen Kristuksen kautta, jolle kunnia mailmanajasta mailmanaikaan. Totisesti.
22. Mutta pyydän teitä, veljet: kestäkää tämä kehoituksen sana, sillä lyhyesti olen teille kirjoittanut.
23. Tietäkää, että veljemme Timoteus on päästetty vapaaksi; jos hän pian tulee, näen teidät hänen kanssaan.
24. Tervehtikää kaikkia johtajianne ja kaikkia pyhiä. Teitä tervehtivät ne, jotka ovat Italiasta.
25. Armo kaikkien teidän kanssanne, Aamen.

Hebrealaisille alaviitteet

- Hepr. 1:1 Jumala on puhunut VT:n ihmisille vanhan liiton aikana. Se on ollut valmistavaa puhetta. Nyt Jumala on puhunut täydellisesti, ts. lopullisesti Pojassaan Jeesuksessa Kristuksessa. Vrt. Jh. 1:17.
- Hepr. 1:2 "Perillinen." Kristus on kerran näkyvällä tavalla oleva mailmankaikkeuden Herra.
- Hepr. 1:3 Jeesus on toimittanut puhdistuksen synneistä ristinkuolemallaan, jossa Hän kantoi ihmiskunnan synnit. Ks. alaviittoja Mt. 20:28, Room. 3:25.
- Hepr. 1:6 "Esikko" = Kristus. Ks. alaviittaa Kol. 1:14.
- Hepr. 1:9 Hyvänhajuisista aineista valmistettuja voiteita oli tapana käyttää pitoihin ja juhliin valmistauduttaessa. Voitelu tapahtui myös kolmen virkaan astumisen yhteydessä: kuninkaan, ylipapin ja profeetan. Vrt. alaviittaa Mt. 1:1.
- Hepr. 2:1 "Se, mitä olemme kuulleet" = evankelio. Vrt. Room. 10:17.
- Hepr. 2:2 "Enkelten kautta puhuttu sana", ts. laki. Ks. alaviittaa Gal. 3:19.
- Hepr. 2:10 "Autuutensa päämies." Kristus johdattaa omansa lopulliseen, täydelliseen autuuteen. Vrt. 1 Piet.

1:9.

Hepr. 2:11 "Hän, joka pyhittää" = Kristus. "Ne, jotka pyhitetään." Pyhittäminen merkitsee, että heidät erotetaan synnistä ja vihitään Jumalaa palvelemaan.

Hepr. 2:14 "Samalla tavoin osalliseksi." Jumalan Poika tuli todelliseksi ihmiseksi, ihmissuvun jäseneksi, murtaakseen saatanan vallan.

Hepr. 2:17 "Ylipappi." Vanhassa liitossa pappi oli välittäjä ihmisten ja Jumalan välillä. Syntisellä ihmisellä ei ole suoraa pääsyä pyhän Jumalan tykö. Mutta Jumala oli vanhassa liitossa järjestänyt uhripalvelun, jonka kautta ihminen pääsi Jumalan yhteyteen. Erityisen tärkeä oli suuri sovintopäivä (3 Moos. 16). Silloin ylipappi palveli yksin, ja sovintopäivän uhri koski koko kansaa. Heprealaiskirje osoittaa, että VT:n säädökset papinvirasta ja uhreista ovat profeetallisia esikuvia ja viittaavat Kristukseen. Uudessa liitossa Kristus on ainoa ylipappi ja Hänen uhrinsa on uhrattu kertakaikkisesti ja kaikkien edestä.

Hepr. 3:1 Tunnustus (kreik. homologia). Alkukielen sana merkitsee sanatarkasti "yhteistä, yhtäläistä, yhdenmukaista puhetta." Jeesusta sanotaan apostoliksi (lähettilääksi), koska Jumala on lähettänyt Hänet (vrt. alaviittaa Mt. 10:2). Ks. Jh. 3:34, 5:36. Hän on ylipappi, koska Hän edustaa meitä Jumalan edessä. Ks. Hepr. 5:1 ss.

Hepr. 3:6 Huone = pyhäkkö (vrt. 1 Kor. 3:16, Ef. 2:21). Me = kristillinen seurakunta.

Hepr. 3:11 Levolla tarkoitettiin vanhan liiton aikana Israelin pääsyä luvattuun maahan erämaavaelluksen jälkeen. Uudessa liitossa lepo viittaa Jumalan valtakuntaan, jonka tultua taistelu syntiä ja synnin voimia vastaan päättyy. Vrt. Hepr. 4:8.

Hepr. 3:17 Epäuskon tähden eivät ne, jotka lähtivät Egyptistä, päässeet perille luvattuun maahan. Ks. 4 Moos 14:21 ss.

Hepr. 4:1 Ks. alaviittaa Hepr. 3:11.

Hepr. 4:2 Israelin historia on kristilliselle seurakunnalle esikuvana. Vrt. alaviittaa 1 Kor. 10:6.

Hepr. 4:8 Jumalan lupaus toteutui ensimmäisen kerran Joosuan johdattaessa Israelin Kanaanin maahan, mutta varsinaisesti lupaus viittaa kaukaisempaan aikaan, tulevaisuuteen, jolloin sen täysi toteutuminen tapahtuu.

Hepr. 4:16 "Armon istuin" = Jumalan valtaistuin, jonka juurella me Kristuksen työn tähden löydämme armon.

Hepr. 5:4 Aaron oli Mooseksen veli. Aaron oli Israelin ensimmäinen ylipappi.

Hepr. 5:6 Melkisedek, ks. alaviittaa Hepr. 7:1.

Hepr. 5:12 Maito, vrt. alaviittoja 1 Kor. 2:6, 3:2.

Hepr. 6:1 "Opin alkeet", ts. ne asiat, jotka opetetaan vastakääntyneille seurakunnan jäsenille. "Kuolleet työt" = tekoja, joiden tekijät eivät uskon kautta ole elävissä yhteydessä Jumalaan. Vrt. Hepr. 9:14.

Hepr. 6:2 Sana "kasteet" viitanee Johennes Kastajan kasteeseen ja kristilliseen kasteeseen. Ks. Apt. 18:25, 19:3 ss. Kätten päällepanemista käytettiin kristillisessä seurakunnassa eri yhteyksissä. Vrt. Apt. 8:17, 19:6.

Tässä viitattaneen kasteen toimittamiseen, jossa kätten päällepaneminen kuvasi Pyhän Hengen antamista

uskoon tulleille.

Hepr. 6:4 Vrt. Hepr. 10:26. Valistetut = tulleet tuntemaan evankelion valon. Ks. Ef. 5:14, Hepr. 10:32.

Taivaallinen lahja = uusi elämä Kristuksen yhteydessä.

Hepr. 6:18 "Kaksi muuttumatonta asiaa" = Jumalan lupaus ja Jumalan vala.

Hepr. 6:19 Esirippu erotti pyhäkössä pyhän ja kaikkeinpyhimmän toisistaan. Pyhäkkö oli taivaan esikuva (vrt. 8:5). Jeesus on mennyt taivaalliseen kaikkeinpyhimpään ja siten avannut meille tien Jumalan tykö.

Tähän perustuu kristillinen toivo.

Hepr. 7:1 ss Melkisedek oli Saalemin (Jerusalemin) pappiskuningas Aaprahamin aikana (1 Moos. 14:18). VT puhuu hänestä hyvin vähän. Hänen esi-isistään, syntymästään tai kuolemastaan ei puhuta. Tästä johtuu jakeen 3 sanat: "ilman isää..." Heprealaiskirjeen kirjoittaja päättelee VT:n sanoista, että Melkisedek oli suurempi kuin Aapraham ja tämän jälkeläinen Leevi. Israelin papit kuuluivat Leevin sukuun.

Hepr. 7:11 ss Leeviläinen pappeus oli epätäydellinen ja vain rajoitetuksi ajaksi asetettu. Vrt. jae 19. Sen kautta ei ihminen saanut täydellistä yhteyttä Jumalaan.

Hepr. 7:14 Jeesuksen suku, ks. sukuluetteloita Mt. 1:1-17, Lk. 3:23-38.

Hepr. 7:17 Jeesuksen pappeus muistuttaa Melkisedekiä: se on iäinen. Jeesus ei ole perinyt virkaansa keltään eikä Hänellä ole seuraajaa, viran perijää (jakeet 16, 24). Melkisedek on pappina Kristuksen esikuva.

Hepr. 7:28 Vrt. 1 Sam. 2:35, jossa on lupaus uskollisesta papista ja pysyvästä huoneesta (= pyhäköstä).

Hepr. 8:2 Hepr. 8:2,5. Taivaassa on pyhäkön oikea malli, ja israelilaisten pyhäkkö oli sen kuva.

Hepr. 8:6 Heprealaiskirjeen avainsana on "parempi". Vanha liitto oli hyvä, koska se oli Jumalan asettama, mutta nyt se on tehnyt tehtävänsä ja sen tilalle on tullut uusi, parempi liitto, joka on täydellinen. Vanha liitto oli väliaikainen, ja jo profeetat puhuivat uudesta liitosta, esim. Jer. 31:31-33.

Hepr. 9:4 Kultainen suitsutusalttari oli pyhässä, esiripun edessä, mutta se luetaan tässä kuuluvaksi kaikkeinpyhimpään, koska suitsutuksen savun tuli nousta sinne "Herran kasvojen eteen" (2 Moos. 30:8).

Suitsutusalttari oli sytytettävä joka päivä, siksi sen oli oltava esiripun edessä. Juutalaisen perimätiedon kokoelman, Misnan, mukaan ylipappi toi suitsutusalttarin kerran vuodessa, suurena sovintopäivänä, kaikkeinpyhimpään.

Hepr. 9:5 Kerubit, ks. 2 Moos. 25:22. Armoistuin, ks. alaviittaa Room. 3:25.

Hepr. 9:7 Suurena sovintopäivänä ylipappi meni kaikkeinpyhimpään. Ks. 3 Moos. 16.

Hepr. 9:12 Lunastus, ks. alaviittaa Room. 3:24.

Hepr. 9:13 "Lihanpuhtaus" tarkoittaa jumalanpalvelusmenoissa tarvittavaa ulkonaista puhtautta. Ks. alaviittaa Mk. 7:2.

Hepr. 9:14 "Kuolleet teot." Ks. alaviittaa 6:1.

Hepr. 9:16 "Testamentti." Alkukielen sana (diatheekē) merkitsee sekä liittoa että testamenttia. Ks. alaviittaa Mt. 26:28 ja vrt. Gal. 3:17.

Hepr. 9:26 "Mailmanaikain lopulla", ts. kun kaikki vanhan liiton aikaiset valmistelut oli tehty ja aika oli täyttynyt. Vrt. Gal. 4:4.

Hepr. 9:28 "Toistamiseen", ks. Apt. 1:10, Fil. 3:20.

Hepr. 10:11 "Eivät koskaan voi syntejä poistaa." Vanhan liiton uhrien varsinaisena tarkoituksena oli peittää synnit. Vain Kristuksen uhrikuolema voi poistaa synnit, ts. antaa ne lopullisesti anteeksi. VT:n uhrin olivat esikuvia Kristuksen kuolemasta, siksi niillä oli vain väliaikainen, epätäydellinen luonne. Sovitusta tarkoittava VT:n sana merkitsi alkukielessä alunperin peittämistä.

Hepr. 10:19 Uskallus mennä kaikkeinpyhimpään = pääsy Jumalan tykö.

Hepr. 10:22 "Ruumis puhtaalla vedellä pestynä." Sanat viittaavat kasteeseen.

Hepr. 10:25 "Päivä" = se päivä, jolloin Kristus palaa kunniassaan.

Hepr. 10:26 "Tahallamme teemme syntiä." Tässä on kysymys vakavammasta asiasta kuin Gal. 6:1:ssä ("jos joku tavattaisiin jostakin rikkomuksesta"). Vrt. Hepr. 6:4, 10:29. On kysymys Kristuksesta luopumisesta, jolloin ihminen pilkkaa Kristusta ja Hänen uhriaan. Ks alaviittaa Mt. 12:31.

Hepr. 10:32 Ks. alaviittaa 6:4.

Hepr. 10:34 "Omaisuuksenne ryöstö." Roomalaisen oikeuden mukaan eräistä rikoksista tuomittiin omaisuuden menetykseen. Kirjeen lukijat olivat uskonsa tähden kärsineet tällaisia tuomioita.

Hepr. 11:1 ss Korostaakseen edellisen luvun lopussa olevaa kehoitusta kirjoittaja esittää vanhan liiton uskon sankarit kristityille esimerkiksi.

Hepr. 11:10 Kaupunki viittaa tässä taivaalliseen kaupunkiin. Vrt. jae 16.

Hepr. 11:19 "Vertauskuvana." Lisä on ollut esikuva Kristuksen nousemuksesta. Ks. alaviittaa 1 Kor. 10:6.

Hepr. 11:33 "Tukkivat jalopeurain suut." Ks. Dan. 6.

Hepr. 11:37 Profeetta Sakaria kivitettiin. 2 Aik. 24:20s. "Poltettiin." Eräissä käsikirjoituksissa lukee: kiusattiin. Alkukielessä nämä sanat eroavat vain vähän toisistaan. "Rikki sahattiin." Juutalaisen perimätiedon mukaan profeetta Jesaja joutui kuningas Manassen aikana vainon kohteeksi. Kun profeetta pakeni takaa-ajajiaan ja piiloutui onttoon puuhun, nämä sahasivat puun poikki, jolloin profeetta kuoli. Heprealaiskirjeen kirjoittaja viitanee tähän perimätietoon.

Hepr. 11:39 "Eivät saavuttaneet lupautta", ts. heidän aikanaan ei vielä toteutunut lupaus Messiaan tulosta mailmaan ja lunastuksesta.

Hepr. 11:40 "Jotakin parempaa" = uusi liitto. Vrt. 8:6. "Täydellisyys", ts. täysi ja vapaa pääsy Jumalan tykö. Ks alaviittaa 7:11ss.

Hepr. 12:1 "Edessämme olevassa kilpailussa." Uskon kilvoitusta verrataan urheilukilpailuun. Vrt. 1 Kor. 9:24ss.

Hepr. 12:2 "Ilon vuoksi." Alkutekstin sanat voidaan kääntää myös: "ilon sijasta".

Hepr. 12:5 Jumala kasvattaa ja kurittaa lapsiaan rakkaudessa pelastaakseen heidät tuomiolta. Ks. Job. 5:17,

Ilm. 3:19.

Hepr. 12:8 "Kaikki" = kaikki Jumalan lapset.

Hepr. 12:18 ss Vanha liitto solmittiin Siinain vuorella (2 Moos. 19:12ss). Tässä sitä verrataan Siionin vuoreen, joka oli Jerusalemin temppelivuori ja jota usein käytettiin koko Jerusalemin nimenä. Maallinen Siion on "taivaallisen Jerusalemin" vertauskuva. Ilm. 14:1, 21:2, vrt. Gal. 4:24-26.

Hepr. 12:24 "Vihmontaveri." Syntiuhrin yhteydessä pappi pirskotti verta esiripun edessä pyhäkössä, 3 Moos. 4:6,17. Tämä oli esikuva Kristuksen sovitusteosta. Murhatun Aapelin veri huusi kostoja (1 Moos. 4:10), mutta Kristuksen veri puhuu armoa ja anteeksiantamusta.

Hepr. 13:5 Sanatarkasti: "Elintavassanne olkaa ilman rahanrakkautta."

Hepr. 13:9 Vrt. Room. 14:1, Kol. 2:16.

Hepr. 13:10 Uuden liiton alttari on Golgata, jossa Kristus kärsi ristinkuoleman. Vain ne, jotka uskoivat Kristukseen, ovat osallisia (heillä on "valta syödä") Hänen uhristaan.

Hepr. 13:12 Golgata oli Jerusalemin muurien ulkopuolella (Jh. 19:20). Vertauskuvallisesti tämä tarkoitti, että kirjeen lukijain tuli luopua juutalaisuudesta ja pitää itseään muukalaisina maan päällä. Vrt. 11:9,10, Fil. 3:20.

Hepr. 13:23 Timoteus, Paavalin työtoveri. Ks. alaviittaa Apt. 16:1.

Hepr. 13:25 Eräissä käsikirjoituksissa on loppumaininta: "Heprealaisille, kirjoitettu Italiasta Timoteuksen kautta."

Pietarin ensimmäinen kirje

1. Pietarin kirje 1 luku

1. Pietari, Jeesuksen Kristuksen apostoli, valituille muukalaisille, jotka asuvat Ponton, Galatian, Kappadokian, Aasian ja Bitynian hajaannuksessa
2. §ja jotka Isän Jumalan ennaltatietämisen mukaan ovat Hengen pyhittämisen kautta valitut Jeesuksen Kristuksen kuuliaisuuteen ja verellänsä vihmottaviksi. Lisääntyköön teille armo ja rauha.
3. Ylistetty Jumala ja Herramme Jeesuksen Kristuksen Isä, joka suuren laupeutensa mukaan on uudestisyntyttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleista nousemisen kautta,
4. turmeltumattomaan ja tahrattomaan ja katoamattomaan perintöön, joka taivaissa on säilytettynä teitä varten,
5. jotka Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte autuuteen, joka on valmis ilmestymään viimeisenä aikana.
6. Siinä riemuitsette, vaikka nyt, jos tarpeen, vähän aikaa kärsitte murhetta moninaisissa kiusauksissa,

7. jotta uskonne kestävyys koetuksissa havaittaisiin paljoka kallisarvoisemmaksi kuin katoava, mutta tulella koeteltava kulta, ja olisi kiitoksena, ylistyksenä ja kirkkautena Jeesuksen Kristuksen ilmestymisessä.
8. Häntä rakastatte, vaikka ette ole Häntä nähneet, Häneen uskotte, vaikka ette nyt Häntä näe, ja riemuitsette sanomattomalla ja kirkastuneella ilolla,
9. saavutatte uskon päämäärän, sielujen autuuden.
10. Sitä autuutta ovat etsineet ja tutkineet profeetat, jotka ovat ennustaneet teille tulevasta armosta,
11. ovat tutkineet, mihin tai millaiseen aikaan heissä oleva Kristuksen Henki viittasi ennalta todistaessaan Kristusta kohtaavista kärsimyksistä ja niitten jälkeen tulevasta kunniasta.
12. Heille, koska eivät palvelleet itseään, vaan teitä, ilmoitettiin se, mikä nyt on teille julistettu niitten kautta, jotka taivaasta lähetetyssä Pyhässä Hengessä ovat teille evankeliota julistaneet, ja siihen enkelit halajavat katsahtaa.
13. Vyöttäkää sen tähden mielenne kupeet ja olkaa raittiit ja pankaa täysi toivonne siihen armoon, joka teille annetaan Jeesuksen Kristuksen ilmestymisessä.
14. Kuuliaisten lasten tavoin älkää mukautuko entisiin, tietämättömyytenne aikaisiin himoihin,
15. vaan pyhän kutsujanne mukaan tulkaa tekin kaikessa vaelluksessa pyhiksi.
16. On näet kirjoitettu: "Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä."
17. Jos Isänä kutsutte avuksi Häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin ihmisen teon mukaan, vaeltakaa pelossa muukalaisuutenne aika,
18. tietäen, ettette ole katoavaisella, hopealla tai kullalla, lunastetut turhasta, isiltä peritystä vaelluksestanne,
19. vaan Kristuksen kalliilla verellä, niin kuin virheettömän ja tahrattoman karitsan,
20. Hänen, joka tosin oli ennalta tunnettu ennen mailman perustamista, mutta aikain lopulla on ilmoitettu teitä varten,
21. jotka kauttansa uskotte Jumalaan, joka herätti Hänet kuolleista ja antoi Hänelle kirkkauden, niin että uskonne ja toivonne on Jumalassa.
22. Puhdistettuanne sielunne totuuden kuuliaisuudessa vilpittömään veljesrakkauteen rakastakaa toisianne hartaasti sydäimestä,
23. koska olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta.
24. Sillä "kaikki liha on kuin ruoho ja kaikki sen loisto kuin ruohon kukkanen: ruoho kuivui ja sen kukkanen varisi,
25. mutta Herran sana pysyy iäti". Tämä on sana, joka on teille ilosanomana julistettu.

1. Pietarin kirje 2 luku

1. Pankaa siis pois kaikki pahuus ja kaikki vilppi ja ulkokultaisuus ja kateus ja kaikki panettelu;
2. halatkaa niin kuin vastasyntyneet lapset sanan väärentämätöntä maitoa, jotta sen kautta kasvaisitte autuuteen,
3. jos "olette maistaneet, että Herra on hyvä".
4. Tulkaa Hänen tykönsä, joka on elävä kivi, tosin ihmisten hylkäämä, mutta Jumalan edessä valittu, kallis,
5. ja rakentukaa itsekkin elävinä kivinä, hengellisenä huoneena, pyhäksi papistoksi uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jeesuksen Kristuksen kautta ovat Jumalalle mieluisia.
6. Sillä Raamatussa sanotaan: "Katso, Siioniin lasken valitun, kalliin päätöskiven, eikä Häneen uskova jää häpeämään."
7. Teille siis, jotka uskotte, kuuluu sen arvo, mutta uskomattomille "on kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, tullut päätöskiveksi"
8. ja "kompastuskiveksi ja loukkauskallioksi", niille, jotka Sanaa tottelematta kompastuvat, ja siihen heidät on pantukin.
9. Mutta te olette "valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne Hänen jaloja tekojansa", joka on kutsunut teidät pimeästä ihmeelliseen valoonsa;
10. te, jotka ennen "ette olleet kansa", mutta nyt olette Jumalan kansa; jotka "ette olleet saaneet armoa", mutta nyt olette saaneet armon.
11. Rakkaat, niin kuin vieraita ja muukalaisia kehoitan teitä karttamaan lihallisia himoja, jotka sotivat sielua vastaan,
12. ja vaeltamaan hyvin pakanain keskellä, jotta he siinä, missä panettelevat teitä kuin pahantekijöitä, näkemistään hyvistä teoista ylistäisivät Jumalaa etsikkopäivänä.
13. Olkaa siis alamaiset kaikelle ihmisjärjestykselle Herran tähden, sekä kuninkaalle, joka on ylin,
14. että maaherroille, jotka on lähettänyt tuomaan pahaa tekeville rangaistusta, mutta hyvää tekeville kiitosta.
15. Sillä niin on Jumalan tahto, että hyvää tekemällä tulee tukkia suu mielettömäin ihmisten tietämättömyydeltä,
16. vapaina eikä pitäen vapautta pahan verhona, vaan niin kuin Jumalan palvelijat.
17. Kunnioittakaa kaikkia, rakastakaa veljeyttä, pelätkää Jumalaa, kunnioittakaa kuningasta.
18. Palvelijat, olkaa kaikella pelolla isännillenne alamaiset, ei ainoasti hyville ja lempeille, vaan myös nurjille.
19. Sillä se on armoa, jos joku Jumalaan kiintyneen omantunnon tähden kestää vaivoja, syyttömästi kärsien.
20. Sillä mitä kiitosta siinä on, jos olette kärsiväisiä, kun teette syntiä ja olette piestävinä? Mutta jos olette kärsiväisiä, kun hyvää teette ja kärsitte, se on armoa Jumalan edessä.
21. Siihen olette näet kutsutut, koska Kristuskin kärsi puolestanne jättäen teille esikuvan, jotta seuraisitte Hänen jälkiään,

22. "joka ei tehnyt syntiä ja jonka suussa ei havaittu vilppiä",
23. joka Häntä herjattaessa ei herjannut takaisin eikä kärsiessään uhannut, vaan jätti itsensä sen haltuun, joka tuomitsee oikein,
24. joka "itse kantoi syntimme" ruumiissaan ristinpuuhun, jotta me synneille kuolleina eläisimme vanhurskaudelle, ja "Hänen haavainsa kautta olette paratut".
25. Sillä olitte "eksyksissä niin kuin lampaat", mutta nyt olette palanneet sielujenne paimenen ja kaitsijan tykö.

1. Pietarin kirje 3 luku

1. Samoin vaimot, olkaa omille miehille alamaiset, jotta jos jotkut eivät tottele sanaa, heidät vaimojen vaelluksen kautta sanoittakin voitettaisiin,
2. kun tarkkaavat puhdasta vaellustanne pelossa.
3. Älköön kaunistus olko ulkonaista: hiusten palmikointia ja kultien ympärille ripustamista ja vaatteisiin pukeutumista,
4. vaan salassa oleva sydämen ihminen hiljaisen ja sävyisän hengen turmeltumattomuudessa; tämä on Jumalan silmissä kallis.
5. Sillä näin myös muinoin pyhät vaimot, jotka panivat toivonsa Jumalaan, kaunistivat itsensä alamaisin omille miehilleen.
6. Niin Saara oli kuuliainen Aaprahamille, kutsuen häntä herraksi; ja hänen lapsikseen olette tulleet, kun teette hyvää ettekä pelkää mitään.
7. Samoin miehet, eläkää ymmärtäväisesti yhdessä vaimon kanssa niin kuin heikomman astian kanssa, osoittaen kunnioitusta, koska olette elämän armon kanssaperillisiä - jotteivät rukouksenne estyisi.
8. Lopuksi: olkaa kaikki yksimielisiä, helläsydämisä, veljesrakkaita, armahtavaisia, nöyriä.
9. Älkää kostako pahaa pahalla eikä herjausta herjauksella, vaan päinvastoin siunatkaa, sillä siihen olette kutsutut, jotta siunauksen perisitte.
10. Sillä "joka tahtoo rakastaa elämää ja nähdä hyviä päiviä, varjelkoon kielen pahasta ja huulen vilppiä puhumasta,
11. kääntyköön pois pahasta ja tehköön hyvää, etsiköön rauhaa ja tavoitelkoon sitä.
12. Sillä Herran silmät tarkkaavat vanhurskaita ja korvansa heidän rukouksiansa, mutta Herran kasvot ovat pahantekijöitä vastaan."
13. Kuka on se, joka teitä vahingoittaa, jos kiivaillette hyvän puolesta.
14. Mutta vaikka kärsisittekin vanhurskauden tähden, olette onnellisia. "Älkää kuitenkaan pelätkö heidän pelkoansa älkääkä hämmentykö",

15. vaan pyhittäkää Herra Kristus sydämissänne ja olkaa aina valmiit vastaamaan jokaiselle, joka teiltä kysyy toivonne perustelua, kuitenkin sävyisästi ja kunnioittaen,
16. pitäen hyvän omantunnon, jotta ne, jotka parhaavat hyvää vaellustanne Kristuksessa, joutuisivat häpeään siinä, missä panettelevat teitä.
17. Parempi on näet hyvää tehden kärsiä, jos niin on Jumalan tahto, kuin pahaa tehden.
18. Sillä Kristuskin kuoli kerran syntien tähden, vanhurskas vääräin puolesta, johtaakseen teidät Jumalan tykö - Hän, lihassa kuoletettu, mutta tehty eläväksi Hengessä,
19. jossa myös meni ja julisti vankilassa oleville hengille,
20. jotka muinoin olivat tottelemattomia, kun Jumala pitkämielisesti vartoi Nooan päivinä arkkia valmistettaessa, jossa vain muutama, se on kahdeksan sielua pelastui veden kautta.
21. Tämä kuva autuuttaa nyt myös teidät kasteena - joka ei ole lihan saastan poistamista, vaan hyvän omantunnon pyytämistä Jumalaa kohtaan - Jeesuksen Kristuksen nousemuksen kautta,
22. Hänen, joka taivaaseen mentyään on Jumalan oikealla, ja Hänen allensa ovat enkelit ja vallat ja voimat alistetut.

1. Pietarin kirje 4 luku

1. Koska siis Kristus on kärsinyt lihassa, niin ottakaa tekin aseeksenne sama mieli - sillä joka lihassa kärsii, lakkaa synnistä -
2. jottette enää eläisi lihassa vielä elettävää aikaa ihmisten himojen mukaan, vaan Jumalan tahdon mukaan.
3. Sillä riittää, että menneen ajan olette täyttäneet pakanain tahtoa vaeltaessanne irstaudessa, himoissa, juoppoudessa, mässäyksissä, juomingeissa ja kauheassa epäjumalain palvelussa.
4. Sen tähden pitävät outona sitä, ettette juokse mukana samaan riettauden virtaan, ja herjaavat.
5. Heidän on tehtävä tili Hänelle, joka on valmis tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.
6. Sillä sitä varten kuolleillekin on julistettu evankelio, jotta heidät tosin lihassa tuomittaisiin niin kuin ihmiset, mutta hengessä eläisivät niin kuin Jumala.
7. Mutta kaiken loppu on tullut lähelle. Olkaa sen tähden maltilliset ja raittiit rukoilemaan.
8. Ennen kaikkea olkoon rakkautenne toisianne kohtaan harras, sillä "rakkaus peittää syntien paljouden".
9. Olkaa vieraanvaraisia toisianne kohtaan, nurkumatta.
10. Palvelkaa toisianne, kukin sillä armolahjalla, minkä on saanut, Jumalan moninaisen armon hyvinä huoneenhaltijoina.
11. Jos joku puhuu, puhukoon niin kuin Jumalan sanoja; jos joku palvelee, palvelkoon sen voiman mukaan, jonka Jumala antaa, jotta Jumala tulisi kaikessa kirkastetuksi Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka on kunnia ja valta mailmanajasta mailmanaikaan, totisesti.

12. Rakkaat, älkää kummeksuko keskellänne olevaa hellettä - joka on teille koetuksena - ikään kuin teille tapahtuisi outoa,
13. vaan iloitkaa sitä mukaa kuin olette osallisina Kristuksen kärsimyksistä, jotta myös kirkkautensa ilmestyessä riemuiten iloitsisitte.
14. Jos teitä solvataan Kristuksen nimen vuoksi, olette onnellisia, sillä kirkkauden ja Jumalan Henki lepää päällänne.
15. Älköön näet kukaan teistä kärsikö murhaajana tai varkaana tai pahantekijänä tai toisten asioihin sekaantuvana;
16. mutta jos kärsii kristittynä, älköön hävetkö, vaan ylistäköön sen nimen vuoksi Jumalaa.
17. Sillä aika on tuomion alkaa Jumalan huoneesta; mutta jos se alkaa ensin meistä, mikä on niitten loppu, jotka eivät tottele Jumalan evankeliota?
18. Ja "jos vanhurskas vaivoin tulee autuaaksi, mihin joutuu jumalaton ja syntinen"?
19. Sen tähden myös ne, jotka kärsivät Jumalan tahdon mukaan, uskokoot sielunsa uskolliselle Luojaalle tehden hyvää.

1. Pietarin kirje 5 luku

1. Vanhimpia joukossanne kehoitan siis minä, joka myös olen vanhin ja Kristuksen kärsimysten todistaja ja osallinen myös siihen kirkkauteen, joka on ilmestyvä:
2. paimentakaa luonanne olevaa Jumalan laumaa, ei pakosta, vaan vapaaehtoisesti, Jumalan mukaan, ei häpeällisen voiton vuoksi, vaan alttiisti,
3. ei herraina halliten teille uskottuja, vaan ollen laumalle esikuvina,
4. niin Ylipaimenen ilmestyessä saatte kirkkauden kuihtumattoman seppeleen.
5. Samoin nuoremmat, olkaa vanhemmille alamaiset ja pukeutukaa keskinäiseen nöyryyteen, sillä "Jumala on ylpeitä vastaan, mutta antaa nöyrille armon".
6. Nöyrtykää siis Jumalan väkevän käden alle, jotta ajallansa teidät korottaisi,
7. ja "heittäkää kaikki murheenne päällensä, sillä Hän pitää teistä huolen".
8. Olkaa raittiit, valvokaa, sillä vastustajanne perkele käy ympäri niin kuin kiljuva jalopeura etsien, kenet niellä.
9. Vastustakaa häntä lujina uskossa, tietäen, että samat kärsimykset kohtaavat myös veljiänne mailmassa.
10. Kaiken armon Jumala, joka on kutsunut teidät ikuiseen kirkkauteensa Kristuksessa Jeesusessa, vähän aikaa kärsittyänne, on itse teitä valmistava, tukeva, vahvistava ja lujittava.
11. Hänelle kunnia ja valta mailmanajasta mailmanaikaan, totisesti.
12. Silvanuksen, uskollisen veljen kautta - jona häntä pidän - olen lyhyesti teille tämän kirjoittanut

kehoittaen teitä ja todistaen, että se armo, jossa olette, on Jumalan tosi armo.

13. Teitä tervehtii Baabelissa oleva kanssanne valittu seurakunta ja poikani Markus.

14. Tervehtikää toisianne rakkauden suunannolla. Rauha teille kaikille, jotka olette Kristuksessa. Aamen.

1. Pietarin kirje alaviitteet

1. Piet. 1:1 "Valitut" = ne, jotka uskovat Kristukseen. Mainitut maakunnat sijaitsivat Vähässä Aasiassa.

1. Piet. 1:2 "Vihmottaviksi." Ks. alaviittaa Hepr. 12:24. Kristuksen veri viittaa Hänen kuolemaansa ja syntien anteeksiantamukseen.

1. Piet. 1:4 "Perintö", ks. alaviittaa 1 Kor. 6:9.

1. Piet. 1:8 Kristittyjen ilo on ylimaallista, sillä se on esimakua taivaan ilosta.

1. Piet. 1:10 Pyhä Henki puhui vanhan liiton aikana profeetoille tulevasta autuudesta Kristuksessa. UT viittaa usein näihin ennustuksiin. Vrt. Lk. 24:25ss, Apt. 3:18, 17:3, 1 Kor. 15:3.

1. Piet. 1:12 Vrt. Mt. 24:36. Enkelitkään eivät tunne Jumalan koko pelastussuunnitelmaa, mutta seurakunnan kautta on Jumalan viisaus tullut "taivaallisten hallitusten ja valtain tietoon" (Ef. 3:10).

1. Piet. 1:13 "Vyöttäminen", ks. alaviittaa Lk. 12:35. Vyöttäminen merkitsee työhön ryhtymistä ja yleensä valmiutta johonkin.

1. Piet. 1:14 "Tietämättömyys" = aika ennen uskoontuloa. Vrt. alaviittaa Hepr. 6:4.

1. Piet. 1:19 Uhrieläinten tuli olla virheettömiä, 3 Moos. 22:17ss. Kun Kristusta sanotaan virheettömäksi ja tahrattomaksi, tarkoittaa se Hänen synnittömyyttään.

1. Piet. 1:20 Kristuksen elämä ja työ maan päällä perustui Jumalan iankaikkiseen suunnitelmaan.

1. Piet. 1:22 "Totuus" = evankelio.

1. Piet. 2:2 "Maito" on vertauskuvana Jumalan sanasta ja sen mukaisesta opetuksesta.

1. Piet. 2:5 Seurakunta on Kristuksen temppeli, hengellinen huone. Vrt. 1 Kor. 3:16, Ef. 2:21.

1. Piet. 2:7 "Arvo." Kristuksen työn hedelmä, syntien anteeksiantamus ja iäinen autuus, koituu niitten hyväksi, jotka Häneen uskovat. Kaikkialla, missä evankeliota julistetaan, ihmiset jakaantuvat: toiset uskovat, toiset ovat Häntä vastaan.

1. Piet. 2:9 Nämä Israelin nimitykset kohdistetaan tässä kristilliseen seurakuntaan, Jumalan uuteen kansaan.

1. Piet. 2:13 1. Piet. 2:13, 14. Kristityn suhde esivaltaan, ks. alaviittaa Room. 13:1.

1. Piet. 2:25 "Paimen ja kaitsija" = Kristus. Vrt. alaviittaa Apt. 20:28. Vaikka ihmiset järjestyksen vuoksi ovat seurakunnan kaitsijoita, Kristus on heidän esikuvansa ja ainoa todellinen Kaitsija.

1. Piet. 3:1 "Heidät...voitettaisiin" = he kääntyisivät.

1. Piet. 3:3 "Vaatteet" saattavat tarkoittaa jotakin erikoista, meille tuntematonta vaatetusta.

1. Piet. 3:7 Astia. Ks. alaviittaa 1 Tess. 4:4.

1. Piet. 3:18 "Kerran", ts. kertakaikkiaan, ratkaisevasti. Kristuksen kuolemalla on iankaikkinen merkitys, sitä

ei tarvitse uusia.

1. Piet. 3:19 Tämä on UT:n vaikeimmin ymmärrettäviä kohtia. Kirjoittaja viittaa lyhyesti asioihin, jotka kirjeen saajille ovat varmasti olleet tuttuja, mutta joita ei nykyisin enää tunneta. "Hengessä" tarkoittanee Jeesuksen kuoleman ja nousemuksen välistä tilaa. "Vankilassa oleville hengille." Erään tulkinnan mukaan tällä tarkoitetaan langenneita enkeleitä, toisen selityksen mukaan ennen vedenpaisumusta eläneitä ihmisiä. Nämä viimeksimainitut olisivat olleet ennen Kristusta eläneen ihmiskunnan edustajia, ja Kristus olisijulistanut heille sanomaa tuonelassa. Kolmannen tulkinnan mukaan tässä on kysymys molemmista ryhmistä.

1. Piet. 3:21 Vedenpaisumus oli kasteen esikuva (vrt. alaviittaa 1 Kor. 10:6). Nooa ja hänen perheensä oli Kristuksen seurakunnan esikuva.

1. Piet. 4:1 "Joka lihassa kärsii..." Tässä tarkoitetaan kärsimistä vanhurskauden tähden (vrt. 3:14,17), ts. sen tähden, että uskoo ja turvaa Kristukseen.

1. Piet. 4:6 Vrt. 3:19. Kuolleilla tarkoitetaan eräitten selitysten mukaan hengellisesti kuolleita (vrt. Ef. 2:1), toisten mukaan kuolleita (eli poisnukkuneita) kristittyjä.

1. Piet. 4:9 Vieraanvaraisuus, ks. alaviittaa Hepr. 13:2.

1. Piet. 4:12 "Helle" = vaino, jota lukijat saavat osakseen uskonsa tähden.

1. Piet. 4:17 "Jumalan huone" = seurakunta.

1. Piet. 5:1 Vanhin (kreik. presbyteros), ks. alaviittaa Apt. 20:28.

1. Piet. 5:4 "Ylipaimen" = Kristus. Vrt. Hepr. 13:20.

1. Piet. 5:12 Silvanus eli Silas, ks. alaviittaa Apt. 15:22.

1. Piet. 5:13 Baabel eli Babilon, muinaisen Babilonian pääkaupunki Eufrat-virran varrella. Apostolien aikana siellä oli suuri juutalainen asutus ja se oli huomattava juutalaisuuden henkinen ja hengellinen keskus.

Markus, ks. alaviittaa Apt. 12:12. Markus oli Pietarin opetuslapsi ja siis hengellisessä mielessä Pietarin poika.

Pietarin toinen kirje

2. Pietarin kirje 1 luku

1. Simeon Pietari, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja apostoli, niille, jotka ovat saaneet yhtä kalliin uskon kuin mekin Jumalamme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen vanhurskaudessa.

2. Armo ja rauha lisääntyköön teille Jumalan ja Herramme Jeesuksen tuntemisen kautta.

3. Koska Hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, Hänen tuntemisensa kautta, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja voimallaan,

4. joitten kautta on lahjoittanut meille kalliit ja mitä suurimmat lupaukset, jotta niitten kautta tulisitte

jumalallisesta luonnosta osallisiksi päästyänne pakoon turmelusta, joka mailmassa himon vuoksi vallitsee,
5. niin juuri sen vuoksi, käyttämällä kaikkea intoa, osoittakaa uskossanne hyvettä, hyveessä tietoa,
6. tiedossa itsenne hillitsemistä, itsenne hillitsemisessä kärsiväisyyttä, kärsiväisyydessä jumalisuutta,
7. jumalisuudessa veljesrakkautta ja veljesrakkaudessa yhteistä rakkautta.
8. Sillä kun nämä ovat teissä ja enenevät, ne eivät tee teistä toimetomia ja hedelmättömiä Herramme Jeesuksen Kristuksen tuntemisessa.
9. Se näet, jolla näitä ei ole, on sokea, likinäköinen, on unhottanut puhdistumisen entisistä synneistänsä.
10. Ahkeroikaa sen tähden, veljet, vielä enemmän tehdä kutsumisenne ja valitsemisenne lujaksi, sillä niin tehden ette totisesti koskaan lankea.
11. Sillä näin teille runsain määrin osoitetaan pääsy Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen iankaikkiseen valtakuntaan.
12. Sen tähden aion aina muistuttaa teitä tästä, vaikka sen tiedättekin ja olette vahvistetut siinä totuudessa, joka teillä on.
13. Mutta katson oikeaksi, niin kauan kuin olen tässä majassa, muistuttamalla herättää teitä,
14. tietäen, että majani pois paneminen tapahtuu äkisti, niin kuin myös Herramme Jeesus Kristus minulle ilmoitti.
15. Ahkeroi saattaa teidät myös lähtöni jälkeen aina muistamaan tämän.
16. Sillä emme seuranneet ovelasti keksittyjä taruja tehdessämme teille tiettäväksi Herramme Jeesuksen Kristuksen voimaa ja tulemusta, vaan olimme Hänen valtasuuruutensa silminnäkijöitä.
17. Sillä Hän sai Isältä Jumalalta kunnian ja kirkkauden, kun tältä ylhäiseltä kirkkaudelta tuli Hänelle tämä ääni: "Tämä on rakas Poikani, johon olen mielistynyt."
18. Tämän äänen kuulumme tulevan taivaasta, kun olimme kanssaan pyhällä vuorella.
19. Sitä lujempi on meille profeetallinen sana ja teette hyvin, kun otatte siitä vaarin niin kuin pimeässä paikassa loistavasta lampusta, kunnes päivä valkenee ja kointähti koittaa.
20. Sydämissänne tietäkää ennen kaikkea se, ettei yksikään Raamatun profetia synny itsestään,
21. sillä profetia ei ole koskaan tullut ihmisen tahdosta, vaan Jumalan ihmiset ovat puhuneet Pyhän Hengen johtamina.

2. Pietarin kirje 2 luku

1. Mutta kansan seassa oli myös valheprofeettoja niin kuin teidänkin keskellänne on oleva valheopettajia, jotka salaa kuljettavat sisään turmiollisia harhaoppeja ja kieltävät Herran, joka osti heidät, ja tuottavat itselleen äkillisen tuhon.
2. Moni seuraa heidän irstauksiaan ja heidän tähtensä totuuden tie tulee häväistyksi.

3. Ahneudessaan he valheellisin sanoin hankkivat teistä hyötyä; ammoisista ajoista tuomionsa valvoo eikä perikatonsa torku.
4. Sillä Jumala ei säästänyt enkelejä, jotka syntiä tekivät, vaan syöksi syvyyteen, pimeään kuiluihin ja jätti tuomiota varten säilytettäväksi,
5. eikä säästänyt muinaista mailmaa, vaan varjeli kahdeksantena Nooan, vanhurskauden saarnaajan, tuottaen tuhotulvan jumalattomain mailman päälle.
6. Polttaen myös poroksi Sodomian ja Gomorran kaupungit tuomitsi ne häviöön, asettaen ne varoittavaksi esimerkiksi myöhemmin jumalattomasti eläville.
7. Pelasti hurskaan Lootin, jota vaivasi laittomien vaellus irstaudessa,
8. sillä heidän keskellään asuessaan tuon hurskaan miehen hurskasta sielua vaivasivat joka päivä ne laittomat teot, joita näki ja kuuli.
9. Herra tietää pelastaa jumalaiset kiusauksesta, mutta tuomion päivään säilyttää väärät rangaistaviksi,
10. varsinkin ne, jotka lihan jäljessä vaeltavat saastaisessa himossa ja halveksivat herrautta.
11. Nuo röyhkeät uhmailijat eivät pelkää henkivaltoja herjatessaan, vaikka enkelitkään, jotka voimassa ja vallassa ovat suuremmat, eivät lausu heitä vastaan herjaavaa tuomiota Herran edessä.
12. Mutta niin kuin luonnostaan riistaksi ja häviämään syntyneet järjettömät eläimet, myös nämä herjatessaan niitä, joita eivät tunne, hukkuvat turmeluksessaan, ja saavat vääryyden palkan.
13. Pitävät nautintona kemuilemistä päivällä; ovat tahra- ja häpeäpilkkuja; herkuttelevat petoksissaan juhliessaan kanssanne;
14. silmänsä ovat täynnä avionrikkokatarta eivätkä saa kyllänsä synnistä; viekoittelevat horjuvia sieluja: heillä on ahneuteen harjaantunut sydän; ovat kirouksen lapsia.
15. Hylättyään suoran tien ovat eksyneet seuratessaan Bileamin, Beorin pojan, tietä, hänen, joka rakasti vääryyden palkkaa,
16. mutta sai rikkomuksestaan ojennuksen: mykkä juhta puhui ihmisen äänellä ja esti profeetan mielettömyyden.
17. Nämä ovat vedettömiä lähteitä ja myrskyn ajamia pilviä, ja synkkä pimeä on heille varattu.
18. Sillä puhuen pöyhkeitä turhuuden sanoja viekoittelevat lihan himoissa irstauksilla niitä, jotka tuskin ovat päässeet eksytyksessä vaeltavia pakoön,
19. ja lupaavat heille vapautta, vaikka itse ovat turmeluksen orjia; sillä kenen voittama joku on, sen orja hän on.
20. Sillä jos he Herran ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen tuntemisen kautta ovat päässeet mailman saastutuksia pakoön, mutta niitten jälleen kietomina tulevat voitetuiksi, viimeinen on käynyt heille ensimmäistä pahemmaksi.
21. Heille olisi näet parempi, etteivät olisi tulleet tuntemaan vanhurskauden tietä, kuin että sen tunnettuaan

luopuvat heille annetusta pyhästä käskystä.

22. Heille on tapahtunut tosi sananlaskun mukaan: "Koiria palaa oksennukselleen" ja: "Pesty sika rypee rapakossa".

2. Pietarin kirje 3 luku

1. Kirjoitan teille, rakkaat, jo tämän toisen kirjeen, ja näissä molemmissa muistuttamalla herätän puhdasta mieltänne,
2. jotta muistaisitte niitä sanoja, joita pyhät profeetat ovat ennen puhuneet, ja Herran ja Vapahtajan käskyä, jonka apostoleiltanne olette saaneet.
3. Ennen kaikkea tietäkää se, että viimeisinä päivinä tulee pilkkaajia pilkaten ja vaeltaen omien himojensa mukaan,
4. ja sanovat: "Missä on lupaus tulemukseltaan? Sillä siitä asti, kun isät nukkuivat pois, pysyy kaikki sellaisena luomisen alusta asti."
5. Sillä koska niin tahtovat, heiltä jää huomaamatta se, että taivaat olivat vanhastaan olemassa Jumalan sanan kautta, samoin maa, vedestä ja veden kautta rakennettu,
6. joitten kautta silloinen mailma veden peittämänä hukkui.
7. Mutta nykyiset taivaat ja maa ovat samalla sanalla talletetut tulelle, säästetyt jumalattomien ihmisten tuomion ja kadotuksen päivään.
8. Mutta tämä yksi älköön olko teiltä, rakkaat, salassa, että "yksi päivä on Herran edessä kuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta kuin yksi päivä".
9. Ei Herra viivyttelö lupauksessaan niin kuin jotkut pitävät sitä viivyttelynä, vaan on pitkämielinen teitä kohtaan, kun ei tahdo, että kukaan hukkuu, vaan että kaikki tulevat kääntymykseen.
10. Mutta Herran päivä tulee niin kuin varas yöllä, ja silloin taivaat katoavat pauhinalla ja alkuaineet palavana hajoavat ja maa ja kaikki siinä tehdyt työt palavat.
11. Kun siis nämä kaikki näin hajoavat, millaisia tuleekaan teidän olla pyhässä vaelluksessa ja jumalaisuudessa,
12. vartoessanne ja jouduttaessanne Jumalan päivän tulemista, jonka vuoksi taivaat palaen hajoavat ja alkuaineet kuumuudessa sulavat!
13. Mutta Hänen lupauksensa mukaan varromme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus asuu.
14. Sen vuoksi, rakkaat, ahkeroidkaa tätä vartoessanne, että Hän havaitsisi teidät tahrattomiksi ja nuhteettomiksi, rauhassa,
15. ja lukekaa Herramme pitkämielisyys autuudeksi, niin kuin myös rakas veljemme Paavali hänelle annetun viisauden mukaan on teille kirjoittanut,

16. samoin kuin kaikissa kirjeissään, kun puhuu näistä asioista, vaikka niissä on yhtä ja toista vaikeatajuista, mitä oppimattomat ja vakaantumattomat vääntävät kiertoon niin kuin muitakin kirjoituksia, itselleen kadotukseksi.

17. Koska te siis, rakkaat, tämän ennalta tiedätte, niin varokaa, ettette jumalattomien eksytyksen mukaansa tempaamina lankeaisi pois omalta lujalta perustukseltanne,

18. vaan kasvaka Herramme ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa. Hänelle kunnia sekä nyt että hamaan iankaikkisuuden päivään. Amen.

2. Pietarin kirje alaviitteet

2. Piet. 1:2 "Jumalan tunteminen" tarkoittaa sisäistä, omakohtaista yhteyttä Jumalaan.

2. Piet. 1:4 "Jumalallinen luonto" = Jumalan kirkkaus. Vrt. Room. 5:2.

2. Piet. 1:14 Kirjoittaja viittaa Jeesuksen sanoihin, jotka eivät ole säilyneet muualla UT:ssa. Kohdassa Jh. 21:18 Jeesus puhuu Pietarin kuoleman tavasta, mutta ei ajasta.

2. Piet. 1:16 "Taru" eli myytti, alkukielessä mythos.

2. Piet. 1:19 "Profeetallinen sana" = VT:n ennustukset Messiaasta.

2. Piet. 1:19,20. Päivän valkeneminen ja kointähden (kreik. fosforos, valontuoja) koittaminen viittaavat Kristuksen toiseen tulemukseen. Juutalaiset käyttivät sanontaa "sydämissänne tietäkää", mutta eivät koskaan "kointähti koittaa sydämissänne". Sana "sydämissänne" kuuluu sen tähden jakeeseen 20 eikä jakeeseen 19, kuten Kirkkoraamattu on sen kääntänyt. Erottava ja-sana jakeen 20 alussa on suomennokseen lisätty vastoin alkutekstiä. Kirkkoraamatun noudattaa jaejako on antanut tukea monelle hurmahengelle: on opetettu, että kun sisällinen valo syttyy, sen jälkeen ei enää tarvita Jumalan sanaa.

2. Piet. 2:1 "Kansan seassa", ts. Israelin kansan seassa VT:n aikana. Vrt. Mt. 24:24. Herra = Kristus.

2. Piet. 2:2 "Totuuden tie" = kristillinen usko.

2. Piet. 2:6 Sodoma ja Gomorra sijaitsivat Kuolleen meren rannalla. Niitten tuhosta kerrotaan 1 Moos. 19:23ss.

2. Piet. 2:7 Loot, Aaprahamin veljenpoika, 1 Moos. 18:20ss, 19:4ss, 15ss.

2. Piet. 2:15 s Bileam, katso: 4 Moos. 22:2ss, 22ss, 31:16.

2. Piet. 2:18 "Jotka tuskin ovat päässeet eksyksissä vaeltavia pakoon." Tällä tarkoitetaan vastakääntyneitä kristittyjä, jotka vasta ovat erottautuneet pakanista.

2. Piet. 2:19 "Lupaavat heille vapautta", ts. sisäistä vapautta, jota Kristus tarjoaa. Kristus antaa vapautuksen synnistä, mutta ei vapautta elää synnissä. Harhaopettajat väittivät, että ihminen voi olla kristitty, vaikka viettääkin rietasta elämää.

2. Piet. 2:20 "He" viittaa jakeen 18 lopussa mainittuihin vastakääntyneisiin kristittyihin.

2. Piet. 3:4 "Isät" tarkoittaa ensimmäisiä kristittyjä. Vastustajat pitivät mailmankaikkeutta iankaikkisena ja uskoivat, ettei se voi koskaan tuhoutua. "Nukkua", ks. alaviittaa 1 Kor. 11:30, 1 Tess. 4:13.

2. Piet. 3:10 "Herran päivä" = päivä, jolloin Kristus palaa kirkkaudessaan maan päälle. "Kuin varas" = äkkiä ja odottamatta.

Johanneksen ensimmäinen kirje

1. Johanneksen kirje 1 luku

1. Sitä, joka oli alusta, jota olemme kuunnelleet, jonka omin silmin nähneet, jota katselimme ja jota kätemme koskettelivat, elämän Sanaa -
2. ja elämä ilmestyi ja olemme nähneet ja todistamme ja julistamme teille iankaikkisen elämän, joka oli Isän tykönä ja ilmestyi meille -
3. jonka olemme nähneet ja kuulleet, julistamme myös teille, jotta teilläkin olisi yhteys kanssamme, ja meillä on yhteys Isän ja Poikansa Jeesuksen Kristuksen kanssa.
4. Näitä kirjoitamme teille, jotta ilomme olisi täydellinen.
5. Tämä on sanoma, jonka olemme Häneltä kuulleet ja julistamme teille; Jumala on valo eikä Hänessä ole mitään pimeää.
6. Jos sanomme, että meillä on yhteys Hänen kanssaan, ja vaellamme pimeässä, valhettelemme emmekä tee totuutta;
7. mutta jos vaellamme valossa niin kuin Hän on valossa, meillä on yhteys keskenämme ja Jeesuksen Kristuksen, Hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.
8. Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, eksytämme itsemme eikä totuus ole meissä.
9. Jos tunnustamme syntimme, Hän on uskollinen ja vanhurskas, niin että antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.
10. Jos sanomme, ettemme ole syntiä tehneet, teemme Hänet valhettelijaksi eikä sanansa ole meissä.

1. Johanneksen kirje 2 luku

1. Lapsukaiseni, näitä kirjoitan teille, jottette syntiä tekisi; mutta jos joku syntiä tekee, meillä on puolustaja Isän tykönä, vanhurskas Jeesus Kristus.
2. Hän on lepytys synneistämme, eikä ainoasti meidän, vaan myös koko mailman.
3. Tästä tiedämme tullemme Hänet tuntemaan: jos tottelemme käskyjäänsä.
4. Joka sanoo: "Olen oppinut tuntemaan Hänet" eikä tottele Hänen käskyjään, on valhetteli ja eikä totuus ole hänessä.

5. Mutta joka pitää Hänen sanansa, totisesti Jumalan rakkaus on hänessä tullut täydelliseksi. Siitä tiedämme Hänessä olevamme.
6. Joka sanoo Hänessä pysyvänsä, on velvollinen vaeltamaan niin kuin Hän vaelsi.
7. Rakkaat, en kirjoita teille uutta käskyä, vaan vanhan käskyn, joka teillä oli alusta. Tämä vanha käsky on se sana, jonka olette kuulleet.
8. Vielä kirjoitan teille uuden käskyn, joka on tosi Hänessä ja teissä; sillä pimeä katoaa ja tosi valo jo loistaa.
9. Joka sanoo valossa olevansa, mutta vihaa veljeänsä, on vielä pimeässä.
10. Joka rakastaa veljeänsä, pysyy valossa eikä hänessä ole pahennusta.
11. Mutta joka vihaa veljeänsä, on pimeässä ja vaeltaa pimeässä eikä tiedä, mihin menee, sillä pimeä sokaisi hänen silmänsä.
12. Kirjoitan teille, lapsukaiset, sillä synnit on teille anteeksi annettu Hänen nimensä kautta.
13. Kirjoitan teille, isät, sillä olette oppineet tuntemaan Hänet, joka on alusta. Kirjoitan teille, nuorukaiset, sillä olette voittaneet paholaisen. Kirjoitin teille, lapsukaiset, sillä olette oppineet tuntemaan Isän.
14. Kirjoitin teille, isät, sillä olette oppineet tuntemaan Hänet, joka on alusta. Kirjoitin teille, nuorukaiset, sillä olette väkevät ja Jumalan sana pysyy teissä ja olette voittaneet paholaisen.
15. Älkää rakastako mailmaa älkääkä mailmassa olevaa. Jos joku rakastaa mailmaa, ei Isän rakkaus ole hänessä.
16. Sillä mikään, mikä on mailmassa, lihan ja silmäin himo ja elämän korska, ei ole Isästä, vaan on mailmasta.
17. Mailma katoaa ja sen himo; mutta joka tekee Jumalan tahdon, pysyy iäti.
18. Lapsukaiset, on viimeinen aika, ja niin kuin olette kuulleet, että antikristus tulee, niin onkin nyt monta antikristusta ilmaantunut. Siitä tiedämme, että on viimeinen aika.
19. Meistä lähtivät, mutta eivät olleet meistä; sillä jos olisivat meistä, olisivat pysyneet kanssamme; mutta heissä oli käyvä ilmi, että kaikki eivät ole meistä.
20. Teillä on voiteltu Pyhältä ja tiedätte kaikki.
21. En kirjoittanut teille sen vuoksi, ettette totuutta tienneet, vaan koska tiedätte sen ja koska mikään valhe ei ole totuudesta.
22. Kuka on valhettelija, jollei se, joka kieltää, että Jeesus on Kristus? Tämä on antikristus, se, joka kieltää Isän ja Pojan.
23. Kellään, joka kieltää Pojan, ei ole Isääkään; joka tunnustaa Pojan, hänellä on myös Isä.
24. Mitä alussa kuulitte, se pysyköön teissä. Jos teissä pysyy, mitä alussa kuulitte, tekin pysytte Pojassa ja Isässä.
25. Ja tämä on lupaus, jonka Hän meille antoi: iankaikkinen elämä.
26. Näin kirjoitin teille niistä, jotka teitä eksyttävät.

27. Mutta te, teissä pysyy se voitelu, jonka saitte Häneitä, ettekä tarvitse, että eräs teitä opettaisi, vaan niin kuin Hänen voitelunsa opettaa teitä kaikessa, niin se opetus on totta eikä ole valhetta. Niin kuin opetti teitä, niin pysykää Hänessä.
28. Ja nyt, lapsukaiset, pysykää Hänessä, että meillä Hänen ilmestyessään olisi uskallus eikä meitä häväistäisi Hänen tyköönsä Hänen tulemuksessaan.
29. Jos tiedätte, että Hän on vanhurskas, ymmärrätte, että jokainen vanhurskauden tekijä on Hänestä syntynyt.

1. Johanneksen kirje 3 luku

1. Katsokaa, millaisen rakkauden Isä on antanut meille, jotta meitä kutsuttaisiin Jumalan lapsiksi, ja niin olemme. Sen tähden mailma ei tunne meitä, koska ei tunne Häntä.
2. Rakkaat, nyt olemme Jumalan lapsia eikä ole vielä käynyt ilmi, miksi tulemme. Tiedämme tulevamme Hänen kaltaisikseen, kun Hän ilmestyy, sillä tulemme näkemään Hänet sellaisena kuin on.
3. Jokainen, jolla on tämä toivo Häneen, puhdistaa itsensä niin kuin Hän on puhdas.
4. Jokainen, joka tekee synnin, tekee myös laittomuuden, ja synti on laittomuus.
5. Tiedätte Hänen ilmestyneen ottamaan pois synnit, eikä Hänessä ole syntiä.
6. Kukaan, joka Hänessä pysyy, ei harjoita syntiä; kukaan, joka harjoittaa syntiä, ei ole Häntä nähnyt eikä Häntä tuntenut.
7. Lapsukaiset, älköön kukaan teitä eksyttäkö. Joka vanhurskautta harjoittaa, on vanhurskas niin kuin Hän on vanhurskas.
8. Joka syntiä harjoittaa, on perkeleestä, sillä perkele harjoittaa syntiä alusta asti. Sitä varten Jumalan Poika ilmestyi, jotta tekisi tyhjäksi perkeleen teot.
9. Ei yksikään Jumalasta syntynyt harjoita syntiä, koska Jumalan siemen pysyy hänessä, eikä hän voi syntiä harjoittaa, koska on Jumalasta syntynyt.
10. Siitä käyvät ilmi Jumalan lapset ja perkeleen lapset. Kukaan, joka ei harjoita vanhurskautta, ei ole Jumalasta, eikä se, joka ei rakasta veljeänsä.
11. Sillä tämä on sanoma, jonka kuulitte alusta, että rakastaisimme toisiamme
12. eikä kuin Kain, joka oli paholaisesta ja tappoi veljensä; ja miksi tappoi hänet? Koska omat tekonsa olivat pahat, mutta veljensä teot vanhurskaat.
13. Älkää ihmetelkö, veljeni, jos mailma teitä vihaa.
14. Tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään, koska rakastamme veljiä. Joka ei rakasta, pysyy kuolemassa.
15. Jokainen, joka vihaa veljeänsä, on murhaaja, ja tiedätte, ettei kessään murhaajassa ole iankaikkista

elämää pysyvänä.

16. Siitä olemme saaneet tuntea rakkauden, että Hän antoi henkensä puolestamme; ja meidänkin tulee antaa henkemme veljien puolesta.

17. Mutta jos joku omistaa mailman hyvyyttä ja näkee veljensä olevan puutteessa ja sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus pysyy hänessä?

18. Lapsukaiset, älkäämme rakastako sanalla tai kielellä, vaan teossa ja totuudessa.

19. Siitä tiedämme olevamme totuudesta ja saamme Hänen edessään vakuuttua sydämessämme siitä,

20. että jos sydän syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin sydämemme ja tietää kaikki.

21. Rakkaat, jos sydämemme ei syytä meitä, meillä on uskallus Jumalaan

22. ja mitä vain anomme, saamme Häneltä, koska pidämme käskynsä ja teemme Hänelle otollisia tekoja.

23. Tämä on Hänen käskynsä, että meidän tulee uskoa Poikansa Jeesuksen Kristuksen nimeen ja rakastaa toisiamme niin kuin antoi meille käskyn.

24. Joka pitää Hänen käskynsä, pysyy Hänessä ja Hän hänessä. Ja siitä tiedämme Hänen meissä pysyvän, siitä Hengestä, jonka antoi meille.

1. Johanneksen kirje 4 luku

1. Rakkaat, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henget, ovatko ne Jumalasta, sillä monta väärää profeettaa on lähtenyt mailmaan.

2. Tästä tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristuksen lihassa tulleen, on Jumalasta;

3. ja yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta, ei ole Jumalasta; tämä on antikristuksen henki, josta kuulitte, että se tulee ja on jo nyt mailmassa.

4. Te olette Jumalasta, lapsukaiset, ja olette voittaneet heidät, sillä Hän, joka on teissä, on suurempi kuin se, joka on mailmassa.

5. He ovat mailmasta; sen vuoksi puhuvat mailmasta ja mailma kuulee heitä.

6. Me olemme Jumalasta. Joka tuntee Jumalan, kuulee meitä; joka ei ole Jumalasta, ei kuule meitä. Siitä tunnemme totuuden Hengen ja eksytyksen hengen.

7. Rakkaat, rakastakaamme toisiamme, sillä rakkaus on Jumalasta, ja jokainen, joka rakastaa, on Jumalasta syntynyt ja tuntee Jumalan.

8. Joka ei rakasta, ei tunne Jumalaa, sillä Jumala on rakkaus.

9. Siinä ilmestyi Jumalan rakkaus meille, että Jumala lähetti ainokaisen Poikansa mailmaan, jotta eläisimme Hänen kauttansa.

10. Siinä rakkaus on, ei että me rakastimme Jumalaa, vaan että Hän rakasti meitä ja lähetti Poikansa

lepytyksenä synneistämme.

11. Rakkaat, jos Jumala näin rakasti meitä, mekin olemme velvolliset rakastamaan toisiamme.

12. Jumalaa ei kukaan ole koskaan nähnyt. Jos rakastamme toisiamme, Jumala pysyy meissä ja Hänen rakkautensa on täydelliseksi tulleen meissä.

13. Siitä tiedämme Hänessä pysyvämme ja Hänen meissä, että Hengestään on antanut meille.

14. Olemme nähneet ja todistamme, että Isä on lähettänyt Pojan mailman Vapahtajaksi.

15. Joka tunnustaa, että Jeesus on Jumalan Poika, hänessä Jumala pysyy ja hän Jumalassa.

16. Olemme tunteneet ja uskoneet sen rakkauden, mikä Jumalalla on meihin. Jumala on rakkaus, ja joka pysyy rakkaudessa, pysyy Jumalassa ja Jumala hänessä.

17. Siinä rakkaus on tullut täydelliseksi meissä, jotta meillä olisi uskallus tuomiopäivänä; sillä niin kuin Hän on, mekin olemme tässä maailmassa.

18. Pelkoa ei rakkaudessa ole, vaan täydellinen rakkaus heittää ulos pelon; sillä pelossa on tuskaa, mutta joka pelkää, ei ole tullut täydelliseksi rakkaudessa.

19. Me rakastamme, koska Hän ensin rakasti meitä.

20. Jos joku sanoo: "Minä rakastan Jumalaa", mutta vihaa veljeään, hän on valhettelija. Sillä joka ei rakasta veljeään, jonka on nähnyt, ei voi rakastaa Jumalaa, jota ei ole nähnyt.

21. Tämä käsky meillä on Häneltä, että joka rakastaa Jumalaa, rakastakoon myös veljeään.

1. Johanneksen kirje 5 luku

1. Jokainen, joka uskoo, että Jeesus on Kristus, on Jumalasta syntynyt, ja jokainen, joka rakastaa Häntä, joka synnytti, rakastaa Hänestä syntynyttä.

2. Siitä tiedämme, että rakastamme Jumalan lapsia, koska rakastamme Jumalaa ja pidämme käskynsä.

3. Sillä tämä on Jumalan rakkaus, että pidämme käskynsä, eivätkä käskynsä ole raskaat.

4. Sillä kaikki Jumalasta syntynyt voittaa mailman, ja tämä on se voitto, joka voittaa mailman, meidän uskomme.

5. Kuka se on, joka voittaa mailman, jollei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika?

6. Hän on se, joka tuli veden ja veren kautta, Jeesus Kristus, ei ainoasti vedessä, vaan vedessä ja veressä; ja Henki on se, joka todistaa, koska Henki on totuus.

7. Sillä kolme on, jotka todistavat:

8. Henki, vesi ja veri; ja nämä kolme pitävät yhtä.

9. Jos hyväksymme ihmisten todistuksen, niin Jumalan todistus on suurempi, koska tämä on Jumalan todistus, minkä on todistanut Pojastaan.

10. Jumalan Poikaan uskovalla on todistus itsessään. Joka ei usko Jumalaan, on tehnyt Hänet valhettelijaksi,

koska ei ole uskonut todistusta, jonka Jumala on todistanut Pojastaan.

11. Tämä on se todistus: Jumala antoi meille iankaikkisen elämän ja tämä elämä on Hänen Pojassansa.

12. Jolla Poika on, hänellä on elämä; jolla Jumalan Poikaa ei ole, hänellä ei ole elämää.

13. Näitä kirjoitin teille tietääksenne, että teillä, jotka uskotte Jumalan Pojan nimeen, on iankaikkinen elämä.

14. Tämä on uskallus, joka meillä on Häneen, että jos jotakin anomme Hänen tahtonsa mukaan, Hän kuulee meitä,

15. ja jos tiedämme Hänen kuulevan meitä, mitä tahansa anomme, tiedämme, että meillä on, mitä olemme Häneltä pyytäneet.

16. Jos joku näkee veljensä tekevän synnin, ei kuolemaksi, rukoilkoon; ja Hän on antava hänelle elämän, niille, jotka eivät tee syntiä kuolemaksi. On syntiä kuolemaksi; siitä en sano, että olisi pyydettävä.

17. Kaikki vääryys on syntiä. On syntiä, joka ei ole kuolemaksi.

18. Tiedämme, ettei kukaan Jumalasta syntynyt harjoita syntiä; vaan Jumalasta syntynyt pitää itsestään vaarin eikä paholainen pääse hänen kimppuunsa.

19. Tiedämme, että olemme Jumalasta, mutta koko mailma on paholaisen vallassa.

20. Tiedämme, että Jumalan Poika on tullut ja antanut meille ymmärryksen tunteaksemme sen Totuullisen: ja me olemme siinä Totuullisessa, Pojassansa Jeesuksessa Kristuksessa. Hän on tosi Jumala ja iankaikkinen elämä.

21. Lapsukaiset, kavahtakaa epäjumalia.

1. Johanneksen kirje alaviitteet

1. Joh. 1:1 "Elämän Sana" = Kristus. Vrt. Jh. 1:1,14. Kirjoittaja korostaa voimakkaasti sitä, että hän on Kristuksen silminnäkijä Hänen nousemuksensa jälkeen. Samoin hän korostaa sitä, että Kristus on todella elänyt maan päällä, kun harhaopettajat väittivät, että Hänen elämänsä, kärsimisensä ja kuolemansa olivat vain näennäisiä. Vrt. alaviittaa 5:6.

1. Joh. 1:5 "Jumala on valo", ts. Hän on täysin pyhä. Johannes puhuu mielellään valosta ja pimeästä, jotka käsitteet esiintyvät usein myös Kuolleen meren luolista löytyneissä käsikirjoituksissa. Pimeä = synti.

1. Joh. 2:1 Puolustaja (kreik. parakleetos) merkitsee juridista asianajajaa (lat. advovatus), jonka tehtävänä oli auttaa ihmistä oikeudenkäynnissä.

1. Joh. 2:5 "Jumalan rakkaus" tarkoittaa rakkautta, jonka Jumala antaa uskovan ihmisen sydämeen. Vrt. Room. 5:5.

1. Joh. 2:6 Tässä ei tarkoiteta Jeesuksen maallisen elämän jäljittelyä, vaan Hänen sisäisen mielenlaatunsa tavoittelua.

1. Joh. 2:7 "Alusta" = jo silloin, kun kristinuskon alkeet teille opetettiin.

1. Joh. 2:8 "Uusi käsky." Rakkauden käsky oli ja VT:ssa, mutta Jeesus sanoi sitä "uudeksi käskyksi" (Jh.

13:34), koska se perustui siihen rakkauteen, jota Hän oli osoittanut opetuslapsilleen.

1. Joh. 2:13 s "Isät, nuorukaiset, lapset" ovat tässä uskovien hengellisen kasvamisen eri asteitten nimityksiä. Vrt. alaviittaa 1 Kor. 2:6.

1. Joh. 2:15 "Mailma" = Jumalasta luopunut ja Jumalaa vihaava ihmiskunta.

1. Joh. 2:18 "Antikristus", Kristuksen vastustaja, vastakristus. Ks. alaviittaa 2 Tess. 2:3. "Monta antikristusta." Tällä tarkoitetaan antikristuksen edeltäjiä, joita hallitsee sama henki kuin varsinaista antikristustakin.

1. Joh. 2:20 "Voitelu." Öljy on Raamatussa Pyhän Hengen vertauskuva. "Pyhä" viittaa Kristukseen tai Jumalaan.

1. Joh. 2:27 "Voitelu", Hengen lahja, vrt. jae 20.

1. Joh. 3:6 On tehtävä ero synnin harjoittamisella, ts. säännöllisellä synnissä elämisellä, sekä kääntyneen ihmisen lankeamisella syntiin, mikä ei ole säännöllistä. Vrt. 1:8, jossa puhutaan jälkimmäisestä, kun taas tässä jakeessa puhutaan edellisestä. Vrt. myös seuraavia jakeita.

1. Joh. 3:8 "Alusta asti." Perkele lankesi syntiin ennen ihmistä ja houkutteli ihmisenkin tekemään syntiä. Vrt. Jh. 8:44, 2 Kor. 11:3.

1. Joh. 3:9 "Jumalan siemen" = Jumalan Henki, joka tekee Jumalan sanan kautta työtä ihmisessä.

1. Joh. 3:12 Kain oli ensimmäinen murhamies, veljensä murhaaja. Ks. 1 Moos. 4:8.

1. Joh. 3:23 "Nimi" tarkoittaa koko persoonaa, kaikkea, mitä Jeesus on.

1. Joh. 4:1 Väärät profeetat väittivät, että Jumalan Henki toimi heissä.

1. Joh. 4:3 Antikristus, ks. alaviittaa 2:18.

1. Joh. 4:4 1. Joh. 4:4,5. He = väärät profeetat.

1. Joh. 4:6 Me = opettajat, joihin jae 1:1 viittaa.

1. Joh. 5:1 1. Joh. 5:1,2. Vrt. Mt. 12:33, Lk. 6:44 ym., joissa Jeesus sanoo: "Hedelmistä puu tunnetaan."

1. Joh. 5:6 "Vesi ja veri" viittaavat Jeesuksen kasteeseen ja kuolemaan. Väärät opettajat lienevät sanoneet: "Hän tuli veden kautta", millä he tarkoittivat, että taivaallinen Kristus yhtyi ihmiseen Jeesukseen (vrt. 2:22) kasteessa. Mutta he jatkoivat: "Hän ei tullut veren kautta", millä he tarkoittivat, että taivaallinen Kristus jätti Jeesus-ihmisen ennen ristinkuolemaa. Vrt. alaviittaa 1:1.

1. Joh. 5:16 "Kuolema" tarkoittaa iankaikkista kuolemaa, eroa Jumalasta. Synti, joka on kuolemaksi = synti Pyhää Hehkeä vastaan. Ks. alaviittoja Mt. 12:31 ja Hepr. 10:26.

1. Joh. 5:20 "Se Totuullinen" = Jumala. Hän on ainoa todellinen Jumala. Epäjumalat ovat vain kuvittelua. Vrt. 1 Kor. 8:4.

Johanneksen toinen kirje

1. Vanhin valitulle rouvalle ja hänen lapsilleen, joita totuudessa rakastan - enkä ainoasti minä, vaan myös kaikki, jotka ovat tulleet totuuden tuntemaan -
2. totuuden tähden, joka meissä pysyy ja on oleva kanssamme iäti.
3. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Jeesukselta Kristukselta, Isän Pojalta, on oleva kanssamme totuudessa ja rakkaudessa.
4. Minua on suuresti ilahduttanut, että olen havainnut lapsissani niitä, jotka totuudessa vaeltavat niin kuin saimme käskyn Isältä.
5. Ja nyt pyydän sinua, rouva, ei niin kuin kirjoittaisin sinulle uuden käskyn, vaan sen, mikä meillä oli alusta, että rakastaisimme toisiamme.
6. Ja tämä on rakkaus, että vaeltaisimme Hänen käskyjensä mukaan. Tämä on käsky niin kuin kuulitte alusta, että vaeltaisitte siinä.
7. Sillä monta villitsijää on lähtenyt mailmaan, jotka eivät tunnusta Jeesusta Kristusta lihassa tulevaksi; tämä on villitsijä ja antikristus.
8. Pitäkää vaari itsestänne, jottette menettäisi sitä, minkä suoritimme, vaan saisitte täyden palkan.
9. Yhdelläkään, joka menee etemmä eikä pysy Kristuksen opissa, ei ole Jumalaa; joka pysyy opissa, hänellä sekä Isä että Poika.
10. Jos joku tulee luoksenne eikä tuo tätä oppia, älkää ottako häntä huoneeseen älkääkään tervehtikö häntä,
11. sillä joka sanoo hänelle "Terve", osallistuu hänen pahoihin tekoihinsa.
12. Minulla on teille paljon kirjoittamista, mutta en halua paperilla ja musteella, vaan toivon tulevani tykönne ja puhuvani suullisesti, jotta ilomme olisi täydellinen.
13. Valitun sisaresi lapset lähettävät sinulle terveisiä.

Johanneksen toinen kirje alaviitteet

2. Joh. 1:1 "Vanhin." Ks. alaviittaa Apt. 20:28. Apostoli Johannes eli viimeisinä vuosinaan Efesosssa ja johti alueen seurakuntia. "Valittu" = Jumalan valitsema, Jumalan oma. "Rouva", kuvaannollinen ilmaisu, joka tarkoittaa jotakin Vähässä Aasiassa sijainnutta seurakuntaa. "Lapset", em. seurakunnan jäseniä.

2. Joh. 1:5 Ks. alaviittoja 1 Jh. 2:7 ja 2:8.

2. Joh. 1:7 "Lihassa tulevaksi." Vrt. 1 Jh. 4:2. Teonsana on näissä kahdessa jakeessa eri aikamuodossa: ensimmäisessä kirjeessä viitataan Jeesuksen ensimmäiseen tulemiseen, toisessa kirjeessä Jeesuksen toiseen tulemiseen. Johannes on osoittanut sanansa niille harhaopettajille, jotka kielsivät Jeesuksen toisen tulemisen tai selittivät sen vain kuvaannolliseksi. Kirkkoraamatun sana "oli" on suomentajan lisäys vastoin alkutekstiä. "Villitsijä", harhaopettaja. Ks. alaviittaa 1 Jh. 5:6. "Antikristus." Ks. alaviittaa 1 Jh. 2:1.

2. Joh. 1:8 "Täysi palkka." Ks. alaviittaa 1 Kor. 3:8.

2. Joh. 1:9 "Menee etemmä." Sanat viittannevat johonkin harhaopettajain käyttämään iskusanaan. Heidän

mukaansa evankelio on vain yksi vaihe, joka on ohitettava, jotta päästäisiin syvempään uskonnolliseen kokemukseen.

2. Joh. 1:10 "Älkää ottako häntä huoneeseen." Kristityt kokoontuivat yleensä kodeissa (vrt. alaviittaa Room. 16:5). Jos harhaopettajia kutsuttiin vieraiksi, voivat he levittää oppejaan seurakuntaan.

2. Joh. 1:13 "Sisar", kuvaannollinen nimitys, joka tarkoittaa kirjoittajan seurakuntaa. Vrt. jae 1.

Johanneksen kolmas kirje

1. Vanhin rakkaalle Gaiukselle, jota totuudessa rakastan.

2. Rakas, toivotan sinulle, että kaikessa menestyt ja pysyt terveenä niin kuin sielusi menestyy.

3. Minua ilahdutti suuresti, kun veljet tulivat ja todistivat totuudestasi niin kuin sinä totuudessa vaellat.

4. Minulla ei ole suurempaa iloa kuin että kuulen lasteni vaeltavan totuudessa.

5. Rakas, toimit uskollisesti, mitä teetkin veljien ja vieraitten puolesta.

6. Todistivat seurakunnan edessä rakkaudestasi. Teet hyvin lähettäessäsi heitä matkalle Jumalan arvon mukaisesti.

7. Sillä Hänen nimensä vuoksi lähtivät saamatta pakanilta mitään.

8. Olemme sen vuoksi velvolliset ottamaan vastaan sellaisia, jotta olisimme työtovereita totuuden puolesta.

9. Kirjoitin seurakunnalle, mutta Diotrefes, joka haluaa olla ensimmäinen heistä, ei ota meitä vastaan.

10. Jos tulen, muistutan siis hänen tekemistään teoista, kun pahoin sanoin panettelee meitä; ja tyytymättä tähän ei edes ota vastaan veljiä, kieltääpä halukkaita ja heittää ulos seurakunnasta.

11. Rakas, älä seuraa pahaa, vaan hyvää. Hyvän tekijä on Jumalasta, pahan tekijä ei ole Jumalaa nähnyt.

12. Demetrius on kaikilta saanut hyvän todistuksen, jopa itse totuudelta; ja mekin todistamme, ja tiedät, että todistuksemme on tosi.

13. Minulla olisi paljon kirjoittamista sinulle, mutta en halua kirjoittaa sinulle musteella ja kynällä,

14. vaan toivon pian näkeväni sinut ja puhumme suullisesti.

15. Rauha sinulle. Ystävät tervehtivät sinua; tervehdi ystäviä nimeltä.

Johanneksen kolmas kirje alaviitteet

3. Joh. 1:1 "Vanhin", vrt. 2 Jh. 1. Gaius lienee ollut Johanneksen opetuslapsi.

3. Joh. 1:4 "Lapset" tarkoittavat tässä kuvaannollisesti niitä, jotka ovat Johanneksen kautta tulleet uskoon. Vrt. Filem. 10.

3. Joh. 1:5 "Veljet" lienevät olleet Johanneksen lähettämiä evankelistoja (lähetyssaarnaajia), jotka kiersivät Vähän Aasian seurakunnissa.

3. Joh. 1:6 "Seurakunta", tässä ehkä Efeson seurakunta.

3. Joh. 1:7 "Hänen nimensä" = Kristuksen nimi. Vrt. Fil. 2:9, Jaak. 2:7.

3. Joh. 1:12 Demetrius lienee majoittanut kotiinsa Johanneksen lähettämiä veljiä. Demetrius on myös voinut viedä kirjeen Gaiukselle. Hän on eri henkilö kuin hopeaseppä Demetrius (Apt. 19:24ss).

Jaakon kirje

Jaakobin kirje 1 luku

1. Jaakko, Jumalan ja Herran Jeesuksen Kristuksen palvelija, kahdelletoista hajaannuksessa olevalle sukukunnalle: terveyttä.

2. Veljeni, pitäkää pelkkänä ilona, kun joudutte moninaisiin koetuksiin

3. tietäen, että uskonkoetuksenne saa aikaan kestävyyttä.

4. Ja kestävyydellä olkoon täydellinen teko, niin että olette täydelliset ja eheät ettekä missään puuttuvaiset.

5. Mutta jos joltakin teistä puuttuu viisautta, anokoon sitä Jumalalta, joka antaa kaikille alttiisti ja soimaamatta, ja sitä annetaan hänelle.

6. Anokoon kuitenkin uskossa, lainkaan epäilemättä; sillä epäilevä on kuin meren aalto, jota tuuli ajaa ja heittelee.

7. Älköön se ihminen ajatelko Herralta mitään saavansa,

8. kaksimielinen mies, epävakainen kaikilla teillään.

9. Alhainen veli kerskatkoon ylhäisyydestään,

10. mutta rikas alhaisuudestaan, sillä hän on katoava niin kuin ruohon kukka.

11. Aurinko nousi helteineen ja kuivasi ruohon ja sen kukka varisi ja sen kasvojen kauneus tuhoutui; niin on rikaskin lakastuva retkillänsä.

12. Autuas se mies, joka koetuksen kestää, sillä keitettyään koetuksen hän saa elämän seppelen, jonka Herra on luvannut niille, jotka Häntä rakastavat.

13. Älköön kukaan kiusauksessa ollessaan sanoko: "Jumala minua kiusaa", sillä Jumala ei ole pahojen kiusaama eikä Hän ketään kiusaa.

14. Vaan jokaista kiusataan, kun häntä oma himonsa vetää ja houkuttelee;

15. sitten himo raskaaksi tulleen synnyttää synnin ja täytetty synti synnyttää kuoleman.

16. Älkää eksykö, rakkaat veljeni.

17. Jokainen hyvä anti ja jokainen täydellinen lahja tulee ylhäältä, valojen Isältä, jonka tykönä ei ole muutosta eikä vaihteen varjoa.

18. Hän synnytti meidät tahtonsa mukaan totuuden sanalla ollaksemme luotujensa esikkona.
19. Tiedätte sen, rakkaat veljeni. Sen tähden olkoon jokainen ihminen nopea kuulemaan, hidas puhumaan, hidas vihaan;
20. sillä miehen viha ei saa aikaan Jumalan vanhurskautta.
21. Pankaa siis pois kaikki saasta ja kaikkalainen pahuus ja ottakaa sävyisästi vastaan istutettu sana, joka voi sielunne autuutta.
22. Olkaa sanan tekijöitä eikä vain sen kuulijoita pettäen itsenne.
23. Sillä jos joku on sanan kuulija eikä tekijä, hän on miehen kaltainen, joka kuvastimesta katseli luonnollisia kasvojaan,
24. katseli itseään ja meni pois ja unhotti heti, millainen oli.
25. Mutta joka katsoo vapauden täydelliseen lakiin ja pysyy siinä, ei ole muistamaton kuulija, vaan teon tekijä, ja on oleva onnellinen tekemisessään.
26. Jos joku luulee olevansa hurskas eikä hillitse kieltään, vaan pettää sydämensä, hänen hurskautensa on turha.
27. Puhdas ja tahraton hurskaus Jumalan ja Isän edessä on mennä katsomaan orpoja ja leskiä heidän ahdistuksessaan ja varjella itsensä mailman saastalta.

Jaakobin kirje 2 luku

1. Veljeni, älkää muotoon katsoen uskoko kirkastettuun Herraamme Jeesukseen Kristukseen.
2. Sillä jos kokoukseenne tulee kultasormuksinen mies loistavassa puvussa ja myös köyhä likaisissa vaatteissa,
3. ja te katsotte loistavapukuisen puoleen ja sanotte: "Istu sinä tähän mukavasti" ja köyhälle sanotte: "Seiso tuossa" tai: "Istu tähän jalkajakkarani alapuolelle",
4. niin ettekö ole ristiriidassa itsenne kanssa ja eikö teistä ole tullut väärämielisiä tuomareja?
5. Kuulkaa, rakkaat veljeni. Eikö Jumala oli valinnut mailman köyhiä, jotka ovat rikkaita uskossa ja sen valtakunnan perillisiä, jonka on luvannut Häntä rakastaville?
6. Mutta te olette häväisseet köyhän. Eivätkö rikkaat sorra ja vedä teitä tuomioistuinten eteen?
7. Eivätkö he pilkkaa sitä jaloa nimeä, joka on lausuttu ylitsenne?
8. Jos kuitenkin täytätte kuninkaallisen lain Raamatun mukaan: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi", niin teette hyvin;
9. mutta jos muotoon katsotte, teette syntiä, ja laki osoittaa teidät lainrikkokijiksi.
10. Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhdessä, on syypää kaikkeen.
11. Sillä Hän, joka sanoi: "Älä tee aviorikosta", sanoi myös: "Älä tapa." Jos et teekään aviorikosta, mutta

tapat, sinusta on tullut lainriikkoja.

12. Puhukaa niin ja tehkää niin kuin vapauden lain tuomittavat.

13. Sillä tuomio on säälimätön sille, joka ei ole laupeutta tehnyt, laupeus ei pelkää tuomiota.

14. Mitä hyötyä, veljeni, siitä on, jos joku sanoo itsellään olevan uskon, mutta hänellä ei ole tekoja? Ei kai se usko voi häntä autuuttaa?

15. Jos veli tai sisar on alaston ja vailla päivän ravintoa

16. ja joku teistä sanoo heille: "Menkää rauhassa, lämmitelkää ja ravitkaa itsenne", mutta ette anna heille ruumiin tarpeita, mitä hyötyä siitä on?

17. Samoin uskokin, jos sillä ei ole tekoja, on itsessään kuollut.

18. Mutta joku sanonee: "Sinulla on usko ja minulla teot; näytä minulle uskosi ilman tekoja ja minä näytän sinulle teoistani uskon."

19. Sinä uskot, että Jumala on yksi. Teet oikein; riivaajatkin uskovat ja vapisevat.

20. Mutta tahdotko tietää, sinä turha ihminen, että usko ilman tekoja on kuollut?

21. Eikö isämme Aapraham julistettu vanhurskaaksi teoista, kun vei poikansa lisäkin uhrialttarille?

22. Sinä näet, että usko vaikutti hänen tekojensa mukana, ja teoista usko tuli täydelliseksi.

23. Niin toteutui Raamattu, joka sanoo: "Mutta Aapraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi", ja häntä kutsuttiin Jumalan ystäväksi.

24. Näetkö, että ihminen julistetaan vanhurskaaksi teoista eikä ainoasti uskosta?

25. Eikö myös portto Raahab samoin julistettu vanhurskaaksi teoista, kun otti lähettiläät luokseen ja päästi toista tietä pois?

26. Sillä niin kuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin myös usko ilman tekoja on kuollut.

Jaakobin kirje 3 luku

1. Veljeni, älkööt monet teistä tulko opettajiksi, tietäen, että saamme kovemman tuomion.

2. Sillä paljon kaikki erhetymme. Jos joku ei erhety sanoissa, hän on täydellinen mies ja kykenee hillitsemään koko ruumiin.

3. Katso, suitset panemme hevosten suuhun, jotta ne meitä tottelisivat, ja ohjaamme niitten koko ruumiin.

4. Katso, laivatkin, jotka ovat niin isoja ja tuimain tuulten ajettavia, ohjataan varsin pienellä peräsimellä, minne perämiehen mieli tekee.

5. Samoin myös kieli on pieni jäsen ja kerskaa suuresti. Katso, pieni tuli, kuinka laajan metsän se sytyttää!

6. Myös kieli on tuli, vääryyden mailma; kieli on jäsenistämme se, joka tahraa koko ruumiin ja sytyttää tuleen elämän pyörän ja itse syttyy helvetistä.

7. Sillä kaiken, sekä petojen että lintujen, sekä matelijain että merieläinten luonnon voi ihmisluonto kesyttää

ja on kesyttänyt,

8. mutta kieltä ei kukaan ihminen voi kesyttää, tuota hillitöntä pahaa, täynnä kuolettavaa myrkkyä.

9. Sillä kiitämme Jumalaa ja Isää ja sillä kiroamme ihmisiä, Jumalan kaltaisiksi luotuja.

10. Samasta suusta lähtee kiitos ja kirous. Veljeni, näin ei saa olla.

11. Uhkuuko lähde samasta silmästä makeaa ja karvasta?

12. Veljeni, voiko viikunapuu tuottaa öljymarjoja tai viinipuu viikunoita? Ei suolainen lähde tuota makeaa vettä.

13. Kuka teistä on viisas ja ymmärtäväinen? Tuokoon hän hyvästä vaelluksestaan näkyviin tekonsa viisauden sävyisyydessä.

14. Mutta jos teillä on katkera kateus ja juonittelu sydämessänne, älkää kerskatko älkääkä valhetelko totuutta vastaan.

15. Tämä ei ole viisautta, joka tulee ylhäältä, vaan maallista, sielullista ja riivaajista lähtevää.

16. Sillä missä on kateus ja juonittelu, siellä on epäjärjestys ja kaikinainen paha meno.

17. Mutta ylhäältä oleva viisaus on ennen kaikkea puhdas, sitten rauhaisa, lempeä, taipuisa, täynnä laupeutta ja hyviä hedelmiä, järkähtämätön ja teeskentelemätön.

18. Vanhurskauden hedelmä kylvetään rauhassa rauhan tekijöille.

Jaakobin kirje 4 luku

1. Mistä taistelut ja riidat seassanne? Eivätkö himoistanne, jotka sotivat jäsenissänne?

2. Himoitsette eikä teillä ole; tapatte ja kiivailette ettekä voi saavuttaa, riitelette ja taistelette eikä teillä ole, koska ette ano.

3. Anotte ettekä saa, koska anotte kelvottomasti, kuluttaaksenne himoissanne.

4. Te avionrikkokat, ettekö tiedä, että mailman ystävyys on Jumalan vihollisuutta? Joka siis tahtoo olla mailman ystävä, hänestä tulee Jumalan vihollinen.

5. Vai luuletteko, että Raamattu turhaan sanoo: "Kiivaasti halajaa Henki, joka asuu meissä."

6. Mutta Hän antaa suuremman armon. Sen tähden sanoo: "Jumala on ylpeitä vastaan, mutta antaa nöyrille armon."

7. Olkaa siis Jumalalle alamaiset; vastustakaa perkelettä ja se pakenee luotanne.

8. Lähestykää Jumalaa, Häinkin lähestyy teitä. Peskää kätenne, syntiset, ja puhdistakaa sydämenne, kaksimieliset.

9. Tuntekaa kurjuutenne ja valittakaa ja itkekää. Naurunne muuttukoon murheeksi ja ilonne suruksi.

10. Nöyrytkää Herran edessä, ja Hän korottaa teidät.

11. Älkää panetelko toisianne, veljet. Joka veljeään panettelee ja veljeään tuomitsee, panettelee lakia ja

tuomitsee lain. Mutta jos tuomitset lain, et ole lain täyttäjä, vaan tuomari.

12. Yksi on lainsäätäjä ja tuomari, Hän, joka voi vapahtaa ja hukuttaa, mutta kuka olet sinä, joka tuomitset lähimmäisen?

13. Tulkaa nyt te, jotka sanotte: "Tänään tai huomenna menemme siihen ja siihen kaupunkiin ja viivymme siellä ajastajan ja käymme kauppaa ja saamme voittoa" -

14. te, jotka ette tiedä huomisen menoa, sillä mitä on elämänne? Olette savu, joka hetken näkyy ja sitten haihtuu -

15. sen sijaan, että sanoisitte: "Jos Herra tahtoo, niin elämme ja teemme tämän tai tuon."

16. Mutta nyt kerskaatte ylvästellen. Kaikki sellainen kerskaaminen on paha.

17. Joka siis ymmärtää tehdä sitä, mikä hyvää on, eikä tee, hänelle se on synniksi.

Jaakobin kirje 5 luku

1. Tulkaa nyt, te rikkaat, itkekää ja vaikeroikaa teitä kohtaavaa kurjuutta.

2. Rikkautenne on mätä, ja vaatteenne ovat koin syömät.

3. Kultanne ja hopeanne on ruostunut ja niitten ruoste on oleva teille todistuksena ja tulena syövä lihanne. Olette koonneet aarteita viimeisinä päivinä.

4. Katso, työmiesten palkka, jonka vainioittenne niittäjiltä olette pidättäneet, huutaa, ja leikkuumiesten huudot ovat tulleet sotajoukkojen Herran korviin.

5. Olette herkutelleet maan päällä ja hekumoineet. Olette sydäntänne syötelleet teurastuspäiväksi.

6. Olette tappaneet ja tuominneet vanhurskaan; hän ei vastusta teitä.

7. Olkaa siis kärsiväisiä, veljet, Herran tulemukseen asti. Katso, peltomies vartoo maan kallista hedelmää, kärsiväisesti sitä odottaen, kunnes saa varhaisen sateen ja myöhäisen.

8. Olkaa tekin kärsiväisiä, vahvistakaa sydämenne, sillä Herran tulemus lähenee.

9. Älkää nurisko toisianne vastaan, veljet, jottei teitä tuomittaisi. Katso, tuomari seisoo ovella.

10. Ottakaa, veljeni, vaivan kestämisessä ja pitkämielisyydessä esikuvaksi profeetat, jotka ovat puhuneet Herran nimessä.

11. Katso, ylistämme autuaiksi niitä, jotka ovat kestäneet. Jobin kärsiväisyyden olette kuulleet ja Herran antaman lopun nähneet. Sillä Herra on laupias ja armahtavainen.

12. Ennen kaikkea, veljeni, älkää vannoko taivaan kautta älkääkään maan, älkää muutakaan sellaista valaa, vaan "on" olkoon teillä "on" ja "ei" olkoon "ei", jottette joutuisi tuomion alle.

13. Jos joku teistä kärsii vaivaa, rukoilkoon. Jos joku on hyvillä mielin, veisatkoon kiitosta.

14. Jos joku teistä sairastaa, kutsukoon tykönsä seurakunnan vanhimmat; rukoilkoot hänen edestään voidellen hänet öljyllä Herran nimessä.

15. Ja uskon rukous parantaa sairaan ja Herra nostaa hänet, ja jos on syntejä tehnyt, ne annetaan hänelle anteeksi.
16. Tunnustakaa siis toisillenne syntinne ja rukoilkaa toistenne puolesta, jotta parantuisitte. Vanhurskaan rukous kykenee paljoon, kun se on toimiva.
17. Elia oli samojen kärsimysten alainen ihminen kuin me, ja rukoili rukoilemalla, ettei sataisi, eikä satanut maassa kolmeen ajastaikaan ja kuuteen kuukauteen.
18. Rukoili jälleen, ja taivas antoi sateen ja maa kasvoi hedelmänsä.
19. Veljeni, jos joku teistä eksyy totuudesta ja joku hänet palauttaa,
20. tietäkää, että joka palauttaa syntisen eksymyksensä tieltä, pelastaa hänen sielunsa kuolemasta ja peittää syntien paljouden. Aamen.

Jaakobin kirje alaviitteet

- Jaak. 1:2 "Koetus." Alkukielen sana peirasmos merkitsee myös kiusausta. Tässä ja jakeessa 12 on kysymys koetuksesta, ts. Jumala koettelee ihmisen uskoa.
- Jaak. 1:8 "Kaksimielinen mies." Alkukielen sana tarkoittaa sisäisesti jakautunutta ihmistä.
- Jaak. 1:13 "Kiusaus" on houkutus syntiin. Se tulee pahasta himosta tai saatanasta (vrt. jae 14, 1 Kor. 7:5, Ef. 4:27, 6:11).
- Jaak. 1:18 Sadosta ensiksi korjattu osa vihittiin Jumalalle (4 Moos. 15:21, 5 Moos. 18:4). Kristityt ovat luotujen esikkona, koska he ovat Jumalalle vihitty ihmiskunnan osa.
- Jaak. 1:22 "Sana" = Jumalan sana, evankelio.
- Jaak. 1:25 "Vapauden täydellinen laki" = Jumalan laki, jota kristitty noudattaa vapaasta tahdosta, sisäisestä halusta.
- Jaak. 2:2 "Kokous", alkukielellä sinagoogee. Tämä nimitys osoittaa kirjeen varhaisuuden. Tässä mainittu rikas ja köyhä ovat seurakunnan kokoukseen satunnaisesti tulleita.
- Jaak. 2:7 "Jalo nimi" = Jeesuksen nimi, johon heidät on kastettu.
- Jaak. 2:8 "Kuninkaallinen laki" = Jumalan, suuren Kuninkaan laki.
- Jaak. 2:13 "Tuomio" viittaa aikain lopussa pidettäviin tuomioihin.
- Jaak. 2:19 Riivaajat vapisevat pelosta. Vrt. alaviittaa Mt. 8:29.
- Jaak. 3:6 Elämää ja sen vaihteluja verrataan pyörään. "Helvetti", ks. alaviittaa Mt. 5:22.
- Jaak. 3:15 "Riivaajat", ks. alaviittaa Mt. 7:22.
- Jaak. 4:2 Tappaminen lienee tässä ymmärrettävä Jeesuksen sanojen valossa (Mt. 5:21ss): veljen vihaaminen on murhateko.
- Jaak. 4:4 "Avionrikkoina." VT:ssa Jumalan ja Israelin suhdetta verrataan usein avioon. Jumalasta luopuminen on avion rikkomista, Jes. 1:21, Jer. 3:6ss, Hoos. 2:2.

Jaak. 5:3 "Viimeiset päivät", ts. se lyhyt aika, joka enää on jäljellä tuomioon.

Jaak. 5:4 "Sotajoukkojen Herra" (eli Herra Sebaot) = Jumala, joka johtaa taivaallisia sotajoukkoja eli enkelejä.

Jaak. 5:5 "Teurastuspäivä" = tuomion päivä.

Jaak. 5:12 Tässä on kysymys samanlaisesta korvikevalasta, josta Jeesus puhuu Vuorisaarnassaan (ks. alaviittaa Mt. 5:34).

Jaak. 5:14 Vrt. Mk. 6:13. Öljy on tässä elämän vertauskuva.

Jaak. 5:17 Elia, ks. 1 Kun. 17:1ss, 18:1ss.

Jaak. 5:19 "Totuus" = evankelio.

Jaak. 5:20 Kun syntinen palaa Jumalan tykö, hän saa syntinsä anteeksi.

Juudaan kirje

1. Juudas, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja Jaakon veli, kutsutuille, jotka ovat Isässä Jumalassa rakastetut ja Jeesukselle Kristukselle varjellut.
2. Lisääntyköön teille laupeus ja rauha ja rakkaus.
3. Rakkaat! Koska olen hartaasti halunnut kirjoittaa teille yhteisestä autuudestamme, tuli minulle pakko kirjoittaa teille kehoittaen taistelemaan sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu.
4. Sillä joukkoonne on luikertanut eräitä ihmisiä, joitten jo kauan sitten on ennalta kirjoitettu joutuvan tähän tuomioon, jumalattomia, jotka kääntävät Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät ainoan valtiaamme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen.
5. Haluan muistuttaa teille, vaikka kerran olette saaneet tietää kaiken, että Herra, joka oli pelastanut kansan Egyptistä, toisella kertaa tuhosi ne, jotka eivät uskoneet,
6. ja että Hän ne enkelit, jotka eivät säilyttäneet valta-asemaansa, vaan jättivät oman asumuksensa, on iankaikkisin kahlein säilyttänyt pimeään suuren päivän tuomiota varten -
7. samoin kuin Sodoma ja Gomorra ja niitten ympärillä olleet kaupungit, jotka niitten tavoin harjoittivat haureutta ja lähtivät seuraamaan vierasta lihaa, ovat varoittavana esimerkkinä kärsiessään iankaikkisen tulen rangaistusta.
8. Kuitenkin myös nämä uneksijat samoin saastuttavat lihan, halveksivat herrautta ja herjaavat kirkkauden olentoja.
9. Mutta ylienkei Miikael, kun riidellen väitteli perkeleen kanssa Mooseksen ruumiista, ei rohjennut lausua herjaavaa tuomiota, vaan sanoi: "Ojentakoon sinua Herra!"
10. Nämä taas herjaavat niitä, mitä eivät tunne. Mutta minkä järjettömäin eläinten tavoin luonnostaan

ymmärtävät, sillä turmelevat itsensä.

11. Voi heitä, sillä ovat menneet Kainin tietä ja heittäyneet palkan tähden Bileamin eksytykseen ja tuhoutuneet Kooran niskoitteluun.

12. Nämä ovat rakkausaterioillanne häpeäpilkkuja, kun julkeasti yhdessä kemuilevat ja itseään kestitsevät. Ovat vedettömiä tuulten ajeltavia pilviä, paljaita syksyisiä puita, hedelmättömiä, kahdesti kuolleita, juurineen irroitettuja,

13. rajuja meren aaltoja, jotka vaahtoavat omia häpeitään, harhailevia tähtiä, joille synkkä pimeä iäksi on varattu.

14. Heistä on myös Hanok, seitsemäs Aatamista, ennustanut sanoen: "Katso, Herra tulee tuhannen tuhansine pyhineen

15. tuomitsemaan kaikkia ja paljastamaan kaikki jumalattomat kaikista heidän jumalattomista teoistaan, kun ovat jumalattomasti eläneet, ja kaikesta julkeasta, mitä nuo jumalattomat syntiset ovat Häntä vastaan puhuneet.

16. Ovat napsijoita, kohtaloaan nurkuvia ja vaeltavat himojensa mukaan. Suunsa puhuu pöyhkeitä ja imartelevat hyötyäkseen.

17. Mutta te rakkaani, muistakaa nämä sanat, jotka Herramme Jeesuksen Kristuksen apostolit ovat ennalta puhuneet,

18. sillä sanoivat teille: "Viimeisenä aikana on tuleva pilkkaaajia, jotka vaeltavat jumalattomien himojensa mukaan."

19. Nämä ovat niitä, jotka saavat aikaan hajaannusta, ovat sielullisia, Henkeä vailla.

20. Mutta te rakkaani, rakentuen uskonne pyhimmälle perustukselle ja rukoillen Pyhässä Hengessä,

21. säilyttäkää itsenne Jumalan rakkaudessa vartoessanne Herramme Jeesuksen Kristuksen laupeutta iankaikkiseksi elämäksi.

22. Armahtakaa toisia oikein arvostellen, pelastakaa tulesta temmaten,

23. toisia taas armahtakaa pelolla, vihaten lihan tahraamaa ihokastakin.

24. Mutta Hänelle, joka voi varjella teidät lankeamattomina ja asettaa kirkkautensa eteen nuhteettomina riemussa,

25. Hänelle, ainoalle Jumalalle ja vapahtajallemme Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta kunnia, majesteetti, voima ja valta ennen kaikkea mailmanaikaa ja nyt ja kaikiksi mailmanajoiksi! Aamen.

Juudaan kirje alaviitteet

Juud. 1:3 "Usko, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu" = evankelio, apostolien puhdas oppi. Tämän vastustajat (jae 4ss) esiintyvät kyllä kristittyinä, mutta eivät noudata apostolien oppia, vaan kieltävät evankelion. He sekoittivat evankelioon pakanauskonnoista otettuja aineksia.

Juud. 1:9 Kirkkoisien mukaan tässä lainataan juutalaista, VT:n ulkopuolista kirjoitusta Mooseksen taivaaseenottamisesta. Tästä kirjoituksesta on vain osia säilynyt.

Juud. 1:11 Kain, 1 Moos. 4:6ss. Bileam, 4 Moos. 22:2ss, 31:16. Koora, 4 Moos. 16:1ss.

Juud. 1:14 s Hanok (eli Eenok), 1 Moos. 5:19ss. Lainaus lienee VT:n ulkopuolisesta Eenokin ensimmäisestä kirjasta. Tämä juutalainen kirjoitus on säilynyt.

Juud. 1:23 "Liha" tarkoittaa tässä ihmisen syntistä luontoa, ihmistä synnin turmelemana.

Johanneksen ilmestys

Johanneksen ilmestys 1 luku

1. Jeesuksen Kristuksen ilmestys, jonka Jumala antoi Hänelle näyttääkseen palvelijoilleen, mitä pian täytyy tapahtua, ja sen antoi tietää lähettämällä enkelinsä kautta sanoman palvelijalleen Johannekselle,
2. joka todisti Jumalan sanan ja Jeesuksen Kristuksen todistuksen, kaiken, mitä näki.
3. Onnellinen se, joka lukee, ja ne, jotka kuulevat profetian sanat ja ottavat vaarin siitä, mitä siihen on kirjoitettu, sillä aika on lähellä.
4. Johannes seitsemälle Aasian seurakunnalle: Armo teille ja rauha Häneltä, joka on ja joka oli ja joka tulee, ja seitsemältä hengeltä, jotka ovat Hänen valtaistuimensa edessä,
5. ja Jeesukselta Kristukselta, uskolliselta todistajalta, kuolleista nousseitten esikolta ja maan kuninkaitten hallitsijalta. Hänelle, joka meitä rakastaa ja päästi meidät synneistämme verellään
6. ja teki meidät kuninkaiksi ja papeiksi Jumalalleen ja Isälleen, Hänelle kunnia ja voima mailmanajasta mailmanaikaan, totisesti.
7. Katso, Hän tulee pilvissä, ja kaikki silmät näkevät Hänet, myös niitten, jotka Hänet lävistivät, ja kaikki maan sukukunnat valittavat Hänen tähtensä. Niin, totisesti.
8. "Minä olen A ja O, ensimmäinen ja viimeinen", sanoo Herra Jumala, joka on ja joka oli ja joka tulee, Kaikkivaltias.
9. Minä, Johannes, veljenne ja osatoverinne vaivassa ja valtakunnassa ja kärsiväisyydessä Jeesuksessa, olin Jumalan sanan ja Jeesuksen todistuksen tähden saarella, jonka nimi on Patmos.
10. Olin Hengessä Herran päivänä ja kuulin takaani suuren äänen niin kuin pasunan äänen,
11. joka sanoi: "Kirjoita kirjaan, mitä näet, ja lähetä seitsemälle Aasian seurakunnalle, Efesoon ja Smyrnaan ja Pergamoon ja Tyatiraan ja Sardeeseen ja Filadelfiaan ja Laodikeaan."
12. Käännyin katsomaan ääntä, joka minulle puhui, ja käännyttyäni näin seitsemän kultaista lampunjalkaa
13. ja lampunjalkain keskellä Ihmisen Pojan kaltaisen, pitkäliepeiseen viittaun puetun ja rinnan kohdalta

kultaisella vyöllä vyötetyn.

14. Päänsä ja hiuksensa olivat valkeat kuin valkea villa, niin kuin lumi, ja silmänsä kuin tulen liekki;

15. jalkansa olivat hienon ahjossa hehkutetun vasken kaltaiset ja äänensä kuin paljojen vetten pauhu.

16. Hänellä oli oikeassa kädessään seitsemän tähteä ja suustaan lähti kaksiteräinen terävä miekka ja kasvonsa olivat kuin aurinko, joka paistaa voimassaan.

17. Kun näin Hänet, vaivuin kuin kuolleena jalkainsa juureen, ja pani oikean kätensä päälleni sanoen minulle: "Älä pelkää! Minä olen ensimmäinen ja viimeinen.

18. Minä elän. Olin kuollut ja katso, minä elän mailmanajasta mailmanaikaan, totisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.

19. Kirjoita siis, mitä olet nähnyt ja mitä on, ja mitä tämän jälkeen tapahtuu.

20. Niitten seitsemän tähden salaisuus, jotka näit oikeassani, ja seitsemän kultaisen lampunjalan salaisuus on tämä: seitsemän tähteä ovat seitsemän seurakunnan lähetit, ja seitsemän lampunjalkaa ovat seitsemän seurakuntaa."

Johanneksen ilmestys 2 luku

1. "Efeson seurakunnan lähetille kirjoita: ´Näin sanoo Hän, joka pitää seitsemää tähteä oikeassaan, Hän, joka käyskelee seitsemän kultaisen lampunjalan keskellä:

2. Tekosi ja vaivannäkösi ja kärsivällisyytesi tunnen ja ettet voi pahoja sietää; olet koetellut niitä, jotka sanovat olevansa apostoleja eivätkä ole, ja olet havainnut heidät valhettelijoiksi.

3. Sinulla on kärsivällisyyttä ja olet kestänyt ja nähnyt paljon vaivaa nimeni tähden etkä ole uupunut.

4. Mutta Minulla on sinua vastaan, että olet hylännyt ensimmäisen rakkautesi.

5. Muista siis, mistä olet langennut, ja käänny ja tee ensimmäisiä tekoja; mutta jos et, niin tulen tykösi ja työnnän lampunjalkasi paikaltaan, ellet käänny.

6. Mutta se sinulla on, että vihaat nikolaiittain tekoja, joita Minäkin vihaan.

7. Jolla on korva, kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille. Sen, joka voittaa, annan syödä elämän puusta, joka on Jumalan paratiisissa.´

8. Smyrnan seurakunnan lähetille kirjoita: ´Näin sanoo ensimmäinen ja viimeinen, joka kuoli ja virkosi eloon:

9. Vaivasi ja köyhyytesi tunnen - olet kuitenkin rikas - ja niiltä saamasi pilkan, jotka sanovat olevansa juutalaisia eivätkä ole, vaan ovat saatanan kokoushuone.

10. Älä pelkää sitä, mitä tulet kärsimään. Katso, perkele heittää muutamia teistä vankilaan, jotta teitä koeteltaisiin ja teillä tulee olemaan vaiva kymmenen päivää. Ole uskollinen kuolemaan asti, niin annan sinulle elämän seppelen.

11. Jolla on korva, kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille. Joka voittaa, sitä ei toinen kuolema vahingoita.

12. Pergamon seurakunnan lähetille kirjoita: ´ Näin sanoo Hän, jolla on kaksiteräinen terävä miekka:
13. Tiedän, missä asut: siellä, missä on saatanan valtaistuini: sinä pidät nimestäni kiinni etkä kieltänyt uskoani niinäkään päivinä, jolloin Antipas, Minun todistajani, uskolliseni, tapettiin luonanne, siellä, missä saatana asuu.
14. Mutta Minulla on vähä sinua vastaan: sillä sinulla on siellä niitä, jotka pitävät kiinni Bileamin opista, hänen, joka opetti Baalakia heittämään Israelin lapsille paulan, että söisivät epäjumalille uhrattua ja haureutta harjoittaisivat.
15. Niin on myös sinulla niitä, jotka samoin pitävät kiinni nikolaiittain opista.
16. Käänny siis; mutta jos et, niin tulen tykösi äkisti ja käyn sotaa heitä vastaan suuni miekalla.
17. Jolla on korva, kuulכון, mitä Henki sanoo seurakunnille. Sille, joka voittaa, annan salattua mannaa syötäväksi ja annan hänelle valkean kiven ja kiveen kirjoitetun uuden nimen, jota ei tunne kukaan muu kuin sen saaja.´
18. Tyatiran seurakunnan lähetille kirjoita: ´ Näin sanoo Jumalan Poika, jolla on silmät kuin tulen liekki ja jonka jalat ovat kuin hieno vaski:
19. Tekosi ja rakkautesi ja uskosi ja palveluksesi ja kärsiväisyytesi tunnen ja että viimeiset tekosi ovat lukuisimmat kuin ensimmäiset.
20. Mutta Minulla on sinua vastaan, että suvaitset naista, lisebeliä, joka sanoo itseään profeetaksi ja opettaa ja eksyttää palvelijoitani harjoittamaan haureutta ja syömään epäjumalille uhrattua.
21. Olen antanut hänelle aikaa kääntyä, mutta ei tahdo kääntyä haureudesta.
22. Katso, heitän hänet tautivuoteeseen ja ne, jotka tekevät aviorikoksen kanssaan, suureen vaivaan, elleivät käänny pois hänen teoistaan.
23. Hänen lapsensa kuolemalla tapan, ja kaikki seurakunnat tulevat tietämään, että Minä olen se, joka tutkin munaskuut ja sydämet; ja annan teille kullekin tekojenne mukaan.
24. Mutta teille muille Tyatirassa asuville, kaikille, joilla ei ole tätä oppia ja jotka eivät ole tulleet tuntemaan, niin kuin sanovat, saatanan syvyyksiä: en heitä päällenne muuta kuormaa;
25. pitäkää vain, mitä teillä on, kunnes tulen.
26. Joka voittaa ja joka loppuun asti ottaa vaarin teoistani, sille annan vallan pakanain yli,
27. ja hän on kaitseva heitä rautaisella valtikalla, niin kuin saviastioita särjetään - niin kuin Minäkin sain Isältäni vallan -
28. ja annan hänelle kointähden.
29. Jolla on korva, kuulכון, mitä Henki sanoo seurakunnille.´ "

1. "Sardeen seurakunnan lähetille kirjoita: ´ Näin sanoo Hän, jolla on Jumalan seitsemän henkeä ja seitsemän tähteä: Tekosi tunnen; sinulla on nimi, että elät, mutta olet kuollut.
2. Heräjä valvomaan ja vahvista jäljellä olevia, niitä, jotka olivat kuolemaisillaan, sillä en ole havainnut tekojasi täydellisiksi Jumalani edessä.
3. Muista siis, kuinka olet saanut ja kuullut, pysy siinä ja käänny. Jos siis et valvo, niin tulen kuin varas etkä tiedä, millä hetkellä päällesi tulen.
4. Kuitenkin sinulla on Sardeessa muutamia nimiä, jotka eivät ole tahranneet vaatteitaan, ja he tulevat käyskelemään kanssani valkeissa vaatteissa, sillä arvollisia ovat.
5. Joka voittaa, se näin puetaan valkeihin vaatteisiin enkä pyyhi nimeänsä elämän kirjasta ja tunnustan nimensä Isäni edessä ja enkeltensä edessä.
6. Jolla on korva, kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.´
7. Filadelfian seurakunnan lähetille kirjoita: ´ Näin sanoo Pyhä, Totuullinen, jolla on Daavidin avain, Hän, joka avaa, eikä kukaan sulje, ja joka sulkee, eikä kukaan avaa:
8. Tekosi tunnen. Katso, olen asettanut eteesi avatun oven eikä kukaan voi sitä sulkea; sillä sinulla on vähäinen voima ja olet pitänyt sanani etkä ole nimeäni kieltänyt.
9. Katso, sinulle annan saatanan kokoushuoneesta niitä, jotka sanovat olevansa juutalaisia eivätkä ole, vaan valhettelevat; katso, saatan heidät siihen, että tulevat ja kumartavat jalkaisi eteen ja ymmärtävät, että olen sinua rakastanut.
10. Koska olet ottanut kärsiväisyyteni sanasta vaarin, Minäkin otan sinusta vaarin ja pelastan koetuksen hetkestä, joka tulee yli koko maanpiirin koettelemaan niitä, jotka maan päällä asuvat.
11. Tulen äkisti. Säilytä, mitä sinulla on, jottei kukaan ottaisi seppeltäsi.
12. Joka voittaa, sen teen pylvääksi Jumalani temppeliin eikä hän totisesti enää mene sieltä ulos, ja kirjoitan häneen Jumalani nimen ja Jumalani kaupungin nimen, sen uuden Jerusalemin, joka laskeutuu alas taivaasta Jumalani tyköä, ja oman uuden nimeni.
13. Jolla on korva, kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille.´
14. Laodikean seurakunnan lähetille kirjoita: ´ Näin sanoo Aamen, uskollinen ja totuullinen todistaja, Jumalan luomakunnan alku:
15. Tekosi tunnen, ettet ole kylmä etkä palava. Jospa olisit kylmä tai palava!
16. Koska siis olet penseä etkä palava tai kylmä, olen oksentava sinut suustani.
17. Sanot näet: "Olen rikas, olen rikastunut enkä mitään tarvitse" etkä tiedä, että sinä olet viheliäinen ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston.
18. Neuvon sinua ostamaan Minulta kultaa, tulessa puhdistettua, jotta rikastuisit, ja valkeat vaatteet, jotta niihin pukeutuisit eikä alastomuutesi häpeä näkyisi, ja silmävoidetta silmäisi voitelemiseen, jotta näkisit.

19. Kaikkia, joita rakastan, Minä nuhtelen ja kuritan; ahkeroitse siis ja käännä.
20. Katso, oven takana seison ja kolkutan; jos joku kuulee ääneni ja avaa oven, käyn tykönsä sisälle ja aterioin kanssaan ja hän kanssani.
21. Joka voittaa, sen annan istua kanssani valtaistuimellani, niin kuin Minäkin olen voittanut ja istunut Isäni kanssa valtaistuimellaan.
22. Jolla on korva, kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille."

Johanneksen ilmestys 4 luku

1. Tämän jälkeen näin ja katso: avattu ovi taivaassa ja ensimmäinen ääni, jonka olin kuullut niin kuin pasunan puhuvan minulle, sanoi: "Nouse tänne, niin näytän sinulle, mitä tämän jälkeen täytyy tapahtua."
2. Kohta olin hengessä ja katso: taivaassa oli valtaistuini ja valtaistuimella oli istuja.
3. Istuja oli näöltään jaspis- ja sardionkiven kaltainen; ja valtaistuimen ympärillä oli sateenkaari, näöltään smaragdin tainen.
4. Valtaistuimen ympärillä oli kaksikymmentä neljä valtaistuinta ja valtaistuimilla istumassa kaksikymmentä neljä vanhinta, puettuina valkeihin vaatteisiin ja heillä oli päässään kultaiset seppelet.
5. Valtaistuimesta lähtee salamia ja ukkosenjylinää ja ääniä, ja valtaistuimen edessä palaa seitsemän tulisoihtua, jotka ovat Jumalan seitsemän henkeä.
6. Valtaistuimen edessä oli kuin lasinen meri, kristallin kaltainen. Valtaistuimen edessä ja valtaistuimen ympärillä oli neljä olentoa, edestä ja takaa silmiä täynnä.
7. Ensimmäinen olento oli leijonan näköinen ja toinen olento vasikan näköinen, ja kolmannella olennolla oli kuin ihmisen kasvot ja neljäs olento oli lentävän kotkan näköinen.
8. Neljällä olennolla oli kullakin kohdaltaan kuusi siipeä, ja ne olivat yltäpäri ja sisältä silmiä täynnä. Sanovat lakkaamatta yötä ja päivää: "Pyhä, pyhä, pyhä Herra Jumala, Kaikkivaltias, joka oli ja joka on ja joka tulee."
9. Kun olennot antavat ylistyksen ja kunnian ja kiitoksen valtaistuimella istujalle, joka elää mailmanajasta mailmanaikaan,
10. heittäyivät kaksikymmentä neljä vanhinta valtaistuimella istujan eteen ja palvovat Häntä, joka elää mailmanajasta mailmanaikaan ja heittävät seppelensä valtaistuimen eteen sanoen:
11. "Sinä, Herramme ja Jumalamme, olet arvollinen saamaan ylistyksen ja kunnian ja voiman, sillä Sinä olet luonut kaikki ja Sinun tahdostasi ne syntyivät ja luotiin."

Johanneksen ilmestys 5 luku

1. Näin valtaistuimella istujan oikeassa kirjakäärön, sisältä ja päältä kirjoitetun, seitsemällä sinetillä suljetun.
2. Näin väkevän enkelin suurella äänellä julistavan: "Kuka on arvollinen avaamaan kirjakäärön ja murtamaan sen sinetit?"
3. Eikä kukaan taivaassa eikä maan päällä eikä maan alla voinut avata kirjakääröä eikä katsoa siihen.
4. Itkin kovin, koska ketään ei havaittu arvolliseksi avaamaan ja lukemaan kirjakääröä eikä katsomaan siihen.
5. Yksi vanhimmista sanoo minulle: "Älä itke. Katso, leijona, joka on Juudan sukukunnasta, Daavidin juurivesa, on voittanut ja voi avata kirjakäärön ja murtaa sen seitsemän sinettiä."
6. Niin näin, että valtaistuimen ja neljän olennon keskellä ja vanhinten keskellä seisoivat Karitsa, ikään kuin teurastettu; sillä oli seitsemän sarvea ja seitsemän silmää, jotka ovat Jumalan seitsemän henkeä, lähetetyt kaikkeen maahan.
7. Hän tuli ja otti kirjakäärön valtaistuimella istujan oikeasta.
8. Kun otti kirjakäärön, neljä olentoa ja kaksikymmentä neljä vanhinta heittäysivät Karitsan eteen ja heillä oli kullakin kannel ja kultaiset maljat täynnä suitsutuksia, jotka ovat pyhäin rukouksia;
9. veisaavat uutta virttä sanoen: "Sinä olet arvollinen ottamaan kirjakäärön ja avaamaan sen sinetit, sillä Sinä olet teurastettu ja olet verelläsi ostanut heidät Jumalalle kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista
10. ja tehnyt heidät Jumalallemme kuninkaiksi ja papeiksi, ja he hallitsevat maan päällä."
11. Näin ja kuulin monien enkelten äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja lukunsa oli kymmenen tuhatta kertaa kymmenen tuhatta ja tuhat kertaa tuhat.
12. Sanoivat suurella äänellä: "Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen."
13. Kaikkien luotujen, jotka ovat taivaassa ja maan päällä ja maan alla ja meren päällä, ja kaikkien niissä olevain kuulin sanovan: "Valtaistuimella istujalle ja Karitsalle ylistys ja kunnia ja kirkkaus ja valta mailmanajasta mailmanaikaan."
14. Neljä olentoa sanoivat: "Totisesti", ja vanhimmat heittäysivät kasvoilleen ja palvoivat.

Johanneksen ilmestys 6 luku

1. Näin, kun Karitsa avasi yhden seitsemästä sinetistä, ja kuulin yhden neljästä olennosta sanovan kuin ukkosen äänellä: "Tule!"
2. Niin näin ja katso: valkea hevonen, ja sen selässä istuvalla oli jousi, ja hänelle annettiin seppel ja lähti voittajana ja voittamaan.

3. Kun avasi toisen sinetin, kuulin toisen olennon sanovan: "Tule!"
4. Lähti toinen hevonen, tulipunainen, ja sen selässä istuvalle annettiin valta ottaa pois rauha maasta, jotta ihmiset surmaisivat toisiaan, ja hänelle annettiin iso miekka.
5. Kun avasi kolmannen sinetin, kuulin kolmannen olennon sanovan: "Tule!" Näin ja katso: musta hevonen, ja sen selässä istuvalla oli kädessään vaaka.
6. Kuulin kuin äänen neljän olennon keskellä sanovan: "Koiniks-mitta nisuja denarista ja kolme koiniksia ohria denarista, mutta älä turmele öljyä äläkä viiniä."
7. Kun avasi neljännen sinetin, kuulin neljännen olennon äänen sanovan: "Tule!"
8. Näin ja katso: hallava hevonen ja sen selässä istuvan nimi oli Kuolema, ja Tuonela seurasi mukanaan, ja niille annettiin valta yli maan neljäsosan tappaa miekalla ja nälällä ja kuolemalla ja maan petojen kautta.
9. Kun avasi viidennen sinetin, näin alttarin alla niitten sielut, jotka olivat surmatut Jumalan sanan tähden ja todistuksen tähden, joka heillä oli.
10. Huusivat suurella äänellä sanoen: "Kuinka kauan, pyhä ja totuellinen Valtias, jätät tuomitsematta ja kostamatta veremme niille, jotka asuvat maan päällä?"
11. Niin heille kullekin annettiin valkea vaate ja heille sanottiin, että pysyisivät levollisina vielä vähän aikaa, kunnes täyttyisi myös palvelutoveriensa ja veljiensä luku, jotka tulevat tapettaviksi kuin hekin.
12. Näin, kun Karitsa avasi kuudennen sinetin, ja katso: tuli suuri maanjäristys ja aurinko kävi mustaksi niin kuin karvainen säkki ja kuu muuttui kokonaan vereksi
13. ja taivaan tähdet putosivat maahan, niin kuin viikunapuu varistaa raakileensa, kun kova tuuli sitä ravistaa,
14. ja taivas väistyi niin kuin kirjakäärö, joka kääritään kokoon, ja kaikki vuoret ja saaret siirtyivät sijoiltansa.
15. Maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja jokainen orja ja vapaa kätkeys luoliin ja vuorten rotkoihin
16. ja sanoivat vuorille ja kallioille: "Kaatukaa päällemme ja kätkekää meidät valtaistuimella istujan kasvoilta ja Karitsan vihalta!
17. Sillä vihansa suuri päivä on tullut ja kuka voi kestää?"

Johanneksen ilmestys 7 luku

1. Tämän jälkeen näin neljä enkeliä seisovan maan neljällä kulmalla ja pitävän kiinni maan neljää tuulta, jottei mikään tuuli puhaltaisi maan päälle eikä meren päälle eikä yhdenkään puun päälle.
2. Näin toisen enkelin kohoavan päivän noususta, ja hänellä oli elävän Jumalan sinetti ja huusi suurella äänellä neljälle enkelille, joille oli annettu valta vahingoittaa maata ja merta,
3. sanoen: "Älkää vahingoittako maata älkääkä merta älkääkä puita ennen kuin olemme painaneet sinetin

Jumalamme palvelijain otsaan."

4. Kuulin sinetillä merkittyjen luvun, sata neljäkymmentä neljä tuhatta merkittyä kaikista Israelin lasten sukukunnista:

5. Juudan sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä, Ruubenin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Gaadin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

6. Asserin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Naftalin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Manassen sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

7. Simeonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Leevin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Isaskarin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

8. Sebulonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Joosepin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Benjaminin sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä.

9. Tämän jälkeen näin ja katso: suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä seisomassa valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina valkeihin vaatteisiin ja palmut käsissään.

10. Huutavat suurella äänellä sanoen:

11. "Autuus Jumalallemme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalle."

12. Kaikki enkelit seisoivat valtaistuimen ja vanhinten ja neljän olennon ympärillä ja heittäysivät kasvoilleen valtaistuimen eteen ja palvoivat sanoen:

13. "Totisesti! Ylistys ja kirkkaus ja viisaus ja kiitos ja kunnia ja voima ja väkevyys Jumalallemme mailmanajasta mailmanaikaan. Totisesti!"

14. Yksi vanhimmista vastasi sanoen minulle: "Keitä ovat nämä valkeihin vaatteisiin puetut ja mistä ovat tulleet?"

15. Sanoin hänelle: "Herrani, sinä tiedät." Sanoi minulle: "Nämä ovat ne, jotka tulevat siitä suuresta vaivasta ja ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.

16. Sen vuoksi ovat Jumalan valtaistuimen edessä ja palvovat Häntä päivät ja yöt Hänen temppelissään, ja valtaistuimella istuja levittää telttamajansa heidän yllitensä.

17. Heidän ei enää tule nälkä eikä enää jano, eikä aurinko satu heihin eikä mikään helle,

18. sillä Karitsa, joka on valtaistuimen keskellä, kaitsee heitä ja johtaa heitä elämän vetten lähteille, ja Jumala pyyhkii pois kaikki kyynелеet heidän silmistään."

Johanneksen ilmestys 8 luku

1. Kun avasi seitsemännen sinetin, syntyi taivaassa noin puolen tunnin hiljaisuus.

2. Näin seitsemän enkeliä, jotka seisoivat Jumalan edessä, ja heille annettiin seitsemän pasunaa.

3. Tuli eräs enkeli ja asettui alttarin ääreen pitäen kultaista suitsutusastiaa, ja hänelle annettiin paljon suitsukkeita pantavaksi kaikkien pyhäin rukouksiin kultaiselle alttarille, joka oli valtaistuimen edessä.
4. Suitsukkeitten savu nousi pyhäin ihmisten rukousten kanssa enkelin käsistä Jumalan eteen.
5. Enkeli otti suitsutusastian ja täytti sen alttarin tulesta ja heitti maan päälle; silloin syntyi ukkosenjylinää ja ääniä ja salamia ja maanjäristystä.
6. Seitsemän enkeliä, joilla oli seitsemän pasunaa, valmistautuivat puhaltamaan pasunoihin.
7. ensimmäinen enkeli puhalsi pasunaan. Niin tuli rakeita ja tulta, verellä sekoitettuja, ja ne heitettiin maan päälle, ja kolmannes maata paloi ja kolmannes puita paloi ja kaikki vihanta ruoho paloi.
8. Toinen enkeli puhalsi pasunaan. Niin heitettiin mereen ikään kuin iso tulella palava vuori, ja kolmannes merta muuttui vereksi,
9. ja kolmannes meren luotuja, joissa on elämä, kuoli, ja kolmannes laivoista hukkui.
10. Kolmas enkeli puhalsi pasunaan. Niin taivaasta putosi iso tähti, palava kuin tulisoihtu, ja se putosi kolmannekseen virroista ja vetten lähteisiin.
11. Tähten nimi on Koiruoho. Ja kolmannes vesistä muuttui koiruohoksi, ja paljon ihmisiä kuoli vesistä, koska ne olivat käyneet karvaiksi.
12. Neljäs enkeli puhalsi pasunaan. Niin kolmannes auringosta ja kolmannes kuusta ja kolmannes tähdistä lyötiin, jotta kolmannes niistä pimenisi eikä päivä kolmannekselta näkyisi, ei myöskään yö.
13. Näin ja kuulin keskitaivaalla lentävän kotkan sanovan suurella äänellä: "Voi, voi, voi maan päällä asuvaisia niitten kolmen enkelin pasunan äänten tähden, jotka tulevat puhaltamaan pasunaan."

Johanneksen ilmestys 9 luku

1. Viides enkeli puhalsi pasunaan; niin näin tähden, taivaasta maan päälle pudonneen, ja sille annettiin syvyyden kaivon avain.
2. Avasi syvyyden kaivon, ja kaivosta nousi savu niin kuin savu isosta pätsistä, ja kaivon savu pimitti auringon ja ilman.
3. Savusta lähti heinäsirkkoja maan päälle, ja niille annettiin valta, niin kuin maan skorpioneilla on valta,
4. ja niille sanottiin, etteivät vahingoittaisi maan ruohoa eikä mitään vihantaa eikä yhtään puuta, vaan ainoasti ihmisiä, joilla ei ole Jumalan sinettiä otsassaan.
5. Niille annettiin valta, etteivät tappaisi heitä, vaan että heitä vaivattaisiin viisi kuukautta, ja niitten vaiva oli niin kuin skorpionin vaiva, kun se ihmistä pistää.
6. Niinä päivinä ihmiset hakevat kuolemaa eivätkä sitä löydä. Haluavat kuolla, mutta kuolema pakenee heitä.
7. Heinäsirkkain muoto oli sotaan varustettujen hevosten kaltainen ja niitten päässä oli ikään kuin seppeleitä, kultan näköisiä, ja kasvonsa olivat niin kuin ihmisten kasvot;

8. niillä oli hiukset niin kuin naisten hiukset, ja hampaansa olivat kuin leijonan hampaat.
9. Niillä oli haarniskat kuin rautahaarniskat, ja siipeinsä kohina oli kuin sotavaunujen ryske monien hevosten kiitäessä taisteluun.
10. Niillä on pyrstöt niin kuin skorpioneilla ja pistimet, ja pyrstöissään niillä on voimansa vahingoittaa ihmisiä viisi kuukautta.
11. Niillä on kuninkaana syvyyden enkeli; sen nimi on hepreaksi Abaddon ja kreikassa sillä on nimenä Apollion.
12. ensimmäinen "voi!" on mennyt. Katso, tulee vielä kaksi "voi"-huutoa tämän jälkeen.
13. Kuudes enkeli puhalsi pasunaan; niin kuulin äänen tulevan Jumalan edessä olevan kultaisen alttarin neljästä sarvesta
14. ja sanovan kuudennelle enkelille, jolla oli pasuna: "Päästä ne neljä enkeliä, jotka ovat siteissä suuren Eufrat-virran varrella."
15. Silloin päästettiin ne neljä enkeliä, jotka tunnilleen, päivälleen, kuukaudelleen ja ajastajalleen olivat valmiina tappamaan kolmanneksen ihmisistä.
16. Ratsuväen joukkojen luku oli kaksikymmentä tuhatta kertaa kymmenen tuhatta; kuulin niitten luvun.
17. Niin näin hevoset näyssä ja niitten selässä istujat, joilla on tulipunaiset ja punasiniset ja tulikivenkeltaiset haarniskat; hevosten päät ovat kuin leijonain päät ja niitten suusta lähtee tulta ja savua ja tulikiveä.
18. Näistä kolmesta vitsauksesta sai kolmannes ihmisiä surmansa: tulesta ja savusta ja tulikivestä, joka lähtee niitten suusta.
19. Sillä hevosten voima on niitten suussa ja niitten hännässä; niitten hännät ovat näet käärmeitten kaltaiset; niissä on päät ja niillä tuhoavat.
20. Jäljelle jääneet ihmiset, joita ei tapettu näillä vitsauksilla, eivät kääntyneet kättensä teoista, niin etteivät olisi palvoneet riivaajia ja kultaisia ja hopeisia ja vaskisia ja kivisiä ja puisia epäjumalankuvia, jotka eivät voi nähdä eikä kuulla eikä kävellä.
21. Eivät kääntyneet murhistaan eikä velhouksistaan eikä haureudestaan eikä varkauksistaan.

Johanneksen ilmestys 10 luku

1. Näin toisen väkevän enkelin tulevan alas taivaasta, pilveen puettuna ja sateenkaari pään päällä, ja kasvonsa olivat kuin aurinko ja jalkansa kuin tulipatsaat.
2. Kädessään oli avattu pieni kirjakäärö. Asetti oikean jalkansa meren päälle ja vasemman maan päälle;
3. huusi suurella äänellä niin kuin leijona ärjyy. Kun huusi, antoivat seitsemän ukkosenjylinää äänensä kuulua.
4. Kun seitsemän ukkosenjylinää antoivat äänensä kuulua, aioin kirjoittaa, mutta kuulin äänen taivaasta

sanovan minulle: "Sinetöi se, mitä seitsemän ukkosenjylinää puhui, äläkä sitä kirjoita."

5. Enkeli, jonka näin seisovan meren päällä ja maan päällä, kohotti oikean kätensä taivasta kohti

6. ja vannoi Hänen kauttansa, joka elää mailmanajasta mailmanaikaan, joka loi taivaan ja mitä siinä on ja maan ja mitä siinä on ja meren ja mitä siinä on: "Aikaa ei ole enää,

7. vaan seitsemännen enkelin äänen päivinä, kun puhaltaa pasunaan, käy myös Jumalan salaisuus täytäntöön, niin kuin Hän on hyvän sanoman ilmoittanut palvelijoillensa profeetoille."

8. Ääni, jonka olin kuullut taivaasta, puhui taas minulle ja sanoi: "Mene ja ota pieni kirjakäärö, joka avattuna on meren päällä ja maan päällä seisovan enkelin kädessä."

9. Niin menin enkelin tykö ja sanoin hänelle: "Anna minulle pieni kirjakäärö." Sanoo minulle: "Ota ja syö se; se karvastelee mahaasi, mutta suussasi se on makea kuin hunaja."

10. Niin otin pienen kirjakäärön enkelin kädestä ja söin sen. Se oli suussani makea kuin hunaja, mutta sen syötyäni mahaani karvasteli.

11. Sanovat minulle: "Sinun tulee taas profetoida monista kansoista ja kansakunnista ja kielistä ja kuninkaista."

Johanneksen ilmestys 11 luku

1. Minulle annettiin sauvan kaltainen ruoko ja sanottiin: "Nouse ja mittaa Jumalan temppeli ja alttari ja ne, jotka siinä palvovat.

2. Temppelin ulkopuolella oleva esikartano erota pois äläkä sitä mittaa, sillä se on annettu pakanille, ja ne tallaavat pyhää kaupunkia neljäkymmentä kaksi kuukautta.

3. Annan kahdelle todistajalleni tehtävän ja profetoivat säkkiin pukeutuneina tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää."

4. Nämä ovat ne kaksi öljypuuta ja ne kaksi lampunjalkaa, jotka seisovat maan Herran edessä.

5. Jos joku tahtoo heidät tuhota, lähtee tuli heidän suustansa ja kuluttaa heidän vihollisensa; ja jos joku tahtoo heidät tuhota, on hän sillä tavoin saava surmansa.

6. Heillä on valta sulkea taivas, niin ettei tule sadetta profetoimisensa päivinä, ja heillä on valta vetten yli muuttaa ne vereksi ja iskeä maata kaikkinaisilla vitsauksilla niin usein kuin tahtovat.

7. Kun ovat päättäneet todistamisensa, käy syvyydestä nouseva peto sotaa heitä vastaan ja voittaa heidät ja tappaa heidät.

8. Ruumiinsa viruvat sen suuren kaupungin turulla, jota hengellisesti kutsutaan Sodomaksi ja Egyptiksi ja jossa myös Herransa ristiin naulittiin.

9. Ihmiset eri kansoista ja heimoista ja kielistä ja kansakunnista näkevät heidän ruumiinsa kolme ja puoli

päivää eivätkä salli, että ruumiinsa pannaan hautaan.

10. Ne, jotka maan päällä asuvat, iloitsevat heistä ja riemuitsevat ja lähettävät lahjoja toisilleen, sillä nämä kaksi profeettaa vaivasivat maan päällä asuvaisia.

11. Kolmen ja puolen päivän kuluttua meni heihin Jumalasta elämän henki, ja nousivat jaloilleen, ja suuri pelko valtasi ne, jotka näkivät heidät.

12. Kuulivat suuren äänen taivaasta sanovan heille: "Nouskaa tänne!" Niin nousivat taivaaseen pilvessä ja vihollisensa näkivät heidät.

13. Sillä hetkellä tapahtui suuri maanjäristys ja kymmenennes kaupunkia sortui ja maanjäristyksessä sai surmansa seitsemän tuhatta henkeä, ja muut pelästyivät ja antoivat taivaan Jumalalle kunnian.

14. Toinen "voi!" on mennyt; katso kolmas "voi!" tulee äkisti.

15. Seitsemäs enkeli puhalsi pasunaan; niin taivaassa kuului suuria ääniä, jotka sanoivat: "Mailman kuninkuus on tullut Herramme ja Kristuksensa omaksi, ja Hän on hallitseva mailmanajasta mailmanaikaan."

16. Kaksikymmentä neljä vanhinta, jotka istuivat valtaistuimillaan Jumalan edessä, heittäysivät kasvoilleen ja palvoivat Jumalaa

17. sanoen: "Kiitämme Sinua, Herra Jumala, Kaikkivaltias, joka olet ja joka olit, että olet ottanut suuren voimasi ja ottanut hallituksen.

18. Pakanat ovat vihastuneet, mutta vihasi on tullut ja on tullut aika tuomita kuolleet ja maksaa palkka palvelijoillesi profeetoille ja pyhille ja nimeäsi pelkääville, pienille ja suurille, ja turmella maan turmelijat."

19. Jumalan temppeli taivaassa aukeni, ja liittonsa arkki näkyi Hänen temppelissään. Ja tuli salamia ja ääniä ja ukkosenjylinää ja maanjäristys ja isoja rakeita.

Johanneksen ilmestys 12 luku

1. Näkyi suuri merkki taivaassa: vaimo puettuna aurinkoon ja kuu jalkainsa alla ja päässään seppelenä kaksitoista tähteä.

2. On raskaana ja huutaa ollen synnytyskivuissa ja vaivattuna synnyttämisestä.

3. Näkyi toinen merkki taivaassa ja katso: suuri tulipunainen lohikäärme, jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea ja päissään seitsemän kruunua.

4. Sen pyrstö vetää pois kolmanneksen taivaan tähtiä ja heitti ne maan päälle. Lohikäärme seiso i synnyttämäisillään olevan vaimon edessä nielläkseen hänen lapsensa, kun synnyttäisi.

5. Synnytti poikalapsen, joka on kaitseva kaikkia pakania rautaisella valtikalla; ja lapsensa temmattiin Jumalan tykö ja valtaistuimensa tykö.

6. Vaimo pakeni erämaahan, jossa hänellä on Jumalan valmistama paikka, jotta elättäisivät häntä siellä tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää.

7. Syttyi sota taivaassa: Miikael ja enkelinsä sotivat lohikäärmettä vastaan, ja lohikäärme soti ja enkelinsä,
8. mutta eivät voittaneet, eikä heille enää ollut sijaa taivaassa.
9. Suuri lohikäärme, vanha kyy, jota perkeleeksi ja saatanaksi kutsutaan, koko maanpiirin villitsijä, heitettiin maan päälle ja enkelinsä heitettiin mukanaan.
10. Kuulin suuren äänen taivaassa sanovan: "Nyt on tullut Jumalamme autuus ja voima ja valtakunta ja Kristuksensa valta, sillä veljemme syyttäjä, joka yötä ja päivää syytti heitä Jumalamme edessä, on heitetty alas.
11. Ovat voittaneet hänet Karitsan veren kautta ja todistuksensa sanan kautta eivätkä ole henkeään rakastaneet, kuuliaisina kuolemaan asti.
12. Sen tähden riemuitkaa taivaat ja niissä asuvaliset! Voi maata ja merta, sillä perkele on astunut alas tykönnne pitäen suurta vihaa tietäessään, että sillä on lyhyt aika!"
13. Nähtyään olevansa heitetty maan päälle lohikäärme ajoi takaa vaimoa, joka oli poikalapsen synnyttänyt.
14. Vaimolle annettiin ison kotkan kaksi siipeä hänen lentääkseen erämaahan paikalleen, jossa häntä elätetään aika ja ajat ja puoli aikaa poissa käärmeen näkyvistä.
15. Niin käärme syöksi suustaan vaimon jälkeen vettä niin kuin virran saattaakseen hänet virran vietäväksi.
16. Mutta maa auttoi vaimoa, ja maa avasi suunsa ja nieli virran, jonka lohikäärme oli syössyt suustansa.
17. Lohikäärme vihastui vaimoon ja lähti käymään sotaa muita hänen jälkeläisiänsä vastaan, jotka pitivät Jumalan käskyt ja joilla on Jeesuksen todistus.
18. Asettui meren hiekalle.

Johanneksen ilmestys 13 luku

1. Näin, että merestä nousi peto, jolla oli kymmenen sarvea ja seitsemän päätä ja sarvissaan kymmenen kruunua ja päissään rienaavia nimiä.
2. Peto, jonka näin, oli leopartin näköinen ja jalkansa niin kuin karhun ja kitansa niin kuin leijonan. Lohikäärme antoi sille voimansa ja valtaistuimensa ja suuren vallan.
3. Näin yhden sen päistä olevan ikään kuin kuoliaaksi haavoitetun, ja sen kuolinhaava parani. Koko maa ihmetteli petoa.
4. Palvoivat lohikäärmettä, koska oli antanut vallan pedolle, ja palvoivat petoa sanoen: "Kuka on petoon verrattavissa; kuka voi sotia sitä vastaan?"
5. Sille annettiin suu puhua suuria ja rienauksia, ja sille annettiin valta toimia neljäkymmentä kaksi kuukautta.
6. Avasi suunsa Jumalaa rienaamaan, rienatakseen Hänen nimeänsä ja majaansa ja niitä, jotka taivaassa asuvat.

7. Sen annettiin käydä sotaa pyhiä vastaan ja voittaa heidät, ja sen valtaan annettiin kaikki heimot ja kansat ja kielet ja kansakunnat.
8. Kaikki maan päällä asuvaliset palvovat sitä, jokainen, jonka nimi ei ole kirjoitettuna mailman perustamisesta asti teurastetun Karitsan elämän kirjaan.
9. Jos kellä on korva, kuulkoon.
10. Jos kuka vankeuteen vie, hän itse joutuu vankeuteen. Jos kuka miekalla tappaa, hänet pitää miekalla tapettaman. Tässä on pyhäin kärsivällisyys ja usko.
11. Näin, että toinen peto nousi maasta, ja sillä oli kaksi sarvea niin kuin karitsalla ja se puhui niin kuin lohikäärme.
12. Se käyttää kaikkea ensimmäisen pedon valtaa sen edessä ja saattaa maan ja siinä asuvaliset palvomaan ensimmäistä petoa, jonka kuolinhaava parani.
13. Tekee suuria ihmeitä, niin että saa tulenkin taivaasta lankeamaan maahan ihmisten nähden.
14. Villitsee maan päällä asuvaisia niillä ihmeillä, joita sen annettiin tehdä pedon edessä. Opettaa maan päällä asuvaliset tekemään kuvan pedolle, jossa on miekan haava ja joka virkosi.
15. Sille annettiin valta antaa pedon kuvalle henki, jotta pedon kuva puhuisikin ja saisi aikaan, että ketkä vain eivät palvo pedon kuvaa, ne tapettaisiin.
16. Saattaa kaikki, pienet ja suuret, sekä rikkaat että köyhät, sekä vapaat että orjat, panemaan merkin oikeaan käteensä tai otsaansa
17. ja ettei kukaan muu voisi ostaa eikä myydä kuin se, jossa on merkki: pedon nimi tai sen nimen luku.
18. Tässä on viisaus. Jolla on ymmärrys, laskekoon pedon luvun; sillä se on ihmisen luku, ja sen luku on kuusisataa kuusikymmentä kuusi.

Johanneksen ilmestys 14 luku

1. Näin ja katso: Karitsa seisoi Siionin vuorella ja kanssaan sata neljäkymmentä neljä tuhatta, joitten otsaan oli kirjoitettu Hänen nimensä ja Hänen Isänsä nimi.
2. Kuulin äänen taivaasta ikään kuin paljojen vetten pauhun ja ikään kuin suuren ukkosen jylinän, ja ääni, jonka kuulin, oli ikään kuin kantelensoittajain, kun kanteleitaan soittavat.
3. Veisaavat uutta virttä valtaistuimen edessä ja neljän olennon ja vanhinten edessä; eikä kukaan voi oppia virttä paitsi sata neljäkymmentä neljä tuhatta, jotka ovat ostetut maasta.
4. Nämä ovat ne, jotka eivät ole saastuneet naisten kanssa, sillä ovat neitsyitä. Nämä ovat ne, jotka seuraavat Karitsaa, mihin ikinä menee. Nämä ovat ostetut ihmisistä esikoksi Jumalalle ja Karitsalle,
5. eikä suussaan ole havaittu valhetta, sillä ovat tahrattomat.
6. Näin lentävän keskitaivaalla toisen enkelin, jolla oli iankaikkinen evankelio julistettavana maan päällä

asuville ja kaikille kansakunnille ja heimoille ja kielille ja kansoille.

7. Sanoi suurella äänellä: "Pelätkää Jumalaa ja antakaa Hänelle kunnia, sillä tuomionsa hetki on tullut, ja palvokaa Häntä, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja vetten lähteet."

8. Seurasi eräs toinen enkeli sanoen: "Kukistunut, kukistunut on suuri Baabel, joka haureutensa vihan viinillä on juottanut kaikki kansat."

9. Heitä seurasi eräs kolmas enkeli sanoen suurella äänellä: "Jos joku palvoo petoa ja sen kuvaa ja ottaa sen merkin otsaansa tai käteensä,

10. niin hänkin juo Jumalan vihan viiniä, joka laimentamatonna on sekoitettu Hänen vihansa maljassa, ja häntä vaivataan tulella ja tulikivellä pyhäin enkelten edessä ja Karitsan edessä.

11. Heidän vaivansa savu nousee mailmanajasta mailmanaikaan, eikä ole lepoa päivällä eikä yöllä niillä, jotka palvovat petoa ja sen kuvaa, eikä kellään, joka ottaa sen nimen merkin.

12. Tässä on pyhäin kärsivällisyys, tässä ne, jotka pitävät Jumalan käskyt ja Jeesuksen uskon."

13. Kuulin äänen taivaasta sanovan: "Kirjoita: Onnellisia ne kuolleet, jotka Herrassa kuolevat tästä lähin. Niin, sanoo Henki, että lepäävät vaivoistaan, sillä tekonsa seuraavat heitä."

14. Näin ja katso: valkea pilvi ja pilvellä istui Ihmisen Pojan kaltainen, jolla oli päässään kultainen seppel ja kädessään terävä sirppi.

15. Temppeleistä tuli toinen enkeli huutaen suurella äänellä pilvellä istuvalle: "Ojenna sirppisi ja leikkaa, sillä aika on tullut leikata, koska maan elo on tuleentunut."

16. Niin pilvellä istuva heitti sirppinsä maan päälle ja maa leikattiin.

17. Taivaan temppeleistä lähti toinen enkeli, jolla myös oli terävä sirppi.

18. Alttarilta lähti toinen enkeli, jolla oli tuli vallassaan, ja huusi suurella äänellä sille, jolla oli terävä sirppi, sanoen: "Lähetä terävä sirppisi ja korjaa tertut maan viinipuusta, sillä sen rypäleet ovat kypsyneet."

19. Niin enkeli heitti sirppinsä maahan ja korjasi maan viinipuun hedelmät ja heitti ne Jumalan vihan isoon kuurna.

20. Kuurna poljettiin kaupungin ulkopuolella, ja kuurnasta kuohui verta hevosten kuolaimiin asti, tuhannen kuudensadan vakomitan päähän."

Johanneksen ilmestys 15 luku

1. Näin toisen tunnusmerkin taivaassa, suuren ja ihmeellisen: seitsemän enkeliä, joilla oli seitsemän viimeistä vitsausta, sillä niissä Jumalan viha täyttyi.

2. Näin ikään kuin lasisen meren, tulella sekoitetun, ja niitten, jotka olivat voittaneet pedon ja sen kuvan ja sen nimen luvun, seisovan lasisella merellä, ja heillä oli Jumalan kantelet.

3. Veisaavat Mooseksen, Jumalan palvelijan, virttä ja Karitsan virttä sanoen: "Suuret ja ihmeelliset ovat

tekosi, Herra Jumala, Kaikkivaltias. Vanhurskaat ja totuudelliset ovat tiesi, kansakuntain kuningas.

4. Kuka ei pelkäisi, Herra, ja ylistäisi nimeäsi? Sillä sinä yksin olet pyhä, sillä kaikki kansakunnat tulevat ja palvovat edessäsi, koska vanhurskaat tuomiosi ovat tulleet julki."

5. Tämän jälkeen näin: todistuksen majan temppeli taivaassa avattiin.

6. Seitsemän enkeliä, joilla oli seitsemän vitsausta, lähtivät temppelistä puettuina puhtaaseen, hohtavaan aivinaan ja rinnoilta kultaisin vöin vyötettyinä.

7. Yksi neljästä olennosta antoi seitsemälle enkelille seitsemän kultaista maljaa, täynnä Jumalan vihaa, Hänen, joka elää mailmanajasta mailmanaikaan.

8. Temppeli tuli savua täyteen Jumalan kirkkaudesta ja Hänen voimastaan eikä kukaan voinut mennä sisälle temppeliin, kunnes seitsemän enkeliä olivat panneet seitsemän vitsaustansa täytäntöön.

Johanneksen ilmestys 16 luku

1. Kuulin suuren äänen temppelistä sanovan seitsemälle enkelille: "Menkää ja valakaa seitsemän Jumalan vihan maljaa maan päälle."

2. ensimmäinen lähti ja valoi maljansa maan päälle, ja tuli paha ja ilkeä paisesairaus ihmisiin, joissa oli pedon merkki ja jotka palvoivat sen kuvaa.

3. Toinen enkeli valoi maljansa mereen, ja se tuli ikään kuin kuolleen vereksi, ja jokainen elävä olento kuoli, mitä meressä oli.

4. Kolmas enkeli valoi maljansa jokiin ja vetten lähteisiin ja ne tulivat vereksi.

5. Kuulin vetten enkelin sanovan: "Vanhurskas olet Sinä, joka olet ja joka olit, Sinä pyhä, kun näin olet tuominnut,

6. sillä pyhäin ja profeettain verta ovat vuodattaneet, ja verta olet antanut heille juotavaksi. Ovat sen ansainneet."

7. Kuulin alttarin sanovan: "Niin, Herra Jumala, Kaikkivaltias, totuulliset ja vanhurskaat ovat tuomiosi."

8. Neljäs enkeli valoi maljansa aurinkoon, ja sille annettiin valta paahtaa ihmisiä tulella.

9. Niin ihmiset paahtuivat kovassa helteessä ja rienasivat Jumalan nimeä, Hänen, jolla on vallassaan nämä vitsaukset, mutta eivät kääntyneet antaakseen Hänelle kunnian.

10. Viides enkeli valoi maljansa pedon valtaistuimelle, ja sen valtakunta pimeni. Pureskelivat kieltänsä tuskan tähden

11. ja rienasivat taivaan Jumalaa tuskiensa ja paiseittensa tähden, mutta eivät kääntyneet teoistaan.

12. Kuudes enkeli valoi maljansa suuren Eufrat-virtaan. Niin sen vesi kuivui, jotta valmistuisi tie päivän noususta tuleville kuninkaille.

13. Näin lohikäärmeen suusta ja pedon suusta ja väärän profeetan suusta lähtevän kolme saastaista henkeä, sammakkojen muotoista.
14. Ovat näet riivaajain henkiä, jotka tekevät ihmeitä. Lähtevät koko maanpiirin kuninkaitten luo kokoamaan heidät sotaan Jumalan, Kaikkivaltiaan, suurena päivänä.
15. - Katso, tulen kuin varas; autuas se, joka valvoo ja pitää vaatteistansa vaarin, jottei vaeltaisi alasti eivätkä näkisi hänen häpeäänsä.
16. - Kokosivat heidät paikkaan, jonka nimi hepreaksi on Harmagedon.
17. Seitsemäs enkeli valoi maljansa ilmaan, ja temppelistä, valtaistuimelta, lähti suuri ääni sanoen: "Se on tapahtunut."
18. Tuli salamia ja ääniä ja ukkosenjylinää, ja tuli suuri maanjäristys, jollaista ei ole ollut siitä asti, kun ihmisiä on ollut maan päällä, niin ankara, niin suuri maanjäristys.
19. Suuri kaupunki meni kolmeen osaan ja kansakuntain kaupungit sortuivat. Suuri Baabel tuli muistetuksi Jumalan edessä, niin että Hän antoi sille kiivaan vihansa viinimaljan.
20. Kaikki saaret pakenivat eikä vuoria enää ollut.
21. Isoja rakeita, noin leiviskän painoisia, sataa taivaasta ihmisten päälle, mutta ihmiset rienasivat Jumalaa raesateen vitsauksen tähden, sillä sen vitsaus on ylen suuri.

Johanneksen ilmestys 17 luku

1. Yksi seitsemästä enkelistä, joilla oli seitsemän maljaa, tuli ja puhui minulle sanoen: "Tule, näytän sinulle sen suuren porton tuomion, joka istuu paljojen vetten päällä,
2. hänen, jonka kanssa maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet, ja hänen haureutensa viinistä ovat maan asukkaat juopuneet."
3. Vei minut hengessä erämaahan. Näin naisen istuvan helakanpunaisen pedon selässä. Peto oli täynnä rienaavia nimiä, ja sillä oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.
4. Nainen oli puettu purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä ja piti kädessään kultaista maljaa, täynnä haureutensa kauhistuksia ja riettauksia.
5. Otsaansa oli kirjoitettu nimi: "Salaisuus, suuri Baabel, maan porttojen ja kauhistusten äiti."
6. Näin naisen olevan juopuneena pyhäin verestä ja Jeesuksen todistajain verestä. Nähdessäni hänet ihmettelin suuresti.
7. Enkeli sanoi minulle: "Miksi ihmettelet? Sanon sinulle naisen salaisuuden ja pedon salaisuuden, joka häntä kantaa ja jolla on seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.
8. Peto, jonka näit, oli eikä ole, mutta nousee syvyydestä ja menee kadotukseen, ja ne maan päällä asuvaliset, joitten nimet eivät ole kirjoitetut elämän kirjaan mailman perustamisesta asti, ihmettelevät, kun

näkevät pedon, että se oli eikä nyt ole, mutta tulee.

9. Tässä on ymmärrys, jossa on viisaus: Seitsemän päätä on seitsemän vuorta, joitten päällä nainen istuu.

On myös seitsemän kuningasta;

10. viisi on kaatunut, yksi on, toinen ei ole vielä tullut. Kun tulee, hänen pitää vähän aikaa pysymän.

11. Peto, joka oli eikä ole, on itse kahdeksas ja on yksi seitsemästä ja menee kadotukseen.

12. Kymmenen sarvea, jotka näit, ovat kymmenen kuningasta, jotka eivät vielä ole saaneet kuninkuutta, mutta saavat vallan niin kuin kuninkaat hetkeksi pedon kanssa.

13. Näillä on yksi mieli ja antavat voimansa ja valtansa pedolle.

14. Sotivat Karitsaa vastaan, mutta heidät voittaa Karitsa, koska on herrain Herra ja kuninkaitten Kuningas, ja kutsutut ja valitut ja uskolliset voittavat kanssansa."

15. Sanoo minulle: "Vedet, jotka näit, tuolla, missä portto istuu, ovat kansoja ja väkijoukkoja ja kansakuntia ja kieliä.

16. Kymmenen sarvea, jotka näit, ja peto, ne vihaavat porttoa ja riisuvat hänet paljaaksi ja alastomaksi ja syövät lihan ja polttavat hänet tulesa.

17. Sillä Jumala on pannut sydämiinsä halun täyttää Hänen aivoituksensa ja toimia yksimielisesti ja antaa kuninkuutensa pedolle, kunnes Jumalan sanat täyttyvät.

18. Nainen, jonka näit, on se suuri kaupunki, jolla on maan kuninkaitten kuninkuus."

Johanneksen ilmestys 18 luku

1. Tämän jälkeen näin tulevan taivaasta alas toisen enkelin, jolla oli suuri valta, ja maa valkeni hänen kirkkaudestaan.

2. Huusi voimallisella äänellä sanoen: "Kukistunut, kukistunut on suuri Baabel ja tullut riivaajain asuinsijaksi ja kaikkien saastaisten henkien tyyssijaksi ja kaikkien saastaisten ja vihattujen lintujen tyyssijaksi.

3. Sillä hänen haureutensa vihan viiniä ovat kaikki kansakunnat juoneet, ja maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet kanssaan, ja maan kauppiaat ovat rikastuneet hänen hekumansa voimasta."

4. Kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: "Lähtekää siitä ulos, kansani, jottette olisi synteihinsä osallisia ja jottette saisi kärsiä vitsauksistansa.

5. Sillä syntinsä ovat ulottuneet taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa.

6. Maksakaa hänelle niin kuin hänkin on maksanut, antakaa hänelle kaksinkertaisesti tekojensa mukaan. Siihen maljaan, johon hän on kaatanut, kaatakaa te hänelle kaksin verroin.

7. Niin paljon kuin hän on itseään korottanut ja hekumallisesti elänyt, niin paljon antakaa hänelle vaivaa ja surua. Koska sanoo sydämessään: 'Istun kuningattarena enkä ole leski enkä ole surua näkevä',

8. sen tähden vitsauksensa tulevat yhtenä päivänä, kuolema ja suru ja nälkä, ja hänet poltetaan tulesa,

sillä väkevä on Herra Jumala, joka hänet tuomitsee."

9. Maan kuninkaat, jotka kanssaan ovat haureutta harjoittaneet ja hekumallisesti eläneet, itkevät ja parkuvat häntä, kun näkevät palonsa savun.

10. Seisovat loitolla hänen vaivansa pelon tähden ja sanovat: "Voi, voi suurta kaupunkia, Baabelia, väkevää kaupunkia, sillä tuomiosi tuli hetkessä!"

11. Myös maan kauppiaat itkevät ja surevat häntä, kun ei kukaan enää osta heidän tavaraansa,

12. tavaraa, jossa on kultaa ja hopeaa ja jalokiviä ja helmiä ja aivinaa ja purppuraa ja silkkiä ja helakanpuna ja kaikkinaista hajupuuta ja kaikenlaisia norsunluuesineitä ja kaikenlaisia kalleimmasta puusta ja vaskesta ja raudasta ja marmorista tehtyjä esineitä

13. ja kanelia ja hiusvoidetta ja suitsukkeita ja hajuvvoidetta ja suitsutuspihkaa ja viiniä ja öljyä ja lestyjä jauhoja ja nisuja ja karjaa ja lampaita ja hevosia ja vaunuja ja orjia ja ihmissieluja.

14. Sielusi himon hedelmä on sinulta mennyt, ja kaikki kallis ja komea on sinulta hävinnyt eikä niitä enää koskaan löydetä.

15. Niitten kauppiaat, jotka rikastuivat hänestä, seisovat loitolla hänen vaivansa pelon tähden itkien ja surren

16. ja sanovat: "Voi, voi suurta kaupunkia, joka oli puettu aivinaan ja purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä, kun niin suuri rikkaus hetkessä tuhoutui!"

17. Kaikki laivurit ja kaikki paikallispurjehtijat ja merimiehet ja kaikki merenkulkijat seisoivat loitolla

18. ja huusivat nähdessään hänen palonsa savun ja sanoivat: "Mikä on tämän suuren kaupungin vertainen?"

19. Heittivät tomua päänsä päälle ja huusivat itkien ja surren ja sanoivat: "Voi, voi suurta kaupunkia, josta rikastuivat kaikki, joilla oli laivoja merellä, hänen kalleutensa tähden, kun se hetkessä tuhoutui!"

20. Riemuitse hänestä, taivas, ja te pyhät ja apostolit ja profeetat, sillä Jumala on pannut täytäntöön tuomionne hänessä.

21. Väkevä enkeli otti kiven, niin kuin ison myllynkiven, ja heitti mereen sanoen: "Näin heitetään kiivaasti pois Baabel, suuri kaupunki, eikä sitä enää löydetä."

22. Ei kuulu sinussa enää kantelensoittajain ja laulajain, huilun- ja torvensoittajain ääntä. Ei tavata sinusta enää minkään ammatin harjoittajaa. Ei kuulu sinussa enää myllyn jyrinää.

23. Ei loista sinussa enää lampun valo. Ei kuulu sinussa enää yljän eikä morsiamen ääntä - sillä kauppiaasi olivat maan mahtavia ja velhoutesi villitsi kaikki kansakunnat.

24. Hänestä on tavattu profeettain ja pyhäin ja kaikkien maan päällä tapettujen veri.

Johanneksen ilmestys 19 luku

1. Tämän jälkeen kuulin ikään kuin paljon kansajoukon suuren äänen sanovan taivaassa: "Halleluja! Autuus ja kirkkaus ja voima on Jumalamme.

2. Sillä totuulliset ja vanhurskaat ovat tuomionsa, koska on tuominut suuren porton, joka turmeli maan haureudellaan, ja on vaatinut palvelijainsa veren koston hänen käsistään."
3. Sanoivat toistamiseen: "Halleluja!" Hänen savunsa nousee mailmanajasta mailmanaikaan.
4. Kaksikymmentä neljä vanhinta ja neljä olentoa heittäysivät maahan ja palvoivat Jumalaa, joka istuu valtaistuimella, ja sanoivat: "Totisesti, halleluja!"
5. Valtaistuimelta lähti ääni, joka sanoi: "Ylistäkää Jumalaamme, kaikki palvelijansa, kaikki Häntä pelkäävät, sekä pienet että suuret."
6. Kuulin ikään kuin suuren kansajoukon äänen ja ikään kuin paljojen vetten pauhun ja ikään kuin ankaran ukkosen jylinän sanovan: "Halleluja! Sillä Herra, Jumalamme, Kaikkivaltias on ottanut hallituksen.
7. Iloitkaamme ja riemuitkaamme ja antakaamme kunnia Hänelle, sillä Karitsan häät ovat tulleet ja morsiamensa on itsensä valmistanut.
8. Hänen annettiin pukeutua aivinaan, hohtavaan ja puhtaaseen, sillä aivina on pyhain vanhurskaat teot."
9. Sanoo minulle: "Kirjoita: Onnelliset ne, jotka ovat kutsutut Karitsan hääaterialle." Sanoo minulle: "Nämä ovat Jumalan totuullisia sanoja."
10. Heittäysin jalkainsa juureen palvoakseni häntä. Mutta sanoo minulle: "Varo sitä tekemästä. Olen palvelutoverisi ja veljiesi palvelutoveri, niitten, joilla on Jeesuksen todistus. Palvo Jumalaa. Sillä profetoimisen henki on Jeesuksen todistus."
11. Näin taivaan auenneena ja katso: valkea hevonen, ja sen selässä istuvan nimi on Uskollinen ja Totuullinen, ja tuomitsee ja sotii vanhurskaudessa.
12. Silmänsä olivat kuin tulen liekki ja päässään oli monta seppeltä, ja Hänellä oli kirjoitettuna nimi, jota ei tiedä kukaan muu kuin Hän itse.
13. Oli puettuna vereen kastettuun vaippaan, ja nimensä on Jumalan Sana.
14. Häntä seurasivat ratsastaen valkeilla hevosilla taivaan sotajoukot, puettuina valkeaan ja puhtaaseen aivinaan.
15. Suustaan lähtee terävä miekka, jotta Hän sillä löisi kansakuntia. On kaitseva heitä rautaisella valtikalla ja polkee Kaikkivaltiaan Jumalan kiivaan vihan viinikuurnan.
16. Hänellä on vaipassaan ja kupeellaan kirjoitettuna nimi "Kuninkaitten Kuningas ja herrain Herra."
17. Näin enkelin seisovan auringossa, ja huusi suurella äänellä sanoen kaikille taivaan avaruudessa lentäville linnuille: "Tulkaa ja kokoontukaa Jumalan suurelle aterialle
18. syömään kuninkaitten lihaa ja sotapäällikköjen lihaa ja väkeväin lihaa ja hevosten sekä niitten selässä istuvain lihaa ja kaikkien vapaitten ja orjain lihaa, sekä pienten että suurten."
19. Näin pedon ja maan kuninkaat ja sotajoukkonsa kokoontuneina sotimaan hevosen selässä istuvaa vastaan ja Hänen sotajoukkoansa vastaan.
20. Peto otettiin kiinni ja sen kanssa väärä profeetta, joka sen edessä oli tehnyt ihmetekonsa, joilla oli

eksyttänyt ne, jotka olivat ottaneet pedon merkin, ja ne, jotka olivat sen kuvaa palvoneet. Molemmat heitettiin elävältä tuliseen järveen, joka tulikiveä palaa.

21. Muut saivat surmansa hevosen selässä istuvan miekasta, joka lähti Hänen suustansa, ja kaikki linnut tulivat ravituiksi heidän lihastansa.

Johanneksen ilmestys 20 luku

1. Näin tulevan taivaasta alas enkelin, jolla oli syvyyden avain ja suuret kahleet kädessään.
2. Otti kiinni lohikäärmeen, vanhan kyyn, joka on perkele ja saatana, ja sitoi sen tuhanneksi ajastajaksi
3. ja heitti hänet syvyyteen ja sulki ja lukitsi sen sinetillä hänen jälkeensä, jottei enää kansoja villitsisi, kunnes tuhat ajastaikaa ovat umpeen kuluneet. Sen jälkeen hänet on päästettävä irti vähäksi aikaa.
4. Näin valtaistuimia - ja istuutuivat niille, ja heille annettiin hallitusvalta - ja niitten sielut, jotka olivat teloitettut Jeesuksen todistuksen tähden ja Jumalan sanan tähden ja jotka eivät olleet palvoneet petoa eikä sen kuvaa eivätkä ottaneet merkkiä otsaansa eikä käteensä. Virkosivat eloon ja hallitsivat Kristuksen kanssa tuhat ajastaikaa.
5. Muut kuolleet eivät vironneet eloon ennen kuin tuhat ajastaikaa olivat umpeen kuluneet. Tämä on ensimmäinen nousemus.
6. Onnellinen ja pyhä on se, jolla on osa ensimmäisessä nousemuksessa. Heihin ei toisella kuolemalla ole valtaa, vaan ovat Jumalan ja Kristuksen pappeja ja hallitsevat kanssaan tuhat ajastaikaa.
7. Kun tuhat ajastaikaa ovat umpeen kuluneet, saatana päästetään vankilastaan
8. ja lähtee villitsemään maan neljällä kulmalla asuvia kansakuntia, Googia ja Maagogia, kootakseen heidät sotaan, ja niitten luku on kuin meren hiekka.
9. Nousivat yli maan aavan ja piirittivät pyhain leirin ja rakastetun kaupungin. Mutta tuli lankesi taivaasta Jumalan tyköä ja kulutti heidät.
10. Perkele, joka villitsi heidät, heitettiin tuli- ja tulikivijärveen, jossa myös peto ja väärä profeetta olivat, ja heitä vaivataan päivät ja yöt mailmanajasta mailmanaikaan.
11. Näin suuren valkean valtaistuimen ja sillä istuvan, jonka edestä maa ja taivas pakenivat, eikä niille löytynyt sijaa.
12. Näin kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä, ja kirjat avattiin; avattiin toinen kirja, joka on elämän kirja, ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, tekojensa mukaan.
13. Meri antoi kuolleet, jotka siinä olivat, ja Kuolema ja Tuonela antoivat kuolleet, jotka niissä olivat, ja ne tuomittiin kukin tekojensa mukaan.
14. Kuolema ja Tuonela heitettiin tulijärveen. Tämä on toinen kuolema, tulijärvi.
15. Jos ketä eitävattu elämän kirjaan kirjoitetuksi, hänet heitettiin tulijärveen.

Johanneksen ilmestys 21 luku

1. Näin uuden taivaan ja uuden maan, sillä ensimmäinen taivas ja ensimmäinen maa ovat hävinneet, eikä merta enää ole.
2. Pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, näin laskeuvan taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niin kuin morsian, miehellensä kaunistettu.
3. Kuulin suuren äänen valtaistuimelta sanovan: "Katso, Jumalan maja ihmisten keskellä! Hän asuu heidän keskellään, ja he ovat Hänen kansansa, ja Jumala itse on kanssaan.
4. Jumala pyyhkii pois kaikki kyyneleet heidän silmistään, eikä kuolemaa ole enää eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää, sillä entiset ovat menneet."
5. Valtaistuimella istuva sanoi: "Katso, uudeksi teen kaikki." Sanoo minulle: "Kirjoita, sillä nämä sanat ovat varmat ja totuulliset."
6. Sanoi minulle: "Se on tapahtunut. Minä olen A ja O, alku ja loppu. Annan janoavalle elämän veden lähteestä lahjaksi.
7. Joka voittaa, perii tämän, ja Minä olen Jumalansa ja hän on poikani.
8. Mutta pelkurien ja epäuskoisten ja saastaisten ja murhaajain ja haureellisten ja velhojen ja epäjumalanpalvelijain ja kaikkien valhettelijain osa on järvessä, joka palaa tulta ja tulikiveä. Tämä on toinen kuolema."
9. Yksi seitsemästä enkelistä, joilla oli seitsemän maljaa täynnä seitsemää viimeistä vitsausta, tuli ja puhui minulle sanoen: "Tule, näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon."
10. Vei minut hengessä suurelle ja korkealle vuorelle ja näytti minulle kaupungin, pyhän Jerusalemin, joka laskeusi taivaasta Jumalan tyköä,
11. ja siinä oli Jumalan kirkkaus: sen hohto oli kaikkein kalleimman kiven kaltainen, niin kuin kristallinkirkas jaspiskivi.
12. Siinä oli iso ja korkea muuri, jossa oli kaksitoista porttia ja porteilla kaksitoista enkeliä ja kirjoitettuna nimiä, jotka ovat Israelin lasten kahdentoista sukukunnan nimet:
13. idässä kolme porttia ja pohjoisessa kolme porttia ja etelässä kolme porttia ja lännessä kolme porttia.
14. Kaupungin muurilla oli kaksitoista perustusta ja niissä Karitsan kahdentoista apostolin kaksitoista nimeä.
15. Sillä, joka puhui minulle, oli mittana kultainen ruoko mitatakseen kaupungin ja sen portit ja sen muurin.
16. Kaupunki on neliskulmainen, ja sen pituus on yhtä suuri kuin sen leveyskin. Mittasi kaupungin ruovolla: kaksitoista tuhatta vakomittaa: sen pituus ja leveys ja korkeus ovat yhtä suuret.
17. Mittasi sen muurin: sata neljäkymmentä neljä kyynärää - ihmismitta, joka on enkelin mitta.
18. Sen muurinrakennelma oli jaspista, ja kaupunki oli puhdasta kultaa, puhtaan lasin kaltaista.

19. Kaupungin muurin perustukset oli kaunistettu kaikkinaisilla kalliilla kivillä: ensimmäinen perustus oli jaspis, toinen safiiri, kolmas kalkedoni, neljäs smaragdi,
20. viides sardoniks, kuudes sardion, seitsemäs krisoliitti, kahdeksas berilli, yhdeksäs topaasi, kymmenes krisopraasi, yhdestoista hiasintti, kahdestoista ametisti.
21. Kaksitoista porttia oli kaksitoista helmeä. Itsekukin portti oli yhdestä helmestä, ja kaupungin tori oli puhdasta kultaa, ikään kuin läpikuultavaa lasia.
22. Temppeliä en siinä nähnyt, sillä Herra Jumala, Kaikkivaltias, on sen temppeli, ja Karitsa.
23. Eikä kaupunki tarvitse aurinkoa eikä kuuta, jotta ne sitä valaisisivat, sillä Jumalan kirkkaus valaisi sen ja sen lamppuna on Karitsa.
24. Kansakunnat vaeltavat sen valossa, ja maan kuninkaat vievät sinne kunniansa.
25. Sen portteja ei suljeta päivällä, sillä yötä siellä ei ole.
26. Sinne vievät kansakuntain loiston ja kunnian.
27. Sinne ei pääse mitään epäpyhää eikä ketään kauhistuksen ja valheen harjoittajaa, vaan ainoasti ne, jotka ovat kirjoitetut Karitsan elämänkirjaan.

Johanneksen ilmestys 22 luku

1. Näytti minulle elämän veden virran, joka kirkkaana kuin kristalli juoksi Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta.
2. Keskellä sen toria ja virran molemmin puolin oli elämän puu, joka kantoi kahdettoista hedelmät antaen joka kuukausi hedelmänsä, ja puun lehdet ovat kansakuntain paranemiseksi.
3. Mitään kirousta ei ole enää. Jumalan ja Karitsan valtaistuin on siellä, ja palvelijansa palvelevat Häntä,
4. näkevät Hänen kasvonsa, ja nimensä on heidän otsissaan.
5. Yötä ei enää ole eivätkä tarvitse lampun valoa eikä auringon valoa, sillä Herra Jumala valaisee heitä, ja hallitsevat mailmanajasta mailmanaikaan.
6. Sanoi minulle: "Nämä sanat ovat varmat ja totuulliset, ja Herra, profeettain henkien Jumala, on lähettänyt enkelinsä näyttämään palvelijoilleen, mitä pian pitää tapahtuman.
7. Katso, tulen äkisti. Onnellinen se, joka ottaa tämän kirjan profetian sanoista vaarin."
8. Minä Johannes tämän kuulin ja näin. Kuultuani ja nähtyäni heittäysin maahan palvoakseni sen enkelin jalkain eessä, joka tämän minulle näytti.
9. Sanoo minulle: "Varo sitä tekemästä; sillä olen palvelutoverisi ja veljiesi, profeettain, ja niitten, jotka ottavat tämän kirjan sanoista vaarin. Palvo Jumalaa."
10. Sanoo minulle: "Älä sinetillä lukitse tämän kirjan profetian sanoja, sillä aika on lähellä.
11. Väärintekijä tehköön yhä väärin, saastainen saastukoon yhä, vanhurskas harjoittakoon yhä vanhurskautta, ja pyhä pyhittyköön yhä.

12. Katso, tulen äkisti ja palkkani on mukanani, maksaakseni kullekin niin kuin hänen tekonsa on.
13. Minä olen A ja O, ensimmäinen ja viimeinen, alku ja loppu.
14. Onnelliset ne, jotka pesevät vaatteensa, jotta heillä olisi oikeus elämän puuhun ja kävisivät porteista sisälle kaupunkiin.
15. Ulkopuolella ovat koirat ja velhot ja haureelliset ja murhaajat ja epäjumalanpalvelijat ja kaikki, jotka valhetta rakastavat ja tekevät.
16. Minä, Jeesus, lähetin enkelini todistamaan teille näitä seurakunnissa.
17. Minä olen Daavidin juurivesa ja jälkeläinen, kirkas kointähti."
18. Henki ja morsian sanovat: "Tule!" Joka kuulee, sanokoon: "Tule!" Joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi.
19. Todistan jokaiselle, joka kuulee tämän kirjan profetian sanat: Jos joku panee näihin jotakin lisää, niin Jumala panee hänen päällensä vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan, ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, Jumala ottaa pois hänen osansa elämän puusta ja pyhästä kaupungista, joista tässä kirjassa on kirjoitettu.
20. Hän, joka näitä todistaa, sanoo: "Niin, tulen äkisti." Totisesti, Tule, Herra Jeesus!
21. Herran Jeesuksen Kristuksen armo kaikkien kanssa.

Johanneksen ilmestys alaviitteet

Ilm. 1:1 Johannes, Ilmestyskirjan kirjoittaja, oli kristillisen perimätiedon mukaan yksi Jeesuksen kahdestatoista apostolista.

Ilm. 1:4 "Hän, joka on ja joka oli ja..." Juutalaiset välttivät Jumalan nimen mainitsemista ja käyttivät Hänestä peitenimiä. Vrt. alaviittaa Mt. 3:2. Luku seitsemän on Raamatussa vertauskuvallisesti "täydellisyyden luku". Tässä mainittu "seitsemän henkeä" viittaa Pyhään Henkeen.

Ilm. 1:4, 11. Nämä seurakunnat sijaitsivat Efeson ympäristössä. Ks. alaviittaa Apt. 18:19.

Ilm. 1:5 "Esikko." Vrt. alaviittoja 1 Kor. 15:20, Kol. 1:14, 18. Lunastus. Ks. alaviittaa Mt. 20:28.

Ilm. 1:8 A ja O ovat kreikkalaisen aakkoston ensimmäinen ja viimeinen kirjain. Jumala on kaiken alku ja kaiken lopullinen päämäärä.

Ilm. 1:9 Patmos oli Vähän Aasian rannikolla. Johannes oli joutunut sinne niissä vainoissa, joita keisari Domitianuksen aikana toimeenpantiin ja jotka erityisesti Vähässä Aasiassa olivat hyvin ankaria. Monet kristityt kärsivät marttyyrikuoleman, monet joutuivat Johanneksen tavoin poistumaan kotiseudultaan.

Ilm. 1:10 Herran päivä tarkoittaa tässä sunnuntaita. "Hengessä." Pyhä Henki avasi Johanneksen silmät ja korvat näkemään näkymättömän mailman salaisuuksia.

Ilm. 1:13 "Ihmisen Poika", ks. alaviittaa Mt. 8:20. Viitta oli ylipapin viran merkki (2 Moos. 28:4), ja kultainen vyö oli kuninkaan arvomerkki. Kirkastettu Kristus on sekä ylipappi (vrt. alaviittaa Hepr. 2:17) että kuningas

(Ilm. 1:5, 17:14, 19:16).

Ilm. 1:17 "Minä olen." Vrt. Jh. 8:24, 28, 58, 2 Moos 3:14.

Ilm. 1:18 "Avaimet" ovat vallan vertauskuva, vrt. Ilm. 3:7.

Ilm. 1:19 Sanat "mitä on" viittaavat lukuihin 2 ja 3, sanat "mitä... tapahtuu" lukuihin 4-22.

Ilm. 1:20 "Seurakuntien läheteillä" tarkoitettanee niitten kaitsijoita (piispoja).

Ilm. 2:1 Efeso, ks. alaviittaa Apt. 18:19.

Ilm. 2:2 "Pahat." Vrt. Paavalin varoitusta, Apt. 20:29s.

Ilm. 2:4 "ensimmäinen rakkaus", seurakunnan jäsenten alkuajan sisäinen suhde Herraan.

Ilm. 2:6 Nikolaiitat ottivat osaa pakanallisiin uhriaterioihin ja elivät siveettömästi. Vrt. jae 14.

Ilm. 2:7 "Elämän puu" on iäisen autuuden vertauskuva. Vrt. Ilm. 22:2. "Paratiisi", ks. alaviittaa Lk. 23:43.

Ilm. 2:8 Smyrna (nykyinen Izmir), tärkeä kauppakaupunki noin kahden päivämatkan päässä Efesosta pohjoiseen.

Ilm. 2:9 Seurakunta oli joutunut vainon kohteeksi, ja vainoojat katsoivat olevansa "oikeita juutalaisia" ja "Jumalan kansaa". Vrt. Apt. 17:5-7, Room. 2:28s.

Ilm. 2:10 "Kymmenen päivää." Useat Ilmestyskirjan ajanjaksot lienevät vertauskuvallisia, ja tässä on kysymyksessä lyhyt ajanjakso. "Elämän seppel", iäinen autuus. Vrt. alaviittaa 2 Tim. 2:5.

Ilm. 2:13 Pergamo sijaitsi Smyrnan pohjoispuolella ja oli vanhastaan tunnettu pakanauskontojen keskus. "Saatanan valtaistuini" voi viitata kuuluisaan Seun (ks. alaviittaa Apt. 14:12) alttariin, joka oli Pergamossa, tai sitten lääketaidon jumalan Asklepion temppeliin, joka oli keisarinpalvonnan keskus. Antipas, marttyyri, joka kirkollisen perimätiedon mukaan poltettiin elävältä keisari Domitianuksen aikana.

Ilm. 2:14 Bileam, ks. 4 Moos. 25:1s, 31:16.

Ilm. 2:15 Nikolaiitat, vrt. jae 6.

Ilm. 2:17 Manna, ks. 2 Moos. 16:4, Ps. 78:24, Jh. 6:31, 50. Salattu manna on vertauskuva kaikesta siitä hyvästä, mitä autuudet saavat Jumalan tykönä. "Valkea kivi." Babiloniassa oli vanhastaan tapana kaivertaa kiinteistön omistajan nimi valkeaan kiveen, jossa oli kuva Jumalan valvovasta silmästä (Sak. 3:9).

Vertauskuvallisesti tämä tarkoittaa taivaallisen perinnön saamista ja omistusoikeutta.

Ilm. 2:18 Tyatira oli sisämaassa noin päivämatkan päässä kaakkoon Pergamosta.

Ilm. 2:20 Iisebel, peitenimi, joka viittaa Israelin kuningas Ahabin puolisoon Iisebeliin. 1 Kun. 16:31, 2 Kun. 9:22.

Ilm. 2:23 "Lapset" tarkoittaa vertauskuvallisesti niitä, jotka seuraavat Iisebelin oppia.

Ilm. 2:24 "Saatanan syvyydet." Tällä tarkoitetaan harhaoppia, jonka mukaan kristityn tuli antautua kiusauksiin, jotta hän oppisi tuntemaan saatanan vallan, mutta samalla muka myös kokisi, kuinka Jumalan Henki on saatanaa voimakkaampi.

Ilm. 2:26 s Vrt. alaviittaa 1 Kor. 6:2. Vrt. Ps. 2:8.

Ilm. 2:28 "Kointähti" = Kristus. Se, joka voittaa, pääsee osalliseksi Kristuksen kirkkaudesta.

Ilm. 3:1 Sardes oli Lyydian maakunnan muinainen pääkaupunki. Se oli päivämatkan päässä Tyatiran eteläpuolella ja oli erään pakanajumalattaren palvonnan keskuspaikka. "Kuollut" tarkoittaa hengellisesti kuollutta. Ks. Mt. 8:22, Jh. 5:25, Ef. 2:1.

Ilm. 3:3 "Kuin varas" = odottamatta. Vrt. 1 Tess. 5:2, Ilm. 16:15.

Ilm. 3:4 "Valkeat vaatteet" ovat vertauskuvana vanhurskaudesta, ja tahraaminen on vertauskuvana synnistä.

Ilm. 3:5 "Elämän kirja" viittaa antiikin yleiseen tapaan pitää kaupunkien kansalaisista luetteloa. Jumalan valtakunnan kansalaiset on kirjoitettu "elämän kirjaan". Vrt. Fil. 4:3, Ilm. 13:8, 20:12.

Ilm. 3:7 Filadelfia oli lähellä Sardesta Lyydiassa. Sen nimi merkitsee "veljesrakkaus". "Daavidin avain" merkitsee valtaa päästää Jumalan valtakuntaan tai sulkea sen ulkopuolelle.

Ilm. 3:8 "Ovi." Vrt. alaviittaa 2 Kor. 2:12.

Ilm. 3:9 "Saatanan kokoushuone", ks. alaviittaa Ilm. 2:9.

Ilm. 3:14 Laodikea oli suuri kauppakaupunki Frygian maakunnassa kahden päivämatkan päässä Filadelfiasta kaakkoon. "Aamen." Ks. alaviittaa 1 Kor. 14:16. Kristus on Aamen, koska Hän on Jumalan lupauksen vahvistus, 2 Kor. 1:20.

Ilm. 3:15 Seurakunta ei ollut kylmä (kääntymätön) eikä palava (ts. Hengessä palava).

Ilm. 3:18 Tulessa puhdistettu kulta viittaa Kristuksen lunastustyöhön ja Kristuksen ansioon. "Valkeat vaatteet", ks. alaviittaa Ilm. 3:4. Laodikeassa toimi kuuluisa lääketieteellinen koulu, jossa erityisesti tutkittiin silmäsairauksia ja valmistettiin silmävoiteita. Tässä viitataan siihen, että seurakunnan tulisi nähdä oma hengellinen tilansa.

Ilm. 3:20 Yhteinen ateria merkitsi itämailla sisäistä, henkilökohtaista yhteyttä.

Ilm. 4:2 "Hengessä." Ks. alaviittaa Ilm. 1:10.

Ilm. 4:4 "Vanhimmat" ovat enkeliruhtinaita.

Ilm. 4:5 "Seitsemän henkeä." Ks. alaviittaa Ilm. 1:4.

Ilm. 4:6 "Lasinen meri." Vrt. 2 Moos. 24:10, Hes. 1:22, 26. Se on levon, rauhan ja tyyneyden vertauskuva. "Neljä olentoa", kerubeja, jotka ovat lähellä Jumalaa. Ne kuvaavat Jumalan läsnäoloa luomakunnassa. Ks. Ps. 18:11, Hes. 1:5ss, 10:1ss, 11:22s. Olentojen monet silmät kuvaavat sitä, että he näkevät kaiken.

Ilm. 4:7 Alkukirkon ajoista lähtien on näitä olentoja käytetty neljän evankelistan vertauskuvina.

Ilm. 4:10 Enkeliruhtinaat tunnustavat, että heidän valtansa on Jumalan antama ja kunnia siitä kuuluu Jumalalle.

Ilm. 5:1 "Kirjakäärö." Vrt. Hes. 2:9. Sinetillä sulkeminen on vertauskuvana siitä, että kirjan sisältö oli salaisuus. Seuraavista luvuista käy ilmi, että kirjakäärö sisälsi suunnitelman Jumalan työn päätökseen saattamisesta.

Ilm. 5:5 Nimet viittaavat Kristukseen, sillä Hän on voittanut saatanan ja synnin vallan ristinkuolemallaan.

Ilm. 5:6 "Karitsa." Ks. Jh. 1:29. Kristus on Jumalan Karitsa, koska Hän kanto mailman synnit. Sarvi on voiman ja vallan vertauskuva. Vrt. alaviittaa Lk. 1:69. Silmä on tietämisen vertauskuva. Vrt. Sak. 3:9, 4:10.

Ilm. 5:8 "Suitsutus." Ks. alaviittaa Lk. 1:9.

Ilm. 5:10 "Kuninkaat ja papit." Vrt. 1 Piet. 2:9.

Ilm. 6:2 Näky neljästä ratsastajasta muistuttaa Sakarjan kirjan näkyä, Sak. 1:8ss, 6:1ss. Näitä kutsutaan nimellä "apokalyptiset ratsastajat" (kreik. apokalypsis, ilmestys, näky). "Valkea hevonen" kuvaa evankelion julistamista kaikkeen mailmaan. Vrt. Mt. 24:14.

Ilm. 6:4 Tulipunainen hevonen kuvaa sotaa ja kapinointia. Vrt. Mt. 24:6ss.

Ilm. 6:5 Musta hevonen kuvaa taloudellista murrosaikaa, rahanarvon alenemista ja nälänhätää.

Ilm. 6:6 Denari oli tavallinen työmiehen päiväpalkka, mutta tässä sen arvo on alentunut niin, että sillä saa vähemmän ruokaa kuin ennen. Vrt. alaviittaa Mt. 18:28. Koiniks-mitta, noin yksi litra, vastasi yhtä päiväannosta jyviä.

Ilm. 6:8 Hallava hevonen viittaa kuolleen ruumiin väriin. Kuolema, jota tämä ratsastaja kuvaa, raivoaa ennen näkemättömällä voimalla. Tuonela, ks. alaviittaa Lk. 16:23.

Ilm. 6:9 Taivaassa oleva alttari vastaa VT:n ilmestysmajan alttaria (2 Moos. 38:1ss). Uhrien veri juoksi alttarin juurelle (3 Moos. 4:7). Marttyyrien sieluja verrataan tässä uhriin, ja heidän verensä on juossut alttarilta.

Ilm. 6:10 Syyttömästi vuodatettu veri huutaa Jumalan puoleen. Vrt. 1 Moos. 4:10.

Ilm. 6:11 Valkeat vaipat ovat esimakua iäisestä autuudesta.

Ilm. 6:12 ss Mailmaa kohtaavat onnettomuudet ovat merkki Jumalan vihasta ja tuomiosta. Tässä tarkoitetaan kaikenlaisia onnettomuuksia, sekä luonnossa että muilla elämän alueilla.

Ilm. 7:1 "Neljä tuulta" tarkoittaa tässä vitsauksia, jotka käyvät yli maan kuin myrskytuuli.

Ilm. 7:2 Ilm. 7:2,3. Vrt. Ilm. 9:4 sekä alaviittaa 2 Kor. 1:22. Sinetti on merkki Jumalan omistusoikeudesta ja se suojelee Jumalan omia lopun ajan vitsauksilta ja riivaajain riehunnalta.

Ilm. 7:4 Sata neljäkymmentä neljä tuhatta on vertauskuvallinen luku, joka kuvaa täydellisyyttä.

Ilm. 7:9 Valkeat vaatteet ovat vanhurskauden ja pyhyiden, palmu rauhan vertauskuva.

Ilm. 7:14 "Se suuri vaiva." Tämä tarkoittaa lopun ajan vainoja, Mt. 24:21, Ilm. 3:10, 13:7ss, mutta lopun ajan vaino on vain kohokohta niissä vainoissa, joilta seurakunta on aikain kuluessa saanut kärsiä. Karitsan veri puhdistaa kaikesta synnistä, Jh. 1:29, 1 Jh. 1:7.

Ilm. 7:15 Telttamaja viittaa Jumalan läsnäoloon kansansa keskellä. Ks. alaviittaa Jh. 1:14.

Ilm. 8:2 "Seitsemän enkeliä" ovat ylienkelejä, jotka ovat Jumalaa lähinnä.

Ilm. 8:4 "Suitsuke." Vrt. Ilm. 5:8. Tässä tarkoitetaan tukea, jota seurakunta saa Jumalalta rukouksen kautta.

Ilm. 8:11 Koiruoho kuvaa Raamatussa mm. katkeraa onnettomuutta. Vrt. Val. 3:15.

Ilm. 8:13 "Kotka." Eräissä käsikirjoituksissa lukee "enkeli".

Ilm. 9:1 Tähti kuvataan tässä eläväksi olennoksi. Sen täytyy viitata langenneeseen enkeliin, jolle annetaan lupa toteuttaa Jumalan rangaistuksia. Syvyys on saatanan ja pahojen henkivaltojen asuinpaikka. Itämailla kaivot olivat usein lukittuja. Kun syvyyden kaivo eli saatanan asuinpaikka avataan, sen vaikutus leviää kaikkialle mailmaan.

Ilm. 9:3 Ilm. 9:3, 5. Skorpioni, ks. alaviittaa Lk. 10:19.

Ilm. 9:11 Molemmat nimet merkitsevät perikatoa, tuhoojaa.

Ilm. 9:14 Euftrat-virran varrella oli Baabelin kaupunki, joka Raamatussa usein on vertauskuvana langenneen ihmisen halusta mailman valloitukseen ja jumalattoman mailmanvallan muodostamiseen.

Ilm. 9:16 Tämä on Raamatun suurin luku (200 miljoonaa).

Ilm. 10:3 Ukkosenjylinä on vertauskuvana Jumalan äänestä.

Ilm. 10:7 "Jumalan salaisuus" tarkoittaa Hänen pelastussuunnitelmaansa, jota kääntymättömät ihmiset eivät ymmärrä. Vrt. 1 Kor. 2:14.

Ilm. 11:1 Ilm. 11:1,2. Tässä puhuttanee vertauskuvallisesti kristillisestä seurakunnasta, koska Jerusalemin temppeli oli jo hävitetty, kun Ilmestyskirjaa kirjoitettiin. UT sanoo usein seurakuntaa Jumalan temppeliksi (vrt. 1 Kor. 3:17, 2 Kor. 6:16, Ef. 2:21s, Hepr. 3:6, 1 Piet. 2:5). Temppelin ulompi esikartano ja pyhä kaupunki kuvaavat niitä seurakunnan jäseniä, jotka vain nimellisesti ovat kristittyjä. Pakaniksi nimitetään Jumalan kansan vihollisia. "Neljäkymmentä kaksi kuukautta." Tämä aika vastaa Danielin mainitseaa viimeisen vuosiviikon toista puoliskoa (Dan. 9:24ss).

Ilm. 11:3 Säkipuku oli surun merkki. Ks. alaviittaa Mt. 11:21.

Ilm. 11:4 Öljy ja öljypuu ovat Pyhän Hengen vertauskuvia.

Ilm. 11:7 Peto, antikristus. Ks. alaviittaa 2 Tess. 2:3. Syvyys, ks. alaviittaa Ilm. 9:1.

Ilm. 11:8 Sodoma ja Egypti ovat vertauskuvallisia nimiä, jotka tarkoittavat Jumalan vihollisten keskuspaikkaa.

Ilm. 11:9 Itämailla annettiin ruumiin olla hautaamatta, kun haluttiin häpäistä kuolleen ihmisen muistoa.

Ilm. 11:13 Seitsemän on Raamatun kielenkäytössä täydellisyyden luku ja tuhat kuvaa suurta määrää.

Ilm. 11:19 Vanhan liiton aikainen liiton arkki, joka oli ilmestysmajan kaikkeinpyhimässä, kuvasi Jumalan armollista läsnäoloa kansansa keskellä. Tuomioissakin tulee ilmi Jumalan armo.

Ilm. 12:1 Vaimo kuvaa Jumalan kansaa, sekä vanhan liiton että uuden liiton aikaista.

Ilm. 12:3 Ilm. 12:3, 9. Lohikäärme on saatanan vertauskuvallinen nimi. Vrt. jae 9. Lohikäärmeen väri on veren väri, sillä se on murhaaja (vrt. Jh. 8:44). Sarvet ja kruunut ovat vertauskuvia käärmeen vallasta.

Saatana on tämän mailman ruhtinas (Jh. 12:31, 14:30, 16:11).

Ilm. 12:6 Ilm. 12:6, 14. Vrt. Ilm. 11:2, 3. Erämaa oli yleinen pakopaikka vainojen aikana.

Ilm. 12:7 Miikael on yksi seitsemästä enkeliruhtinaasta. Hän oli Jumalan kansan suojelusenkeli. Ks. Dan. 10:13, 21, 12:1, Juuda 9.

Ilm. 12:18 Meri on Raamatussa usein rauhottomien kansojen ja kansanjoukkojen vertauskuva. Vrt. Ilm. 17:15.

Ilm. 13:1 Peto kuvaa mailmanvaltaa, mutta myös sen johtajaa, jossa mailmanvalta henkilöityy. Pedon sarvet, päät ja kruunut muistuttavat lohikäärmettä (Ilm. 12:3), jolta peto saa valtansa.

Ilm. 13:3 Peto on Kristuksen jäljittelijä ja väittää voittaneensa kuoleman, niin kuin Kristuskin nousemuksessaan voitti kuoleman. Todellisuudessa tämä pedon "ihme" on vain näennäinen.

Ilm. 13:7 "Pyhät" = Kristukseen uskovat. Antikristuksen aikana seurakunnan vaino saavuttaa huippunsa.

Ilm. 13:8 "Elämän kirja", ks. alaviittaa Ilm. 3:5. "Mailman perus tamisesta asti." Kristuksen uhri oli määrätty Jumalan iankaikkisessa suunnitelmassa (vrt. 1 Piet. 1:19s), ja sen tähden se on Jumalan silmissä aina ollut todellisuutta.

Ilm. 13:11 Toinenkin peto on ihminen, nimittäin "väärä profeetta". Vrt. Ilm. 16:13, 19:20, 20:10 sekä Jeesuksen varoitusta Mt. 24:11, 24. "Kaksi sarvea." Sarvi on vallan vertauskuva. Ne muistuttavat Karitsan (=Kristuksen) sarvia, koska peto on näennäisesti lempeä, mutta sen ääni osoittaa, että se on saatanan palveluksessa. Väärä profeetta on antikristuksen henkinen tuki ja sen esikuvina ovat ne papit ja tietäjät, jotka apostolien aikana voimakkaasti tukivat keisarinpalvontaa.

Ilm. 13:14 Johanneksen aikana oli keisarille alettu pystyttää patsaita, joita palvottiin ja joille suitsutettiin.

Ilm. 13:16 "Merkki." Vrt. alaviittaa Gal. 6:17.

Ilm. 13:18 "Luku." Kreikassa ja hepreassa ei ollut numeroilla omia kirjoitusmerkkejä, vaan käytettiin kirjaimia, joille aakkosjärjestyksen mukaan annettiin eri numeroarvo. Pedon luvulla tarkoitetaan antikristuksen nimen kirjainten lukuarvoa, joka siis on 666. Tähän lukuarvoon voidaan päästä monin eri tavoin, joten nimeä on mahdoton etukäteen tietää. Luku kuusi on Raamatussa vertauskuvallisesti ihmisen luku ja myös epätäydellisyyden luku, koska se on pienempi kuin seitsemän, täydellisyyden luku.

Ilm. 14:1 Siionin vuori kuvaa vertauskuvallisesti paikkaa, jossa Jumala asuu kansansa keskellä.

Ilm. 14:3 "Ostetut" = Kristuksen lunastamat. Ks. alaviittaa Mt. 20:28. Ks. 1 Piet. 1:18.

Ilm. 14:4 Neitsyistä puhutaan tässä vertauskuvallisesti. Seurakunta on Kristuksen morsian (ks. Ilm. 19:7, 21:2, 2 Kor 11:2), ja tässä viitataan sen uskollisuuteen ja siihen, ettei se ole palvellut epäjumalia.

Ilm. 14:8 Baabel on antikristuksen mailmanvallan pääkaupungin peitenimi. Kaupungin tuhoa kuvataan lähemmin luvuissa 17 ja 18.

Ilm. 14:10 Viini, tuli ja tulikivi ovat Jumalan vihan ja rangaistuksen vertauskuvia.

Ilm. 14:14 Ihmisen Poika = Kristus. Ks. alaviittaa Mt. 8:20. Nyt Hän tulee tuomarina ja tuomiota verrataan elonkorjuuseen.

Ilm. 14:19 "Kuurna", ks. alaviittaa Mk. 12:1. Ks. myös Jes. 63:2s. Kuurnan polkeminen on Jumalan tuomion vertauskuva.

Ilm. 14:20 Vakomitta oli 192 metriä.

Ilm. 15:2 "Lasinen meri", vrt. Ilm. 4:6. Tuli on Jumalan vihan ja rangaistuksen vertauskuva. Ks. Hepr. 12:29. Voiton saamisella tarkoitetaan uskollisuutta Kristukselle loppuun asti.

Ilm. 15:3 Mooseksen virrellä tarkoitetaan laulua, jonka israelilaiset lauloivat Punaisen meren ylityksen jälkeen, 2 Moos. 15. Se on uuden, taivaallisen virren esikuva, ja Egyptistä vapautuminen oli Kristuksen tuoman autuuden esikuva.

Ilm. 15:5 Todistuksen maja, taivaallinen pyhäkkö, joka oli vanhan liiton ilmestysmajan malli. Vrt. Hepr. 8:5.

Ilm. 15:6 "Kultainen vyö." Ks. alaviittaa Ilm. 1:13. "Vyöttäminen." Ks. alaviittaa Lk. 12:35.

Ilm. 16:5 "Vetten enkeli." Tällä tarkoitetaan enkeliä, jonka valtapiiriin kuuluvat vedet, niin kuin Ilm. 14:18:ssa mainitulla enkelillä oli tuli vallassaan. "Vanhurskas." Jumalan tuomiotkin ovat Hänen vanhurskautensa osoituksia.

Ilm. 16:10 "Pedon valtaistuin" = antikristuksen mailmanvallan keskus.

Ilm. 16:13 Lohikäärme (=saatana), peto (=antikristus) ja väärä profeetta muodostavat "kolminaisuuden", joka matkii Jumalan kolminaisuutta. Vrt. alaviittaa Ilm. 13:3.

Ilm. 16:16 Harmagedon merkitsee "Megiddon vuori". Megiddon kaupunki sijaitsi Samarian pohjoisreunalla, ja sen edustalla oli ikivanha taistelukenttä. Tässä nimi kuvaa paikkaa, jossa antikristuksen mailmanvalta kärsii tappion taistellessaan Jumalan voimia vastaan.

Ilm. 16:19 Baabel tarkoittaa vertauskuvallisesti antikristuksen mailmanvallan pääkaupunkia. Tätä tuomiota kuvataan lähemmin luvussa 17.

Ilm. 16:21 Leiviskä oli noin 42 kg.

Ilm. 17:1 Tässä luvussa kuvataan Baabelin tuhoa, josta on mainittu jo Ilm. 14:8, 16:18ss. Kaupunki on epäjumalain palvonnan keskus, ja Raamattu vertaa epäjumalanpalvontaa usein haureuteen ja aviorikokseen. Sen tähden kaupunkia kutsutaan suureksi portoksi. Tuo suuri mailmankaupunki on myös muitten paheitten keskus.

Ilm. 17:3 "Helakanpunainen peto" = antikristus. Ks. alaviittoja 2 Tess. 2:3, Ilm. 13:1. Naisen mahtavuus johtuu antikristuksesta, jonka pääpaikkana mailmankaupunki on. Helakanpuna ja purppura olivat itämailla kuninkaallisia värejä.

Ilm. 17:5 Rooman kaupungissa oli yleisillä naisilla tapana kantaa otsakoristetta, johon oli kirjoitettu heidän nimensä.

Ilm. 17:9 Vuori merkitsee Raamatussa vertauskuvallisesti mahtavaa valtaa. Antikristuksen mailmanvalta on aikaisempien mailmanvaltojen jatkoa ja niitten huipentuma. Siinä ovat kehittyneet täydellisyyteensä sekä aikaisempien valtojen sivistys että niitten jumalattomuus. "Seitsemän kuningasta." Mailmanvallat henkilöityvät johtajissaan. Vrt. alaviittaa Ilm. 13:1.

Ilm. 17:10 Vrt. Dan. 2 ja 7. Viidellä aikaisemmalla mailmanvallalla tarkoitettaneen Egyptin, Assurin, Baabelin, Meedian-Persian sekä kreikkalais-makedonialaista mailmanvaltaa. "Yksi on", ts. Rooman mailmanvalta.

"Toinen" tarkoittaa antikristuksen mailmanvaltaa.

Ilm. 17:12 "Kymmenen kuningasta" tarkoittaa antikristuksen vasalleja eli alikuninkaita.

Ilm. 18:3 "Vihan viini." Ks. alaviittaa Ilm. 14:10.

Ilm. 18:6 Sanat lienee osoitettu niille ihmisille, jotka toteuttavat kaupungin tuomion. Vrt. Ilm. 17:15-17.

Ilm. 18:13 "Orjat ja ihmissielut." Ks. alaviittaa Kol. 3:22.

Ilm. 19:1 Ilm. 19:1,3,4,6. Halleluja on hepreaa ja merkitsee "kiittäkää Herraa". Se esiintyy useitten salmien lopussa. VT:n jumalanpalveluksessa, kun kuoro oli

laulanut salmin, seurakunta nähtävästi vastasi siihen laulamalla aamenen ja hallelujan.

Ilm. 19:7 "Karitsan häät." UT sanoo seurakuntaa Kristuksen morsiameksi, esim. Ef. 5:23ss, 2 Kor. 11:2.

Ilm. 19:8 Sanat "vanhurskaat teot" vastaavat paremmin alkutekstiä kuin Kirkkoraamatun sana "vanhurskautus".

Ilm. 19:10 "Jeesuksen todistus" = Jeesuksen evankelio. Tämä evankelio on profeettojen, myös Johanneksen, voiman lähde eli "profetoimisen henki".

Ilm. 19:11 Ilm. 19:11,14. "Valkea hevonen", vrt. Ilm. 6:2.

Ilm. 19:15 "Miekka." Vrt. Hepr. 4:12, Ilm. 1:16, 2:12.

Ilm. 19:20 "Väärä profeetta." Ks. alaviittaa Ilm. 13:11.

Ilm. 20:1 "Syvyys." Ks. alaviittoja Lk. 8:31, Ilm. 9:1.

Ilm. 20:5 "ensimmäinen nousemus." Ks. alaviittaa Fil. 3:11.

Ilm. 20:8 Goog ja Maagog ovat jumalanvastaisten joukkojen johtajia. Vrt. Hes. 38, 39.

Ilm. 20:9 "Pyhäin leiri" ja "rakastettu kaupunki" lienevät seurakunnan nimityksiä.

Ilm. 20:14 "Toinen kuolema" = kadotus.

Ilm. 21:3 "Jumalan maja." Ks. alaviittoja Jh. 1:14, Ilm. 7:15.

Ilm. 21:6 Elämän vesi on iankaikkisen autuuden vertauskuva.

Ilm. 21:8 Pelkureilla tarkoitetaan UT:ssa niitä, jotka eivät uskalla tunnustaa uskoansa, vaan luopuvat vainojen aikana. Vrt. Mk. 8:38.

Ilm. 21:12 "Israelin lasten kahdentoista sukukunnan nimet." Nyt on toteutunut se pelastussuunnitelma, josta Israelin valinta oli tärkeänä osana.

Ilm. 21:14 Myös apostolien valinta kuului pelastussuunnitelmaan. Vrt. jae 12.

Ilm. 21:16 Neliö ja kuutio olivat täydellisyyden vertauskuvia. Vanhan liiton temppelin kaikkeinpyhin oli kuution muotoinen. Vakomitta, kreik. stadion, oli 192 metriä.

Ilm. 21:17 Kyynärä oli noin puoli metriä.

Ilm. 21:18 Ilm. 21:18-21. Kuvakielessä jalokivet mainitaan, kun tahdotaan ilmaista jotakin hyvin arvokasta, esim. Jumalan valtakunnan tulevaa ihanuutta.

Ilm. 22:4 Jumalan ja Hänen omiensa suhde on nyt tullut täydelliseksi. Usko on muuttunut näkemiseksi. Vrt.

1 Kor. 13:12. Otsaan kirjoitettu nimi osoittaa, että he ovat Jumalan omaisuutta.

Ilm. 22:10 Johannes ei saa pitää salassa kirjan sanomaa, vaan kirjaa on luettava seurakunnissa.

Ilm. 22:15 "Koirat ja velhot" merkitsevät kuvaannollisesti epäpyhää ihmistä, epäjumalan palvelijaa.

Ilm. 22:17 "Morsian" = Kristuksen seurakunta.

Ilm. 22:21 "Kaikkien kanssa." Eräissä käsikirjoituksissa tämän tilalla ovat sanat: "pyhien kanssa" tai: "kaikkien pyhien kanssa".